

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

ΑΡΑΤΟΥ ΣΟΛΕΩΣ
ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ
ΚΑΙ
ΔΙΟΣΗΜΕΙΑ

ARATI SOLENSIS
PHAE NOMENA
ET
DIOSEMEA
GRAECE ET LATINE

AD
Codd. MSS. ET OPTIMARVM EDD. FIDEM
REGENSITA.

ACCEDUNT
THEONIS SCHOLIA VVLGATA ET EMENDATIO-
RA E COD. MOSQVENSII, LEONTII DE SPHAERA
ARATEA LIBELLVS, ET VERSIONVM ARATI POE-
TICARVM CICERONIS, GERMANICI, ET R. F.
AVIENI QVAE SVPERSVNT.

CVRAVIT
IOANNES. THEOPHILVS BVHLE
PROFESSOR GOTTINGENSIS

VOLV MEN II.

ACCEDVNT INDICES PLENISSIMI CVM DVABVS
TABVLIS AERE INCISIS.

LIPSI AE
IN OFFICINA WEIDMANNIA
MDCCCL.

PRAEFATIO.

Serius prodit hoc volumen Arati alterum, quam pollicitus sum atque etiam apud animum constitueram. Addictus enim philosophiae potissimum eiusque historiae studiis, quas disciplinas tradere muneris etiam academici, quo fungor, ratio et officium postulant, cum haud multo post prius volumen a me elaboratum et in vulgus emissum, tot novas res molirentur philosophi nostri, vix reperire otium potui, quod perficiendae editioni huic Arati inchoatae impenderem. Accessit edendi Aristotelis suscepta prouincia, cui recte administrandae vix

par videri poteram, etiamsi ei soli viuerem, multo minus aliis negotiis impeditus et districtus. Interea stare me oportebat aliquando a promissis; contigit mihi tandem anno praeterito tantum otii, vt, quae ad editionem hanc absoluendam pertinerent, curare possem; effeci igitur, si non, quod volui, saltem quod potui.

Complectitur hoc Volumen *Ciceronis* et *Germanici Caesaris* Arateorum reliquias et *Rufi Festi Auieni* Metaphrasin Arati integram. In restituendis pristino nitori, quantum a me fieri posset, Ciceronis fragmentis tum variis lectionibus edd. carminum Arateorum latinorum, tum emendationibus Grotii in notis ad illa fragmenta propositis, tum denique animaduersionibus virorum doctorum ad Ciceronis libros, quibus maxima illorum fragmentorum pars intertextata est, usus sum. Longe maiorem difficultatem mihi mouerunt *Germanici* fragmenta, quae
qui-

quidem in edd. antiquioribus adeo corrupta leguntur, vt vix sint plures deinceps versus, qui sanum sensum praebeant. Monuit iam Grotius, exscriptores Germanicum nactum esse imperitissimos, quoniam olim fragmenta eius nulli ferme alii essent vsui, nisi vt imaginibus caelestibus depictis ad explicationem subseruirent. Hinc etiam factum est, vt quilibet librarius vel formarum caelestium pictor sibi permetteret, pro lubitu versus Germanici immutandi, mutilandi, vel augendi. In Codice MSto Germanici, quem Grotius adhibuit, versus non coniunctim erant exarati, sed dispersim, et ita, vt singulis paginis quaterni ferme aut quini tantum inscriberentur, ne deesset imaginibus caelestibus spatium, quo interpingerentur. Continua etiam series imaginum intertextu dirupta tot traiectionibus versusum locum dedit, de quibus in notis retuli. Immo eo progressa est librariorum et

pictorum audacia, vt, cum Germanici descriptiones Geminorum et Cancris desiderarent, ex Aulieno lacinias infererent, ne imagines subscriptis explicationibus carerent. Mirum est, quod editiones Germanici, Grotiano Syntagmate antiquiores, imprimis Aldina, Basileensis, Morelliana et Sanctandreana *) in plurimis conspicerent, etiam in erroribus insulsiſſimis, in versibus omiſſis, traiectis vel misere detortis; nam quae Morellius in notis correxit, pauca sunt, et plerumque sphalmata typographica editionis Aldinae. Videntur itaque omnes hae editiones ex Aldina fluxisse. Optime de Germanici fragmentis emendandis meruit Grotius, partim ope codicis MSti, cuius iam memini, partim Aratum eiusque commentatores secutus, partim etiam contemplatus, quid res ipsa, de qua Germanico sermo esset, flagi-

*) De edd. Arateorum Ciceronis, Germanici et Aulieni vid. praef. Vol. I.

flagitaret. Est enim argumentum a Germanico tractatum eiusmodi, ut haud raro definire possis, quid necessario legendum sit, etiamsi coniectura nullius sit codicis auctoritate suffulta, aut lectiones codd. et edd. illi repugnent. Igitur equidem Germanici textum, quem operis ex editione Morelliana (Parisi. 1559. 4.) typis excribendum dedi, non solum ad textum Grotianum, qui a Morelliano parum differt, resinxi, sed recepi quoque plurimas emendationes, in notis a Grotio prolatas, non tamen sine idonea causa. Nonnunquam etiam a Grotiana lectione discessi, et retinui aut vulgatam, aut migrare iussi in textum propriam coniecturam, quae probabilior videbatur. Omnino satius habui, dare Germanici fragmenta ita, ut saltem iis inesset sanus sensus, licet de sinceritate lectionis dubitari possit, quam servare antiquam lectionem, omni sensu destitutam. Addidi praeterea fragmenta

quaedam, in prioribus edd. omiſſa, et a Grotio demum adiecta. Textui Germanici *Scholia vetera latina* ſubiunxi et quidem ex editione Morelliana. Edidit haec Scholia primum ſub nomine *commenti in Sicilia reperti* vna cum Auieni Arateis et aliis Victor Piſanus Venet. 1488. 4. poſt repetita ſunt ab Aldo; deinde in edit. Morelliana, in Colonienſi (1569. fol.) et in Sanctandreana Heidelbergae 1589. 8. Grotius ea in Syntagma ſuum Arateorum non admittit. Redhibui Scholia iſta haud mutata vel emendata, niſi quod ea melius interpungi curau; nimis enim barbare et vitioſe ſcripta ſunt, quam vt operae pretium fuiſſet, eorum emendationi vacare *). Quod attinet *Auieni Metaphraſin Arati*, minus corrupta ea ad nos peruenit, quam Ciceronis et Germanici reliquiae; repetii textum Morel-

*) Cf. infra Commentat. de Arati carminibus et interpretibus.

Morellianum, mutatis tamen pluribus locis, quemadmodum in notis a me vberius declaratum est.

Communicauit mecum *I. F. M. Herbell*, Vir doctissimus, exemplum editionis Astronomicorum veterum Scriptorum Sanctandreanae, quod olim *Petri Burmanni Secundi* fuit, in cuius margine notatae sunt variae lectiones tam textus Germanici, quam veteris Scholiaetae latini. Gratus agnosco beneuolentiam praestantissimi viri, qua operam meam in emendandis Germanici Arateis iuuare voluit; monendum tamen mihi est, varias illas lectiones, quatenus ad textum Germanici spectant, ex Grotii notis esse excerptas; Scholiaetae autem latini emendationibus in singulis locis vel verbis parum aut nihil profici. Impressum fere iam erat hoc Volumen, cum in bibliothecam academicam Gottingensem inferrentur exempla editionis Arateorum Morellia-

rellianae et Syntagmatis Grotiani, quae utraque olim ad *Petrum Burmannum Secundum* pertinuerunt. In exemplo editionis Morellianae adscripsit *P. Burmannus*, patruus *Secundi*, ex apographo *Nicolai Heinsii* Germanici Scholiaften, insignibus auctum accessionibus, una cum *Cauchii* emendationibus ex Codice Graevii. In Syntagmatis Grotiani exemplo in margine allitae sunt ab eodem variae lectiones et coniecturae tum ex Grotii notis, tum ex vetusto codice bibliothecae Leidenfis, quem tamen eundem esse cum Grotiano postea comperi, tum ex codice Puteano Parisiensi, in plurimis cum Grotiano libro conspirante; nonnullas quoque coniecturas nequaquam contemnendas de suo Burmannus asperxit. Doleo maximopere, quod hisce opibus ad maiorem editionis huius perfectionem uti non potuerim.

Interea licet mihi gloriari alio ornameto, quod huic editioni accessit per
Episto-

Epistolam *Godofredi Ernesti Groddeck*, Celsissimi Principis ADAMI CZARTORISKY Bibliothecarii, varias lectiones Phaenomenorum et Diosemeorum Arati ex codicibus bibliothecae Vindobonensis diligentissime excerptas vna cum erudita codicum descriptione aliisque animaduersionibus, ad Aratum spectantibus, exhibentem. Inserui hanc epistolam huic Volumini eo maiori cum voluptate, cum ea simul esse possit monumentum aliquod amicitiae et contubernii, quo Gottingae olim cum eius auctore, optimo et ornatissimo Viro, iunctus fui, et cuius memoria mihi per omnem vitam erit sanctissima et iucundissima.

Epistolam *Groddeckii* excipit Commentatio de Arati vita, ingenio et scriptis, inprimis de Phaenomenis et Diosemeis, tum de eiusdem interpretibus tam graecis quam latinis. Praemisi huic Commentationi plures Arati Vitas graecas, in
prio-

prioribus editionibus omiffas. Confeci denique tres Indices, primum Graecitatis poeticae ex Arati Phaenomenis et Diofemeis; secundum Latinitatis poeticae ex Ciceronis et Germanici fragmentis nec non ex Auieni Metaphrafi; tertium nominum et rerum memorabilium omnino: Tabulas hemisphaeriorum, borealis et australis, aëre incisas repetii ex Schaubachii V. Clar. editione Catasterismorum Eratosthenis.

Supereft adhuc, vt grata mente memorem V. Cl. *Meifnerum*, Prof. Lipfienfem; docta industria fua, ficut in priori Volume, ita etiam in hoc altero de textu mendis typographicis purgando praeclare meritum. Scrib. Gottingae mense Octobri clolccc.

I.

M. T. C I C E R O N I S
A R A T E O R V M
F R A G M E N T A

Vol. II.

A

M. T. C I C E R O N I S
CARMINIS ARATEI LATINE
CONVERSI
F R A G M E N T A

Cic. de Legg. II, 3.

Q. Ordire igitur; nam hunc tibi totum dicamus
diem. M.

Fragm. I.
Arati Phae-
nomena vñ
I.

Ab Ioue Musarum primordia —

Sicut in Arati carmine orsi sumus.

Priscian. Gramm. X. p. 386. ed. Basil. 1568. II.

Cicero tamen in Arato *Stinguens* participio vsus
est, quod a verbo *Stinguo* nascitur. A. P. vñ 10.

Quem neque tempestas perimet; neque longa
vetustas

Interimet, stinguens praeclara insignia coeli.

Cic. de Nat. Deor. II, 41. Atque hoc loco me
intuens, vtar, inquit, carminibus Arati, eis, quae
te admodum adolescentulo conuersa ita me delectant,
quia latina sunt, vt multa ex iis memoria teneam.
Ergo, vt oculis assidue videmus, sine vlla mutatione
aut varietate III.
A. P. vñ 19.
20.

Caetera labuntur celeri coelestia motu

Cum coeloque simul noctesque diesque feruntur.

IV.

Cic. l. l.

A. P. vf. 24.

Extremusque adeo duplici de cardine vertex
Dicitur esse Polus —

V.

Cic. l. l.

A. P. vf. 36,
37.

Hunc circum *ἄπυρος* duae feruntur numquam occidentes;

Ex his altera apud Graios *Cynosura* vocatur;
Altera dicitur esse *Helice*; —

cuius quidem clarissimas stellas totis noctibus cernimus,

Quas nostri *Septem* soliti vocitare *Triones*.

VI.

Cic. l. l.

A. P. vf.
39 - 43.

Paribusque stellis similiter distinctis eundem coeli
verticem lustrat parua *Cynosura*.

Hac fidunt duce nocturna Phoenices in alto.
Sed prior illa magis stellis distincta refulget,
Et late prima confestim a nocte videtur.

Haec vero parua est; sed nautis usus in hac est;
Nam cursu interiore breui conuertitur orbe.

VII.

Cic. de Nat. Deor. II, 42.

A. P. vf.
45. 46.

Et quo sit earum stellarum admirabilior adspectus,
Has inter, veluti rapido cum gurgite flumen,
Toruu' Draco serpit subter, superaue reuolvens

Sese, conficiensque sinus e corpore flexos.

VIII.

Cic. l. l.

A. P. vf.
55 - 59.

Eius cum totius est praeclara species, in primis
suspicienda est figura capitis atque ardor oculorum.

Huic

ARATEORVM FRAGMENTA.

Huic non vna modo caput ornans stella relucet;
 Verum tempora sunt duplici fulgore notata,
 E trucibusque oculis duo feruida lumina flagent,
 Atque vno mentum radianti fidere lucet;
 Obstipum caput a terete cervice reflexum
 Obtutum in caudam maioris figere dicas.

Cic. l. l.

IX.
A. P. vf.
60-63.

Et reliquum quidem corpus Draconis totis nocti-
 bus cernimus.

Hoc caput hic paullum sese subitoque recondit
 Ortus vbi atque Obitus parte admiscantur in vna

Id autem caput

Attingens descensa velut moerentis imago
 Vertitur. —

Cic. l. l.

quam quidem Graeci

X.
A. P. vf.
66.

Engonasin vocitant, genibus quod nixa feratur.

Cic. l. l.

Hic illa eximio posita est fulgore *Corona*

XI.
A. P. vf.
71.

Cic. l. l.

Atque haec quidem a tergo; propter caput autem
 Anguitenens,

XII.
A. P. vf.
75.

Quem claro perhibent Ὀφιοῦχον nomine Graii

Priscian. Gramm. XIV. p. 517. ed. Bas. 1568. XIII.

A. P. vf.
77.

Et *super* tamen et *supra* a *supera*, illud per apo-
 copam, hoc per syncopam facta sunt; sic enim anti-
 qui frequenter protulerunt, et maxime Cicero in poe-
 matibus suis, vt in Arato:

Huic superà duplices humeros affixa videtur
Stella micans tali specie, talique nitore.

XIV.

Cic. l. l.

A. P. vf.
82-85.

Hic pressu duplici palmarum continet Anguem,
Atque eo ipso manet religatus corpore toto;
Namque virum medium Scrpens sub pectore
cingit

Ille tamen nitens grauiter vestigia ponit
Atque oculos vrget pedibus pectusque Nepäi

XV.

Cic. l. l.

A. P. vf.
92-97.

Septem autem triones sequitur

Arctophylax, vulgo qui dicitur esse *Bootes*
Quod quasi temone adiunctam prae se quatit
Arctum.

Dein quae sequuntur. Huic enim Booti
— subter praecordia fixa videtur
Stella micans radiis, *Arcturus* nomine claro
— sub pedibus profert finita *Booti*
Spicum illustre tenens splendenti corpore *Virgo*

XVI.

A. P. vf.
112. 113.

Lactant. Institt. Diu. lib. V, 5. de iustitia loquens:
Quis enim praesente ac vigente iustitia, aut de tutela
sui, cum nemo insidiaretur, aut de pernicie alterius
cogitaret, cum nemo quidquam concupisceret?

Malebant tenui contenti viuere cultu,

vt Cicero in suo ait Arato, quod est proprium
nostrae religionis.

Ne signare quidem, aut partiri limite campum,
Fas erat. In medium quaerebat —

Cic.

ARATEORVM FRAGMENTA.

7

Cic. de Nat. Deor. II, 63.

XVII.

Quid de bubus loquar? quorum ipsa terga declarant, non esse se ad onus accipiendum figurata; cervices autem natae ad iūgum; tam vires humerorum et latitudines ad aratra extrahenda. Quibus cum terrae subigerentur fissione glebarum, ab illo aureo genere, ut poetae loquuntur, vis numquam vlla afferebatur.

A. P. vñ.
130-133.

Ferrea tum vero proles exorta repente est,
Ausaque funestum prima est fabricarier ensem,
Et gustare manu victum domitumque iuuenicum.

Tanta putabatur utilitas percipi ex bubus, ut eorum visceribus vesci scelus haberetur.

Lactant. Institt. V, 5.

XVIII.

Et Iouis in regno coelique in parte resedit.

A. P. vñ.
134.

Priscian. Gramm. lib. VI. p. 169.

XIX.

Tertia sub caudam ad genus ipsum iumina pandit.

A. P. vñ.
145.

Cic. de Nat. Deor. II, 43.

XX.

Atque ita demetita signa sunt, ut in tantis descriptionibus diuina sollertia appareat.

A. P. vñ.
147-148.

At natos *Geminos* inuises sub caput *Arcti*
Subiectus mediae est *Cancer*, pedibusque tenetur
Magnu' *Leo* tremulam quatiens e corpore flammam.

XXI.

Hoc motu radiantis Etesiae in vada ponti

A. P. vñ.
153.

Priscian. Gramm. VII. p. 262.

XXII.

Et *aplustra* et *aplustria* antiqui protulisse inueniuntur. Cicero in Arato:

A. P. vñ.
154.

Nauibus assumtis fluitantia quaerere *aplustra*.

XXIII.

Cic. l. l.

A. P. vf.
160-163.

Auriga

Sub laeua *Geminorum* obductus parte feretur.
 Aduersum capuit huic *Helicae* truculenta tuetur.
 At *Capra* laeuum humerum clara obtinet —

XXIV.

Cic. l. l.

A. P. vf.
165. 166.

Tum quae sequuntur:

Verum haec est magno atque illustri praedita
 signo.

Contra *Hoedi* exiguum iaciunt mortalibus in-
 guem

XXV.

Cic. l. l.

A. P. vf.
167.

Cuius sub pedibus

Corniger est valido connixus corpore *Taurus*

XXVI.

Cic. l. l.

A. P. vf.
173.

Eius caput stellis conspersum est frequentibus

Has Graeci stellas *Τάδας* vocitare suerunt.

XXVII.

Cic. l. l.

A. P. vf.
182.

Minorem autem septentrionem Cepheus passis pal-
 mis a tergo subsequitur:

Namque ipsum ad tergum *Cynosurae* vertitur
Arcti

XXVIII.

Cic. l. l.

A. P. vf.
189.

Hunc antecedit

Obscura specie stellarum *Cassiopeia*

XXIX.

Cic. l. l.

A. P. vf.
197. 198.

Hanc namque illustri versatur corpore propter
Andromeda aufugiens conspectum moesta parentis

Cic.

Cic. l. l.

Huic *Equus* ille iubam quatiens fulgore micanti
 Summum contingit caput aluo, stellaque iungens
 Vna tenet duplices communi lumine formas,
 Aeternum ex astris cupiens connectere nodum.

XXX.

A. P. vñ.
205. 206.

Cic. l. l.

Exin contortis *Aries* cum cornibus haeret

XXXI.

A. P. vñ.
225.

Cominus hanc subter possis cognoscere fultum;
 Nam coeli mediam partem terit, quàm prius illae
Chelae, tum pectus quàm cernitur *Orionis*.

XXXII.

A. P. vñ.
230.

Et prope conspicias paruum sub pectore claro
Andromedae signum, $\Delta\epsilon\lambda\tau\omega\tau\acute{o}\nu$ dicere Graii 5.
 Quod soliti, simili quia forma Litera claret.
 Huic spatio ductum simili latus exstat vtrumque, A. P. 235.
 At non tertia pars lateris; namque est minor
 illis,

Sed stellis longe densis praeclara relucet.
 Inferior paullo est *Aries* et flamen ad Austri 10.
 Inclinator. Atque etiam vehementius illo
Pisces, quorum alter paullum praelabitur ante, A. P. 240.
 Et magis horrifonis Aquilonis tangitur alis.
 Atque horum e caudis duplices velut aere ca-
 tenae,

Discessuque diu versae per lumina serpunt, 15.
 Atque vna tandem in stella communiter haerent,
 Quam veteres soliti coelestem dicere *Nodum* A. P. 245.

Andromedae laeuo ex humero si quaerere perges
Appositum poteris superà cognoscere *Pisces*.

20. E pedibus natum summo Ioue Perseâ vîses,
Quos humeris retinet defixo corpore Perseus,

A. P. 250. Quum summa ab regione Aquilonis flamina
pulsant.

Hic dextram ad sedes intendit Cassiopeiae,
Diuerfosque pedes vinctos talaribus aptis,
25. Puluerulentus vti de terra elapsus repente,
In caelum vector magno sub culmine portat.

At propter laeuum genus omni ex parte locatas

A. P. 255. Paruas Vergilias tenui cum luce videbis.

Hae septem vulgo perhibentur more vetusto
30. Stellae, cernuntur vero sex vndique paruae:
At non interiisse putari conuenit vnâ,
Sed frustra temere a vulgo ratione sine vlla
Septem dicier, vt veteres statuere poetae,

A. P. 260. Aeterno cunctas aeuo qui nomino dignant:

35. Alcyone, Meropeque, Celaeno, Taygeteque,
Electra, Steropeque, simul sanctissima Maia.
Hae tenues paruo labentes lumine lucent,
At magnum nomen signi clarumque vocatur,

A. P. 265. Propterea quod et aestatis primordia clarat,

40. Et post hiberni praepandens temporis ortus,
Admonet, vt mandent mortales femina terris.

Inde Fides leuiter posita et conuersa videtur,
Mercurius paruis manibus quam dicitur olim

ARA TEORVM FRAGMENTA. 11

In cunis fabricatus, in alta sede locasse. A. P. 270.

Quae genus ad laeum Nixi delapsa refedit, 45.

Atque inter flexum genus et caput Alitis haesit.

Nanque est Ales auis, lato sub tegmine caeli A. P. 275.

Quae volat, et serpens geminis secat aëra pennis.

Altera pars huic obscura est et luminis expers,

Altera nec paruis nec claris lucibus ardet, 50.

Sed mediocre iacit quatiens e corpore lumen.

Haec dextram Cephei dextro pede pellere pal- A. P. 280.

mam

Gestit; iam vero clinata est vngula vemens

Fortis Equi, propter pennati corporis alam.

Ipse autem labens vtrisque Equus ille tenetur 55.

Piscibus; huic ceruix dextra mulcetur Aquari.

Serius haec obitus terrai visit Equi vis,

Quam gelidum valido de corpore frigus anhelans A. P. 285.

Corpore setifero magno Capricornus in orbe,

Quem cum perpetuo vestiuit lumine Titan, 60.

Brumali flectens contorquet tempore currum.

Hoc caue te ponto studeas committere mense.

Nam non longinquum spatium labere diurnum.

Non hiberna cito voluetur curriculo nox.

Humida non sese vestris aurora querelis A. P. 290.

Ocyus ostendet, clari praenuncia solis. 65.

At validis aequor pulsabit viribus Auster.

Tum fissum tremulo quatietur frigore corpus:

Sed tamen anni iam labuntur tempore toto, A. P. 295.

Nec

70. Nec cui signorum cedunt, neque flamina vitant,
Nec metuunt canos minitanti murmure fluctus.

A. P. 300. Atque etiam supero naui pelagoque vagato
Mense, Sagittipotens solis cum sustinet orbem.

* * * * *

Nam iam comminus exiguo lux tempore praesto
est.

75. Hoc signum veniens poterunt praeoscere nautae.
Nam prope praecipitante licebit visere nocte,

A. P. 305. Vt sese emergens ostendat Scorpius alto.

Posteriore trahens flexum vi corporis Arcum.

Iam superà cernes Arcti caput esse minoris,

80. Et magis erectum ad summum versarier orbem.

A. P. 310. Tum sese Orion toto iam corpore condit

Extrema prope nocte, et Cepheus conditur alto

Lumborum tenus a palma depulsus ad umbras,

Hic, missore vacans, fulgens iacet vna Sagitta,

85. Quam propter nitens penna conuoluitur Ales,

Et clinata magis paulo est Aquilonis ad auras.

At propter se Aquila ardenti cum corpore
portat,

Igniferum mulcens tremebundis aethera pennis,

Non nimis ingenti cum corpore, sed graue
moestis

A. P. 315. Ostendit nautis perturbans aequora signum.

90.

Tum magni curuus Capricorni corpora
propter

Delphinus iacet, haud nimio lustratus nitore,

Praeter

Praeter quadruplices stellas in fronte locatas,
 Quas intervallum binas determinat vnum:
 Caetera pars lata tenui cum lumine serpit. 95.

Illae quae fulgent luces ex ore corusco,
 Sunt inter partes gelidas Aquilone locatae,
 Atque inter spacium et laeti vestigia solis.
 At pars inferior Delphini fusa videtur A. P. 320.
 Inter solis iter, simul inter flamina venti, 100.
 Viribus erumpit quâ summi spiritus Austri.

Exinde Orion obliquo corpore nitens,
 Inferiora tenet truculenti corpora Tauri.
 Quem qui suspiciens in caelum nocte serena,
 Late dispensum non viderit, haud ita vero 105.
 Caetera se speret cognoscere signa potesse. A. P. 325.

Nanque pedes subter rutilo cum lumine claret
 Feruidus ille Canis, stellarum luce refulgens.
 Hunc tegit obscuris subter praecordia venter. A. P. 330
 Nec toto spirans rabido de corpore flammam, 110.
 Aestiferos validis erumpit flatibus ignes.
 Totus ab cre micans iacitur mortalibus ardor.
 Hic ubi se pariter cum sole in culmina caeli
 Extulit, haud patitur foliorum tegmine frustra
 Suspensos animos arbuta ornata tenere. 115.

Nam quorum stirpes tellus amplexa prehendit,
 Haec augens anima vitali flamine mulcet:
 At quorum nequeunt radices findere terras,
 Denudat foliis ramos, et cortice truncos. A. P. 335.

Hunc

120. Hunc propter, subterque pedes quos dixi
mus ante

Orioni' iacet leuipes Lepus: hic fugit, ictus
Horrificos metuens rostri tremebundus acuti:

A. P. 340. Nam Canis infesto sequitur vestigia cursu,
Praecipitantem agitans oriens iam denique paul-
lum,

125. Curriculum nunquam defesso corpore sedans.

At Canis ad caudam serpens prolabitur Argo,
Conuersam prae se portans cum lumine pup-
pim:

Non aliae naues vt in alto ponere proras
Ante solent, rostro Neptunia prata secantes,

A. P. 345. Sed conuersa retro caeli se per loca portat,

130. Sicut cum coeptant tutos contingere portus,
Obuertunt nauem magno cum pondere nautae,
Auersamque trahunt optata ad littora puppim:

Sic conuersa vetus super aethera labitur Argo,

A. P. 350. Atque vsque a prora ad celsum sine lumine ma-
135. lum,

A malo ad puppim cum lumine clara videtur,
Inde gubernaculum disperso lumine fulgens,
Clari posteriora Canis vestigia tangit.

Exin semotam procul in tutoque locatam

140. Andromedam tamen explorans fera quaerere
Pistrix

Pergit, et vsque sitam validas Aquilonis ad auras

A. P. 355. Caerula vestigat, finita in partibus Austri.

Hanc

Hanc Aries tegit, et squammoso corpore Pisces,
Fluminis illustris tangentem corpore ripas.

Nanque etiam Eridanum cernes in parte lo- 145.
catum

Caeli, funestum magnis cum viribus amnem, A. P. 360.
Quem lachrimis moestae Phaetontis saepe so-
rores

Sparserunt, letum moerenti voce canentes.

Hunc Orionis sub laeua cernere planta

Serpentem poteris: proceraque Vincla videbis 150.

Quae retinent Pisces, caudarum parte locata,

Flumine mixta retro ad Pistricis terga reuerti.

Hic vna stella neſtuntur, quam iacit ex ſe A. P. 365.

Pistricis spina valida cum luce refulgens.

Exinde exiguae tenui cum lumine multae 155.

Inter Pistricem fusae sparsaeque videntur

Atque gubernaculum, stellas quas contegit om-
neis

Formidans acrem morſum Lepus. His neque A. P. 370.
nomen,

Nec formam veteres certam ſtatuiſſe videntur.

Nam quas ſideribus claris Natura poliuit 160.

Et vario pinxit diſtinguens lumine formas,

Has ille aſtrorum cuſtos ratione notauit,

Signaque ſignauit caeleſtia nomine vero:

Has autem quae ſunt paruo cum lumine fusae,

Conſimili ſpecie ſtellas pariliſque nitore, 165.

Non potuit nobis nota clarare figura.

Exinde

A. P. — 385. Exinde Australem soliti, quem dicere Piscem,
Voluitur inferior Capricorno versus ad Austrum,
Pistricem obseruans, procul illis piscibus haerens.

170. At prope conspicias experteis nominis omnes
Inter Pistricem et Piscem quem diximus Austri

A. P. 390. Stellae sub pedibus sparsas radiantis Aquari.
Propter Aquarius obscurum dextra rigat amnem,
Exiguus qui stellarum candore nitescit.

175. E multis tamen his duo late lumina fulgent;

A. P. 395. Vnum sub magni pedibus cernetur Aquari:
Quod superest, gelido delapsum flumine fontis,
Spiniferam subter caudam Pistricis adhaesit.
Hae tenues stellae perhibentur nomine Aquai.

180. Hic aliae volitant paruo cum lumine clarae,
Atque priora pedum subeunt vestigia magni

A. P. 400. Arcitenentis, et obscurae sine nomine cadunt.

Inde Nepae cernes propter fulgentis acumen
Aram, quam flatu permulcet spiritus Austri,

185. Exiguus superum quae limina tempore tranat:

A. P. 405. Nam procul Arcturo est aduersa parte locata.

Arcturo magnum spacium supera dedit, orbem
Iuppiter huic paruum inferiori in parte locauit.

Haec tamen aeterno inuisens loca curriculo Nox,

A. P. 410. Signa dedit nautis, cuncti quae noscere possent,

190. Commiserans hominum metuendos undique
casus.

Nam cum fulgentem cernes sine nubibus atris
Aram sub media caeli regione locatam,

A sum-

A summa parte obscura caligine tectam,
Tum validis fugito deuitans viribus Austrum. A.P. 415—
420.
195.

Quem si prospiciens vitaueris, omnia caute
Armamenta locans, tuto labere per vndas.

Sin grauis inciderit vehementi flamine ventus,

Perfringet celsos defixo robore malos:

Vt res nulla feras possit mulcere procellas, 200.

Ni parte ex Aquilonis opacam pellere nubem

Coeperit et subitis auris diduxerit Ara.

Sin humeros medio in caelo Centaurus habebit, A. P. 430.

Ipseque caerulea contactus nube feretur,

Atque Aram tenui caligans vestiet vmbra, 205.

Ad signorum obitum vis est metuenda Fauoni. A. P. 435.

Ille autem Centaurus in alta sede locatus,

Qua sese clarum collucens Scorpius infert,

Hac subter, partem praeportans ipse virilem,

Cedit, equi partes properans subiungere Chelis. 210.

Hic dextram porgens, quadrupes qua vasta te-
netur,

Quam nemo certo donauit nomine Graiûm,

Tendit, et illustrem truculentus cedit ad Aram. A. P. 440.

Hic sese infernis de partibus erigit Hydra,

Praecipiti lapsu flexo cum corpore serpens. 215.

Haec caput atque oculos tórquens ad terga Nepai, A. P. 445.

Conuexoque sinu subiens inferna Leonis,

Centaurum leni contingit lubrica cauda.

In medioque sinu fulgens Cratera relucet;

Extremum nitens plumato corpore Coruus 220.

Rostro tundit. Et hic, Geminis est ille sub ipsis
A. P. 450. Ante canis, Graio Procyon qui nomine fertur.

Haec sunt quae visens nocturno tempore signa
Aeternumque volens mundi cognoscere motum
225. Legitimo cernes caelum lustrantia cursu.

Nam quae per bis sex Signorum labier orbem
A. P. 455. Quinque solent stellae, simili ratione notari
Non possunt: quia quae faciunt vestigia cursu
Non eodem semper spacio protrita feruntur.

230. Sic malunt errare vagae per nubila caeli,
Atque suos vario motu metirier orbis.
Hae faciunt magnos longinqui temporis annos,
Cum redeunt ad idem caeli sub tegmine signum.

A. P. 460. Quarum ego nunc nequeo totos euoluere cursus:
235. Verum haec quae semper certo voluntur in orbe
Fixa, simul magnos edemus gentibus orbis.

Quatuor aeterno lustrantes lumine mundum,
Orbes stelligeri portantes signa feruntur,
Amplexi terram caeli sub tegmine fulti,

240. E quibus annorum volitantia lumina nosces,
A. P. 465. Quae densis distincta licebit cernere signis;
Tum magnos orbis magno cum lumine latos,
Vinctos inter se, et nodis caelestibus aptos,
Atque pari spacio duo cernes esse duobus.

245. Nam si nocturno cognoscens tempore cae-
lum,

A. P. 470. Cum neque caligans deterfit sidera nubes,
Nec pleno stellas superavit lumine Luna,

Vidisti

Vidisti magnum candentem serpere Circum;
 Lacteus hic nimio fulgens candore notatur. A. P. 475.
 Hic non perpetuum detexens conficit orbem, 250.
 Sed spacio multum superis praeſtare duobus
 Dicitur, et late caeli luſtrare cauernas.

Quorum alter tangens Aquilonis vertitur A. P. 480.
 auras,
 Ora petens Geminorum illuſtria; tum genus
 ardens

In ſeſe retinens Aurigae portat vtrunque. 255.
 Hunc ſura laeua Perſeus humeroque ſiniſtro
 Tangit. At Andromeda hic dextra de parte te- A. P. 485.
 netur;

Imponitque pedes duplices Equus; et ſimul
 Ales

Ponit auis caput, et clinato corpore tergum;
 Anguitenens humeris connititur; illa recedens 260.
 Auſtrum conſequitur deuitans corpore Virgo. A. P. 490.
 At vero totum ſpacio conueſtiet orbis
 Magnu' Leo, et claro collucens lumine Cancer,
 In quo conſiſtens conuertit curriculum Sol
 Aeſtius, medio diſtinguens corpore curſus. 265.
 Hic totus medius circo diſiungitur; Iſte A. P. 495.
 Pectoribus validis atque aluo poſſidet orbem.
 Hunc octo in partes diuiſum noſcere circum,
 Si potes, inuenies ſupero conuertier orbe
 Quinque pari ſpacio, partes treis eſſe relictas, 270.

Tempore nocturno quas vis inferna frequentat.

A. P. 500. Alter ab infernis Cancro connectitur Austris.

Distribuens medium subter secat hic Capri-
cornum,

Atque pedes gelidum rium fundentis Aquari,

275. Caeruleaeque feram caudam Pistricis, et illum
Fulgentem Leporem; inde pedes Canis, et simul
amplam

Argoam retinet claro cum lumine Nauem;

A. P. 505. Tergaque Centauri, atque Nepai portat acu-
men;

Inde Sagittari defixum possidet arcum.

280. Hunc a clarisonis auris Aquilonis ad Austrum

Cedens postremum tangit rota feruida Solis;

Exinde in superas brumali tempore flexus

Se recipit sedes. huic orbi quinque tributae

A. P. 510. Nocturnae partes, supera tres luce dicantur.

285. Hosce inter mediam partem retinere videtur

Tantus quantus erit collucens Lacteus orbis;

In quo autumnali atque iterum sol lumine verno

Exaequat spacium lucis cum tempore noctis.

Hunc retinens Aries subluce corpore totus,

A. P. 515. Atque genu flexo Taurus connititur ingens.

290. Orion claro contingens pectore fertur.

Hydra tenet flexu; Cratera et Coruus adhaeret,

A. P. 520. Et paucae e Chelis stellae; simul Anguitenentis

Sunt genua; et summi Iouis Ales nuncius instat;

295. Propter Equus capite et ceruicum lumine tangit.

Hosce

Hosce aequo spacio deiunctos sustinet axis,
Per medios summo caeli de vertice tranans. A. P. 525.

Ille autem claro quartus cum lumine Circus,
Partibus extremis extremos continet orbes,
Et simul a medio media de parte secatur, 300.

Atque obliquus in his nitens cum lumine fertur:
Vt nemo cui sancta manu doctissima Pallas
Solertem ipsa dedit fabricae rationibus artem,
Tam tornare cate contortos possiet Orbes, A. P. 530.
Quam sunt in caelo diuino Numine flexi, 305.
Terram cingentes, ornantes lumine mundum,
Culmine transuerso retinentes sidera fulta.

Quattuor hi motu cuncti voluntur eodem:
Sed tantum supera terras semper tenet ille
Curriculum, oblique inflexus tribus Orbibus A. P. 535.
vnus. 310.

Quanto est diuisus Cancer spacio a Capricorno,
Ac subter terras spacium par esse necesse est.
Et quantos radios iacimus de lumine nostro, A. P. 540.
Queis hunc conuexum caeli contingimus or-
bem,

Sex tantae poterunt sub eum succedere partes, 315.
Bina pari spacio caelestia signa tenentes.

Zodiacum hunc Graeci vocitant, nostrique
Latini

Orbem Signiferum perhibebunt nomine vero:
Nam gerit hic voluens bis sex ardentia signa.
Aestifer est pandens feruentia sidera Cancer. A. P. 545.
B 3 Hunc 320.

Hunc subter fulgens cedit vis torua Leonis,
 Quem rutilo sequitur collucens corpore Virgo.
 Exin proiectae claro cum lumine Chelae,
 Ipsaque consequitur lucens vis magna Nepai.

325. Inde Sagittipotens dextra flexum tenet arcum.

Post hunc ore fero Capricornus vadere pergit.

Humidus inde loci collucet Aquarius orbi.

Exin squammiferi serpentes ludere Pisces;

Queis comes est Aries obscuro lumine labens,

330. Inflexoque genu proiecto corpore Taurus,

Et Gemini clarum iactantes lucibus ignem.

A. P. 550. Haec Sol aeterno conuestit lumine lustrans,

Annua conficiens vertenti tempora cursu.

Hic quantum terris conuexus pellitur orbis,

335. Tantundem ille patens superà mortalibus extat.

A. P. 555. Sex omni semper cedunt labentia nocte:

Tot caelum rursus fugientia signa reuisunt.

Hoc spacium tranans caecis nox conficit umbris,

Quod supera terras prima de nocte relictum

340. Signifero ex orbi est et signorum ordine fultum.

Quod si Solis aues certos cognoscere cursus,

A. P. 560. Ortus Signorum nocturno tempore vides;

Nam semper Signum exoriens Titan trahit
 vnum.

Sin autem officiens signis mons obstruet altus,

345. Aut adiment lucem caeca caligine nubes,

Certas ipse notas caeli de tegmine sumens

A. P. 565. Ortus atque obitus omneis cognoscere possis.

Quae

Quae simul existant cernes, quae tempore eodem
Praecipitent obitum nocturno tempore nosces.

Iam simul vt supero se totum lumine Cancer 350.
Extulit, extemplo cedit delapsa Corona. A. P. 570.
Et loca conuifit cauda tenus infera Piscis.
Dimidiam retinet stellis distincta Corona
Partem iam supera, atque alia de parte repulsa
est;

Quam tamen insequitur Piscis, nec totus ad A. P. 575.
vimbras 355.

Tractus, sed supero contactus corpore cedit,
Atque humeros vsque a genibus camurumque
recondit

Anguitenens validis magnum a ceruicibus An-
guem.

Iam vero Arctophylax non aequa parte secatur;
Nam breuior clara caeli de parte videtur, A. P. 580.
Amplior infernas depulsus possidet vimbras. 360.

Quattuor hic obiens secum deducere signa
Signifero solet ex orbi, tum serius ille,
Cum supera sese satiauit luce, recedit,
Post mediam labens claro cum corpore noctem. 365.

Haec obscura tenens conuertit sidera tellus. A. P. 585.

At parte ex alia claris cum lucibus errat
Orion humeris et lato pectore fulgens,
Et dextra retinens non cassum luminis Ensem.

Sed cum de terris vis est patefacta Leonis, A. P. 590.
Omnia quae Cancer praeclaro detulit ortu, 370.

Cedunt obscurata, simul vis magna Aquilae
 Pellitur: ac flexo confidens corpore Nisus
 Iam supero ferme depulsus lumine cedit;
 375. Sed laeuum genus atque illustrem linquit in al-
 tum

Plantam. Tum contra exoritur clarum caput
 Hydrae,

A. P. 595. Et Lepus, et Procyon, qui sese feruidus infert
 Ante Canem; inde Canis vestigia prima vi-
 dentur.

Non pauca e caelo depellens signa repente
 380. Exoritur candens illustri lumine Virgo.
 Cedit clara Fides Cyllenia; mergitur vnda
 Delphinus; simul obtegitur depulsa Sagitta;
 Atque Auis ad summam caudam primasque re-
 cedit

A. P. 600. Pinnae, et magnus pariter delabitur Amnis.

385. Hic Equus a capite et longa ceruice latefcit.
 Longius exoritur iam claro corpore Serpens,
 Crateraue tenuis lucet mortalibus Hydra.
 Inde pedes Canis ostendit iam posteriores,
 Et post ipse trahit claro cum lumine puppim;

390. Insequitur labens per caeli lumina Nauis;

A. P. 605. Haec medium ostendit radiato stipite malum;
 Et iamiam toto processit corpore Virgo.

At cum procedunt obscuro corpore Chelae,
 Existit pariter larga cum luce Bootes,

Cuius

Cuius in aduersum est Arcturus corpore fixus, 395.
 Totaque iam super~~a~~fulgens prolabitur Argo, A. P. 610
 Hydraque, quod late caelo dispersa tenetur,
 Nondum tota patet, nam caudam contegit
 vmbra.

Iam dextrum genus, et decoratam lumine su-
 ram

Erigit ille vacans vulgato nomine Nisus, A. P. 615.
 Quem nocte extinctum atque exortum vidimus 400.
 vna

Perseaepe, vt paruum tranans geminauerit orbem.
 Hic genus et suram cum Chelis erigit alte;
 Ipse autem praeceps obscura nocte tenetur,
 Dum Nepa et Arcitenens inuisant lumina caeli. A. P. 620.
 Nam secum medium pandet Nepa, tollere vero 405.
 In caelum totum exoriens conabitur Arcus.

Hic tribus elatus cum signis corpore toto
 Lucet: at exoritur media de parte Corona, A. P. 625.
 Caudaque Centauri extremo candore refulget. 410.
 Hic se iam totum caecas Equus abdit in vmbra,
 Quem rutila fulgens pluma praeteruolat Ales:
 Occidit Andromedae clarum caput, et fera
 Pistrix

Labitur horribiles epulas funesta requirens. A. P. 630.
 Hanc contra Cepheus non cessat tendere palmas. 415.
 Illa vsque ad spinam mergens se caerula condit;
 At Cepheus caput atque humeros palmasque re-
 clinat.

A. P. 635. Cum vero vis est vehemens exorta Nepai,

420. Late fusa volat. Per terras fama vagatur,
 Ut quondam Orion manibus violasse Dianam
 Dicitur, excelsis errans in collibus amens,
 Quos tenet Aegaeo defixa in gurgite Chius,
 Brachia cui viridi conuestit tegmine vitis.
 Ille feras vecors amenti corde necabat,

A. P. 640. OEnopionis auens epulas ornare nitentes:

425. At vero pedibus subito perculsa Dianae
 Insula discessit, disiectaque saxa reuellens
 Perculit, et caecas lustravit luce lacunas;
 E quibus ingenti existit cum corpore prae se
 430. Scorprios infestus praeportans flebile acumen.
 Hic valido cupide venantem perculit ictu,
 Mortiferum in venas figens per vulnera virus;
 Ille graui moriens constrauit corpore terram.

A. P. 645. Quare cum magnis sese Nepa lucibus effert,

435. Orion fugiens commendat corpora terris.
 Tum vero fugit Andromeda, et Neptunia Pi-
 strix

Tota latet; cedit conuerso corpore Cepheus,
 Extremas medio contingens corpore terras.

A. P. 650. Hic caput et superas potis est demergere partes,

440. Infera lumborum nunquam conuestiet umbra;
 Nam retinent Arctae lustrantes lumine furas.
 Labitur illa simul gnatham lachrymosa requirens
 Cassiopeia, neque ex caelo depulsa decore

A. P. 655. Fertur; nam verso contingens vertice primum

Ter-

Terras, post humeris euerſa ſede reſertur. 445.

Hanc illi tribuunt poenam Nereides almae,
Cum quibus, vt perhibent, auſa eſt contendere
forma.

Haec obit inclinata; at pars exorta Coronae eſt A. P. 660.
Altera, cum caudaque omnis iam panditur Hy-
dra.

At caput et totum ſeſe Centaurus opacis 450.

Eripit e tenebris, linquens veſtigia parua
Antepedum conſecta; ſimul cum lumina pandit,
Ipſe feram dextra retinet. Prolabitur inde
Anguitenens capite et manibus: profert ſimul A. P. 665.

Anguis

Iam caput et ſummum flexo de corpore lumen. 455.

Hic ille exoritur conuerſus corpore Niſus,
Aluum, crura, humeros, ſimul et praecordia A. P. 670.
luſtrans,

Et dextra radios laeto cum lumine iactans.

Inde Sagittipotens ſuperas cum viſere lucas
Inſtitit, emergit Niſi caput: et ſimul effert 460.

Seſe clara Fides, et prodit corpore Cepheus. A. P. 675.

Feruidus ille Canis toto cum corpore cedit,
Abditur Orion, obit et Lepus abditus vmbra.

Inferiora cadunt Aurigae lumina lapſu.

Crus dextrumque pedem linquens obit infera 465,
Perſeus

In loca; tum cedens a puppi linquitur Argo.

Inde

Inde obiens Capricornus ab alto, lumine
pellit

A. P. 680. Aurigam, instantemque Capram, paruos simul
Hoedos,

Et magnam antiquo depellit nomine Nauem,
470. Obruitur Procyon; emergunt alite lapsu
E terris volucreis; existit clara Sagitta.

CETERA DESIDERANTVR.

M. T. C I C E R O N I S
PROGNOSTICORVM ARATEORVM
F R A G M E N T A

Priscian. lib. X. p. 386.

Idem (Cicero) passuum eius verbi in Prognosticis protulit,

Fragm. I
Arati Dio-
tem. vi. 133.

— — — — Vt cum
Luna means Hyperionis officit orbi,
Stinguuntur radii coeca caligine tecti.

Priscian. lib. XVI. p. 552. sub. fin. et XVIII.
p. 705.

II.
A. D. vi.
160.

Hoc quoque non est praetermittendum, quod conjunctiones sibi praepositae inueniuntur, tam eiusdem potestatis cum sint, quam alterius, ut Cicero in Prognosticis:

Ast autem tenui quae candet lumine Phatne.

Cic. de Diuinat. I, 8.

Atque etiam ventos praemonstrat saepe futuros
Inflatum mare, cum subito penitusque tumescit,
Saxaque cana salis niueo spumata liquore
Tristificas certant Neptuno reddere voces;
Aut densus stridor cum celso e vertice montis
Ortus adaugescit scopulorum saepe repulsi.

III.
A. D.
177.

5.

Raua

Raua fulix itidem fugiens e gurgite ponti
Nunciat horribiles clamans instare procellas,
Haud modicos tremulo fundens e gutture cantus.

Cic. de Diuinat. I, 8. 9.

IV.
A. D. vi.
215 sq.

Vos quoque signa videtis aquai dulcis alumnae
Cum clamore paratis inanes fundere voces,
Absurdoque sono fontes et stagna cietis.
Saepe etiam pertriste canit de pectore carmen
5. Et matutinis acredula vocibus instat
Vocibus instat, et assiduas iacit ore querelas,
Cum primum gelidos rores Aurora remittit.
Fusca nonnumquam cursans per littora Cornix
Demersit caput et fluctum ceruice recepit.
10. Mollipedesque boues spectantes lumina coeli
Naribus humiferum duxere ex aëre succum.

Cic. de Diuinat. I, 9. Cf. Plin. H. N. XVIII, 25.

V.
A. D. vi.
325 sq.

Iam vero semper viridis semperque grauata
Lentiscus triplici solita grandescere foetu,
Ter fruges fundens tria tempora monstrat arandi.

CETERA DESIDERANTVR.

II.

GERMANICI CAESARIS

A R A T E A

ET IN EADEM COMMENTARIA

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

500 EAST 57TH STREET

ARATI PHAENOMENA

PER

GERMANICVM CAESAREM

IN LATINVM CONVERSA ET IN EADEM

COMMENTARIA.

Caelum Circulis quinque distinguitur, quorum duo extremi maxime frigidi: Australis humillimus, et Aquilonius excelsissimus. His vtrunque proximi duo Paralleli vocantur, vt ita dixerim, *aequedistantes*: iidem Tropici, iidem Solstitiales: alter Hibernus, per quem sol transiens ac tenens octauam partem Capricorni, solstitium hibernum facit: alter Aestiuus, per quem sol transiens ac tenens octauam partem Cancri, solstitium aestiuum facit. Medius est Aequinoctialis, qui octauam partem Arietis tenens, aequinoctium vernum facit: octaua Librae, autumnale constituit. Vt Circuli in caelo, ita Zonae in terra vocantur. Inhabitabiles frigidi circuli sunt ob rigorem, quod ab his longissime sol abest. Sub torrido quidam habitare putant Aethiopiae maximam partem: item plurimas insulas Maris rubri, aliosque vertices eminentiasque terrarum nostris ampliores. Sub Tropici habitare nulli dubium est.

Noster Solstitialis Aestiuus est excelsus atque arduus. Diuisi autem sunt a nobis circulo Aequinoctiali, qui Antichthones nominantur, et videntur humiles atque depressi, qui Antipodes infra sunt: quod vt esse videatur, efficiunt flexus obliquitatesque terrarum, quas Antichthones et Antistochae et Antisceptae inhabitare

Vol. II.

C

dicuntur.

dicuntur. Incipit autem Signifer, non ab extremo circulo, nec ad extremum extenditur: sed ab intimo Tropico australi, brumalique eodem, per Aequinoctialem ad summum solstitialem, eundemque aestiualem per medium, (in his longitudo latitudoque) porrectus. Obliquae circuli Signiferi partes, CCCLXV. signa XII, partium singula tricenarum, quorum quaedam minora, quaedam ampliora, et populo Canophora dicuntur: sed compensatio quinque partibus creditur applicari, ut sint omnes Signiferi partes, CCCLXV. Horum incipientia ab Ariete, alia sunt masculorum natalibus, alia foeminarum. Item quartum quoque eorum, aut tropicum, aut solidum, aut deforme. Incipiet dinumeratio ab Ariete. Signa tropicorum duo sunt aequinoctialia, Aries et Libra: duo solstitialia, Capricornus et Cancer. Tropicis proxima solida anteposita, his deforma.

Hic est stellarum ordo utrorumque circulorum: Septentriones duplices ad austrum vertuntur, figura aversis caudis inuicem sibi aduersantes: inter quas obliquus dilabitur Draco. Sub vnus nanque pede est Serpentarius, cuius Serpentarii pedes attingunt frontem Scorpionis. A latere autem retro stat Custos: sub pedibus quidem eius Virgo, habens igneam in manibus spicam: retrorsus vero, vestigiis eius adiacens Leo, medio aestiuo solstitio Cancer et Gemini. Genua autem Agitatoris caput Gemini attingunt: pedes autem eius Tauri cornibus iunguntur, cuius Hoeduli desuper obtinent locum Septentrionis. Habet autem Septentrio a dextris iuxta Coronam desuper serpentem in manibus Serpentarii, et eum qui in Geniculo stat, et sinistro pede septentrionalis Draconis verticem calcans, vnum brachium Librae, alterum dans Coronae. Nam minori Septentrione ultimus pes Cephei continetur, Cycnum manu dextra apprehendentis: super cuius alas Equus extendit pedem, et super equum Aquarius extolli-

tollitur, iuxta quem Capricornus est. Sub Aquarii pedibus Piscis magnus austrinus, constituta ante Cepheum Cassiopeia: et a dorso Agitatoris Perseus pedem extendit: super Persei caput Cassiopeia pedibus properare videtur. Inter Cygnum igitur et eum qui in Geniculo stat, Lyra constituitur. In quorum medio desuper ab oriente Delphinus cognoscitur: sub cuius cauda est Aquila, in proximo habens Serpentarium. Sed iam de aquilonio circulo dictum est. Nunc ad australem ordinem properemus.

Sub aculeo Scorpionis Sacrarium constitutum est; sub corpore eius anteriora Centauri videntur, in quo est bestia. Conspicitur et Sagittarii pes summus ex alia parte. Sub australi circulo prope Centauri membra Hydrae cauda, et Cornus; ad genus Virginis vrna est posita: a sinistris Orionis (qui et Incola) Fluvius, qui et Padus, necnon et Eridanus: sub pedibus Orionis, qui et Incola dicitur, Lepus splendida effigie conspicitur. Retrorsum vero a pedibus eius Canis splendida refulget: post cuius caudam Navis constituta est: ad Tauri pedem protendit manum Orion: pedibus Gemini appropinquat Anticanis: super caput Arietis non longe ab Andromedae pedibus Triangulus positus est; sub Ariete et Piscibus Cetus; connexio vero Piscium communem habet stellam.

GERMANICI CAESARIS
ARATEA PHAENOMENA.

Ab Ioue principium magno deduxit Aratus
Carminis; at nobis genitor Tu maximus auctor;
Te veneror, Tibi sacra fero, doctique laboris
Primitias. Probat ipse Deum rectorque fatorque.
5. Quantum etenim possent anni certissima signa,
Qua Sol ardentem Cancrum rapidissimus ambit,
Diuersasque secat metas gelidi Capricorni;
Quaue Aries et Libra aequant diuortia lucis;
Si

Quaeritur cur a Ioue incepit, et non a musis, ut
Homerus? Conueniens magis hoc existimauit prin-
cipium Phaenomenis, uti Iouem inuocaret, quod ipso-
rum carminum origo est Iupiter. Non solus autem
ita coepisse videtur Aratus, sed et Crates Comicus,
a Vesta incipiens et profari carmina; Sophron in
mimo, qui Nuncius inscribitur, a Vesta incipiens.
Omnes inuocant Iouem omnium principem. Sed
quaeritur cuius Iouis meminerit, utrumne fabulosi,
an naturalis? Et philosophi quidem plurimi natura-
lis aiunt eum Iouis meminisse. Sed Crates ait, Io-
vem dictum caelum; inuocatum vero merito, quia
in aëre et aethere sunt sidera; et Homerum dixisse
Iouem in aliqua parte caelum. Et ipse Aratus, quod
dicit

Si non parta quies, Te praefide, puppibus
 aequor,
 Cultorique daret terras? Procul arua filerent. 10.
 Nunc vacat, audaces in caelum tollere vultus,
 Sideraque et varios caeli cognoscere motus;
 Nauita quid caueat; quid scitus vitet arator;
 Quando ratem ventis, aut credat semina terris.
 Haec ego dum Latiis conor praedicere musis, 15.
 Pax Tua Tuque adsis nato, numenque secundes.

C 3

Caetera,

dicit Herodotus, Iouem dictum aëra, et Crates quidem eiusdem est opinionis, testemque esse Philonem Comicum dicit. Hoc autem constat et ipsum dicere. Nam quia nihil aliud est Vox, quam percussus aër, videtur conuenienter dixisse, quae rei praestent auctoritatem, plenas Ioue vias referens, et omneis hominum conuentus. Nihil eorum, quae in terra sunt, sine aëre est: ratione etiam, cuius omnes vsum desideramus. Nam cuncti mortales ostendunt vsum suspirio, et cum viuimus, aëre indigemus. At quod ait, *Dextra monstrat*, ad auguria pertinet auium. Propter quod et Stoici Iouem esse affirmant, qui per materiam manat spiritus, et similis est nostrae animae. (Zenodotus autem Aetolus et Diodorus aiunt, nec ad fabulosi Iouis sufficere eiusmodi opinionem: esse enim talem causam Iouis, et conuenire omnes vias eo confertas, quas tantum loco eius describit. Dicendo autem, Etiam genus, ostendit animae immortalitatem. Bene, propterea quod ait: nouerat enim virtuti aliquid aemulum futurum. Dei igitur aduersus delicta lenem esse, est, quoniam omnium parens affirmatur, et non solum hominum, sed etiam deorum.)

Caetera, quae toto fulgent vaga sidera
mundo,

Indefessa trahit proprio cum pondere caelum.

Axis at immotus semper vestigia seruat,

20. Libratasque tenet terras, et cardine firmo

Orbem agit. Extremum geminus determinat
axem,

Quem Graii dixere polum; pars mersa sub vndas
Oceani, pars celsa sub horrifero Aquilone.

Arcti. Axem Cretaeae dextra laeuaque tuentur

25. Siue Arcti, seu Romani cognominis Vrsae,

Plaustraue, quae facies stellarum est proxima
vero:

Tres

Vertices extremos, circa quos Sphaera caeli vol-
vitur, Polos Graeci nuncupauerunt, e quibus vnus
est australis, qui terrae obiectus a nobis nunquam vi-
detur; alter autem septentrionalis, qui boreus voca-
tur, et nunquam occidit.

— Duae sunt Arcti, quarum maiorem vocant, Heli-
cen: minorem, Canis caudam. Alterutra quidem
harum capita deorsum, alterutra fursum aspiciunt. Al-
tera nanque Helice est, quae apparet prima noctis:
altera, pusilla quidem, sed a nauigantibus obseruatur;
maria enim conturbat. Helicen autem dicit Hesiodus
Callisto Lycaonis regis filiam fuisse, et in Arcadia
solitam cum Diana venari, et in montibus vagari, et
a Ioue compressam, rem celasse Dianam. Quam gra-
vidam, nudam se lauanti cum aspexisset Diana in
lauacro, partum eius accelerans, bestiam eam esse
iussit; et dum esset vrsa, Arctum enixa est, quem
Arcadem vocant. Amphis autem comicus poeta re-
fert,

Tres temone, rotisque micant sublime quaternae;

Si melius, dixisse feras: obuersa refulgent
 Ora feris; caput alterius super horrida terga
 Alterius lucet; pronas rapit orbis in ipsos 30.
 Decliuicis humeros. Veteri si gratia famae,
 Cressia vos tellus aluit, moderator Olympi
 Donauit caelo; meritum custodia fecit,
 Quod fidae comites prima incunabula magni
 Fouerunt Iouis, attonitae cum furta parentis 35.
 Aerea pulsantes mendaci cymbala dextra,
 Vagitus pueri patrias ne tangeret aures,
 Dictaei exercent dominae famuli Corybantes.

C 4

Hinc

fert, Iouem in Dianae effigiem transfiguratum in uenatione Callisto oppressisse; tempore partus plena cum vexaretur, Dianae culpam indicasse, et iratam Dianam in uersam transfigurasse. Quae dum in montibus vagaretur, a quibusdam pastoribus apprehensa, cum puero perducta est ad Lycaonem; post tempus in Lycaei Iouis templum confugientem, cum eam Arcas filius sequeretur, quo eam nefas erat intrare, ab Arcadibus utriusque interfecti sunt. Iupiter autem utroque caeli astris intulit, Uersamque eam nominauit. Ouidius a Iunone in bestiam conuersam scribit. Habet autem stellas in capite septem, in singulis humeris singulas obscuras, in armo duas, in pectore unam, in pede priore claras duas, in summa cauda claram unam, in ventre claram unam, in spina unam, in crure posteriore duas, in extremo pede duas, super caudam tres; fiunt omnes XXIV. Porro Arctus minor a pluribus Phoenice, a Graecis Arctophylax, a nonnullis

Hinc Iouis altrices Helice Cynosuraque fulgent.

40. Dat Graiis Helice cursum maioribus astris,
 Phoenicas Cynosura regit; sed candida tota
 Et liquido splendore Helice nitet; haud prius vlla,
 Cum sol Oceano fulgentia condidit ora,
 Stella micat caelo, septem quam Cressia flammis.
45. Certior est Cynosura tamen fulcantibus aequor:
 Quippe brevis totam fido se cardine vertit,
 Sidoniamque ratem nunquam spectata fesellit.

Draco.

- Has inter medias abrupti fluminis instar
 Immanis serpens sinuosa volumina versat
50. Hinc atque hinc, superatque illas mirabile mon-
 strum.

Caudâ

lis Canis cauda vocatur. Quam Sidones aspicientes continuo nauigant. Dicitur a Ioue inter astra collocatus, vt duplex honor Helices monstraretur. Agathosthenes quidem in Asiaticis carminibus, Cynosuram dicit Iouis fuisse nutricem, vnam ex Idaeis nymphis, a qua in Cretae oppido Hylstoe Nicostratus constituit portus, et circa eum locum Cynosuram fuisse cum Telchiniis, qui dicuntur Curetes Idaei. Aratus Cynosuram et Helicen Cretenses Iouis nutrices fuisse dicit, ob quod sunt caelesti donatae honore.

Habet autem stellas, in humero splendidam vnam, in pectore claram vnam, in ventre claram vnam, super caudam claras tres: sunt omnes septem supra alias decem, quae praecedunt et dicuntur ludentes: et maxime altera, quae vocatur Polus, in quo a quibusdam putatur totus orbis circumuerti.

Inter ambas ergo Arctos maximus flexuoso corpore adiacens Draco, qui vtrunque Arcton flexuoso corpore semi-

Caudâ Helicen supra tendit, redit ad Cynosuram
Squammigero lapsu; qua definit vltima cauda,
Hac caput est Helices; flexu comprehenditur alto
Serpentis Cynosura; ille explicat amplius orbes,
Sublatusque retro maiorem respicit Arctum. 55.
Ardent ingentes oculi, caua tempora clavis
Ornantur flammis, mento sedet vnicus ignis.
Tempus dexterius qua signat stella Draconis,
Quaque sedet mento: lucet nouissima cauda;
Extremum qua Helices fidus micat, ac radiatur 60.
Serpentis decliue caput; qua proxima signa
Occasus ortusque, vno tanguntur ab orbe.
Oceani tumidis ignotae fluctibus Arcti,
Semper inocciduis seruantes ignibus axem.

C 5

Haud

semicingit, Helices superuoluit caput, Phoenixes circuncingit caudam. Hunc Pherecydes dicit inter astra collocatum beneficio Iunonis, eo quod cum nuberet Ioni Iuno, diis offerentibus munera, Terra quoque obtulerit aurea mala cum ramis, quae Iuno in hortum suum, qui erat apud Atlantem, inferri iussit, et Hesperides Atlantis filias custodes posuit, quae cum a filiabus Atlantis subtraherentur et saepe vexarentur, Iuno custodem horti Draconem peruigilem implicuit arbori, quem Hercules interfecit, et illa astris intulit. Hunc alii Iouem astris intulisse dicunt, ob memoriam virtutis Herculis, Mineruae obiectu, quem illa contortum caelo immisit, et inter Septentriones locauit. Habet autem stellas, in capite splendidas tres, in corpore vero vsque ad caudam, XII. ab inuicem distantes. Sunt autem omnes XV.

Engonasin.

Haud procul Effigies inde est defecta labore,
 65. Non illi nomen, non magni causa laboris:
 Dextro nanque genu Nixus, diuersaque tendens
 Brachia, suppliciter panfis ad numina palmis,
 Serpentis capiti figit vestigia scaeva.

Corona.

Claro Ariadnes qua sacrata est igne Corona,
 70. (Hunc illi Bacchus thalami memor addit hono-
 rem)

Terga

Draconem immensae magnitudinis, hortorum' cu-
 stodem insomnem, dum a Iunone ad custodienda
 aurea mala esset constitutus, Hercules, cum ad mala
 aurea profectus fuisset, ut refert Panyasis in Hera-
 clea, fertur peremisse; et iccirco inter astra Iupiter
 hunc laborem memoria dignum honorasse, et vtros-
 que sideribus intulisse, ita vt in certamine fuerint
 eorum habitus, serpentis capite iam defecto; qui
 ideo in genu stans, manibus sursum extensis, dextro
 pede contra draconem porrecto pingitur, vt certa-
 minis labor significetur. Ideo pellem leonis in sini-
 stra manu habere fingitur, vt insigne virtutis mon-
 stretur, quia leonem inermis interfecisse narratur.
 Habet autem stellas, in capite vnam, in singulis hu-
 meris singulas splendidas, in sinistro cubito vnam,
 in eadem manu vnam, in eodem brachio vnam, in
 sinistro femore vnam, in dextra parte femoris duas,
 in coxa duas, in genu dextro vnam, in eadem ti-
 bia vnam, in crure duas, in eodem pede vnam, in
 dextra manu vnam, in claua, quam eadem tenet
 manu, vnam, in leonina pelle quatuor. Sunt omnes
 vigintiquatuor.

Haec corona dicitur esse Ariadnes, quam Liber
 astris intulisse dicitur, dum eius nuptias dii in insula
 Creta

Terga nitent stellis; at qua se vertice tollit, Ophiuchus.
 Succiduis genibus lassum et miserabile fidus,
 Hac Ophiuchus erit, longe caput ante notabis,
 Et vastos humeros, tum caetera membra se-75.
 quuntur.

Illis languet honos, humeris manet integer ardor.
 Luna etiam pleno mensem cum diuidit orbe, Anguis.
 Lux tenuis manibus, per quas elabitur Anguis
 Pressus

Creta celebrarent, cogitans praeclaram facere, pro qua primum noua nupta coronata est. Sed qui Cretica conscripsit, refert, quia cum Liber ad Minoem regem venisset, ut Ariadnen filiam eius duceret uxorem, coronam dono Ariadnae dedisse Vulcani opere factam ex auro et gemmis preciosis, et talis fulgoris fuit, ut Thesea ex Labyrintho liberaret, quae post astris affixa est, cum in Naxon utrique venissent. (Signum amoris eius crines ostendunt, et est stellis fulgentibus sub cauda Leonis. Habet autem stellas nouem in circuitu positas, quarum tres sunt splendidae.)

Hic est Serpentarius, qui super Scorpionem stat, tenens utraque manu serpentem, qui ab astrologis dicitur fuisse Aesculapius, filius Apollinis; qui cum medicinae arte vteretur, mortuos fertur suscitasse. Quamobrem iratus in eum Iupiter domum eius ipso fulminis ictu percussit. Rogatu autem Apollinis patris Iupiter ei arte sua rursus post obitum defuncto animam restituisse ad vitam, et inter astra constituisse putatur. Habet autem stellas, in capite claram vnā, in singulis humeris claras singulas, in sinistra manu tres, in dextra quatuor, et duas ex eis claras: in singulis lumbis singulas, in singulis genibus

Pressus vtraque manu, medium cingens Ophiuchum.

Scorpius. Scorpius ima pedum tangit, sed planta sinistra
80. In tergo residet, vestigia dextera pendent.

Est impar manibus pondus, nam dextera parua
Partem anguis retinet, per laeuam attollitur omnis;

Quantumque a laeua distantia Serta notantur,

Erigi.

nibus singulas, in dextra tibia claram vnam, in singulis pedibus singulas claras. Sunt omnes XVII.

Serpens, quem tenet in manibus, habet stellas in orificio duas, in flexura capitis spissas quatuor, in manu Ophiuchi duas claras, in prima flexura octo, in secunda, quam tenet in dextra manu, alias octo, in tertia vsque ad caudam sex. Fiunt omnes stellae serpentis triginta.

SCORPIVS.

Scorpius sane inter astra a Ioue illatus est, pro eo quod ferunt ex terra ortum, summissumque qui Oriona interficeret ob eius loquacitatem, quod ex venatione nullam se feram relinquere diceret; isque Oriona percussit et occidit, et inde a Ioue astris illatus est, vt eius naturam futuri homines intelligerent. Nigidius autem dicit, Scorpionem ad perniciem Orionis in insula Chio in monte Chelippio ortum, voluntate atque ope Dianae. Nam cum in monte Celfionio venaretur, irridens Dianam, contemnebat eius opera, quae in monte constituebat. Itaque Diana dicitur misisse Scorpionem, qui Orionem vita priuaret: postea ab Ioue impetrasse, vt Scorpio in duodecim signorum memoria constitueretur. Hic ob magnitudinem in duo domicilia partitur.

Erigitur tantum Serpens, atque vltima mento 85.

Stella sub aetherea fulget crinita corona,

At qua se dorso sinuabit lubricus Anguis,

Insigni caelum perfundunt lumine Chelae.

Ipsam Helicen sequitur senior, baculoque ^{Arctophylax.}
minatus,

Siue ille Arctophylax, seu Bacchi ob munera go.

caesus

Icarus, ereptam pensauit fidere vitam.

Non

tur. Etenim ad aliud tendunt brachia eius, ad aliud corpus et cauda et aculeus. Habet autem stellas in vnoquoque cornu duas, in ore vnam claram, in fronte duas, in dorso claras tres, in ventre duas, in cauda quinque, in aculeo duas. Sunt omnes XIX. Ex his quatuor, quae sunt in Cornibus eius, duae priores clarae, et duae obscurae Librae assignantur, quam Chelas Graeci dicunt.

Bootes, qui et Arcturus, fertur esse custos Plaustrum, eo quod Plaustrum sequitur, id est Septentriones, et quasi succinctus sit Septentrionibus. Hunc dicunt Arcadem Iouis filium esse, de cuius post nomine Arcadia dicta est, quem Lycaon Pelasgi filius, cum Iouem hospitio recepisset, infantem membratim lacerauit, et Ioui in epulis apposuit, tentans Iouem, vtrum deus esset. Iupiter autem dicitur domum Lycaonis fulmine incendisse, eoque loco ciuitatem constructam, quae Trapezos appellata est; Lycaonem vero conuertisse in lupum, Arcadem autem compactis membris ad vitam reduxisse, et cuidam caprario dedisse nutriendum. Qui cum adulta iam aetate esset, matri inscius vim inferre voluit, quos
cum

Non illi obscurum caput est, non tristia membra;
Sed proprio tamen vna micat sub nomine flam-
ma,

Arcturum dixere, sinus qua vincula nodant.

Virgo.

95.

Virginis inde subest facies, cui plena fini-
stra

Fulget spica manu', maturisque ardet aristas,
Quam Te, Diua, vocem? Tangunt mortalia
si te

Carmina, nec surdam praebes venerantibus au-
rem,

Exosa heu mortale genus, medio mihi cursu
100. Stabunt quadrupedes, et flexis laetis habenis
Teque Tuumque canam terris venerabile nu-
men.

Aurea

cum incolae Lycaeï montis occidere vellent, Iupiter utrosque liberans, astris intulit: qui, ut res gesta est, ita manent, illa Vrsae naturae, hic impetum faciens, quem Bootem Homerus vocat. Habet autem stellas, in dextra manu quatuor, quae non occidunt: in capite claram vnam, in singulis humeris singulas, in singulis mammillis claras singulas, in dextra parte corporis sub mamilla obscuram vnam, in dextro cubito claram vnam, inter utraque genua claram vnam et magnam, quae est Arcturus: in singulis pedibus singulas. Fiunt omnes XIII.

Ad adspectum autem Bootis Virgo constituta est, quae Erigone dicta est, quae inter Leonem et Libram in Zodiaco locum tenet. Hanc Hesiodus Iouis
et

Aurea pacati regeres cum secula mundi
 Iustitia, inuiolata malis, placidissima virgo,
 Seu genus Astraei fueris, quem fama parentem
 Tradidit astrorum, seu vera intercidit aevo 105.
 Ortus fama tui, mediis Te laeta ferebas
 Sublimis populis, nec dedignata subire
 Tecta hominum et puros sine crimine, Diua,
 Penates.

Iura dabas, cultuque nouo rude vulgus in om-
 nes

Formabas vitae sinceros artibus usus. 110.
 Nondum vesanos rabies nudauerat enses,
 Nec consanguineis fuerat discordia notæ;
 Ignotique maris cursus, priuataque tellus

Grata

et Themidis filiam esse dicit, nomine Iustam. Hunc secutus Aratus dicit, quod cum esset immortalis, in terris morabatur, et a virorum aspectu se subtrahere solita, cum foeminis consulto ludere et conuersari videbatur, et ab eis Iusta vocabatur, et nondum inter homines nequitiam, neque nauigationem fuisse: sed illam in terris moratam, aequitatem hominibus praestitisse eo seculo, quod aureum dicebatur. Sed postquam dimiuti homines a pietate quieuerunt, illa cum eis minime conuersata est: postquam vero hominum mores in deterius versi sunt, in toto se e terris abstulit, et in ea parte caeli habitauit, qua entimeretur. Nonnulli autem eam esse Cererem, eo quod spicas teneat: alii Atargatin; quidam vero Fortunam, pro eo quod sine capite astris infertur. Nigidius de Virgine ita refert: Virginem Iustitiam dici

Grata satis; neque per dubios auidissima ventos
 115. Spes procul amotas fabricata naue petebat
 Diuitias; fructusque dabat placata colono
 Sponte sua tellus; nec parui terminus agri;
 Praestabant dominis signo tutissima rura.

At postquam argenti creuit deformior aetas,
 120. Rarius inuisit maculatas fraudibus vrbes,
 Seraque ab excelsis descendens montibus, ore
 Velato, tristisque genas abscondita vitta,
 Nulliusque larem, nullos adit illa Penates.
 Tantum cum trepidum vulgus coetusque vo-
 cauit,

125. Increpat: O patrum soboles oblita priorum,
 Degeneres semper semperque habitura minores,
 Quid me cuius abit vsus per vota precatis?
 Quaerenda est sedes nobis noua; secula vestra
 Artibus indomitis student scelerique cruento.

Haec

dici siue Aequitatem, quae ab hominibus recesserit, et ad immortales merito transierit. Nam cum inter mortales conueniret, omnibus locis conciliabulisque solitam consistere, et praecipere hominibus, ne temere a iustitia et aequitate discederent: qui quandiu monitis eius obedirent, diu in vita sine cura et sollicitudine futuros: sed cum negligentius aequitatem obseruantes declinarent, insidiisque, cupiditate et auaritia alter alterum deciperet, ab hominibus discessisse, et digna caelesti numero immortale praemium pietatis possedit. Habet autem stellas in capite obscuram nimis vnam, in singulis humeris singulas, in vna-

Haec effata, super montes abite cursu, 130.
Attonitos linquens populos grauiora pauentes.

Aerea sed postquam proles terris data, nec
iam

Semina virtutis vitiis demersa resistunt;
Ferrique inuento mens est laetata metallo;
Polluit et taurus mensas assuetus aratro; 135.
Deseruit propere terras iustissima Virgo,
Et caeli sortita locum, qua proximus illi
Tardus in occasu sequitur sua plaustra Bootes.

Virginis at placidae praestanti lumine signat
Stella humeros, Helicen ignis non clarior am-140.
bit,

Quique micat cauda, quique armum fulget ad
ipsum,

Quique priora tenet vestigia, quique secunda
Clunibus hirsutis, et qui sua sidera reddit;
Nanque alii quibus expletum ceruixque caput-
que,

Vatibus ignoti priscis sine honore feruntur. 145.

Qua

vnaquaque ala obscuras duas: ex eis quae sunt in
dextra ala a parte humeri, est clara vna, et in sin-
gulis cubitis singulas, in singulis manibus singulas:
illa quae dextra, clarior est, et vocatur Spica: in
tunica obscuras sex, in singulis pedibus singulas.
Sunt omnes decem et nouem.

Gemini.

Qua media est Helice, subiectum respice
Cancrum;

At capiti suberunt Gemini.

Qua

Hi dicuntur Castor et Pollux, fratres Gemini maxima concordia, e quibus cum vnus cecidisset in pugna, quam aduersus Athenienses gerebant, alter immortalitatem accepit, quos Iupiter vtrosque caelo intulit sideribusque Geminos nominauit, qui Salutares sunt appellati. Nam et horum stellae ita se habent, vt occidente vna, oriatur altera. Alii volunt Zethum et Amphionem esse, ideo vnus zonam, alter lyram habet. Nigidius deos Samothracas dixit, quorum argumentum nefas fit enumerare, propter eos, qui ministeriis praesunt. Item dicit Castorem et Pollucem, Tyndaridas, Geminorum honore decoratos, quod principes pacationis dicantur: quod mare totum praedonibus maleficioque pacatum reddidissent, et quo in tempore nauigauerint cum Iasone atque Hercule ad pellem inauratam auferendam, multis laboris tempestatibusque conficti, periculorum atque animorum experti, impendia laboribus liberare studuerunt: atque cum a Ioue essent elati, petierunt a patre, vt sibi liceret in eo caeli loco constitui, vnde mortalibus auxiliantes prospicere possent. Quamobrem eis concessum est immortalis memoria locoque constitui, et plerisque mortalibus auxiliantes sui conspectus gratiam praebent. Quorum prior habet stellas, in capite claram vnam, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in singulis genibus singulas, in singulis pedibus singulas. Sunt omnes nouem. Alter qui Propus appellatur, is iuxta cancrum est, habet stellas, in capite claram vnam, in singulis mamillis singulas, in sinistro cubito duas, in eadem manu

manu vnam, in sinistro genu vnam, in singulis pedibus singulas, in sinistro pede vltimae distantiae vnam: quae vocatur Propus. Fiunt simul decem. Hi sunt inter duodecim signa zodiaci circuli: sed in medio circulo aequinoctiali tropici hiemalis, qui Australis appellatur, sita sunt.

Cancer in astris positus esse dicitur, beneficio Iunonis, quod cum Hercules cum Hydra ad fontem Lernaenum depugnaret, hic Cancer Herculis pedem morsu deprehendit, vt Panyasis auctor dicit, quem miratus Hercules, calcatum contriuit, beneficioque Iunonis magnis honoribus decoratus est. Idem duodecim signorum numero annumeratus. Sunt in hoc signo aliae stellae, quas Graeci *δ'νους* dicunt, quod cum Liber a Iunone insania obiecta fugeret, ad occursum Dodonaei Iouis, eiusque in templo responsa peteret, vt Philiscus refert, magni imbres cum grandine orti sunt, ea parte qua transiturus erat; asinis e contrario transeuntibus per aquas, in vno ex his sedens et ipse transuectus est sine periculo, et ab insania liberatus. Vni autem ex his effecisse dicitur, vt voce humana loqueretur, et post paucum tempus cum Priapo contendere coepit de membro naturali. Priapus compressum asinum occidit. Iouis autem beneficio vtrique immortalis honore donati astris sunt illati. Est et altera origo, quae infertur ab aliis: quod cum aduersus gigantes dii bellum agerent, idem Liber et Vulcanus et Satyri asinis insidentes profecti sunt ad pugnam. Quod genus viso tumultu diro, cum murmure rugissent, gigantes eorum voce territi fugerunt, et confestim dii de gigantibus triumphauerunt; et ideo vna cum praesepio suo astris sunt illati, et in signo nobilis Cancris positi, cuius cursum ad occasum tendit. Habet autem stellae in cornibus anterioribus duas claras, et tres obscuras, quae appellantur Nubilum: quod circa eum videtur, Praesepium dicitur: in ore vnam, in dextris pedibus singulas: sunt quatuor obscurae; in

Leo.

— Qua posterior pes,

Horrentesque iubas et fuluum cerne leonem.

Hunc vbi contigerit Phoebi violentior axis,

150. Accensa in Cancro iam, tum geminabitur aestas.

Hinc lymphae tenues; hinc est tristissima tellus;

Et densas laetus segetes bene condit arator.

Ne mihi tum remis pulset vada caerula puppis;

Dent

sinistris priores claras duas, in secundo vnam, in ter-
tio vnam, in extremo minore vnam, in testa duas.
Sunt omnes XVI.

Leo beneficio Iunonis inter astra collocatus dicitur, eo quod virtute caeteras praecellat. Periandrus Rhodius refert, eum ob primos labores Herculis memoriae causa, honorifice astris illatum. Nigidius refert, hunc Leonem nutritum apud Lunam iussu Iunonis, et in terra Arcadia in regione Nemaee in spelunca Mithidimon nomine fuerit, quam quidam Aphrifo dicunt, et iussu Iunonis ad Herculis exitium dimissum, quem Hercules iussu Eurysthei interfecit cum Molorcho hospite suo, cuius clauam pro viribus tributam principio est adeptus, cum qua Leonem interfecit, itaque postea claua pro gladio, pelle pro scuto reliquo tempore vti coepit, et apud omnes mortales gratus ob virtutem haberi coepit; Iunoni porro magis odio esse. Quapropter leonem caelesti memoria dignatum voluntate Iunonis nos arbitramur. Hic notabilis et maximus inter signa est. Plerique volunt Nemaee gymnicos ludos ob hunc Leonem institutos. Hic totus figuratur. Habet stellas, in capite tres, in collo duas, in pectore claram vnam, in spina tres, in cauda media vnam, in vltima cauda claram vnam, in medio ventre vnam, sub pectore duas, in priore pede claram vnam, sub

Dent potius ventis excusso vela rudente,
Excipiantque sinus zephyris spirantibus auras. 155.

Est etiam Aurigae facies, siue Atthide terra Erichthonius.
Natus Erichthonius, qui primus sub iuga duxit
Quadrupedes, seu Myrtoas demersus in vndas
Myrtilus; hunc potius species in sidere reddit.
Sic nulli currus, sic ruptis moestus habenis, 160.

D 3

Per-

sub ventre vnam claram, in medio ventris vnam, in
posteriore pede claram vnam, in genu posteriori cla-
ram vnam. Fiunt omnes decem et nouem. Viden-
tur aliae stellae obscurae septem iuxta caudam eius,
quae vocantur crines Berenices, et sunt earum virgi-
num, quae Lesbo perierunt. Illa autem magna et
clara, quae in pectore eius est, appellatur Tyberone.

Hic agitator Erichthonius dicitur fuisse Vulcani et
Minervae filius. Qui Vulcanus cum Ioui fulmen effi-
ceret, ab Ioue promissum coepit, vt quicquid vellet
praesumeret. Ille Mineruam in coniugem petiuit.
Iupiter imperauit Minervae, vt virginitatem defende-
ret. Dumque cubiculum introirent, certando Vulca-
nus semen in pauimentum iecit, vnde natus est Erich-
thonius, quem Minerva in cista abscondit, dracone-
que custode appposito, duabus sororibus Aglauro et
Pandroso commendauit. Hic primus currus homines
equis iunctis docuit similes quadrigae solis facere.
Primum Panathenaea constituisse, arcem templumque
aedificasse dicitur, quem Iupiter miratus astris rece-
ptum memoriae tradidit. In hoc signo et Capra est,
quam in humero portat, quae Iouem nutriuit. Item-
que eius filii Hoedi, quos auriga in brachio portat,
qui fluctus significare dicuntur, noscuntur. Musaeus
de capra hoc refert: datur Iouis infans nutriendus
The-

Perfidiâ Pelopis raptam gemit Hippodamiam.

Ipse ingens transuersus adit laeuam Geminorum

Maiorisque Vrsae contra delabitur ora.

Numina praeterea secum trahit; vna putatur

165. Nutrix esse Iouis, si vere Iupiter infans

Vbera Cretaeae mulsit fidissima caprae,

Sidere testatur quae claro gratum alumnum,

Hanc auriga humero portans at manibus hoe-
dos

Ostendit, nautis inimicum fidus, vbi illos

170. Orbis ab oceano celsus rapit; haud semel hoedi
lacta-

Themidi Almathaeae, quae fuit domina caprae, quae ex ea Iouem nutriuit. Esse autem hanc capram filiam Solis dicunt, cuius aspectus tam atrox fuisse dicitur, vt Titanes eam timerent, rogarentque matrem Terram, vt eam abderet. Terra autem in antro clausam Amalthaeae tradidit custodiendam, ibique Iouem cum cura Amalthaeae educaſſe. Qui cum eſſet iuuenis, et ille contra Titanes inermis vellet pugnare, eius pellem dicitur acceptam pro ſcutto habuiſſe, quod ſemper Titanibus agitator timori fuerit, et dicebatur media pelle Gorgoneum caput habere; eo tectus tecto caprae, tergo alterius pellis tecta reſtituit, vitae etiam immortalitate donauit, caelique aſtris intulit, et eius pellem appellauit. Aliis placet, agitatore Myrtilum eſſe, Mercurii filium, OEnomai aurigam, et a patre Mercurio aſtris illatum, cuius caput non multum diſtat ab Helice, genua apponuntur Geminis, pedes iuxta Tauri cornua. Habet autem ſtellas, in capite vnâ, in ſingulis humeris ſingulas, ſed ea eſt clarior, quae in ſiniſtro humero eſt, et appellatur

lactatam videre ratem nautasque pauentes,
Sparsaque per faeuos morientum corpora flu-
ctus.

Aurigae pedibus trux adiacet ignea Taurus Taurus.
Cornua fronte gerens, et lucidus ore minaci,
Quemlibet ignarum caeli sua forma docebit, 175.
Et caput, et patulas nares, et cornua Tauri.
Fronte micant Hyades. Quae cornus flamma
sinistri

Summa tenet, subit haec eadem vestigia dextra
Aurigae, mediaque ligant compagine diuos.

D 4

Myr-

tur Capra: in singulis genibus singulas, in dextra ma-
nu vnam, in sinistra duas, et super ipso brachio stel-
las duas, quae vocantur Hoedi. Sunt omnes simul
decem.

Porro Taurum inter astra quidam putant positum,
propter Iouem quod in bouem sit fabulose conuersus.
Nigidius hunc Iouem a Neptuno fratre per gratiam ad-
duxisse, qui in figura Tauri sensum humanum habe-
ret, quem Iupiter Sidonem misit, vt Europam Age-
noris filiam ad se portaret, isque per pelagus Sidonem
venit, ibique Europam inter aequales suas ludentem
in templo Aesculapii conspexit, eamque repentino
arreptu collocatam suo tergo deuexit ad Iouem in in-
sulam Cretam. Ob hanc igitur causam Iupiter Tau-
rum sideribus dignatus est immortalis memoria inferre.
Eratosthenes dicit, hunc esse qui coit cum Pasiphae.
Cuius priores partes apparent, reliquum corpus non
apparet propter foemineum sexum. Spectat autem
orientem. In signo autem Tauri frons et facies, Hya-
des

180. Myrtilus exoritur summo cum fluctibus ore;
Totus cum Tauro lucet; ruit oceano Bos
Ante, super terras cum fulget Myrtilus ore.

Cepheus. Iasides etiam caelum cum coniuge Cepheus
Ascendit totaque domo; quia Iuppiter auctor
185. Est generis (prodest maiestas saepe parentis).
Ipse breuem patulis manibus stat post Cynosuram
Di-

des vocantur, quas Pherecydes Athenaeus nutrices Liberi dicit, quae Dodonides nymphae vocantur. Quae cum a Lycurgo captiuitatem timentes, fugerent Thebas, ne sibi a Iunone aliquid paterentur, Iupiter caelo illatas fideribus honorauit, Hyadesque appellavit, quod nascente Libero eas inuenerit, quas in signum temporis posuit; vel quod sint pluviales: *ὕαν* enim pluere est, quia earum ortus imbres concitat: vel quia in modum Y literae positae sunt. Musaeus et ista refert: Ex Atlante et Hya duodecim filiae procreatae sunt, et filius Hyas, quem dum ab apro vel Leone occisum sorores omnes nimis diligentes flebant, obierunt; e quibus quinque stellas figuratas Hyades appellauerunt; septem autem, Pleiades. Myrtilus autem quinque filias Cadmi esse dixit. Habet autem Taurus stellas, in capite quinque, quae Hyades appellantur: id est in cornibus singulis singulas, in fronte duas, in naribus vnam: .hae sunt Hyades; in singulis genibus singulas, in ungue anteriore duas, in palmaribus duas, in collo vnam, in dorso tres, e quibus nouissima splendida est; in ventre splendidam vnam, in pectore vnam, in palla vnam. Sunt omnes XVIII. ab excisione Tauri vsque ad id quod septem stellae sunt, quas quidam Pliades vel Pleiades dicunt, quae non videntur simul, eo quod septima obscura sit.

Diducto passu; quantum latus a pede dextro
 Cepheos extremam tangit Cynosurida caudam,
 Tantundem ab laeuo disternat; vtraque iungit
 Regula Cepheos vestigia. Baltheus ambit 190.

Qua latus ac flexum sinuosi respicit Anguis, Cassiopeia.
 Cassiopeia virum refidet sublimis ad ipsum,
 Clara etiam pernox caelo cum Luna refulget,

D 5

Sed

Cepheus in ordine quarto loco positus est, quem Septentrionalis circulus occupat, a pedibus usque ad pectus; reliquus medius est Arcturo, Aestiuo tropico circulo. Fuit ergo, sicut Euripides scribit, Aethiopum rex, Andromedae pater, qui filiam suam ad cetum dicitur exposuisse, quam Perseus saluauit; eiusque causa et ipse pater beneficio Mineruae sit astris illatus. Habet quidem stellas, in capite splendidas duas, in singulis humeris singulas, in singulis manibus singulas claras, in singulis cubitis obscuras singulas, in zona tres obliquatas, in dextra coxa vnam, in sinistro genu duas, supra pedes quatuor, in ultimo pede vnam. Sunt omnes XIX.

Cassiopeia interea (vt refert Sophocles carminum vates) dicitur praeposuisse formam suam Nereidibus, ob quam rem ira Neptuni Ceto transmissa vastabatur eorum terra; expostulatamque Andromeden et Ceto propositam; ob quam rem longe habitus eorum diuersus est. Ita autem est Cassiopeia in sella sedens. Habet in capite stellam claram vnam, in singulis humeris singulas claras, in dextra mamilla claram vnam, in dextra manu claram et magnam vnam, in sinistra manu claram vnam, in umbilico claram et magnam vnam, in sinistro femore duas, in eodem genu claram vnam, in

Sed brevis, et paucis decorata in sidere flammis,
 195. Qualis ferratos subicit clauicula dentes,
 Succutit et foribus praeducti vincula claustri:
 Talis disposita est stellis, ipsa horrida vultu
 Sic tendit palmas ceu sit planctura relictam
 Andromedam, meritam non iusta piacula matris.

Androme-
 da.

200.

Nec procul Andromede, totam quam cer-
 nere posse
 Obscura sub nocte licet, sic emicat ore,
 Sic magnis humeris candet nitor. Hanc media
 ambit
 Ignea substricta fulget qua zonula palla;
 Sed poenae facies remanet, distractaque pandit
 205. Brachia, ceu magni teneantur robore saxi.

Andro-

in vnoquoque angulo sellae, in qua sedet, singulas
 claras. Sunt omnes XIII.

Andromeda filia fuit Cephei et Cassiopeiae, quae
 adamata est a Cupidine, et datum est responsum, vt
 traderetur Ceto ad deuorandum. Quae suspensa inter
 duos montes, et exposita Ceto est cum omnibus or-
 namentis, a Perseo autem liberata est, et ob id Persea
 dicta; beneficioque Minervae astris recepta est. Eu-
 ripides etiam dicit intra astra collocatam, vt labor Per-
 sei aeternus pateret, manibus eius extensis, quemad-
 modum Ceto opposita est. Quae cum a Perseo liberata
 esset, neque patri, neque matri voluit commorari,
 sed continuo cum Perseo profecta est. Habet stellas,
 in capite claram vnā, in singulis humeris singulas,
 in singulis cubitis claras singulas, in dextra manu cla-
 ram

Andromedae capiti sonipes supereminet ales, Equus.
Vertice et Andromedae radiat quae stella, sub

ipsa

Aluo fulget equi; tres armos et latera aequis
Distinguunt spatiis; capiti tristissima forma,
Et ceruix sine honore obscuro lumine sordet. 210.

Spumanti mandit sed qua ferus ore lupato,
Et capiti et longa ceruice insignior exit
Stella nitens, armis laterique simillima magno.
Nec totam ille tamen formam per singula reddit.
Primo praestat equum, medio rupta ordine mem- 215.

bra

Destituunt visus; rudis inde assurgit imago.

Gorgonis hic proles in Pierio Helicone,

Ver-

ram vnā, in eodem brachio claras duas, in zona
tres, sub zona quatuor, in singulis genibus claras sin-
gulas, in dextro pede duas, in sinistro pede vnā.
Sunt omnes XXI.

Equus praeterea dimidius est, priore parte patens
vsque ad umbilicum. Aratus dicit super Geniculato-
rem situm, et iam astris illatum, eo quod a celsitudine
Heliconis montis percusso pede dextro aquam produ-
xit, quem liquorem Hippocrenen dicunt. Quidam
pro eo quod Iupiter eo usus fuerit. Nonnulli vero Pe-
gasum putant, qui ad astra pro Bellerophontis interitu
euolauerit. Euripides dicit, Menalippen Chironis fi-
liam esse, quae compressa grauida, profugit in Pelion
montem, et dum a patre comprehendi timeret, deo-
rum misericordia conuersa in equum ad astra conscen-
dit, cuius posteriores partes corporis propter foemi-
nei

Vertice cum summo nondum decurreret vnda,
Musaeos fontes dextri pedis ictibus haufit.

220. Inde liquor genitus nomen tenet Hippocrenes;
Fontis nomen habet; sed Pegasus aethere summo
Veloces agitat pennas, et fidere gaudet.

Aries.

Inde subest Aries, qui longe maxima cur-
rens
Orbe suo spatia ad finem non tardius Vrsa
Perue-

nei sexus pudorem non videntur. Habet autem stellas,
in facie claras duas, in capite claram vnam, in singu-
lis auribus singulas claras, in maxilla vnam, in
ala proxima capiti claram vnam, in humero alae dex-
trae vnam, in media ala vnam, in extremis pennis
vnam, in armo vnam, in pectore vnam, in spina
vnam, in umbilico claram vnam, in singulis genibus
singulas, in singulis ungulis singulas. Fiunt omnes
XVIII.

Aries, ut Hesiodus et Pherecydes dicunt, inter
astra collocatus est propter Phrixum et Hellen, Atha-
mantis et Nebulae filios. Qui cum nouercam occi-
dere vellent, infanti a Libero dicuntur effecti; qui
dum in silua errarent, mater eis Arietem aurata pelle
fertur adduxisse, qui cum nauigare vellent, in mare
proiecti sunt, quod pelagus ab Helles nomine Helles-
pontus vocatur. Helle autem (ut aiunt) a Neptuno
saluata est, et ex ea puerum Paeonem genuit. Phri-
xus autem insidens praeparato arieti, Colchos ad-
ductus est ad Aetam regem, ibique Arietem Marti
immolauit, eique suam auream pellem concessit, an-
tequam inter astra processisset, quam Draco custodiuit.
Geni-

Peruenit, et quando grauiore Lycaonis Arctos 225.

Axem actu torquet: tanto perniciosior ille

Distantes cornu properat contingere metas.

Clara nec est illi facies, nec sidera possunt,

Officiat si Luna, sua virtute nitere.

Sed quaerendus erit zonae ratione micantis 230.

Andromedae; terit hic summi diuortia mundi,

Vt chelae, candens aut balthus Orionis.

Est

Genitum autem hunc Arietem dicunt ex Neptuno et Theophane, Altidis filia, quam cum adamasset, in insulam Crinnissam traduxit, inque ouem conuertit, cum qua in Arietem mutatus concubuit, ex qua Aries chrysouellus natus. Nigidius hunc Arietem dicit ducem et principem esse signorum zodiaci circuli. Immortali autem honore donatum, quod cum Liber exercitum in Aphricam duceret, et aquae inopiam pateretur, subito Aries ex arena exiuit, et Liberum cum suo exercitu ad aquam perduxit diuinitus. Hoc facto Liber eum Arietem louem Ammonem appellauit, eique sanum magnificum fecit, eo in loco, in quo reperta est aqua, et abest ab Alexandria itinere dierum nouem, locus arenosus et serpentum multitudine plenus, et ab arena Ammon est nominatus. Praeterea Aries dux aquae, immortalis mutatus, et caeli sidera consecutus. Conuertit autem caput ad Taurum, ipse autem assequitur aliis signis. Habet autem stellas, in capite vnam, in auriculis tres, in collo duas, in summitate pedum anteriorum singulorum singulas, in dorso quatuor, in cauda vnam, in ventre tres, in summitate singulorum pedum posteriorum singulas. Sunt omnes XVIII.

Deltoton. Est etiam propiore deum cognoscere signo,
 Deltoton si quis, donum hoc spectabile Nili,
 235. Diuitibus generatum vndis, in sede notarit.
 Tres illi laterum ductus; aequata duorum
 Sunt spacia; vnus breuior, sed clarior ignis.
 Hunc Aries iuxta; medium Deltoton habebit
 Inter lanigeri tergum et Cepheida moestam.

Pisces. Hunc vltra gemini Pisces, quorum alter in
 240. Austros
 Tendit, Threicium Boream petit alter, et audit
 Stri-

Super caput Arietis non longe ab Andromedae
 pedibus adiacet signum quod Graeci ob similitudinem
 Deltae literae, Deltoton vocant, Latini autem ob
 proprietatem formae, Triangulum dicunt. Quod
 quidam a Ioue per Mercurium inter astra positum
 dicunt, super caput Arietis, pro eo quod obscurum
 esse dicitur. Quidam vero dicunt, Aegypti esse effi-
 giem, stellis figuratam in tribus angulis, id est tri-
 gono, et Nilum talem ambitum facere. Habet au-
 tem stellas tres, in singulis angulis singulas, e qui-
 bus vna est clarior.

Pisces hi sunt, et maior Piscis. Nigidius hos
 Pisces dicit in flumine Euphrate fuisse, et ibi ouum
 inuenisse mirae magnitudinis, quod voluentes eiece-
 runt in terram, atque ita columbam insedisse, et post
 aliquot dies exclusisse eam Syriae quae vocatur Ve-
 nus; maxime quae misericors ad homines pertine-
 bat; quaeque multa quae ad vtilitatem hominibus
 verterentur, ea dicitur inuenisse. Quae, quoniam
 Iupiter saepius a Mercurio laudari nominarique au-
 diret,

Stridentes auras, niueus quas procreat Haemus.
Non illis liber cursus, sed vincula caudâ
Singula vtrunque tenent vno coëuntia nodo.
Nodum stella premit Piscis, qui respicit auras 245.
Threicias. Dextram Andromedae cernuntur
ad vlnam.

Subter vtrumque pedem deuotae Virginis *Perseus*.
ales

Perseos effigies seruatae grata puellae.

Moles ipsa viri satis est testata parentem;

Tantus

diret, quod in deos religiosa, in hominibus officiosa diligenter fuerit, rogata a Ioue, quod sibi optanti tribui postularet, illa ait, Vt pisces, qui suam originem seruassent, immortalis praemio afficerentur. Iupiter in duodecim signis Pisces siderum splendore decorauit. Vnde hodie quoque Syri neque hos Pisces edunt, et columbas potestate decorant. Horum autem vnus aquilonius est, alter australis, ex aduerso caudis vtrunque positus. Habent inter se alligamentum luteum, continens vsque ad priores pedes arietis. Andromedae autem humerus dexter, piscis est signum. Habet idem aquilonius stellas duodecim. Alligamentum luteum, quo continentur in parte boreae, habet stellas tres, in parte noti tres, ad orientem tres, ad occidentem tres. Australis piscis quindecim. Sunt omnes XXXIX.

Perseus quidem ex Danae et Ioue natus est. Iupiter enim in similitudinem aurei imbris se transformans oppressam delusit Danaen, Acrisii regis Argivorum filiam; quam pater a Ioue vt vitiatam cognouit,

250. Tantus vbique micat, tantum occupat ab Ioue
caeli.

Dextra sublata solium prope Cassiepeiae
Sublimis fulget; pedibus properare videtur,
Et velle aligeris purum aethera findere plantis.

Poplite

gnouit, intra arcam includens praecipitauit in mare;
quae delata ad Italiam, inuenta a quodam piscatore,
et oblata regi, eam sibi fecit vxorem, vna cum Per-
seo, quem enixa est in mari. Qui missus ad Poly-
decten regem insulae Seriphi, acceptis a Mercurio
talaribus, et a Vulcano harpe adamantina, per aëra
iter faciens ad Gorgones, Phorci filias, venisse per-
hibetur, quae angues pro crinibus dicuntur habuisse,
quosque vidissent in lapides conuertere. Gorgones
tres feruntur fuisse sorores, vno oculo, vna pulchri-
tudine inter se communicantes: quarum nomina pu-
tantur, primae Stheno, secundae Euryale, tertiae
Medusa. Quidam vero eum a Minerua missum di-
cunt, et ab ea clypeum vitreum accepisse, per quem
videre nec videri ab eis posset. Qui cum Gorgones
dormientes inuenisset, caput Medusae abscidit et Mi-
neruae tradidit, quod illa in suo pectore aptauit, vt
in bello terribilior esset. Perseum autem inter side-
ra collocauit. Habet autem stellas, in capite vnam,
in singulis humeris claras singulas, in manu dextra
claram vnam, in eodem cubito vnam, in manu fini-
stra vnam, in dextra parte lumborum claram vnam,
in sinistro femore claram vnam, in singulis genibus
singulas, in singulis tibiis singulas, in singulis pedi-
bus singulas, in capite Gorgonis circumquaque tres,
in harpe vnam. Fiunt omnes XVIII.

Poplite sub laeuo, Tauri certissima signa Pleiades.
Pleiades suberunt; brevis et locus occupat om- 255.
nes;

Nec faciles cerni, nisi quod coeuntia plura
Sidera communem ostendunt ex omnibus ignem.
Septem traduntur numero, sed carpitur vna.
Deficient oculo distinguere corpora parua;
Nomina sed cunctis seruauit fida vetustas: 260.
Electra, Alcyoneque, Celaenoque, Meropeque,
Asterope, et Taygete simul, famosaque Maia,
Caelifero genitae; si vere sustinet Atlas
Regna Iouis superosque, atque ipso pondere
gaudet.

Lumine

Pleiades a pluralitate Graeci vocant; Latini, eo quod vere exoriantur, Vergilias dicunt. Dicit autem Pherecydes Athenaeus, septem sorores fuisse, Lycurgi filias, ex Naxo insula, et pro eo quod Liberum educauerunt, a Ioue inter sidera sunt relatae. Harum nomina putantur, Electra, Alcyone, Caele-
no, Asterope, Merope, Taygete, Maia: quarum septimam, ut ait Aratus, vix intueri licet, quam quidam prae timore Orionis fugisse putant; quidam a Sole persecutam arbitrantur, vocatamque Electram, quae non sustinens videre casus pronepotum, fugerit. Vnde et illam dissolutis crinibus propter luctum ire, asserunt, et propter comas, quidam Cometen appellant. Nonnulli vero Meropen esse autumant, quae nupta a quodam viro nominata est Hippodamia. Musaeus autem refert, filias Atlantis fuisse septem, ex quibus sex clarae sunt, una obscura; cum diis con-

Vol. II. E cubu.

265. Lumine non multo Pleias certauerit astris;
 Praecipuo sed honore ostendit tempora bina:
 Cum primum agricolam ventus superimminet
 auster,
 Et cum surgit hiems ponto, fugienda peritis.

Lyra.

Quin etiam Lyra Mercurio dilecta, Deorum
 270. Proli accepta, pio coelo nitet, ante labore
 Deuictam effigiem, plantaque erecta sinistra
 Tempora laeua premit torti subiecta Draconis.

Con-

cubuerunt, tres cum Ione, et ex Electra Dardanus,
 ex Maia Mercurius. ex Taygete Lacedaemon; cum
 Neptuno duae, Alcyone, ex qua Herus; Caeleno,
 ex qua Lycus; cum Marte Asterope, ex qua OEno-
 maus; Merope cum Sisypho. Magnam apud homi-
 nes dignitatem habent.

Lyram inter astra collocatam dicunt, propter ho-
 norem Mercurii, qui eam condidit ex testudinis si-
 militudine de Apollinis boum cornibus; qui integrit
 chordas septem Atlantidum numero. Regrediente
 igitur Nilo ad suos meatus, inter caetera relicta
 etiam testudo est, quae cum putrefacta fuisset et
 nerui eius extensi intra corium remansissent, per-
 cussa a Mercurio sonitum dedit; in cuius similitudi-
 nem Mercurius Lyram fecit, quam postea Apollini
 datam, alii Orpheo dicunt, eo quod vnus ex musis,
 id est Calliopae sit filius. Fecit autem chordas no-
 vem iuxta numerum musarum. Tantaenque dici-
 tur dulcedinis in modulando fuisse, vt arbores, saxa,
 bestias, atque inferos commouerit ob coniugis Eury-
 dices desiderium ad inferos descendens. Qui cum
 Apollinem maximum deorum honoraret, Liberum
 autem

Contra spectat auem, vel Phoebi qui fuit *Cycnus*.
olim,

Cycnus vel *Ledae* thalamis qui illapsus adulter
Furta Iouis falsa volucer sub imagine texit. 275.

Inter defectum sidus *Cygnumque* nitentem
Mercurialis habet sedem *Lyra*; multa videbis
Stellarum vacua in *Cygn*; multa ignea rursus,
Aut medii fulgoris erunt; penna vtraque lata,
Dexterior iuxta regalem *Cepheos* vnam, 280.
At laeua fugit instantem sibi *Pegasus* ala.

E 2

Piscibus

autem patrem, a quo fuerat glorificatus, minime glorificaret, sedens in *Pangaeo* monte, et expectans solis ortum, *Liber* indignatus misit *Bacchas*, ut *Aeschylus* scribit, quae eum membratim discerperent, collectisque membris eius sepelierunt eum in *Lesbiis* montibus; eius *Lyram* *Musaeo* dederunt, *Iouemque* rogauerunt, ut eius memoriam astris inferret. Habet autem stellas, in vtrisque pectinibus singulas, in cacumine chordarum singulas, in vtrisque humeris singulas, in fundo vnam, in modulo vnam, in tympano claram atque candidam vnam. Sunt omnes nouem.

Cygnum dicunt inter astra constitutum, eo quod *Iupiter* in *Cygnum* transfiguratus euolauerit in ramum *Atticae* regionis, ibique compresserit *Nemefin*, quae et *Leda* dicitur, (ut refert *Crates* tragoediarum scriptor) quae enixa est ouum, vnde nata est *Helena*: sed quoniam *Iupiter* rursus in caelum in *Cygnum* transfiguratus se recepit, ut fuit pennae tensus, simulacrum eius sideribus reliquit. Habet autem stellas, in capite claram vnam, in dextra ala quinque,
vnam

Piscibus interlucet equi latus, ad caput eius

Aquarius. Dextra manus latices qua fundit Aquarius exit.

Atque imitata cadunt errantis signa liquoris

Quo

vnam claram quae est erga collum, in sinistra ala quinque, in pectore vnā, in cauda vnā, quae est amplissima. Sunt omnes XIV.

Porro Aquarius nomen accepisse dicitur, quod eius exortu imbres plurimi fiant. Quidam volunt, Ganymedea eum esse, Troili et Callirrhoes filium, qui cum in Ida monte venaretur, ob nimiam pulchritudinem a Ioue adamatus, et per aquilam raptus, inter astra est collocatus. Dehinc Aquarius dictus est, quod vndas funderet. Nigidius Hydrochoon siue Aquarium existimat esse Deucalionem Thessalum, qui maximo cataclysmo sit relictus cum vxore Pyrrha in monte Aetna, qui est altissimus in Sicilia; et posteaquam se et vxorem suam in terra relictum censuit, orbitatis et vastitatis misertus, ab Ioue precari coepit, vt aut et ipsi interirent, aut hominum genus restituerent. Iupiter respondit et per sortem indicauit, vt lapides, quos ante se reperissent, post se iactarent. Reuersi itaque, quotquot Deucalion misit, viri fiebant; quos Pyrrha, foeminae. Quo facto rursus hominum genus natum est, ob quam rem λαός Graece populus dicitur, quia lapis antiquitus Graece λίθος appellabatur. Ab antiquis quidem dicitur Aristeus filius Apollinis fuisse, quem Apollo dicitur ex Cyrene procreasse, quam compressit in monte Orphea, qui Cyrenis est appellatus. Aristeus dicitur omnibus artibus doctus fuisse, quibus caeteros homines ad bonos fructus vtilitatemque perducebat. Is cum Caniculae signum pestiferum oriretur,

et

Quo prior Aegoceros semper properare vi-
detur Capricor-
nus.
285.

Oceano merfus sopitas condere flammās.

Tum brevis occasus ortusque intercipit hora,

Cum sol ambierit metas gelidi Capricorni.

Iam neque perficiet cursus nec vota brevis lux,

Et cum terrores auget nox atra marinos, 290.

Multum clamatos frustra expectaueris ortus.

Tunc rigor, aut rapidus ponto tunc incubat

Auster;

Pigra ministeria, et nautis tremor occupat artus,

E 3

Et

et statim praesentes fructus laederentur, et homines diuturna pestilentia afficerentur, factum est, ut a diis impetraretur, maxime Neptuno, Iouis fratre, ne tempestatibus et ventis pateretur genus humanum affici indignis calamitatibus. Itaque venia data, constitutum est a diis, ut Caniculae stellae exortu, venti perflarent dies circiter quadraginta, eiusque pestilentiae vim absunderent. Quapropter Aristeus a diis inter astra est collocatus. Habet autem Aquarius stellas, in capite obscuras duas, in singulis humeris singulas amplas, in sinistro cubito vnam, in dextro cubito vnam, in singulis manibus singulas, in singulis mammillis singulas, sub mammillis singulas, in dextro lumbo vnam, in singulis genibus singulas, in dextra tibia vnam, in singulis pedibus singulas. Sunt omnes XVIII. Effusio vero aquae dextra laevaque fit stellis XXXI. Quarum duae splendidae sunt, caeterae vero obscurae.

Capricornus sane similitudinem habet Aegipanos; habet enim posteriorem partem Piscis, priorem Capricor-

Et rationem animi temeraria pectora soluent.

295. Nulla dies oritur, quae iam vacua aequora cernat
 Puppibus, et semper tumidis ratis innatat vndis.
 Interea tentare vndas iuuat; aspera sed cum
 Assultat lateri deprensae spuma carinae,
 Tunc alti curuos prospectant littore portus:
 300. Inuentasque alii terras pro munere narrant.

Inter-

pricorni; et hunc honorem dicitur assecutus, eo quod cum Ioue sit nutritus. Epimenides dicit in Ida utrosque nutritos, et ad Titanum bellum cum Ioue esse profectum; quem Iupiter victor astris intulit, quod eius opera dii armati essent; itemque matrem eius Capram, quod Dicolon inuenisset in mari, ideo Piscis cauda notatam. Nigidius Capricornum refert immortali honore donatum, quo tempore Typhon in monte Tauro speluncam haberet, et Aegyptum incoheret, ab Ioueque concessum habuisset, quemadmodum diis posset obistere, cum eis consilium panderet, si neque terras relinquere vellent, neque Typhonis immanitati resistere dii possent, inconsulte figuras immutauerunt, in quam quis vellet, seu bestiam, seu volucrem, seu piscem pecudemue, Typhon se in capram transmutasset; itaque immortales figuris ignotis Typhonis ante oculos crebro versabantur; vnde adhuc maxime pro diis multas bestias obseruant coluntque Aegyptii. Et cum venit Typhoni neminem deorum aduersari, sibimet vacuam cognovit dominantibus, arbitratus deos se veritos, propter metum: dominabatur imperitis fortunae varietate, et periculi magnitudine instantis. Nam post XVIII dies dicitur consilium de eo repente a diis factum ut interficeretur; ob idque vsque hodie in Aegypto
 hos

Interea exanimat pavidos instantis aquae mons;
 Ast alii procul a terra iactantur in altum;
 Munit et hos breue lignum, et fata instantia pel-
 lit;
 Nam tantum a leto, quantum rate fluctibus ab-
 sunt,

E 4

Belli-

hos dies, id est XVIII. festos perpetuo, annis singulis instituerunt; in quibus diebus qui nascitur, amplius quam eos non viuit. Typhon autem fulmine interficitur ab Apolline, in templo Aegypti Memphis, vbi mos fuit solio regio decorari reges qui regnabant. Ibi enim sacris initiabantur primum, vt dicitur, reges, satis religiose tunicati: et Tauro quem Apim appellant, iugum portare fas erat, quem deum maximum Aegyptii existimant. et per vicum vnum duci, vt periti existimabant, labore humanae necessitatis, vt crudelius quae sub eis sint abutantur. Deducitur autem a sacerdote Isidis in locum, qui nominatur Adytos, et iureiurando adigitur, neque mensem, neque diem intercalandum, quem in festum diem immutarent, sed CCCLXV. dies peracturos, sicut institutum est ab antiquis. Sed illo reuertamur, vnde digressi sumus. Igitur dii postea quam Typhonem poena affecerunt et interfecerunt, sancta astro- rum memoria decorauerunt, et ei nomen Aegyptii, Aegipana imposuerunt, quod cum tanti dii se in bestias conuertissent, Typhon se in Capram transfigurabat, oppidumque magnificum in Aegypto aedificauerunt, quod Panopolin appellauerunt. Habet autem stellas, in singulis cornibus duas, in naribus claram vnam, in capite claras duas, sub collo vnam, in pectore duas, in anteriore pede vnam, in sum-
 mitate

Sagittarius
305.

Belligeri Titan magnum cum contigit arcum,

Ducentemque ferum sinuato spicula neruo,
Iam clausum ratione mare est, iam nauita portu
Infestam noctem fugitat longasque tenebras.
Signum erit exoriens nobis tum nocte suprema

Scor-

mitate ipsius pedis vnam, in dorso septem, in ventre quinque, in caudae extremitate claras duas. Sunt omnes XXVI.

Porro Sagittarius Scorpione oriente ascendit, quo ascendente Orion occidit totus, et Cepheus a vertice et humeris cum manibus, in cuius signi regione zodiacus circulus humillimus est propter equina crura. Quidam negant, dicentes, nunquam Centauros ullis sagittis usos fuisse. Quidam autem dicunt, quod quadrupes esse non videatur, sed stans bipes sagittarius. Hic autem homo equinis pedibus est, et caudam habet veluti sagittarii. Sositheus autem, tragoediarum scriptor, illum affirmat esse Crotonem, Euphemes Musarum nutricis filium, et inhabitasse Heliconem, atque sagittis et venatu vitam exegisse, qui inter Musas saepius commoratus, plausu cantus earum distinguebat, id est ad pedem manibus plau-
debat, quo alii timerent. Hunc Musae beneficio Iouis astris intulerant, cuius artes, id est plausus et sagittae, inter mortales mansere. Nigidius de Cro-
tone idem dicit, sed non conuersatum cum Musis; sed dum illae cantus chorosque celebrarent, hunc procul auditu repentino plausu ad pedem feriendo oblectare canentes, ob hoc eum a Ioue immortalis memoria earum rogatu donatum, quod esset nutricis earum filius, idem Oceani nepos. Habet autem stel-
las,

Scorpius; ille micat super freta caerula cauda. 310.

Insequitur grauis Arcus, et in lucem magis exit.

Tunc alte Cynosura repit, tunc totus in vndas

Mergitur Orion, humeris et vertice Cepheus.

Est etiam incertum quo cornu missa Sagitta, ^{Sagitta et}
Quam seruat Iouis ales; habet miracula nulla, ^{Aquila.} 315.

E 5

Si

las, in capite duas, in arcu duas, in acumine sagittae duas, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in ventre claram vnam, in spina duas, sub cauda duas, in anterioribus geniculis singulas. Sunt omnes XV. Reliquae vero septem, subter crura, similes quidem sunt posterioribus, quae non ostenduntur, quod Centaurus duplex sit; iaculum autem eius, ex quo dicunt omnes Cyclopes ab Apolline interfectos, qui Iouis fulmina fuerant, absconditum fertur ad aquilonem, et peracta, ac potius sedata lite, assumptum, et ad pedes sagittarii inter astra collocatum. Habet autem stellas quatuor, in summo vnam, in medio obscuram vnam, in pennis duas, vnam vero splendidiorē aliis.

Aquilam sane inter astra collocatam dicunt, propter Ganymedem Iouis ministrum, quem rapuit in caelum. Est enim ea signum Iouis, quod cum dii omnes volucres inter se diuiderent, eam in portione sortitus sit Iupiter, quod altius cunctis volantibus euolet, et pene inter omnes principatum teneat, et quod sola auium Solis radiis non terreatur. Nanque ita est spectans ad orientem pennis tensis. Aglaosthenes dicit Iouem in aquilam transfiguratum Naxiam regionem ubi nutritus fuerat petiisse, et regnum accepisse. Egresso vero de Naxo cum aduersus Titanas proficisceretur, et sacrificium faceret, aqu-

Si coelum ascendit Iouis armiger; is enim arcum
 Vnguibus innocuis Phrygium rapuit Ganymedem
 Et telo appositus custos quo Iuppiter arsit
 In puero, luit excidio quem Troia furorem.

Delphinus.
 320.

Delphin inde brevis lucet iuxta Capricor-
 num

Paucis fideribus; tulit hic Atlantida Nymphen

In

aquilam ei in auspicio apparuisse, et fulmina ministrasse, quam bono omine acceptam tutelae suae subiecisse. Habet autem stellas, in capite claram vnam, in humeris singulis alarum singulas, in pectore obscuram vnam. Sunt omnes quatuor. Sagitta autem, quam tenet in pedibus, dicitur sagitta Apollinis fuisse, cum qua Cyclopes interfecit, eo quod Iouis fulmina facerent, quod eo telo Aesculapius eius filius a Ioue esset interfectus, quam sagittam astris illatam in memoriam virtutis suae reliquit. Habet autem stellas quatuor, in summo vnam, in medio vnam, in pennis sagittae duas.

Neptunus, ut Artemidorus refert, Amphitriten voluit in coniugium accipere, quae cum ob verecundiae magnitudinem et virginitatis obseruantiam ad Atlantem confugisset, Neptunus post eam multos misit, qui eam peterent, inter quos et Delphinum misit, qui eam peteret. Quae cum circa insulas Atlantis moraretur, reperit eam, nunciauitque Neptuno, quam ille suis persuasionibus ad suam perduxit voluntatem, Delphinoque maximos honores in mari tribuit, quem in astris intulit et in manu sua habere instituit. Habet autem stellas nouem, et ideo musicum signum dicitur, eo quod in numero musarum stellas

In thalamos, Neptune, tuos, miseratus amantem.

Sidera, quae mundi pars celsior aethere voluit.

Quaeque vident Boream ventis assueta serenis

Diximus. Hinc alius declivis ducitur ordo, 325.

Sentit et insanos obscuris flatibus austros.

Primus in obliquo rapitur sub pectore Tauri Orion.
Orion; non vlla magis vicina notabit

Stella

stellas habet, in ore vnam, in folio duas, in pinnulis ventris tres, in dorso vnam, in cauda duas. Sunt omnes novem. Delphinus autem non multum currit supra Capricornum.

Orion qui et Incola dicitur, ante Tauri vestigia fulget, et dicitur Orion, ab vrina, id est ab inundatione aquarum. Tempore enim hiemis habet ortum cum mare et terras aquis et tempestatibus turbat. Hunc Romani Iugulam vocant, eo quod sit armatus, ut gladius stellarum luce terribilis et clarissimus, qui si fulget, serenitatem portendit: si obscuratur, tempestatem annuit imminere. Hunc Hesiodus dicit Neptuni et Euryales filium, cui dono datum est a Neptuno, ut super fluctus ambularet, veluti supra terram. Qui cum Chium venisset, Melopem OEnopionis filiam compressit, quem OEnopion ob iniuriam excaecavit, et de finibus suis expulit. Ipse cum Lemnum venisset, a Sole dicitur ei lumina restituta esse, et reuersus est ad OEnopionem, qui cum a ciuibz terra absconderetur, OEnopion, desperata eius inuentione, Cretam est profectus: vbi cum immodice venaretur, et a Diana corriperetur, ait se nullam feram in terris relicturum.

Tellus

Stella virum, sparsa quam toto corpore flamma
 330. Tale caput, magnique humeri, sic balteus exit,
 Sic vagina ensis, pernici sic pede fulget.

Talis

Tellus indignata Scorpionem extulit mirae magnitudinis, qui poenas magniloquentiae eius exigeret, Iupiter autem Orionem ob virtutem astris intulit. Idem rogatu Dianae Scorpionem inter astra duodecim caelo collocavit, quorum contra magnitudinem stellae quoque eorum amplissimae sunt. Aristomachus autem dicit Erythrea quendam Thebis voto petisse, ut filium haberet, ad quem Iupiter Mercurius et Neptunus hospitio deuenerunt: qui eis hostiam immolavit, ut filius nasceretur: cuius bouis pelle detracta, dii in eam urinam fecere, iussuque Mercurii, terra obruta est, unde puer supradictus est natus, quem Vrionem appellauerunt et astris intulerunt. Quidam autem dicunt Vrionem Methymnaeum, qui cum esset citharae potens, rex Corinthiorum Pyranthus nomine eum dilexit, qui cum a rege impetrasset ut ciuitatem arte sua illustraret, et magnum patrimonium acquisivisset, consenserunt famuli cum nautis, ut eum interficerent: quem cum vellent interficere petiit ab eis ut ante decantaret. Cum autem citharae sonus cum voce eius audiretur, Delphini circum nauim venerunt, ille super vnam ex his se praecipitavit, qui eum sublatum ad Regem Pyranthum Corinthum detulit. Delphinus subductis per aestum aquis exanimatus est. Qui cum suos casus Pyrantho narrasset, iussit rex Pyranthus Delphinum sepeliri, et ei monumentum fieri: post aliquantulum temporis nauis qua Orion deuectus fuerat, Corinthum delata est. Nautas cum ad se adduci rex imperasset, et de Orione inquireret, dixerunt eum obiisse. Quibus ille, Crastino, inquit, die ad Delphini

Talis ei et custos aderit Canis ore timendo; Sirius.
Ore vomit flammam; membris contemptior
ignis;

Sirium

phini monumentum iurabitis: eosque custodiri mandavit, atque Orionem ita ornatum sicut se praecipitauerat, in monumento Delphini delitescere. Cum autem adducti per Delphini monumentum iurarent Orionem obiisse, et de monumento prodiisset, illi eum videntes obmutuerunt, ibique regis imperio crucifixi sunt. Dehinc Iouis miseratione dicitur Orion, cum Delphino inter astra positus. Nigidius autem refert quodam tempore Iouem cum caeteris diis apud Musaeum Bistoniorum regem hospitio dapili copiosoque affectu praedito in hilaritate constituisse, ut in corio Tauri qui tunc immolatus fuerat, mingerent, eoque loco in corio terra obruta natus sit Orion, qui factus adolescens digna deorum forma atque egregia virtute incitatus, immortalis memoria obtemperabat, quibus ortus dicebatur. Nam cum in Celinio venaretur, Dianam irridens contemnebat eius opera, quae in monte constitutebat. Itaque Diana misisse dicitur Scorpionem qui Orionem vita priuaret: Orion vita priuatus, fide-ribus illatus est. Habet autem stellas, in capite claras tres, e quibus media est splendidior caeteris: in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito obscuram vnam, in eadem manu vnam, in zona tres, in gladio quem tenet in manu, tres: in singulis genibus singulas, in singulis pedibus singulas, in mantili tres. Sunt omnes XVII. et decem ex eis obscuriores.

Sirius stella est in medio Centro caeli, ad quam cum Sol accesserit, duplicatur calor ipsius, et languore afficiuntur corpora humana. Sirium autem stellam vocatam putant propter flammae candorem.

Latini

Sirium hunc Graii proprio sub nomine dicunt.

335. Cum tetigit Solis radios, accenditur aestas,
Discernitque ortu longe fata; viuida firmat;

At

Latini autem illam Caniculam vocant, vnde et dies Caniculares dicuntur, quia quandiu Sol in ipsa est, pestifera est, sed pro qualitate adiacentium commutatur. Nam aut vincitur, aut morbosus vitur viribus. Hinc est, quod cum certo tempore oritur, non semper est noxia. Quidam vero dicunt, Canem fuisse, quae Europae cum dracone custos data est, quae postea Minos utraque accepit. Eandem postea ob medicinae causam Procridi in munere datam, quae postea Cephalus utraque possedit, vir Procridis, qui eam ad Thebas duxit ad vulpem Thebanorum agros infestantem; cui Cani fatum est, ne ab ullo posset interfici, itemque Vulpi. Iupiter vero Vulpem in lapidem convertit, et Canem astris intulit. Amphianus, tragoediarum scriptor, refert, quod cum hominibus stellae relinquerent locum, missus est legatus Canis ad Doloram, quam ut vidit, tempore tempestino adamavit; qui cum flagraret amore, nec posset frui, magis asperius vrebatur; calamitate accepta, et Deos adiutores inuocare coepit; tunc Aquilo misit filios suos adolescentes, qui operam Cani traderent, et ipse flatu suo Canis ardorem sedauit, qui flatus Etesiae dicitur; amoris autem memoria remansit.

Sunt qui aliter memorent. Icarus a Libero hospitio receptus est, qui ei in munere utrem plenum vino tribuit, iussitque, ut in reliquas terras propagaret. Icarus dehinc Athenaeus, cum in terram Atticam ad posteros deuenisset, eis genus hoc suauitatis ostendit; pastores autem cum immoderatus biberent, ebrii facti conciderunt. Qui arbitantes Icarium malum medica-

men-

At quibus assutae frondes, aut languida ceruix,
Exanimat; nullo gaudet maiusue minusue
Agricola; et fidus primo speculatur ab ortu.

Auri-

mentum sibi dedisse, eum fustibus interfecerunt. Icarium autem occisum Canis, qui cum eo fuerat, Maera nomine, vlulans, Erigonae eius filiae monstravit, ubi pater insepultus iaceret; quae cum venisset, eius corpus sepeliuit, ipsaque se in monte Hymetto contulit, ibique laqueo sibi mortem conscivit. Tunc dicitur Liber a Ioue petiisse, ut Erigonem et Icarium astris inferret. Iupiter autem audita eius petitione, Erigonem signum Virginis nominavit; Icarium autem patrem eius, Arcturum. Qui cum exoritur, tempestates mari terraeque efficit; cumque Athenas pestilentia opprimeret, ex oraculo responsum est, cessaturam pestilentiam, si per annos singulos de frugibus et vindemia Icario et Erigonae primum delibaretur. Quod factum est ab Atheniensibus, qui diebus festis institutis aras constituerunt; ideo quia illam pendentem aspexerunt, quod est apud Graecos; ex quo factum est, ut soli oscillo iactarentur homines. Canis autem Icarii, qui vlulans ante pedem pendens Virginis mortuus est, Astrocyon nominatur, quod nos Canis stellam dicimus; qui ob eandem causam, quando exoritur, summam pestilentiam hominibus facit. Habet autem stellas, in capite vnam, quae Isis dicitur, claram in lingua vnam, quam Siriam vel Canem vocant, quae magna est et splendida, in collo duas, in singulis humeris singulas obscuras, in pectore claras duas, in anteriore pede sinistro tres, in dextro vnam claram, in extremo supra dorsum tres, in ventre duas, in sinistro femore vnam, in posteriori pede sinistro vnam, in summitate caudae vnam. Fiunt omnes XX. Situm autem

Lepus.

340.

Auritus Leporem sequitur Canis, et fugit
ille;

Urgetur cursu rutili Canis ille per aethram
Sic utrunque oritur, sic occidit in freta fidus.

At

autem est hoc signum inter hiemalem tropicum, et
arcticum subterraneum, qui Australis vocatur.

Lepus sub pedibus Antecanis et Orionis constitutus est. Hic dicitur Orionis canem fugere venantis. Nam ut venatorem eum finxerunt aliqua de causa, ita Leporem ei ad pedes fugientem finxerunt. Quidam negant tam nobilem tamque magnum venatorem, de quo ante in Scorpione signo diximus, et postea in ipsius figura dicemus, oportere Leporem venari, Callimachusque accusat eum, quod cum Dianae scriberet laudes, eam leporino sanguine gaudere, et eos venari dixerit. Nonnulli a Mercurio inter astra collocatum dicunt propter nimiam velocitatem, siue quod inter quadrupedes plus pariat, et quosdam foetus pariat, quosdam vero in ventre habeat, sicut Aristoteles philosophus ait, qui de animalium ratione differuit. Antiquitus autem dicebatur in insula Lero nullum Leporem fuisse, sed ex eorum ciuitate adolescens quidam studio generis ab exteris terris Leporem foeminam produxit, et ad eius partum diligentissime quae opus essent administravit; itaque cum peperisset, et complures eius ciuitatis ad studium intendisset, et partim precio, partim beneficio mercati essent, omnes Lepores alere coeperunt; quibus cum nihil daretur ad manducandum, impetu facto omnia comederunt, quo facto insulam calamitas afflixit. Itaque postea Leporis figuram astris contulerunt, ut homines meminissent, nihil his exoptandum in vita, si insolenter vtantur laetitia,

At qua cauda Canis languenti definit astro, Argo.
Fulgent Argoae stellis aplustria puppis;
Puppe etenim trahitur, non recto libera cursu: 345.
Vt cum decurrens inhihet iam nauita remos,
Auersamque ratein votis damnatus ad oram,
Perligat, optatam cupiens contingere terram:
Seu quia pars violata fuit, coeuntia saxa,
Numine Iunonis tutus cum fugit Iason. 350.

Haec

laetitia, qua dolorem capere posterius cogantur. Habet autem stellas, in singulis auribus singulas, in pectore duas, in dorso nitidam vnam, in posterioribus pedibus singulas. Sunt autem omnes VII.

Post Canis igitur magni caudam, secundum stellarum ordinem Nauis constituta est, quam quidam beneficio Mineruae inter astra collocatam dicunt, quaeque prima ab ea fabricata est, et mare quod antea inuium fuerat hominibus, peruium nautis ingenio fecit, quam notatam in caelo figurauit, sed a gubernaculis vsque ad malum. Nonnulli dicunt, Danaum Beli filium ex compluribus coniugibus quinquaginta filias habuisse, fratrem autem eius Aegyptum totidem filios. Danaum autem et filias eius interficere voluit, vt regnum paternum solus obtineret, easque filiis suis vxores a fratre poposcit. Danaus autem cognita malitia, Mineruam inuocauit adiutricem; tunc primum dicitur Minerua nauim fecisse, quae Argos appellata est, cum qua Danaus ex Aphrica Argos profugit. Aegyptus filios suos ad persequendum fratrem misit. Qui postquam Argos venerunt, patrum impugnare coeperunt. Danaus autem, vt vidit, se eis obsistere non posse, dedit eis filias suas,
Vol. II. F quae

Haec micat in caelo lateri non amplius aucta;
 Qua surgit malus, qua debet reddere proram,
 Intercepta perit nulla sub imagine forma;
 Puppis demisso tantum stat roscida clauo.

Porro.

355. Haud procul expositam sequitur Nereia Pistris
 Andromedam; media est solis via, cum tamen
 illa

Terretur monstro pelagi, gaudetque sub axe
 Diuerso posita, et Boreae vicina legente.

Auster pistrin agit duo sidera, perlegit vnum;
 360. Nanque Aries supra Pistrim Piscesque feruntur;
 Bellua sed ponti non multum praeterit Amnem,
 Amnem, qui Phaëthonta suas defleuit ad vndas,
 Postquam patris equos non aequo pondere rexit,
 Ful-

quae patris iussu viros suos vna nocte interfecerunt,
 sola Hypermnestra Linum seruauit; ob quod fanum
 illis factum est. Caeterae vero dicuntur apud Infe-
 ros in dolium pertusum aquam ingerere. Habet au-
 tem Nauis stellas, in puppe quatuor, in catastroma
 quatuor, in malo summo tres, in singulis temonibus
 quinque, sub carina quinque. Sunt omnes XXVI.

Porro sub Ariete et Piscibus super fluuium Cetus
 in caeli regione collocatus est. Dicitur autem a
 Neptuno missus ad Cepheum propter inuidiam Ne-
 reidis, a qua contra Cassiopeiam et Andromedam ex-
 ardescebat propter nimiam pulchritudinem. Huic
 Ceto Andromeda proposita erat, quem Perseus in-
 terfecit, et ab Ioue astris illatus est, vt memoria
 actus maneret. Habet autem stellas, in caudae ex-
 tremo

Fulmine reddentem flammās Iouis; hunc noua
filua

Planxere ignotis moestae Phaethontides vlnis. 365.

Eridanus medius liquidis interiacet astris. Eridanus.

Huius pars vndae laeuum tenet. Orionis

Lapsa pedem, procul ambobus qua Piscibus vnus

Vincula connectit nodus, cristam super ipsam,

Aequoreae Pistris radians; sunt libera caelo 370.

Sidera, non ullam specie reddentia formam,

Sub Leporis latus, auersam post denique pup-
pim,

Inter et Eridani flexus, clauumque carinae;

Atque haec ipsa nota est nullam praebere figu-
ram.

F 2

Sunt

tremo claras duas, a cauda vsque ad gibbum eius
sex, sub ventre sex. Sunt omnes XIV.

Fluuus, vt superius diximus, subter Cetum collo-
catus est. caeli regione cernitur, ad quam sinister
Orionis pes extenditur. Ab Arato et Pherecyde Eri-
danus Padus esse putatur; et ideo inter astra colloca-
tus, quod a meridianis partibus dirigere cernitur.
Hesiodus autem dicit, eum inter astra collocatum,
propter Phaethonta, Solis et Clymenes filium, qui
dicitur currum patris ascendisse. Cumque a terra al-
tius leuaretur, prae timore in Eridanum fluuium, qui
et Padus dicitur, cecidit, ab Ioue fulmine percussus;
et omnia ardere coeperunt; causaque extinguendi vni-
versos amnes immisos esse, omneque mortalium ge-
nus interiisse, praeter Pyrrham et Deucalionem. So-
rores

375. Sunt etenim toto sparsi sine nomine mundo
Inter signa ignes; quibus et si propria desit
Forma, per appositi noscuntur lumina signi.

Piscis No-
rius.

Est etiam a Geminis diuersus Piscibus vnus,
Qui Borean fugitat, totus directus in Austros,
380. Ventre sub Aegoceri, Pristim conuersus ad imam
Infimus Hydrochoos sed qua vestigia figit,
Sunt aliae stellae, qua caudam bellua flectit,
Quaque caput Piscis, media regione locatae;
Nullum nomen habent, nec causae est nominis vlla;
Sic

rores quoque Phaetontis flentes in arbores populos
versae sunt, lachrimaeque earum in Electrum durare
dicuntur, Heliadesque appellatae, ipsae autem nomi-
na habuisse, Merope, Helie, Aegle, Aegiale, Petre,
Phoebe, Chaerie, Dioxippe. Cycnus quoque, rex
Liguriae, Phaethontis propinquus, dum fleret, in
Cycnum conuersus est, id quoque monens flebile ca-
nit. A quibusdam vero Nilus, qui et Gion existima-
tur, et ideo inter sidera collocatus, quod a meridianis
partibus cursum dirigat. Est autem fidus multarum
stellarum luce adornatum, et subiacet ei stella, quae
vocatur Canopus, siue Ptolemaeon splendens, tan-
gitque temonem Nauis. apparet autem humillima, eo
quod circa terram esse videtur, et nullum fidus infe-
rius apparet, ob quod terrestris vocatur. Habet autem
stellas, in primo flexu quatuor, in secundo tres, in
tertio tres, vsque ad nouissimum septem, quas dicunt
in ore Nili fluiui esse. Sunt omnes XVII.

Piscis magnus, cuius nepotes dicuntur Pisces, qui
circulo zodiaco constituti sunt, dicitur in astra collo-
catus,

Sic tenuis cunctis iam pene evanuit ardor. 385.

E quibus vna magis sub cauda flamma relucet
Squammigeræ pistris; pedibus subit altera signi
Fundentis latices; est et sine honore corona,
Ante Sagittiferi paulum pernicia crura.

Scorpius erecta torquet qua spiculae cauda
Thuribulum vicinum Austris sacro igne videbis *Thuribulum,* 390.
Arcturum contra; sed quanto tardius ille
Oceanum occasu tangit, tanto magis arctæ
Thuribuli metae. Vix caelo suspicit, et iam
Praecipiti tractu vastis dimittitur vndis. 395.
Multa dedit natura homini rata signa salutis,
Venturamque notis cladem depellere suavit.

F 3

Inter

catus, eo quod decidens in Boeth stagno, Phacelis, filia Veneris, in Piscem sit transfigurata, quam Syri deam nominaverunt. Quidam autem dicunt, quod de stagno filiam Veneris salvauerit. Vnde usque hodie Syri Pisces argenteos in templo sacrauerunt. Est autem signum in parte australi, quod Piscibus orientibus oritur, quem Piscem dicunt Aquarii urnae habere effusionem. Habet autem stellas XII, e quibus vna fertur esse sub pedibus Aquarii, et tres in brachiis eius. Ipsae autem clariores esse caeteris noscuntur. Inter haec sunt astra siue signa, quae Planetae appellantur.

Sacrarium quod et Pharos dicitur, est signum nauticis semper contrarium, quod sequitur Scorpionis caudam. Quod quidam locatum inter astra dicunt, quod in eo dii primum mutuo coniurationem fecerunt, cum Iupiter contra Saturnum fecit, quod memoriae non solum astris illatum, sed etiam hominibus
hoc

- Inter certa licet numeres sub nocte cauenda
 Thuribulum, nam si fordebunt caetera caeli
 400. Nubibus obductis, illo splendente timeto,
 Ne pacem pelagi soluat violentior Auster.
 Tunc mihi spissentur substricto cornua velo,
 Et rigidi emittant flatus per inane rudentes.
 Quod si deprensae turbauit lintea puppis,
 405. Incubuitque sinu laxo, vel mergitur undis
 Prona ratis, sorbetque inimicum Nerea prora;
 Vel si perspexit seruator Iuppiter, aegre
 Vltima persoluent iactati vota salutis;
 Nec metus ante fugit, quam pars perfulserit om-
 nis,
 410. Quae boream caelum spectantibus indicet or-
 bem.

Centau-
rus.

Sunt etiam flammis commissa immania mem-
bra

Centauri, capite, atque hirsuto corpore et aluo
Subter

hoc haberet institutum, quia in agonibus et ludis quin-
 quennialibus coronae habentur, et foederis testes adhi-
 bentur, itemque vates, per quos futura respondentur,
 in Symposiis domus consecrantur, et iure Iupiter
 igneum sibi velamen, ne eius fulminum potentia de-
 prehenderetur adhibuit. Habet stellas quatuor, duas
 in superficie, in qua prunae fuisse dicuntur, duas in
 vase eius.

Centaurus dicitur Saturni et Philyrae filius; nam
 Saturnus cum Iouem filium quaereret in Thracia, cum
 Philyra

Subter candentes hominem reddentia Chelas
 Inde per ingentes costas, per crura, per armos,
 Nascitur intacta Sonipes sub Virgine dextra, 415.
 Seu praedam e siluis portat, seu dona propinqua
 Placatura deos, cultor Iouis, admouet Arae.
 Hic erit ille pius Chiro, tutissimus omnes
 Inter nubigenas, et magni doctor Achillis.
 Hic humero medium scindens iter aetheris alti, 420.

F 4

Si

Philyra Oceani filia in equum versus dicitur concubuisse, et ex ea Chironem Centaurum natum artis medicinae inuentorem, ipsamque in arborem *Φιλύραν*, hoc est, tiliam versam esse, et habitasse Chironem in Pelio monte inter homines aequissimum, a quo Aesculapius medicina, Achilles cithara, in astrologia Hercules, literis instructi sunt; cuius hospitio cum Hercules vteretur, sicut Antisthenes dicit, e pharetra sagitta lapsa dicitur pedem eius vulnerasse, acceptoque vulnere illum animam exhalasse, et ab Ioue astris illatum. Est autem signum ad aspectum Sacrarum. Vnde et ad idem Sacrarium sacrificare videtur. Habet stellas, in capite obscuras tres, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in medio pectore vnam, in spina duas, in ventre splendidas duas, in dextro lumbo claram vnam, in cauda tres, in singulis genibus retrorsus duas, in utroque armo vnam, in utrisque pedibus anterioribus singulas. Fiunt omnes XXXIII. Quidam arbitrantur, tenere in sinistra manu arma et Leporem; in dextera vero bestiolam, quae *Θηρίον* appellatur, et *βύρσαν*, id est vtreum vini plenum, in quo libabat diis in Sacrarum. Habet autem stellas bestiola, in capite vnam, in spina claram vnam, in cauda duas, in summo pede poste-

Si tenuem traxit nubem stellasque recondit,
Toto clarus equo, venientes nunciat Euros.

Hydra.
Crater.
Coruus.

Nec procul hinc Hydros trahitur, cui cauda
superne

Centaurum lucet; tractu subit ille Leonem;
425. Peruenit ad Cancrum capite, et tria fidera tangit.
Huic primos tortus Crater premit; vltiores,
Vocali

posteriore claram vnam, in thyrso tres. Sunt omnes
XXXIII.

Hydra, super cuius caudam Coruum federe dicunt, et in medio Vnam asserunt, est signum in parte australi, caput deflexum habens ad Cancrum, cuius sinuosi corporis medietas est connexa sub Leone, caudam vero extendit ad Centaurum, supra quam sedet Coruus; qui Coruus ideo inter astra collocatus dicitur, eo quod fuerit in tutela Apollinis, a quo missus ad fontem, ut diis ad libandum aquam deferret; cum vidisset arbores grossos ficus habentes, volans confedit in eis, donec maturae fierent, et aquam deferre distulit; post paucos autem dies peracto sacrificio, cum ille ficos comedisset, et se diis peccasse sensisset, de nouo ad fontem, ut aquam hauriret, rediit, et ab Hydra exterritus vas vacuum reportauit, dicens, excessisse aquam, quae fuerat in fonte. Cognoscens Apollo, sibi Coruum peccasse, prohibuit eum eo tempore aquam bibere, ut Aristoteles dicit in eo libro, qui de Bestiis scribitur. Et Isidorus in naturalibus, vel in physicis, memoriae tradidit, quod ipse peccati poenas daret, qui et postea astris illatus est. Crater autem in medio angue positus est; caudam autem anguis Coruus appetit rostro, neque potest iuxta accedere, ut bibat.

Vocali roſtro Coruus foras; omnia lucent,
 Et Coruus pennis, et paruo pondere Crater,
 Et ſpatio triplicis formatus fideris Hydros.

Sub Geminis Procyon fulgentia fidera ſurgit. Procyon.
430.

Hic coelo ornatus trahitur noctemque diem- Planetae.
 que;

Sors ſua cuique data eſt; ſemel aſſignata tuentur
 Immoti loca, nec longo mutantur in aeuo.

At quinque ſtellae diuerſa lege feruntur
 Et proprio motu mundo contraria voluunt 435.
 Curricula, exceduntque loco, et veſtigia mu-
 tant.

Haud equidem poſſis alio contingere ſigno;
 Quod diuerſa via eſt; hîc atque hîc ſaepe viden-
 tur

Occaſus ortusque. Neque anfractus brevis illis,
 F 5 Anno-

bibat. Habet anguis ſtellas in capite, claras tres, in
 prima flexura ſex, et vna ex eis obſcura ad vltimum;
 in ſecunda flexura tres, in tertia quatuor, in quarta
 duas, in quinta vsque ad caudam octo claras. Fiunt
 omnes XXVI. Paululum ſub prima flexura Crater
 ſive Vrna ſitus eſt, inclinatus ad genua Virginis. Ha-
 bet ſtellas in labris obſcuras duas, per ſingula latera
 tres, in fundo duas. Sunt omnes X. Coruus autem
 qui eſt ad vltimam eius caudam, ſpectans ad occaſum,
 habet ſtellas, in capite claram vnam, in ala duas, in
 cauda tres, in pedibus ſingulas ab vnguibus. Sunt
 omnes ſex. Omnes ſimul fiunt XLIII.

440. Annosque vias tardus vix perficit orbis.
 Hoc opus arcanis si credam postmodo Musis,
 Tempus, et ipse labor, patiantur Fata, docebit.

Circuli. Signorum partes, quorum praedicta figura,
 Annum expleturi praedicunt quatuor orbis.

445. Interualla trium transuersus colligat vnus;
 Nec par est illis spatium; duo namque feruntur
 Inter se aequales; duo quorum est maxima for-
 ma;

Et totidem rursum praedictis ante minores.

Hi semper distant; illos communia signa

450. Committunt; qua se tangunt, pars aequa rota-
 rum

Diuiditur, binos vt si quis defecet arcus.

Lacteus. Diffimilis cunctis Liquida sub nocte videtur,
 Sidera cum reddunt sinceros eminus ignes,
 Lactis ei color est, mediis et lucet in vmbris.

455. (Lacteus hic orbis nullo minor orbe rotatur.)

Tropicus
 Cancri. Celfior ad Borean qui vergit circulus, altos
 Et peragit tractus vicinis haud procul Vrsis,
 Per Geminos currit medios, vestigia tangit
 Aurigae, plantamque tegit Perseida laeuam,

460. Transuersae Andromedae secat et latera vtraque
 tactu

Et totam absque humero dextram; tum candi-
 dus ora

Cycnus habet, pariterque feri pernicia crura.

Hâc

Hâc Ophiuchi humeros vastos fulgere notabis.
 Effugit at Virgo; totus Leo: totus in ipso
 Cancer; ab auersis omnem secat ille Leonem 465.
 Clunibus, hirsutique iubam per pectoris exit,
 Cancro qui fulgent oculi, inter regula currit.
 Hunc octo in partes si quis diuiserit orbem,
 Quinque super terras semper fulgere notabit,
 Abdi tres vndis, leuibusque latere sub vmbreis. 470.
 Hoc Cancro tetigit cum Titan orbe, timeto
 Aestatem rapidam, et soluentes corpora morbos.
 Tunc habet aetherii cursus fastigia summa,
 Erectoque polo Phoebus non applicat vnquam
 Candentes currus. Aduerso nititur orbe, 475.
 Dum tangat metas, pronus deuoluitur inde.

Hic Boreae proprior; contrarius excipit Au- Tropicus
Capricor-
ni.
 fros;

Aegoceros metas hyemis glacialibus Austris,
 Aestatisque tenet flagranti fidere Cancer.
 Hoc medium sidus findit deuexior orbis; 480.
 Fundentis latices genua implicat; illigat illum
 Intorta pristis cauda; velocia crura
 Contingit Canis, et Leporem iam desecat imum;
 Desecat et sacrae speciosa aplustria puppis;
 Centaurique humeros, et Scorpionum vltima cauda 485.
 Spicula torquentem; magnus micat arcus in illo.
 Inde Austro propior sol est Aquilone relicto,
 Et gelidas hyemes hebetato lumine portat.

Huius

Huius tres coelo partes assurgere cernes,
 490. Quinque latent vñdis et longa nocte feruntur.

Aequino-
 ctialis.

Hos inter medius nullo minor orbis habetur,
 In quo cum Phoebus radiatos extulit ignes,
 Diuidit aequali spatio noctemque diemque;
 Bis redit haec facies librato fidere mundi,
 495. Cum ver foecundum surgit; cum deficit aestas;
 Signa Aries Taurusque aequo tanguntur ab orbe;
 Sed princeps Aries toto fulgebit in orbe,
 Tauri armum subit et flexi duo fidera cruris.
 At medium Oriona secat, spiramque priorem
 500. Hydri, et Craterem laeuem, Coruique querentis
 Vltimi deficiunt nigra quae fidera cauda.
 Illic et Chelas transuerso lumine quaeres.
 Hic etiam celsi genua aspicias Ophiuchi;
 Nec procul inde Aquila, at toto capite incubat
 ardens
 505. Pegasus, et longae spatio ceruicis inhaeret.
 Hos orbes, quorum tractus et signa docemus,
 Rectus per medios decurrens traiecit axis.
 Tres interuallis paribus sine fine rotantur,
 Nec mutare vias possunt, nec iungere fulcos.
 510. Quartus in obliquum tres vnus colligat orbes
 Partibus extremis diuersos implicat; vnum
 Inter vtrumque secat medium deuectus in illum.
 Nam si Palladiâ doctus formaret ab arte,
 Distantes orbes melius religasset ab vno.

Sed

Sed tribus idem ortus omni nascentur ab aeuo, 515.
Atque eadem occasus remanent certissima signa.

Quartus ab Oceano tantum vestigia mutat, Zodiacus.
Obliquo currens spatio, quantum Capricornus
Aestifero distat Cancro, quam latus ad auras
Aetherias surgit, tam sacris mergitur vndis. 520.
In sex signiferum si quis diuiserit orbem,
Aequales partes succumbit regula binis
Inferior signis, spatii tantumque tenebit
Vna, sui lateris quantum a Tellure recedit;
Nec tamen humanos visus fugit vltimus orbis. 525.
Haec via solis erit bis senis lucida signis.
Nobilis hîc Aries aurato vellere, quondam
Qui tulit in Tauros Phryxum, qui prodidit Hel-
len,
Quem propter fabricata ratis, quem perfida Col-
chis
Sopito vigile incesto donauit amorî. 530.
Corniger hîc Taurus, cuius decepta figura
Europe, thalamis et virginitate relicta,
Per freta sublimis tergo, mendacia sensit
Litora, Cretaeo partus enixa marito.
Sunt Gemini, quos nulla dies sub Tartara misit; 535.
Sed coelo semper nautis laetissima signa
Ledaeos statuit iuuenes Pater ipse Deorum.
Te quoque foecundam meteret cum cominus
Hydram

Alci-

Alcides ausum morſu contingere bello
 540. Sidere donauit, Cancer, Saturnia Iuno,
 Numquam oblita ſui, numquam ſecura nouercae.
 Hinc Nemaëus erit iuxta Leo; tunc pia Virgo;
 Scorpious hinc duplo, quam cetera, poſſidet orbe
 Sidera, per Chelas geminato lumine fulgens.

545. (Quae mihi dicta canant magnum ſcelus Orio-
 nis!)

Inde Sagittifero lentus curuabitur arcus,
 Qui ſolitus Muſas venerari ſupplique plaufu
 Acceptus coelo Phoebeis ardet in armis.
 Cochlidis inuentor, cum vis Titania flatu
 550. Bellantem eſt mirata Iouem, pietatis honorem,
 Vt fuerat geminus forma, ſic ſidera cepit.
 Hic, Auguſte, Tuum genitali corpore numen
 Attonitas inter gentes, patriamque pauentem,
 In coelum tulit, et maternis reddidit aſtris.

555. Proximus infeſtas olim quas fugerat vndaſ
 Deucalion paruam defundens indicat urnam.
 Annua concludunt Syriae duo numina Piſces
 Tempora; at hinc iterum praediſtus naſcitur
 ordo

(Lanigeri et Tauri, Geminorum, poſtea Cancri,
 560. Tunc Leo, tunc Virgo, tum Scorpius, Aqi-
 tenenſque,

Et gelidus Capricornus, et imbriferi duo Piſces.
 Aevi perfecti diuiſus tollitur orbis.)

Saepe velis quantum ſuperet cognoscere noctis,

Et

Et spe venturae solari pectora lucis,
Prima tibi nota Solis erit, quo fidere curret; 565.
Semper enim Phoebus signo radiatur in vno.
Caetera tum pronis ardentia suspice flammis,
Quid cadat, aut surgat, summoue feratur ab
orbe,

Quantoue exsiliunt spatio, cum caerulea linquunt;
Namque aliud pernix, aliud maiore trahetur 570.
Mole alio, Oceanum tardo linquentia passu.
Quod si nube caua solis via forte latebit,
Occulet aut signum conscendens vertice coelum
Altus Athos, vel Cyllene, vel candidus Hae-
mus,

Gargaron, aut Ida, Superisue agitatus Olympus, 575.
Tunc dextra laeuaque simul redeuntia signis
Sidera si noris, numquam te tempora noctis
Effugient, numquam veniens Tithonius ortus.

Cum primum Cancrum Tethys emittit in Orientia et
auras, Occidentia
Cancro

Excipit Oceanus Minoae fersa coronae,
Occidit et dorso Piscis caudaque priore
Mergitur in totos humeros Ophiuchus, et Anguis
Ultima cauda micat, tortus habet illa timendos.
Nec multo Arctophylax hinc longe subiacet astro,
Lumine qui primo cum Scorpius occidit undis, 585.
Occulitur pedibus; durat tamen arduus ore,
Dum rigidum Aegoceri signum freta lucida terret.

**Oriente et
Occidentia
Cancro
oriente.**

580.

Siderea vix tum satiatus luce Bootes
 In terras abit, et noctis plus parte relinquit
 590. At contra nullo defectus lumine, totis
 Orion humeris splendet, magnaue Diui
 Vagina et claro caelatus baltheus igni.
 Cornua et Eridanus liquido feret vtraque coelo.

Oriente
 Leone.

At cum prima iuba radiarit Flamma Leonis,
 595. Quicquid parte micat coelo, hoc nascente sub
 vndas

Omne abit, atque feri venientis effugit ora.
 Tota Iouis versa est pennis stellantibus Ales;
 Quique genu posito defessus conditur vndis,
 Summa genu subversa tenet; qua se Lyra versat,
 600. Crure tenus redit in coelum; vasti caput Hydri,
 Et pernix Lepus, et Procyon, et Sirius ipse,
 (Totiusque Canis rabidi vestigia prima.)

Oriente
 Virgine.

Accipe quae vitent exorsae Virginis ora:
 Delphinus notis iam tum defluxerit vndis;
 605. Et Lyra dulce sonans; et flammis cincta Sagitta;
 Et niueus Cynus properarit tangere fluctus,
 Vtraque penna volans caudam vix lucet ad ipsam;
 Nigrescitque Padus, terrae qui proximus amnis.
 Tum caput abscondet Sonipes, tum tota latebit
 610. Ceruix; at contra sublimior Hydra feretur
 Cratera tenus; et surgent aplustria puppis
 Argoae, totusque Canis; sed cum pia Virgo
 Nascitur, illa ratis media plus arbore lucet.

Surgen-

Surgentes etiā Chelas sua signa notabunt: Oriente
Libra.
615.
 Exilit Oceano nunc toto crine Bootes,
 Quem claro veniens Arcturus nunciat ore;
 Celsaque puppis habet; cauda minus attamen
 Hydra;

Nixa genu species flexo redit ardua crure,
 Partibus haud aliis; nocte eluctata suprema
 Bis solet illa vna coelo se ostendere nocte; 620.
 Nam si Phoebeos currus, dum longa venit nox
 Occasu sequitur, rursus fugit Oceanum ortu
 Crure, simul Chelae fulgent; cum Scorpius exit,
 Haud cunctatus abit; cum Chiron surget ab vn-
 dis,

Arcusque ipsa pio coelo referetur imago, 625.
 Iam totis radiat membris miserabile fidus;
 At cum tantus abit, quantum Lyra surgat ab
 vndis,

Argo si pia suo coelo refertur imago,
 Imperfecta redit coelo tum tota Corona,
 Et Chiron pius ad caudam cognoscitur imam. 630.
 Pegasus abscondit toto tunc pectore pennas;
 Nec lucet cauda praemiersus pectore Cycnus.
 Abditur Andromedae vultus; sed maxima Pi-
 stris

Oceano insequitur venientis Virginis ora;
 Crista super coelo fulget, caput abditur ipsi. 635.
 Regalis Cepheus altis intactus ab vndis.

●Oriente
Scorpio●.

Scorpius exoriens, cum clarus fugerit Am-
nis,

Scorpius Oriona fugat, pauet ille sequentem.

Sis vati placata, precor, Latonia Virgo;

640. Nam ego non primus, veteres cecinere poetae
Virginis intactas quondam contingere vestes
Ausum hominem Diuae sacrum temerasse pudor-
rem.

Deuotus poenae tunc impius ille futurae,

Nudabatque feris angusto stipite filuas,

645. Pacatamque Chion dono dabat Oenopioni.

Haud patiens sed enim Phoebi germana repente

Numinis ultorem mediâ tellure reuulsa

Scorpium ingenti maiorem contulit hostem.

Parcite, mortales! Numquam levis ira Deo-
rum!

650. Horret vulnus adhuc et spicula tincta veneno

Flebilis Orion, et quamquam parte resecta

Teli paene fugit, tamen altis mergitur undis,

Scorpius ardenti cum pectore contigit ortus.

Nil super Andromedae; nil Pristis luce fruetur;

655. In caput atque humeros rapit orbis Cassiopeiam,

Decliuemque trahunt aeterni pondera mundi,

Corruptaque cadit forma, certauerat olim

Qua senis aequorei natis, cum litore Cenchli

Doridos et Panopes spectasset stulta choreas.

660. Illa abit Oceano. Totius ferta Coronae

In coelum redeunt. Totum se liberat Hydros.

Cru-

Cruribus exspectat Chiron obscurior Arcum,
Corpore iam vasto, iam toto vertice clarus
Tum fera, quam dextra portat Centaurus, in
auras

Exfilit, et claris aperitur flexibus Anguis; 665.
Innexusque genu laeua minus aequora linquit.

At cum prima subit facies remeabilis Arcus,^{Oriente}
Iam sicca Oceano Chiron pernicia crura^{Sagittario.}
Expulit, et celsis Ophiuchus fulget in astris.
Nil trahit obscurum Serpens, sed trunca recepta 670.
Definit esse manu rediens deformis imago.
Iam Lyra cum superis; et Cycni dextera penna;
Radit tellurem rediens cum sidere Cepheus;
Tum Canis abscondit totius corporis ignes;
Et latet Orion; et semper tutus in vndis 675.
Est Lepus, Argoaeque ratis, qua flexile signum
In puppim formatur, adhuc aplustria lucent;
Mergitur et Perseus, et Caprae nobile lumen.

Aurigam totum abscondit veniens Capricor-
nus, **Oriente**
Capricor-
no.

Atque omnem ornatum venerandae numine pup- 680.
pis.

Tum Procyon obscurus abit; redit armiger vncis
Vnguibus, ante omnes gratus Tibi, Iuppiter,
 ales;

Omnibus et stellis Cygnus redit, et leue Telum,

Et paruus Delphinus, et apta Altaria sacris.
685. (Eminus exsurgit Minoïa nota Corona.)

Oriente
Aquario.

Hydrochous coelum scandens simul euocat,
ore

Et ceruice tenus fidentem Pegason alis.
Auersum Chirona trahit nox atra sub vndas,
Oceanus caudam tingit, nondum capit ora,
690. Non vastos humeros, non pectora tristia setis.
Hydrum plus mediam tondit, pars tertia lucet

Orientibus
Piscibus.

Hanc Pisces addunt orti, geminumque Bi-
formem;

Cum geminos Pisces Aquilonis prouocat aura,
Ille etiam surgit, qui tristes respicit Austros;
695. Piscibus ille simul surgit, sed liberat ortus,
Cum pernix Aries in coelum cornua tollit.
Pisces educunt Cepheida, laetior illa
Nereidos, pontumque fugit, coeloque refertur.

Oriente
Ariete.

Ortus Lanigeri properabunt condere sacrum
700. Thuribulum; patrio fulgebit in aethere Perseus.
Persea cum pennae reddunt, iam Plias ab vndis
Effugit, et dextro Tauri cognoscitur armo.
Fixus et in curru trahitur sine curribus vllis
Myrtilus; haud totum cernes; non integer ipse
705. In coelum redit, at pars dextera mergitur vndis;
Vertice lucebit; teneros manus efferet Hoedos;
Laeua Iouis nutrix humero radiabit in ipso

Proxima

Proxima telluri nascetur planta sinistra.

Cetera cum Geminis perfecto fidere surgent.

Tauro Pistricis pariter cristaeque refulgent
Caudaque; vicinum terris iam cerne Booten
Et cum se genibus demisit pars Ophiuchi
Signum erit, Oceano Geminos remeare relicto

Oriente
Tauro.

710.

Totaque iam Pistris lucebunt squamea terga;
Eridani et primos deprendat navita fontes,
Coelum conspiciens, dum claro se mouet ortu
Orion; habet ille notas, quae tempora noctis
Significent, ventosue truces, fidamue quietem.

Orientibus
Geminis.

715.

GERMANICI CAESARIS
PROGNOSTICORVM FRAGMENTA.

FRAGM. I.

- Grandine permixtas Aries niuibusque caducis
Spargit vicinas supra iuga tristia nubes.
Taurus portat aquas et ventos excitat acres.
Fulmina tunc crebro iaculatur Iupiter, et tunc
5 Intonat emissis violentior ignibus aether.
At Geminis leuiter perstridunt caerula venti,
Rarus et in terras coelo demittitur humor.
Omnia mitescunt tranquillo fidere Cancri.
Siccus erit Leo, praecipue cum pectora feruent.
10. Virgo refert pluuias et permouet aera ventis.
Lenius est Librae signum; vix rorat in illo.
Scorpius assiduos coelo minitabitur ignes;
Lentior in pluuias veniet; magis arua quieta;
Atque truces venti densa niue saepe rigeunt.
15. Rara Sagittifero descendunt flumina terris.
Aegoceros aliis parcit, sed frigora durat,
Instabilique gelu falli vestigia passus.
Qui fundit latices coelo quoque permouet im-
bres.
Omnia miscentur cum Piscibus; aspera ventis
Aequora

Aequora turbatos voluunt ad Sidera fluctus; 30.
 Imbribus incumbit coelum, solemque recondit;
 Grandine pulsatur tellus; niue moenia durant.
 Haec vt quisque Deus possedit numine signa,
 Adiungunt proprias vires. Torpere videntur
 Omnia Saturno; raros ille exprimit ignes, 25.
 Et ficcas hyemes adstrictis perficit vndis;
 Grandine durantur pluuiæ; niue grando putrescit,
 Et rigor accedit ventis; mitissimus ille —

* * * * *

FRAGM. II.

Aetherium venit Taurum super imbribus
 atris

Et tonitru, crebraque abscondit grandine terras.
 Temperat in Geminis annum, nec crede sereno,
 Nubila nec diuturna putes, cum fidere Cancri
 Fulserit ardentis, tantum hoc nil fidere certum 5.
 Flagrantis placide lucis vis temperat annum.
 Cum posuit sedem Nemeaei finibus astri,
 Virgineque et Libra, semper pendentia tantum
 Nubila continua magis in statione manebunt.
 Tunc quoque nulla fides caelo, cum Scorpion 10.
 acrem

Stat super; incerta nanque omnia lege feruntur:
 Heu quantis terras tum Iuppiter imbribus omnes
 G 4 Obruet!

Obruet! heu glomerata cadet quam densa per
aethram

Immitis grando! caelum quam saepe sonabit!
15. Cum spatium attigerit tendentis spicula signi,
Non terris imbres, ponto non flamina deerunt.
Et caeli terret sonitus mortalia corda,
Cum sedem Aegoceri Cithereius attigit ignis.
Horridus at gelidos portendit Aquarius imbres,
20. Hibernaeque cadunt pluviae, concretaque grando.

* * * * *

Piscibus a geminis sub prima recurrerit astra
Hesperus, haec tibi signa refert, cum luce priore
Ingreditur Venus alma polum; sed vbi Hesperus
ignes

Prouocat aetherios, et noctem ducere terris
25. Incipit, exoriens ecce haec Citherea mouebit.
Vere caueto imbres, et fulmina culmine ab alto,
Phryxum rutilo pecus ut radiauerit astro,
Nubila, commixtusque fragor pluuiialibus vndis,
Flaminaque assiduo terris instantia pulsu,
30. Et caelo diri deiectionis grandinis ictus.
Ver magis infidum, Tauri cum sidere fulsit,
Apportat. Geminis eadem inconstantia praesto
est;

Cum dederit soles, inducit nubila caelo;
Nubila cum fuerint, subitos mirabere soles;
35. Et modo cum vento, gelido modo protinus
imbre

Lucens

Lucens alterna superabit nube serena.
 Si Venus ingressa est spaciosi sidera Cancri,
 Pacem mundus habet; non vlli corpore soles
 Pestiferi incendunt, non sidera densa solutos
 Astringunt artus alieno tempore; lenis 40.
 Omnia pacato tum fidere temperat aër.
 Ac rapidis idem ne solibus aestuet orbis,
 Efficiet, magni cum spectat signa Leonis,
 Virgine erunt pluuiæ, plenaque in nube frago-
 res,

Concaua quos reddunt incluso nubila vento. 45.
 Attrahit autumnno pluuias, eademque repellit,
 Nubibus assiduis Chele neque frigora prima,
 Extremum autumnni superent glacialia Librae.
 Scorpius at raris, ne quid caua terra queratur,
 Horrebit pluuiis. At diris omnia nimbis 50.
 Continuisque fluent, cum per sinuosa tenetur
 Cornua Centauri rapida distena Sagitta.
 Aegoceros imbres, et crebro lumine ruptos
 Nubibus elidet sonitus, tremuloque nitore
 Flagrantis teli mortales numina vincent. 55.
 Haec eadem fundens praedicit Aquarius imbrem.

Extremi saeuis maria increbrescere ventis
 Ostendunt Pisces, Veneris quos stella notauit.
 Et quoniam certis extat via cognita signis,
 Accipe quid moueat mundo Cyllenius ignis, 60.
 Si modo Phoebei flammæ euaserit axis,
 Matutina ferens solitos per sidera cursus.

Cum pecudis villis auratum fulserit astrum,
 Ventorumque graues, et dirae grandinis irae,
 65. Non intermisso quatiendi tempore surgent.
 Quin pluuias alias etiam in regione notabis
 Affore; non minimus nanque est tunc imber in
 aruis.

Ast vbi se Taurus sinuatis cornibus effert,
 Grandini signa facit. Gemini tranquilla sereni
 70. Et placidum nautis spondent caelumque fretum-
 que,
 Nubilaque atque imbres, aestus ac frigora mi-
 scent.

Certior ardor erit, quanuis iuuat aura Fauoni,
 Cum vasti calida radiabit sede Leonis.
 Templa sed Aestraeae simul ac possederit ignis,
 75. Omnia mixta feret, pluuias meditabitur; ingens
 Vndique grando venit, rumpuntur culmina
 nimbis.

Centauri attigerit cum iam Cyllenius arcum;
 Aut vbi consurget Capricornus et ipse biformis,
 Aut subitos caelo deducet crebrius imbres,
 80. Fulminis aut iactu magnum perrumpet Olym-
 pum.

Nulla serenato Capricornus nubila caelo
 Comparat; at gelidos flatus, caelique fragores,
 Non alio melius signo praedicere possis.

Piscibus haec eadem quanuis cognoscere fas fit,
 85. Quandoquidem exoritur mundo Cyllenius ignis.

Quid

Quid faciat primo Mundo cum lumine Solis,
 Tempus et occasu moneat, quae discere, Phoebi.
 Ver erit hibernis totum execrabile nimbis,
 Et crebro tonitru ninget, florentia rura,
 Spesque nouae segetis quatientur grandinis ictu, 90.
 Vretur caelum, magni cum regna Tonantis
 Ingrediens pecudis redit intrans aurea terga,
 Hinc et Agenorei stellantia cornua Tauri,
 Quidue ferant Gemini, rapido quid fidere Can-
 cer,

Si penitus quaeras: Taurum saeuire videbis, 95.
 Grandine nec contra ferri ratione probanda
 Aut Cancrum, aut Geminos: calidus vestigia
 feruat

Haec, quae dicta Leo, saeuisque caloribus ardet.
 Flatibus at Gemini miscent tranquilla sereni,
 Spiciferaeque manu tendenti nubila Libra 100.
 Dissentit Diuae; sed enim haec ventura serena
 Nunciat, et ventis cessat mare, cessat et aër.
 Scorpios in pluuias rarus, sed nubibus atris
 Creber agit nimbos, et saeua tonitrua portat,
 Clara Sagittiferi tetigit cum lumina signi. 105.

Aegocero semper caelo leuis excidit imber.
 Frigidus at rapidis horrebit Aquarius Euris,
 Brumalesque dabit pluuias, atque igne perenni
 Cum sonitu quatiet nubes; si cura laboris
 Non frustrans animum certo me limite ducat. 110.
 Haec eadem tibi signa dabunt non irrita Pisces.

SCHOLIA VETERA,

QVAE SUPERSVNT,

AD GERMANICI CAESARIS PROGNOSTICA.

Solem per seipsum constat moueri, non cum mundo verti, sed in zodiaci circuli obliquitate cursum peragraré, paulo superius diximus; qui cum per trecentos sexagintaquinque dies, et quadrantem zodiacum lustrét, et singula tricenis diebus denisque horis ac semisse, id est dimidia hora, transcurrat incremento dimidiarum horarum quarto anno vnum diem complet, quem bissextum nuncupant, qui dies conficitur ex quadrantibus. Nam cum duodecies semis sex horas integras faciant, id est quadrantem, hic quadrans quater ductus vigintiquatuor horas perficit, idem vnum diem cum sua nocte complet, et in quarto bissextum, vt praefati sumus, efficit. Sol interea dum igneus sit, prae nimio motu conuersionis suae amplius incalescit. Cuius ignem dicunt philosophi aqua nutriri, et e contrario elemento virtutem luminis et caloris accipere, vnde videmus eum saepius madidum atque rorantem. Tunc autem eclipsin patitur, quod Latine defectio dicitur, quoties Luna XXX. ad eandem lineam, qua Sol vehitur, peruenit, eique se obiciens eum obscurat, vnde deficere nobis videtur, cum ei orbis Lunae opponitur. Signa enim tempestatis vel serenitatis hoc modo astrologi mundi cognoscenda esse dixerunt. Virgilius nanque ait, si Sol in ortu suo maculosus sit, atque sub nube latens; aut si dimidia pars eius apparuerit, imbres futuros. Item Varro ait, Si exorrens concauus videtur, ita vt e medio fulgeat, et radios faciat, partim ad aquilonem, partim ad austrum, tempestatem humidam et ventosam futuram innuit; item, si Sol, inquit, rubeat in occasu, sincerus dies erit; si palleat, tempestatem significat. Nigidius quoque ait, Si pallidus Sol in nigras nubes occidat, aquilonem ventum significat. Hunc etiam Graeci Apollinem appellat.

pellauerunt, a quo se spiritum accipere arbitrantur. *ἄπόλλων* enim Graece, Latine *perdens* dicitur, quod feruore suo omnem succum virentium decoquendo perdat herbarum. Hunc etiam diuinationis deum esse voluerunt, siue quod Sol omnia obscura manifestat in luce, siue quod in suo processu, et occasu eius orbita multimodos significationum monstret effectus. Sol dicitur, aut ex eo quod solus sit, aut quod solito per dies surgat et occidat. Hunc etiam sine barba pingunt, quia occidendo et nascendo semper est iunior, siue quod nunquam in sua virtute deficiat, vt Luna, quae crescit aut minuitur. Huic quoque illam ob causam, quod aut quadripartitis temporum varietatibus anni circulum peragat, id est verni, aestatis, autumnii, et hiemis: aut quod quadripartito limite diei metitur spacium. Vnde et ipsis equis condigna nomina posuerunt, id est Erythraeus, Aethon, Lampros, et Philogaeus. Erythraeus Graece ruber dicitur, quod a matutino lumine rubicundus exurgat. Aethon lucidus dicitur, quod tertia hora instante lucidior fulgeat. Lampros vero lucens vel ardens dicitur, quod sit dum ad vmbilicum diei contra arcticum conscenderit circulum. Philogaeus Graece terram amans dicitur, quod hora nona procliuior vergens occasui praeus incumbat.

Luna terris vicinior est, quam Sol, siue quam caetera errantia sidera. Vnde et breuiore orbe celerius peragit cursum suum. Nam iter, quod Sol trecentis et sexagintaquinque diebus et sex horis peragit, Luna vigintiseptem diebus et octo horis percurrit; singula vero signa Sol tricenis diebus et denis horis ac semisse. Luna autem binis diebus, et semis hora, besse vnus, perlabitur. Vnde fit, vt quantum spatii in zodiaco Luna percurrit, tantum Sol tredecim diebus expleat. Hanc quidam philosophorum dicunt proprium lumen non habere, globique eius vnā partem esse lucifram, aliam vero obscuram et paulatim se vertendo diuersas formas efficere.

Alii

Alii contra aiunt, Lunam globum suum habere, sed ignem a Sole concipere, et quantum percutitur ardescere, et quantum a Sole discedit augeri. Cum vero contra steterit, feritur ex aduerso et velut speculum, non vim, sed imaginem reddit, vnde et defectum patitur, si inter ipsam et Solem vmbra terrae interueniat. Hac enim crescente vniuersa gignentia pubescunt, tenuescente tenuantur; humor etiam et spiritus omnis augescit, tumescit oceanus. Quod diuerso caeli et vagantium stellarum temperatur, atque deteritur et infra fluit, id excipit Luna et Soli tradit. Quo et animalia vigescunt, et humus quodammodo animatur genitali calore, et vt ita dixerim, viua plurimum valent in originibus, quam in ortu sunt; languent in occasu. Ortum facit in stella, quam Sol praeterit, deinde statione matutina cum a quinto loco Solis steterit, in eodem manet signo, donec ab eodem Sole moueatur, quae contraria est Soli. Mane occidit, oritur simul nocte, et vocatur Chronicos. Deinde rursus altero latere, a quinto signo deprehensa postmeridiana, stationem facit, donec ingresso Sole idem signum sub radiis eius delitescens in totum occidat. Aspiciunt inter se stellae ex tertio signo, quod dicitur Trigonum, et habent maxime confusionem; item a quarto signo, quod Tetragonon et Centrum vocatur, et in alterutrum maxime praestant effectum. Item ex contrario, quod est septimum signum et Diametron vocatur, quae maxime aduersum caetera dissident. Vel leuiter aspiciunt, vt sextum, quod dicitur Hexagonon. Signa tropica peregrinis nationibus praesunt, et omnino motibus et consiliis subinde variantur, atque permutantur. Bisformia generatione rerum omnium repetitionem significant, et interim dilationem. Solida vehementer et instanter efficiunt, et ad exitum vel prospera vel aduersa perducunt, sicut aspiciuntur a stellis, vel fauentibus, vel repugnantibus. Iam vero quia de eius cursu vel ordine sub breuitate diximus, restat, vt quid de ea Gentiles senserint, edica-

PROGNOSTICORVM FRAGM. III

edicamus. Lunam gentiles Dianam, germanam Solis, quem Apollinem nuncupabant, fuisse dixerunt, et sicut a Sole spiritum, ita se a Luna corpus accipere arbitrabantur. Dicebant enim eam viarum praesidem, et virginem, eo quod in via nihil pariat. Idcirco igitur ambo sagittas habere dicuntur, quod ipsa duo sidera de caelo radios vsque ad terram emittant; ideo faces, quia Luna illuminat, Sol et illuminat et exurit; ideo bigam Luna dicitur habere, siue propter velocitatem, siue pro eo quod nocte et die apparet; ideo vnum Equum album et alium nigrum dicitur habere, eo quod hieme et aestate plus luceat, quam vere et autumnus. Diana autem Luna dicta est, quasi diana, eo quod die ac nocte apparet ipsa, et Luna eo quod luceat, et Triuia eo quod tribus fungatur figuris, de qua Vergilius ait, *Tria virginis ora Dianae*; nam eadem Luna, eadem Diana, eadem Proserpina vocatur, id est caelestis, terrestris, et infernalis. De qua quidam, *Denique cum Luna est, sublustri splendet amictu; Cum succincta iacet calamis, Latonia virgo est.* Lunam voluerunt etiam apud inferos Proserpinam, seu quod nocte luceat, siue quod humilior currat et terris praesit; vnde bigam boum habere dicitur, illo videlicet pacto, quod detrimenta et augmenta non solum terra, sed et lapides vel cerebra animantium, et quod magis incredibile sit, etiam laetamina sentiunt, quae in Lunae incrementis eiecta vermiculos parturiant. Ipsam Dianam ortam nemoribus volunt, simili modo, quod arborum ac fruticum succo augmenta inducat. Denique crementis Lunae abscissa ligna furfuraceis tinearum terbraminibus fistulascunt. Nemoribus quoque adesse dicitur, quod omnis venatio plus nocte quam die fiat. Endymionem vero pastorem amasse dicitur, duplo scilicet modo: seu quod primus hominum Endymion cursum Lunae inuenerit, vnde et triginta annos dormisse dicitur; quia nihil aliud in vita sua, nisi huic repertioni studuit, sicut Mnaseas in primo libro de Europa scribens tradidit:

siue

sive quod Endymionem amasse fertur, quia nocturni ro-
ris humor, qui est siderum, quique ipsius Lunae ani-
mandis herbarum succis insudetur, et pastoralibus profit
successibus. Praeterea signa tempestatis vel et serenita-
tis in ea videri posse antiqui dixerunt. Nigidius ait, si
Luna in summo circulo maculas nigras habuerit in pri-
mis partibus mensis, imbres futuros significat. Si in
medio, tunc cum plena sint in eo cornicula, serenitatem.
Caeterum si rubet quasi aurum, ventos ostendit. Fit
enim ventus ex aëris densitate, qua obducti Sol et Luna
rubescunt; item si cornua eius tetra fuerint nebula, tem-
pestas futura est. Aratus autem dicit, Si aquilonium
cornu Lunae est porrectius, aquilonium imminere. Item
si cornu australe sit erectius, notum imminere. Quarta
autem Luna index futurarum certissima habetur aurarum.
Vnde et Vergilius, *Si in ortu quarto: nanque is certissi-
mus auctor.*

A Bruma in fauonium Caesari nobilia fidera, signifi-
cant. III. cal. Ianuarias matutino Canis occidens, quo
die Atticae et finitimis regionibus Aquila vespere occi-
dere traditur. Pridie nonas Ianuarias Caesari Delphinus
matutino exoritur, et postero exoritur Fidicula, quando
Sagitta vesperi occidit. Item quinto idus Ianuarias eius-
dem Delphini vespertinus occasus et continui dies hiemis
Italiae, cum Sol in Aquarium sentitur transire, quod
fere XVIII. cal. Febr. euenit. VIII. Febr. Regia stella
appellata Tuberōni, in pectore Leonis occidit matutino,
et pridie non. Febr. Fidicula vesperi occidit.

A Fauonio in aequinoctium Caesari significant IV. cal.
Mart. quadriduum varie, et VIII. cal. Mart. hirundinis
visus, et postero die arcturi exortus vespertinus. Item
nonas Mart. Caesar Cancrī exortu id fieri obseruauit.
VIII. Idus Mart. aquilonis Piscis exortus, et postero die
Orionis exortus, et in Attica Miluus apparere obserua-
tur. Idibus Martiis Caesar ferales sibi notauit Scorpio-
nis

nis occasus. III. cal. Aprilis Italiae Miluus ostenditur.
XII. cal. Apriles Equus occidit matutino.

Aequinoctium vernum VIII. cal. Aprilis peragi videtur. Ab eo ad Vergiliarum exortum matutinum Caesari significant. III. non. April. in Attica Vergiliae vespere occultantur. Item post pridie nonas Apriles in Boeotia et Chaldaeis Orion et gladius eius incipiunt abscondi. Caesari VI. Idus Aprilis significat imbres Librae occasus. XIV. cal. Maias succulae occidunt vespere, fidus vehemens, et terra marique turbidum. XVI. cal. Maias, in Attica occidunt vesperi, Caesari. XV. cal. Mai. quadri-
duum significant. XII. cal. Mai. Assyriis succulae occidunt vesperi, quod vulgo appellatur fidus parilicium, quoniam XI. cal. Maias vrbis Romae natalis habetur, quo fere serenitas redditur; claritatem observationis membrorum augmento, Hyadas appellantibus Graecis, quod nostri a similitudine cognominis vocabulum eis stellis propter succos impositum arbitrantur: imperiti appellare Succidas. Caesari VIII. cal. Maias notantur dies. VII. cal. Maias Aegypto Hoedi exoriuntur. VI. cal. Maias Boeotiae et Atticae Canis vespere occultatur, et Fidicula mane oritur. V. cal. Maias, Assyriis Orion totus absconditur. Quarto autem cal. Maias Assyriis Canis. VI. non. Maias Caesari Succulae matutino exoriuntur, et VIII. Idus Maias Capella pluuiialis. Aegypto autem eodem die Canis vesperi occultatur. Sic fere in VI. Idus Maias, qui est Vergiliarum exortus, decurrunt sidera.

A Vergiliarum exortu significant Caesari post pridie Idus Maias Arcturi occasum matutinum. III. idus Maias Fidiculae exortus. XII. cal. Iunias Capella vesperi occidit et in Attica Canis. XI. cal. Iunias Caesari Orionis gladius occidere incipit. III. no. Iunias Assyriis Aquila oritur vesperi. VII. idus Iunias Arcturus matutino occidit Italiae. IV. idus Iunias Delphinus oritur in Aegypto. XI. cal. Iulias eiusdem Orionis gladius Caesari occidere

incipit. VIII. cal. Iulias, longissimus dies totius anni, et nox breuissima Solstitium conficit.

A Solstitio ad Fidiculae occasum, VI. calend. Iulias Caesari Orion exoritur: Zona autem eius Assyriis, IV. no. Iulias, Aegypto vero eadem die Procyon aestuosus matutino oritur, quod sidus apud Romanos non habet nomen, nisi Canicula, quam volumus intelligere minorem Canem, ut in astris pingitur ad aestum maxime pertinens, sicut paulo post docebimus. IV. non. Iulias Chaldaeis corona occidit matutino. Atticae Orion totus eadem die exoritur. Pridie idus Iulias, Aegypto Orion definit exoriri. XV. cal. Augustas, Assyriis Chiron exoritur. Deinde post triduum fere ubique confusum inter omnes sidus, indicans quod Canis ortu vocatus, Sole partem primam Leonis ingresso cum fit Solstitium, quod sidus accendit Solem et magnam aestus obtinent causam. XVI. cal. August Aegypto Aquila occidit matutino, Etesiarumque Prodrumi flatus incipiunt, quod Caesar X. cal. Aug. sentire Italiam existimauit: Aquila Atticae matutino occidit. VIII. idus Aug. Arcturus medius occidit.

III. idus Aug. Fidicula occasu suo autumnum inchoat, aut annotat; sed vera ratio id fieri inuenit pridie idus Aug. Equus oritur vesperi, et Caesari. Aegypto Delphinus occidit. XI. cal. Septembres Assyriis stella, quae Anteuindemiator appellatur, exoriri mane incipit, vindemiae maturitatem promittens, cuius argumento erunt agni colore mutati, et Assyriis quinto cal. Septemb. Sagitta occidit, Etesiaeque desinunt. Anteuindemiator Aegypto nonis Septembribus oritur. Atticae Arcturus matutino, et Sagitta occidit mane. V. idus Septemb. Caesari Capella oritur vesperi: Arcturus vero pridie idus Septemb. imbres vehementissimos significat, terra marique. Ratio eius haec traditur, si Delphino occidente imbres fuerint, non defuturi sunt per Arcturum. Eius signi ortum seruat hirundinum habitus. Nanque deprehensae intereunt. XVI. cal. Octob. Aegypto Spica quam tenet

tenet Virgo, oritur matutino, Etesiaeque desinunt. XI. cal. Octobres commissura Piscium occidit, ipsumque Equi fidus VIII. cal. Octob. III. cal. Octobr. Hoedi oriuntur cal. Octobribus Capella matutino exoritur. VI. nonas Octobr. Atticae Corona exoritur mane. V. nonas Octob. Heniochus occidit matutino. IV. non. Octob. Caesari Corona exoriri incipit, et pridie non. occidunt Hoedi vesperi. VIII. idus Octobr. Caesari fulgens in Corona stella exoritur et tertio idus Vergiliae vesperi exoriuntur. XVIII. cal. Nouembr. succulae vesperi oriuntur. Pridie cal. Nouembr. Caesari Arcturus occidit, et Succulae exoriuntur cum Sole, quarto nonas Nouemb. Arcturus occidit vesperi, et idus Nouembr. Atticae Vergiliae occasu suo hiemem inchoant. Quinto idus Orionis gladius occidere incipit. Deinde III. idus Vergiliae occidunt, occasum matutinum Vergiliarum Hestodes. natura huius quoque nominis Hestodis astrologiam tradidit fieri.

In aequinoctio autumnii confitetur quod Thales XXV. die ab aequinoctio, Anaximander, XXXI. Euctemon XLVIII. nos autem, sequentes observationem Caesaris, XLV. die ab aequinoctio dicimus fieri.

Ante omnia autem duo esse nomina caelestis iniuriae meminisse debemus. Vnum quod Tempestates vocamus, in quibus grandines, procellae, caeteraque similia intelliguntur, quae cum plenilunio acciderint, vi maiore impelluntur. Haec ab horridis sideribus exeunt (ut saepius diximus) veluti Arcturo, Orione, Hoedis. Alia sunt illa, quae silente caelo, serenis noctibus fiunt, nullo sentiente, nisi cum facta sunt publica: et magnae sunt differentiae a prioribus, aliis rubiginem, aliis vredinem, aliis caliginem impellentibus: omnibus vero sterilitatem. De his nunc dicemus, quae ante nos a nullo sunt prodita. Prius causas reddemus eorum, quae sunt praeter lunarem, et quae paucis caeli locis constant. Nanque Vergiliae primatum tenent ad fructus, quarum exortu

aestas incipit, occasu hiems semestri spacio intra se, et messes vindemiasque, et omnium maturitatem amplexantur. Est praeterea in caelo, qui vocatur Lacteus circulus, etiam visu facilis: huius defluvio velut ex ubere aliquo sata cuncta lactescunt, duorum siderum observatione: Aquilae in septentrionali parte, et in austrina Caniculae, cuius mentionem suo loco fecimus. Ipse circulus fertur per Sagittarium et Geminos, solis centrum infra aequinoctialem circulum secans, commissuras eorum obtinente, hinc Aquila, illinc Canicula. Ideo effectus vtriusque ad omnes frugiferas pertinet terras, quoniam in his tantum locis solis terraeque centra congruunt. Igitur horum siderum diebus, si purus atque mitis aer genitalem illum lacteumque succum transmiserit in terras, laeta adulescunt sata; si luna, qua dictum est ratione, roscidum frigus asperferit, admixta amaritudo, ut in lacte puerperium necat. Modus in terris huius iniuriae, quam fecit in quacunque conuexitate comitatus vtriusque causae, et ideo non pariter in toto orbe sentitur, ut nec dies. Aquilam diximus in Italia exoriri XIII. cal. Ianuarias: nec patitur ratio naturae quicquam in satis ante eum diem spei esse certae. Si vero interlunium incidat, omnes hibernos fructus laedi necesse est. Rudis fuit priscorum vita, atque sine literis, non minus tamen ingeniosam fuisse in illis observationem apparebit, quam nunc esse rationem. Tria nanque tempora fructibus metuebant, propter quod instituerunt ferias, diesque festos: Rubigalia, Floralia, Vinalia. Rubigalia Numa constituit anno regni sui XI. quae nunc aguntur, ad VII. cal. Mai. quoniam tunc fere segetes rubigo occupat. Hoc tempus Varro determinat, Sole Tauri partem decimam obtinente, sicut tunc ferebat ratio: sed vera causa est, quod post dies XIX. ab Aequinoctio verno, per id quadriduum varia gentium observatione in quarto cal. Maii Canis occidit, fidus et per se vehemens, et cui praeoccidere Caniculam necesse sit. Idem itaque Floralia quarto cal. eiusdem instituerunt,

stituerunt, vrbis anno DXVI. ex oraculis Sibyllae, vt omnia bene deflorescerent. Hunc diem Varro determinat, Sole Tauri partem quartamdecimam obtinente. Ergo si in hoc quatrimum incidit plenilunium, fruges et omnia quae floreant laedi necesse erit. Vinalia priora quae ante hos dies sunt, IX. cal. Mart. degustandis vinis instituta, nihil ad fructus attinent, nec quae adhuc diximus, ad vites oleasque, quoniam earum conceptus exortu Vergiliarum incipit, ad sextum Idus Maii, vt docuimus. Aliud hoc quatrimum est, quod neque rore fordere velint; exhorrent enim frigidum sidus Arcturi postridie occidens, et multominus plenilunium incidere. Quarto nonas Iunias iterum Aquila exoritur vesperi, decretorio die florentibus oleis vitibusque, si plenilunium incidat in eum, equidem et solstitium octauo cal. Iunias in simili casu dixerim et Canis ortum post dies a solstitio XXIII. sed interlunio accidente, quoniam vapore constat culpa, acinique praecoquantur in callum. Rursus plenilunium nocet ad quartum nonas Iulias, cum Aegypto Canicula exoritur, vel certe XVI. cal. Aug. cum Italiae item quarto cal. Aug. cum Aquila occidit vsque in X. cal. eiusdem. Extra has causas sunt Vinalia altera quae aguntur XIII. cal. Septemb. et Varro, a Fidicula incipiente occidere mane determinat: quod vult initium autumnii esse et hunc diem festum tempestatibus leniendis esse institutum. Nunc Fidiculam occidere sexto Idus Aug. obseruatur. Intra haec constat caelestis sterilitas; neque negauerim posse eam permutari arbitrio legentium locorum aestimantium naturas, sed a nobis rationem esse demonstratam satis est; reliqua obseruatione cuiusque constabunt. Alterutrum quidem fore in causa, hoc est plenilunium, aut interlunium, non erit dubium, et in hoc mirabilem admirari benignitatem Naturae succurritiam; primum hanc iniuriam omnibus annis accidere non posse, propter statos siderum cursus, nec nisi paucis noctibus anni: idque quando sit futurum facile nosci, ac ne per

omnes menses timeretur, earum quoque lege diuisum aestate interlunia, praeter quam biduo secura esse hieme plenilunia, nec nisi aestiuus breuissimisque noctibus metui, non diebus item valere. Praeterea tam facile intelligi, vt formica minimum animal interlunio quiescat, plenilunio et etiam noctibus operetur. Auem Param oriente Sirio ipso die non apparere, donec occidat, ediuerso Virionem prodire ipso Solstitii die. Neutrum vero Linae statum noxium esse, ne noctibus quidem nisi serenis, et omni aura quiescente; quoniam neque in nube, neque in flatu cadunt rores; sic quoque non sine remedio. Sarmenta aut palearum aceruos, et euulsas herbas, fruticesque per vineas camposque cum timebis, incendito, fumus medebitur; hic e paleis et contra nebulas auxiliatur, vbi nebulae nocent. Quidam tres cancos viuos cremari iubent in arbuftis, vt carbunculi non noceant. Alii filuri carnem leuiter vri a vento, vt per totam vineam fumus dispergatur. Varro auctor est, quod si Fidiculae occasu, quod est initium autumnus, vna pica consecratur inter vires, minus nocere tempestates. Archibius ad Antiochum Syriae regem scripsit, si fictili nouo obserata obruatur rubeta rana in media segete, non esse noxias tempestates.

(Vertices extremos circa quos caeli sphaera voluitur, Polos nuncupauere, e quibus vnus est septentrionalis, qui boreus appellatur, qui nunquam occidit. Alter australis, qui terrae obiectus a nobis nunquam videtur. Et austronotus dicitur, quam quidam dicunt esse Tethyn Oceani vxorem, nutricem lunonis, quae fingitur in Oceano prohiberi occidere. Haec habet stellas, in capite septem non claras, in vtraque aure duas, in armo vnam, in pectore claram vnam, in pede priori vnam. in femore posteriori duas, in pede extremo posteriori duas, in cauda tres. Sunt omnes XX.)

HL.

R V F I F E S T I A V I E N I

A R A T E A

H 4

ARATI PHAENOMENA,

RVFO FESTO AVIENO PARAPHRASTE.

Carminis inceptor mihi Iuppiter; auspice terras
Linquo Ioue; excellam reserat dux Iuppiter
aethram;

Imus in astra Iouis monitu; Iouis omine caelum,
Et Iouis imperio mortalibus aethera pando.

Hic statio, hic sedes primi patris; iste pa- 5.
terni

Principium motus; vis fulminis iste corusci,
Vita elementorum, mundi calor, aetheris ignis,
Astrorumque vigor, perpes substantia lucis,
Et numerus celsi modulaminis; hic tener aer;
Materiaeque grauis concretio; succus ab alto 10.
Corporibus caelo; cunctarum alimonia rerum;
Flos et flamma animae, qui discurrente meatu
Mundi primigenii penetralia dura resoluens
Impleuit largo venas operatus amore,
Ordinis vt proprii foedus daret; iste calorem, 15.
Quo digesta capax solidaret semina mundus,
Inseruit. Rite hunc primum, medium, atque
supremum

H. 5

Vox

Vox secreta canit sibi; nam permixtus vtrin-
que,

Et fultus sese geminum latus, vnus et idem est
20. Actor agendorum, propriique patrator amoris,
Et mundi vere pastor sacer. Hic chaos altum
Lumine perrumpit; tenebrarum hic vincula pri-
mus

Soluit, et ipse parens rerum fluitantia fixit.
Hic dispersa locis statuit primordia iustis.
25. Hic digestorum speciem dedit; iste colorem
Imposuit rebus, sexuque immixtus vtroque,
Atque æui pater gemini; simul omnia lustrans
Sufficit alterno res semine. Rerum opifex hic;
Hic altor rerum, rex mundi, celsa potestas
30. Aetheris atque Erebi; rapida inclinatio coeli;
Infociabilium discretio iusta deorum;
Cuius et extremum tellus opus; ignea cuius
Lumina sunt late, sol, et soror; ille diei
Tendat vt infusi rutilum iubar; altera noctis
35. Vt face flammanti tenebrosos rumpat amictus.
Nec deficit genitis pater vlllo in tempore rebus.
Istius ille anni pulcher chorus, alta vt hebescat
Terra gelu, ver vt blandis adrideat aruis,
Puluerulenta siti tellurem vt torreat aestas,
40. Et grauis autumnus redeat foetura parentis.
Hoc duce per tumidi ferimur freta gurgitis; isto
Praeceptore solum grauibz versamus aratris;
Iste modum statuit signis; hic rebus honorem

Infun-

Infundit; tenebris hic interlabitur aethrae;
Viscera et aethereos animat genitabilis artus. 45.

Denique ne longum marcentia corda iace-
rent,
Mundanique ortus mens immemor, omnia sen-
sim
Vilia conciperet, neque se subduceret vnquam
Fontis in aeterni primordia, quo velut amnis,
Quem festina citis vrget Natura fluentis, 50.
Lapsu continuo ruiturae in corpora nostra
Prorumpunt animae, seriemque per aethera ne-
ctunt,

Hic primum Cnidii radium senis intulit astris,
Mortalemque loqui docuit conuexa deorum:
Cur Hyperionios Nepa circumflecteret ignes? 55.
Autumni reditu cur sub gelido Capricorno
Bruma pruinosi iuga tristia solueret anni?
Cur spacium lucis madidae cum tempore noctis,
Libra celerque Aries dimenso pondere Olympi
Aequarent? Qua parte Polus sublimior alto 60.
Cardine caeruleas Thetidis non tangeret vndas?
Quis Polus umbrifero lateat decliuus in axe,
Et vaga palanti cur signa errore ferantur?
Quae rursus ingenio numerisque Solensibus
idem

Iuppiter efferri melius dedit incola Tauri, 65.
Musa vt Cecropios superaret et Aonas agros.

Me

Me quoque nunc similis stimulat furor, edere
 versu.

Tempora, cum duris versare ligonibus arua
 Conueniat; cum veliuolo dare carbasa ponto;
 70. Et cum viticomis crinem tondere Lyaeo.

O mihi nota adyti iam numina Parnassei!

O per multa operum mea semper cura Camoe-
 nae!

Iam placet in superum visus sustollere caelum,
 Atque oculis referare viam per sidera; maior,
 75. Maior agit mentem solito deus, ampla patescit
 Cirrha mihi, et totis se Helicon inspirat ab antris.

Arctos. Omnia quae flammis pingunt radiantibus
 aethram,

Nox agit, et verso ceu fixa trahuntur Olympo.
 At non cuncta tamen Signorum in lege putanda;
 80. Nam numeris et honore carent; micat omnibus
 ignis,

Et rutilo cunctis flagrat coma flammæ crine;
 Sed quia non certa formarum luce notantur
 Omnia sideribus, cassum fit caetera volgus.
 Mobilis en etiam mundi se machina versat,
 85. Ponderis et proprii trahit inclinatio caelum;
 Sed non axis item curui vertigine fertur
 Aetheris, ut stilus instabili conuoluitur orbi,
 Ipse manens tenuisque procul sacra viscera caeli
 Perforat, et mediae molem terrae tenet; illum

Non

Non prolixa dies, non incumbentis Olympi 90.
 Cursus agit, motatue loco labor, vt semel hae-
 rens

Constitit, et ferri se circum cuncta remisit.

Terminus extremo dispar polus. Oceano
 pars

Sublime erigitur, subit altera mersa sub vndas
 Pars Erebum, et nigri iacet haec vt conscia Ditis: 95.

Hic notus; horrifera aquilonibus illa rigescunt;

Ac teres in gemina stridit vertigine cardo.

Alter in obtutum facilis latet; alter et alto

Deprimitur barathro. Sed qua sublimior axis

Tethyos vndosae linquit cetosa fluenta, 100.

Contemplare sacras vt mundus subiicit Arclos.

Sic astrum dici Cnidius dedit; Ausone easdem

Voce feras Vrsasque et Plaustra vocare solemus:

Fabula nanque, Vrsas; species dat, Plaustra vi-
 deri.

Has pater omnipotens nemorosi in valle Lycei 105.

Adfuetas duris quondam venatibus, aethrae

Intulit, et rapto genitricis flore sacrauit.

Vel ceu fama dehinc docet altera: Creta vbi
 fluctu

Tunditur insanis late circunsona Cauris,

Iuppiter has idem rerum memor indultarum, 110.

Et custoditae referens pia dona salutis,

Cum puer agrestes inter Curetas, et inter

Dictaeae longum latuit crepitacula rupis,

Scandere

Scandere flammigerum victor permisit Olym-
pum,

115. Nescia signa salis, nocturnique inscia casus,
Hospita et infans aquilonibus: haud tamen ollis
Ora vel aduerso sunt obuia pectora motu:

Versa Lycaoniis sed suspectatur in vrsis
Forma super, pariterque polo vestigia librant,

120. In spinam et flammis ardentia dorsa iacentes.
Sic Iouis altrices teretem prope cardinis axem,
In caput, inque humeros Helice Cynosuraque
versae

Praescia venturis dant semper signa procellis.

Nanque Helice Graios; Tyrios Cynosura per al-
tum

125. Parua regit; non vlla facem succenderit vnquam
Stella prior, neque flammigeros eduxerit ortus
Ante alia, immerso cum iam Titanius orbe
Imbuerit tremulo Tartessia terga rubore,
Cressia quam flammis inter primordia noctis

130. Maior agat, vultusque sacros ostendat Olympo.
Illa licet paruo iaceat Temone per aethram,
Verior in fidem tamen est currentibus aequor.
Cardine nam certo conuertitur; huic, mora lon-
gos

Pigra tenet gyros, quae, ceu remorata parumper

135. Flebitur, ac tardo cohibet cunctamina lapsu;
Sed quia Sidoniis dux est Cynosura carinis,
Rectior vndoso cursus fulcatur in aestu.

Inter

Inter vtramque dehinc praeclari nominis Ar-Draco.

cton

Ceu circumflexo sinuantur flumina lapsu,

Squammeus agmen agens *Draco* voluitur, atque 140.

obit ambas

Spirarum curuis anfractibus. Hunc quoque, vbi

artus

Longius effusum spaciola volumina tendunt,

Compta Lycaoniis includunt Plaustra choreis.

Qua caput est Helices, fundunt sese vltima mon-

stri

Agmina, et hac caeli vix cauda in parte quiescit. 145.

Altera qua spirae sinus est, subline reponit

Verticis, et curuo ceu circumclusa Dracone,

In dorsum alterius dorso iacet Anguis; ab ore

Vertitur, ac longe postremam lapsus in Arcton,

Rursum maioris repetit confinia signi.

150.

Nec quae stella caput flammaram insignit honore,

Sola micat, solaue rubent incendia crista;

Sed setosa duplex adolet duo tempora fulgor,

Et duo sub geminis oculi fulgoribus ardent.

Vnicus ignis item mento aestuat, ipsaque forma 155.

Verticis in nutum veluti curuata parumper,

Qua per dimensos demittitur ordo meatus,

Flectitur, atque Helices caudam spectare videtur,

Cuius in extremum spacio propiore per aethram,

Sibila protenti succedunt ora Draconis.

160.

Quia super illa etiam summa confinia caudae

Stella

Stella subit, dextri quae temporis igne coruscans,
 Aemula vicinis accendit lumina flammis;
 At decliue caput vertexque obliquior astris,
 165. Hac in parte sacri procumbere cernitur axis;
 Qua pater Oceanus rutili reparator Eoi,
 Occasus ortusque salo moderante coerces,
 Et gemina alternae miscet diuortia metae.

Engonastin. Inde pruinoso si lumen ab usque Dracone
 170. In conuexa feras, oculosque in proxima mundi
 Declines, qua parte globo tumet altior ortus,
 Illa laboranti similis succedet imago,
 Protinus expertem quam quondam dixit Aratus
 Nominis, et cuius latuit quoque causa laboris;
 175. Panyasi sed nota tamen, cui longior aetas
 Eruit excussis arcana exordia rebus.
 Nam dura indomiti memorat sub lege tyranni
 Amphitryoniaden primaevuo in flore iuventae,
 Qua cedunt medii longe secreta diei,
 180. Hesperidum venisse locos, atque aurea mala,
 Inscia quae lenti semper custodia somni
 Servabat, carpisse manu; postquam ille nouer-
 cae
 Insaturatae odiis serpens victoris ab ictu
 Spirarumque sinus et fortia vincula laxans
 185. Occubuit, sic membra genu subnixa sinistro
 Sustentasse ferunt, sic insedisse labore
 Deuictum, fama est; ac tum Tirynthius Aethra
 Incly-

Inclutus et folio fultus sublimis paterno est.
Iuppiter hanc speciem, miseratus acerba labo-
rum,

Reddidit, et talem cerni permisit Olympo. 190.

En manus ipsa Dei violenta in verbera pendens
Erigitur, dextraeque dehinc impressio plantae
Tempora deculcat maculosi prona Draconis.

Poplite succidui qua sideris ampla patefcunt Corona.
Terga dehinc, mersumque iacet sublimis hume- 195.
rorum,

Aspice ceu rutilis vibret lux Gnosia flammis:
Haec quondam Bacchi monumentum fulget amo-
ris;

Haec Ariadnaei capitis testatur honorem.
Trina ter illustant hanc lumina; parsque Coro-
nae

Serpentem vicina subit, qua sibila in Arcton 200.
Ora Draco inclinans stridet flabris aquilonis;
Post tergum Nixi pars voluitur, ac velut haerens
Rursum defessi referatur nuncia signi.

Istius extremo sub vertice, vertice quippe Ophiu-
Sideris Innixi, clarum nosces Ophiuchum. 205.

Triccae fidus stat nominis, et cui pingui
Thure Epidaureae fumant altaria sedis.
In stygia decursis Parcarum ab origine fufis
Merferat Hippolytum fors vltima; iamque per
imas

210. Cocyti tenebras et stagna nigrantia Ditis,
 Portitor ille Charon Thesidae fata vehebat.
 Hic immaturi sed enim miseratus acerbum
 Leti supplicium, Neptunique aspera iussa,
 Argentes artus Erebo procul intimo ab vsque
 215. Suscitatur, atque animae rursus tepescit calore
 Viscera mundanas reuocat medicator in oras.
 Non tulit Omnipotens, ortu cuiquam generato
 Deucalioneo fas esse, nouissima fata
 Vincere, et incassum decurrere pensa sororum;
 220. Moxque trifida polo iaculatus fulmina celsa,
 Et super aëriae vibrans incendia flammæ,
 Morte repertorem medicinae audacis in umbras
 Deiecit; at gnati reparans solatia Phoebæ,
 Asperaque extincti miseratus fata nepotis,
 225. Surgere nocturno iubet inter sidera motu.

Hic ergo insignes ardens venas Ophiuchus,
 Hic rigidos artus formæ Anguitenentis honore
 Arduus, hic tantos humeris vibrantibus ignes
 Euomit, ut pleno cum Luna nitescit in orbe,
 230. Menstruaque ingenti iam tempora diuidit ortu,
 Nequaquam lentis obscurior ex humeris lux
 Marceat; at manibus non compar flamma rube-
 scit;
 Nam suffusa leui resplendent vltima luce;
 Sed cerni sunt prompta tamen; postremaque
 parco

igne

Ignem micant. Ille angue manum confertus 235.

vtranque

Erigitur, serpensque dehinc elabitur ambas
Flexilis, et medium cingit spiris Ophiuchum;
Quem super haerentem plantarum mole duarum
Scorpios in geminas effusus viscera parteis,
Afflictusque oculos, maculosaque pectora pressus, 240.
Sustinet. Attiguas euoluitur Anguis in auras,
Agmine non aequo, neque tanta volumina com-
par.

Nam qua dextra manus sinuoso affigitur Angui,
Parcius ab domino terga explicat, altera porro
Plurimus, ac multo per laeuum pondere lapsus 245.
Funditur, et rutilo qua lux sedet ignea mento,
Vsque Ariadnaeae sese vicina coronae
Lubricus inclinat. Post spiram brachia quondam
Formidata truci suspexeris Orioni.
Heic concessa enim curuis minitatio Chelis. 250.
Huc falcata Chii repserunt cornua monstri,
Siderea nimium facis indiga; nanque hebes ollis
Ignis, et obtuso marcent incendia crine.

Callisto rutilat stellis, quibus vsque ferinam Bootes.
Prona fit effigiem, quo cardine torquet et axem 255.
Semper in occiduis attollens lampada flammis
Arctophylax, siue, vt veteres cecinere, Bootes,
Famosa Arcadici testans commenta tyranni.
Et licet instanti similis, similisque minanti

260. Terga Helices iuxta premat arduus, haud tamen
vnquam

In picturatae plaustrum procurrere matris
Fas datur, antiqui quoniam contagio in illo
Criminis et veterum prohibetur culpa malorum
Nec minus in membris lux olli maxima vibrat

265. Omnibus, ardet apex capiti, micat ignea late
Dextera flammam, humeri flammam mouet in-
star

Inter vtrunque femur, qua se confinia lucis
Diducunt pedibus, maior qua luminis auras
Verberat, et rutilo fidus magis aestuat astro.

270. Nam locus Arcturo sacer adscribitur, illic
Aurea qua summos adstringunt cingula amictus,
Ebria flammanti confurgit stella rubore.

Virgo. Qua protenduntur vestigia summa Bootis,
Quaque per immensum circumflagentibus astris
275. Circulus obliquo late iacet Astriger orbe,
Contemplare sacros subiectae Virginis artus.
Quam, Te, quam memorem? Siue est genitor
tibi summus

Iuppiter ex Themide in terras demissa parente;
Seu patris Astraei clarum es genus, aurea cuius
280. Sidera sunt proles, et qui pro munere morum
Inculpabilium nomen dedit omnibus astris;
Aut Pelusiaci magis es dea littoris Isis,
Digna Poli, consors et cura latrantis Anubis;

Seu

Seu tu diua Ceres, sic nam tibi flagrat arista,
Et, ceu Siriaco, torretur spica calore: 285.

Protentata manu; seu Tu pernicibus alis,
Nec sat certa gradum, viduataque vertice summo
Fluxa polo vertis vestigia, lubrica vt aeuum
Sors agat, et subitis obrepat mobile fatum
Temporibus; precor, in terras procul aethere 290.
ab alto

Flecte oculos, placidamque meis venerabilis oro
Pande sacris aurem. Tu cum sincera priorum
Vita hominum nullis ageret sub legibus aeuum,
Aureaque innocuos seruarent secula mores
Sponte sua, nec criminibus via prompta pateret, 295.

Inter confusos populorum libera coetus
Versabare libens, nullique obnoxia culpae
Corda inhibens, media casto res more tenebas.
Nullus telluri limes datus, indice nullo
Culta secabantur, neque iam discretio campum 300.

Metiri in dominos monstraerat; omnia rerum
Usurpantis erant; promiscua rura per agros;
Praestiterat, cunctis communia cuncta videri.
Denique cum placidas crebro Dea viseret vrbes,
Tectaue iusta virum passim succederet, illa 305.

Feruentis late pelagi natura, salumque
Fluctibus instabile, et glauci vada turgida ponti,
Qua senior cano nutrit sub gurgite Nereus
Delphinos virides, et physeteras anhelos,
Ignorata suo seclusaque fine iacebant. 310.

- Nulla fides vndis, tumido commercia fluctu
Nulla petebantur: neque longis nauita terris
Insinuare ratem ius fecerat, exul vt oris
Omnibus externas veheret per inhospita gazas
315. Aequora, et insano penderet saepe profundo.
Omnia sed cunctis nasci dabat aurea terris
Iustitia, et nullo discreuerat aëre regna,
At postquam argento deformis viluit aetas,
Rarius in terras os inclinabat honestum
320. Iam Dea, vix summos adlabens denique monteis,
Cum cedente die Phoebus sub nocte propinqua
Occiduus pronos vrgeret in aequora currus,
Vsurpandam oculis sese dabat adcurrentum,
Non vt fessa virum repararet gaudia vultu,
325. Sed crepula vt late vomeret conuicia voce.
Parcite, vile genus, lachrimis, aiebat, obortis!
Causa querelarum vestrum est scelus, aurea
quondam
Iudice me vestri vixerunt secla parentes.
Degener in vobis animus; solertia vobis
330. Peruigil; arte noua vitam traducere mos est.
Omne aeuum studiis excuditis. Hinc quoque
rursus,
Proh pudor atque dolor! nascetur vilior aetas;
Et lacerata genas ibit Bellona per vrbes
Saucia, vt infidas agitent certamina mentes.
335. Haec vbi permoeſto rauco congeſſerat ore,
Alite procursu sese in conuexa ferebat

Protinus,

Protinus, atque oculos fugiens exosa sequentum
Linquebat coetus hominum. Ruit haec quoque
rursum

Viuenti series; ac succedere pudendo
Aerea secla habitu: fraus ilicet, et furor ardens, 340.
Atque cruentus amor chalybis, segnisque libido,
Et malesuada lucri rabies subit; omnia terror
Degener, ac moestae facies formidinis implet.
Secreti indomitus vada gurgitis vltima versat
Tiphys; Agenoreo color hinc mentirier ostro 345.
Incipit, Assyriumque bibunt noua vellere succum,
Ebria vt externo splendescat lana veneno.
Sic iusta in populos mox Virginis inculpatae
Exarsere odia, et caelum pernicious intrat
Diua alis, spaciumque sibi subiecta per auras, 350.
Vnde procul terras summa vix cerneret aethra,
Propter anghela libens late capit astra Bootis.

Istius extremis humerorum partibus vrget
Stella facem, qualique rubent incendia flamma,
Quae subiecta procul caudam maioris ad Vrsae 355.
Vertice brumalis circunuoluuntur Olympi:
Talis vtrunque modo simul et fulgore micat lux.
Plurima; quippe procul clare fax ardet in Arcto.
Nec contemplandi labor anxius; omnia primis
Obuia ceu vibrant obtutibus; vnus ab ore 360.
Quae sunt prima fere vestigia, praeminet ignis;
Altera, qua pedibus regio est clunalibus, ardet
Stella itidem, genibusque dehinc se tertia promit,

Aemula qua rutilae flagrant confinia caudae.

365. Non tamen his species, non sunt cognomina
certa,

Sed permixta simul vulgi vice conuoluuntur.

Gemini. Illa quidem supero conferta relabitur axe,
Inscia piscosi semper salis. Ipsius autem
Subiectos capiti Geminos tibi cernere fas est,
370. Spartanam, Geminos, sobolem, prolemque To-
nantis

Egregiam, et proprio post reddita numina caelo.
Nam Lacedaemoniis Mars cum caluisset Aphid-
nis,

Castora Cecropii tulit inclementia belli.

At frater lucemque et fata superstitis aeui ,

375. Exosus, sortem lachrimis efflagitat aequam:
Protinus alternae germanos tempore vitae
Iuppiter attolit, caelique in celsa receptans
Aeternae flagrare facis iubet ignibus ambo.

Cancer. Aluo Helices Cancer subuoluitur; astraque
Cancro

380. Iuno notuercales ut semper proderet iras,
Praestitit. Hic etenim, Lernaei gurgitis Hydram
Vreret Alcides cum flammiger, ausus in ipsum
Repere victorem, qua duro concaua dorso
Tegmina curuantur, geminus micat ardor in
auras:

385. Hos dixere Asinos ortos Thesprotide terra,

Et

Et fidus, Lenae, Tuum. Disternat aer
 Craffior hos. Itidem qualis praesepibus esse
 Forma solet, dispar Chelarum flamma coruscat.
 Nanque tribus stellis adoletur dextera Cancro;
 Laeua duas pigro succendit fomite flammis. 390.

Qua postrema pedum rutilant vestigia in Ar- Leo.
 cto,

Maxima flammigeri mundus trahit ora Leonis.
 Membra dehinc longi qua sese semita caeli
 Plurima protendit, torrentur fomite acuto
 Singula, et assiduis ardet Leo viscera flammis. 395.
 Hic Hyperionii flagrat via solis, et isto
 Se duce caerulei referunt momenta caloris.
 Tunc succisa Ceres statim cum mergite culmi
 Construitur, flauos tondentur semina crines
 Omnia, et aduectas late coquit area messes. 400.
 Tunc et Threicii repetunt animosa Aquilones
 Flabra polo; tunc Oceanum flata flamina caeli
 Propellunt pelagus; longis hoc tempore in anni
 Ocia sunt remis; pontus vehit ipse carinas.

Aurigatorem par sit quoque cura videre; Auriga.
 Nanque tuas aures implebit fabula solers 405.
 Cretaei pecoris. Haec lac memoratur alumno
 Infudisse Ioui Capra, nutrix dicta Tonantis.
 Stelligero subuecta polo est. Ille impiger autem
 Pulcher Erichthonius currus et quattuor olim 410.

Iunxit equos, pronus qui non procul in Geminorum

Laeua iacet, fusoque super se corpore tendit
Plurimus, adque Helices caput inclinatur ab ore.
Ille quidem in spacium membra explicat; at
Capra laeua

415. Fixa humero clare sustollitur; ipsius autem
Fine manus paruas Hoedorum suspice flammias.
Qui postquam Oceano sese expediere sonoro,
Saeua procellosis immittunt flabra fluentis,
Vt spumosa truci pulsantur littora fluctu,
420. Et vaga caeruleas inuoluant aequora puppes.

Taurus.

- Nec minus Aurigae qua sunt vestigia curui,
Cornigeri late tenduntur pectora Tauri.
Illic setosam pecoris perquirere frontem
Esto memor, flexo iacet illic crure, minaces
425. In terram figens oculos; tum caetera signa
Flammarum similem procul inter sidera formam
Ostentare valent; gemino sic cornua ductu
Erigit aetherii vigor ignis et ignis vtrisque
Sic camuris ardet protractibus; haud tibi signis
430. Perquirenda aliis pecoris frons aequa resurget
Oceano. Proprio Taurum deprnderis ore:
Cornua sic vera sub imagine curua dehiscunt:
Sic mediam creber pecori frontem asperat ignis:
Sic Hyades Tauri toto procul ore coruscant.
435. At Boream laeua qua Taurus acumine pulsat,
Desuper

Desuper Aurigae dexter pes imminet astro.
 Vna pedem Aurigae dextrum cornuque sinistrum
 Stella tenet pecoris; simul in conuexa feruntur;
 Sed prior occidui Taurus subit aequoris vndas.

Nec mea musa senem tacitum Cephea relin-^{Cepheus.}
 quet: 440.

Iasidem quoque summa poli Cephea reuoluunt;
 Illum quinetiam rutilae pater intulit aethrae,
 Donauitque polo. Tergum Cynosuridos Vrsae
 Post habitat, geminasque manus a pectore tendit.
 At diducta pedes tantum hinc mensura seniles 445.
 Diuidit, extremo quantum pede distat ab Vrsa.
 Non eget huius enim sedes sacra luminis hilum.

Rursum decliui si visum tramite vergas,^{Cassiopeia.}
 Prima tibi vt flexi relinquatur spira Draconis,
 Infortunatam spectabis Cassiopeiam. 450.

Sed nec multa tamen, cum caelum lumine toto
 Luna replet, tetram vt superet fax aurea noctem,
 Occurret genitrix oculis quaerentibus. Absunt
 Lucida moerenti; tenuis rubet ignis, et aegra
 Lux hebes est matri: vix qualem Caria quondam 455.
 Nouerat intrantem per claustra tenacia clauem.
 Formatur stellis distantibus; inque humeros vix
 Tenditur angustos; natae fera fata retundunt.

Nanque subest, teretisque poli simul orbe^{Androme-}
 rotatur da.

Andromeda, ingenti quae semper luce coruscans 460.
 Sponte

Sponte oculos in membra rapit; face denique
vertex

Ardet anhelanti, geminamque per aëra fundunt
Lucem humeri, et summis lux aestuat ignea
plantis.

Ignea quinetiam per caelum cingula flagrant
465. Andromedae, et toto vibrant in corpore flam-
mae.

Sed tamen hic etiam viuax est poena dolenti;
Nam diducta vlnas magna distendit in aethra,
Vinculaque in caelo retinet quoque; tenuia
quippe

Brachia contortis adstringunt vincula nodis.

Equus.

470. Rursus odorato qua vertex crine tumescit,
Andromedae capiti succingitur indiga pleni
Aluus Equi, summo qua fax in vertice vibrat
Virginis, inque auras cornu vice surgit acuti.
Ipsa sub abscisso late micat aurea ventre

475. Cornipedis; simul hunc lux indiscreta renectit;
Communique rubent duo semper sidera flamma.
Treis latus atque armos aliae pecoris pinxere,
Et spacio disiuncta pari fax aemula flagrat.
Plurimus ignis inest, vasto globus aestuat orbe.

480. Sed non ei capiti similis rubor, ipsaque ceruix,
Quauis procero surgat iuba maxima collo,
Languida marcenti vix est spectabilis igne.
Ultima quae mento sese explicat, haud minor illa

Quat-

Quattuor est primis, quae formam lumine claro
Cornipedis simulant. Non hic Equus integer 485.
artus,

Non quadrupes caelo sustollitur; at tenuis aluo
Erigitur media; nam caetera pone negantur,
Et quatit aetherias primis modo cruribus auras.
Nanque hunc Aonio quondam memorant Helicone

Inclita post Lyciae redeuntem bella Chimaerae, 490.
Mystica qua rupes doctis obmurmurat antris,
Herbarum carpisse comas, et gramine odoro
Expleuisse famem; sed cum sitis arida fauces
Vreret, ac nullo manaret gurgis hiatu,
Illisisse pedem, cornuque excita repente 495.
Lympha camoenalem fudit procul Hippocrenen.
Aones hoc latici posuerunt nomen equino
Pastores. Strepit haec placido inter saxa fufurro,

Atque Helicone cadens sese sitientibus herbis
Inferit, Ascræas donec vaga gurgite valles 500.
Viuificet. Rigat hac animas et Thespia pubes
Semper, et in latices inhiat gens fontis alumni.
Ast Equus alterno redit inter sidera motu,
Oceanique salo caput exerit. Haud tibi magni
Cura laboris erit caelo spectare sereno 505.
Cornipedem; micat ille procul flagrantibus astris,
Et perfusa recens educit pectora ponto.

Tunc

Aries.

Tunc celer ille Aries, longi qui limitis orbe
Aethera percurrens, nunquam Cynosuridos Vr-
fae

510. Segnior ablapsu conuertitur, haud procul astro
Visus Equi, magno celsum secat aëra motu.
Parcior hic rutilae semper facis, indigus ignis
Spectatur iusti. Nam quanti luminis astra
Esse solent, aciem quibus aurea Luna retundit,
515. Marcida Lanigeri tantum se forma sub auras
Exerit; in tenui quanquam primordia Phoeben
Orbe habeant, nullomque decus Dea proferat
ore.

Sed licet hunc oculis frustra sectere per aethram,
(Nam semper propriis caret ignibus) en tibi
propter

520. Andromedae claro rutilantia cingula in astro
Suspectanda patent. Vocat ingens baltheus vltro
Quaerentem, non longa Aries statione remotus,
In conuexa redit; paruo se tramite subter
Distinet, et medio caelum citus ordine currit,
525. Vltima Chelarum qua brachia, quaque corusco
Circulus axe means rutilum secat Oriona.

Deltoton.

Est etiam Graio quod semper nomine nostri
Deltoton memorant. Simile est latus; istud
vtrinque

- Porrigitur; summum signo caput angulus arcuat,
530. Et geminum suprema iugum vicinia mordet.

Tertia,

Tertia, quae stantes sustentat linea ductus,
 Parcior, haud simili sese sub limite tendit,
 Et contracta modum gemina face flammigera-
 rum

Stellarum superat. Quin et qua subter in astro
 Lanati marcent pecoris, pluuioque tepescunt 535.
 Iam vicina Noto, minor istic linea luce
 Et fulgore facis praeuertitur; at locus olli
 Post tergum Andromedae: sic se tulit ordo di-
 catus.

Hinc si vicino flectaris lumina visu, Pisces.
 Inque Notum sensim Boreali ab cardine ductus 540.
 Inclinare oculos, proles tibi Dercia, Pisces
 Surgent Bambicii; sedes data quippe duobus
 Piscibus, ingenti qua celsam circulus aethram
 Orbe secat; tendit qua pennae extrema sinistrae
 Ales equus; mundo qua pectora Laniger alto 545.
 Urget, et aduerso surgentem corpore Taurum
 Respicit: hîc medio signantur fidere Pisces.
 Quorum alius rigida consurgit in aëra forma
 Celsior, et Borean proprior subit, alter aquarum,
 Troicus haurit aquas, funditque vbi Ephebus ab 550.
 vrna,

Pone auidus, iacet in notialia nubila pronus.
 Sed tamen hi late stellis ex ordine fufis
 Nectuntur caudas, et lenta trahuntur vtrâque
 Vincula, per caelum coeunt quae singula rursus,
 Et

555. Et rutilo confixa quasi super igne tenentur,
 Caelestem memorat quem solers Graecia Nodum.
 Ex humero Andromedae laeво quoque noscere
 Piscem,
 Qui rigidum celsi suspectat cardinis axem,
 Perfacile est; vlnae nam proximus iste sinistrae
 560. Caerulus erigitur.

Perseus.

Quin et vestigia propter
 Persea sub volucris par est tibi quaerere forma.
 In caput inque humeros rotat aegram machina
 mundi
 Andromedam; Threici nam sub flabris Aquil-
 onis
 Nititur alato vindex pede, maxima cuius
 565. Dexterâ moerentis solium prope Cassiopeiae,
 Tenditur, ingentique dehinc vestigia passu
 Puluerulenta quasi cano procul aere pandit.

Pleiades.

Pleiades femoris pariter sub fine sinistri
 Perseus protollit. Locus has habet arctior omnes
 570. Connexas. Lentae facis haud procul istas
 Ostentat rutili lux sideris; aegra sororum
 Lumina; nec claro flagrat rubor aureus astro.
 His genitor, vero si fluxit fabula fonte,
 Poenus Atlas, subiit celsae qui pondera molis,
 575. Caeliger, atque humero magnum super aethera
 torquet.

Fama vetus septem memorat genitore creatas

Long-

Longaeuo; sex se rutila inter sidera tantum
 Sustollunt. Septem fert fabula prisca sororum
 Nomina; sex sese tenui sub lumine reddunt:
 Electra, Alcyoneque, Celaeno, Taygeteque, 580.
 Et Sterope, Meropeque simul, famosaque Maia.
 Prole Deo. Cerni sex solas carmine Mynthes
 Afferit; Electram caelo abscessisse profundo
 Ob formidatum memorat prius Oriona.

Pars ait Idaeae deflentem incendia Troiae, 585.
 Et numerosa suae lugentem funera gentis,
 Electram tetrīs moestum dare nubibus orbem,
 Saepius obscuris caput ut sit cincta tenebris;
 Nonnunquam Oceani tamen istam surgere ab
 vndis

In conuexa poli, sed sede carere sororum, 590.
 Atque os discretum procul edere, detestatam,
 Germanosque choros sobolis lacrymare ruinas,
 Diffusamque comas cerni, crinisque soluti
 Monstrari effigie. Diros hos fama cometas
 Commemorat tristi procul istos surgere forma, 595.
 Vultum ardere diu, perfundere crinibus aethram,
 Sanguine sub pingui rutiloque rubere cruore.
 Quin Meropen alii, postquam Sisyphœia vincla
 Et thalamos scaeuo sortita est omine Diuūm,
 Indignam aëria credunt mage sede fuisse. 600.
 Sic anceps numeri fit fabula, sexque per aethram
 Vergilias cerni tenet usus; sed simul omnes
 Arctauere globum; ter in auras angulus exit

Flammiger, et mixtis Atlantides ignibus ardent.

605. Nec tamen est famae similis vigor; ampla so-
rores

Fabula nobilitat; modus ollis parcus, et ignis
Vix tenui longe face fit spectabilis; istas,
Alternò redeunt cum bina crepuscula mundo,
Seu nox astrales adolet cum caerulea flamas,

610. Seu matutinus cum sidera disiicit ortus,
Conuolui caelo summae pater annuit aethrae.
Nec minus arenti cum crine attollitur aestus,
Et cum cana comas redit anno bruma rigenti,
Tempora designant. Nam si se gurgite tollunt

615. Vergiliae, curuas in flaua noualia falces
Exercere dies; si condunt aequore flammās,
Tellurem presso proscindere tempus aratro.

Lyra.

Est Chelys illa dehinc, tenero qua ludit in
aeuo

Mercurius, curua religans testudine chordas,

620. Vt Parnasseo munus memorabile Phoebō
Formaret neruis opifex deus. Hanc vbi rursum
Concentus superi compleuit pulcher Apollo,
Orphea Pangaeo docuit gestare sub antro.

Hic nam fila nouem docta in modulamina mouit,

625. Musarum ad speciem Musa satus; ille repertor.
Carmina Pleiādum numero deduxerat. At cum
Impia Bassaridum carpisset dextera vatem,
Et deuota virum tegeret Libethra peremptum,

Intulit

Intulit hanc caelo miseratus Iuppiter artem
 Praestantis iuuenis, pecudes qui et flumina vates 630.
 Flexerat. At nixi qua semet sidera porro
 Sustollunt, laeuum propter Chelys haec femur
 adstat.

Aduolat ast aliud latus Ales, et ore canoros
 Tenditur ad neruos, media est Lyra sede dicata
 Cycneo capiti, et curuo contermina signo. 635.

Nanque et fidereis Cycnus fecat aethera pen- Cycnus.
 nis

Donatus caelo, non claro lucidus astro;
 Sed tamen os flagrans, et guttura longa coru-
 scans.

Grandibus haud equidem stellis, non his tamen
 atris

Obscurisue micat; trahit in conuexa volatum 640.
 Perfacilem, et dextro late Cepheida dextram
 Radens remigio, summa ad vestigia laeuam
 Declinatur Equi. Sic magno praepes Olympo
 Subuehitur; subit occidui sic marmoris vndas.

Nam post Cornipedem flagrant duo sidera Aquarius.
 Pisces, 645.

Pisces Bambycii. Caput autem subter equinum
 Laomedontiadae se dextera tendit Ephebi.
 Ipse dehinc longos insignis Aquarius artus,
 Adstat ad hirsuti caudam pulcher Capricorni.

Capricor-
nus.

Imus vbi australi descendit circulus axe

650. Signifer, inque Notum rutili cadit orbita solis,
Hispidâ setosi marcet species Capricorni.
Hic iam Threicio veniens a cardine Phoebus
Vertit iter, pulsusque Deum, mirabile dictu,
655. Brumalis redigit; non tum mihi longa phaselis
Aequora tententur; non tum freta turbida pinu
Quis petat; angusto decurrit tramite nanque
Parua dies, vastoque dehinc deprensus in alto,
Nequicquam pigrae clamarit sidera lucis.
660. Interea totis Notus acer saeuiet vndis,
Excitumque salum verret Notus. Aurea solis
Cum nota cornigeri fidus pepulit Capricorni,
Tum dirum caelo frigus redit; aspera nautis
Tunc sunt fluctuagis; tamen isti saepe malorum
665. Immemores agitant totos in fluctibus annos,
Mergorum et focae similes; trahit vnda pauentes,
Ac retrahit; quaerunt oculis distantia longe
Littora, et in pontum reagunt lucra semper hi-
antes.

Sagitta-
rius.

Par metus ex pelago tibi sit quoque, sole Sa-
gitta

670. Cum levis adflatur; cum lux in arundine flagrat
Ignis mundani; cum tela extrema coquuntur;
Cumque Sagittiferi torret vapor aureus Arcus.
Tum quoque si piceam spectaris surgere noctem,
Informem terris tellurem vt vestiat alis,

Littus

Littus ama, fuge solers caerulea tegmina noctis, 675.
 Exitiumque sali, rabidique pericula ponti
 Anteueni, iam solue memor vaga carbasa malo,
 Iam prolixarum iaceat rigor antennarum.
 Mensis at infausti vel duri fideris index
 Scorpius exoriens fit tempore noctis adultae. 680.
 Hic matutino veniens procul aequore telum
 Exigit e pelago, telum trahit vltima cauda.
 Cunctatur pigro post tergum fidere iuxta
 Arcitenens, tardos et gurgite liberat artus.
 Tum Cynosura et iam maturae in tempore noctis 685.
 Altius in Boream sustollitur; abditur autem
 Orion redeunte die; tum brachia Cepheus,
 Protentasque manus, medianque immergitur
 aluum.

Quin norunt aliam superum conuexa Sagit- Sagitta.
 tam;

Sed tamen haec arcu tereti caret, inscia nerui; 690.
 Inscia nam domini est; telum super aduolat ales,
 Ales Olor; sed Threicio conterminus axi
 Cana pruinosas extendit colla sub Arcos.

Armiger hanc etiam Iouis aduolat, armiger Aquila.
 ignis

Aetharii, sed membra minor. Procul hic ta- 695.
 men alto

Cum redit a pelago, et mouet in conuexa vola-
 tum,

Fine tenebrarum, summaeque in margine noctis,
 Spumofum late niare subruit, omnia caeli,
 Omnia terrarum mox flabra procacia verrunt.

Delphis.

700.

Tum curuus caudam subit inter sidera Del-
 phis,

Dux Neptune tui quondam super aequor amoris.
 Hic nam detrusae in latebras procul Amphitrites,
 Arduus occiduos humeris vbi sustinet axes
 Pleiadum genitor, perruperat hic vagus omni
 705. Gurgite dilectam domino maris ultimo ab orbe.
 Mollis dorsa tulit. Breue signo corpus in astris,
 Et super hirsutum ponto surgit Capricornum.
 Hic medios artus teter stupet; altera porro
 Quattuor illustrat facibus rubor aureus, atque
 710. Bis gemino discreta situ micat ignipotens lux.
 Omnia quae Soli et rigido interfusa Aquiloni,
 Aetheris incurui moles rotat, inque frequentes
 Occasus ortusque trahit moderator Olympi,
 Sunt digesta mihi; quae rursus limite abusque
 715. Sese Hyperionio, pluuialis concaua in Austri
 Dimittunt, tetram donec Notus ambiat aethram,
 Dicere Romuleo connitor carmine solers.

Orion.

Subtrahit obliquo qua sese circulus orbe
 Signifer a Borea inque australes se gerit umbras :
 720. Sub medii iam mole Poli fera pectora Tauri
 Suscipit Orion. Neque quisquam nocte serena

Trans-

**Transierit; celfo late fe cardine pandit,
Auratumque rubens dimittit baltheus ensem.**

Talis et ipse virum gemina ad vestigia custos *Sirius.*
Insequitur. Sic flammigero distinguitur astro 725.
Aetheriae Canis ille plagae, cui plurimus ardor
Aestuatur in mento; multus rubor imbuit ora;
Stridit anhelanti face pestifer; aëra motu
Torret, et immodici terras coquit ignibus astri.
Hic varios ardet stellis rutilantibus artus; 730.
Sed non est similis cunctis vigor; vndique quippe
Alius coeanea est; mento grauis effluit ardor;
Qui formidato sub nomine Sirius aethram
Vrit. Huic rutilos si sol adflexerit axes,
Quantus corporibus, quantus labor imminet 735.
 agris!

Marcebunt fata cuncta diu; nanque indiga succi
Si qua iacent, cedunt valido penetrata calori;
Ac decoctorum languebunt germina florum.
Illa autem, interno quae sunt animata vigore,
Sirius attollit, blandusque illabitur herbas, 740.
Sirius et dulci nutrit tepefacta sereno.
Hunc hunc flammanti cum primum vibrat ab ortu,
Auribus atque animo capimus procul; altera si
qua

Stellarum fulgent rutilant, vt quae plurima longo
Bellua fert lateri, neque multa luce coruscant, 745.
Et designandis tantum sunt addita membris.

Lepus.

Paruulus in stellis Lepus est quoque; nanque
vbi magnus

Emicat Orion gemina ad vestigia subter
Vrgetur cursu rutuli Canis; ille per aethram
750. Effugit instantem, premit igneo Sirius ore.
Auritus primis emittit gurgis ab undis;
Ille minax pavidum supereditur, et procul idem
Cum Lepus occiduum sese inclinavit in aequor,
More latebrarum repetens freta, Sirius alto
755. Defluit ab caelo,mersumque per humida quaerit.

Argo.

Magnus Iasoniam cauda Canis extrahit Argo
Puppe refulgentem. Neque enim se Thessala
cymba

Solenni in faciem monstrat more. Extima pup-
pis

Surgunt oceano: velut alto a gurgite nautae
760. Cum portum tenuere, auidi volitantia raptim
Sipara conuertunt; tergumque in curua remulco
Littora certatim subeunt simul. Illa marinas
Iam defuncta vias procul imi littoris algas
Pone subit, terramque tenens secura quiescit.
765. Sic Argo rutilam tantum inter sidera puppin
Ducit et occultat rigido tenus altera malo.
Sponte gubernaculum puppis dimittit in undas
Celsior, ac merso descendit in aequora clauo.

Cetos.

Distantem Andromedam prolixi tramite mundi,
770. Perterret Cetos. Nam Threicii prope flabra
Andro-

Andromedam Boreae celfo rotat aethere cardo.
 Bellua dira Noto vehitur; trahit Auffer in arcton
 Ora inimica falò; nam qua fe laniger alto
 Caelo Aries tollit, qua Pifcibus aftra duobus
 Augentur, rutilat fubter Nereia Piftrix 775.
 Efflua percurrents non multi fluminis aftra.
 Illa memor longae formidinis, illa fuorum
 Inter figna tenax, horret fqualentia monftri
 Terga procul, pauidumque fuper caput inferit
 vndis.

Quin eft caeruleo Flumen quoque gurgite ^{Flumen.}
 manans 780.

Aftra inter fedesque Deum. Pars Aequor id effe
 Credidit; Aufonii nanque hunc dixere priores
 Eridanum, Venetos late qui lapfus in agros
 Alpino Adriacos impellit gurgite fluctus.
 Hic fufum caelo quondam Phaethonta fub vndas 785.
 Excepit fenior, leue cum fenfere iugales
 Aetherii rectoris onus, cumque ignifer axis
 Tramite fub mundi mortales fpreuit habenas.
 Disdata tum late texere incendia terras.
 Aftra vorax ignis, flammae fola cuncta coque- 790.
 bant;

Donec fata fui miferatus Iuppiter orbis
 Redderet aetherii Phoebò moderamina curfus.
 Illum prolaxis durae Phaetontides vlnis
 Planxerunt; rediit fupero pax aurea mundo;

795. Eridanumque senem nutu Iouis omniparentis
 Astra receperunt. Pharia pars altera Nilum
 Commemorat, largo segetes quod nutriat amni,
 Arentisque locos vnda foecundet alumna;
 Vel quod de medii prolapsus parte diei
800. Vastus in aequoreas pelagi sese inferat vndas.
 Iste pedem laeuum rutili subit Orionis,
 Fusaque quae geminos adstringunt vincula Pisces,
 Eridani coeunt anfractibus; hic procul ille
 Tenditur effusi vi gurgitis; hic quoque cristae
805. Cedit apex, summa qua lux Pistrice coruscat
 Desuper, et flamma caudarum cingula figit.

Piscis Ma-
 ior.

Inter demissum procul in vada caerula cla-
 vum

- Puppis Iasoniae depictaque terga carinae,
 Et Pistrim vndicolam, Leporis qua tenditur aluus,
810. Stellarum creber rutilat rubor. Haud tamen istis
 Vel lux multa micat, vel fit memorabile nomen.
 Nulla etenim forma flammarum Iuppiter ignes
 Discreuit, nullos simulant hae corporis artus.
 Qualia digesto mundus facer ordine voluit
815. Semper in antiquum retrahens iter omnia secum
 Seclorum serie longa, istas denique signant
 Interualla facès; similis quoque lux habet om-
 neis,
- Par modus; occasu pariter referuntur et ortu;
 Ne spectanda forent ponto quod sola carerent.

Caetera

Caetera descriptis aptantur singula membris 820.

Formarum; flagrans Leporem qua Sirius vrget,
Languida, nec certo sub nomine cuncta feruntur.

Vltra setosi rursus speciem Capricorni,

Cardinis immerfi qua sunt australia flabra,

In Pistrim horrificam conuersus viscera piscis 825.

Subuehitur. Notium vocat istum Graecia piscem.

Stellae aliae mundo, qua pulcher Aquarius in-
stat,

Et qua cristato confurgit bellua dorso,

Vsque sub aërii rutilantia fidera Piscis,

Sunt mediae flammae, steriles, ac lucis egenae. 830.

Nam passim ignoti vice vulgi semet in aethram

Protollunt; dextram sed tantum propter Ephebi,

Pocula quem Diuûm mensis gestare loquuntur,

Efflua se species liquidarum fundit aquarum

Partes in geminas. Lux illic clara duabus 835.

Est solum facibus; non hae spaciola per aethram

Interualla tenent, neque lumen lumine forte

Collidunt; vni Phrygium nam subter Ephebum.

Ardet apex; alii, qua curuam bellua caudam

Terminat insignis, lato vomitur globus igni. 840.

Cunctis nomen Aqua est. Stella quoque deni-
que propter

Ora Sagittigeri, qua se vestigia prima

Cornipedis simulant, circunuoluuntur Olympo,

Queis face sub tenui tenebrosus marceat ignis.

Ecce

Ara.

Ecce venenatae qua Scorpius agmine caudae
 845. Plurimus erigitur, tepidumque supermicat Au-
 strum,

Paruulus hic Aram locus exprimit. Hanc satis
 arcto

Tempore suspicies mundo rutilante referri.
 Nam polus aduerso qua tollitur axe Bootes,
 850. Quantum suspenso vada linquit turbida caelo
 Oceani, tantum in sibimet contraria tendit.
 Arcturum vertex leuat arduus, imbrifer Austri
 Aram cardo premit; brevis olli semita caeli,
 Occasusque celer; tamen isto luciparens nox
 855. Fata hominum miserata prius, miserata labores,
 Certa procellarum statuit producere signa,
 Ne tibi, cum denso conducitur aëre caelum,
 Inter nimbiferas nubes spectabilis extet
 Ara poli, longa ut glomerent circumque supra-
 que

860. Foeta pruinarum se vellera, qualia tristi
 Coguntur vento, terraque excita per aethram
 Nubila conceptos effundunt desuper imbres.
 Non Arae, non sit tali sub tempore vertex
 Clarior; hoc nam saepe Notum praenoscere signo
 865. Nox docuit; noctis si quis praecepta sequatur,
 Incassum zephyri voluunt mare; si quis at ista
 Respuat, incautas percellent flabra carinas.
 Vix, si sera Iouem subeat miseratio rerum,
 Pigra salus nautis redeat fluitantibus alto.

Certior

Certior ast ollis veniet spes, axe supremo 870.

Si Boreae stringat rutili coma fulguris auras.

His signis Austri raptabunt flabra fluentum,

Donec de Boreae rutilum iubar emicet axe.

At si Centaurum medio sub tramite caeli

Videris, vt fluctu tantum discedat Eoo, 875.

Quantum adit occasum, sit tectus desuper autem

Nube humerum, et caelo sint omnia signa priora,

Eurus erit, verret falsi vada gurgitis Eurus.

Contemplator etiam geminae rutilantia for- ^{Centau-}
mae ^{rus.}

Viscera, quae signis subtexit membra duobus. 880.

Nam qua parte hominem quadrupes sustollit

equino

Ventre superstantem, versatur Scorpius ingens;

At qua cornipedem media vir fundit ab aluo,

Curua venenati se tendunt brachia signi.

Ille autem dextram protendere visus ad Aram 885.

Caelicolum, iustae perfoluit munera vitae,

Agrestemque manu praedam gerit. Hic vbi celsa

Pelion adsurgit dorso, nemorosaque late

Inferit aeriis iuga nubibus, arbiter aequi

Degerat Alcidae legum post bella magister. 890.

Desuper ingenti sese agmine porrigit Hydra, ^{Hydra.}

Quae prolata salo longe latus explicat aethra,

In Cancrum protenta caput, caudamque feroci

Centauro inclinat, transit spaciola Leonis

Visce-

895. Viscera, et ingenti sub Virgine summa quiescit.

Quinetiam spirare putes, sic agmina caelo.

Lubrica conuoluit, sic spiras pendula torquet,

Sic et flammigero linguam iacit ore trifulcam.

Spirarum medio gestat Cratera coruscum,

900. Ultima caeruleum sustentant agmina Coruum,

Ales ut intento fodiat vaga viscera rostro.

Procyon. Ultimus est Procyon Geminorum subditus
astro,

Ore micans rutilo, trina face viscera lucens.

Ista volutatos cernuntur cuncta per annos;

905. Haec vehit Oceanus pater omnia, merisque rur-
sus

Hauriet Oceanus; trahit ingens machina caeli

Cuncta super. Pingunt rutilam sua sidera noctem.

Planetae. Quinque itidem stellae, similis quibus haud
sit imago,

Nec quas formarum ductus notet adfixarum,

910. Per bisseña poli volitant rutilantia signa.

Nullus eas aliquo pacto deprendere certet:

Tam vaga per totam cunctis via defluit aethram,

Semper et aduerso referuntur tramite mundi.

Mundus ab Eoo trahitur reparabilis alto,

915. Pronus Atlantei procul in vada caerulea ponti.

Illae in subiecti cogunt iter aetheris orbem,

Nitentes in summa poli, motuque feruntur

Aduerso Solis radiis: ceu cum vada cymbam

Prona

Prona vehunt, si quis prora nitatur ab alta
 In puppim proferre pedem, via carpitur olli 920.
 Cursibus inceptis contraria. Vis tamen istis
 Obuia labentis semper sustollitur aethrae,
 Vnicaque in Solis adolent incendia flammis.
 Longa volutandis tamen ollis tempora currunt,
 Pigraque se referunt, sedes sortita priores, 925.
 Omnia. Non illas animis audacibus ergo,
 Carmine non caeco tentabimus. Hoc satis vnum
 Musa mihi, satis hoc longi labor egerit aevi,
 Si defixarum cursus et signa retexam.

Quattuor aerios Zonaë cinxere meatus; Circuli.
 Quattuor has cursus et tempora nosse volentem 930.
 Scire sat est. Quin signa etiam sunt quattuor
 istis

Plurima, quae zonis haerentia conuoluuntur.
 Ipsae inconcussa retinentur sede per annos,
 Mutuaeque implexae sibimet consortia mordent: 935.
 At modus in binis protenditur. Aurea pepli
 Sidera nocturni si suspectare libebit;
 Nec scindunt medium Phoebeia lumina mensē,
 Languet ut stellis species hebes, omnia caeli
 Illustrante Dea ac flammis superante minores; 940.
 Orbe sed haud pleno finit igni feruere acuto
 Sidera, candentis speciem super inspicere Lactis
 Protendi caelo; color olli nomen ab ortu
 Primigeno statuit; sic Zonam Graecia solers

Con-

945. Concelebrat, nostro sic Baltheus ore vocatur.

Non isti forma similis, similisue colore
 Circulus est alius; modus et mensura duobus
 Est compar solis; alios duo parcius arctat
 Linea, nec multa trahit istos ambitus aethra.

950. Horum alius duri qua soluunt flabra Aquilones,

Et qua praecipitant borealia flamina sese,
 Axe Lycaonio iacet obuius. Hic Geminorum
 Sunt capita; hic genua Aurigae defixa quiescunt.
 Circulus hic idem retinet pede Persea laeua,

955. Atque sinistro humero cubito tenus; hic quoque
 dextram

Sustinet Andromedae, manus extrema desuper
 acri

Subrigitur Boreae, cubito inclinatur in Austrum
 Moerens Andromeda; hic celeris vestigia summa
 Perstringuntur Equi, perstringitur Ales ab ipso

960. Verticis extremo; secat hic humeros Ophiuchi
 Circulus, et secum flagrantia dorsa reuoluit.
 Erigone tepidum sese summittit in Austrum,
 Virgineusque pudens Zonaë superimminet artus.
 Sed Leo, sed Cancer Borealis tramite caeli

965. Viscera protendunt, ac circulus iina calentis
 Pectora perque alium procul in postrema Leonis
 Succedit: secat ast alius per viscera plana,
 Et medio subter caua tegmina diuidit orbem,
 Lumina recludens altrinsecus. Orbita porro

Ista

Ista poli partes si discernatur in octo, 970.

Quinque superuoluit se partibus; at tribus alti
Intrat stagna sali; sol istinc flammiger aethram
Iam relegit, pulsusque deus semel ordine facto
Flectitur aestiuo, neque celsum semita in axem
Sideris erigitur, via rursus nota iugales 975.

Suscipit, inque Notum rutili redit orbita solis.
Circulus iste quidem Cancro tenus adiacet axe
Semper in occiduo. Procul alter cardine in

Austri

Diuidit imbriferi corpus medium Capricorni,
Idaeique pedes pueri, postremaque caudae 980.

Caeruleae Pisces; brevis hic Lepus; hic Canis
artus

Conditur extremus; hic Thessala cernitur Argo;
Hic Centaurae fera molis terga secantur;
Iste venenatae disiecta volumina caudae
Amputat; hic arcu protenditur ampla Sagitta. 985.
Ultimus hic Phoebus locus est, ubi lapsus in Au-
strum

Pellitur, albenti cum canent tempora bruma:
Sideris hic meta procul istuc caelite cursu,
Axe sereniferi descendit Sol Aquilonis.
Partibus iste tribus tantum se circulus effert; 990.

Quinque latet, creperi succedens stagna profundae.
Inter utrumque dehinc quantus iacet ambitus
illi

Zonarum, in canis speciem quae lactis in aethra
Vol. II. L Cerni-

- Cernitur ingenti se tramite linea tendens
 995. Diuidit ima Noti, discernit et alta Aquilonis.
 Hic luci modus et tenebris sub lege magistra
 Pensatur; nox aequa diem subit aemula; Phoebus
 Lumina substituit paribusque reuoluitur horis,
 Vel cum summa aestas coquit agri viscera hiantis,
 1000. Vel cum floricommo iam tellus vere mouetur.
 Ast isti celsae qua tramite panditur aethrae
 Indicium est Aries; hunc totum linea quippe
 Sustinet; hic Tauri curuantur crura minacis;
 Et rutilat stellis hic baltheus Orionis.
 1005. Spira Anguis leuis hic, Craterque; tenacia Corui
 Ora inhiant; hic sunt flexarum denique flammae
 Chelarum; genua hic rigidi vibrant Ophiuchi.
 Nec Iouis armigero caret Alite; nanque per
 ipsum
 Fulua Aquila est caput; hic Equus eminet, hic-
 que comanti
 1010. Ceruice erigitur clarae dator Hippocrenes.
 Treis omnes recto contentos tramite caeli,
 Distantesque pari spacio sibi transigit axis,
 Omnibus et mediis ut circumfunditur idem.
 Desuper obliqua est aliis via. Quartus at iste
 1015. Stringitur arcatus Zonarum mole duarum,
 Quas ab diuersa mundi regione locatas
 Cere repercussi momentum diximus astri.
 Hunc alius medium medius secant. Haud Dea
 Pallas,
 Vel

Vel licet haec cunctos praecellat acumine Diuos,
 Compingat parili sic lubrica plaustra meatu, 1020.
 Implicitet vt spaciis sibimet distantibus orbes,
 Qualia deuexo nectuntur ab ordine cuncta,
 Vrgenturque viam similem noctesque diesque
 Lucis ab exortu procul in vada Calpetana.
 Nanque Tithoneo cum sunt elata profundo, 1025.
 Rursus in occiduos merguntur singula fluctus
 Ordine partito. Similis nascentibus ortus.
 Scandendi lex vna mouet. Par denique lapsus
 Omnibus, et simili conduntur sidera casu.
 Ille autem oceani tantum descendit in aequor, 1030.
 Quantum ab caeruleo distat Cancro Capricor-
 nus;

Et quam multus item est, vbi gurgite protulit
 ortum,
 Tantis in aduersas itidem est cum labitur vndas
 Signifer. In spacium, quantum deducitur orae
 Ambitus extremae, puncti vice terra locanda est; 1035.
 Vnde acies oculis cum tenditur, haec quoque
 puncti

Sedem habet. Hoc signo procurrit missa per
 auras

Signiferi in summum, medio de tramite si quis
 Dirigat obtutus agiles procul, hosque locorum
 Defessos longo spacio tener amputet aër, 1040.
 Id, quod contenti visus abscinditur, vltro,
 Si qui in signiferi patulum circumferat orbem,

Sex olli partes magnae dabit ambitus orae.

Ast hae dimensa spacii sic lege locantur,

1045. Binaque decisis includunt partibus astra.

Olli Cancer inest, Leo flammifer, Attica
Virgo;

Brachia sunt itidem Chelarum, et Scorpius ipse;

Arcitenens; setosa dehinc species Capricorni

Voluitur; auratam protendit Aquarius urnam.

1050. Tum duo sunt Pisces, Aries, Taurus, Gemi-
nique.

His se bisseis sol admouet, hisque recurrens

Omnibus absoluit totos reparabilis annos.

Quem cum signiferi graditur sol aureus orbem,

Singula frugiparos attollunt tempora vultus.

1055. Illius oceano quantum submergitur alto,
Tantum telluris supereminet. Omnibus iste
Noctibus illabens pelago sex inserit astra,
Sex reparat. Tanto nox humida tempore sem-
per

Tenditur, extulerit quantum se circulus vndis.

1060. At si scire velis, inora lucem quanta retinet,

Et quanto nox atra sibi trahat ocia lapsu,

Quae procul oceano consurgunt signa notato;

Horum semper enim comes est Titanius vni.

Horum prima oculis memor incunabula quaere;

1065. Luminis ipsa vagi captans venatibus ipsa;

Ipsa notans mundo. Quae si se nubibus abdent,

Aut

Aut si non surgent, vt tellus saepe tumescit,
 Occultata iugo praetentaque rupe latebunt,
 Prompta via est, aliis venientum tempora signis
 Noscere. Nanque ipso deprenderis indice cuncta 1070.
 Oceano, magnam qui circumplectitur vndis
 Tellurem, curuet celando vt littora mundo,
 Latius atque sinu patuli salis hauriat astra,
 Istius indicium praebebunt cornua semper,
 Vel matutino qua perstrepat aëre fluctus, 1075.
 Acer Atlantei vel qua furit aequoris aestus.

Nam non obscurae, cum Cancer commouet
 ortum,

Oceano stellae circunuoluentur vtroque
 In freta labentes, aut quae se rursus eoi
 Parte ferunt mundi. Minoae clara Coronae 1080.
 Serta cadent; Austri tergo cadet incola Piscis.
 Hunc medium pendere tamen, mediumque sub
 vndas

Cedere per spinam rutila labente Corona
 Semper suspicies; at tergi plurima versum
 Ventre tenus summo supera inter sidera cernes; 1085.
 Os et colla dehinc et pectora vasta per aequor
 Mersantur; premit ab genibus celso Ophiuchum
 Vsque humeros Cancer; Cancer premit ortus et
 Anguem,

Agmine qua vasto fluitat caput, aspera ceruix
 Qua tumet, et spiris qua turgent pectora primis. 1090.
 Parte nec Arcturus distabit multus vtraque;

- Iam minor in superis, iam viscera plurimus alto
 Conditur; hunc etenim consortem quattuor astris
 Oceanus recipit. Satur hic vix luminis almi
 1095. Cedit, et incipiens tandem conuexa relinquit.
 Tum iam plus mediis nox inclinabitur horis,
 Cum labente die Phoebus comes ibit in vndas.
 Ista quidem vasti conduntur gurgitis alto:
 Contra autem illius concedit sideris ortu
 1100. Orion rutilans ardentia cingula late,
 Et flagrans humeros, et splendens ense corusco,
 Eridanumque trahens alio se littore promit.
 Adueniente dehinc villosa colla Leone,
 Omnia, quae Cancro sese emergente per aethram
 1105. Extulerant, abeunt. Quin et Iouis Ales in vndas
 Conditur, et totis raptim petit aequora pennis.
 Sed Nixus genibus replicato in se ipse residens
 Poplite iam superi celatur corporis artus.
 Non tamen iste genu, non laeuam gurgite plan-
 tam
 1110. Occulitur, non oceanus vorat omnia signi.
 Proferit Hydra caput, claro Lepus exilit ortu,
 Et Procyon, primique pedes Canis ignicomantis.
 Erigone falsis cum vultum exegerit vndis,
 Aëris ut patuli iam conscia permeet aethram,
 1115. Astrorum numerosa premit. Nam Virgine eoo
 Confurgente freto, cedit Lyra Cyllenaea,
 Cedit Delphinus pelago, ceditque Sagitta,
 Primaque pennarum pars canum condit Olorem;

Vix

Vix iam cauda salum superat; vix lumine parco
 Eminent Eridanus, ponti procul efflua tingit. 1120.
 Celatur Sonipes caput impiger, ardua ceruix
 Tethyos ima petit falsae, iuba tota madescit.
 Hydra superpositum procul in Cratera mouetur
 Parte alia, et liber vestigia Sirius ardet
 Vltima, caeruleo producens aequore puppim. 1125.
 Illa micat, maloque tenus sese exerit Argo,
 Cum iam virgineos aether vehit altior artus.

Nec cum flagratas emittunt marmora Chelas,
 Sideris expertes et clara luce carentes,
 Non est nota dies, aut est ignobilis ortus. 1130.
 Nanque his indicium proprio fert ore Bootes
 Plurimus exoriens, Arcturumque eminus alto
 Cardine succedit. Iam celso Thessala puppis
 Aethere subuehitur; iam mundo funditur Hydra
 Longior, extremaeque polum subit indiga cau- 1135.

dae,

Curua Chii caelo cum surgunt brachia signi.
 Inspice ceu dextra referatur ab aequore planta,
 Inque Genu tantum nixus pede proferat ortum.
 Iste Lyrae rutilat conterminus, atque sub vndis
 Hic tenebris petit occidui vaga caerulea ponti, 1140.
 Et mox oceano reparatur clarus eoo.

Cum Chelis igitur pede tantum promitur vno.
 Ipse dehinc versus procul in caput, vltima monstri
 Terga manet; manet Arcitenens, dum spicula
 caelo

Tethye, et occidui tegitur Padus aequore ponti.
Scorpius ingentem perterritat Oriona 1170.

Proserpens pelago. Vetus, o Latonia virgo,
Fabula, nec nostro struimus mendacia versu
Prima; neque obduri compage germinis aetas
Prima dedit populis. Caecus mos mentis acer-
bae,

Immodicusque furor sceleris penetrauerat oestro 1175.
Impia corda viri; tabuerunt dira medullis
Protinus in mediis incendia; plurimus ardor
Pectore flagrauit. Tenet improbus ille, procax-
que,

Te, Dea, Te dura valuit contingere dextra?
Cum sacrata Chii nemora, et frondentia late 1180.
Brachia lucorum, cum siluae colla comasque
Deuotae Tibimet manus impia demolita est,
Audax ut facinus donum foret OEnopioni:
Digna sed immodico merces stetit illicet ausu.
Nam Dea nubiferi perrumpens viscera montis, 1185.
Dirum antris animal saeuos vomit hostis in artus.

Ergo ut falcatis monstrum petit Oriona
Morsibus, et totas in membra ferocia chelas
Intulit, ille male mali poenas luit. Ista furori
Praemia debentur; sunt haec contermina laesis 1190.
Semper Numinibus. Metus hic, metus acer in
astro

Permanet, et primo cum Scorpius editur ortu,
Orion trepido terrae petit extrema cursu.

Nec minus Andromedae quicquid volitabat in
aethra;

1195. Et si quid Pistris reliquum conuexa vehebant,
Hoc oriente ruunt. Omnes procul in vada terror
Ingerit, et cunctos pauor vnus in aequora cogit.
Cepheus ipse caput distentaque brachia vasto
Induitur ponto; tellurem cingula radunt

1200. Extima, et oceano merfantur pectora rauco
Sola senis; reliquum polus ast a littore versat
Semper in occiduum. Genitrix quoque Cassiopeia
Sidera praecipitis sequitur labentia natae,
Deformemque trahit procul in vada caeca ruinam,

1205. Prona caput, solaque, et folio vestigia ab alto
Sustollit miseranda super; quatit ira furorque
Doridos et Panopes post fata nouissima matrem;
Ac memor has poenas dolor exigit. Omnia
fluctus

Haec simul occiduos subeunt. Tamen altera
mundus

1210. Sufficit, inque vicem lapsorum multa reportat.
Tempore nanque isto reliquae se ferta Coronae
Expediunt pelago; postremique agminis Hydra
Erigitur caudam; caput et turgentia membra
Centauro exuperant; manus effert dextera prae-
dam

1215. Siluarum; nam prima ferae vestigia in ollis
Arcum fera manent; Arcu redeunte per aethram
Protolli incipiunt; reliquum Serpentis et artus
Angui-

Anguitenentis item fert primis fluctibus Arcus.
 Amborum capita, et palmas geminas Ophiuchi,
 Ac primam rutili spiram Serpentis eoo 1220.
 Scorpius oceano surgens agit. At pede Nixi,
 Quem procul auersum semper falis altera mittunt,
 Tunc artus medii, tunc pectora vasta humerus-
 que,

Dexteraque vlnarum spumosi gurgitis aestui
 Procedunt. Pariter caput et manus altera porro, 1225.
 Tota sagittiferi cum vibrant astra, feruntur.
 Mercurialis item Lyra voluitur; altaque Cepheus
 Cardine sustollens vestigia gurgite nondum
 Pectora liber agit, sed pectora mersus in vndas,
 Plaustra Lycaoniae pulsat pede desuper Vrsae. 1230.
 Tempore non alio magni Canis ignea cedunt
 Sidera; protentum freta iam procul Oriona
 Hauferunt pelago; toto Lepus occidit astro;
 Tum quoque et oceano fugientem Sirius vrget.
 Sed non Aurigam, cum gurgitis ille profundi 1235.
 Ima petit pedibus, Capra mox Hoediue sequi-
 tur;

Ista polo rutilant, illum vada liuida condunt;
 Haec membris discreta aliis, extantiaque alte
 Laeuum humerum et summae sese attollentia pal-
 mae

Cernuntur, donec labenti congrada soli, 1240.
 Sidere deuexo freta late caerula turbent.

Nanque manum Aurigae reliquam, celsum-
que corusci.

Verticis, et dorso quae spina attollitur alto,
Deprimit hirsuti fidus surgens Capricorni.

1245. Membra Sagittigero cedunt postrema reuecto.

Iam non alatus remoratur sidera Perseus
Aeris in spaciis; neque clauum vendicat Argo
Alluuione sali; Perseus pede denique dextro,
Atque genu liber, mergatur caetera ponto.

1250. Argo quod curuis puppim superattrahit oris,
Tingitur, et duro tingit vada caerula dorso.

Ipsa dehinc manet exortum Cilicis Capricorni;
Totaque tum pelago caelo descendit ab alto;
Aequora tum Procyon, gressum sectatus herilem,

1255. Intrat, et oceano permutat celsa profundo.

Haec habet occidui plaga gurgitis; ista sonoro
Supprimit vnda salo. Rursum procul erigit aethra
Cycnum, Aquilamque Iouis. Surgunt flamma-
ta Sagittae

Sidera, perque Notum rutila cum Numinis Ara

1260. Delphinum patulas promit Capricornus in auras,

Sed matutino cum surgit Aquarius orbe,
Os Equus atque pedes nouus exerit. Ecce ca-
dentis

Parte poli trahit occiduum nox atra sub aequor
Centaurum cauda; sed non caput, aut humero-
rum

1265. Vasta simul recipit. Persistit pectore celso

Cor-

Cornipedis species, et caelum vertice fulcit.
 Ora dehinc Serpens et prima volumina tantum
 Conditur. Ingentis late tamen agmina caudae
 Pone trahit. Subit ista salum; subit aequora
 rursum,

Integer oceani cum se Centaurus in vndas 1270.
 Iecerit, atque nouo vibrarint fidere Pisces.
 His in summa poli surgentibus, ille per Austrum
 Piscis item, plantâ quem pulcher Aquarius vrget,
 Redditur; haud toto tamen hic se corpore pro-
 mit;

Sed manet alterius venientis tempora signi; 1275.
 Parte latet, partem supera in conuexa sonoris
 Fluctibus absoluit pelagi; sic brachia moestae
 Andromedae, sic crura dehinc humerique ni-
 tentes

Paulatim recauo redeunt maris, aurea caelo
 Postquam adolent Pisces incendia, denique Pisces 1280.
 Cum rutilant, mundo dextram haec attollitur
 vlnam,

Laeuaque virginei rursum se corporis edunt.

Phrixei et postquam pecoris proruperit ortus,
 Australem hic Aries Aram procul admouet vndis
 Gurgitis occidui. Qua lux redit, excitat idem 1285.
 Persea proceri sustollere verticis astra,
 Et claros fulgere humeros. At caetera nondum
 Sunt exempta salo, quin totum hoc inuida veri
 Natura ambigua rerum ratione reliquit:

Exti-

1290. Extimus an reliquos Aries produceret artus
 Perseos, an Tauro freta pelleret adsurgente.
 Hoc vna caelum subit integer; haud super vlla
 Viscera, nascentis neque Tauri deserit astra.
 Quippe huius flammis Aurigae fidus inhaeret;
 1295. Nec tamen hunc totum sustollit Taurus in
 aethram.
 Aurigam falsis euoluunt fluctibus omnem
 Surgentes Gemini. Tauro Capra, plantaque
 laeua,
 Atque Hoedi euadunt. Tum primum rursus ab
 vndis
 Cetosa in superum referuntur viscera caelum.
 1300. Nam caudae et cristae rigor arduus aëra celsum
 Tunc repetunt; diri cum sidera gurgite monstri
 Voluit praecipitis teres inclinatio mundi,
 Eminus ingentem condit pars prima Bootem.
 Quattuor hic etenim signis surgentibus altum
 1305. Vix penetrat pelagus, neque summa totus ab
 aethra
 Labitur Arcturus, manus olli quippe sinistra
 Iuge manet, cellisque super subducitur Vrsis.
 At cum iam pedibus repetit fluctus Ophiu-
 chus,
 Vt genua oceanus vasto procul aequore condant,
 1310. Signum erit eoa Geminos procedere parte.
 Nec lateri Pistris cuiquam vicina videtur,
 Sed iam tota super sustollitur: expuit atram

Iam

Iam pelagus speciem, nec adhuc membra extrema
forbet.

Quid ni nascentis suspectat nauita ponto
Agnina prima Padi caelo tum feruere aperto? 1315.
Vicinasque faces rutili manet Orionis,
Curricula vt solers vero mox indice discat
Certa tenebrarum, possitque fideliter astro
Explicare Notis et tuto carbasa ponto?
Credo, ni desit magnorum congrua cura, 1320.
Prompta via est ipso cognoscere talia semper
Praeceptore Ioue, et caelo tibi signa magistro
Omnia ducentur: monet alta Iuppiter aethra
Singula nos; facilis veram dedit arbiter artem,
Ne tempestatum primordia caeca laterent. 1325.

P R O G N O S T I C A.

Nonne vides, primum cum Phoebe in cornua
surgit

Tenuia, et angusto lumen iacit ore per aethram,
Decedente die, pronoque ab tramite solis,
Promat ut ingressi solers tibi tempora mensis?

5. Nanque facem quarti sibimet profitebitur ignis,
Corpora cum primo perfundens lumine nostra,
In subiecta soli tenuem porrexerit umbram.

Ast orbis medii si cedat Cynthia forma,
Octauos ortus, octauaque plaustra docebit.

10. Denique cum toto Dea iam surrexerit ore,
Integer ut magni resplendeat ambitus orbis,
Effluxisse sibi medii iam tempora mensis,
Monstrabit caelo. Pleni cum rursus egena
Oris eat, tanto procedens lumine formae,

15. Inserit aëriis quantum Dea nubibus ignem,
Esse senescentis sibimet dispendia mensis,
Illa docet, quibus in rutili confinia fratris
Tertia vix mundo superest via. Cum minus
autem

Umbrarum excludit, sunt tales quattuor ortus

20. Marcentis Lunae, quales sub mense renato
Quattuor exurgunt languentis luminis umbrae.

Atque

Atque his octonas includunt ordine luces.
 Interiectorum numerum quoque nosse dierum,
 Prompta via est; proprio semper Dea proditur
 ore,

Scandat quanta polum, quoties temone iugales 25.
 Strinxerit, et quanto iam tramite liquerit vndas.

At decedentis postrema crepuscula noctis;
 Bis sex signa tibi quae versat Signifer orbis
 Monstrabunt; cursu nam Phoebus singula mutat
 Semper, et alterno succedit in omnia lapsu 30.
 Conficiens iter aetherium. Nunc igneus istud
 Astrum adolet flammis; alii non aurea Titan
 Lumina miscetur, vel cum deuexus in vndas
 Labitur, et rebus formam absumpsere tenebrae;
 Vel matutino redit incunabula linquens 35.
 Cum pelago, et rebus suffudit luce colores.
 Sic diuersa diem comitantur sidera semper.
 Non ego nunc longo redeuntia sidera motu
 In priscas memorem sedes; habet ista priorum
 Pagina, et incerta rerum ratione feruntur. 40.
 Nam qui Solem hiberna nouem putat aethere
 volui,

Vt Lunae spacium redeat, vetus Harpalus, ipsam
 Ocyus in sedes momentaque prisca reducit.
 Illius ad numeros prolixa decennia rursum
 Adiecisse Meton Cecropia dicitur arte; 45.
 Inseditque animis, tenuit rem Graecia solers,
 Protinus, et longos inuentum misit in annos.

Sed primaeva Meton exordia sumpsit ab anno,
Torreret rutilo cum Phoebus fidere Cancrum,
50. Cingula cum veheret pelagus procul Orionis,
Et cum caeruleo flagraret Sirius astro.

Hoc ex fonte velut deduxit tempora Lunae
Nauita, quo longum facili rate curreret aequor,
Aequora ruris amans telluri farra parenti
55. Crederet; ingenti petat haec indagine semper
Seu qui vela salo, seu qui dat semina terrae.
Nec mora discendi, brevis hic labor, et breue
tempus
Poscitur; innumeros habet autem industria fru-
ctus.

Utilitas te certa manet, praenoscere motus
60. Si libet aërios, et tempestatibus ipsis
Edere principium. Te primum sponte procellis
Arcebis rabidis; Te rursus principe fluctus
Vitabunt alii, si certis singula signis
Tempora discernas. Nam mundi cardine verso,
65. Vt flata raucisoni redit indignatio ponti.
Saepe etenim quanquam tranquillae noctis amictu
Mitia protenti requiescant terga profundi,
Doctus securam subducit ab aequore classem
Nauita, et Actaea retinet statione phaselum,
70. Cum matutinae praesensit signa procellae.
Nanque alias caelo cum tertia lumina Phoebus
Exerit, ille sali furit implacabilis horror,
Adfore quem pelago comitem sibi dixerat astrum.

Crebro

Crebro quinta dehinc lux commouet Amphitri-
ten;

Saepe inopina mali clades ruit. Omnia certis 75.
Indiciis tibi Luna dabit, seu lucis vtrinque
Caesa facem, seu cum teretem concrefcit in or-
bem.

Sol quoque venturas aperit tibi saepe procellas,
Sidera producens, et cum fale fidera condit.

Nec minus ex aliis aderit cognoscere motus 80.
Aequoris, et magnos coeli callere tumultus,
Quos det certa dies, qui longi tempore mensis,
Astrorumque vice et mundi ratione trahantur.
Aeris immadidum quiddam tellure creatum
Spiramenta vomunt, vis hoc cum fundit in auras 85.
Venarum, occulte patulo praetexitur agro
Insubiectum oculis, terramque supernatat om-
nem,

Multaque materia est, quam cum calor ignico-
mantum

Hausit stellarum, superas subducit in auras,
Et concreta diu compingit nubila mundo. 90.
Si minor haec madidi substantia cespice ab imo
Subrigitur, tenues nebulae caligine fusa
Tenduntur caelo. Vis autem ficcior olli
Cum fuit, in celeres dissoluitur vndique ventos,
Vicinumque sibi flabris dominantibus vltro 95.
Aera propellit. Si maior protinus humor

Confurrexit humo, pluuias quoque nubila fundunt,

- Et pluuiis late calor est pater. Hic super imbres
Exprimit; eductum feruoris at obiice Mundus
100. Respuit humorem. Si moles magna vtriusque
Occurreret sibimet velut obuia cominus agris
Compulsu aërio fragor intonat, amplaue late
Murmura discurrunt pariter crepitantibus auris.
Hic inflictus item, diuersorumque per aethre
105. Saepe superna furor illisos fulguris ignes
Excludit, rutilis totamque volantibus aethram
Praestringit flammis, et caelum sulfure odorat.
Omnibus his genitrix tellus, et cespite ab imo
Ducuntur superi motus; ipsa ignea mundi
110. Lumina, flammigero Phoebus temone coru-
scans,
Et quae noctiuagos attollit Luna iugales,
His peperere malis exordia. Nanque deorsum
Mouit humum cum forte calor, laxata repente
Spiramenta soli venas procul, altaque pandunt
115. Viscera telluris; bibit imum terra colorem
Desuper, et madidum tepesactus cespes anhelat.
Aeris hos motus, rabiemque volubilis vndae,
Flabra procellarum, mundani tramitis iras,
Praesentire decet. Cape solers singula mente,
120. Praeceptisque virum sitientia pectora pande.
Cynthia cum primum coelo noua cornua
promit,

Cau-

Cautus vtrunque Deam circumspecte; nanque re-
vectae

Nequaquam semper similis lux imbuit ortum;
Sed species diuersa trahit, varioque notatur
Formarum, primi cum surgit luminis igne, 125.

Tertia cum rutilat; cum maior sideris aethram
Scandit, et aerias quarta face luminat oras,
Ingredientis erit plene tibi nuncia mensis.

Haec castigato si tertia fulserit ortu,
Pura sit vt foedis ab sordibus adfore dicet 130.

Clara serena diu. Tenui surrexerit autem
Si face, et ignito suppinxerit ora rubore,
Turbida certantes conuerrent aequora cauri.
Luminis ista dehinc si crassior, atque retusis
Cornibus ingreditur, si quarti sideris ortu 135.

Percussi tenuem praetendat corporis umbram,
Imbribus aut Zephyris hebetabitur, arguet vltro
Flabra Noti, aut pluuias; nam crassus desuper
aer

Cornua caeca premit, Notus vuidus aera cogit.
Tertia si rursus protollens Cynthia currus, 140.

Sit subrecta faces et acumina tenta coruscans,
Vt nec curua quasi declinet cornua, nec tum
Fusa supinatum diducat lumen in auras,
Occiduo Zephyrum praedicet surgere mundo,
Aut Libyae de parte Notum. Sin quattuor au- 145.
tem

Cynthia curriculis caelum subit, atque coruscos.

Cornibus immodice prostantibus exserit ignes,
 Vis prolixa salum ciet, ocyus omnia cauri
 Marmora conuoluent, fera verrent flabra profun-
 dum.

150. Istius in Boream quod se sustollit acumen,
 Si curuum specie velut annuat, adfore caelo
 Saeua procellosi praedicet flabra Aquilonis.
 Nanque hoc vrgeri sese adserit atque grauari.
 Indice rursus eo veniet Notus, hanc vbi partem
 155. Pone supinari conspexeris, inque reclinem
 Sponte habitum pandi; nam subrigit Auster acu-
 men

Inferiore plaga. Si Lunam tertius ortus
 Proferat, atque Deae conuoluat circulus ora
 Suffusus rutilo, mox tempestate sonora

160. Spumofum late pelagus canescere cernes.
 Maior et haec rauci versabit gurgitis vndas,
 Ipsa quoque immodice si vultum Luna rubescat.
 Contemplator item, seu plenum luminis cum
 orbem

- Cynthia distendit, seu cum teres ambitus olli
 165. Ceditur, et mediae velut indiga lucis vtrunque
 Sustinet obductae sibimet dispendia formae.
 Cornua prima replens, et cornua fissa dehiscens
 Inducit qualem procedens ore colorem,
 Hunc perpende oculis, ipso monitore dierum
 170. Signa tene, ac totum discerne in tempora mensem.
 Non vnum deprensa diem tibi signa loquuntur,

Nec

Nec vulgo in cunctis adsunt praecepta diebus;
 Sed quae signa nouo dederit nox tertia motu
 Quartaue, sustollat medios dum Cynthia vultus,
 Durabunt caelo. Medio quae edixerit ore, 175.
 Ignes in plenos; hinc in dispendia rursus
 Altera; prouisae signantur tempora Lunae.
 Illa dehinc, donec germani luminis ignis
 Accedat Phoebae, mensis postrema notabunt.
 Hoc quod protento vehit ingens mundus inani, 180.
 Aera nomen habet; quod spirat cespite tellus,
 Nubila dicuntur; caelum super aula deorum
 Axi compactum conuoluitur. Hic sua certis
 Sunt loca numinibus. Borealis verticis alta
 Regia Saturni. Qua ficcior annus anhelat, 185.
 Aestatis rutilo, calida stat Iuppiter aethra.
 Immodicus terram qua desuper ignis adurit,
 Gradiuo incolitur. Brumalis pulsus habenas
 Qua Solis redigit, pulchro Venus obtinet astro.
 Ast vbi demerso latet ater circulus orbe, 190.
 Cessit Mercurio locus imbrifer. His super amplas
 Quinque tenens Zonas certo via feruida Solis
 Limite decurrit. Tum Lunam nubila propter,
 Exhalantis humi qua spiramenta madescunt
 Ima vehunt caeli. Lux it dum fusa frequenter, 195.
 Desuper in nubes rutilantis lampada Lunae
 Pascitur humore, et varias Dea lumine formas
 Exprimit inserto; sic crebro denique Phoebe
 Nubibus ambiri, cum subsint nubila Lunae,

200. Creditur. Hanc quoties includere circulus ergo
Spectatur, proprio succedunt ordine signa:
Ille alias trino conuoluit tramite Lunam,
Et geminus plerunque meat; solet vnicus idem
Cingere. Si simplex circumuersabitur orbis,
205. Signa porcellarum certissima, signa sereni
Praeferet; abruptus subito praenunciat Euros;
Marcescens tenui sensim caligine, et aethra
Digestus patula, docet vndis adfore pacem.
Si duo se Lunae circumfudere, repente
210. Maxima vis pontum, vis verret maxima terras;
Maioresque dehinc agitant stagna procellae,
Si trinus rutilum constrinxerit ambitus orbem,
Et magis immodica formidine saeuiet auster,
Zonarum teter fuerit si tractus in aethra,
215. Denique disrumpant si sese cingula Lunae,
Vltima tempestas ruet imi gurgitis aestum.
Solis quinetiam, Solis tibi cura videndi
Sit potior, Solem melius praeuisa sequuntur,
Astrorumque duci monstrata tenacius haerent:
220. Siue ille occiduas vergat decliuus in vndas,
Seu se luciferis reparabilis exerat oris
Istius ingentes radii, caliginis atrum,
Et nebulosarum tractus piceos tenebrarum
Lumine disiiciunt, cum per chaos umbriferum vis
225. Flammea peruasit, cum se per noctis amictus
Inferit aëriae fulgor facis; ille calore
Pigra mouet, stimulat rutilis torpentia flammis;

Sol sopita animat, Sol dura obstacula primus
Curru adamanteo referat pater; efflua Phoebus
Igne inhibet; Phoebus radiis densata relaxat. 230.

At cum flammigeri cedit vis inclita Solis
Lucis egens, crassaeque Deus latet obiiice nubis,
Et caelo et pelago magnos ait adfore motus.
Non hic, cum primos educet gurgite vultus,
Ceu picturato diuersos ore colores, 235.
Proferat; haud etenim, tali tibi Sole reuecto,
Mitia iam caeli fas expectare serena.

Et si tranquillo conuexa cucurrerit Austro,
Indideritque facem ponto Deus integer, atra
Nube carens, purusque coma, et splendidus orbe, 240.
Conuenit coae faciem praesumere lucis.
Sed non ora cauo similis, medioque recedens
Ore quasi; vel si radios discingitur vltro,
Figat vt australem porrecto fidere partem,
Ac Borean rigidi iaculetur luminis igne, 245.
Et vento et pluuiis reparata luce carebit.

Denique per flammis procul atque incendia
Solis

Ipsa Dei cedunt blandi si lumina, solers
Tende oculos, certa hoc ducentur signa magistro.
Et ne sanguineus late rubor induat ora, 250.
Quali pro tractu vaga nubila saepe rubescunt;
Aut ne labentem piceus color abdat amictu
Lampada, quaere diu. Si retro crassior orbe est,
Vuescet pluuiis tellus, inflataque celsas

255. Aggere deuictis superabunt flumina ripas.
Ignea si fulgor praecurrit plurimus ora,
Flamina crebra salis quatient vada, flumina terras
Conuerrent omnes, et duri flabra Aquilonis
Siluarumque comas et celsa cacumina flectent.
260. Vis simul amborum si vultum Solis oberret,
Cuncta Noti quatient, imbres procul arua rigabunt.
Ecce alias primo nascentis Solis in ortu,
Vel cum praecipites pelago Deus inserit ignes,
Vt coeunt radii nebulosae; caetera quippe
265. Pars Hyperioniae rutilat facis, haecque comarum
Vis confusa micans mundo sua lumina praestat.
Sic globus ater item liuentia nubila cogit,
Nonnunquam crasso nebularum tectus amictu
In conuexa redit, tum caelo rursus aperto
270. Cum ruit, opposita vultum caligine condit:
Omnibus his signis in terram defluit imber
Plurimus. Interdum tenuis praeuertere nubes
Visa Deum. Haec celeris si praesurrexerit ortu,
Ipseque pone sequens radiorum luce carere
275. Cernatur, nimbis ingentibus arua madebunt.
At matutini si Phoebum littoris acta
Maiorem solito produxerit, atque per aethram
Marcenti similis defluerit extimus orbis,
Alta dehinc scandens minuat iubar igniferum Sol,
280. Pura serena aderunt; nanque olli gurgitis aer
Crassior in modicum surgens diffuderat orbem;
Et iam se tenero sustollent tramite caeli

Obli-

Oblitum iussi iubar attrahit. Hic quoque magnis
 Cum madefacta dies sub tempestatibus horret,
 Pallidus ora cadens, promittet pura serena; 285.
 Displosis etenim per apertam nubibus aethram
 Ora laboranti similis languentia pallet;
 Et disiectarum moles late nebularum
 Indicat exuti faciem clarescere mundi.
 Quin nascente die venturos conuenit imbres 290.
 Noscere, cum proni procul ad confinia caeli
 Deferri piceo spectaris nubila tractu.
 Et cum declinant radii se partem in vtranque,
 Lucis in occasu, nox vt ferat algida rores,
 Imber erit. Puras si Phoebus condat habenas, 295.
 Et Calpetano tranquillum gurgite lumen
 Tingat, ac in lapsu nubes ignita sequatur,
 Noxque diesque dehinc venturi rursus eoi
 Nimborum expertes et tempestatum atrarum
 Durabunt. Sed cum radiis marcentibus ardor 300.
 Languet, et in tenui tenduntur acumine frustra
 Phoebei crines, nimbos aget atra procella.
 Talis et obducti cernetur forma diei,
 Qualem fraternos subtexens Luna iugales
 Lucem hebetat; subit haec superi sacra lumina Solis 305.
 Inferior, mediaeque interstans lampadis orbe
 Arcet flammigeræ radium facis; haud tibi rursus,
 Cum matutinos molitur lucifer ortus,
 Ebria sanguineae subuoluant vellera nubes.
 Nanque grauis caelo fundetur protinus imber. 310.

Nec

Nec si Sole procul rutila inter stagna morante
Emineant radii, radios quoque crassior umbra
Contegat, illi dies pluuiis ventoque carebit.

Quin erit imber item, si Solem circulus ater

315. Ambiat exortum; maior se denique nimbus

Vrgebit caelo, maior sola perluet imber,

Circunfusa adeo si cingula nescia solui

Seruarent tetrae speciem torpentia molis.

Saepe etiam Phoebus nubes percussa rubescit,

320. Et meditata Dei formam, procul igne recepto

Concipit effigiem, simulato luminis orbe.

Id qua parte poli spectaueris, adfore ab ipsa

Parte tene ventos; tamen haec, tamen omnia

semper

Decedente die melius ventura docebunt.

325. Conuenit hic etiam paruum Praesepe notare;

Id nubi nomen, quae Cancro obuoluitur alto,

Graecia docta dedit; duo propter denique Asellus

Suspice, quorum alius Septem vicina trioni

Astra adolet, tepidum procul alter spectat in Au-

strum.

330. In medio quod nube quasi concrescit adaeta,

Id Praesepe vocant. Porro hoc Praesepe repente

Si sese ex oculis procul auferat, ardeat autem

Congruus aerii late rubor ignis Asellis,

Nequaquam tenues agitant stagna procellae.

335. At si sideribus similis lux duret, et illi

Tetra sit effigies, cadet altis nubibus imber

Le-

Lenior, et parco mox tellus rore madebit.
 Sed Boreae si parte trucidis velut indiga iustae
 Stella facis lento marcescere cernitur igne,
 Et procul alterius iuba late flagrat Afelli, 340.
 Protinus Aethiopum surget conuallibus Auster.
 At regione Noti si lucem stella senescat,
 Ingens Riphaeis Aquilo crepitabit ab oris.

Quin et terrenis cape rebus certa frequenter
 Signa procellarum; nam cum traxere tumorem 345.
 Aequora prolixum, cum littora curua resultant
 Sponte procul, neque caeruleus colliditur aestus,
 Aut cum proceris vertex in montibus ultro
 Perstrepit aerium, ventos instare docebunt.

Et cum parua fulix trepido petit arua volatu, 350.
 Stagna finens, longasque iterat clangore querelas,
 Indicat insanis freta mox canescere ventis.
 Denique cum caelo tenduntur pura serena,
 Saeuitura polo sunt flamina, primus in ipsa
 Mox picturati conuertit pectoris artus 355.
 Sturnus edax, premat ut tenues vis obuia plumas,
 Et ne post tergum pateat penetrabilis Euro.

Latipidemque anatem cernes excedere ponto
 Saepius, et summa nebulam se tendere rupe;
 Iamque super latices florum volitare senectam, 360.
 Stellarumque comas rumpi procul aethere celso,
 Decidere in terras, rutilarum spargere crines
 Flammaram, et longos a tergo ducere tractus:
 Inde etiam ventos mox adfore praemonet usus.

Quod

365. Quod si diuersis se passim partibus ignes
 Excutiant, verret pelagus sine fine modoque
 Turba procellarum, si duri limite ab Euri,
 Si regione Noti, si lenis parte Fauoni,
 Aut de Bistonio mundi procul axe coruscat.
370. Si repetunt veterem ranae per stagna querelam;
 Vellera si caelo volitent; si discolor Iris
 Demittat gemino se fornice; circulus albam
 Si stellam teter velut ambiat; aequora propter
 Si crepitent volucres; si gurgite saepius alto
375. Pectora mersentur; si crebro garrula hirundo
 Stagna adeat; rutilae cum sunt primordia lucis;
 Si matutinas vlulae dant carmine voces;
 Improba si cornix caput altis inserit vndis,
 Flumine terga rigans, si saeuit gutture rauco,
380. Plurimus abruptis fundetur nubibus imber.
 Imber erit, totis cum bucula naribus auras
 Concipit, et late pluuiis sola cuncta madebunt,
 Cum proprias solers sedes formica relinquens
 Oua cauis effert penetralibus, aspera quippe
385. Tempestas, gelidusque dies, et frigidus aether,
 Inferit internis terrarum. Redditur aestus,
 Pectora cum curuo purgat gallinula rostro;
 Agmine cum denso circunuolare videtur
 Graculus, et tenui cum stridunt gutture corui;
390. Cum procera salum repetit clangore frequenti
 Ardea; cum paruae defigunt spicula muscae;
 Et si nocturnis ardentibus vndique testis,

Concreſcant fungi; ſi flammis emicet ignis
 Effluus, aut lucis ſubſtantia langueat vltro,
 Conuenit iſtantes praeſciscere protinus imbres. 395.
 Denique cum patulum torrens Vulcanus ahenum
 Scintillas flamma circumlabente relinquit;
 Si Notus humentis Libyco trahit aethere nubes,
 Siue imum ad montem nebularum craſſus amictus
 Tendatur, ſummo nudentur vertice ſaxa; 400.
 Et qua pontus item freta per diſtenta quieſcit,
 Nubila ſi longo ſe procumbentia tractu
 Diffundunt caelo, Thetidi terrisque ſupinis
 Pax aderit, nuſquam mundo ruet effluus imber.

Sed cum tranquillo tenduntur craſſa ſerena 405.
 Sub Ioue, venturae praeſciscere ſigna procellae
 Conuenit; et rurſum cum perſurit aëris horror,
 Inſpice quam referant terris pelagoque quietem.
 Inter prima tamen paruum Praeſepe notatur,
 Arduus excelſo quod Cancer cardine voluit. 410.
 Hoc cum concretus tenuari coeperit aer,
 Diſcutit impoſitae late ſibi molis amictum.
 Nanque ſereniferi patet hoc in flabra Aquilonis
 Cominus, et primo purgatur flamine venti
 Tempore, tum proprium modulatur noctua car- 415.

men,

Tum veſpertinum cornix longaeua reſultat;
 Tum corui crepitant, et ouantes gutture rauco
 Agmina crebra vocant, tum nota cubilia laeti
 Succedunt pariter, tum pennis corpora plaudunt.

Tunc

420. Tunc et Strymonias circumuolare repente
 Suspiciens per aperta grues, vbi mitior annus
 Sponte procellosum disiecerit aëra caelo.
 Tunc quoque cum stellis hebes est lux omnibus
 vltro,

Nubila nec crassos circumduxere meatus,
 425. Vt iubar occulerent flagrantibus obuia flammis;
 Nec caligo inhibet rutilantis lampados ignes,
 Orbe nec expleto sacra fidera Luna retundit;
 Sed iam sponte sua stellarum lumina marcent:
 Conuenit hibernae praenoscere signa procellae.

430. Nubila si caelo consistere, nubila ferri
 Sique superfundi sibimet suspexeris vltro;
 Gramina si carpit semesa petacius anser;
 Si nocturna tibi cornix canit, hesperus aethrae
 Cum redit; innumero si cantu graculus instat;

435. Si matutino fringuilla resultat ab ore;
 Si fugiunt volucres raptim freta turbida Nerei,
 Orchilos infestus si floricomis hymenaeis
 Ima petit terra; si denique paruus Eritheus
 Succedit trepidus scruposae concaua rupis;

440. Cecropias si pastus apes vicinus ad ipsa
 Castra inhibet, florumque simul libamina moe-
 stae

Proxima decerpunt; si Threiciae per aperta
 Sponte grues trepidant, nec sese audacius aethrae
 Committunt pinnis vt longos saepe volatus
 445. Formauere super; si soluit aranea casses,

Tenuia

Tenuia si toto vehit Auster licia caelo,
Mox tempestates, et nubila tetra cientur.

Quid? maiora canam: Cinis en, cinis ipse
repente

Cum coit, albenti nix terras vestit amictu.

Nix operit terras, rutilis vbi lumina prunis 450.

Summa rubent, errantque breui caligine crassae

Interius nebulae, et denso iam fomes in igni

Marcescit penitus. Pluuios mox arguet Austros,

Induit immodicis cum semet floribus ilex:

[Indiga nam succi ligno natura rigenti est] 455.

Et cum flore nouo, cum brachia glande grauantur

Vuentis caeli sub nutrimenta latenter

Sponte operata docet. Quin et lentiscus amara

Indicium est pluuiis. Ter foetum concipit arbos;

Terque nouos genitrix fructus alit; ipsaque trino 460.

Flore-renidescens tria tempora prodit arandi.

Ter prorumpentis scillae teres erigitur flos,

Sulcandique solum ter monstrat tempus adesse.

Sic et crabronum rauca agmina, si volitare

Fine sub autumnii conspexeris aethere longo, 465.

Iam vespertinus primo cum commouet ortus

Vergilias pelago, dices instare procellas.

Sique sues lentae, si lanae sedula nutrix,

Si capra dumosis errans in saltibus, vltro

In Venerem pergat; quippe ollis vuidus aer 470.

Excitat internum per viscera mota furorem

Et tempestates et nubila protinus atra

Adfore praecipies. Quin et gaudebit arator,
Quique solum iustis versabit mensibus anni,

475. Plebe gruum prima; gaudebit tardus arator
 Agmine pigrarum: sic quadam lege Deorum
 His comes est imber. Pecudes si denique terram
 Lanigeræ fodiant, caput at tendatur in Arcion,
 Cum madidus nondum per marmora turbida
 condit

480. Pleiadas occasus, cum brumae in frigora cedit
Frugifer autumnus, ruet aethra concitus imber.
At ne perruptis terrarum dorsa lacunis
Infodiant pecudes; si vasto viscera hiatu
Discutiant terrae, veniet vis aethere toto

485. Dira procellarum; nix omnes vestiet agros;
Nix herbas laedet teneras; nix vret aristas.
At si contigerit plures ardere cometas,
Inualidas segetes torrebit ficcior aer.

Nanque prorumpunt naturae legibus vltro

490. Spiramenta soli, si iustus defuit humor,
Arida per caelum surgentia desuper aethrae
Ignescunt flammis, mundique impulsa calore
Excutiunt stellas, et crebro crine rubescunt.

Contemplator item, si longo plurima ponto

495. Agmina festinant volucrum, solidamque frequen-
tes

Succedunt terram, sterilis defaueiet aestus,
Ac fitient agri; nam qua circumflua tellus
Adluitur pelago, coquit altam ficcior aër

Cespiris

Cespitis arentis ventis, citiusque calorem
Sentit humus succincta salo; fuga protinus ergo 500.

Est auium in terras; pauet hos vt viderit aestus
Agricola, et sicco iam deflet mergite culmos.

Sed si tum modicum producant agmina ab vndis,
Nec trepido passim versant conuexa volatu,
Laetitia est duris pastoribus; adfore parcos 505.

Praesumunt imbres. Sic in contraria semper
Vota homines agimur, nostrique cupidine fructus
Poscimus alterius dispendia. Denique et ipsa
Solers natura, et rerum genitabilis ordo,
Certa suis studiis adfixit signa futuri. 510.

Nanque et ouis cupido si gramina tondeat ore
Insaturata cibi, decerpens latius agros,
Pastor id indicium pluuiialis frigoris edet.
Et si persultans aries lasciuius herbas.

Adpetat, aut sese sustollant saltibus hoedi; 515.
Vel si iuge gregi cupiant haerere, nec vsquam
Matribus abscedant, et si sine fine modoque
Pabula delibent, cum tutas vesper adire
Compellat caulas, monstrabunt adfore nimbos.

Bubus arator item trahit atrae signa procellae, 520.
Lambere si lingua prima hos vestigia forte
Viderit, aut dextrum prosternere corpus in armum.
Vel si prolixis auras mugitibus implent,
Pascua linquentes vix vespere. Dat capra moti
Rursum signa poli, cum spinis ilicis atrae 525.
Multa inhiat. Docet haec eadem sus horrida coeno
Gurgitis illuue si saepius inuoluatur.

Martius ipse lupus villarum proxima oberrans,
Affectansque locos hominum, lectumque larem-
que

530. Sponte petens, crasso consurgere nubila caelo
Praemonet. Id parui commonstrant denique
mures,

Cum gestire solo, cum ludere forte videntur.
Protendit tibimet canis id praesentia, multam
Tellurem fodiens. Tamen haec, tamen omnia
rerum

535. Adfore vel primo nimbos mox sole docebunt,
Vel cum curriculis lux ibit cepta secundis,
Tertius aut verso cum venerit ortus Olympo.

Non spernenda tibi sunt talia, sed memor vni
Adde aliud semper; si tertia denique signa

540. Proueniant, firmo venturum pectore fare;
Et transactorum solers componere mensum
Signa laborabis, si confluxere reperta.
Nequaquam trepidare pudor persuadeat vllus.
Astrorum lapsus, astrorum protinus ortus

545. Discute, si casus similes et stella per aethram
Prodidit: exacti iam summa crepuscula mensis,
Et surgentis item primordia conscis artis
Fare sacrae. Mensum confinia summa duorum
Caeca latent; luces haec semper semet in octo

550. Inficia lunaris tendunt facis; ipse fideli
Perquire studio; et si quid tibi forte repertum,
Pluribus indiciis solers fulcire memento.

IV.

N O T A E

A D

M. T. C I C E R O N I S

ARATEORVM FRAGMENTA.

HA

A

De

222

2222

2222

2222

2222

2222

2222

2222

2222

2222

2222

2222

2222

2222

2222

2222

2222

2222

2222

2222

2222

2222

2222

2222

NOTAE

IN M. T. CICERONIS

PHAENOMENORVM ARATEORVM FRAGMENTA.

FRAGM. I.

Ab Ioue] Edd. quaedam veteres: *Maiore*. Vitiose.

FRAGM. II.

Dubitari possit, an hoc fragmentum ad Arati Phaenomena referri debeat; nam cum priori versu nullus Arati graecus conspirat. Respondet autem alteri Phaen. vf. 10. *Αὐτὸς γὰρ τὰδε σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐστήριξεν*, et disertè Priscianus asserit, vtrumque versum ex carmine Arateo Ciceronis desumptum esse. Omnino monere me oportet, non ad verba semper transtulisse Aratea Ciceronem, et sic versus quoque prior, vt alii plures, ab eo adiectus est.

FRAGM. III.

Videtur Cicero apud Aratum Phaen. vf. 19 legisse *λόντες* pro *δόντες*, vt cum Grotio dedi. Vide not. Vol. I. p. 381. Bene animaduertit Grotius, Ciceronem cum omnibus interpretibus male *οἱ μὲν*, quod est apud Aratum, exposuisse ceu sit *διακριτικόν*, cum sit magis *δεικτικόν*; respicit enim ad *ἀστέρας*, quorum mentio in versibus Arati prioribus.

FRAGM. IV.

duplici de cardine vertex Dicitur esse Polus] Duplici de cardine dictum pro duplicis cardinis, ut fulgor ab auro pro fulgor auri. — Dicitur esse polus, metri explendi causa fusius expressum pro Dicitur polus. Infra: Dicitur esse Helice — Dicitur esse Bootes — Esse Catenae dicuntur.

FRAGM. VI.

Occurrit hoc fragmentum quoque apud Cic. in Lucullo cap. 20. *Ego vero ipse et magnus quidem sum opinator (non enim sum sapiens) et meas cogitationes sic dirigo, non ad illam paruulam Cynosuram*

Qua fidunt duce nocturna Phoenices in alto ut ait Aratus, eoque directius gubernant, quod eam tenent

Quae cursu interiore breui conuertitur orbe, sed ad Helicen et clarissimos septemtriones, id est, rationes has latiore specie, non ad tenue elimatas.

Grotius legit: *Illa se fidunt*, ita ut *Illa* ad priorem versum pertineat; *Hac* enim, ut nunc legitur, ad *Helicen* spectare, et indigitari tamen *Cynosuram*; quare dicendum fuisset Ciceroni *Illa*, cui tamen repugnabat metrum. Apparet, Ciceronem laudantem versum in opere de natura Deorum *Hac* pro lubitu posuisse, sicut in loco supra ex Lucullo exscripto *Qua* posuit, et *nam cursu interiore pro quae cursu interiore*. Quomodo in ipso carmine integro ab eo scriptum fuerit, non amplius constat. Cf. Schol. ad Arati Phaen. l. l.

FRAGM. VII.

Citauit hoc fragmentum bis etiam Priscianus XIV. p. 493 sub fin. ubi de praepositionibus loquens ait: *Quaedam etiam syncopam passae sunt, ut supra pro supera et infra pro infera et extra pro extera. Nam antiqui trisyllaba ea proferebant, ut Cicero in Arato:*

*Toruu*s

*Torvus Draco serpit subter superaue retorquens
se.*

Retorquens pro vulgato *reuoluens* habet Priscianus etiam in altero loco, ubi hunc versum attulit. Edd. quaedam legunt *repi* pro *serpi*. Grotius maluit *sinus e corpore flexo* pro *flexos*.

FRAGM. VIII.

Obstipum caput a terete ceruice reflexum Obtutum in caudam maioris figere dicas] *Obstipum caput* (λόξον κάρη) est obliquum, in alterum humerum reclinatum, a *terete ceruice reflexum*. Horat. Serm. II, 5, 92. *sis Dauus comicus atque stes capite obstipo*. Persius Sat. III, 80. *non ego curo Esse quod Arcesilas aerumnosique Solones Obstipo capite et figentes lumine terram*. Male vulgo interpretantur *obstipum caput*, fixum, immobile. Vide Grot. ad h. l. p. 72. Reposuit idem recte *In caudam*. Apud Aratum: ἀκρην εἰς Ἑλίκης οὐρήν, Edd. quaedam *In cauda*. Male.

FRAGM. IX.

Occurrit hoc fragmentum etiam apud Hygin. Poet. Astron. IV, 3.

Hoc caput hic paullum sese subitoque recondit] Hygin. *Quod caput*. Latet grauius mendum in hoc versu; omnino enim sensus iustus ei non inest. Neque tamen apud Hyginum, neque in Ciceronis MSS. vlla est lectionis varietas. Dauisius coniecit *summo aequore condit*, quae quidem coniectura mihi valde arridet. Bouherius malebat: *se subiecto aequore condit*; sed nimis ieiuna tum euaderet locutio, nec Arati mentem assequeretur. Noluit hic dicere, caput Draconis aequor *subire*, sed *stringere* potius. Idem opponere licet emendationi Grotii: *sese subito aequore condit*. Repugnat etiam metrum, et quod antecedit *paullum*.

parte admiscuntur in una] sic quoque Hyginus. Cic. MSS. et ed. Victorii *partim*. Grot. *partem admiscuntur in unam*. Ex Arateo *Μισγούνται δύσεις τε καὶ ἀντολαὶ ἀλλήλοισι*, quid Cicero scripserit, colligi nequit. Vtrum malis, parum refert. Edd. quaed. *miscuntur* pro *admiscuntur*.

Attingens defessa velut morrentis imago] Grotius exhibuit: *Quod tangens*. Non bene. *Attingens* positum pro *proxima* aut *vicina*. Obiecit Grotius Ciceroni, quod non recte hic exprefferit Arateum *μογέοντι ἀνδρὶ εἰκὸς* *per defessa velut morrentis imago*. Arbitrabatur Dauisius, Ciceronem in mente habuisse figurae coelestis historiam secundum Panyasin in scholiis ad Aratum, in Auieni paraphrasi, Eratosthenis Catasterismis cap. 4. et Hygini Astron. II, 6. relata; quo tamen non opus est confugere. Multo minus emendandum cum Bouherio: *morientis imago*, quae lectio longius adhuc ab Arati verbis recederet. Expreffit Cicero versum Arateum eodem modo, quo Germanicus: *Effigies inde est defecta labore*; nec causam video, cur aliquid in Ciceronis versu mutemus. Non recte videtur Grotius *morientis* ad *μογέοντι* traxisse; respondet huic potius *defessa imago*. Cf. Schaubach V. cl. ad Eratosth. Cataster. p. 76. et ibid. III. Heyne p. 18.

FRAGM. X.

Engonasin vocitant, genibus quod nixa feratur] Aliae edd. dicunt pro *vocitant* et quia pro *quod*.

FRAGM. XII.

Verba Ciceronis: *Propter caput autem Anguitenens* in aliis edd. leguntur: *Propter caput Anguitenentis*, tamquam esset hemistichium cum sequenti versu cohaerens. Dedit hemistichium Grotius.

FRAGM. XIV.

Atque eo ipso] Ita restitui e MSS. Cic. Vulgo: *Eius et ipse*. Male.

sub pectore cingit] Vulgo: *sub pectora*. Corrigebat iam Grotius *sub pectore*, et ita legunt quoque MSS. Cic.

nitens grauiter] Grot. *grauius nitens*. Secutus sum lectionem in Ciceronis edd. obuiam.

Nepäi] Est genitiuus antiquus. *Nepa* est Scorpius, nomine ex lingua Africana desumpto, teste Festo. Colum. II, 2. *Calend. April. Nepa occidit mane, tempestatem significat*. Cf. Erasmus ad Adag. *Imitabor Nepam*.

FRAGM. XV.

subter praecordia fixa videtur] Aliae edd. *tenetur*.

sub pedibus profert finita Booti] Seruauit hunc versum Priscian. Gramm. lib. VI. p. 192. *Cicero in Arato: sub pedibus profert finita Booti pro Bootis*. Apud Ciceronem l. l. hic versus non legitur, ubi ad sequentem versum fit transitus his verbis: *Cui subiecta fertur*, scil. *Virgo*.

Spicum illustre tenens splendenti corpore Virgo] Servius ad Virgil. Georg. I. vs. III. *Dicimus autem hic spicus et hoc spicum. Cicero in Arato: spicum illustre gerens insigni corpore Virgo*. Occurrit *spicum* genere neutro saepius apud antiquiores scriptores latinos. Laudat Grotius Varronem *Lege Maenia: Neque in bona segete nullum est spicum nequam; neque in mala non aliquid bonum*.

FRAGM. XVI.

Non respondent his versibus graeci Aratei; diserte tamen eos ex Ciceronis Arato excerptos esse, asserit Lactantius l. l. Occurrunt etiam similis argumenti apud Auienum:

*Omnia sed cunctis nasci dabat aurea terris
Iustitia, et nullo discreuerat aëre regna.*

Quare

Quare iam in notis ad Aratum Vol. I. p. 595 monui, videri mihi excidisse post versum 113 versum integrum vel etiam duos. Saltem Ciceronis versus ad hunc Arati locum esse referendos, negari vix poterit.

FRAGM. XVII.

manu victum] MSS. quidam *vinctum*; non bene, ut recte Grotius monuit. Bos *manu victus* est χειροθήης, χειρόδμητος, mansuetus, manum patiens. Cf. not. ad Arat. h. l.

FRAGM. XVIII.

coelique in parte resedit] Aliae edd. *recepta est*, quae lectio librarium christianum redolet.

FRAGM. XX.

At natos Geminos] Apud Cic. l. l. *Et natos*, accommodatius sermoni ibi instituto. Legendum tamen: *At natos*. Aratus: *πρὸς δὲ οἱ Δίδυμοι*.

subiectus mediae est Cancer] Aratus: μέσση δ' ὑπὸ καρλινος ἐστὶ. Aliae edd. *subiectus medio* — *subiectus media*. Perperam.

FRAGM. XXII.

Videtur in hoc versu paullo liberius excurrisse Cicero; non Aratum pressio pede secutus. Grotius in versione metrica ipsa Phaenomenorum versum non recepit; adiecit tamen illum ad calcem tamquam fragmentum, quod an ad Aratea pertineat, incertus haereret. Vide eius not. Syntagm. Ar. p. 82. Legit *amissis* pro *assumptis*.

FRAGM. XXIII.

sub laeua Geminorum] Grot. *sub laeua*. is *Geminorum*, nexus cum superioribus gratia.

obductus parte feretur] Grot. maluit *abductus*; nam *πικλιμένος* apud Aratum cum *obductus* tam *abductus* significare

ficare potest. Id quidem non nego; retinendum tamen puto *obductus*, vt sit idem quod *acclinatus*.

Aduersum caput huic Helicae truculenta tuetur] Ita dedi ex emendatione Grotii. Aratus: Ἑλικῆς δὲ οἱ ἄκρα κάρηνα Ἀντλία δινεύει. Vulgo: *huic Helice*.

At Capra laeuum humerum clara obtinet] Codd. quidem mss. Ciceronis *humero*. Quodsi praetuleris, recipienda est Grotii emendatio: *At Capra laeuo humero clara obnitit*.

FRAGM. XXV.

connixus corpore] Bouherius ad Cic. de Nat. D. l. l. coniecit legendum *conuexus*, perquam absurde. Vulgata lectio sana est.

FRAGM. XXIX.

Hanc namque illustri] Sic Grotius ad Aratum propius. Apud Ciceronem l. l. *Hanc autem illustri*.

aufugiens] Aliae edd. *fugiens*. Grotius: *effugiens*. Cod. Palat. monente Grutero ad Cic. l. l. *haud fugiens*.

FRAGM. XXX.

summum contingit caput aluo] Ita MSS. et edd. veteres. Dauius emendauit *summā*, quod apud Aratum legitur γαστέρι νειαίρη, quam emendationem adeo in textum receperunt Morelius et Grotius. Sed recte monuit Bouherius, *aluo* duas voces graecas γαστέρι νειαίρη fatis exprimere, et Auienum quoque ita vertisse, vt Ciceronem *summum* scripsisse inde colligas:

— *qua vertex crine tumescit*

Andromedae capiti succingitur indiga pleni

Aluus equi.

Aeternum ex astris] Grotius coniecit: *Aethereum ex astris*. Non placet; neque exemplum ab eo adductum satis quadrat Fragm. XXXI. vs. 15.

Quem veteres soliti coelestem dicere nodum.

FRAGM.

FRAGM. XXXI.

cornibus haeret] *Bouherius* ad Cic. l. l. coniicit: *claret aut ardet*, parum feliciter.

FRAGM. XXXII.

vs. 1. *Cominus hanc subter possis cognoscere fultum*] Hoc versu inchoant, quae feruntur Arati Ciceronis fragmenta ab Aldo seorsim excusa. Vulgata lectio est: *E quibus huic subter*. Aliae edd. *E quibus hinc subter*. Grotius emendauit: *E quibus hunc subter*. Cod. Fragm. Cic. Lugd. Bat. *A quibus*. Est autem difficultas in verbis *E quibus* siue *A quibus*, quae quorsum in antecedentibus referenda sint, non patet. Apud Aratum est: ζώνη δ' αὖ ὅμως ἐπιτεκμήραιο Ἀνδρομέδης· ὀλίγον γὰρ ὑπ' αὐτὴν ἐστήρικται. Igitur Aries dicitur fultus paullum subter zonam Andromedae. Ad hunc sensum Ciceronis versus refingendus erit, cum quid Cicero vere scripserit, in tanta lectionis varietate haud facile fuerit diuinare. Quare recepi emendationem Turnebi *Aduersar.* II, 17. *Cominus hanc subter*. Legitur in aliis edd. *Paullum hanc subter*, quod tamen a scriptura codd. nimis recedit.

vs. 2. *Nam coeli mediam partem terit*] Reposui *Nam* cum Grotio. Aratus: Μεσσόθι δὲ τρέβει. Vulgo *Iam*.

vs. 3. *qua prius illae Chelae, tum pectus qua cernitur Orionis*] Vulgo legitur: *ut prius illae Chelae, cum pectus quod cernitur Orionis*, nullo sensu. Aratus: ἤχι περ ἄνραι Χηλαί, καὶ ζώνη περιτέλλεται Ὀρίωνος. Grotius malebat: *ut prius illae Chelae, tum pectus quoque cernitur Orionis*, qua tamen medela vlcus non sanatur. Equidem versum ad Arati sensum reformavi, ita ut pro *ut prius* ponerem *qua prius*, et *pectus quod cernitur* mutarem in *pectus qua cernitur*, quod posterius iam proposuit Turnebus l. l. Sic lectio saltem quoad sensum bene

se habet. Ceterum *pectus* eleganter dictum a Cicerone pro *cingulo*, vt est apud Aratum.

vs. 4. *sub pectore claro*] MSS. Cic. *clarae* (non *clara*, vt Grotius notauit), ita vt cum *Andromedae* iungenda sit vox. Parum refert, vtrum praeferas.

vs. 5. 6. *Δελτωτὸν dicere Graii Quod soliti, simili quia forma Litera claret*] Additi sunt versus a Cicerone praeter Aratum. Cod. Lugd. Bat. M. L. *quia tali forma litera daret*. Sed manifesto *daret* vitiose exaratum pro *claret*.

vs. 8. *namque est minor*] Ita legit vetus codex, et correxerunt iam Turnebus et Grotius. Recte, vt geometricae rationes docent. Aratus: *ἡδ'* (scil. pars tertia) *οὐτι τόση*. Vulgo: *nam non minor illis*. Male. Recte quoque monuit Ios. Scaliger ad Manil. p. 47 pro vulgato: *At non tertia pars lateris legendum esse: At non tertia pars lateris*, id quod a me rescribi debuit. *Latus est linea*.

vs. 10. *flumen ad Austri*] Cod. Lugd. Bat. *flumen ad Austri*. Perperam.

vs. 11. *Atque etiam vehementius illo*] Cod. L. B. *Atque causam*. Male Idem et alii codd. et edd. *vehementius ille*. Aliae edd. *illi*, scil. Pisces. Legendum vtique *illo*, nempe Ariete, vti iam dederunt Grotius et edd. Ciceronis seriores.

vs. 12. *paullo praelabatur ante*] Ita Grotius. MSS. et edd. vett. *Prolabatur*. Laudatur hic et sequens versus a Cic. de Nat. D. II, 43 sub fin.

vs. 13. *Et magis horrifonis Aquilonis tangitur alis*] Aliae edd. *horriferis*, quod fortasse verius. Germanicus: *sub horrifero, Aquilone*. Auienus: *Horriferis Aquilonibus illa rigescunt*. Sed codd. vett. *horrifonis*. Pro *alis* edd. *quaedam auris*. Minus bene.

vf. 14—16. *Atque horum e caudis duplices velut aere Catenae, Discessuque diu versae per lumina serpunt, Atque una tandem in stella communiter haerent, Quam veteres]* Legebantur hi versus in vulgatis edd. corruptissimi et vario modo. Aldus dederat:

*Atque horum et caudis duplices esse catenae
Dices aut diuersa per lumina serpunt.*

Seriores edd. quaedam: *At quae horum e caudis duplices velut esse catenae Dicuntur sua diuersae per limina serpunt.* Grotius restituebat recte *Atque* pro *At quae*, et *lumina* pro *limina*. Lectionem Grotianam secuti sunt editores posteriores. Neque tamen in hac sanus est sensus. Suspecta quoque sunt: *Duplices* velut esse *catenae Dicuntur*. Itaque e cod. msto pro *esse* reposui *aere*. Quod alterum versum prorsus immutavi, factum est quidem auctoritate codicis Parisiensis, cuius lectionem a Puteano, Senatore quondam Regio, excerptam in notis ad h. l. attulit Gruterus. Idem Puteanus alius codicis Paris. lectionem memorauit hanc: *Dicet quae diu diuersae per lumina*; qua etiam nostrae lectionis veritas firmatur. In proximis versibus pro *Atque una tamen* et *Quem veteres*, quemadmodum edd. vett. habent, cum Grotio rescripti *Atque una tandem* et *Quam veteres*.

vf. 18. *si quaerere perges]* Edd. Ald. et Victor. *si qua exere perges*. Hinc exsculpsit Morelius lectionem: *si quaesere perges*. Est autem *quaesere* antiqua forma verbi *quaerere*, saepius apud Ennium atque etiam Apuleium obsoleta venantem obuia. Vide Grotium ad h. l. Dedit tamen archaismum Morelius sine causa; nam ex Aldina scriptura *qua exere* etiam *quaerere* et facilius quidem exsculpere poteris. Praetulerunt *quaerere* Lambinus et Grotius.

vf. 20. *E pedibus natum summo Ioue Persea vides]* Edd. Ald. Victor. Lambin. *E pedibus vatum summo Ioue Per-*

Perseus es, nullo sensu. Turnebus emendauit: *E pedibus varum*, quod non tam legisse videatur Cicero γαμβροῦ, sed σναμβροῦ. Nihil ad rem. Nostram lectionem restituit Grotius. Consentit cum ea lectio cod. msti a Grutero collati et Lugd. Bataui, qui posterior habet *visa est pro vises*.

vs. 21. *Quos humeris retinet*] Cod. Lugd. Bat. et ed. Ald. *Quos humeros*. Non bene.

vs. 22. *Quum summa ab regione Aquilonis flamina pulsan*] Poscit sensus *Quum*, et habet ita quoque Cod. Lugd. Bat. Aliae edd. *Qua* siue *Quem*. In Aldina et nonnullis aliis edd. vett. *Quam*. Vitiose. Laudatur versus a Cic. de Nat. D. II, 44.

vs. 25. *Puluerulentus uti de terra elapsu' repente In coelum vector magno sub culmine portat*] Ex emendatione Grotii, quam confirmant codd. Gruteri et Lugd. Bat. Iam Turnebus emendauit:

Puluerulentus uti, de terra lapsu' repente

In coelum victor, magna sub culmine portat

Cf. not. ad Arat. Phaen. vs. 253. Vol. I. p. 406.

vs. 26. *At propter laeuum genus*] Seruius legit: *Huius propter*, quod teste Bouherio reperitur etiam in multis Mstis. *Huius* a Cicerone tamquam vnus syllabae vox usurpari potuit. Exempla vide ap. Wase de essent. vet. poet. p. 103. Versus laudantur ap. Cic. de Nat. D. II, 44.

vs. 27. *omni ex parte*] Cod. Lugd. Bat. *omni parte*.

vs. 32. *a vulgo*] Cod. idem ac *vulgo*.

vs. 34. *Aeterno cunctas aeuo*] Idem pro *aeuo* habet *sane*.

qui nomine dignant] Codd. mss. plures *signant*. Tuetur vulgatum Grotius. Occurrit *dignare* sensu actiuo saepius apud Accium, ipsum Ciceronem, quin etiam apud Virgilium Aen. III, 475.

Coniugio Anchise Veneris dignate superbo.

vs. 35. *Celaeno*] In quibusdam edd. vett. vitiose *Celeno*. Est graece Κελαϊνώ.

vs. 39. *Propterea quod et aestatis primordia clarat*] Lectio ante Grotium erat: *Propterea quod ad aestatis primordia clarent*, vel *claret*. Codd. quidam pro *clarent* legunt *signant*, quod haud dubie ex glossa profectum. Vt nos dedimus, emendarunt Turnebus et Grotius. Vterque docet *clarare* apud veteres occurrere pro *declarare*. Grotius etiam Horatium laudat, apud quem *clarare* sit λαμπρύνειν. Respondet iam optime versus proximus: *Et post hiberni praepandens temporis ortus*.

vs. 42. *Inde Fides leuiter posita et conuexa videtur*] Haeserunt interpretes in vulgata lectione. Turnebus coniecit: *leuis apposita et connexa*; parum ad rem. Grotius pro *conuexa* maluit *conuecta συγκομισθεῖσα* (non *confecta*, vt perperam notauit Bouherius ad Cic. de Nat. D. II, 44); sed neque hoc satis placet. Bouherius proponit *conuersa*; notum enim Astronomos Lyram/ponere conuersam, quae coniectura forsitan optima fuerit. Ceterum pro *Inde* Cod. Lugd. *Vnde*.

vs. 43. *Mercurius paruis manibus*] Edd. vett. quaedam: *Mercurius paruus manibus*. Non bene.

quam dicitur olim in cunis fabricatus] Sic vtique legendum, monentibus Grutero, Grotio, aliis. Apud Aratum: παρὰ λύχνῳ. Cf. Theon ad h. l. Vulgo: *Infirmis fabricatus* scil. manibus, quae lectio ex vitiosa cod. Aldini scriptura orta est.

vs. 45. *Quae genus ad laeuum Nixi delapsa resedit*] Edd. quaedam vett. *Haec et Nisi* pro *Nixi*. Innuitur ὁ Ἐγγόνασι.

vs. 47. *Namque est Ales auis*] Cic. de Nat. D. II, 44. *Inde est Ales auis*. Cod. Lugd. Bat. *Iamque est*. Nostrea lectio conuenit magis cum Arato: ἦτοι γάρ.

vf. 53. *ungula vemens*] Ἀρχαῖως pro *vehemens* omiffa aspiratione.

vf. 55. *Ipse autem labens utrisque Equus ille tenetur Piscibus*] Leguntur hic versus et duo fequentes mendofiffimi in ed. Aldina aliisque hanc fecutis. Pro *utrisque* Aldus habet *multis*, fcil. *Piscibus*; quod cum aftronomieis rationibus repugnet, variae funt propofitae emendationes. Morelius *binis* aut *geminis* legendum putauit, et ipfo *geminis* in textu exhibuit, approbante etiam Lambino; conuenit enim hoc cum Arato: δὺ ἰχθύες ἀμφιγέμονται ἱπποῦ. Turnebus autem maluit *mutis*, quod mire placuit Grotio, mihi tamen valde displicet; nam quid *muti* pifces hoc loco? Praetuli itaque aliam Grotii emendationem: *utrisque*, propius ad codd. fcripturam accedentem, fimulque Arateo verfui confentaneam.

vf. 58. *Serius haec obitus terrae uifit Equi uis.*] Apud Aldum legitur: *Serius haec obitus terrai iuffit equinis*, fine ullo fenfu. Quare fuerunt, qui verfum omnino delendum putarent, et verfu fubfequenti pro *Quam gelidum* legerent *Tum gelidum*. Sed reftitui poteft integritati verfus. Cod. Lugd. Bat. habet *terrae peruiſit*. — *Equinis* Turnebus ingenioſe mutauit in *Equi uis*, quod idem in mentem venit Grotio fuſe ceteroquin de mente Arati in his verſibus omnino diſputanti.

v. 59. *Corpore ſetifero magno Capricornus in orbe*] Aldus: *Nam C. in orbe*. Sed Prifcian. lib. VI. *Capricornus*, inquit, *ſecundae inuenitur declinationis*: Cicero in *Arato*:

Corpore ſemifero magno Capricornus in orbe
Idem in eodem:

Tum magni curuus Capricorni corpore propter
Delphinus iacet —

Bouherius ad Cic. de Nat. D. II, 44: „Interpretes Ciceronis litem mouerunt de lectione vulgata *ſemifero*, cum Ca-

pricornus non *semiferus*, sed *ferus* fuerit dicendus; et recte quidem illi. Credidi aliquando, scribendum *squami-fero*; sed nunc legendum videtur *setifero*, quod Auieno etiam videtur lectum; dicit enim: *Hispida setosi marcet facies Capricorni.*“ Praeclaram hanc Bouherii emendationem in textum migrare iussi.

vf. 60. *Titan Brumali flectens contorquet tempore cur-
rum*] Turnebus Aduersar. IIX, 17. *cum torquet*; sed recte Grotius vulgatum *contorquet* defendit. Idem quoque maluit *currum* pro *cursum*, vt vulgo. Vix dici potest *cursum contorquere*. Cod. Lugd. Bat. legit *curuum*, quod aperte vitiose exaratum est pro *currum*, et similem ortum habet mendum apud Priscianum, qui legit *coruum*. Receperunt quoque *currum* iam plures recentiores Arati Ciceroniani editores.

vf. 62. *caue te ponto*] Codd. mss. et Lugd. Bat. *caue te in pontum*. Male.

vf. 63. *longinquum spatium*] Codd. *longe quum spatium*.

vf. 66. *Ocyus ostendet*] Cod. Lud. Bat. *ostendit*.

vf. 68. *Tum fissum tremulo quatietur frigore corpus*] Ita Cod. Lugd. Bat. Malebat Grotius *fessum*. Vulgo: *fixum*.

vf. 69. *sed tamen anni iam labuntur tempore toto*] Aldus: *sed tamen iam anni*, inuito metro. Grotius coniecit; *sed tamen en anni*. Vulgatum bene se habet. Notandum autem, *anni* esse genitium, non nominatium pluralis, et *labuntur* referri ad *nautas*.

vf. 70. *Nec cui signorum cedunt*] Cod. Lugd. Bat. *Ne cui*.

vf. 72. *Atque etiam supero naui pelagoque vagato
Mense, Sagittipotens solis cum sustinet orbem * * * * **] Sunt utique hi versus deprauatissimi. Sensus qualis esse debeat, constat ex Arato: Multa in priori mense mari
passus,

passus, arcum quando Sol incendit et rectorem arcus, sub vesperam nauem reducito, fidens non amplius nocti. Patet hinc, excidisse in Ciceronis Arato versum, quem Grotius sic explere conatus est:

Subducas fessam, veniet cum vespera, nauim.

Dum autem ignoramus, quomodo ipse Cicero haec expresserit, difficile est, etiam versus exstantes priores ad integritatem reuocare, imprimis cum codd. mire varient. Claud. Puteanus e cod. Paris. legit: *supera naui pelago, que vagantur.* Sic quoque Cod. Lugd. Bat. Turnebus: *haud supera naui pelagoque vagator.* Docet autem Lambinus, *vagato* saepius dici pro *vagator*, vt apud Lucretium. Grotius emendauit:

*Atque etiam supero endo mari pelagoque vagatus
Mense, Sagittipotens solis cum sustinet orbem.*

Displicet mihi in hac emendatione *mare pelagusque* coniunctum, licet etiam in vulgata lectione in *naui pelagoque* haeream. Igitur equidem satius habui, vulgatum reddere, quale reperi, nisi quod altero versu cum Grotio exhibui *cum sustinet* pro *tum sustinet*. *Supero mense* dictum pro *superiori*, vt apud Aratum ἐπὶ προτέρῳ.

vs. 74. *Nam iam comminus exiguo lux tempore praesto est*] Vulgo: *Nam iam cum minus* etc. Turnebus et Grotius correxerunt: *Nam iam tum minus*. Sed recepi lectionem codd. Lugd. Bataui et Paris. a Puteano excerptam atque etiam aliis viris doctis probatam. Sensus est hic: Hoc tempore nauigatur toto anno, neque solum mense, quo Sol est in Capricorno (i. e. Ianuario), verum etiam cum Sol est in Sagittario (Decembri). Iam tum enim dies breuiores sunt.

vs. 76. *Nam prope praecipitante licebit visere nocte, vt sese emergens ostendat Scorpius alto*] Ita restituit Grotius e codd. Vulgo: *Iam prope praecipiti ante licebit visere nocti, Vt sese ostendens emergat Scorpius alte*. In

vulgata lectione posterioris versus male codd. conspirant; patet enim de mari alto sermonem esse. Vti posteriorem versum dedit Grotius, ita citatur quoque a Cicerone de Nat. D. II, 44. nec erat, quod eum illustraret.

vs. 78. *flexum vi corporis Arcum*] Cod. Lugd. Bat. *plexum*.

vs. 79. *Iam superà cernes*] Idem cod. *Iam super hunc cernes*.

vs. 81. *Orion toto iam corpore condit*] Idem cod. *condet*.

vs. 82. *Cepheus conditur alto*] Ita MSS. Paris. teste Puteano. Vulgo: *ante*. Emendauerat *alto iam* Grotius.

vs. 83. *Lumborum tenuis a palma depulsus ad umbras*] Codd. edd. Ald. et vett. ante Morellianam legunt *a prima*. Morelius refinxit versum ad Arateum: ἀπὸ χειρὸς ἐκ' ἰξύων. Recte, quamvis improbante Grotio. Nimis licentiosa est Grotii coniectura: *a ripa depulsus ad undas*. Legitur enim vulgo: *ad undas*, non *ad umbras*, ut equidem ex codd. restitui.

vs. 84. *Hic, missore vacans, fulgens iacet una Sagitta*] Bene restituit Morelius. Edd. Ald. et aliae: *Hic misso revocans* etc. Auienus: *Inscia nam domini est*. Approbarunt Morelii emendationem Turnebus, Lambinus et Grotius.

vs. 85. *Et clinata*] MSS. et edd. *Haec clinata*.

vs. 88. *Igniferum mulcens tremebundus aethera pen- nis*] Edd. quaedam vett. *mulgens*; ridicule, ut recte notat Grotius. Iam supra habuimus vs. 56: *Huic cervix dextra mulcetur Aquari*. Ceterum deest versus in codd. Paris. et Lugd. Bat. teste Puteano, nec respondet illi versus graecus; quare interpolationis suspicionem incurrit.

vs. 89. *Non nimis ingenti cum corpore*] Ita iam dedit Morellius, et suffragantur codd. Puteani, Leid. et Grotius. Aratus: οὐ τόσσος μεγέθει. Male in edd. vett. *Non minus*

minus ingenti cum corpore. In cod. Leid. deest *cum corpore*. Grotius post versum sequentem vnum vel duo versus excidisse putat, aut Ciceronem non intellexisse Arateum illum:

Καλεπὸς γέμεν ἐξ ἁλὸς ἐλθεῖν,

Νυκτὸς ἀπ' ἀρχομένης καὶ μιν καλέουσιν Ἀητόν.

vs. 92. *haud nimio lustratus nitore*] Edd. quaedam vett. *aut nimio*. Male.

vs. 93. *praeter quadruplices stellas*] Cod. Leid. *propter*. Perperam.

vs. 95. *Caetera pars lata tenui cum lumine serpit*] Ex emendatione Grotii. Edd. vett. *latè* Mss. *latet et nulum cum lumine serpit*.

vs. 96. *Illae quae fulgent luces ex ore corusco*] Grotius ad h. l. p. 76. ita: Non praetereundum est, quod ante nos monuit Scaliger, Aratum non intellectum a Tullio adolescente. Nam Aratus hoc loco *μετάβασιν* facit ἀπὸ τῶν βορειῶν εἰς τὰ νότια. Sed Cicero per τὰ μὲν οὖν intelligit stellas in priore Delphini parte sitas, siue, ut ipse loquitur, in fronte et in ore, cum re vera in ore nullae sint, et τὰ δὲ νοτιά interpretatur partem eius inferiorem. Ait enim:

At pars inferior Delphini fusa videtur.

Sic enim legendum; non ut vulgo *fusca*. Aratus: *κρύβονται*. Firmant Grotii emendationem Codd. quidam Puteani et Lugd. Bat. In aliis codd. Puteanus inuenit *falsa*; quare coniecit *fulta*; sed recepta lectio Grotiana melior. In versu 97.

Sunt inter partes gelidas Aquilone locatae

Grotius malebat *Aquilonis*; repugnat autem metrum. Pro *locatae* Codd. quidam mss. et Lugd. Bat. *locatas*.

vs. 104. *Quem qui suspiciens in coelum nocte serena late dispensum non viderit, haud ita vero Caetera se speret*

ret cognoscere signa potesse] Ita dedi ex arbitrio Grotii, in partem praeunte vetere codice et Turnebo. Aratus:

— μὴ κείνον ὅτις καθαρῇ ἐπὶ νυκτὶ

Ἵψου̃ πεπτηῶτα παρέρχεται, ἀλλὰ πεποῖθοι

Οὐρανὸν εἰσανιδῶν προφρέστρα θήσασθαι.

Cicero legisse videtur ἀλλὰ et ὅτις interpretatus est ὅστις, ut et alibi. Πεπτηῶτα *dispensum* transtulit, non *dispersum*, quod pertinaciter referunt omnes codices. Turnebus praeterea malebat *Caetera ne speret*. Vulgo: *Quem qui suspiciet i. c. n. f. Late dispersum n. v. abdita vero etc.* absque villo sensu.

vf. 107. *Namque pedes subter rutilo cum lumine claret Feruidus ille Canis]* Arbitratus est Cicero, Aratum ponere Canem sub pedibus Orionis, et ita quoque Auienus:

Talis et ipse virum gemina ad vestigia custos

Insequitur.

Sed alia fuit Arati mens, dicentis

— ἀμφοτέροισι κύων ὑπὸ ποσσὶ βεβηκώς.

Intelligit canem suis pedibus posterioribus innitentem, non sub pedibus Orionis collocatum.

vf. 109. *Hunc tegit obscurus subter praecordia venter]* Ita restituit hunc locum Turnebus et probat quoque Grotius. In codd. scriptum erat *Ver* pro *Venter*. Hinc ortae lectiones *Vesper*, *Vester*, ut in edd. vett. Sed Aratus: ἀλλὰ κατ' αὐτὴν γαστέρα κυάνεος περιτέλλεται. Aldus habet *obscuris* pro *obscurus*. Grotius reponi vult *tenet* aut *gerit* pro *tegit*, in quo tamen codd. conspirant.

vf. 110. *Nec toto spirans — flammam]* Sic utique legendum. Aratus: ἀλλ' οὐ πάντα πεφασμένος. Edd. Ald. et vett. *Ver* *toto*. Vitiose. Correxerunt iam Morelius. Cod. Leid. *Et vero toto*.

vf. 113. *Hic ubi se pariter]* Cod. Leid. *Hic subit pariter*. Perperam.

in culmina coeli] Aliae edd. *in lumina coeli*.

vf.

vf. 120. *Hunc propter subterque pedes quos diximus ante Orioni' iacet*] Ita codd. plures et Leid. Recte. Vulgo *Oriona*. Nostram lectionem iam proposuit Grotius.

vf. 124. *Praecipitantem agitans oriens iam denique paullum*] Turnebus corrigebat, assentiente etiam Grotio: *orientem denique paullum*, vt sensus sit: Canis leporem insequitur occidentem agitans et paullum iam ortum. Nescio autem, an hic sensus satisfecerit vlli; neque Arato conuenit:

Σείριος ἐξ ὀπίθεν φέρεται μετιόντι ῥοικῶς,

καὶ οἱ ἐπαντέλλαι, καὶ μιν κατιόντα διώκει.

Equidem vulgatum magis Arato respondere crediderim. Sensus est: Canis agit Leporem ad occasum praecipitantem haud multo postquam ipse ortus est.

vf. 126. *prolabitur Argo*] Alii codd. et edd. *praelabitur Argo*. Occurrit hic locus vsque ad vf. 138. etiam apud Hygin. Fab. 14.

vf. 127. *Conuersam prae se portans cum lumine pup-
pim*] Aliae edd. *conuexam*. Male. Eadem lectionis varietas supra vf. 42.

vf. 128. *vt in alto ponere proras Ante solent*] Edd. vett. *in alto pondere*. Perperam.

vf. 130. *sed conuersa retro coeli se per loca portat*] Ex emendatione Turnebi a Grotio etiam recepta. Sic alibi:

At propter se Aquila ardenti cum corpore portat.

Vulgo; *coeli semper loca portat*. Excidit hic versus apud Hyginum.

vf. 131. *tutos contingere portus*] Ita citat hunc versum Hyginus, quocum conspirant plurimi Ciceronis codd. Aratus: κατὰ πτεται ἡ πείροιο. Vulgo: *constringere*. Nostrum receperunt iam Lambinus et recentiores Ciceronis editores; probauit quoque Grotius.

vs. 133. *Auersamque trahunt*] Ex emendatione Grotii, cui omnes codd. adstipulantur. Germanicus:

*Auersamque ratem votis damnatus ad oram
Perligat.*

Vulgo: *Aduersamque trahunt.*

vs. 134. *Sic conuersa vetus super aethera labitur Argo*] Vulgo: *vertitur Argo*. Vix autem scripsit Cicero *sic conuersa*. — *vertitur Argo* in eodem versu; neque *vertitur Argo* h. l. sensum praebet satis idoneum. Restitui igitur ex Hygino *labitur Argo*.

vs. 135. *Atque usque a prora ad celsum sine lumine malum*] Cod. Leid. *usque ad proram ad coeli summum sine lumine malum*. Vitiose. Desunt versus hic et sequens apud Hyginum.

vs. 136. *cum lumine clara videtur*] Codd. mss. *cum luce clara videtur*.

vs. 137. *Inde gubernaculum disperso lumine fulgens*] In hac lectione omnes codd. consentiunt. Apud Hyginum versus legebatur imperfecte sic: *Inde gubernaculum* — Supplerunt otiosi homines: *tendens a puppe volante*.

vs. 138. *vestigia tangit*] Vulgo: *vestigia condit*. Turnebus maluit *condunt*, propius ad Aratum. Sed recte restituit Grotius ex Hygino *tangit*.

vs. 139. *in tutoque locatam*] Cod. Leid. *in totoque locatam*. Perperam.

vs. 143. *squammofo corpore Pisces*] Ita citat Cicero ipse de Nat. D. II, 44. Vulgo *squammosi*.

vs. 144. *Fluminis illustris tangentem corpore ripas*] Alii *Fluminis illustri*. Minus recte. Aratus: ποταμοῦ ἀστερόεντος. Patricius pro corpore malebat pectore, quod conuenit Astronomorum placitis; dicebatur enim Pistrix Eridanum pectore attingere. v. Hygin. Astronom. III, 30. *Huius priorem partem, corporis prope alluere flumen Eridanus videtur*.

vf. 150. *Serpentem poteris*] Cic. de Nat. D. l. l. citat: *serpentem aspicias*; sed in ipso carmine continuo non ita scripserat.

vf. 152. *Vincla videbis — Flumine mixta retro ad Pistricis terga referti*] Grotius ad h. l.: 'Deceptus est Cicero eo, quod Aratus post Fluvium de Nodo tractet. Itaque τὰ λῖνα ait Flumine misceri, quod nimis absurdum est. Nam Pistrix media est inter Nodum vinculorum et Eridanum. Sed iuvenile est erratum. Et tamen Auienus quoque dixit:

*Fusaque quae geminos astringunt vincula Pisces
Eridani coeunt anfractibus —*

Pro reuerti Cod. Leid. vertenti.

vf. 153. *Hic una stella uestuntur, quam iacit ex se Pistricis spina valida cum luce refulgens.*] Ex emendatione Grotii. Aldus et edd. vett. corrupte:

*Hanc una stella uestuntur quam iacet ex se
Pistricis spinae valida cum luce refulgens.*

Alii Haec pro Hanc et vertuntur pro uestuntur. Morelius dedit *Pistrix e spina*, quod tamen non bene conuenit cum antecedenti *iacit ex se*. Itaque Grotii emendationem recepi, praeuentibus iam pluribus Ciceronis editoribus.

vf. 157. *Atque gubernaculum, stellas quas contegit omnes*] Alii *Ante gubernaculum*. Male. Reposui etiam *stellas quas* pro vulgato: *Atque gubernaculum stellae, quas* etc. Quid est gubernaculum stellae? Miror, neminem, ne Grotium quidem, in hoc haesisse.

vf. 160. *Nam quas sideribus — Has ille astrorum custos*] Rescripsi cum Grotio *quas* et *Has* pro vulgato *Quae* et *Haec*; refertur enim ad formas. *Astrorum custos* Graecorum more dictum, qui *observare* vocant Φυλάσσειν. Est itaque ἀστέρων Φύλαξ astrorum observator.

vf. 164. *quae sunt paruo cum lumine fusae*] Iterum ex emendatione Grotii, quam sensus flagitabat. Vulgo: *paruo sub culmine fusae*.

vf. 166. *nota clarare figura*] Alii *clarere*. Male. *Clarare* est actiuum, quod hoc loco requiritur; *clarere* neutrum. Cf. Grotium p. 77.

vf. 167. *Exinde Australem soliti quem dicere Piscem*] Sic bene correxit Morelius. Ald. et vett. vitiose

Exinde australem soliti conuincere piscem

Aratus: νότιον δέ εἰ κελεύουσιν.

vf. 172. *Stellas sub pedibus sparsas radiantis Aquari*] Vulgo *stratas*. Sed *sparsas* vtitur Cicero. Sic supra vf. 157. *stellae fusae sparsaeque videntur*. Cf. etiam Aratus: σποράδην ὑποκείμενοι.

vf. 176. *sub magni pedibus*] Ita Ald. et edd. vett. Aliae edd. *sub magnis pedibus*.

vf. 177. *gelido delapsum flumine fontis*] Ex emendatione Grotii in notis ad Germanicum. Vulgo *lumine*. Adstipulantur Grotio codd. nonnulli.

vf. 178. *spiniferam subter caudam*] Codd. mss. *spinigeram*.

vf. 179. *Hae tenues stellae perhibentur nomine Aquæi*] Ed. Ald. corrupte *Etenus stellae*. Correxerunt alii, notante Morelio, *Ast omnes*. Ipse Morelius in textu dedit *Hae tenues*, quod utique legendum esse (siue *Eae tenues* κατὰ συναρξιν) docuit ad h. l. Grotius. Pro *Aquæi* alii habent *Aquari*. Sed nostra lectio praeferenda. Aratus: τοὺς πάντας καλέουσιν ὕδωρ. Monet tamen Grotius, etiam *Aquarium* pro *Aqua* apud veteres Latinos dici, et sic etiam alteram lectionem sustineri posse.

vf. 182. *obscurae sine nomine cadunt*] Ex emendat. Grotii. Videntur autem Cicero et Germanicus apud Aratum pro διώωτοι legisse ἄγνωτοι. Vulgo *condunt*. Male.

vs. 185. *Exiguo superúm quae limina tempore tran-*
nat;] Recepi Turnebi emendationem *superum limina* pro
 vulgato *superúm lumina*. Aratus: Τοῦ δὲ τοι ὀλίγον μὲν
 ἐπὶ χρόνον ὑψόθ' ἐόντος Πεύσεαι.

vs. 187. *Arcturo magnum spatium superà dedit, or-*
bem Iuppiter huic paruum inferiori in parte locavit] Se-
 cutus sum Grotium. *Spatium* et *orbem* vocat arcum il-
 lam, qui ab Orientali Finitoris signo ad Occidentale per
 datum signum ducitur. *Metas* vocat Caesar. Turnebus
 ita distinguere malebat: *Arcturo magnum spatium supera*
dedit orbem Iuppiter, huic paruum etc. Edd. vett. *hunc*
paruum.

vs. 202. *et subitis auris diduxerit Ara]* Grotius con-
 iiciebat: *et subitas auras diduxerit aura.* Minime as-
 sentior.

vs. 203. *Sin humeros medio in coelo Centaurus habebit]*
 Grot. ad h. l. „Nimirum punctum medium intelligit ar-
 cus illius, qui inter duo Finitoris puncta ducitur, vbi
 videlicet ipse arcus a Meridiano interfecatur. Haec est,
 quam mediam coeli viam dicunt. Nam Centaurus omnino
 illis non potuit *μεσουρανεῖν*.

vs. 208. *clarum collucens Scorpius]* Edd. Ald. et vett.
claro, ita vt epitheton referatur ad Centaurum. Alii
clare. Nostrum tuentur etiam codd. msti et plures edd.

vs. 210. *Cedit, equi partes properans subiungere Che-*
lis] Legebatur hic versus corrupte apud Aldum sic: *Ce-*
dite qui partis properat coniungere Chelis. Ipse Cicero
 de Nat. D. II, 44. citat *submergere.* Sed et hic et illic
 libri sunt corrupti. Vt nos dedimus, emendauit Grotius.
 Restituerat iam Morelius *Cedit, equi et properans.* Ara-
 tus eleganter: *ἰκπούραια δ' ὑπὸ σφίσι Χηλαὶ ἔχουσιν.*

vs. 211. *Hic dextram porgens]* *Porgens* dici pro *por-*
rigens, vt *surgens* pro *surrigens,* vix est quod moneam.
 Aldus habet *pergens;* quod non improbavit Grotius; re-
 gitur

gitur tum *dextram* ab antecedenti *cedit*, vel a sequenti tendit. Possit etiam legi *Caedit*, vt ad Feram referatur, quae Hostia dicitur Hygino. Nil tamen equidem in vulgato textu mutauit.

vs. 214. *infernīs de partibus*] Sic Cicero vertit *παραϊόν*. Auienus *Desuper*. Theon *παραπάν* dici ait τὴν ἀνατολήν, asseuerat autem ibidem, vocem etiam de *occasu* fumi. Ita eadem vox contrarias habet significationes. Grotius mauult vertere: *ulterius*. Cod. Leid. *infernīs e partibus*. Alii codd. *infernīs a part.*

vs. 216. *ad terga Nepāi*] Intelligitur a Cicerone sub Nepa Cancer. v. supra ad Fragn. XIV.

vs. 218. *Centaurum leni contingit lubrica cauda*] Cod. Leid. *leui*. Melius forsitan.

vs. 220. *Extremum — Coruus Roſtro tundit*] Aldus: *Extrema*. Alii: *Extremo*. Morelius et Grotius: *Extremum*, quod retinui. Cicero ipse citat *Extremam*, ita vt non ad finem, sed ad Hydram spectet. Alii: *Roſtro tundet*. Non recte. Aratus *κόπροντα*.

vs. 222. *Ante canis*] Ex emendatione Grotii et Scaligeri, qui posterior malebat *ἀρχαῖκῳ*; *Antecanis*. Vulgo: *Ante canem*. Perperam. Ceterum in hoc versu definit Cod. Leid.

vs. 224. *Aeternumque volens mundi cognoscere motum*] Deest hic versus in pluribus edd. vt et in Moreliana.

vs. 225. *coelum lustrantia cursu*] Male vulgo: *coeli*.

vs. 226. *labier orbem*] Ex emendatione Turnebi et Grotii. Intelligitur Zodiacus. Vulgo *orbis*. Male.

vs. 228. *quae faciunt vestigia cursu*] Alii *qua*, vel *quo*.

vs. 229. *vestigia — protrita feruntur*] Sic melius edd. vett. In aliis *portata feruntur*, nullo sensu. Grotius proponebat: *portata feruntur*. Sed quid sint *vestigia portata*, equidem non capio.

vs. 230. *sic malunt*] Aliae edd. *sed malunt*.

vs. 231. *Hae faciunt*] Ita iam correxit Grotius vulgatum *Haec*. Refertur enim *Hae* ad *stellas* quinque supra memoratas.

vs. 234. *Quarum ego*] Iterum spectat ad *stellas*. Male vulgo: *Quorum ego*. Ed. Ald. *Quare ego*. Ingeniose hanc lectionem explicat Grotius. Scriptum erat in codice: *Quar. ego* pro *Quarum ego*.

totos evoluere cursus] Meminit Grotius coniecturae patris: *tortos evoluere cursus*, quae etiam mihi haud displicet.

vs. 235. *certo voluuntur in orbe*] Alii *evoluuntur*.

vs. 236. *Fixa, simul magnos edemus gentibus orbes*] Versus, quemadmodum vulgo legebatur: *Fixa, simul magnos edam gentibus orbes*, erat hiulcus. Ed. Ald. *Fixa, simul magno sedem gentibus orbes*. Alii: *Magnos similes vertentibus orbes*. Turnebus emendavit: *Magnos edicam gentibus orbes*, vel pro *gentibus*, *cantibus*. Secutus sum Grotium, cuius correctio versus mihi videtur levissima. Neque tamem versus omnino integritati restitutum puto. Offendit inprimis repetitio vocis *orbis*: quae voluuntur in orbe *Fixa, simul magnos edemus gentibus orbes*.

vs. 239. *Amplexi terram*] Ex emendatione Grotii. Vulgo *terra*.

vs. 240. *annorum volitantia lumina*] Videtur legisse Cicero apud Aratum:

Ἄστρα περισκοπέοντι ἀνυομένων ἐν ἑαυτῶν.

Vide not. ad h. v. Vol. I. p. 421.

vs. 242. *Tum magnos orbes*] Restitui *magnos* ex ed. Ald. Vulgo: *Tum multos orbes*.

vs. 245. *Nam si nocturno cognoscens tempore coelum*] Vetustissimi codd. *Nec sic*. Male. Alius cod. penes Grotium *Et si*. Excudebat hinc Grotius lectionem *En, si*.
Malui

Malui tam cum Morelio quam aliis legere *Nam si. Pro cognoscens* Grotius etiam reponere voluit *conuifens*, quoniam *visere* et *conuifere* sint verba poetica Ciceronis hac de re. Verum utitur Cicero quoque verbo *cognoscere*, quare mutatio non est necessaria.

vs. 249. *Lacteus hic nimio fulgens candore notatur*] In ed. Ald. *in nimio*. Coniicit propterea Grotius legendum *is nimio*. Pro *notatur* alii habent *vocatur*; melius forsitan. Quod Grotio placuit, *rotatur*, equidem non probauerim; vult enim Cicero hoc ipsum, Circum vocari Lacteum. Ceterum *nimio candore* dictum pro *magno candore*. Sic supra: *haud nimio lustratus nitore* — *haud nimis ingenti cum corpore* i. e. *valde ingenti*.

vs. 250. *Hic non perpetuum detexens conficit orbem*] Ed. Ald. *His*. Forsitan itaque legendum *Is*. Grotius putat, Ciceronem apud Aratum aliter quam nos legisse

— — γάλα μιν καλέουσιν

Τοῦ δὲ τοι Χροῖη μὲν ἀλίγκιον οὐδ' ἔτι κύκλον
Δινεῖται —

vs. 254. *Ora petens Geminorum illustria*] Ita emendauit Grotius. Vulgo vitiose: *Ora petens Geminorum illustratum*.

vs. 257. *At Andromeda*] Vulgo: *ad Andromedam*. Male. Turnebus: *At Andromedae*. In versu superiori pro *fura laeua* ed. Ald. vitiose *supera laeuae*. Aratus: *λαίη δὲ κνήμη*. Quae iam sequuntur apud Aratum, a Cicero sunt omissa, nisi quid desit.

vs. 259. *clinato corpore tergum*] Cf. not. ad Arat. vs. 487. Vol. I.

vs. 260. *Anguitenens humeris connititur*] Coniicit Grotius *connectitur*. Turnebus: *conuertitur*. Sed nihil est in vulgato mutandum.

vs. 262. *At vero totum spatium conuestiet orbis Magni Leo*] Ita dedi ex emendatione Grotii. Codd.

conuertit et orbis. Alii, in his Morelius, *conuestit et orbis.* Male. Fuere, qui hunc versum omnino eiicerent et sequentem inchoarent: *Inde Leo.* Cf. Theon ad h. l.

vs. 265. *medio distinguens corpore cursus*] Non respondet his versus Arateus. Vult Cicero, solem solstitii aestiui tempore medium esse inter Arcticum et Eclipticam. Cf. Germanicus et Auienus.

vs. 266. *Hic totus medius circo disiungitur: Iste Perforibus validis atque aluo possidet orbem*] Sic praeclare hunc locum restituit Grotius in notis. Legebatur vulgo: *disiungitur ipso* etc. quare plerique, etiam, cum textum operis traderet, ipse Grotius, versus esse mutilos, vel excidisse quosdam, suspicati sunt. Quodsi autem lectionem nostram sequaris, sensus et nexus satis fit perspicuus. *Hic*, (scil. Cancer) a circulo aestiuo disiungitur; *Ille*, (scil. Leo) orbem possidet *στήθασι καὶ γαστέρι.* Cf. Aratus. Quae poeta graecus de oculis Cancri dixit, a Cicerone et a Germanico non sunt reddita, siue quod ea non legerent in codd. suis, siue quod superflua putarent.

vs. 271. *vis inferna frequentat*] Ita codd. ms. Vulgo *frequentet.*

vs. 271. *Alter ab infernis Cancro connectitur Austris*] Excidisse versum patet; etiam ex Arateis:

Ἄλλ' ὁ μὲν ἐν Βορέῳ περὶ Καρκίνον ἐστήρικται,

Ἄλλος δ' ἀντιόωντι νότῳ —

Quare in hunc modum restituere vult Grotius:

Ille quidem a Borea Cancro connectitur auris.

Alter ab infernis contra connititur Austris.

Substiti in textu vulgato tamen, cum, quomodo Cicero scripserit, plane incertum fit. Aldus habet:

Alter ab infernis Austri conuertitur auris.

vs. 273. *Distribuens medium*] Alii, vt lacunam explerent, legerunt: *Ast alter medium*; sed tum non quadrat, quod sequitur: *subtersecat hic Capricornum.*

vs. 275. *Caeruleaeque feram caudam Pistricis*] Grotius maluit: *Caeruleamque ferae caudam P.*

vs. 277. *Argoam retinet claro cum lumine Nauem*] Ita dedi ex emendatione verissima Grotii. Vulgo: *Argolicam retinet crebro cum lumine Nauem.* Ed. Ald. *crabro cum lumine.* Nostram lectionem *claro cum lumine* iam alii editores in textum receperunt.

vs. 281. *Cedens postremum tangit*] Sic utique legendum cum Grotio. Aratus *παρερχόμενος.* Vulgo: *Condens.*

vs. 282. *brumali tempore flexus*] Vulgo: *brumali tempore flexu.* Vitiose. Correxuit Grotius: *flexus.* Sic apud Avienum sol *τροπικὸς ἢ τροπόμενος* dicitur *pulsus.*

vs. 284. *supera tres luce dicantur*] Dictum est pro: *superae (orbi) tres luce dicantur* per *ἀντιπρωσιν* ablativi pro dativo.

vs. 285. *Hosce inter mediam partem retinere videtur*] Vulgo: *Hasce inter; male; μεσσόθι τοῦ θερινοῦ καὶ χειμερινοῦ.* Theon. Deinde vitiose habent edd. vett. *mediam in partem.*

vs. 291. *contingens pectore fertur*] Alii: *contingens corpore f.* Apud Aratum est *ζώνη.*

vs. 292. *Hydra tenet flexu; Cratera et Coruus adhaeret*] Ita emendauit Turnebus, approbante etiam Grotio. Hydra tenet circulum flexu. Est *καμπή* Arati. Vulgo: *Hydra tenet flexu Crateram, Coruus adhaeret.*

vs. 293. *Et paucae e Chelis stellae*] Vulgo: *Et paucae Chelis stellae.* Perperam.

vs. 296. *deiunctos sustinet axis*] Ex emendatione Turnebi. Vulgo *deiuinctos f. a.*

vs. 305. *diuino Numine flexi*] Restituit sic iam Turnebus ex editione Aldina. Vulgo: *diuino lumine flexi.*

vs. 308. *Quatuor hi motu cuncti voluuntur eodem]*
 Aldus: *Quatuor in motus.* Suspiciatur propterea Grotius
 legendum: *Quatuor in motus cuncti voluuntur eosdem.*
 Vtrum malis, sensus eodem redit. Re vera in codd.
 scriptum fuisse arbitratur Grotius: *Quatuor ii motu.*

vs. 312. *Ac subter terras]* Codd. mss. *At subter ter-
 ras.*

vs. 314. *Queis hunc conuexum coeli contingimus or-
 bem]* Ex emendatione Grotii. Vulgo: *Queis lunae con-
 vexum c. tangimus o.* Turnebus corrigebat: *Queis lunae
 conuexum oculis tangimus orbem.* Sed verissima est Gro-
 tii lectio.

vs. 315. *tantae potuerunt sub eum succedere partes]*
 Cf. Not. ad Arat. vs. 542.

vs. 327. *collucet Aquarius orbi]* Aliae edd. *orbem
 sine orbe.* Sed antiqua scriptura fuit *orbi.*

vs. 328. *Exin squammiferi serpentes ludere Pisces]*
 Nescio an hic versus adeo sit deprauatus, vt Grotius sibi
 persuasit. Legendum censet: *Exin squammifero serpen-
 tes sudere Pisces;* ita vt *sudere ἀρχαῖν* dictum sit pro
fidere. Vix tamen credo, Ciceronem epitheton *squammi-
 ferum* ad ipsum fidus, non ad figuram sideris (Pisces),
 retulisse. Monet interea Grotius, *squammiferi* in vulgata
 lectione posse retineri, sed *ludere* (Pisces), esse intole-
 rabile; quod mihi quidem secus videtur. Codd. et edd.
 in nostra lectione omnes conspirant.

vs. 332. *conuestit lumine lustrans]* Alii *conuertit.*
 Male.

vs. 333. *Annua conficiens vertenti tempora cursu]*
 Ed. Ald. *vertentia tempora cursus.* Alii *vertentia tempo-
 ra cursu.* Grotius proposuit: *vertentis tempora cursus,*
 siue quam nos dedimus lectionem. Aratus: Πάντ' ἐνιαυ-
 τὸν ἄγων.

vf. 334. *Hic quantum terris*] Alii: *Hic quantus terris*. In sequentibus aliae edd. habent *connexus* vel *confectus pellitur orbis* pro *connexus*. Perperam.

vf. 335. *Tantundem ille patens superà mortalibus extat*] Alii: *Tantundem pandens* et *edit* pro *extat*; hinc Grotius coniicit legendum *exit*. Equidem vulgatum retinere malui. Turnebus emendabat: *Tantundem parens* pro *apparens*.

vf. 337. *Tot coelum rursus fugientia signa reuisunt*] Ex emendatione Grotii praeclara. Vulgo: *Tot coelum iussus*, quod alii mutarunt in *iussu*, medelam hac mutatione afferentes nullam. Turnebus emendabat: *Tot coelum iuxta*.

vf. 340. *Quod — relictum Signifero ex orbi est*] Ita restituit Grotius. Vulgo: *Quod — relictum est signifer* (Ald. *signifero*) *ex orbe et signorum o. f.*

vf. 346. *notas coeli de tegmine sumens*] Alii *sumes*. Minus bene.

vf. 350. *Nam simul ut supero se totum lumine Cancer Extulit*] Ex emendat. Grotii. Vulgo: *toto lumine*. Alii habent: *Nam simulac primum supero se lumine Cancer Extulit*. Non bene.

vf. 353. *Dimidiam retinet stellis distincta Corona, Partem iam superà, atque alia de parte repulsa est*] Ita recte hos versus constituit Grotius. Vulgo: *retinens*, et in altero versu: *Partem etiam superà*.

vf. 355. *Quam tamen*] Alii: *Quum tamen*.

vf. 357. *camurumque recondit*] Vulgo: *Cancrumque recondit*. Perperam. Spectat epitheton *camurus* ad Anguem in versu sequenti. Est *camurus*, licet proprie de cornibus dicatur, *ἐκινάμπης*, *tortus*, ut angui conuenit. Aliam coniecturam a nonnullis quoque receptam propinauit

nauit Grotius: *clarumque recondit*. Accedit autem *camurum* propius ad vulgatam lectionem corruptam.

vs. 366. *conuertit sidera tellus*] Alii male: *conueſſit*. Permutatae sunt saepius hae duae voces in codd.

vs. 372. *ſimul vis magna Aquilæ*] Reſtituit Turnebus Aduerſ. IIX, 17. et approbavit eius emendationem Grotius. Inepte vulgo legebatur: *ſimul vis maior Aquari*. Apud Aratum eſt ὁ Αἰετός. Repoſuerunt propterea alii, vt Morelius, *vis maior Aeti*. Eſt autem non probabile, Ciceronem voce graeca h. l. uſum eſſe; deinde ſonat vox graece αἰτός, non αἰτός; denique intelligi nequit, quid ſit vis maior Aquilae? Itaque haud cunctanter Turnebi emendationem in textum recepi.

vs. 373. *flexo confidens corpore Niſus*] Reſcripſit Turnebus *confidens*. Alii male *confidens*.

vs. 380. *illuſtri lumine Virgo*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *illuſtria lumina Virgo*.

vs. 390. *per coeli lumina Nauis*] Alii: *per coeli numina*. Vitioſe. Turnebus corrigebat: *per coeli limina*.

vs. 392. *Et iamiam toto proceſſit corpore Virgo*] Alii hunc verſum priori anteponentes legunt: *Et cum iam toto* etc. quam lectionem veram pronuntiat Grotius, in quo tamen ei non aſſentior. Conuenit etiam ordo verſuum noſter cum Arato.

vs. 394. *Exiſtit pariter*] i. e. oritur. Sic ſupra: *Quae ſimul exiſtant cernes*.

vs. 400. *vacans vulgato nomine*] Male alii: *vagans*. In verſu 398. *Nondum tota patet, nam caudam contegit umbra* recepi emendationem Turnebi, quam ſenſus neceſſario exigit. Vulgo: *Nondum tota latet, non caudam contegit umbra*. Cf. infra vs. 449.

vs. 406. *Nam ſecum*] Alii: *Non ſecum*. Perperam.

vs. 419. *Late fusa volat, per terras fama vagatur*] Desiderantur posterius huius versus hemistichium et sequentes quatuor versus in plerisque codd. Sunt autem, iudice etiam Grotio, vere Ciceroniani, ex Arato expressi, et ad sensum necessarii. Versus supra exscriptus, quemadmodum nunc legitur, nec cum antecedenti cohaeret, nec Arateis respondet. Quare Grotius emendauit: *Late fusa volans per terras labitur vnda*; et in sequenti versu pro: *ut quondam Orion* legere iubet: *Vi quondam Orion*. Equidem cum ipsius Ciceronis verba restitui probabiliter nequeant, vulgatam lectionem retinui.

vs. 422. *Defixa in gurgite Chius*] Ex emend. Grotii. Ed. Ald. *Echinus*. Hinc alii legerunt *Echineis*, contra sensum et metrum. Echinades insulae sunt in Ache-
loo flumine; Chius in mari Aegaeo.

vs. 423. *Brachia cui viridi conuestit tegmine vitis*] Ed. Ald. *Brachia quam viridi*. Grotius mauult: *Brachia qua viridi*. Erant plurimae vites in Chio insula, praefertim ad Aruesium promontorium, vnde dicta Aruesia vina, ut ab ipsa insula, Chia. *Brachia* forsitan non intelligenda sunt vitium ipsarum (ex sententia Scaligeri), sed lucorum. Eodem sensu Auienus h. l.

— — *Et frondentia late*

Brachia lucorum.

vs. 425. *epulas ornare nitentes*] Ita recte rescripsit Grotius e codice suo. Vulgo: *epulas coenare nitentes*.

vs. 441. *Nam retinent Arctae*] Vulgo *Arcti*. Ed. Ald. *Arcto*. Vetus scriptura est *Arctae*, quae etiam, teste Grotio, in antiquissimo codice Germanici reperitur.

vs. 445. *post humeris euersa sede refertur*] Alii *post humeros*. Minus bene.

vs. 452. *Antepedum contestata*] Ciceronis *Antepedes* sunt Arato *προτερóποδες*. Sic *ὑποπόδιον* Ciceroni dicebatur

tur *Antecanis*. In sequentibus: *cum lumina pandit* Grotius mauult *tum*. Alii *cum lumine pandit*. Perperam.

vs. 456. *conuersus corpore Nisus*] Alii *conuerso corpore N*. Aratus: τετραμμένος.

vs. 457. *præcordia lustrans*] Alii *gestans*.

vs. 460. *Institit, emergit Nisi caput*] Alii *Institit et emergit N. c*. Perperam.

vs. 461. *Et prodit corpore Cepheus*] Alii *peffore*. Similis varians lectio occurrit supra. Dedi *prodit* pro vulgato *promit*.

vs. 463. *Obit et Lepus*] Male alii: *obiit simul*.

vs. 465 — 469. *Crus dextrumque — depellit nomine Nauem*] Ordinem horum versuum restituit Grotius. „Nam Perseus,“ inquit, „et puppis Argus ex Arati mente Sagittario oriente occidunt. Aratus omnia quae ad Aurigam pertinent suo more coniungens dixit, τὰ νελᾶτα eius sub Sagittario occidere, sed non manum dextram et Capram et Haedos; quae Capricorno demum oriente occidunt. Cicero contra ea distinguenda putauit, et quae sub Sagittario, ab iis, quae sub Capricorno occidunt, censuit separanda. Idem et Cicero et alii interpretes fecerunt in sua translatione, praesertim in tertia hac Phaenomenorum parte, quae περὶ συνανατολῶν καὶ συνδυσμῶν tractat, quod videre ex diligenti collatione perfacile est. Sed Critici quidam fidentiores dum Ciceronem in Arateum ordinem redigunt, non considerarunt, se et contra Arati et contra Ciceronis mentem vadere, dum Perseum et puppim Nauis iis annumerant, quae Capricorno oriente occidunt; sed duos hos versus:

*Crus dextrumque pedem linquens obit infera Perseus
In loca; tum cedens a puppi linquitur Argo.*

alii in fine huius Fragmenti posuerunt, alii ante duos ultimos collocarunt. Vtrumque, vt patet, perperam."

- vf. 470. *emergunt alite lapsu E terris volucreis; existit clara Sagitta*] Vulgata erat lectio: *emergunt alite lapsum* (aliae edd. *alites una*, contra metrum), *Et volucris terris existit clara Sagitta*. Vt equidem dedi, emendauit Turnebus, probante etiam Grotio. Volucres intelliguntur Aquila et Olor. Haud diffiteor tamen, in
- Turnebi emendatione me offendere, quod volucres *lapsu alite emergant*.
-

N O T A E
IN M. T. C I C E R O N I S
PROGNOSTICORVM ARATEORVM
FRAGMENTA.

FRAGM. II.

Ast autem tenui quae candet lumine Phatne] Ex emendatione Patricii a Grotio quoque recepta. Vulgo: *quae candent lumine Phatnae*. Cf. Plin. H. N. XVIII. cap. ult. Sunt in signo Cancris duae stellae parvae, *Aselli* appellatae, exiguum inter illos obtinente *nubesula*, quam *Præsepi* appellant. Haec cum caelo sereno apparere desierit, *atrox hyems sequitur* etc. In Grotii Dioscemeorum Arati versione metrica, cui fragmenta Ciceronis intertextata sunt, perperam, ipso Grotio notante, impressum: *Ast vero tenui caligans lumine Phatne*. In exemplo meo Syntagmatis Arateorum Grotii adscripsit docta manus: *Ast autem tenui quae splendet lumine Phatne*.

III.

vf. 7. *Rana fulix*] Codd. mss. librorum Ciceronis de *Diuinatione*, in quibus hi versus citantur, habent: *Rana fulix*, quare arbitrati sunt interpretes Ciceronis, hunc ad ranas tempestatis praenuntias respexisse, quemadmodum in epist. ad Att. XV, 16. et in ipsis libris de *Diuinatione* I, 9. haud multo post fragmentum nostrum. Grotius in

234 NOTAE AD CICER. ARAT. FRAGM.

veteri codice inuenit: *Raua fulix*. Rauus color est ἐπι-
 ξουθός Arato. Forsitan apud Aratum pro: ἐπὶ ξηρὴν
 ὅτ' ἐρωδιός Cicero legit: ἐπιξουθός ὅτ' ἐρωδιός. Auienus
 habet *Parua fulix*, quod itidem in *Raua fulix* mutan-
 dum esset, si Grotii coniecturam recipere volumus. Cf.
 not. ad Arat. Dios. vs. 181 sq. Vol. I.

IV.

vs. 5. *Et matutinis acretula vocibus inflat*. De *acre-*
dula cf. Grot. ad h. l. et not. ad Arati Dios. vs. 216.
 Vol. I.

V.

N O T A E

AD

GERMANICI CAESARIS

A R A T E A.

NOTAE
AD GERMANICI CAESARIS
ARATEA.

vf. 1. *Ab Ioue principium magno deduxit Aratus
Carminis; at nobis, genitor, Tu maximus auctor;*] Ma-
luit Grotius sic distinguere:

Ab Ioue principium magno deduxit Aratus;

Carminis at nobis, genitor, Tu maximus auctor;

Verum interpunctio vulgata melior est, et in *auctor* sub-
intelligendum *carminis* ex antecedentibus. *Genitorem*
haud dubie innuit Germanicus Augustum, quamvis im-
proprie se huius filium appellet, cum esset hic avus, ille
nepos per adoptionem; erat enim ille Drusi Claudii, qui
Augusti priuignus erat, filius, postea a Tiberio patruo
adoptatus, Augusto Tiberium adoptante, factus est Au-
gusti nepos. Allocutus est Germanicus infra quoque Au-
gustum, vt vf. 16

Pax Tua, Tuque adsis nato, numenque secundes.
vf. 558.

Hic, Auguste, Tuum genitali corpore numen

Attonitas inter gentes, patriamque pauentem,

In coelum tulit, et maternis reddidit astris.

Ad se ipsum respexit cum adulatione Augusti infra vf. 185.

— — *prodest maiestas saepe parentis.*

Cf. Manil. Astron. 1, 7 sq.

vf. 5—10. *Quantum etenim possent*] Cf. Auien. vf. 55 sq.

*Cur Hyperionios Nepa circumflecteret ignes?
Autumni reditu cur sub gelido Capricorno
Bruma pruinosi iuga tristia solueret anni?
Cur spatium lucis madidæ cum tempore noctis
Libra celerque Aries dimenso pondere Olympi
Aequarent? —*

Ab utroque poeta, Germanico et Auieno, Astronomia ex solstitiis et æquinoctiis describitur; desumpsit tamen Auienus hæc, Arato intacta, ex Germanico. — Restitui cum Grotio *possent* pro vulgato *possint*, nam interrogatiue hæc et sequentia accipienda sunt. Ex vulgata lectione:

Quantum etenim possint anni certissima signa
— — — — —

*Si non parta quies Te praeside, puppibus aequor,
Cultorique daret terras, procul arua silerent*
nullus exit idoneus sensus. Rescribendum itaque:

Quantum etenim possent anni certissima signa,
— — — — —

*Si non parta quies Te praeside puppibus aequor,
Cultorique daret terras? Procul arua silerent.*

Iam sensus totius loci est hic: Quid iuuaret solstitiorum et æquinoctiorum cognitio, nisi Pax, te auctore data, concederet nautis mare et terram colonis tuto vsurpandam? sane arua squallerent; hoc enim est *silere* poetis. Coniunxit Germanicus nautas et colonos, quorum vsibus maxime inseruit Astronomia. Pro *arua* Ms. habet *arma*. Male.

vf. 11. *Nunc vacat*] Ita Ms. Pessime vulgo:

Nunc vocat, audaces in coelum tollere vultus.

Imitatus est Auienus vf. 73.

Iam placet in superum visus sustollere coelum.

vs. 13. *quid scitus vitet arator*] Ex Ms. dedit Grotius. Edd. antiq. *quid vitet doctus arator*.

vs. 15. *Haec ego dum Latiis conor praedicere Musis, Pax Tua, Tuque adsis nato, numenque secundes*] Vulgo:

Haec ego tum laetis cogor praedicere musis,

Ms. *latis* pro *lactis*; hinc Grotius *Latiis* legendum censuit, quod equidem in textum recepi, vti alteram eiusdem emendationem *conor* pro *cogor*, qua nihil verius. In versu sequenti pro *numenque secundes* coniici potest: *carmenque secundes*. Verum *numen* est hoc loco spiritus poeticus (*la verue*).

vs. 17. *Caetera, quae toto fulgent vaga sidera mundo*] Similiter Cicero:

Caetera labuntur tacito coelestia motu.

Argutatus est Grotius, Ciceronem melius rem expressisse observans, cum *axis* sit inter *coelestia*, non inter *sidera*.

vs. 19. *Axis at immotus*] Edd. antiq. *Axis stat immotus*. Male. Correxerit iam Morelius.

vs. 20. *Libratasque tenet*] Manilius Astron. I, 287.

Libratumque gerit diuerso cardine mundum.

vs. 21. *Orbem agit. Extremum geminus determinat axem, Quem Graii dixere polum*] Ita recte distinxit Grotius. Vulgo:

Orbem agit extremum. Geminus determinat axem.

Cf. not. ad Arat. Phaen. vs. 23. Vol. I. p. 382. In nonnullis edd. antiq. male *geminis*.

pars mersa sub undas] Ms. *quo mersa*. Perperam; sequitur enim: *pars celsa sub horrifero Aquilone*. *Partem poli*, recte monuit Grotius, dixisse Germanicum pro altero polo, vt et Auienus vs. 93:

— — Oceano pars

Sublime erigitur; subit altera mersa sub undas

Pars Erebum;

Neque

Neque aliter Cicero in Arateis Fragn. XXXII. vs. 8. dixit *tertia pars lateris* pro tertio latere. Est species aliquatenus pars generis, et polus arcticus et antarcticus sub polo omnino comprehenduntur, ut primum, secundum, tertium latus sub latere omnino. Pro *polum* edd. habent nonnullae graecam terminationem *polon*, ut et in sequentibus *Arctoe* pro *Arcti*. Equidem semper latinam terminationem restitui, quod semel animaduertisse sufficiat.

vs. 24. 25.] Hos duos versus imitatus est Auienus vs. 101:

*Contemplare sacras ut mundus subiicit Arctos.
Sic astrum dici Cnidius dedit; Ausone easdem
Voce feras Vrsasque et Plaustra vocare solemus;
Fabula nanque, Vrsas; species dat Plaustra videri.*

vs. 26. *Plaustraue, quae facies stellarum est proxima
vero]* Edd. *Plaustrumue, et facies stellarum est proxima
vero.* Ms.

*Plaustra, quaeque facies stellarum proxima vero
innito metro. Vti nos dedimus, correxit Grotius. Cf.
Auienus h. l.*

vs. 27. *Tres temone, rotisque micant sublime quaternae]* Non bene vulgo distinguitur:

Tres temone rotisque micant, sublime quaternae.

vs. 29. *caput alterius]* Ms. *ulterius.* Male.

vs. 30. *pronas rapit orbis in ipsos Declineis humeros]* Ms. *axis* pro *orbis* et *declines* pro *declines*. Non male. Occurrit quoque infra vs. 61 in msto: *serpentis decline caput* pro *decline caput* in vulgatis.

vs. 31. *Veteri si gratia famae]* Ex emendatione Grotii. Arat. Phaen. vs. 30. *ei ἐρεὸν δῆ.* Edd. antiq. *Veteris si gratia formae*, nullo sensu. Ms. *veteris si gratia famae.*

vs. 33. *Donauit coelo]* Ms. *Donabit.* Vitiose.

vf. 34. 35. *Quod fidae comites prima incunabula magni
Fouerunt Iouis*] Sic emendauit Schraderus, et legi *Fo-
uerunt* etiam in cod. quodam msto, testatus est Petrus
Scriuerius. Vulgo: *Viderunt Iouis*. Ed. Aldin. habet:

*Quod fidei comites prima incunabula magni
Fuderunt Iouis attonitae, cum furta parentis.*

In cod. ms. Grotii vf. 35 male deerat. Grotius vulgatam
lectionem retinuit. Cf. not. ad Arat. Phaen. vf. 33. p.
384.

vf. 38. *Distaei exercent dominae famuli Corybantes*] Versus est corruptissimus. Verae lectioni proxime forsi-
tan accedit Aldina: *Dista exercere dominae*; nam leuissi-
ma mutatione legi potest: *Dista exercerent*, et sensus eua-
dit sanus. Mutarunt edd. seriores lectionem Aldinam in
Distaei exercent vel *Distaei exercerent* (non vt in notis
Grotii operarum peccato impressum est: *Distaei existent*).
Ms. Grotii: *Distaei texere Datis*. Hinc Grotius exsculpsit
lectionem:

Distaei texere Atydis famuli Corybantes,
notum enim omnibus, Corybantes Atydis et Deorum
matris ministros fuisse.

vf. 40. *Dat Graiis Helice cursum*] Vulgo: *curfus*.
Minus bene.

vf. 44. *septem quam Cressia flammis*] Ms. *qua*. Male.

vf. 48. *abrupti fluminis instar*] Edd. antiq. *luminis
instar*. Male. Arat. Phaen. vf. 45. *οἷη ποταμοῖο ἀπορρώξ*,
quod egregie expressit Germanicus. Minus apte Cicero:

— *rapido cum gurgite flumen.*

Anienus vf. 139.

Ceu circumflexo sinuantur flumina lapsu.

Cf. Virgil. Georg. I, 245. Manil. Astron. I, 311 sq.

vf. 49. *volumina versat*] Ita Ms. Vulgo: *volumina
torquet*.

vf. 50. *superatque illas mirabile monstrum*] Ms. *supra*. Forſitan Germanicus ſcripſit: *ſupera*, vt Cicero ſolet. Arat. Phaen. vf. 46 μέγα θαῦμα, Δράκων.

vf. 51. *Caudā Helicen ſupra tendit, redit ad Cynofuram*] Ita Ms. Vulgo: *Cauda Helicen ſuperat, tendit ſimul ad Cynofuram*.

vf. 52. *qua definit ultima cauda*] Ms. *quam*. *Perperam*.

vf. 53. *Hac caput eſt Helices; flexu comprehenditur alto Serpentis Cynofura; ille explicat amplius orbes*] Sic reſtituit e mſto et diſtinxit Grotius. In vulgatis:

Hac caput eſt Helices; flexu comprehenditur alto Serpentis; Cynofurae ille explicat amplius orbes.

Arat. Phaenom. vf. 52. Σπειρή δ' ἐν Κυνόσουρα κάρη ἔχει. Cf. not. ad h. l. Vol. I. p. 386.

vf. 58. *Tempus dexterius qua ſignat ſtella Draconis, Quaque ſedet mento, lucet nouiſſima caudae; Extremum qua Helices ſidus micat; hac radiatur Serpentis declive caput, qua proxima ſigna*] Vulgo vf. 58. *dexterius quae*; Ms. Grot. *dexterique*. Vf. 59. vulgatae edd. habent: *Quaque ſedet mento, lucet nouiſſima cauda*. Repoſui ex mſto *Quaque*; in reliquis vulgatam lectionem ſeruauī. Grotius malebat:

Quaque ſedet mentum, luxere nouiſſima caudae.

vf. 60. *pro qua proxima ſigna* edd. vulg. *quae proxima ſigna* et Ms. *utque proxima ſigna*. Cf. Arat. Phaen. vf. 58.

Λοξὸν δ' ἐστὶ κάρη, νεύοντι δὲ πᾶμπαν ἔοικεν
"Ακρην εἰς Ἑλικῆς οὐρήν· μάλα δ' ἐστὶ κατ' ἰθὺν
Καὶ στόμα καὶ προτάφοιο τὰ δεξιὰ νειάτω οὐρῇ·
Κεῖνη πού κεφαλὴ τῇ νήχεται, ἧχι περ ἄκραι —

„Eſt haec altera capitis ſerpentis deſcriptio, ex Arctico circulo. Sed non videtur Germanicus Arati mentem recte cepiſſe; niſi dicamus, Vriſas pro arctico circulo deſcribi,

scribi, et inde proxima signa occasus ortusque dici, quemadmodum multi apud Homerum, qui solas Arctos ait immunes Oceani, Circulum intelligunt. Nam quaecunque in Arctico sunt circulo numquam occidunt; est enim μέγιστος τῶν ἀειφανῶν.“ Grotius.

vf. 62. *qua proxima signa Occasus ortusque uno tanguntur ab orbe*] Rescripsi cum Grotio *ab orbe* pro vulgato *ab ore*. Nam quid hoc est: Serpentis os ibi est, ubi Vrsae ab ore tanguntur?

vf. 64. *Arcti Semper inocciduis seruantes ignibus axem*] Vulgo: *in occiduis*. Male.

vf. 65. *Haud procul Effigies inde est defecta labore*] Versus hic et quatuor sequentes de Nixo desiderantur in Msto Grotii, in quo etiam ordine perturbato Draconem sequitur Arctophylax, Arctophylacem Corona, Coronam Ophiuchus, Ophiuchum Virgo — Pro *Effigies inde* ed. Aldin. habet corrupte *Efficiens unde*. Effigies Arato Phaenomen. [vf. 64. dicitur Ἐξωλον.

vf. 66. *Non illi nomen*] Ed. Aldin. *Non illi Numen*. Male. Aratus l. 1. τὸ μὲν οὐ τις ἐπίσταται ἀμφαδὸν σκεῖν.

vf. 69. *Serpentis capiti figit vestigia scaeva*] Ita e Msto restituit Scriuerius. Vulgo: *saeva*. Grotius ad h. l. Scripsit Germanicus *laeva*; sed quia Critici prioris saeculi Aratum viderunt pedem dextrum exprimere, quem sequitur Auienus, locum hunc mutauerunt. Debuerant saltem Hyginum consulere, qui disertis verbis ait, laeuo pede caput Draconis opprimi; debuerant ipsum situm consilere, qui satis indicat, Nixum dextro pede, sinistro capiti Draconis instare. Ipse scholiastes fatetur, *laeuum* poni debuisse, sed ait, vt Aratum excuset, τὸ δεξιτεροῦ ad Δράκοντος referendum, vt sit δεξιτεροῦ Δράκοντος pro βεριοτέρου. Sed non persuadet. Notae nobis nugae Scholiastarum, qui numquam fateri volunt, auctorem suum

errasse, h. e. hominem esse. Itaque sententias eius mordicus retinent, neque vnquam patiuntur, veritatem auctoritati praeferri. Sed ipse Germanicus nonne satis cauet, haec de dextro intelligi, cum praeiunxit: *Dextro namque genu Nixus*. Constat enim, alterum esse pedem, quo nittitur, quam quo verticem Serpentis premit. Itaque restituenda hic Germanici lectio vetus et vera, etiamsi contra Arati mentem, a qua discedere Germanico non tam stricta religio. Cf. not. ad Arat. Phaen. vs. 69. Vol. I. p. 391.

vs. 70. *Clara Ariadnes qua sacrata est igne Corona*] Sic Ms. Grot. Vulgo:

Clara Ariadnaeae propius stant signa Coronae.

Manil. Astron. V, 251.

— tollentur ab undis

Clara Ariadneae quondam monimenta Coronae.

Cf. not. ad Arat. Phaen. vs. 71. Vol. I. p. 391. Malebat tamen Grotius apud Germanicum legere:

Clara Ariadneae qua stant sacra signa Coronae; sed secutus sum equidem lectionem Msti, etiam a Scriuero in codice suo repertam.

vs. 71. 72. *Terga nitent stellis; at qua se vertice tollit, Succiduis genibus lassum et miserabile fidus*] Aldus hos versus ad Coronam retulerat et scripserat:

Terga nitet stellis, a quo se vertice tollit

*Succiduis genibus lapsum et miserabile * **

Eandem lectionem tuetur ed. Basileensis. Apparet, in versu altero vocem vltimam deficere. Cuius loco edd. posteriores, vt Morelliana et Sanctandreana, habent *monstrum*. Egregios vero homines, inquit Grotius, qui quod deest in auctoribus, suopte ingenio supplent et pro genuinis venditant! Et quaenam ratio est, cur *Engonasin* vocetur *monstrum*? Vera itaque msti lectio, quam exhibui. Coniungenda haec sunt cum superioribus, vbi Germanicus de Nixo locutus est. Aratus Phaen. vs. 73.

Νώτω

Νώτῳ ὑποστρέφεται κεκμηκότος Εἰδώλοιο,
 Νώτῳ μὲν Στέφανος κελάει, κεφαλῇ γέ μιν ἄκρη
 Σκέπτει παρ κεφαλὴν Ὀφιοῦχου·

Praetulit Grotius *genibus lapsum* lectioni nostrae *genibus lassum*; respondet autem *lassum* melius Arateo κεκμηκότος Εἰδώλοιο. Nec dici potest, Nixum lapsum esse.

vs. 74. *Hæc Ophiuchus erit, longe caput ante notabis*] Vulgo: *Hic Ophiuchus erit, longe caput ante nitendo*. Correxuit Grotius. Pro *Hic* reponendum erat *Hæc*, scil. parte; respicit enim ad antecedens: *qua se vertice tollit*. Pro *nitendo* Ms. Grot. *notabilis*, quod tamen verus non admittit. Legendum utique *notabis*. Arat. Phaen. vs. 76. ἐπιφράσσαι.

vs. 76. *Illis languet honos, humeris manet integer ardor*] Ex emendatione Grotii, mistum secuti. Vulgo: *Illis languet honor humeris, manus integer ardor*. Male. In nostra lectione in *Illis* subintelligendum ex superioribus est *membris*.

vs. 76. *Luna etiam pleno mensem cum diuidit orbe*] Ita Ms. præterquam quod in hoc mense legitur. Vulgo vocibus transpositis:

Luna etiam mensem cum pleno diuidit orbe.

vs. 82. *Est impar etc.*] Deest versus in Ms. Grotii.

vs. 83. *per laeuam*] Ms. *per laeuum*.

vs. 84. *a laeua distantia*] Ms. *ad laeuam distant ea*.

vs. 86. *fulget crinita corona*] Ita Ms. Recte. Vulgo *lucet*. Vitiose in Ms. *exaratum crinata*.

vs. 87. *At qua se dorso sinuabit lubricus Anguis*] Sic bene rescripsit Grotius ex Msto. Vulgo: *Ad quam se dorso peruadit lubricus Anguis*. *Ad* pro *At* habet etiam Ms. Perperam.

vs. 88. *Insigni coelum perfundant lumine Chelae*] Vulgo: *Insignes*. Sed melior Msti lectio. Cf. Arat. Phaen.

vf. 89. *Insigni hic noua significatione sumitur pro ἀσκή-
μῳ. Nam Chelae sunt teste Arato Φαέων ἐπιδευέες.*

vf. 89. *Ipsam Helicen sequitur senior, baculoque mi-
natus]* Ita Ms. Vulgo: *Inde Helicen.* Pro *baculo* Ms.
male habet *iaculo*. *Baculus est ὁ καλαύροψ.* Pro *minatus*
ed. Ald. *minatur.*

vf. 90. *Sive ille Arctophylax, seu Bacchi ob munera
caesus Icarus creptam pensauit fidere vitam]* Sic vtique
cum Grotio legendum. Vulgo corruptissime:

*Se velle Arctophylax, brachiorum munera caecus
Icarus ereptam pensauit munere ripam.*

Ait Germanicus caesum ob Bacchi munera Icarum; ita
enim appellat Tibullus Eleg. IV, 1, 9:

— *cunctis Baccho iucundior hospes*

Icarus, ut puro testantur sidera coelo.

Graeci plerumque *Icarium* nominant.

vf. 95. *Virginis inde]* Restituit hunc versum in edd.
vulg. omissum Grotius ex Msto. Deest in hoc versus se-
quens. Vterque tamen est necessarius.

vf. 97. *Quam Te, Diua, vocem? Tangunt mortalia
si Te Carmina]* Male vulgo: *Quam te diua vocant, tan-
gunt etc.* Cf. Auienus vf. 273 sq.

vf. 99. *medio mihi cursu]* Ms. *curru.* Male.

vf. 102. *Aurea pacati regeres]* Ms. *regeret.* Male.

vf. 104. 105. *Seu genus Astraei fueris, quem fama
parentem Tradidit astrorum, seu vera intercudit aeuo Or-
tus fama tui]* Ita optime locum constituit Morellius,
quicquid dixerit Grotius. Ed. Ald. habet:

*Sive illi astra genus fuerit, quem fama parentem
Tradidit Astrorum, se vero intercipit aeuo.*

Ms. Grotii: *sive illa Astraei genus est.* Male quidem, sed
ad veritatem propius. Grotius legendum censuit: *sive
illa Astraei genus es, hoc est, sive Tu illa es Astraea,
Astraei filia.* Durissime, vt quiuis sentiet. Recepi itaque
lectio-

lectionem Morellianam in textum; mutavi autem e msto Grotii vs. 105. *vero*, vti olim legebatur, in *vera*, scil. fama.

vs. 107. *nec dedignata subire*] Ed. Ald. *designata*. Ms. *subiret*. Vtraque lectio vitiosa.

vs. 108. *et pueros sine crimine, Diua, Penates*] Ex msto Grotii. Vulgo male: *et pueros mores sine crimine, Diua*.

vs. 109. 110. *rude vulgus in omnes Formabas vitae sinceros artibus vsus*] Iterum ex msto. Vulgo: *in omnem Formabas vitae sinceris artibus vsus*. Approbavit Grotius Msti lectionem; malebat tantum *sinceris* pro *sinceros*, in quo tamen ei non adstipulor.

vs. 112. *discordia nota*] Aliae edd. *discordia nata*. Nostram lectionem tuetur quoque Lactantius Institt. de iustit. V, 5. Arat. Phaen. vs. 108.

Ὅπῳ λευγαλέου τότε νεῖκος ἤπισταντο.

vs. 114. 115. Ordo verborum est: Neque avidissima spes per dubios ventos petebat fabricata naue diuitias procul amotas. — Ed. Ald. *petebant* pro *petebat*.

vs. 117. *terminus agri*] Auienus vs. 309.

Nullus telluri limes datus, indice nullo

Culta secabantur, neque iam discretio campum

Metiri in dominos monstrauerat —

Cicero, cuius versus seruauit Lactantius l. l.

Ne signare quidem, aut partiri limite campum

Fas erat, in medium quaerebant —

Arbitratur itaque Grotius, excidisse in graeco textu Arati vnum versum, aut potius διακρίσιος apud Aratum Latinos interpretatos esse non *disceptionem*, sed *discretionem*, vt nominat Auienus, aut vt Icti loquuntur, *communi dividundo iudicium*. Cf. not. ad Arat. Phaen. vs. 112. Vol. I. p. 395.

vf. 118. *Praestabat dominis*] Ms. Grot. *dominus*. Male.

vf. 122. *tristisque genas abscondita vitta*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *tristisque genas abscondita ripa*. Ms. Grot. *tristesque*. Versus utique erat corruptus. Acute Grotius animaduertit: Supra vf. 91. habuimus in vulgatis *pensauit munere ripam pro pensauit fidere vitam*. Ut ibi *ripam* pro *vitam* positum, ita hîc *ripa* pro *vitta*, inter quae literae tantum repetitae est differentia.

vf. 123. *Nulliusque larem*] Ms. *Nullius larem*. Idem quoque male in sequenti versu: *coetus notauit* pro vulgato: *coetusque notauit*.

vf. 126. *Degeneres semper semperque habitura nepotes*] Ex Msto. Male vulgo:

Degeneres quae habuit semperque habitura minores. Cf. Arat. Phaen. vf. 123. 124. quem etiam expressit Horatius Od. II, 7, 46 sq.

Actas parentum peior auis tulit

Nos nequiores, mox daturos

Progeniem vitiosiore.

In versu antecedenti 125 ed. Ald. vitiose habet: *Increpito partum* pro: *Increpat, O patrum*.

vf. 127. *Quid me cuius abit usus per vota precatis?*] Sic legendum est autoritate Msti Grot. Corrupte vulgo:

Quid me nunc habitus super et mala vota vocatis?

Pro *precatis* Grotio arrisit *procatis* i. e. poscitis. Festus: *Procat dicebant pro poscit*. Sensus eodem redit, et dubito, an non Germanicus sibi permiserit vsum verbi *precare* pro *precari*, forma actiua, necessitate metrica adactus.

vf. 129. *Artibus indomitis tradam*] Male ed. Ald. *tradant*. Morel. Sanctandr. *tradent*.

vf. 130. *super montes abit*] Deest *abit* in Msto. Ed. Ald. vitiose *super monitus abit*.

vf. 133. *vitiis demersa resistunt*] Ms. Grotii *dimensa*. Perperam. In vulgatis edd. praeterquam in Grotiana, sequebatur versus hic:

Quisque priora tenet vestigia, quisque secunda,
qui cum male esset repetitus ex vf. 142 infra, atque etiam in Msto non legeretur, recte a Grotio deletus est.

vf. 136. *Deseruit propere terras iustissima Virgo*] Ms. *proprie*. Male. Citat hunc versum Lactant. Institt. V, 5.

vf. 137. *Et coeli sortita locum*] Grotius: „Si mihi persuadere possim, Germanicum voce paullo antiquiore vsum, non dubitarem hîc legere:

Em coeli sortita locum —

Festus: *Em pro Eum ab eo quod est Is*. Sensus tale quid postulat et forte hoc ipsum.“ Potest tamen etiam in *sortita* facile est suppleri; tum docta Grotii emendatione non erit opus:

vf. 138. *Tardus in occasum sequitur sua plaustra Bootes*] Ms. *in occasu*. Homer. Odyss. V, 272.

— ἐσποῶντι καὶ ὀψὲ δύνοντα Βοώτην.

Cf. ll. XVIII, 486. Catullus in Coma Berenices LXVI, 65.

*Virginis et saeui contingens nanque Leonis
Lumina Calystoi iuncta Lycaoniae
Vertor in occasum tardum dux ante Booten,
Qui vix sero alto mergitur Oceano.*

vf. 139. *praestanti lumine*] Ms. *praestantis*. Male.

vf. 140. *Helicen ignis*] Non bene vulgo: *Helicenque ignis*.

vf. 141. Quinque hi versus in Msto Grotii αὐτογράφῳ desunt; sed in ea descriptione, quae litera recentiori facta est, deest versus 142. legiturque perperam vf. 141. bis *quidque* pro *quique*; vf. 143 *qua* male pro *qui*; vf. 145 *ignoti* bene pro *ignotae* aut *ignotis*. — Non intellexit

tellexit autem Aratum Germanicus; ille tres tantum stellas refert, hic quinque. Arat. Phaen. vs. 143.

Οἷός οἱ πρὸ ποδῶν Φέρσται καλός τε μέγας τε
Εἷς μὲν ὑπωμαίων, εἷς δ' ἰξυέθεν κατιόντων,
Ἄλλος δ' οὐραίοις ὑπὸ γονύασιν·

Recte hos versus interpretatus est Auienus vs. 371.

*Qua sunt prima ferae vestigia, praeminet ignis;
Altera qua pedibus regio est clunalibus, ardet
Stella itidem, genibusque dehinc se tertia promit.*

Cf. Schaubach V. Cl. in not. ad Eratosthenis Catasterism. p. 84. In versu 143. vix sanum est: *et qui sua sidera reddit.* Forsitan legendum: *et qui sua lumina reddit.*

vs. 144. 145. *Namque alii — Vatibus ignoti priscis]*
Ita legendum. Praecessit: *ignis non clarior ambit, Quique micat cauda* etc. Possit tamen etiam vulgata lectio: *Namque aliae — Vatibus ignotae priscis* defendi; subintelligendum enim *stellae*.

vs. 147. *At capiti suberunt Gemini]* Ed. Ald. *Ancipitis suberit gemini qua posterior pes.* Verba *qua posterior pes* recte ad Leonis descriptionem retulit iam Morellius. Arat. Phaen. vs. 148.

Ποσσι δ' ὑπ' ἀμφοτέροισι Λέων ὑπὸ καλὰ φαίνει.
Visa est, ut Grotius monet, haec Cancri et Geminorum descriptio nimis arcta librariis et pictoribus; itaque, quod ridiculum est, quaedam ex Auieno vs. 380 depromta huc inseruerunt hoc pacto:

*At capiti suberunt Gemini, prolemque Tonantis
Egregium, et proprio post reddita numina coelo;
Nam Lacedaemoniis cum Mars caluisset Aphidnis,
Protinus alternae germanos tempora vitae
Iupiter attollit, coelique in celsu receptans
Aeternae flagrare facis iubet ignibus ambos.
Qua media est Helice, subiectum respice Cancrum,
Qua posterior pes, et duro concava dorso*

Tegmina

*Tegmina curuantur, geminus micat ardor in auras;
Forma solet; dispar Chelarum flamma coruscat;
Nanque tribus stellis adoletur dextera Cancro.*

Laeua duas pigro succendit fomite flammās.

Praeter alios errores, a librariis admissos, versus etiam multi, qui in Auieno sunt, desiderantur mutilâ sententiâ. Sed de his ad Auienum.

vs. 148. *Horrentesque iubas*] Ms. *Ora, horrentesque*. Male. Error ex similitudine literarum et soni natus.

vs. 150. *iam tum*] Vulgo *iam tunc*.

vs. 151. *Tunc lymphæ tenues, tunc est tristissima tellus*] Ms. *Hinc Nymphae tenues*, quam lectionem non contemnendam putat Grotius, in quo ei tamen non assentior.

vs. 152. *Et densas laetus segetes bene condit arator*] Ms. *latus et condit*. Male.

vs. 153. *Ne mihi tunc remis pulset vada caerula puppis*] Ex Msto, qui etiam habet *tum*. Male vulgo: *vaga caerula*.

vs. 154. 155. *Dem potius ventis excusso vela rudente Excipiamque sinu Zephyris spirantibus auras.*] Ita hos versus emendauit Grotius. Vulgo:

Dem potius ventis excluso vela rudente,

Excipiamque sinu Zephyris spirantibus auras.

Ms. Grotii:

Neu potius ventis excusso vela rudente,

Excipiantque sinus Zephyris spirantibus auras.

In altero versu malim equidem Ms. sequi et legere *Excipiantque sinus*, et in priori magis mihi arridet *Dent* pro *Dem*.

Nam vs. 153. *Ne mihi tunc remis pulset vada caerula puppis* possit ita intelligi, vt aliis praecipiat poeta, neque tantum de se ipso loquatur, hoc sensu: *Daß mir alsdenn ia kein Schiff sich auf's Meer wage! u. w.* Vtrum legis, sensus idem manet; quod enim sibi consultum putat

tat poeta, id etiam aliis, et vice versa. Virgilius *Aen.* III, 267.

— *excussos iubet laxare rudentes.*

Rudentes sunt, quibus antennae ad malum constringuntur.

vs. 156. *sive Atthide terra*] Restituit e Msto Grotius. Vulgatum: *sive inclyta forma* longe abscedit ab hac lectione. Dicitur autem Erichthonius *Atthide terra natus*, quia ibi et Panathenaea instituisse et templum arcemque aedificasse fertur.

vs. 157. *qui primus sub iuga duxit*] Vulgo: *qui curru*. Minus bene. Virgil. Georg. III, 113.

*Primus Erichthonius currus et quatuor ausus
Iungere equos.*

vs. 159. *in sidere reddit*] Male vulgo: *in sidera reddit*.

vs. 160. *Sic nulli currus*] Vulgo: *Sic nulli cursus*. Perperam.

vs. 162. *Ipsae ingens transuersus abijt laeuâ Geminorum*] Vulgo: *laeuam*. Aratum (Phaen. vs. 160.) ad verbum expressit Germanicus:

*Αὐτὸν μὲν μιν ἅπαντα μέγαν Διδύμων ἐπὶ λαιᾷ
Κεκλιμένον δῆεις.*

Quare etiam mutavi *laeuam* in *laeua* (ἐπὶ λαιᾷ). *Transuersus* est κεκλιμένος Arati.

vs. 164. *una putatur*] Lactant. Institt. lib. I. de falsa relig. cap. 21. *Ipsius autem, inquit, Cretici Iouis sacra quid aliud, quam quomodo sit aut subtractus patri aut nutritus ostendunt? Capella est Amaltheae Nymphae, quae vberibus suis aluit infantem, de qua Germanicus Caesar in Arateo carmine sic ait:*

— — *Illa putatur*

*Nutrix esse Iouis, si vere Iupiter infans
Vbera Cretaeae mulsit fidissima caprae,
Sidere quae claro gratum testatur alumnum.*

Nostra

Nostra lectio *vna putatur* a Lactantio contextus causa in illa *putatur* mutata est.

vs. 167. *gratum testatur alumnum*] Ita ex Lactantii loco modo adducto restituendum est. Vulgo: *gratum te gestat alumnum*.

vs. 168. *Hanc Auriga humero portans gerit; at manus Hoedos Ostendit*] Sic optime locum constituit Grotius. Vulgo: *Hanc Auriga humero totam gerit*. Ms. Grotii: *Hanc Auriga humero portans, in manibus Hoedos*; contra metrum, nisi dicas, *humeris* et *immanibus* legendum esse, quod vix probabile est. Ex variis his lectionibus Grotius nostram commiscuit. Poterit etiam vulgata seruari, cum sensus sit idem.

vs. 169. *nautis inimicum fidus, ubi illos Orbis ab Oceano celsus rapit*] Ex Mito. Vulgo male: *nautis inimicum fidus in undis. Orbis ab oceano celsus rapit*; sine sensu idoneo. Ed. Ald. *ob Oceano*. Perperam.

vs. 170. *haud semel Hoedi*] Ms. *ad semel Hoedis*. Edd. aliae *aut s. H.* Male.

vs. 174. *et lucidus ore minaci*] Ita Ms. Vulgo: *igne minaci*. Arat. Phaenom. vs. 167.

Πὰρ πρὸς δ' Ἠνιόχου κεραὸν πεπτήοτα Ταῦρον.

Interpretatur Germanicus *πεπτήοτα minacem*, vt et alii.

vs. 175. 176. *Quamlibet ignarum coeli sua forma docebit, Et caput et patulae nares et cornua Tauri.*] Ex mito emendauit Grotius, paullulum tamen ab huius lectione recedens; ms. enim habet *quemlibet*. Vulgo pessime:

Quem Liber ignarum coeli formanda docebat;

Et caput, et patulas nares, et cornua Tauri.

Sensus est: Forma Tauri, et caput, et nares et cornua etiam astrorum ignarum docere possunt, quia non opus habet aliis astris, a quibus designetur. Cf. Schol. ad Arati Phaen. vs. 167. Auienus vs. 441. *Proprio Taurum deprnderis ore*. Aratus ipse:

— τὰ δὲ οἱ μάλ' εἰκότα σήματα κεῖται·

Τολή ἢ κεφαλὴ διακέκριται· οὐδὲ τις ἄλλω

Σήματι τεκμήραιτο κάρη βοῶς, οἷά μιν αὐτοὶ

Ἀστέρες ἀμφοτέρωθεν ἐλίσσόμενοι τυπόωσι.

Nec est quod quis dicat, *suum* non nisi cum reciprocatione poni. Contrarium pluribus exemplis ostendit Scaliger ad Manil. Astron. l. vi. 360. not. p. 49.

vs. 177—179. *Fronte micant Hyades, quae cornus flamma sinistri Summa tenet; subit haec eadem vestigia dextra Aurigae, mediaque ligat compagine binos*] Sic partim ex msto Grotius reposuit, partim ex coniectura emendavit. Corrupte vulgo:

Fronte micant Hyades, quae cornua flamma sinistri

Summa tenet, sub haec eadem vestigia dextra

Aurigae, mediaque ligant compagine Diuos.

nullo sensu et contra metrum. Ex msto Grotius reposuit *cornus* pro *cornua*, laudans locum Marciani Capellae: „*Quamuis ergo dissimilia sint senatus et exercitus, tamen sic genus et cornus in genituo dicendum est, quemadmodum Senatus et exercitus.*“ In versu 178. retinuit Grotius *haec* pro *hac*, quod est in Msto. At in versu 179. ex msto *ligat* pro *ligant*; ex coniectura dedit *binos*, quam in textum migrare iussi. Possit vulgatum *diuos* retineri, si Iouem et Erichthonium intelligamus. Exit tamen sensus commodior, *binos* si legeris. Sensus est: Vna eademque stella tenet apicem cornu sinistri et pedem dextrum Aurigae. Aratus Phaen. vs. 174.

— — λαίου δὲ κεράτος ἄκρον,

Καὶ πόδα δεξιτὸν παρακείμενον Ἡνιόχοιο

Εἰς ἀστὴρ ἐπέχει.

Auienus vs. 447:

Vna pedem Aurigae dextrum cornuque sinistrum

Stella tenet pecoris —

vf. 180. *Myrtilus exoritur summo cum fluctibus ore]*
 Recte ita in Msto legitur. Vulgo:

Myrtilus exoritur summo cum Piscibus ore
 quod falsum est et Arato intactum. Expresfit Germanicus hoc versu et proxime sequentibus Arateum (Phaen. vf. 176):

— — συναληλαμένοι δὲ φέρονται·

Ἄλλ' αἰεὶ Ταῦρος προφερέστερος Ἡνιόχοιο

Εἰς ἐτέρην καταβῆναι, ὀμηλυσίῃ περ ἀνελθών.

vf. 181. *Totus cum Tauro lucet]* Ms. *Tutus*. Male.

vf. 184. *quia Iuppiter auctor]* Ms. *qua*. Male.

Arat. Phaen. vf. 181. ἐπεὶ Διὸς ἐγγύθεν ἦσαν.

vf. 186. *Ipse breuem]* Ms. *breue*. Perperam.

vf. 187. *Diducto passu]* Edd. antiqq. *Diducto passim*. Male.

vf. 188—192] Dedi hos versus, quemadmodum illi a Grotio emendati et distincti sunt; nam in edd. antiquioribus locus hic legitur corruptissime ita:

— quantum latus a pede dextro,

Cepheus extremam tangit Cynohurida caudam;

Tantundem a laeuo distat minor; utraque iungit

Regula. Cepheos vestigia balthæus ambit.

Qua latus afflexum sinuosi respicit Anguis,

Cassiopeia virum residet sublimis ad ipsum.

Cod. ms. Grotii male habet *Tantumque* pro *Tantundem*.

Firmatur autem lectio Grotiana versibus Arateis Phaen.

184 sq.

Ἴση οἱ στάθμη νεάτης ἀποτείνεσθαι οὐρῆς,

Ἐς πόδας ἀμφοτέρους, ὅσση ποδὸς ἐς πόδα τείνει.

Αὐτὰρ ἀπὸ ζώνης ὀλίγον καὶ μεταβλέψειας

Πρώτην ἰέμενος καμπὴν σκολιοῖο Δράκοντος·

Τοῦ δ' ἄρα κ. τ. λ.

Notandum, Germanicum vno loco ad morem communis Graecorum linguae Κηφέας dixisse, altero ad morem Iou-

num

num ΚηΦῆος. — *Latus Germanico est σταθμη, regula, linea.* Ita alibi in descriptione Zodiaci:

*In sex signiferum si quis diuiserit orbem,
Aequales partes succumbet regula binis
Inferior signis, spatii tantumque tenebit
Vna, sui lateris quantum a Tellure recedit.*

Duo postremi versus supra exscripti et emendati ad Cassiepeiae fidus pertinent.

vs. 193. *Clara, etiam pernox cum stellas Luna re-
vulsit, Sed brevis]* Sic emendauit Grotius. Vulgo:

Clara etiam pernox coelo cum Luna refulget.

Ed. Ald. vitiose *pernix*. Grotius secutus est Mstum, qui habet:

Clara etiam nox cum stellas Luna refulsit,
mutata vltima voce *refulsit* in *reuulsit*. Apparet ex versu hiulco in Msto, librarii errore exaratum esse *nox* pro *pernox*. Vulgata lectio potest defendi. Voluit haud dubie Germanicus, Cassiepeiam etiam plenilunio lucere; nam subiungit aduersatiuam: *Sed brevis*. Eundem sensum vulgata quoque lectio praebet. *Refulgere* h. l. est *über-glänzen, überscheinen*. Quod Luna plena stellas coelo *reuellat*, paullo durius at contortius mihi dictum videtur. Non conuenit satis vulgata et Grotiana lectio cum Arato Phaen. vs. 188.

Τοῦ δ' ἄρα δαιμονίῃ προκυλίνδεται οὐ μάλα πολλή,
Νυκτὶ Φαινομένη παμμήνιδι Κασσιέπειᾳ

Ad verbum Auienus vs. 460.

*Infortunatam spectabis Cassiepeiam;
Sed nec multa tamen, cum coelum lumine toto
Luna replet —*

Coniicit itaque Grotius, Germanicum in Arato legisse:

Τοῦ δ' ἄρα δαιμονίῃ προκυλίνδεται οὐ μάλα πολλή
Νυκτὶ Φαινομένη παμμήνιδι Κασσιέπειᾳ.

Hoc est ex versione Grotii:

*Non procul infelix coeli rapido orbe rotatur
Cassiopeia, nitens plena quoque lumine Luna,
Sed brevis etc.*

Constaret igitur hoc pacto Germanici sententia. Cf. not. ad Arat. Phaen. vs. 188. Vol. I. p. 402.

vs. 194. *Sed brevis et paucis decorata*] Ms. *Sed brevis est p. d.* omissa copula. Male.

vs. 195. *Qualis ferratos obicit clauicula dentes, Succutit et foribus praedicti vincula claustri*] Ita Ms. Grotius ad h. l. „Edd. vulgatae habent:

*Quales ferratos subicit clauicula dentes,
Succutit, et foribus praeducit vincula claustri.*

Vnde Scaliger fecit (ad Manil. I, 362. not. p. 48):

*Qualis ferratos vbicis clauicula dentes
Succutit et foribus redducit vincula claustri.*

vbicis pro *obicis* scriptum putans, et *reducit* prima producta Lucretiano more dici. Sed quia Auienus clauis comparat, et hoc ipsum in Arato vnius literulae mutatione potest obtineri, malim ita legi, ut nos posuimus ex Msti fide, aut, si quid mutandum, hoc modo:

*Qualis ferratos obici clauicula dentes
Succutit, et foribus praeducit vincula claustri.*

Nihil enim opus *vbici* scribere, cum Ms. non *subicit*, sed *obicit* referat. Et alias quoque *subici* eadem forma, qua *obici*, dici posse videtur, quod verbum Ennio quoque usitatum. Mirandum autem non est, si secunda syllaba in *clauicula* producitur, quae regulariter corripere debuerat, cum similia verba apud poetas, ut *cuticula* et *canicula* simili modo efferri videamus.“ Haecenus Grotius. Vide not. ad Arat. Phaen. vs. 192. Vol. I. p. 402.

vs. 197. *Talis disposita est stellis*] Ita bene Ms. Aratus *διάνειται*. Vulgo: *Talis dispositis stellis*.

vs. 198. *Sic tendit*] Ms. *Si tendit*. Perperam.

vf. 199. *Andromedam meritam non iusta piacula matris*] Ex Msto. Vulgo: *meritae*. Vtrumque ferri posse, monet Grotius; hoc, vt dicamus *iniusta piacula meritae matris*; illud, vt dicamus *immeritam piacula iusta matris*. Sed prius est venustius.

vf. 200. *Andromede*] Ms. *Andromedam*. Male.

totam quam cernere posse — licet] Reposuit ex Msto Grotius. Vulgo: *cernere nondum — licet*. Dictum est *posse licet* pro *licet* simpliciter, cuiusmodi phrasis saepius apud seriores poetas latinos reperitur. Apud Manilium occurrit: *potuit generare pro generavit*. Coniecit Grotius, pro vulgato *cernere nondum — licet* posse etiam legi: *cernere quamquam — licet*. Melius tamen lectio Msti, vt vera, retinetur.

vf. 201. *sic emicat ore*] Ms. *micat*. Male.

vf. 202. 203. *Sic magnis humeris candet nitor, hâc media ambit Ignea substrictâ lucet quae Zonula pallâ*] Emendauit sic Grotius ex msto. Vulgo:

Sic magnis humeris candens nitet, ac media ambit Ignea substrictâ fulget qua zonula palla.

vf. 204. *Sed poenae facies remanet, distractâque pandit*] Male edd. antiqq. *Sed pene*. Peius adhuc Ms. *pone*, quamuis vera lectio in hoc se prodat. Pro *distractâ* habent edd. *districâ*, quod eodem redit.

vf. 205. *Cen duri teneantur robore saxi*] Vulgo: *cen magni*. Ms. *robora*. Male.

vf. 206. Deest hic versus a Grotio e msto restitutus in edd. antiquioribus.

vf. 207. *Vertice et Andromedae radiat quae stella, sub ipsa Aluo fulget Equi*] Ex Msto. Corrupte vulgo:

Andromedae vero radiat quâ stella sub ipsa Aluo fulget Equus;

Ed. Ald. vitiosius: *Albo*.

vf. 208. *tres armos et latera aequis Distinguunt spatiis*] Iterum ex msto. Male vulgo: *tres armo, sed latera* etc.

vf. 210. *Ast cervix*] Vulgo: *Et cervix*. Minus bene.

vf. 211. *Spumanti mandit sed qua ferus ore lupato*] Ms. *seque ferus*. Perperam. Imitatus est Germanicus Virgilii versum Aen. IV, 135.

Stat sonipes et frena ferox spumantia mandit.

vf. 212. *Et capiti et longâ ceruice insignior*] Ita Ms. Recte. *Capiti ἀρχαῖκῶς* pro *capite*. Longa est epitheton ornans *cervicis equinae*; laudari solent enim Homero quoque ἐριαυχένης ἵπποι. Arat. Phaen. vf. 210.

— — κεφαλὴ δέ οἱ οὐδὲν ὁμοίῃ,

Οὐδ' αὐχὴν, δολιχός περ ἐών.

Vulgo: *Et capite et longe ceruice insignior* —

vf. 213. *Stella nitens, armis*] Ms. *Stella nitent armi*. Male.

vf. 215. *Primo praestat equum*] Ex msto. Vulgo: *Primo praestat equo*. Male. Grotius alias quoque coniecturas propinavit: *Primum praestat equum* i. e. *primae partes equum ostendunt*. Possis etiam legere: *Primum restat equi*. In sequentibus pro *rupta*, quod est in Msto edd. antiq. habent *rapta*, quod non omnino improbandum.

vf. 216. *Destituunt visus radios; hinc surgit imago*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *Destituunt, visus radiis hinc surgit imago*; absque sensu. Ms. habet: *Destituunt visus, rudis hinc surgit imago*. Non male. Rude enim opus Graeci vocant ἡμιτελής. Equus autem ἡμιτελής, ut et Aratus nominat. Partes illae Equi, siue stellae, quae non sunt, sed ex fabula esse finguntur, dictae sunt a veteribus cerni non posse ob oculorum defectum. Ita de septima Pleiade Germanicus vf. 258.

— sed carpitur una,

Deficiente oculo distinguere corpora parua.

Similiter hîc in Equi posterioribus. Vtram lectionem retineas, oportet *inde* vel *hinc* interpretari *ab his partibus*, vt apud Plautum et alios *unde* pro *a quo*.

vs. 217. *Gorgonis hic proles in Pierio Helicone*] Vulgo: *hinc*. Male; rectius *hîc* in Msto, in quo tamen ridicule legitur *imperio pro in Pierio*.

vs. 218. *decurreret unda*] Ms. *discurreret*. Non bene.

vs. 220. *nomen tenet Hippocrenes*] Vulgo: *Hippocrenen*. Sic Plautus: *Nomen Mercurii est mili*.

vs. 221. *Fontis nomen habet*] Ita Ms. Vulgo: *Fontes nomen habent*. Male. Lectio Msti, ait Grotius, forte tolerari possit, si quidem fatemur, ita veteres recto casu extulisse, praesertim cum et Varro dicat, a *ponte* nominatuum *pontis* analogicum magis esse quam *pons*. Sed putat simul idem vir *ἡπικνωτάτος*, transpositis literis scriptum fuisse: *Fons it nomen habet* pro *id*, vt saepe *set* pro *sed*, at pro *ad* et contra, in Msto inuenitur.

vs. 223 — 227. *Inde subest Aries, qui longe maxima currens Orbe suo spatia, ad finem non tardius Vrsâ Peruenit, et quanto breuiore Lycaonis Arctos Axem actu torquet, tanto perniciosior ille Distantes cursu properat contingere metas.*] Egrege restituit integritati hos quinque versus olim deprauatissimos Grotius partim ex msto, partim coniectura ex Arateis ducta. Vulgo:

*Inde subest Aries, qui longe maxima torrens
Orbis, et ad finem spatiis non tardior oram
Peruenit, et quando grauiore Lycaonis Arctos
Axem vel tutor quem tanto gratior ille
Distantes cornu properat contingere metas.*

In his aut nullus plane sensus inest, aut dissimilis verbum horum Arati Phaen. vs. 225.

Αὐτοῦ καὶ Κριοῦ θωάταται εἰσι κέλευθοι
 Ὃς ῥά τε καὶ μήκιστα διωκόμενος περὶ κύκλα,
 Οὐδὲν ἄφαιρότερον τροχάει Κυνοσούριδος Ἄρκτου.

Auienus, optimus Arati interpres, v. 518.

*Tunc celer ille Aries, longi qui limitis orbe
 Aethera percurrent, numquam Cynosuridos Vrsae
 Segnior ab lapsu conuertitur.*

Ms. Grot. v. 224. habet *Vrsae* pro *Vrsæ*, vt dedimus.

v. 225. *breuior Helicaonis*; quare Grotius in ipso
 textu exhibuit: *grauiore Lycaonis*; sed sequi equidem ma-
 lim propius Mstum, cuius lectio ipsi quoque Grotio fuit
 approbata in nota ad h. l. v. 227. *cornu*, vt Ms. etiam
 agnoscit, in *curfu* mutatum est. In ceteris nostra lectio
 cum Msto consentit. Pro *Hinc Aries* in vulg. ed. Ald.
Hunc Aries. Male.

v. 228. *Clara nec est illi facies*] Ita Ms. Vulgo:
Claraque non illi est facies.

v. 229. *Officiat si Luna, sua virtute nitere*] Ms.
Efficiat, si Luna sua virtute niteret.

Male. Aratus Phaen. v. 228.

Αὐτὸς μὲν νωθῆς καὶ ἀνάστρεος, οἷα σελήνη
 Σκέψαται.

Schol. ad h. l. τὸ δὲ, οἷα σελήνη, ἀντὶ τοῦ, ὥσπερ ἐν
 πληθούσῃ σελήνῃ φαινόμενος. Quem sequitur Auienus
 v. 523.

— nam quanti luminis astra

*Esse solent, aciem quibus aurea Luna retundit,
 Marcida Lanigeri tantas se forma sub auras
 Exerit, in tenui quamquam primordia Phocben
 Orbe habeant, nullumque decus Dea proferat ore.*

Germanicus autem aliter Aratum intellexit; putauit enim,
 hunc dicere, Arietem plenilunio tantum lucere non
 posse; cum Auienus idem in nouilunio esse asserat. Ita-

que οἷα apud Aratum non vt Auienus et Scholiaſtes pro quemadmodum, ſed pro utpote cepiſſe videtur.

vf. 230. *Sed quaerendus*] Ms. *ſed quacrendum*. Male.

vf. 231. Deeſt hic verſus in editt. antiquioribus, reſtitutus a Grotio.

vf. 232: *Vt Chelae, candens aut balthus Orionis*] Ms. *vt balthus Orionis*.

vf. 233. *Eſt etiam propiore Deum cognoscere ſigno*] Grotius ex mſto pro ſigno dedit motu, non ſpota tamen vulgata lectione. Sed eſt alia difficultas in voce *Deum* interpretanda. Coniicit Grotius, legendum *propiore d' eum* litera *d* interiecta, vt Plautus aliique *mederga, tederga* extulerunt; ipſe tamen coniecturae parum tribuens. Forſitan pro *deum* reſcribendum *Crium*, quod graece Arietem ſonat, verum prima huius vocis ſyllaba producitur. Itaque neceſſe eſt, Deos interpretari ſtellas, qua ratione Germanicus potuit et ſupra Aurigam et Taurum Diuos dixiſſe; aut Deum interpretari Arietem, quia erat Neptuni filius, vt in fabulis legimus. Cf. Eratoſthen. Cataſteriſm. cap. 19. Hygin. fab. 188. et Schol. lat. ad noſtrum locum.

vf. 234. *donum hoc ſpectabile Nili*] Intelligit Germanicus Aegypti partem ad mare mediterraneum ſitam, per Nilum circumfluentem in figuram ſimilem τοῦ Δ formatam. Herodot. II, 5. Αἴγυπτος — ἐστὶ Αἰγυπτίοισι ἐπὶ ληϊστός τε γῆ, καὶ δῶρον τοῦ ποταμοῦ. Manilius IV, p. 104. ed. Scaliger.

Et Libyam Aegyptique latus donataque rura.

vf. 235. *Diuitibus generatum undis in ſede notarit*] Reposuit Grotius *generatum* e mſto pro *veneratum*, quod eſt in vulgatis. Idem mſ. habet *notabit*.

vf. 236. *aequata duorum*] Ms. *deorum*. Perperam. Manil. I. vf. 358.

Succedit iniqua

Diuisum spatio, quod tertia linea dispar

Conspicitur paribus, Deltoton nomine fidus.

vs. 238. 239. *Hunc Aries iuxta; medium Deltoton habebit Inter Lanigeri tergum et Cepheida moestam*] Male vulgo legitur et distinguitur:

Hinc Aries iuxta medium Deltoton habebit.

ita vt diuulsus ab hoc versus sequens ad Piscium imaginem referatur. Sensus est: Aries iuxta tertium ductum Deltoti; Deltoton vero medium situm est inter Arietem et Andromedam. Versus igitur 238 et 239. iungendi sunt. Ms. Grotii *Huic Aries*, id quoque male. Ed. Ald. recte habet *Hunc Aries*, quod male Morellius in *Hinc* mutauit.

vs. 240. *Hunc ultra gemini Pisces, quorum alter in Austros*] Sic recte edd. Ald. et Basil. Iterum Morellius male dedit *Hinc. Austros* reposui ex Msto. Vulgo *Austrum*.

vs. 242. *niueus quas procreat Haemus*] Grotius in textu legit *niueas*, scil. *stridentes auras*. Sed vulgata quoque lectio *niueus* seruari potest, et forsitan melius seruetur.

vs. 246. *dextram Andromedae cernetur ad vlnam*] Sic legendum est. Vulgo *cernuntur*. Ms. Grot. *cernantur ad illum*. Vitiose. Quod autem *dextram* dictum sit, cum *sinistram* dici debuisset, est error ipsius Germanici.

vs. 247 — 249. Hi tres versus in edd. antiquioribus desiderati a Grotio e Msto restituti sunt. *Deuota virgo* est Andromeda.

vs. 250. *Tantus ubique micat*] Ex Msto. Vulgo: *Tantus et ille micat*.

vs. 251. *Dextera sublatae similis prope Cassiopeiam*] Ita Ms. Vulgo:

Dextera sublata similis prope Cassiopeiam.

Arat. Phaen. vs. 251.

Καὶ οἱ δεξιτερὴ μὲν ἐπὶ κλισμὸν τετάνυσται
Πενθερίου δίφροιο —

Conilcit itaque Grotius, apud Germanicum legendum:

Dextra sublata solium prope Cassiopeae.

Auuenus vf. 575.

*Dextera moerentis solium prope Cassiopeae
Tenditur —*

vf. 252. *Sublimis fulget; pedibus properare videtur]*
Male vulgo distinctum: *Sublimis fulget pedibus; prope-
rare videtur.*

vf. 253. *findere plantis]* Ex msto. Vulgo: *tangere
palmis.* Alatae fangebantur Persei plantae. Propertius
Eleg. II, 30, 2.

*Non si Pegaseo velleris in acra dorso,
Non tibi si Persei mouerit ala pedem.*

vf. 254—256. Suppleuit tres hosce versus, quibus
edd. antiquiores carent, Grotius ex Msto. Pleiades sunt
Tauri quidem signa, sed sub Persei poplite.

vf. 260. *Nomina sed cunctis seruauit fida vetustas]*
Bene haec, inquit Grotius, non tamen ex mente Arati.
Videtur enim Germanicus in animo habuisse Phaen. vf. 259.

Οὐ μὲν πως ἀπόλωλεν ἀπενδυθεὶς ἐκ Διὸς ἀστήρ,
Ἐξ οὗ καὶ γενεῇθεν ἀκούομεν —

vf. 261—263. *Eleëtra, Alcyoneque, Celaenoque, Me-
ropeque, Aërope et Taygete et Maea, parente Coelifero
genitae, si vere sustinet Atlas]* Sic versus hos constituit
et ex msto et coniectura Grotius. Vulgo:

*Eleëtra, Alcyoneque, Celaenoque, Taygeteque,
Et Sterope, Meropceque simul, formosaeque Maia,
Coelifero genitae, si vere sustinet Atlas —*

Haec vulgata lectio ex Auieno desumta est, vbi tamen
recte *famosaque* legitur; nam sequitur *Prole Deo.* In
nostra lectione *Maea parente* scriptura *Maea* ex Msto pro-
posita non debet offendere. Cum enim in omnibus ferme
vocibus

vocibus *ai* diphthongum in *ae* vertant Latini, pauculae tantum sunt voces, in quibus vtramque literam seruaerunt, vt *Maia*, *Aiax*, quae cur non ad exemplum reliquarum latina diphthongo scribi possint, nulla est ratio. V. 263. *genitae* retinendum est suadente ipso Grotio, qui tamen in textu, operarum forsitan peccato, *genitas* dedit, vti in Mito legitur. Idem Ms. in eodem versu male habet *si ultro* pro *si vere*. Similis locutio supra v. 165.

— *si vere Iupiter infans*

Vbera Cretaeae mulsit fidiſſima caprae.

v. 265. *Lumine non multis Pleias certauerit astris*] Ita legendum. Vulgo: *Lumine non multo*.

v. 266. Male deest hic versus in mito Grotii, vti quoque duo proximi versus perperam positi sunt post illos, qui infra sequuntur: *Plurimulum acceptae et Deuitam effigiem*.

v. 267. *veniens superimminet Auster*] Vulgo: *ventus supereminet Auster*. Pro *Auster* Mitus alieno loco, vt dictum est, *aestas* refert.

v. 268. *Et cum surgit hiems ponto fugienda peritis*] Ms. *At* pro *Et*; in ceteris cum nostra lectione conspirat. Vulgo: *Et cum surgit hyems portu fugienda peritis*.

v. 269—271. *Quin etiam Lyra Mercurio dilecta, Deorum Proli accepta, pio coelo nitet, ante labore Deuitam effigiem planta quae erecta sinistra*] Desunt tres hi versus in editionibus Grotianâ antiquioribus. Leguntur in Mito Grotii corruptissime sic:

Quin etiam Lyra Mercurio dilecta Deorum

Plurimulum accepta prohs cacto nitet ante labore

Deuitam effigiem planta, erectaque dextra.

Quemadmodum equidem hos versus exhibui, emendati sunt a Grotio. Deorum prolem Germanicus vocat Argonautas.

vs. 272. *Tempora laeua premit torti subiecta Draco-*
nis] Ita Ms. Vulgo *Parthi* pro *torti*.

vs. 273. *Summa genu submersa tenet, qua se Lyra*
versat] Grotius ad h. l. „Hic versus huc non pertinet.
 Et vin' coniecturam audire elegantem? Ponendus hic ver-
 sus litera vna mutata eo in loco, vbi *συνανατελλόμενα*
ταῖς χηλαῖς referuntur, hoc modo:

Nixa genu species flexo reddit ardua crure

Summa genu submersa tenet, qua se Lyra versat.

Aut si voluit cum vulgatis malis, non pugnabo. Sensus
 est: Engonasi genu illud, quod inclinatum est, laeuum
 scil., oritur; alterum, quod prope Lyram est, adhuc sub-
 mersum manet. Iuuat coniecturam meam, quod eo loco
 Aratus meminit similiter Lyrae; ait enim Phaen. vs. 615.

Αἰεὶ γυνὲξ, αἰεὶ δὲ Λύρη πεπτηῶτος.

vs. 274—276. *Contra spectat auem, vel Phoebi qui*
fuit olim Cygnus, vel Ledaë thalamis qui illapsus adulter
Furta Iouis falsa volucer sub imagine textit] Hanc lectio-
 nem Grotius Msti vestigiis insistens concinnauit. Vulgo:

Contra spectat auem, vel Phoebi quae fuit olim,

Cygnus de thalamis candens qui lapsus adulter

Furta Iouis falsa volucer sub imagine textit.

In textu Grotius dedit: *qui fuit olim Cygnus, vel can-*
dens thalamis. Ms. habet: *qui fuit olim Cygnus Nili-*
dae thalamis. Duas fabulas hîc Germanicus attingit, prio-
 rem de olore Phoebi, posteriorem de Ledaë adultero.
 Priorem neque Hyginus, neque anonymus Scholiastes
 latinus, neque Auienus tetigerunt. Solus Theon agno-
 vit ad Arati Phaen. vs. 279. *Τοῦτον τὸν ὄρνιν οἱ μὲν*
λέγουσιν ὄντα Κύκνον καταστερισθῆναι εἰς τιμὴν τοῦ
Ἀπόλλωνος, ἄτε μουσικὸν ὄντα.

vs. 276—279. Hi versus in vulgatis desunt; supple-
 vit Grotius e Msto. *Defectum sidus, vt supra vs. 65.*

Haud procul Effigies inde est defecta labore.

Pro

Pro *in cygnum*, vt est in Msto, legendum *in cygno*.
Arati verba l. l. aliud sonant.

vs. 279. *Haud medii fulgoris*] Ed. Ald. *Aut pro*
Haud. Male.

vs. 281. *At laeua fugit*] Ms. *fulget*. Pessime.

vs. 283. 284. *Piscibus interlucet Equi latus, at caput*
eius Dextra manu latices quâ fundit Aquarius exit] Re-
stituit hos versus in edd. antiquioribus desideratos e Msto
Grotius. Mutauit autem *ad* et *quae*, vt Mstus habet,
in *at* et *quâ*. Versus duo sequentes:

Nec procul hinc dextrâ diffundit Aquarius undas,
Atque imitata cadunt errantis signa liquoris

quia videbantur pertinere ad Aquarii descriptionem, Gro-
tius hoc loco e Msto textui inseruit. Non pertinent ta-
men huc illi, vt ipse postea in notis animaduertit; nam
iidem infra suo loco repetiti inueniuntur post Piscis No-
tii asterismum. In eodem Msto Grotii hîc sequebantur
quatuor alii versus, quorum primus incipit: *E quibus*,
vltimus definit: *perniciâ crura*, qui eodem loco reperien-
tur. Versus etiam ille a Grotio h. l. appositus:

Scorpios erepta torquet qua spicula caudâ

huc non pertinet et emendandus est, vt infra docebitur.

vs. 285. 286. *Quo prior Aegoceros semper properare*
videtur Oceano merfus sopitas condere flammâs] Prior
versus in edd. antiquioribus deest. Emendauit eum Gro-
tius. Nam Ms. habet: *Cum primum Aegocero*. Referen-
di autem sunt hi versus et proxime sequentes non ad
Aquarium, vt in edd. antiquioribus, sed ad Capricornum.
Verum est quidem, Aquarium posteriorem Capricorno
occidere; sed nihil ad Arati mentem, quem hîc nulli in-
terpretum videntur intellexisse. Plura de Arati mente
disputauit Grotius ad Ciceronis Aratea p. 75. Putat Arati
versus Phaen. 284.

— — ὁ δ' ὀπίσῑτερος Αἰγοκερῆς
 Τέλλεται. αὐτὰρ ὄγς πρότερος καὶ νεώτερος μᾶλλον
 Κέκλιται Αἰγόκερως

sic vertendos esse:

— — *sed Aquarius Aegocero esse
 Posterior, contra Aegoceros prior esse videtur,
 Adque Notum inferior —*

Sensus est: si redeas ab Austro ad Borean, ἐκ τοῦ χει-
 μῶνος εἰς εὐδίαν, vt Theon loquitur, posterior lucet Ca-
 pricorno Aquarius, si a Borea ad Austrum, Capricornus
 Aquario prior et ad inferiora inclinatio. Pro τέλλεται
 apud Aratum forte legendum ἔλκεται, vt coniecit Gro-
 tius; quam coniecturam iam notavi Vol. I. p. 409. ad
 vf. 285.

vf. 287. *Tum brevis occasus ortusque intercipit hora]*
 Ita optime Ms. Vulgo corruptissime:

Imbres, occasus ortusque intercipit ora.

vf. 288. 289. *Cum sol ambierit metas gelidi Capri-
 corni; Nam neque perficiet cursus et vota brevis lux]*
 Duo hi versus desiderantur in edd. antiquioribus. Poste-
 rioris initium in Msto est: *amneque*, deficiente prima li-
 tera. Itaque Grotius rescripsit *Nam neque*. Possis etiam
 reponere: *Iam neque*.

vf. 290. *nox atra]* Ed. Ald. vitiose *mox atra*.

vf. 291. *clamatos frustra expectaueris ortus]* Ed.
 Ald. *aspectauerit*. Morellius in textu dedit *spectauerit*;
 in notis p. 151. emendauit *Aspectaueris*. Dixit Germa-
 nicus *clamatos* graeco more, et sine dubio legit apud
 Aratum Phaen. vf. 290. non βωμένων sed βωμένη, vt
 ad ἡώς referatur.

vf. 292. *Tunc rigor]* Ms. *rigora*. Male.

vf. 293. *Pigra ministeria et nautis tremor occupat
 artus]* Ex Msto. Vulgo: *Tarda ministeria — alligat
 artus*.

vf. 294. *Sed rationem animi*] Sic recte Ms. Male vulgo: *Et rationem animi*.

vf. 295. *vacua aequora cernat*] Ms. *cernunt*. Male.

vf. 296. *ratis innatat undis*] Vulgo: *innatet*. Perperam.

vf. 297. *Interea tentare undas iuvat, aspera sed cum Affultat lateri deprensa spuma carinae.*] Ms. *deprauatissime*:

Inter ratem temptare undas iuba, asperas et cum, quem versum mutato ordine sequitur vf. 300. in vulgatis: Inuentasque alii; deinde versus in vulgatis 298. Affultat lateri.

vf. 299. *Tunc alii curuos prospectant littore portus*] Male vulgo: *Tunc alti*. Desideratur hic versus in msto Grotii.

vf. 301—303. *Ast alii procul a terra iactantur in alto; Interea exanimat pauidos instantis aquae mons; Munit eos breue lignum* —] Duo priores versus Grotius transposuit; nam in vulgatis versus: *Interea exanimat* praecedit primo: *Ast alii*. Male quoque edd. vulgatae habent: *e terra iactantur in altum*. Pro *munit eos* vulgo legitur *munit et hos*; perperam; in msto *punit eos*. Grotius vulgatum *munit et ex Msto eos* in textum recepit.

vf. 303. *fata instantia pellit*;] Ms. *pellunt*. Male.

vf. 304. *Nam tantum a leto*] Ex msto. Vulgo: *Et tantum*.

vf. 305. *Belligeri Titan magnum cum contigit arcum Ducentemque Ferum sinuato spicula neruo*] Ita hos versus emendauit Grotius. *Ferus*, ὁ Φῆρ, quod Centaurum Homero significat. Vulgo:

*Belligerum Titan etiam cum contigit arcum,
Ducentemque ferunt sinuato spicula neruo.*

Ms.

Ms. Grotii cum nostra lectione consentit, praeterquam quod habet: *Lucentemque ferum, pro Ducentemque*, quod posterius Grotius recte seruauit.

vf. 307. *Iam clausum ratione mare est*] Supra dixit Germanicus: *rationem animi temeraria pectora soluent*. Iam periculo ingrauescente Ratio superauit. Notandum autem *clausum mare*. Sic Manilius Astron. I, 365.

— — *Hoedi claudentes fidere pontum*.

Vegetius: *Ex die III Id. Nouembr. usque in diem IV Id. Mart. maria clauduntur*. Cf. not. ad Arati Phaen. vf. 299. Vol. I. p. 410.

vf. 308. *Infestam noctem fugitat longasque tenebras*] Ex Grotii emendatione. Vulgo: *fugit ad*. Ms. *fugiat*.

vf. 309. *tum nocte suprema*] Ms. *tum nocte superba*. Male.

vf. 310. *ille micat supra freta*] Ita Ms. Vulgo contra metrum *super*. Error ex veteri scriptura *supera*.

vf. 312. *Tunc alto Cynosura redit*] Sic bene correxit Grotius. Vulgo: *Tunc alte Cynosura repit* sine sensu et metro. Ms. non melius: *Tunc alte Cynosura regit*. Emendatio Grotii est verissima. *Alto redire* poetis astronomicis est oriri. Cynosura, vt monuit Grotius, numquam occidit aut oritur. Sed quia in Sphaera nostra altera pars Meridiani breuior est altera, hemicyclo scil. ad polum mundi diuiso, cum Vrsa in breuiorem illam partem demergitur, occidere dicitur, cum eundem circulum transcendens ad punctum illud, quod Zenith vocant, ascendit, oriri perhibetur. Hac ratione dixit Manilius V, 694.

Ac Cynosura minor cum prima luce resurgit.

vf. 313. *Mergitur Orion*] Ms. *Vergitur*. Male.

vf. 314 — 317. *Est etiam, incertum quo cornu missa, Sagitta, Quam seruat Iouis ales; habet miracula nulla. Si coelum ascendit, tamen arduus armiger hic est. Vnguibus*

guibus is nocuis Phrygium rapuit Ganymedem] Sic hunc locum restauravit Grotius. Tres priores versus defunt edd. antiquioribus. Versus tertius in Msto sic legitur:

Si coelum ascendit Iouis armiger, hic tamen arduum.

Apparet, vocem *Iouis* inepte ex versu praecedenti repetitam esse. Omnino versus est deprauatus. Pro vulgato: *Vnguibus innocuis* in ultimo versu Grotii emendationem in textum recepi. Posses etiam, vulgata lectione *innocuis* seruata, versum sic refingere:

Vnguibus innocuis Phrygium is rapuit Ganymedem.

Miracula vñ. secundo Germanicus vocat *stellas eximiae magnitudinis*. Ouid. *Metam.* II, 193.

Sparsa quoque in vario passim miracula coelo.

Cornel. Séuerus in *Aetna* vñ. 243. (Wernsdorf poet. lat. min. T. IV. p. 139.)

Quo volet Orion, quo Sirius incubet ardens

Et quaecunque iacent toto miracula mundo.

In textu Seueri apud Wernsdorfium male legitur: *Sirius incubet index — tanto miracula mundo.* — In versu tertio emendando Grotius respexit Arat. Phaen. 314.

— — χαλεπὸς γέ μιν ἐξ ἁλὸς ἐλθεῖν.

vñ. 318. 319. *Et telo appositus custos, quom Iuppiter arsit In puero, luit excidio quem Troia furorem*] Iterum ex emendatione Grotii. Vulgo: *Et coelo appositus custos, quo Iuppiter arsit.* Ms. habet *Et telo appositus cuius.* Aliam quoque coniecturam proposuit Grotius hanc: *Et coelo appositus cuius*, eleganti metaphora, commistis lectionibus ex vulgatis et msto. Nostra tamen lectio melior et fabulae de Aquila, fulminis Iouis custode, aptior.

vñ. 320 — 322. *Delphin inde brevis*] Hi tres versus a Grotio ex Msto restituti sunt, vbi in primo versu legitur *Delphini inde b.* Nympe Atlantis est Amphitrite, de qua per Delphinum aucta vid. Eratosth. *Catasterism.* cap. 31. Hygin. II, 17.

vf. 325. *declivis ducitur ordo*] Ms. *declinis dicitur ordo*.

vf. 326. *Sentit et*] Ms. *Sentiet*. Perperam.

vf. 327—329. *Primus in obliquum rapitur sub pectore Tauri Orion; non vlla magis vicina notabit Stella virum, sparsae quam toto corpore flammæ*] Hi tres versus in edd. Grotianâ antiquioribus defuerunt. Mutavit quaedam Grotius. In Msto legitur: *Primus in obliquo*, renitente sensu. Omnino autem vult Germanicus: Orionem non debere ex vicinis astris nosci, sed suis fideribus facile clarere. Cf. Arati Phaen. vf. 323 sq.

vf. 330. *Tale caput, magnique humeri, sic baltheus exit, Sic vagina ensis, pernici sic pede lucet*] Vulgo corrupte:

*Tela, caput, magnisque humeris, sic balteus ardet
Sic vagina ensis, pernici sic pede fulget.*

Ms. *pernici sic pede ludit*. Quare Grotius vulgatum *fulget in lucet* mutavit.

vf. 332 — 334. *Talis ei et custos aderit Canis ore timendo, Ore vomit flammam, membris contemtior ignis, Sirion hanc Graii proprio sub nomine dicunt*] Desunt hi tres versus in edd. antiquioribus. In Msto legitur versu primo: *Talis et custos*, et versu tertio *prio suo nomine*, ex quo verum *proprio sub nomine* Grotius elicuit. Forsitan etiam olim legebatur *patrio sub nomine*.

vf. 336. 337. *Discernitque ortu longe sata; viuida firmat; At quibus adsutae frondes, aut languida cervix, Exanimat;*] Ex emendatione Grotii. Metaphora non ineleganti videri potest Germanicus *arborum ceruices* dixisse et *frondes assutas*, quae non satis firmiter inhaerent. Vulgo:

*Discernitque; ortu longe sata vivida firmat:
At quibus aristatae frondes, aut languida radix,
Exanimat;*

Ms. habet: *At quibus adfuetas frondes aut languida cernis, Exanimat;*

vf. 339. *primo speculatur ab ortu*] Monet Aratus, Sirium etiam in occasu conspiciendum; ait enim Phaen. vf. 336.

Καίνοῦ καὶ κατιόντος ἀνούμεν — —

Sensus utriusque idem: Sirium a primo initio ad finem vsque non negligendum. Est enim vehemens in ortu et occasu. Manilius I, 386.

*Subsequitur rapido contenta Canicula cursu,
Qua nullum terris violentius aduenit astrum,
Nec grauius cedit, nec horrens frigore surgit.*

vf. 340. 341. *Auritur Leporem sequitur Canis, at fugit ille, Vrgetur cursu rutili Canis ille per aethram*] Ex Msto Grotius hos versus inseruit; desunt in edd. antiquioribus. In priori versu Mstus habet *et*, quod equidem in *at* mutatum velim; in posteriori *per aethera*, a Grotium refictum in *per aethram*. Saepissime Auienus dixit *aethram* pro *aethera*.

vf. 342. *Sic utrunque oritur, sic occidit in freta sidus*] Putabat Ios. Scaliger legendum: *Sic in utrumque*, et hunc versum ad Sirium referendum, quod concedi posset, nisi in Msto duo versus antecedentes, a Scaligero ignorati, inserti essent. Monet tamen Grotius, versum *Vrgetur cursu* profecto ex Auieno vf. 759. desumptum esse, sicut etiam tres in Msto sequentes:

*Paruulus in stellis Lepus est quoque; nanque ubi
magnus*

*Emicat Orion, gemina ad vestigia subter
Voluitur, instantem premit igneo Sirius ore.*

In edd. Grotianâ antiquioribus secutus est versum *Sic utrunque* alter talis:

Tu paruum Leporem perpende sub Orione.

qui ab indocto aliquo monacho profectus e a Grotio textu eiectus est. Igitur versum *sic utrunque oritur* excipere debet versus *At qua cauda Canis*. Sensus totius loci est: Canis Leporem insequitur; Lepus Canem fugit; ea figura oriuntur et occidunt. Aratus Phaen. vs. 341.

Καὶ οἱ ἐπαντέλλει, καὶ μιν κατιόντα διώκει.

Idem Auicenus multis versibus hîc exprimit, qui et alibi simili modo dixit:

— — *sic magno praepes Olympo*

Subuehitur, subit occidui sic marmoris undas.

vs. 343—345. *At qua cauda Canis*] Tres hi versus, a Grotio e Msto restituti, desunt in edd. antiquioribus.

vs. 346—348. *Vt cum decurrens inhihet iam nauita remos, Auerfamque ratem votis damnatus ad oram Perligat, optatam cupiens contingere terram*] Male vulgo versu primo *At cum*; versu secundo et tertio: *damnatus ab ore Perlegit*. Correxuit Grotius e Msto.

vs. 349. 350. *Sed quia pars violata fuit, coeuntia saxa Numine Iunonis tutus cum fugit Iäson*] Ms. *qua pars*. Male. Duas affert rationes Germanicus, cur Argo a puppi oriatur et prora careat: Priorem ex Arato Phaen. vs. 345. quo nautae appellere cupientes nauem conuertant et remos inhihent, quod ἀνακόπτειν dixit Aratus, alii, vt Cicero ostendit, πρύμναν προύσασθαι (vid. Grotii not. ad Arat. p. 8.); alteram rationem omnibus Mythologicis intactam, quod prora inter rupes fuerit collisa, vix periculum effugiente Iasone. Mentio tamen sit huius rei in Argonauticis Orphicis vs. 1157. vbi fatidica naus ita loquitur:

Οἱ μοι ἐγὼν, ὅφελόν με διαβῆραισθῆσαν ὀλέσθαι

Κυανέαις πετραῖσιν ἐν ἄξεινῳ τε κλύδωνι.

vs. 351. 352. *Haec micat in coelo late, non amplius, altus Qua surgit Malus*] Ita hos versus legere iussit Grotius. Sensus est: Non amplius micat Argo quam
vsque

vsque ad malum. Aratus: παρ' αὐτὸν ἰστόν. Ellipsis τοῦ *quam* similis post antecedens comparativum apud veteres valde frequens est. Vulgo:

*Haec micat in coelo lateri non amplior, aëus
Qua surgit malus*

Melius in Msto:

*Haec micat in coelo lateri non amplius audā,
Qua surgit manus*

manus vitiose exaratum pro *malus*. Poterit *lateri* tolerari; sunt enim latera αἱ πλευраὶ navis, vt supra:

Affultat lateri deprensa spuma carina.

vs. 354. *Puppis demisso tantum stat roscida clauo*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *lucida clauo*, non male quidem; at in Msto: *roscida laeuo*; vtrique hac lectione commissa euasit nostra. Aratus Phaen. vs. 351. dixit πηδάλιον κεχαλασμένον. Germanicus deriuauit κεχαλασμένον non ἀπὸ τοῦ χαλᾶν, sed ἀπὸ τῆς χαλάζης. Grando autem, nix, pruina, ros, si non eadem, sunt tamen cognata et affinia. Igitur *roscida puppis*, πηδάλιον κεχαλασμένον.

vs. 355. 56. 57. *Haud procul expositam sequitur Nereia Pistris Andromedam; media est Solis via, cum tamen illa Terretur monstro pelagi, gaudetque sub axe*] Tres hos versus ex Msto Grotius restituit. Pro *Haud procul* Ms. perperam *At procul*. Arat. Phaen. vs. 353. οὐκ ὀλίγον περ ἀπόπροθι. Eleganter autem dixit Germanicus: *media est Solis via*, h. a. Zodiacus, quem Aratus alibi ἡελίοιο κέλευθον vocat, interiacet. Huc pertinet versus Manilii Astron. I, 356.

Andromedam vastos metuentem Pistris hiatus,
vbi male in edd. nonnullis *Piscis* legitur. De bellua marina Pistris Valer. Flacc. Argon. II, 530. iamque agmine toto *Pistris adest*, miseraeque inhiat iam proxima praedae.

vf. 358. *Diuerſo poſita*] Ms. *Diuerſi*. Male.

vf. 359. *Auſter Piſtrin agit*] Sic bene Ms. Arat. Phaen. vf. 356.

— — νότος ἐχθρὸν ἀγλῆσι

Κῆρος —

Vulgo ſine ſenſu: *Auſter piſtris agit*. *Piſtrin* autem per metatheſin pro *Priſtin* dici, nemo eſt qui neſciat.

vf. 362—364. *Annem, qui Phaethonta ſuas deſleuit ad undas, Poſtquam patris equos non aequo pondere rexit, Fulmine reddentem flammas Iouis*] Tres hi verſus, quibus edd. antiquiores carent, a Grotio e Miſto reſtituti ſunt. In verſu 364. Grotius eleganter coniecit: *Fulmine reddentem flammas Iouis*, pro eo, quod eſt in Miſto, *Vulnere reddentem flammas Iouis*. Ouid. Metam. II, 311.

— *Et dextra libratum fulmen ab arce*

Miſit in aurigam, pariterque animaque rotisque

Exiit, et ſacuis compeſcuit ignibus ignes.

Pulchre igitur dicit Germanicus Phaethontem flammas ſolis reddentem flammis et fulmine Iouis.

hunc noua ſylua] Ouidius Met. II, 372.

— — *ſyluamque ſororibus auſtam.*

Eſt fabula nota.

vf. 365. *Planxere ignotis moeſtae Phaethontides vlnis*] Ex Miſto. Male vulgo: *Aſiae Phaethontides vlnis*. Dixit Germanicus *ignotas vlnas* vt Ouidius Met. II, 352.

Ille dolet fieri longos ſua brachia ramos.

Melius refertur hic verſus ad deſcriptionem Piſtris, non, vt in edd. antiquioribus, ad Eridanum.

vf. 366. *Eridanus medius liquidis interiacet undis*] Sic emendauit Grotius. Ms. *iniacet undis*. Vulgo *interiacet aſtris*. Verùm *aſtra* quomodo poſſunt dici *liquida*? Vult Germanicus Eridanum medium fluere inter Heliadum filiam, de qua locutus eſt. Aratus Phaen. vf. 360. vocat

vocat πολὺκλαυστον ποταμὸν, quia electra, lacrymae Heliadam, in Eridanum stillant. Ovidius Met. II, 364.

— — stillataque sole rigescent

*De ramis electra nouis, quae lucidus amnis
Excipit, et nris mittit gestanda Latinis.*

vf. 367. *Huius pars undae laeuum tenet Orionis]* Vulgo: *laeuum ferit Orionis.* Ms. *medium tenet Orionis.* Nostram lectionem ex vtraque hac mixtam dedit Grotius.

vf. 368 — 370. *procul ambobus qua Piscibus vnus Vincula conneſcit nodus, cristam super ipsam Aequoreae Pistris radians]* Ex emendatione Grotii. Vulgo:

— — *procul amotis qui Piscibus vsus,
Vincula conieſcat nodus; cristam super ipsam
Aequore Pistris adit.*

Ms. *coniecit pro conieſcat* et vf. 370. *Aequorae Pistris radians.* In promptu sunt rationes, quibus emendatio Grotii nititur. Pro *amotis* reposuit *ambobus* secundum Aratum Phaen. vf. 362.

Δασμοὶ δ' οὐραῖοι, τοῖς ἰχθύεσσι ἄκροι ἔχονται,
Ἄμφω συμφορέονται

vf. 370. 371. *sunt libera coelo Sidera, non vllam specie reddentia formam]* Vulgo: *sunt illi libera coelo Sidera, nonnullam.* Ms. pro *specie* habet *coelo*, ex versu antecedenti male repetitum.

vf. 372. *Sub Leporis latus, auersam post denique puppi]* Vulgo: *sub Leporisque latus versam.* Perperam. Nostra lectio ex Msto.

vf. 373. *Inter et Eridani flexus clauumque carinae]* Ita Ms. Vulgo: *Inter et Eridanum, flexusque cauumque carinae.*

vf. 374. *Atque haec ipsa nota est nullam praebere figuram]* Iterum ex Msto, qui tamen habet *praebuere*, librarii vitio. Vulgo corrupte:

Atque haec ipsa notat, si nullam ferre figuram

vs. 375—377. *Sunt etenim toto sparsi sine nomine mundo Inter signa ignes, quibus et si propria desit Forma, per appositi noscuntur lumina signi.*] Ita hos versus legit Grotius. Vulgo deprauatissime:

*Sunt etiam toto sparsi sine nomine mundi
Inter signa ignes etiam, quibus et sua desit
Forma, per oppositi noscuntur lumina signi.*

Emendationes Grotii sunt verissimae. In versu ultimo mutauit *oppositi* in *appositi*; nam Aratus Phaen. vs. 380. habet *παρὰ κειμένους*.

vs. 378—380. *Est etiam a Geminis diuersus Piscibus unus, Qui Boream fugitat, totus directus in Austros, Ventre sub Argoceri, Pristim conuersus ad imam.*] Petiit hos tres versus iterum ex Msto Grotius; desiderantur enim in edd. antiquioribus. In versu secundo Ms. habet *fugiat*, quod recte in *fugitat* mutauit Grotius, vt supra quoque. In versu primo textus Grotianus perperam *diuersis* exhibet pro *diuersus*.

vs. 381. *quā vestigia figit*] Ms. *quae*. Male.

vs. 384. *nec causa est nominis vlla*] Ita Ms. Non male vulgo: *nec causam nominis vllam*. Causa nominis est fabula.

Post vs. 385. *Nec procul hinc dextra defundit Aquarius undas*] Sic Ms. Vulgo *diffundit*. Alieno tamen loco, vt iam supra monitum, hic versus legitur, vt et sequens:

Atque imitata cadunt errantis signa liquoris.
Imitata, μιμηθέντα, Germanicus dixit passiue. Simile est illud, Virgilii Bucol. Ecl. IX, 53.

Nunc oblita mihi tot carmina —

vs. 386. *E quibus*] Ms. *Et quibus*. Male.

vs. 387. *Squamigeræ Pistris, pedibus subit altera signi*] Ms. *squamiger iustis pedibus subit altera signis*. Vitiose.

vs. 388. *est et sine honore corona*] Videtur Germanicus in Arati Phaen. vs. 401. legisse ἀγνωτοὶ κύκλω pro Δινωτοὶ κύκλω. Cf. not. Vol. I. p. 417.

vs. 398. *Ante Sagittiferi paullum pernicia crura*] Versus ex Msto emendatus, in quo tamen legitur *paullum*, contra metrum. Vulgo: *multum pernicia crura*. Ordo verborum est: Paullum ante Sagittiferi pernicia crura. Forſitan Germanicus apud Aratum Phaen. 399. legit non ὀλίγοι, ſed ὀλίγον γέ μιν ἄλλοι νελοῖτο Τοξευτῆρος, vt ſit ὀλίγον νελοῖτο *paullum ante*.

vs. 390—395. *Scorpius erecta torquet quæ spicula caudæ, Thuribulum vicinis Austris sacro igne videbis Arcturum contra; ſed quanto tardius ille Oceanum occaſu tangit, tanto magis arctæ Thuribuli metæ; vix coelum ſuſpicit, et iam Præcipiti tractu vaſtis dimittitur undis.*] Ita hunc locum egregie conſtituit Grotius. Monui ſupra ad vs. 282. primum verſum

Scorpius erecta torquet quæ spicula caudæ ibi alieno loco legi; iam inferui eum hîc, vt Thuribuli deſcriptio ab eo incipiat; nam hîc deſideratur. Duo verſus ſequentes in edd. antiquioribus omiſſi Mſto Grotiano debentur. Verſu quarto Ms. habet *occaſum*; vulgatae edd. *tanto et magis arte*. Vs. quintum vulgatae ſic legunt:

Thuribulum metæ vim coelo ſuſcipit, et iam ſine ſenſu. Ms. noſtram lectionem præbuit. Verſu vltimo pro *Præcipiti tractu* ed. Ald. habet *taſtu*. Sensus totius loci eſt: Apud Scorpii acumen inuenies australem Aram oppoſitam Bootæ; ſed quanto ille tardius occidit, tanto arctiores ſunt metæ Aræ; adeo vt vix ortum ſit, quin ſtatim iterum occidat. Cf. ſupra vs. 225.

— — *quanto breuiore Lycaonis Arctos*
Axem aſtu torquet, tanto pernicioſior ille
Diſtantes curſu properat contingere metas.

Quo ex loco etiam liquet, quid Germanicus vocet *metas* signi alicuius, scil. duo puncta, ἀνατολικὸν et δυτικὸν, quae in Horizonte imaginamur.

vf. 397. *Venturamque notis cladem depellere suavit]* Male vulgo *nouis*. Sunt notae σημεῖα. In versu sequenti ed. Ald. habet *numerus* pro *numeret*. Vitiose.

vf. 399. *caetera coeli]* Ms. *tempora coeli*. Male.

vf. 400. *illo splendente timeto]* Vulgo: *illo splendore timeto*. Ms. *illo splendenti metuendum*, quae lectio haud dubie e glossa orta est. Vt nos dedimus, refinxit Grotius.

vf. 401. *pacem pelagi]* Similiter Auienus Prognost. vf. 403. (1738):

— — *Thetidi terrisque supina*

Pax aderit.

vf. 402. *Tunc mihi spissentur substrieto cornua velo]* Ita hunc locum legi vult Grotius. Male vulgo:

Tunc mihi siccentur astriceto cornua velo.

Cum enim κεράλα siue cornu sit τὸ ἐπάνω τοῦ ἰστοῦ δεδεμένον πλάγιον ξύλον, οὗ ἐξάπτεται ἡ ὁρμή, sequitur velo turgido laxari, substrieto spissari, quod fit in tempestatibus. *Rigidos* similiter *rudentes* in procella vocat, quod contrarium est ei, quod supra dixerat *excussos*, in vento moderato et secundo. Legendum enim est in versu sequenti: *Et rigidi emittant flatus per inane rudentes*. Pessime vulgo:

Erigat, emittatque latus per inane rudentes.

vf. 404. *Quodsi deprensae turbavit]* Vulgo: *deprensa*. Ms. *turbabit*.

vf. 406. *sorbetque inimicum Nerea prora]* Ex emendatione Grotii verissima. Vulgo: *soluetque*. Ms. *seruetque*.

vs. 407. *Vel si respexit seruator Iuppiter, aegre]*
Ita Ms. Perperam vulgo:

Vel si perspexit seruator Iuppiter aeger
seruator Iupiter, Ζεὺς σωτήρ.

vs. 408. *Vltima persoluunt iactati vota salutis]* Vulgo *iactatae*, quod emendauit Grotius, quia apud Aratum Phaen. vs. 428. legitur ὀτλήσαντας, neque satis recte *salus iactata* dicitur.

vs. 409. 410. *Nec metus ante fugit, quam pars perfulserit omnis, Quae Borean coeli spectantibus indicet orbem]* Sic versus hos constituit Grotius ex Msto. Vulgo:

Nec metus ante fugit, quam pars effluxerit orbis,
Quae boream coelum spectantibus indicet ortum.

LECTIO *effluxerit* in versu priori ex *effulserit* nata. Quod edd. vulgatae in altero versu habent *ortum*, tolerari possit; sed Msti lectio vera, si ita iuues, vt iuuimus. Sensus est: Pars omnis effulgens sectantibus coeli orbem Boream indicat.

vs. 411—413. *Sunt etiam flammis commissa immania membra Centauri, capite, atque hirsuto corpore et aluo Subter candentes hominem reddentia Chelas.]* Versus hos in edd. antiquioribus desideratos e Msto restituit Grotius.

vs. 415—417. *Nascitur intacta Sonipes sub Virgine, dextra Seu praedam e syluis portat, seu dona propinqua Placatura Deos, cultor Iouis, admouet Arae]* Ita hos versus emendauit et distinxit Grotius. Vulgo:

Nascitur intacta Sonipes sub Virgine dextra,
Seu praedam e syluis portat, seu dona propinqua
Placatura Deos, cultor Iouis, admouet Arae.

Ms. *seu praedam syluis portat — admonet Arae.* Cf. Arati Phaen. vs. 439 sq.

vs. 418. *Hic erit ille pius Chiro, iustissimus]* Recte sic emendauit Grotius. Dicitur Chiro in Orph. Argon. vs. 377. δικαιοτάτος κενταύρων, et Auienus vs. 899. eundem

dem appellat *arbitrum aequi*. Vulgo *Chiron*, *tutissimus*. Ms. male *Sic erit* pro *Hic erit*.

vs. 420. *Hic humero medium scindens iter aetheris alti*] Ms. male *Hinc* et *scandit* pro *scindens*.

vs. 421. *Si tenuem traxit nubem stellasque recondit*] Edd. Ald. Basil. male *sic tenuem*, quod iam Morelius correxit, qui tamen cum illis adhuc habet *stellasue*. Perperam.

vs. 422. *Toto clarus equo venientes nuntiat Euros*] Aratus Phaen. vs. 433. ait:

— ἀτὰρ μετόπισθεν εἰκότα σήματα τεύχοι

Νύξ ἐπὶ παμφανόωντι Θυτηρίῳ —

Quod sic explicat Theon: μετὰ ταῦτα δὲ ἐπὶ τῷ Θυτηρίῳ τὰ προειρημένα σημεῖα ἀποτελοῖη ἡ νύξ. Sequitur hunc Auienus vs. 887.

— et coelo sint omnia signa priora.

Germanicus μετόπισθεν interpretatus est posteriora Centauri, τὰ ἱππούραια, et εἰκότα σήματα intellexit ἀστέρων διαφανεῖς. Caetera quae apud Aratum sequuntur ἐπὶ παμφ. Θυτ. Germanico sunt non intellecta et neglecta.

vs. 423—425. *Nec procul hinc Hydros trahitur, cui cauda superne Centaurum lucet, tractus subit ille Leonem, Peruenit ad Cancrum capite et tria sidera tangit.*] Hi tres versus ad Hydrae descriptionem pertinentes et in edd. antiq. omissae a Grotio e Msto restituti sunt. Cf. Arati Phaen. vs. 444 sq. Germanicus vt et alii Latini *Hydram* vocat, quem Aratus Ὕδρην. In tertio versu pro *tristia sidera*, vt in Msto est, Grotius reposuit *tria*, Arato iubente. Similis locus supra

— *duo sidera perlegit unum.*

vs. 426. 427. *Huic primos tortus Crater premit, vteriores Vocaii rostro Coruus forat; omnia lucent*] Ex emendatione Grotii. Vulgo corrupte:

Hic

*Hic primos ortus Crater premit ulterioris,
Vocalis rostro Corui, super Hydraque lucet.*

Ms. habet: *Vocali rostro Coruus forat.*

vs. 428 — 430. *Et Coruus pennis et paruo pondere
Crater, Et spatio triplicis formatus sideris Hydros. Sub
Geminis Procyon fulgentia sidera surgit.*] Restituti sunt
hi quoque versus, vltimi primae partis Phaenomenorum,
a Grotio ex Msto. In secundo Ms. habet: *spatio triplici.*
In tertio notandum, quod Germanicus *surgit* sensu actiuo
dixerit; nec mirum, cum *surgo* per syncopen sit a *surrigo*.

Ab hinc omnia ad finem vsque *Φαινόμενων* in edd. an-
tiquioribus desiderata a Grotio demum ex Msto edita sunt.

vs. 432. 433. *semel assignata tuentur Immoti loca*] Ms. *In morti loca.* Vitiose. *Immoti sunt ἀπλανέες.*

vs. 434. *At quinque stellae*] Grotius coniicit: *At
quinae* ob versum. Potest quidem graeco more breuis
duabus consonis sequentibus produci; sed hoc Germanico
inuitatum.

vs. 437 — 439. *Haud equidem possis alio contingere
signo, Quod diuersa via est; hinc atque hinc saepe viden-
tur Occasus, ortusque*] Ita emendauit Grotius. Ms. de-
prauate:

*Haud equidem passim alio contingere signo,
Quae diuisa dies hinc atque hinc saepe videntur,
Occasus, ortusque —*

Sensus est: Non possis planetarum alterum per alterum
comprehendere, vti in fixis stellis fecisti, vaga si quidem
illis via est. Sic Auienus vs. 921.

*Nullus eas alio pacto deprendere certet,
Tam vaga per totam cunctis via defluit aethram.*

Deinde ortus occasusque non vno fiunt loco.

vs. 441. *Hoc opus arcanis si credam postmodo musis*] Dicit Aratus Phaen. vs. 460. se non audere Planetarum naturam versibus exponere. Germanicus dubitat, vtrumne
hausta

hausta ex Chaldaeorum et Aegyptiorum mysteriis (vnde arcanas musas vocat) disciplina, aliquando laboriosum ea de re opus sit conscripturus; vtitur itaque locutione vulgo vsitata: *Tempus docebit*. Hoc ipsum syntagma de planetis eorumque operationibus, quod tunc, cum haec scriberet, in manibus habuisse videtur, postea perfecit; et aliqua eius adhuc fragmenta restant.

vf. 442. *Tempus et ipse labor, patientur fata, docebit*] Ms. perperam: *patiatur fata*.

vf. 443. *Signorum partes*] Ait Germanicus, quatuor Circulos Signorum ordinem et partes explicare. Male nempe intellexit Arat. Phaen. vf. 461.

Ἀπλανέων τά τε κύκλα τὰ τ' αἰθέρι σήματ' ἐνισπεῖν.

Ἦτοι μὲν, πᾶ γε κεῖτ' ἐναλίγκια δινωτοῖσι

Τέσσαρα — Quasi Aratus dixisset:

Et fixorum orbis et sidera dicere coeli,

Sidera, quibus pariter respondent quattuor Orbis.

Per τὰ αἰθέρι σήματα fixas stellas intellexit, vt et Cicero, et τὰ γε ad ea ipsa sidera retulisse videtur. Longe aliter Auienus, quem vide vf. 490 sq.

vf. 446. 447. *Nec par est illis spatium; duo nanque feruntur Inter se aequales; duo quorum est maxima forma*] Ms. *illi spatium*. In versu posteriori omissum est *duo*, quod tamen ob sensum et ob versum repeti debet.

vf. 448. 449. *Et totidem rursum praedictis ante minores. Hi semper distant; illos communia signa* —] Ms. *totidem inter se praedictis* — *Hi semper distant illos; communia signa*. Sensus totius loci est: Non sunt hi circuli aequales, sed δύο δυσὶν ἀντιθέρονται, i. e. duo sunt inter se aequales, duo scil. maiores, duo minores. Minores sunt παράλληλοι. Maiores, Aequinoctialis et Zodiacus, ad duo puncta intersecant se mutuo in aequalia hemicyclia, siue arcus. *Signa* vocat σημεῖα, graeco more, quae Mathematici vulgo *puncta* solent appellare.

vs. 454. *mediis et lucet in umbris*] Ms. *mediis et lucet.*

vs. 455. *Lacteus hic orbis nullo minor orbe rotatur*] Ms. *nullo minus orbe.* Putat Grotius, hunc versum, cui Arateus respondet nullus, esse supposititium, et ex eo, quem infra habes:

Hos inter medius nullo minor orbis habetur,
quodammodo confictum.

vs. 456.] Grotius ad h. l. „Versus hic plurimi, immo fere omnes, in quibus sidera describuntur, quae Tropicum Cancrī attingunt, corrupti, mutilati, transpositi, aliisque supposititiis interpolati sunt, adeo ut cum Arato iis nihil conueniat; quare reselectis iis, quae superflua visa sunt, additis paucis, quae necessaria, transpositis in suum locum, quae dissita, mutatis, quae mala visa sunt, hanc translationem ex coniectura concinnauimus, ita tamen, ut nusquam nimium a lectione Msti recederemus.“

vs. 458. 459. *Per Geminorum humeros currit, vestigia tangit Aurigae, plantamque tegit Perseida laeuam*] Ms.

*Per Geminos currit medios, vestigia tangit
Aurigae, plantamque tegit Perseida laeua.*

Geminorum humeros rescripsit Grotius ex versu: *Et Geminis humeros.*

vs. 460 — 463. *Transuersae Andromedae secant et latera utraque tactu, Et totam absque humero dextram; tum candidus ora Cygnus habet, pariterque Feri pernicia crura*] Ms.

*Transuersae Andromedae secant utraque latera tactu
Et totam ab humero dextram summa ungula cursu
Diuidit et Sagittiferi medium pernicia crura.*

Ferum intellige Equum. Sunt ὅπλα δ' ἱππίοι Arati.

vf. 464—469. Apponam hîc tantum versus, quem-
admodum in Mîto Grotii leguntur; vt conferri possint
cum iis, quos a Grotio emendatos in textu exhibui:

*Hinc alius rapit orbis iter, tum candidus ora
Cycnus habet, iuxta cubito lucet super ipsum
Nixa genu facies, et primis ignibus Anguis
Effugit, at Virgo totus Leo, totus in ipso
Cancer, ab aduersis omnem secat ille Leonem
Clunibus, hirsutique iubam per pectoris exit.
Cancro qui fulgent oculi, cui regula currit
Per medios, sic diuidit latera utraque tangunt
Et Geminis humeros, et Tauri ungula dextra
Radit Ophiuchi humeros vastos fulgere notabis.*

Hunc octo in partes si quis diuiserit orbem —

Versus vltimus in textu nostro *Hunc octo* etc. clarus est,
sed coactus. Dubitat itaque Grotius, an non, a Germa-
nico omiſſus, a Monacho sit suppletus. Caetera omnia,
quae in Mîto leguntur, aut inepte ob similitudinem repe-
tita, aut ex alius scriptoris Phaenomenis perperam hîc
inserta sunt. Poterunt etiam loci ostendi Arati, e quibus
singula translata sunt; sed non est tanti.

vf. 469. 470. *Quinque super terras semper fulgere no-
tabit, Abdi tres undis, leuibusque latere jub umbris]* Ms.
notabis, Abdit tres undis.

vf. 473—476. *Tunc habet aetherii cursus fastigia
summa, Ereſtoque polo Phoebus non applicat unquam Can-
dentes currus; aduerso nititur orbe, Dum tangat metas;
pronus deuoluitur inde]* Ms. *Tunc habet aeterni custos —
Ereſtoque polo breuibus non applicat unum Candentis cur-
sus. Auerſo — Dum tangant metas.* Sensus loci, sicut
Grotius eum emendauit, est: Cum Sol ad Circulum Can-
cri peruenit, iam in summo est; neque enim ad polum
ipsum potest pertingere; eo vsque igitur scandit aduerso
quasi

quasi coelo; deinde pronus iterum in Austrum declinat. Auienus vs. 984.

— *neque celsum semita in axem*

Sideris erigitur; via rursus nota iugales

Suscipit, inque Notum rutili redit orbita Solis.

Quibus similia in Arato deesse videntur, nisi haec Auienus, quod probabile est, ex Germanico expresserit.

vs. 477. *Hic Boreae propior*] Ms. *Hinc Boreae propior*. Male.

vs. 478. 479. *Aegoceros metas hyemis glacialibus Austris Aestatisque tenet flagrantia sidera Cancer*] Ita Ms. qui in posteriori versu habet quoque *flagranti pro flagrantia*. Coniicit autem Grotius, versus hos duos locum inter se mutare debere, ut ille, qui de Capricorno loquitur, sit posterior; nam sequitur statim:

Hoc medium fidus findit deuexior orbis,
quod ad Capricornum necessario referendum, docent illa Aratea Ph. vs. 501.

Ἄλλος δ' ἀντιόωντι νότῳ μέσον αἰγοκέρῃα
Τέμνει

vs. 482. 484. *velocia crura Contingit Canis, et Leporem iam defecat imum, Defecat et sacrae speciosa plu-
stria puppis*] Ex Grotii emendatione. Ms. ita:

— — *velocia crura*

Configit Leporis, Canem iam defecat imum,
*Defecat et sacrae speciosae plu-
stria puppis.*

vs. 486. *magnus micat arcus in illo*] Sic mauult Grotius. Ms. *magnus micat orbis in illo*. Aratus Phaen. vs. 506.

— ἐν καὶ τόξον ἀγαυοῦ Τοξευτῆρος

Magnum artum supra quoque dixit Germanicus:

Belligeri Titan magnum cum contigit arcum

vs. 492. *Phoebus radiatos extulit ignes*] In Msto erat spatium vocante *r d atos*, unde Grotius *radiatos* fecit.

vs.

vf. 494. *librato pondere mundi*] Sic emendavit Grotius. Ms. *fidere mundi*. Verum Auienus vf. 58.

*Cur spacium lucis madidae cum tempore Noctis
Libra celerque Aries dimenso pondere Olympi
Aequarent —*

Dimenso Auieno, quod Germanico *librato* h. e. *aequato*; nam mundum nihil aliud esse, quam coelum, iam notum.

vf. 498. *duo sidera cruris*] Habet enim Taurus in flexo crure duo sidera, alterum in genu, alterum in ungula. Vide Hygin P. A. II, 21. et Schaubach ad Eratosth. Catasterism. p. 90.

vf. 499. *At medium*] Ms. *Ad*. Male.

vf. 500. 501. *Coruique querentis, Ultima deficiunt nigra quae sidera cauda*] Possis ex fabula conicere: *Coruique gerentis*. Dicitur enim Coruus in fabula Craterem gerere, quod tamen in asterismis aliter est. Sed satius est, *querentis* interpretari *κρωζοντος*. Coruus autem in cauda est Hydrae. Quare bene subiungit Germanicus:

Ultima deficiunt nigra quae sidera cauda.

(In Ms. legitur *qua* pro *quae*. Minus bene.) Sunt enim stellae illae obscurae. Hyginus in asterismo Hydrae: *in quinta usque ad caudam nouem* (habet stellas) *omnes obscuras*. Pessime scholiastes Germanici Anonymus *otto claras* posuit, quamquam stellae hae non sint extremae obscuritatis, sed quartae vel quintae magnitudinis. Coruus nullas habet in cauda stellas. Eas Germanicus ait deficere, visui nostro imputans, quod re vera nihil est.

vf. 503. *Hic etiam celsi genua aspicias Ophiuchi*] Ita hunc versum legendum censuit Grotius. Ms.

Et celsi mediam partem Anguis et a medio Ophium.

Possit haec lectio iuuari, vna voce, quae temere repetita videtur, deleta, hoc modo:

Et celsi partem Anguis et a medio Ophiuchum.

Sed quia Aratus et alii genua tantum exprimunt, de Angue etiam non meminerunt. Emendatio Grotiana a scriptura Msti non nimium recedit. Pro *mediam* habes *etiam*; pro *anguis* et habes *aspicies*; vox *celsi* manet; *Ophiuchi* casus tantum mutatus; *a medio* deletum est, quia ex repetitione vocis *mediam* natum videtur.

vs. 504. *Nec procul inde Aquila; at toto capite incubat ardens*] Ms. omittit *at*. Male.

vs. 505. *longae spatium ceruicis inhaeret*] Ms. *longe*. Sed bene rescripsit Grotius *longae*. Germanicus supra:

Et capite et longa ceruice insignior exit.

vs. 506. *quorum tractus*] Ms. *actus*. Perperam.

vs. 507. *Rectus per medios decurrens traiecit axis*] Legit Germanicus non male in Arato Phaen. vs. 525. ὁρθὸς περιβάλλεται ἄξων, vbi vulgo ὁρθοῦς habemus, quam lectionem sequitur Auienus vs. 1021.

Hos omnes recto contentos tramite coeli,

Distantesque pari spatium sibi, transigit axis.

vs. 508. *sine fine rotantur*] Ms. *notantur*. Male.

vs. 510—512. *Quartus in obliquum tres vnus colligat orbes; Partibus extremis diuersos implicat; vnum Inter vtrumque secat medium, deuectus in illum*] Ms. *Quartus in obliquam — colligit orbes — extremos diuersos implicat vnus — defectus in illum*. Sensus est: Zodiacus tres alios contingit, extremos tantum tangens, medium per medium secans. Germanicus supra:

Interualla trium diuersus colligit vnus

Versum vltimum possis etiam ita legere:

— — vnus

Inter vtrumque secat medium, defectus ab illo.

vt mutua intersectio Zodiaci et Aequatoris indicetur.

vl. 521 — 523. *In sex signiferum si quis diuiserit orbem, Aequales partes succumbit regula binis Inferior signis, spatii tantumque tenebit Vna, sui lateris quantum a Tellure recedit*] Ita hos versus constituit Grotius. In Ms. corrupte versu secundo: *Aequalis Aries pro Aequales partes* — Idem: *Inferior signis spatiis, tantumque tenebit Vna suis lateris*. Cf. not. ad Arati Phaen. vl. 541. Vol. I, p. 429. *Latus est linea recta*: Sic Germanicus supra vl. 188.

— *quantum latus a pede dextro*

*Cephius extremam tangit Cynosurida caudam,
Tantumdem ab laeuo disternat.*

vl. 525. *Nec tamen humanos visus fugit ultimus orbis*] Videtur Germanicus male intellexisse versum Arati Phaen. vl. 541.

"Οσσον δ' ὀφθαλμοῖο βολῆς ἀποτέμνεται αὐγῇ
cuius sensus est: *Quanta ab humano se tendit linea visu.*

vl. 526. *Haec via Solis erit bis senis lucida signis*] Pertinet huc elegantissimum fragmentum operis Germanici de planetis et signis Zodiaci eorumque operationibus coniunctis, a Grotio editum et emaculatum, quod a me hîc quoque adscribi lectoribus haud iniucundum fore spero:

Vna via est Solis bissexis lucida signis;

Hac rapitur Phoebe, per idem Cythereius ignis

Fertur iter, per idem cristatus vertice Mauors,

Mercuriusque celer regno coeloque verendus

Iupiter, et tristi Saturnus lumine tardus.

Omnibus his gemini motus, quorum alter ab ipsis

Nascitur, et proprios ostendit sidere nisus,

(Tunc mundum subeunt lento pede) concitus alter

Inuitus rapit, et coeli circumrotat orbem.

Annua Sol medius designat tempora; Phoebe

Menstrua; namque anno Solem remegre videbis,

Mouerit unde suos currus per signa volantes.

Hoc

*Hoc peragit spatium breuiore citatior orbe
 Menssem expleturis Phoebe contenta diebus.
 Annuus est Veneri cursus; neque tardior illa
 Mercurius; binos Gradius perficit orbes.*

In Msto Grotii, vnde hoc fragmentum desumptum, bis erat *Phoebe* duplici e notatum, quae antiqua est literae graecae η apud Latinos scriptura. Habebat idem liber *circum-* notat pro *circumrotat* et nam quā anno pro nanque anno. Deinde versus, antepenultimum praecedens, ita erat exaratus:

Hoc peragit spatio breuior citatior orbe.

Item *Contempta* pro *Contenta*, et *Annus* pro *Annuus*, et si quae similia.

vf. 528. *qui prodidit Hellen*] In Catalectis Pithoei Carm. de Sign. coel. p. 167.

Proditor est Helles et portitor Europaeus.

Apud Pithoeum et in Grotii notis p. 20. male impressum: *Proditor Europes.*

vf. 530. *Sopito vigilis incesto donauit amor*] Sic bene emendauit Grotius. In Msto:

*Sopito vigili incesto donabit amore
 amor* antiqua ablatiui forma.

vf. 532. *Europe thalamis et virginitate relicta*] Ms. *Europae — relictae*. Male. *Thalamus* hic nihil aliud quam patrios Penates significat. Ita Helena apud Homerum II. III, 174. Ὀδυσσεύς τὴν ἑλὴν ἰδὼν ἔλεγε. *ἡ δὲ ἑλὴν ἰδὼν ἔλεγε*.

vf. 533. *mendacia sensit Litora*] Emendauit Grotius. Ms. habebat *Litore*, nescio an melius.

vf. 534. *partus enixa*] Ita loquitur Iupiter Taurus ad Europam apud Moschum *Europa* sub fin.

Ἐξ ἐμέθεν δὲ κλυτὸς μᾶλα φύσσει υἱας.

vf. 540. *Sidere donauit, Cancer, Saturnia Iuno*] Sic iam ante Grotium emendauit Scaliger; est enim ἀποστροφή. Vulgo *Cancrum*. Auienus vf. 391.

— *Hic etenim Lernaei gurgitis Hydram
Vreret Alcides cum flammiger, ausus in ipsum
Repere victorem* —

Cf. Schol. German. et Hygin. P. A. II, 23.

vs. 541. *numquam secura nouercae*] Auienus l. l.
— *astraque Cancro*

*Iuno nouercales ut semper proderet iras
Praestitit.* —

vs. 542. *pia Virgo*] Similiter in Catalectis Pithoei
p. 168.

Atque Leo primus labor Herculis, et pia Virgo.

vs. 544. *Scorpius hinc duplex, quam caetera possidet
orbe Sidera, per Chelas geminato lumine fulgens*] Sen-
sus est: Scorpionum duplum tantum spatium possidere, quam
caetera, utpote cum Chelas in se complectatur, unde
μέγα θηρὸν Arato audit.

vs. 545. *Quae mihi dicta canant magnum scelus Orio-
nis!* —] Ita haec legi debent, per parenthesin et *θau-
μαστικῶς*, recte id monente Grotio, qui etiam *scelus* re-
posuit pro *fidus*, ut est in Mss. Occasione Scorpii enim
in Orionis facinus cum indignatione inuehitur poeta.

vs. 547. *supplice plausu*] Scholiastes Germ. de hoc
Sagittario: *qui inter Musas saepius commoratus plausu
cantus carum distinguebat.* Et huc alludit *Croti* siue *Cro-
tonis* nomen illi tributum. *Phoebea arma* in versu se-
quenti videntur esse arcus et sagitta.

vs. 549. *Cochlidis inuentor*] Ex emendatione Grotii.
Vulgo: *Poplitis*. Theon: ὁ δὲ Αἰγόκερως ὁμοίος ἐστὶ τῇ
αἰγῇ. Κατηστερίσθη δὲ εἰς τιμὴν τοῦ Πανός. Εἰς γὰρ
τοῦτον μετεβλήθη διωκόμενος μετὰ τῶν ἄλλων θεῶν.
Εὖρε δὲ οὗτος τὴν κόχλακα ἐν τῇ θαλάσῃ· διὸ παράση-
μον ἐν οὐρανῷ ἰχθύος ἔχει. Ἡ ὅτι σύντροφος ἐστὶ τοῦ
Διός. Hunc ex parte interpretatur Hyginus P. A. II,
28. *Hac etiam de causa eius posteriorem partem Piscis
esse*

esse formationem, quod muricibus, i. e. maritimis conchyliis hostes sit iaculatus pro lapidum iactatione. Schol. Germ. ex Hygino: quod Dicolon inuenisset in mari, ideo Piscis cauda notatum. Vbi similiter transpositis literis Cochlidem legendum. Κόχλακας, κόχλαδες, κόχλιδες, seu κόχλοι sunt λίθαιες οἱ ἐν τοῖς ὕδασι, lapilli aquatici, cuius Titania flatu] Supra:

Cum vis Titania flatu

Bellantem est mirata Iouem —

Titanes Ioui arma inferentes mirati sunt illum bellantem et ipsos fugantem solo Aegipanis flatu. Theon: τῷ δὲ ἡχῷ αὐτοῦ πανικῶ καλουμένῳ τοὺς Τιτᾶνας ἐτρέψατο.

vs. 551. *Vt fuerat geminus forma]* Respicit poeta eo, quod Capricornus sit τῶν διμῶρφων ἀστρον. Sic ipse alibi:

Aut ubi consurgit Capricornus et ipse biformis.

Manilius Astron. II, 170.

Atque ex diuerso commissis corpore membris,

Vt Capricornus, et hic qui tentum dirigit arcum

Iunctus Equo —

Cf. ibid. I, 409. Schol. de Signis Zodiaci loquens: Item quartum quoque eorum, aut Tropicum, aut solidum et deforme. Lege: Item quartum quodque eorum aut T. a. s. aut biforme. Et paulo post pro deformia legendum biformia.

vs. 553. *patriamque pauentem]* Ex emendatione Ios. Scaligeri. Motu enim Catilinario natus Augustus, horoscopante, vt putabatur, Capricorno. In Mito: *patriamque parentem.*

vs. 556. *Deucalion paruum defundens indicat urnam]* Ita emendauit Grotius. Mendose in Mito:

Deucalion parum defendens indicat urnam

Manilius Astron. I, 272.

Post hanc inflexam defundit Aquarius urnam.

In Catalectis Pithoei p. 168.

Deucalionis aqua et Pisces postrema figura.

vs. 557. *Syriae duo numina Pisces*] Ms. *duo nomina*. Lectio nostra ex emendatione Grotii aut omnino explicanda, quia omnes Pisces colunt Syri, teste Clemente Alexandrino, aut de hisce Piscibus tantum intelligenda, quorum alter Venus Syria, alter Cupido. Vide Hygin. P. A. II, 48. Schaubach ad Eratosth. Catasterism. p. 118.

vs. 558 — 562. *Temperat; hunc iterum praedictus nascitur ordo Lanigeri et Tauri, Geminorum, postea Cancrī, Tunc Leo, tunc Virgo, tum Scorpios, Arquitenensque, Et gelidus Capricornus, et imbriferi duo Pisces. Aevi perfecti diuisus tollitur orbis*] Primus versus manifesto corruptus est et quatuor sequentes omnino spurii sunt. Neque enim cum iam omnia sidera recensuerit Germanicus, potuit eadem repetere, neque ipsa verba cohaerent. Quintus versus ne sensum quidem habet. Rursus alii versus hīc defunt, quod ex Arateis facile liquet. Defunt enim omnia, quibus translati fuerunt versus Aratei post siderum Zodiaci enumerationem, vsque ad illum: *Ὅς καὶ ἀπόβλητον* (Phaen. vs. 551 — 559.)

vs. 567. 568. *Cetera tum proris ardentia suscipe flammis, Quid cadat, aut surgat, summoue feratur ab orbe*] Ex emendatione Grotii. In Msto:

Cetera tum proris ardentia suscipe flammis,

Quid cadat ut surgat summoue feratur ab orbe.

Pronas flammās dicit, quia ad nos versae sunt. *Summo ab orbe ferri* vocat *μεσουρανεῖν*.

vs. 569 — 571. *Quantoue exsiliunt spatīo cum caerula linguunt; Namque aliud pernix, aliud maiore trahetur Mole alio, Occanum tardo linquentia passu*] Non sunt haec ex Arato. Grotius mutavit quaedam. In Msto: *caerula linguunt — aliud pernix, aliud maiore — linquentia passu.*

passu. Sensus est imperfectus ob versus unius plurimue defectum. Non immerito dubitat Grotius, an haec ad Phaenomena, an potius ad alterum opusculum, in quo forte de ortuum et occasuum temporibus egerit Germanicus, pertineant.

vs. 572 — 578. Mendose haec in Msto. leguntur ita:

*Quod sine fine caua solis via forte latebit,
Occulet aut signum conscendens vertice coelum
Altus Athos vel Quillene vel candidus Haemus,
Gargaro nauti dens Superisue agitatus Olympus,
Tum dextra laeuaque simul redeuntia signis
Sidera si noris, numquam te tempora noctis
Effugient, numquam ventus Tithonius ortus.*

Reposuit Grotius iure suo in versu primo: *Quod si nube caua* versu tertio: *vel Cyllene*; versu quarto: *Gargaron aut Ide*; versu ultimo: *veniens Tithonius*. Expresit Germanicus ista Aratea (Phaen. vs. 563):

— — ἀτὰρ εἰ νεφέεσσι μέλαιναι
Γίνονται ἢ ὄρεος κεκρυμμέναι ἀντέλλοιεν
Σήματ' ἐπερχομένοισιν ἀρηρότα ποιήσασθαι.

In Arati textu nostro vitiose impressum est μέλαιναι pro μέλαιναι. *Tithonium Ortum* dixit Germanicus ab Aurorae marito.

vs. 579. *Cum primum Cancrum*] Sequitur pars tertia ex diuisione nostra, cui adstipulatur Leontius de Sphaera Aratea Vol. I. p. 258. Ἀλλὰ μὴν οὔτε ἐκεῖνο λαθεῖν χρὴ, οὔτε (lege ὅτι) τὸν περὶ τῶν ἀστέρων λόγον εἰς τρία μέρη διαιρεῖ ὁ Ἄρατος. Καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ διδάσκει περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλα αὐτῶν θέσεως — ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περὶ τῆς νοουμένης αὐτῶν ὑπὸ τῶν κύκλων τομῆς, ἢ ὅποιου αὐτῶν πρὸς τοὺς κύκλους σχέσεως — ἐν δὲ τῷ λοιπῷ περὶ τῆς γενομένης αὐτῶν πρὸς τὰ ἀνυτέλλοντα μέρη τοῦ ζωδιακοῦ στάσεως.

vs. 580. *Minoae fertae coronae*] Ms. *Minoiae*, inuito metro. Cf. Auien. vs. 1090.

581. *Occidit et dorso Piscis caudaque priore*] Ms. *dorsus Piscis*. Male *Cauda priore* dixit, non quasi duas habeat, sed quia cauda priore occidit ἐξόπιθεν τετραμμένος secundum Aratum.

vs. 582. 583. *Mergitur in totos humeros Ophiuchus, et Anguis Ultima caudā micat, tortus habet illa timendos*] Ms. *in totos humero et ortus pro tortus*. Grotius ad h. l. „Videtur hic deesse versus. Et iam dudum obseruavi in tertia hac parte, aut Germanicum admodum negligentem fuisse in Arato transferendo, aut exscriptores, quicquid repetitum videretur, suo more deleuisse. Dixerat Aratus Phaen. vs. 575.

Τὸν δὲ καὶ εἰς ὤμους κατὰγει μογερόν Ὀφιοῦχον
Καρπύος ἐκ γονάτων, κατὰγει δ' Ὀφιν αὐχένος
ἐγγύς.

Itaque ne nihil dicamus, hoc afferemus. Versus supra vnus supererat talis:

Nixa genu facies et primis ignibus Anguis.

Possit videri versus ille huc pertinere. Nam pro ἐκ γονάτων videtur Hyginus etiam ἐγγόνασι legisse, cum et ille Engonasin Cancro oriente occidentibus annumeret. Sed diligentius inspicienti facile apparebit nullum hic erratum librarii, sed potius Germanici. Illud ἐκ γονάτων merito neglexit, quia non potest Ophiuchus occidere ad humeros, nisi ab ipsis genubus, imo a pedibus. Hoc recte. Illud αὐχένος ἐγγύς ita intellexit, quasi diceret a capite ad collum mergi, cum a cauda ad collum mergatur, vt res docet, et Hyginus: *et anguem totum praeter caput et ceruicem*. Videtur cum Germanico intellexisse Cicero:

— — clarumque recondit

Anguitenens validis magnum a ceruicibus anguem.
Aliter

Aliter enim ad cervices dicere debuerat. Quo in loco epithetorum duorum coniunctio ἑλληνιστὶ insolens librariis occasionem dedit nullo sensu legendi: *Cancrumque recondit*. Consentit igitur Cicero cum Germanico. Dubito an et Auienus vs. 1098.

— *Cancer premit ortus, et Anguem*

Agmine qua vasto fluitat caput, aspera ceruix

Qua tumet, et spiris qua turgent pectora primis.

Vbi fluitat caput dixit, vt Aratus de altero Angue: κείνη που κεφαλὴ τῇ νήχεται. Germanicus igitur cum dicere vellet, Anguis caput et collum occidere, e contrario dixit, caudam et spiras omnes micare, h. e. caetera omnia praeter caput et ceruicem.

vs. 584. *Nec multo Arctophylax hic longe subiacet astro]* Ms. *his longe subiacet astris*. Sed recte emendauit Grotius. Aratus Phaen. vs. 579.

Οὐδ' ἂν ἔτ' Ἀρκτοφύλαξ εἴη πολὺς ἀμφοτέρωθεν
Μελών ἡμάτιος, τὸ δ' ἐπὶ πλεόν ἐννυχος ἦδη.

Auienus vs. 1101.

Parte nec Arcturus distabit multus utraque

Alterum Arati versum Germanicus omisit.

vs. 585 — 587. *Lumine qui primo]* Quatuor, inquit Aratus, signis cooccidit Arctophylax, Chelis, Scorpio, Sagittario, Capricorno. Idem vult Germanicus; nam lumen primum Scorpium vocat Chelas.

vs. 588. 589. *Siderea vix tum satiatas luce Bootes
In terras abit, et noctis plus parte relinquit]* Arat. Phaen. vs. 582.

— — ὁ δ' ἐπὶ τὴν Φάεος κόρεσηται,

Βουλυτῶ ἐπέχει πλεῖον δίχα νυκτὸς λύσεως.

vs. 593. *Cornua et Eridanus liquido feret utraque
corlo]* Non intellexit Germanicus Arati versum (Phaen. 589.)

Πάντα Φέρων ποταμὸν, κέραος παρατείνεται ἄλλου.

vf. 595. *Quicquid parte micat coelo, hac nascente sub undas Omne abit*] Ita versum legi vult Grotius. In Ms.

Quicquid parte micat coelo nascente sub undas.

Possis legere: *collo nascente*, quia de iuba praecessit. Sed nihil hac de re Aratus. Pro *hac nascente* etiam rescribere licet *hoc nascente*.

vf. 598. *Quique genu posito*] Necessario hîc aliquid deest. Ait enim Aratus, Engonasin totum occidere praeter genu laeuum. Iam supra coniecit Grotius, versum illum:

Summa genu sub versa tenet, qua se Lyra versat,
posse referri litera mutata ad eum locum, vbi coorientia Librae referuntur. Possis etiam eundem huc nulla mutatione referre, hoc modo:

Quaque genu posito defessus conditur undis

Summa genu subuersa tenet; qua se Lyra versat

Crure tenus redit in coelum.

Idem dicit cum Arato. Cetera omnia, et genu etiam, siue ἐπιγονατὶδα (hoc enim est *summa genu*) dextram, vbi ipse nititur, subuersa tenet, hoc est ὑποστρέφει, vt Aratus loquitur. Sed crure illo, vbi Lyra se versat, h. e. dextro redit in coelum, quod satis ἀκυρολογῶς dixit pro *nondum occidit*.

vf. 602. *Totiusque Canis*] Versus hic videtur Grotio spurius, quia praecessit: *et Sirius ipse*. Alius forte, Arato hîc a Germanico non satisfactum putans, hoc addidit, non videns, id cum praecedentibus non cohaerere.

vf. 604. *Delphinus notis iam tum defluxerit undis*] Ex emendatione Grotii. Ms *motis*. — *deflexerit*. Dixit Germanicus *notas undas*, quia Delphin est ἐνυδρος. Ita ferme Manilius Astron. V, 387.

At quum se patrio producit ab aequore Piscis.

vbi Grotius pro *patrio* legendum putat *proprio*, nam proprium Pesci aequor, vt notae Delphino undae; verum optime

optime defendi potest vulgata lectio. Apud eundem Manilium I, 272.

*Post hunc inflexam defundit Aquarius urnam,
Piscibus assuetas auide subeuntibus undas.*

vs. 608. *terrae qui proximus amnis*] *Terrae proximum* vocat occidentem, Ita supra:

*Siderea vix tum satiatus luce Bootes
In terram abit.*

vs. 609. *tum tota latebit*] Ms. *cum tota latebit*. Perperam. Idem in sequenti versu male habet *ad pro at*.

vs. 610—612. *at contra sublimior Hydra feretur
Cratera tenus, et surgent aplustria puppis Argoae, totusque Canis*] Veram hanc lectionem restituit Grotius. In Msto: *Terra tenus traxit Surgentia plustria*. Mendose. Grotianam emendationem firmat Cicero:

Craterque tenus lucet mortalibus Hydra.

vs. 613. *Nascitur, illa ratis medio tenus arbore lucet*] Sic puto, versum hunc esse refingendum. In Msto:

Nascitur illa ratio media plus arbore lucet.

Quaerit Grotius, quomodo plus, cum ipsa non maior sit quam a puppi ad arborem siue malum? Emendauit itaque: *media tenus arbore lucet*. Auienus vs. 1136.

— *maloque tenus sese exerit Argo,*

Cum iam virgineos aether vehit altior artus.

Verum etiam ratio est corruptela. Reposui *ratis*.

vs. 615. *Exilit Oceano*] Ms. *Exilem Oceano*. Male. Alibi Germanicus: *Centaurus in auras Exilit*.

vs. 617. *cauda minus attamen Hydra*] In Msto pro *Hydra* positum *illa*. Lectionis corruptela orta ex antiqua Scriptura *Idra*. Aratus Phaen. vs. 611.

Ἄλλ' ὅδ' ὅρη κέχυται γὰρ ἐν οὐρανῷ ἥλιθα πολλή·
Οὐρῆς αὖν δεέοιτο —

vs. 619. 620. *Partibus haud aliis; nocte eluctata suprema. Bis solet illa una coelo se ostendere nocte*] Ex emendatione Grotii. Ms. corruptissime:

Partibus haud alii noctem fluctuata suprema;

Bis solet illa una coelo se ostendere noctem.

vs. 622. *Occasu sequitur*] Ms. *Occasus*. Perperam.

vs. 623—626. *Crure, simul Chelae fulgent, cum Scorpius exit, Haud cunctatus abit; quum Chiron surget ab undis, Arcusque ipsa pio coelo referetur imago, Iam totis radiat membris miserabile sidus.*] Ms. mendose:

Crure simul Chelae fulgent, cum Scorpius exit,

Tum totis radiat membris miseriabile sidus;

Ac cum tantus abit, quantum lira surgat ab undis

Argosipia suo coelo refertur imago.

Versum vnum transposuit Grotius, Arato (Phaen. vs. 620.) postulante. Cf. ista Ciceronis:

Hic genus, et suram cum Chelis erigit alte;

Ipse autem praiceps obscura nocte tenetur,

Dum Nepa et Arcitenens inuisant lumina coeli.

Nam secum medium pandet Nepa; tollere vero

In coelum totum exoriens conabitur arcus.

Abit dixisse videtur Germanicus, ut supra *exit*, pro *fulget* et *exilit* pro *oritur*. Referendum autem hoc verbum etiam ad illud praecedens *Crure*. *Chiron* est Sagittarius. In Catalectis Pithoci p. 168.

Centaurusque senex Chiron, et cornua Capri.

Et illud ibidem:

Tu geminus Chiron et Corniger aequoris alti.

Vbi *geminus* nihil aliud est quam *biformis*. Versum penultimum olim ita refinxerat Grotius:

Argos ipsa pio coelo referetur imago;

quae quidem lectio quamquam propius ad Mstum, nihil tamen ad sensum erat. *Pium coelum* dixit poeta, ut supra

pra de Lyra: pio coelo nitet. Occurrit quoque miserabile
fidus iam supra:

Succiduis genibus lapsum et miserabile fidus.

vs. 629. 630. *Imperfecta redit coelo tum tota Corona,
Et Chiron pius ad caudam cognoscitur imam]* Male Ms.
cum tota Corona — Chiron prius — cognoscitur una.

vs. 631. *Pegasus abscondit toto tunc pectore pennas]*
Grotius coniiciebat *vertice* pro *pectore*, quia Aratus
Phaen. vs. 627. habet:

Τῆμος ἀποιχομένην κεφαλὴν μεταδύεται Ἴππος.

Sed Cicero quoque caput non expressit:

Hic se iam totum caecas Equus abdit in umbras.

Versu quoque sequenti pectus nominat Germanicus, quod
non nominat Aratus. Sed mens Germanici et Arati, si
recte spectetur, haec est: Equus, qui ante capite et collo
erat submersus, nunc totus occidit. Et hoc est: *κεφαλὴν
μεταδύεται Ἴππος.* Cycnus, qui sub virgine pectore et
pennis occiderat, nunc totus recedit. Hoc enim est:
Praemersus pectore Cycnus.

vs. 633. 634. *Abditur Andromedae vultus; Pistrisque
marina Oceano insequitur venientis Virginis ora]* Ex
emendatione Grotii. Proponit idem primum versum hoc
modo legendum:

Abditur Andromedae vultus; sed maxima Pistris.

Sensus est: Andromedae vultus occidit, quam Oceano
venientem insequitur Pistris, cui crista adhuc in coelo
fulget; nam vt Aratus Ph. 632. *ἐς λοφίην τετραμμένον
ἄχρι παρ' αὐτὴν Δύνει;* Capite occidit. Auienus vs. 1174.

Tingitur ab spina capiti quae proxima summo est.

In Msto legebatur:

Ardet et Andromedae vultus, pristin et maxima

Occasum sequitur venientis et Virginis ora.

vs. 636. *Regalis Cepheus]* Videtur deesse versus si-
milis illi Ciceroniano:

Hanc

Hanc contra Cepheus non cessat tendere palmas.

Dissentit autem Germanicus ab Arato; nam cum ille dixisset, Cephea capite, manu et humero submergi, verius Cephea intactum ab undis dicit, quia in eleuatione Cnidi et similibus Cepheus non occidit. *Regalem* vero dixit ipsum Regem.

vs. 637. *cum clarus fugerit Amnis*] Ms. male: *quam clarus fulserit annus*. Simul enim Scorpius oritur et Eridanus occidit.

vs. 639. *Sis vati placata*] Ms. *si*. Perperam.

vs. 641. *contingere vestes*] Ms. *qui tangere v*.

vs. 644. *angusto stipite*] Angustum stipitem vocat poeta, quod Aratus κορύνην, aut potius προβόλιον siue σιβύνην, qualem habere fertur Chiron, similiter venator. Erant autem stipites acumen habentes, quorum saepe mentio in Cynegeticis Xenophontis.

vs. 645. *dono dabat Oenopioni*] Auienus vs. 1193.

Audax ut facinus donum foret Oenopioni.

vs. 646. *Haud patiens sed enim Phoebi germana repente*] Ms. *Ad patiens etenim Phoebi*. Mendose.

vs. 647. *mediâ tellure reuulsi*] Ms. *reuulsa*. Cf. Arat. Phaen. vs. 642. ἀναρρήξασα μέσας ἐπ' αἵτερθε κολώνας.

vs. 649. *Parcite mortales*] Simile epiphonema illud Auieni hoc loco vs. 1199.

— — *ista furori*

Praemia debentur; sunt haec commercia laesis

Semper Numinibus —

vs. 650. *Horret vulnus adhuc*] Auienus vs. 1201.

— *metus hic, metus acer in astro*

Permanet —

vs. 651 — 653. *et quanquam parte reiecta Teli paene fugit, tamen altis mergitur undis, Scorpius ardenti cum pectore contigit ortus*] Ex emendatione Grotii. Ms. corrupte:

— *et*

— et quamquam parte relicta

Caeli paene fugit tamen altis mergitur undis

Scorpius ardenti cum pectore contigit ortus.

Hyginus Oriona Sagittario oriente primum occidere dicit; Aratus Scorpio: quas sententias vt conciliet, ait Germanicus, quamquam Orion fugiat siue occidat iam tum, cum pars aliqua Teli, h. e. Sagittarii, orta est, tamen posse etiam dici, Scorpio oriente, submergi, parte scil. priori, vt et ipse Hyginus in asterismo Orionis testatur. *Telum* dixit pro *Sagittario*, vt saepe Aratus τόξον, quod tam telum quam arcum designat. Arat. Phaen. vs. 305.

Ἦτοι γὰρ μέγα τόξον ἀνέλκεται ἐγγύθι κέντρον

Τοξευτῆς

vbi Germanicus et Cicero *arcum* posuerunt. Auienus *telum* vertit vs. 691.

Hic matutino veniens procul aequore Telum

Erigit e pelago; Telum trahit ultima cauda.

Quo in loco similiter vulgo *Coelum* legebatur, quod Grotii coniecturam firmat.

vs. 654. *Nil super Andromedae, nil Pristis*] Ms. bis: *nil*.

vs. 655. 656. *In caput atque humeros rapit orbis Cassiopeiam, Declinemque trahunt aeterni pondera mundi*] Ms. mendose: *Cassiopeia — Declinemque trahunt aeterno pondere mundi*. Cf. Arati Phaen. vs. 653.

vs. 657—659. *Corruptaque cadit forma, certauerat olim Qua senis aequorei natis cum litore Canchli Doridas et Panopes spectasset stulta choreas*] Ita versus hos restituit Grotius. Ms. *cadunt — Qua sinus aequorei natis, cum littore Cancrī — Senex aequoreus est Nereus, ἄλιος γέρον* apud Graecos. *Littore Canchli* substituit Grotius ex Plinio, qui Canchleos nominat ea ferme in parte, vbi Cepheos regnum. Malit forte alius *Cenchri*, sed *Cenchrea* procul ab Aethiopia. Quod autem Aratus dixerat

rat Phaen. vf. 660. σταφάνοιό τε δεύτερα κύκλα, non magis Germanicus intellexit, quam Cicero vel Auienus, qui omnes de Corona septentrionali intelligunt. Scholiaſtes quoque graecus hoc in loco nugatur. Solus Hyginus monet, intelligenda iſta Aratea de corona Sagittarii.

vf. 660. *Totius ſerta Coronae*] Ms. *totiensque ſerta Corona*.

vf. 662. 663. *Cruribus exſpectat Chiron obſcurior Arcum, Corpore iam vaſto, iam toto vertice clarus*] Sic legit Grotius mutatis et tranſpoſitis vocibus. Ms.

Cruribus exſpectat Chiron obſcurior arcu,

Corpore iam toto vaſtus et vertice clarus.

Quod ſequitur *Tum fera*, de Scorpio adhuc intelligendum, non de Sagittario.

vf. 666. *laena minus aequora linquit*] Ms. *lincunt*. Perperam.

vf. 667. *remeabilis Arcus*] Ita mauult Grotius. Ms. *arcu*. Per Arcum totum Signum Sagittarii indicat etiam Aratus, vt ſupra dictum eſt. *Remeabilis* dixit Germanicus eodem ſenſu, quo Auienus *reparabilis* alibi:

— *abſoluit totos reparabilis annos.*

vf. 669. *Expulit, et celiſis*] Deeſt copula in Mſto, qua verſus carere non debet.

vf. 670. 671. *ſed trunca recepta Deſinet eſſe manu rediens deformis imago*] Ex emendatione Grotii. Ms. *Deſinit eſſe manum mediis deformis imago*. Mendose. Engonaſi iam ortus (hoc enim eſt *rediens*, vt ſupra: *Crure tenus redit in coelum*, et infra: *rediens cum fidere Cepheus*) manum laeuam recipit. De capite tacet.

vf. 672. *Cycni dextera penna*] Hoc ex Arato non eſt; verum tamen; neque enim Lyra oriri poteſt, niſi vnâ dextera Oloris ala oriatur. Quod vero ſequitur *radit tellurem*, ideo eſt, quia didicerat Germanicus, Cephea in

in ista poli eleuatione oriri non posse. Dixerat autem Aratus, oriri eum *στήθας ἀχρίς*, quod aliter Auienus interpretatur, quam Hyginus et Marcianus Capella. Auienus, quasi a pedibus vsque, ad humeros sit conspicuus, quod *verisimilius*; neque enim *verum*, vt diximus. Alii, quasi solo capite et humeris oriatur.

vf. 676. 677. *Argoaeque ratis qua flexile lignum In puppim formatur, adhuc aplustria lucent*] Ms. *perperam: flexile signum*. Est *flexile lignum* *χηλίσκος*, *curuum* Auieno. *Aplustria* non ea, quae in malo, vt vulgo putatur, sed in puppi. *ἄφλαστα* Graecis, vnde etiam nomen deductum, quicquid nugetur Festi mutilator. Ceterum videbantur Grotio hîc desiderari versus aliquot de *Auriga* respondentes Arateis Phaen. 679.

Ἄλλ' οὐχ' Ἠνιόχῳ Ἐριφοί, οὐδ' ὠλενίῃ Αἰξ

Εὐθύς ἀπέρχονται —

Sed potuit Germanicus quoque illos omisisse, quia non ad rem facere videbantur.

vf. 680. *Atque omnem ornatum venerandae Numine puppis*] Ms. *omne ornatum*. Vitiose. Intelliguntur *aplustria*. Festus: *Aplustria nauium ornamenta*. Puppim dicit G. venerandam Numine, quia in puppibus erant *παράσημα* et Deorum effigies. Erat autem Argo in tutela Palladis. Valer. Flacc. Argonaut. VIII, 202.

*Puppe procul summa vigilis post terga Magistri
Haeferat auratae genibus Medea Mineruae.*

vf. 684. *Et paruus Delphinus*] Auienus vf. 1270.

Delphinum patulas promit Capricornus in auras.

Quod tamen deest in Arato.

vf. 685. *Eminus exsurgit Minoia nota Corona*] Versus est spurius, videturque conflatus et deprauatus ex duobus istis:

Excipit Oceanus Minoae ferta Coronae,

Et:

Imperfecta redit coelo tum tota Corona.

vs. 690. *non pectora tristia setis*] Egregia Grotii emendatio. Ms. *tum pectora tristia sertis*. Male. Chironis pectora equinis partibus adnumerantur. Auienus vs. 1275.

— *persistit pectore celso*

Cornipedis species.

vs. 691. *Hydram plus mediam tondit*] Visitatus fortitan: *plus mediam*. Sed potest quoque *plus mediam* servari, ut saepius apud Latinos obuium.

vs. 692. *Hanc Pisces abdunt orti; totumque biformem*] Male Ms. *Hanc P. addunt orti tumque biformes*. Biformis dicitur Sagittarius; similis in Chirone ratio, nisi quod hic non sit inter duodecim illa celeberrima sidera.

vs. 695. *Piscibus ille simul surgit, sed liberat ortus*] Ita legendum est. Ms. *et liberat ortus*. Verum aliud est *Surgere*, aliud *ortus liberare*. Nam *surgere* est οὐκ ἔδην, imperfecte, ut loquitur etiam Aratus. Similis differentia inter *fugere* et *mergi*. Supra:

— *nam quanquam parte reiecta*

Teli paene fugit, tamen altis mergitur undis,

Scorpius ardenti cum pectore contigit ortus.

vs. 697. 698. *laetior illa Nereidas, pontumque fugit, coeloque refertur*] Ms. *Nereidos, pontoque fugam, sine sensu*. Andromeda, inquit poeta, gaudet, se Nereidas et pontum effugisse, causam scil. et locum periculi. Multo hic auctior Aratus, qui ait, dimidium Andromedae sub Piscibus, dimidium sub Ariete oriri. Sed haec non tam pensiculate observat Germanicus.

vs. 700. *patrio fulgebit in aethere*] Aratus Phaen. vs. 253.

— *κεκονισμένος ἐν Διὶ πατρὶ.*

Et

Et ibi Germanicus:

Moles ipsa viri satis est testata parentem,

Tantus ubique micat, tantum occupat ab Ioue coeli

vs. 701. 702. *Persea cum pennae reddunt, iam Plias ab undis Effugit, et dextro Tauri cognoscitur armo*] Ms. *Persea cum pinnae redeunt* — *Tauri et cognoscitur*. Male. Pleiades sub poplite Persei laeui sitae sunt; itaque cum eo oriuntur; sunt autem Pleiades in dextro Tauri armo, ut ex asterismis apparet, et hîc indicat Germanicus. Veteres tamen Astronomi seorsim eas a Tauro effingebant, ut Hyginus docet A. P. II, 21. Inde intelligendus alius Hygini locus in Tauri asterismo: *Inter huius finitionem corporis et Arietis caudam stellae sunt VII, quas Vergilias nostri, Graeci autem Pleiadas appellauerunt*. Et schol. German., cuius locus est mutilus: *Ab excisione Tauri usque ad id * quod septem stellae sunt, quas quidam Pleiades dicunt; ubi excisio Tauri est τομή Ταυροῦ*. Aratus Phaen. vs. 322.

Λοξὸς μὲν Ταύροιο τομή ὑποκένλινται αὐτὸς
'Ωρλων·

vs. 703 — 705. *trahitur sine curribus ullis Myrtilus; haud totum cernes; non integer ipse In coelum redit; at pars dextera mergitur undis*] Ita versus hos restituit Grotius. Ms. *sine curribus illis* — *aut totum cernens, cum interit ipsum* — *et pars dextera* — Supra Germanicus: *Sic nulli currus etc.*

vs. 706. *efferet Hoedos*] Ms. *effugit Hoedos*.

vs. 707. *Laeua Iouis nutrix humero radiabit in ipso*] Ms. *radiauit*. Capellam, quae laeuum Aurigae humerum obtinet, Iouis nutricem perhiberi, notum est. Manilius Astron. I, 366.

Nobilis et mundi nutrito rege Capella.

vs. 709. *Cetera — perfectō sidere surgent*] Ms. *surgent*. Male.

vf. 710. 711. *Tauro Pistricis pariter cristaeque refulgent Caudaque; vicinum terris iam cerne Booten*] Ms. male: .

Pistrices pariter — cernet.

vf. 713. *Oceano Geminos remeare relicto*] Ms. *geminio*. *Perperam*. Arat. Phaen. vf. 724.

Ἀμφοτέροι δὲ πόδες καταδυομένου Ὀφιοῦχου,
Μεσφ' αὐτῶν γονάτων, Διδύμοις ἐπὶ σῆμα τετύχ-
θω —

vf. 714. *Totaque iam Pistris*] Ms. *Piscis*. Male. Arat. Phaen. vf. 726.

— τότε οὐκέτι Κήτεος οὐδέν

Ἐλκεται ἀμφοτέρωθεν —

vf. 715. *Eridani et primos deprendat nauita fontes*] Ms. *Heridani et primo deprehendat*, contra metrum. *Primos fontes* vocat Germanicus πρώτην καμπήν (ita enim in Arato Ph. 728. legi iubet Grotius, non πρώτης,) vt Cicero: *gelido delapsum lumine fontis*, vbi forsitan *flumine* legendum.

vf. 717. 718. *quae tempora noctis Significant*] Ms. male: *quae tempora noctes Significant*.

N O T A E

AD GERMANICI CAESARIS
PROGNOSTICORVM FRAGMENTA.

FRAGM. I.

Euulgauit hocce fragmentum e Mſto ſuo Groſius; nam in editionibus antiquioribus illud deſideratur. Agitur in eo generatim de Signorum virtute et de Planetarum ſimiliter natura; verum poſterior pars imperfecta deeſt.

vf. 1. 2. *Grandine permixtas Aries niuibusque caducis Spargit vicinas ſupra iuga triſtia nubes*] Ita emendauit Grotius. Ms.

Grandine permixtus Aries, niuibusque caducis

Spargunt vicina triſtis ſupra iuga Piſcis.

Mendose vtique. Sensus eſt: Aries montes altiffimos nubiſus ſpargit grandinoſis et niuoſis. Atqui dices, addit Grotius, magnam nimis eſſe differentiam inter *nubes* et *Piſcis*, quod in Mſto legitur. Immo vero eſt tantum parua. Aſtronomi olim, vt et alii artium doctores, nomina vſitatiora notis ſignabant talibus plerumque, vt aut primam tantum literam cum poſtrema, nonnumquam etiam cum mediarum aliqua referrent. Id ex variis notis ICtorum aliorumque eſt notiſſimum. Itaque *Piſcis* ita notabant: $\overline{P}\overline{S}$. Sed Aſtronomi Prognostici vna cum Meteorologicis *nubes* ita ſignabant: $\overline{N}\overline{S}$. Sunt enim haec vocabula ſaepiſſime occurrentia; nam in iis, quae ab vſu ſunt remota, notas imaginari, eſt ſtultiſſimum. Hinc igitur natus librarii error. Primae vero vtriuſque vocis

literae etiam supra inter se commutationem passae sunt, vbi pro *Pigra ministeria* Ms. habet *Nigra*.

vs. 3. *et ventos excitat acres*] *et ventos excitat Aries*. Perperam.

vs. 4. 5. *Fulmina tunc crebro iaculatur Iupiter, et tunc Intonat emissis violentior ignibus aether*] Ms. *Fulmina tum — Intonat emissus*.

vs. 6. *At Geminis*] Ms. male: *Ad geminis*.

vs. 9. *cum pectora feruent*] Ita legendum. Ms. *cui* pro *cum*. Verum sensus est: Leo erit siccus, sed tunc maxime, cum ea in parte spectatur, vbi est pectus et stella feruidissima, quae βασιλικός appellatur.

vs. 11. 12. *Lenius est Librae signum; vix rorat in illo. Scorpis assiduus coelo minitabitur ignes*] Ex emendatione Grotii. Ms. *vix rore in illo — Scorpis assidue coelo minitabitur ignis*.

vs. 13 — 15. *Lentior in pluuias veniet; magis arua queta; Atque truces venti densa niue saepe rigeunt. Rara Sagittifero descendunt flumina terris.*] Ms.

Lentior in pluuias, magis inuenit arua queta,

Atque truces ventos, densa niue saepe rigeunt.

Sagittiferique rara descendit pluuia terris.

Dixit Germanicus: *venti rigeunt*, vt infra: *Et rigor accedit ventis — Sagittifero descendunt*, vt supra: *At Geminis perstridunt*.

vs. 16. *Aegoceros aliis parcit, sed frigora durat*] Sensus est: Capricornus aliis omnibus i. e. imbris, fulminibus, tonitruis, ventis, parcit; sed sola frigoris vehementia nocet. Ms. vitiose:

Aegoceros alia spargit et frigora durat.

vs. 21. *Imbris incumbit coelum*] Ms. *Imbris incumbit in coelum*.

FRAGM. II.

Describitur a Germanico in hoc fragmento relatio et coniunctio Signorum duodecim cum Planetis Venere et Mercurio. Defunt hîc quoque nonnulla, vt in principio de Ariete; forsitan et in medio, et post finem de aliis Planetis, Saturno, Ioue, Marte, nisi de his prius tractatum fuerit. Desideratur hoc fragmentum, quod in omnibus edd. antiquioribus legitur, in Msto Grotii.

vs. 1. *Aetherium venit Taurum super, imbris atris]*
Sic vtique legendum. Incipit fragmentum de stella Veneris a Tauro; deest itaque de Ariete, vt diximus. De Tauro autem Germanicum loqui, certum est, cum sequantur Gemini. Vulgo:

Aetherium venit thalamum super imbris atrum.

vs. 4. 5. *cum sidere Cancri Folserit ardentis; tantum hoc: nil fidere, certum.]* Egregie hunc versum restituit Grotius. Vulgo:

— *cum sidere Cancri*

Fons erit ardentis, tamen hoc in littore certum.

Dicit Germanicus, neque nubila diuturna fore, neque serenitas credendum; auram scil. fore variam et instabilem. Subiungit, hoc vnum certum esse, nil certum putare. Similiter aliquis Fortunam in sola inconstantia constantem dixerit.

vs. 6. 7. *Flagrantis placide lucis vis temperat annum, Cum posuit sedem Nemeaei finibus Astri]* Ex Grotii coniectura rescripti. Vulgo:

Flagrantis placide lucens hic temperat annum.

Cum posuit sedem Nemeaeis finibus astrum.

Temperat annum, vt supra: Temperat in Geminis annum.

vs. 10. *Tunc quoque nulla fides coelo cum Scorpion acrem Stat super]* Vulgo:

Nunc quoque nulla fides coelum cum Scorpion acer Stat super —

Multis de causis similia sunt signa, Cancer et Scorpius, quare illis Germanicus similem tribuit effectum variantis aurae.

vs. 12—14. *Heu quantis terras tum Iupiter imbribus omnes Obruet! heu glomerata cadet quam densa per aethram Immitis grando! coelum quam saepe sonabit!*] Vulgo: *Iupiter ignibus — aut glomerata — densa per astra — Immitis grando coelo, quam saepe sonabit.* Tria, ait Germanicus, metuenda, imbres, grandinem, tonitrua.

vs. 15. *tendentis spicula signi*] Elegantissima Grotii emendatio. Intelligitur *Τοξότης*. Vulgo corrupte:

Cum spatium attigerit tendentis singulaque ignis.

vs. 16. *ponto non flamina deerunt.*] Hic distinguendum; nam quod sequitur ad Capricornum referendum. Vulgo male versus cum sequentibus connectitur.

vs. 19. *Horridus at gelidos portendit Aquarius imbres*] Vulgo: *ignes*. Sed quid sunt gelidi ignes?

vs. 20. *concretaque grando*] Hic finitur periodus. Deest versus vnus aut alter de Piscibus, qui propterea ab imperitis librariis omissi sunt, quia sequitur:

*Piscibus a geminis sub prima recurrerit astra
Hesperus:*

h. e. Venus a Piscibus regressum facit ad Arietem.

vs. 22. *cum Lucifer ora*] Sensus est: Haec signa sunt a Venere summo mane edita. Quae iam sequuntur, ad Vesperam pertinent. Non dubium vero est, quin eadem stella Veneris matutino tempore *Lucifer* dicatur, quae vespertino *Hesperus*.

vs. 27. *ut radiauerit astro*] Vulgo: *irradiauerit astro*.

vs. 29. *Flaminaque assiduo terris instantia pulsu*] Sic emendauit Grotius vulgatum: *terris tum stantia pulsu*.
Idem

Idem in versu sequenti pro *E coelo* legere iubet *Et coelo*.
Manet tamen sensus mutilus, et videtur versus excidisse.

vs. 31. 32. *Ver magis infidum, Tauri cum sidere
fulsit, Apportat; Geminis eadem inconstantia praesto est]*
Vulgo deprauatissime:

Vere magis nitido Tauri cum sidere fulsit.

Appota Geminis eadem constantia praestat.

Liquet Grotiana lectio ex sequentibus.

vs. 35. 36. *Et modo cum vento, gelido modo protinus
imbre Lucens, alternâ superabit nube serena]* Vulgo:

Et modo te vento gelido, modo protinus imber

Lucens alterna superabit nube serena.

Inconstantiam aurae Germanicus denotat.

vs. 37. *Si Venus ingressa est spatiosi sidera Cancri]*
Vulgo: *Sin levis ingressa est, sine vlllo sensu.*

vs. 38—40. *non vlli corpora Soles Pestiferi incendunt,
non sidera densa solutos Astringunt artus alieno
tempore;]* Ita bene correxit et distinxit Grotius. Male
vulgo: *non nulli corpore.* Peccatum quoque est in distinctione membrorum periodi. *Alieno tempore* dixit pro *inimico*.

vs. 42. *Ac rapidis]* Epitheton est vulgare et simili sensu positum, quo alibi *aestatem rapidam* dixit poeta; quamquam *rabidi* epitheton utroque loco restitui possit.

vs. 43. *Efficiet, magni cum spectat signa Leonis]*
Vulgo: *Efficient magni conspectu signa Leonis.* In versu sequenti cum Grotio reposui *plenique* pro *plerique*. Possit etiam legi *plenaque*. Alius tamen forsitan tueri malit vulgatum.

vs. 46—49. *Attrahit Autumno pluuias, eademque repellit
Nubibus assiduis Chele; neque frigora prima Extremum
Autumni superet glacialia Libra]* Ita dedit Grotius. In vulgata lectione:

*Detrahit autumno pluuias, eademque repellit
Nubibus assiduis, coelumque ob frigora prima,
Extremum autumnii superent glacialia terrae,*
nullus sanus inest sensus. *Attrahere et repellere* plane contraria. Libra attrahit quidem humores, sed non resoluit, ita ut nubes semper pendeant. Alibi Germanicus:
— *semper pendentia tantum*

Nubila continua magis in statione manebunt.
Itaque et dat pluuias Libra, et aufert. Frigus vero adfert extremum, adeo ut neque extremum Autumnii, τὸ φθινόπωρον ἢ μιστόπωρον, algore vincat Autumnii principium, quod per Libram noscitur; quemadmodum, cum Venus est in Ariete, Veris initium dixit. Venus enim et Sol pari spatio ferme cursum perficiunt.

vs. 49. *ne quid caua Terra queratur*] Sensus est: Quamquam in Virgine et Libra aura fuerit ingrata et pluuias, tamen Scorpius pluuiis abstinens efficiet, ne quid Terra possit queri. Vulgo: *ne quis caua terra grauetur.* Proposuit Grotius quoque legendum: *ne quid caua terra grauetur.*

vs. 50—52. *At diris omnia nimbis Continuisque fluent, cum per sinuosa tenetur Cornua Centauri rapida distenta sagitta*] In Sagittario, inquit, omnia fluitabunt prae nimbis nimis. Vulgo: *ad diros omnia nimbos Continuosque ruit — rapida distincta sagitta.*

vs. 55. *mortales numina vincent*] H. e. Di homines fulminibus et tonitruis superabunt ac terrefacient. Vulgo: *mortalia numina vincent.*

vs. 57. *Extremi saevis*] Vulgo: *Extremis saevis.* Male. In Catalectis: *Pisces ultimus ordo.* In versu sequenti restitui notauit pro notarit.

vs. 60. *Accipe quid moneat mundum Cyllenius ignis*] Ita emendauit Grotius. Vulgo: *quid moueat mundo.*

vf. 62. *Matutina ferens solitus per sidera cursus*] Hypallage est pro: *Matutinos cursus ferens per solita sidera*. Simile illud Virgilii Aen. VI, 268.

Ibant obscuri solâ sub nocte per umbram.

vf. 63. *Cum pecudis villis auratum fulserit astrum*] Sic legendum. Vulgo: *Cum pecudum*. Sed intelligitur Aries. Infra:

— *cum regna Tonantis*

Ingrediens pecudis redit intrans aurea terga.

Manil. Astron. I, 263.

Aurato princeps Aries in vellere fulgens.

vf. 65. *Non intermisso quatiendi tempore surgent*] Sensus est perspicuus. Vulgo: *patiendi tempore*. Male.

vf. 67. *Affore, non minimus nanque est tunc imber in aruis*] Vulgo sine sensu:

Affore non omni; nanque est tunc imber in aruis.

vf. 69. *Grandine signa facit*] Ita videtur legendum pro *grandinis* s. f. solent enim hi casus permutari. Verum eodem sensu possit vulgata quoque lectio defendi: *Grandine significat*.

vf. 69—71. *Gemini tranquilla sereni Et placidum nautis spondent coelumque fretumque, Nubilaque atque imbres, aestus ac frigora miscent*] Vulgo: *Geminis — spondet — Nubila atque imbres*.

vf. 72. *aura Fauoni*] Etesias indicat Germanicus, qui post aestivum solstitium flare solent, tunc nempe, cum Sol, cui Mercurius est comes quodammodo in Leone est. Aratus Phaen. vf. 152.

Τῆμος καὶ κελεύδοντας Ἐτησίαι εὐρέϊ πόντῳ

Ἀθρόοι ἐμπέπτουσι —

Sunt autem Etesiae teste auctore libri de mundo Aristoteli adscripti μίξιν ἔχοντες τῶν τε ἀπὸ τῆς ἄρκτου φερομένων καὶ Ζεφύρων. Hinc est, quod Plinius et Schol.

Ger.

Germanici Aquilones vocent, alii Fauonios, quos ita conciliabis. Cf. Kapp ad Aristot. de mundo Excurf. III. p. 367 sq.

vs. 74. *Templa sed Astraeae simulac possederit, igni*] Vulgo:

Templa sed aetherei simulac possederit ignis.

De Virgine sermo est sine dubio.

vs. 77. *attigerit cum iam Cyllenius arcum*] Vulgo: *arcus*. Male. *Arcum Centauri* dixit G. vt supra *cornua Centauri*.

vs. 78. *Aut ubi confurget Capricornus*] Vulgo: *confurget*. Sic et in versu 80. rescripsi *perrumpet* pro vulgato *perrumpit*.

vs. 82. *at gelidos flatus*] Vulgo: *aut*. Capricornus, inquit G., non cogit nubes, neque attrahit, sed coactas resoluit, ideoque tonitrua ex eo potes praedicere.

vs. 86. 87. *Quid faciat primo mundo cum lumine Solis Tempus et occasu moneat, quae, discere, Phoebi*] Sensus est: Nunc diximus, quid agat Mercurius, si modo Phoebei flammam euaserit axis. Tempus igitur est, discere, quid faciat mundo cum primo lumine solis, et quae moneat occasu Phoebi. Res clara. Astronomi etiam huius saeculi aliter Mercurium speculantur solum, aliter cum Sole siue oriente, siue occidente; nam et haec in significationibus diuersa sunt. Vulgo legitur:

*Quid faceret primum modo cum lumine Solis,
Tempus et occasus moneat quoque discere Phoebi.*

vs. 89. 90. *Et crebro tonitru ninget; florentia rura
Spesque nouae segetis quatientur grandinis ictu*] Tria praedicat mixta: Tonitrua, grandinem, niues. Vulgo:

Et crebro tonitru iunget florentia rura.

vf. 91. 92. *magni cum regna Tonantis Ingrediens pecudis redit intrans aurea terga*] Vulgo:

Ingrediens pecudis ingreditur aurea terga.

Vocem repetitam *ingreditur* repudiant et metrum et sensus. *Regna Tonantis* simpliciter pro coelo positum, vt Arato ἐνδιος, ἐνouraνιος.

vf. 95—98. *Taurum saeuire videbis Grandine; nec contra ferri ratione probanda Aut Cancrum, aut Geminos; calidus vestigia seruat. Haec quae dicta Leo, saevisque caloribus ardet.*] Ita legere et distinguere iussit Grotius. Male vulgo:

— — *Taurum saeuire videbis,
Grandine nec contra ferri ratione probanda,
Aut Cancro, aut Geminis: calidus vestigia seruat
Hic quo dicta Leo saevisque caloribus ardet.*

Ait Germanicus, vt liquet, Taurum grandine saeuire; Cancrum quoque et Geminos non ferri in contrarium, quod foret optandum; immo et Leonem seruare praecedentium fiderum vestigia.

vf. 99. *Flatibus at Gemini miscent tranquilla sereni*] Sic emendauit quidem Grotius lectionem vulgatam:

Flatus at Geminis miscet tranquilla serenis.

Sed quia Leo Geminos debet praecedere, et de iis iam mentio facta est, et quia supra habuimus: *Gemini tranquilla sereni*, vnde hoc repetitum videtur, recte hunc versum omnino spurium Grotius iudicat.

vf. 100. 101. *Spiciferaeque manu tendenti nubila Libra Dissentit Diuae*] Ex emendatione Grotii, transpositis et paululum mutatis literis lectionis vulgatae, in qua nullus inest sensus:

*Spiciferaeque manu tendenti libera nutu
Dissentit diuae —*

Deside-

Desideratur quoque in hoc vulgato textu signum Librae. Spicifera Dea est Virgo, quam Cererem esse nonnulli voluerunt, secundum Hyginum. Ab hac dissentit Libra. Illa manu tendit nubila; haec nuntiat serena. In sequentibus vl. 101. restituendum *sed enim haec*, vel *sed et haec*, pro *sed ut haec*.

vl. 109. 110. *Cum sonitu quatiet nubes; si cura laboris Non frustrans animum certo me limite ducat*] Vulgo sine sensu:

Cum sonitu quatiet nubes secura laboris.

VI.

N O T A E

IN

RVFI FESTI AVIENI

PHAENOMENA ET PROGNOSTICA

A R A T E A.

NOTAE

IN RVFI FESTI AVIENI

PHAENOMENA ARATEA.

vs. 1 — 4. **P**aullo vberius laudes Iouis persecutus est in prooemio Auienus, quam Germanicus et ipse Aratus, ita tamen, vt rhetorem declamatorem sentias, philosophorum de rerum principio placita poeticis pigmentis exornantem. In primis quatuor versibus vna eademque sententia in quouis versu, mutatis tantum verbis, iteratur. In verbis: *excelsam reseat dux Iupiter aethram*, eodem sensu *aethra* dicta est, quo ab aliis *coelum* dici solet *arx Iouis*, quam nemo, nisi annuente Ioue, intrare possit. Quae sequuntur maximam partem ad Pythagoreorum doctrinam de *aethere*, vt principio ignis, caloris, lucis, vitae, et motus in rerum natura, adumbrata sunt. Caeterum in versu primo pro *Carminis inceptor mihi Iupiter* Schraderus in Wernsdorf. Poet. lat. min. T. V. P. 2, ad Auieni perig. vs. 896. mauult: *incentor*, assentiente Wernsdorfio. Lectioni huic pondus quidem addit Paullinus Nolanus (Carm. XV, 30.), qui hunc versum ab Auieno sumit: *Non ego Castalidas, vatum phantasmata, Musas, Nec surdum Aonia Phoebum de rupe ciebo, Carminis incentor Christus mihi.* Potest tamen vulgata lectio defendi ex ipso Arateo *Ἐκ Διὸς ἀρχώμεθα*. Deinde apud Auienum Perieg. vs. 896. *Incentore canam Phoebō*
Vol. II. X lectio

lectio est incerta, et dubitari potest, an non apud ipsum Paullinum pro *incentor* legendum sit *inceptor*.

vs. 5. *Hic statio, hic sedes primi patris, iste paterni Principium motus*] *Hic et iste ad aethere[m] referendi sunt; est hoc Auieno solenne, ut hic et iste de eodem vsurpet. Sic infra vs. 25.*

*Hic digestorum speciem dedit, iste colorem
Imposuit rebus —*

vs. 9. *et numerus celsi modulaminis*] Numerus sensu Pythagorico pro *principio* siue *causa*. Alludit Auienus ad concentum sphaerarum, qui secundum Pythagoreos motu earum per aethere[m] certis legibus et numeris adstricto efficiebatur.

vs. 12. *qui discurrente meatu Mentis primigenae penetralia dura resoluens Implevit largo venas operatus amore*] Vix sanus sensus in his inest. Quid enim hoc sibi vult: *florem et flammam animae mentis primigenae penetralia dura resolvere?* Quid sunt hoc loco: *penetralia dura mentis?* Coniicio itaque legendum:

— — *qui discurrente meatu*

*Molis primigenae penetralia dura resoluens
Implevit largo venas operatus amore.*

Moles est materia rudis. Pro *molis primigenae* possit etiam legi: *Materiae primae*; sed melior altera lectio; nam de materia prima sensu philosophico Auienus non cogitavit. Ouid. *Metam.* inest.

*Ante mare et tellus, et, quod tegit omnia, Coelum,
Unus erat toto Naturae vultus in orbe,*

Quem dixere Chaos; rudis indigestaque moles.

Ceterum cf. Barthii *Aduers.* LVII, 15.

vs. 15. *Ordinis ut proprii foedus daret; iste calorem*] Male in antiquioribus edd. distinguitur:

Ordinis ut proprii foedus daret iste; calorem

vs. 17. 18. *Inseruit; rite hunc primum, medium atque supremum Vox secreta canit sibi*] Sic distinxit et emendauit Grotius. Vide Casp. Barthii Aduersar. XXXVI, 2. Vulgo male:

Inseruit rite hunc primum, medium, atque secundum.

Vox secreta canit sibi.

Vox secreta canit sibi poetice dictum pro: mens interna meditatione concipit et adorat. Fuere inter philosophos, qui internas cogitationes mentis sermonem quasi internum, vocem secretam, dicerent. Cf. Wernsdorfii Comment. de Rufo Feslo Auieno in Poet. lat. min. T. V. P. II. p. 631. vbi refutatur Nicolaus Antonius, in versibus illis allusionem Auieni ad dogma Trinitatis reperisse sibi visus Bibl. vet. Hispan. lib. II. cap. 9. p. 158.

vs. 18 — 20. *nam permixtus utrinque Et fultus sese geminum latus, vnus et idem est Actor agendorum*] Vulgo: *Auctor agendorum*, quod licet ferri quidem possit; melius tamen cum Grotio leges: *actor agendorum*, *πρακτῆς* (non vt in Grotii notis impressum *πραχθῆρ*) *τῶν πραχθισομένων*. Sensus est: Iste primum et supremum, ergo duo extrema (*permixtus utrinque, fultus sese geminum latus*) vnâ comprehendens, vnus tamen et idem est actor agendorum.

vs. 21. 22. *hic Chaos altum Lumine perrumpit*] Legendum: *perrupit*; nam sequuntur *soluit, fixit, dedit* etc. Verum *perrumpit* est praeteritum *ἀρχαῖκόν*, et affectat Archaismum Auienus. Saepius occurrit *rumptum pro ruptum*.

vs. 24. *Hic dispersa locis statuit primordia iustis*] Sensus est: Nondum definita et ad ordinem et leges revocata erant rerum primordia et vicissitudines. Ouid. Met. I. vs. 24.

*Quae postquam evoluit, caecoque exemit acerno,
Diffociata locis concordi pace ligavit.*

vs. 26. *sexuque immixtus utroque Atque aevi pariter gemini*] Aether vitam simul agit maris et feminae, cum principium sit vitae omnino.

vs. 30. *rapida inclinatio Mundi*] Ex emendatione Grotii. Infra vs. 85. *trahit inclinatio coelum*; et alibi: *teres inclinatio mundi*. Vulgo sine sensu: *pigra inclinatio nodi*, Aliam vulgatae lectionis emendationem proposuit Casp. Barth Aduers. XXXVI, 2. *bigrada inclinatio nodi*. *Nodum* interpretatur fatalem necessitatem insolubili velut catena omnia continentem. Haec cum *frangi* non possit, duobus modis *inclinari* dicitur, ut orta obeant, oriantur defuncta. Non assentior.

vs. 33. *igneae cuius Lumina sunt late, sol et soror*] Putat Grotius, haec ab Avieno desumpta esse ex Mose Genes. 1. *Fecitque Deus duo luminaria magna: Luminare maius, ut praeesset diei; Luminare minus, ut praeesset nocti*. Probari ergo hinc quoque possit, Avienum fuisse Christianum. Verum eandem sententiam saepius poetae et graeci et latini exprefferunt, et est ea ita quoque comparata, ut in describenda origine rerum cuius occurrat. In ceteris descriptio ortus mundi, qualem Avienus dedit, a Mosaica maxime diuersa est. Vide Wernsdorfii Comm. de Avieno l. 1.

vs. 36. *Nec desit genitis*] Forsitan legendum: *Nec deficit*. Vulgata lectio ex scripturae in codd. abbreviatione orta videtur. Supra dixerat Avienus vs. 28. *sufficit alterno res semine*.

vs. 41. *Hoc duce per tumidi ferimur freta gurgitis*] Ed. Grot. male: *ferimus*.

vs. 45. *Viscera et aethereos animans genitabilis artus*] Ita emendandum censuit Grotius. Vulgo:

Viscera, et aeternos animat genitabilis artus.

In lectione Grotiana *aetherei artus* haud dubie intelligendi sunt pulmones, et cor, quae aethere infuso spirant et vigent.

vf. 53. *Hic primum Cnidii radium senis intulit astris*] Senex Cnidius est *Eudoxus*, a quo Phaenomenorum argumentum accepit Aratus, cuius vestigia legit Auienus. Infra vf. 112. *sic astrum dici Cnidius dedit.* Cf. Ios. Scaliger ad Manil. Astron. not. p. 54.

vf. 55. *Cur Hyperionios Nepa circumflecteret ignes; Autumni reditu cur sub gelido Capricorno Bruma*] Ita recte distinxit Grotius. Nam enumerat Auienus solstitia et aequinoctia; itaque necesse est per *Nepam* hîc *Cancrum* intelligamus; Cancri autem aequinoctium in ipsa aestate, non in autumno est. Male vulgo distinguitur:

*Cur Hyperionios Nepa circumflecteret ignes
Autumni reditu; cur sub gelido Capricorno
Bruma etc.*

vf. 58. *Cur spacium lucis madidae cum tempore noctis Libra celerque Aries dimenso pondere Olympi Aequarent*] Ex Grotii emendatione, quam sensus necessario exigit. Vulgo:

*Cur spacium lucis, madidae cur tempora noctis
Libra celerque Aries demerso pondere Olympi
Aequarent — —*

vf. 64. 65. *Quae rursum ingenio numerisque Solensibus idem Iuppiter efferri melius dedit incola Tauri*] Spectat hoc ad Aratum, Solis, Ciliciae vrbe, oriundum. Taurus est mons in Cilicia. Similiter in gratiam Arati de Cilicibus Manil. Astron. I, 392.

*Montis ab excelso speculantur vertice Tauri
Euentus frugum varios, et tempora dicunt.*

vf. 66. *Musa ut Cecropios superaret et Aonas agros*] Sic reposui cum Grotio, cum utique ex vulgata lectione: *raperetur et Aonas agros* commodus sensus elici vix possit.

fit. Auien. Descr. orb. ter. vf. 5. *Aoniis perget stilus impiger orsis.*

Me quoque nunc similis stimulat furor edere versu] Coniiciebat Io. Schraderus in not. ad Auieni periegesin. (Wernsdorf. Poet. lat. min. T. V. P. II. p. 891.) legendum:

Me quoque nunc Latio stimulat furor edere versu
Verum nihil mutandum est.

vf. 70. *viticomo crinem tondere Lyaeo]* Male vulgo: *vitticomo.*

vf. 72. *O per multa operum mea semper cura Camoenae]* *Multa operum* dixit graeco more pro *multa opera.* Sic supra vf. 23. *rerum fluitantia* pro *res fluitantes.* Indicat Auienus, sese ante Arateorum paraphrasin *alia poemata edidisse.* Cf. Wernsdorf Comm. de Auieno l. I. p. 622.

vf. 75. Cf. Auieni Perieges. vf. 6 sq. et not. Schraderi ad h. l. ap. Wernsdorf. l. I. Barth. Aduersar. XLVI, 16.

vf. 78. *Nox agit, et verso]* Ita, notante Morellio, codd. antiqui. Recte. Vulgo perperam: *Nox et agit, verso.*

vf. 80. *Nam numeris et honore carent]* Ex emendatione Grotii. Codd. antiqui: *caret.* Vulgo: *carens.*

vf. 82. 83. *Sed quia non certa formarum luce notantur Omnia sideribus, cassum fit caetera vulgus]* Male vulgo legitur et distinguitur: *formarum in luce notantur omnia, sideribus* etc. *Vulgum cassum* vocat Auienus stellas ἀμωφωτοὺς, de quibus alibi: *ignoti vice vulgi semet in aethram Protollunt.* Manilius I, 470.

cum Luna conditur omne

Stellarum vulgus, fugiunt sine nomine signa.

Cf. Ios. Scaliger. not. ad h. l. p. 62.

vf. 87. *ut stilus instabili conuoluitur orbi*] Edd. antiquiores *in stabili*. Correxuit iam Morellius.

vf. 88. *Ipse manens tenuisque procul sacra viscera coeli Perforat*] Vulgo sine sensu: *Luce manente tenuisque procul*. Vti nos dedimus, rescripsit Grotius, qui etiam monet, *procul, late, super*, aliaque similia in Auieno saepe reperiri *πλεονάζοντα*.

vf. 91. *ut semel haerens Constitit*] Aratus Phaen. vf. 22. *ἄρησεν*. Manilius l, 284.

Perque ipsum terrae directus constitit orbem.

vf. 93. *Terminus extremo dispar polus; Oceano pars sublime erigitur*] Sic maluit Grotius. Extremo Axi Terminus est dispar polus. Arat. Phaen. vf. 24.

Καὶ μιν πειραίνουσι δύο πόλοι ἀμφοτέρωθεν.

Potest tamen vulgata quoque lectio: *Nec minus extremo dispar polus*, quodammodo defendi. *Pars* h. l. eodem sensu dicitur, quo apud Germanicum vf. 22.

Quem Graii dixere polum; pars mersa sub undas Oceani, pars celsa sub horrifero Aquilone

vbi vide notam.

vf. 97. *Ac teres in gemina*] Ita recte edd. antiquiores. Edd. Morel. et Grot. in textu (quamuis improbante Grotio) *Hac teres*.

vf. 101. *Sacras ut mundus subiicit Artēos*] Vulgo: *subiit*. Recepi emendationem Morellii.

vf. 107. *rapto genitricis flore*] Vulgo: *genitricis*. Ed. Ald. *raptor genitricis* et in versu praecedenti: *venantibus* pro *venatibus*.

vf. 126. *neque flammigeros eduxerit ortus*] Dedi hunc versum et sequentes, quemadmodum Grotius eos constituit. Cf. Arati Phaen. vf. 40 sq.

vf. 127-128. *immerso cum iam Titanius orbe Imbuerit tremulo Tartessia terga rubore*] Vulgo:

Imbuit et tremulo Tartessia terga rubore.

Titanus dicitur pro *Titan*, vt *Bacchius* (Βάκχιος) apud Euripidem, *Mauortius* apud Petronium, pro *Bacchus* et *Mauors*. Cf. Nostrum Descript. orb. terrae vf. 62.

vf. 129. *Cressia quam flammās*] Vulgo: *flammans*.

vf. 131. *Illa licet paruo iaceat*] Sub illa intelligitur *Cynofura*.

vf. 133. *huic, mora longos Pigra tenet gyros*] *Huic* spectat *Helicen*. Restituit *huic* Grotius pro vulgato *haud*.

quae, ceu remorata, parumper Fleßitur] Vulgo sine sensu: *neque, ceu mollita, parumper Fleßitur*.

vf. 136. *Sed quia Sidoniis*] Vulgo: *Denique Sidoniis*.

vf. 138. *Inter utranque dehinc praeclari nominis Aræon*] Ed. Aldin. vitiose: *pro clari nominis arcto*.

vf. 141. *Hunc quoque, ubi artus*] Vulgo: *hunc quoque, ut artus*. Nescio an recte Schraderus ad Auien. Perieg. 417. contenderit, *ut* saepius ab Auieno poni pro *ubi*; nam exemplum ab eo allatum, cum sit, lectio dubia, nil probat.

vf. 161. *Quin super illa etiam summa confinia caudae Stella subit*] Vulgo: *cauda*. Perperam.

vf. 166. Cf. Virgil. Georg. I, 241.

pater Oceanus rutili reparator Eoi] Vulgo: *reparatus Eoi*. Auieno *reparare* est ἀποκαθίστασθαι. Infra: *absoluit totos reparabilis annos*. In Catalect. Pithoei: *Phoenix reparabilis ales*. Eo^{um} quoque dixit Auienus suo more, vt vf. 924.

Mundus ab Eoo trahitur reparabilis alto.

In Catalectis:

Quam modo nascentem rutilis conspexit Eous.

vf. 167. *Occasus ortusque solo moderante coerçet*] Ex emendatione Grotii. Edd. antiquiores perperam: *sole*. Edd. Morel. Grot. in textu: *solo*.

vs. 172. *Illa laboranti similis succedet imago Proti-
nus;*] Male in edd. antiquioribus distinctum:

Illa laboranti similis succedet imago:

Protinus —

vs. 175. *Panyasi sed nota tamen, cui longior aetas
Eruit excussis arcana exordia rebus*] Non attigit fabu-
lam in versibus sequentibus ab Auieno additam Aratus
Phaen. vs. 64 sq. vnde colligere licet, esse eam aliasque
similes a recentioribus adiectas. Auienus fabulam, ut
ipse dicit, ex Panyasi hausit. Vide Schol. German. ad
vs. 65. Hygin. Astron. poet. II, 6. Cf. Schaubach ad
Eratosth. Catasterism. p. 76. — Dedi cum Grotio: *cui
longior aetas pro ceu longior aetas*, ut vulgo legebatur.

vs. 177. *Nam dura indomiti memorat sub lege tyran-
ni*] Sic maluit Grotius. Vulgo: *immodici*. Parum re-
fert, vtrum legas.

vs. 187. *ac tum Tirynthius Aethra Inclytus et solio
fultus sublime paterno est*] Vulgo: *Aethrae*.

vs. 191. *manus — in verbera pendens Erigitur*] Ita
rescripsit Morellius. Antea legebatur: *Exigitur*; non
male; quamvis melior sit Morelliana lectio. Cf. infra
vs. 246.

vs. 194. *qua sideris ampla fatiscunt Terga dehinc*]
Vulgo: *patescunt*, quod ferri potest; secutus tamen sum
Grotium.

vs. 206. *Triccaei sidus stat nominis*] Ed. Ald. per-
peram: *Triccoei*. *Tricca* vrbs fuit Thessaliae, vbi coleba-
tur Aesculapius, vti quoque in Epidauro. Cf. Hygin.
Astron. II, 14. Schol. German. ad vs. 72. et Heyne ad
Apollodor. III, 10, 3. p. 103.

vs. 223. *ac gnati reparans solatia Phoebus, Aspera-
que extincti miseratus fata nepotis*] Ita legere maluit
Grotius. Melius tamen forsitan vulgatum tueremur:
gnato reparans scil. *Phoebus*, cum sequenti versu *nepotis*

ad *Aesculapium* spectet. Pro *ac gnati* equidem malletm
at *gnati*.

vs. 229. *nitescit in orbe*] Ed. Ald. *nitescet*; sed sequitur *diuidit*, nisi forte et hoc in *diuidet* mutandum.

vs. 242. *neque tenta volumina compar*] Ed. Ald. vitiose: *tanta*.

vs. 244. *altera porro plurimus*] Phrasis Auieno vsitata, ad Graecorum imitationem: τὰ δ' ἕτερα μέγιστος.

vs. 248—251. *Post spiram brachia quondam Formidata truci suspexeris Orioni; Haec concessa etenim curuis minitatio Chelis, Huc falcata Chii repserunt cornua monstri*] Eleganter utique hi versus a Grotio restituti sunt. Cf. Arati Phaen. vs. 89. Vulgo corrupte:

— *post spreta brachia quondam*

Formidata truci suspexeris Orioni;

Haec concessa etenim curuis mercatio velis.

Huc falcata Hiodii repserunt cornua monstri.

Grammatica postulat, *Chius*, cum locum designat, corripi, cum *adiectiuum*, produci. Sed regulam hanc poetae negligunt. Nam et pro loco Cicero produxit, et pro *adiectiuo* corripuit Auienus. Infra quoque vs. 1146.

Curua Chii caelo cum surgunt brachia signi.

vs. 254—257. *Callisto rutilat stellis, quibus usque Ferindâ Prona sit effigie, quo cardine torquet et axem Semper inocciduis attollens lampada flammis*] Hos quoque versus a Grotio emendatos dedi, vulgo corruptissimos ita:

Callisto rutilat stellis, quibus utque ferinam

Prona sit effigiem, quo cardine torqueat axem,

Semper in occiduis attollens lampada flammis.

vs. 257. *Arctophylax*] Cf. Eratosth. Catasterism. cap. I. et 8. et Schaubach not. p. 67. 82. Schol. German. ad vs. 89. et Hygin. II, 4.

vs. 261. *In picturatae*] Ed. Ald. vitiose: *Impicturatae*.

vs. 264. *lux olli maxima vibrat*] Vulgo: *lux olim*. Male.

vs. 265—270. Mutila haec sunt et corrupta, nec medela, nisi e melioribus codicibus mistis, illis afferri potest.

vs. 283. Cf. Io. Schrader ad Auieni perieg. not. p. 895. in Wernsdorf Poet. lat. min. T. V. P. II.

Digna Poli, conjors et cura latrantis Anubis] Ita distinguendum. Male vulgo:

Digna Poli conjors, et cura latrantis Anubis.

Digna poli, ἀξία πόλου. Fateor interim, me non assequi, quo sensu Auienus Isidem dixerit *dignam poli*. Arbitror potius, legendum esse:

Digna coli conjors et cura latrantis Anubis.

Eratoſth. Catasterism. cap. 9. οἱ μὲν γὰρ αὐτὴν Φασιν εἶναι Δήμητραν, διὰ τὸ ἔχειν στάχυν· οἱ δὲ Ἴσιν; vbi non assentior docto Eratoſtheneſis editori, verba οἱ δὲ Ἴσιν a Grammaticis apposita putanti, quod Graeci contenderunt, Cererem ab Aegyptiis Isin vocari. Docet noster Auieni locus, verba illa ab ipso Eratoſtheneſe esse profecta. Cf. schol. German. ad vs. 95. Hygin. II, 25.

vs. 285—289. *Et, ceu Siriaco, torretur spica calore Protentata manu, seu tu pernicibus alis, Nec sat certa gradum, viduataque vertice summo Fluxa Polo vertis vestigia, lubrica ut aeuum Sors agat —*] Ex emendatione Grotii. Varias de Virgine refert Auienus fabulas cum suis rationibus. Dixerat, eam esse Astraeam, Isidem, Cererem; nunc appellat Fortunam, quia alas habet et capite obscura est. Schol. German. l. l. *Quidam vero Fortunam, pro eo quod sine capite astris infertur*. Hyginus l. l. *Sed hanc alii Fortunam, alii Cererem dixerunt; et hoc magis non conuenit inter eos, quod caput eius*

eius nimium obscurum videtur. Vulgo legitur sine sensu:

Et ceu firiaco torretur spica calore:

Protentata manu ter quae pernicious alis,

Nec sat certa gradum, viduataque vertice summo

Fluxipedae vestis vestigia, lubricum ut acuum

Sors agat —

Paullo aliter restituit hos versus C. Barth Adu. XXXVI, 2.

Protentā apta manu, tu quae pernicious alis

Nec sat certa gradum, viduataque vertice summo

Fluxa pilae vertis vestigia, lubricum ut acuum

Fors agat.

In qua Barthii emendatione mihi magis arridet *Fluxa pilae*, quam, quod Grotius maluit *Fluxa polo*.

vf. 297. *nullique obnoxia culpaē Corda inhibens, medias casto res more tenebas*] Vulgo: *Corda inhibens media, casto res m. t.* Possit haec lectio tolerari mutata distinctione: *Corda inhibens, media casto res more tenebas*; repugnat tamen metrum. Barthius l. l. emendavit: *Corda inhibens, viduas astu res more tenebas* i. e. regebant rem publicam bona morum consuetudine absque astutia et ambitione.

vf. 302. *promiscua rura per agros*] Vulgo: *promiscua thura*. Perperam.

vf. 305. *passim succederet, illa Feruentis late pelagi natura*] Ita distinguendum est. Male vulgo: *passim succederet illa, Feruentis etc.*

vf. 312. *neque longis nauita terris Insinuare ratem consueuerat*] Vulgo: *ratem ius fecerat*.

vf. 315. 316. *et insano penderet saepe profundo; Omnia sed cunctis*] Pessime distinguebatur olim:

— *et insano penderet saepe profundo*

Omnia; sed cunctis —

Mallet

Mallem quoque pro *insano* legere in *salō*. Neque tamen omnino spernenda est vulgata lectio. *Pendere* h. l. est, monente Grotio, *μσταμπίσσειν*, iactari, periclitari, ut saepe apud Manilium.

vs. 323. *oculis sese dabat*] Vulgo: *oculis se dabat*.

vs. 325. *Sed crepera ut late vomeret conuicia voce*] Sic rescribendum coniecit Grotius. Vox *crepera* a *crepando* deducitur, unde et *increpare* dicimus. Auienus infra vs. 1001. *creperi succedens stagna profundī*. Proposuit Grotius aliam coniecturam: *pulchra* pro *crepula*, ut vulgo legitur. Vix autem ferri potest, Virginem *pulchra voce* conuicia vomere. Ergo aut vulgatum *crepula*, aut *crepera* retinendum erit.

vs. 326. *lacrymis aiebat obortis*] Ed. Ald. vitiose: *ab ortis*. Eadem perperam vs. 346.

Alite pro cursu sese inconuexa ferebat.

vs. 342. *Et malefuada lucri rabies subit; omnia Terror Degener, ac moesta facies formidinis implet*] In vulgatis male distinguitur: *rabies subit omnia; Terror Degener, ac moestae facies formidinis implet*.

vs. 344. *Secreti indomitus vada gurgitis ultima versat Tiphys*] Vulgo: *immodicus*, quod nescio cur Grotius mutauerit, quemadmodum etiam supra vs. 187.

vs. 345. *Agenoreo color hinc mentirier ostro Incipit*] *Mentirier* passivae h. l. pro *simulari*, et *mentirier incipit* pro *mentitur dictum*; ut et saepe Manilius.

vs. 347. *Ebria ut externo splendescat lana veneno*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *extremo*. Leuior esset mutatio, si *extrema* legeres, scil. *lana*, ut summa *lana* splendescat *purpura*.

vs. 358. *fax ardet in Arcto*] Vulgo: *Arcton*.

vs. 359. *Nec contemplandi*] Ed. Ald. perperam: *Nec contemplandi*.

vf. 359. 360. *omnia primis Obuia ceu vibrant obtutibus*] Grotius coniecit *conuibrant* pro *ceu vibrant*. Sed vulgata lectio bene se habens seruanda est.

vf. 371. *et patrio post reddita numina coelo*] Vulgo: *et proprio*. Non male.

vf. 372. *Lacedaemoniis Mars cum caluisset Aphidnis*] Dixit Auienus *Aphidnas Lacedaemonias*, vt distingueret ab *Aphidnis* in Atticā. Cf. Schol. German. ad vf. 145. Hygin. Astron. II, 22.

vf. 386. 387. *Et sidus, Lenaeae, tuum; disternat aer Crassior hos. Itidem qualis*] Ita distinguendum. Pessime vulgo:

Et sidus Lenaeae tuum disternat aer

Crassior. Hos itidem qualis —

Cf. schol. German. ad vf. 145. Hygin. II, 23. Schaubach ad Eratosth. Catast. p. 85.

vf. 402. *Oceanum flata flamina caeli Propellunt pelagus*] Nota *Oceanum pelagus*. Sic infra: *surgunt Oceano iam gurgite*, et vf. 440. *aequore surget Oceano*.

vf. 413. *adque Helites caput inclinatur ab ore*] Ex emendatione Morellii. Vulgo *atque*. Cf. Apollodor. III, 14, 6. et Heynii not. Schol. German. ad vf. 155. Hygin. Astron. II, 13.

vf. 427 — 431. *gemino sic cornua ductu Erigit aetherii vigor ignis, et ignis utrinque Sic camuris ardet protractibus; haud tibi signis Perquirenda aliis pecoris frons aequore surget Oceano; proprio Taurum deprnderis ore*] Ita dedi et distinxi cum Grotio, sensu exigente. Vulgo male:

— — *gemino sic cornua ductu*

Erigit aetherii rigor ignis et ignis utrinque.

Sic camuris ardet protractibus, haud tibi signis

Perquirenda aliis pecoris frons aequa resurget;

Oceano proprio Taurum deprnderis ore.

Camu-

Camurus, Camorus, Camor est *curuus*. v. Festus. Derivatur vox ἀπὸ τῆς καμπῆς.

vf. 433. *Sic mediam creber pecori frontem asperat ignis*] Vulgo: *sic media*.

vf. 440. *Nec mea musa senem tacitum Cephea relinquet*] *Tacitum* h. l. passiuo sensu dixit. Non filebit mea musa senem Cephea.

vf. 445—448. *At diducta pedes tantum hinc mensura seniles Diuidit, extremo quantum pede distat ab Ursa; Non eget huius enim sedes sacra luminis hilum*] Ex emendatione Grotii: Cf. Arati Phaenom. vf. 183. *Sedem* Auienus dixit *fidus*, vt Aratus ποσειδο θυτηριου ισπὸς ἔδρα. Germanicus vf. 235. *in sede notarit*. Vulgo:

At diducta pedes tamen huic mensura seniles

Diuidit, extrema quantum pede distat ab Ursa.

Non eget huius enim sedes sacra numinis hilum.

In ed. Ald. versui primo deest *huic*.

vf. 448. *declui si visum tramite vergas*] Recte vulgatam hanc lectionem retinendam censet Grotius; quamvis malit aliquis *vertas* pro *vergas*. Manil. Astronom. I, 303. *utraq; caudam Vergit in alterius rostrum*.

vf. 453. *Abjunt lucida moerenti*] Vulgo: *adsunt*. Perperam.

vf. 454. *et aegrae lux hebes est matri*] Vulgo: *aegra*. Male. Cf. schol. German. ad vf. 189. Hygin. II, 10.

vf. 459. *teretisque poli simul orbe rotatur*] Vulgo: *rotatur*. Male. Arat. Phaen. vf. 197. κυλινδραται.

vf. 460. *ingenti quae semper luce coruscans*] Vulgo vitiose: *incendi*, quae semper luce coruscans.

vf. 464. *Igneae quin etiam per caelum cingula flagrant Andromedae*] Ita iam correxit Morellius, approbante Grotio. Vulgo *singula flagrant*. Aratus Ph. vf. 201. ζώματα.

vf. 468. 469. *Vinculaque in coelo retinet quoque; tenuia quippe Brachia contortis astringunt vincula nodis*] Ex Grotii emendatione. Corrupte vulgo:

Vinculaque in coelo retinent quoque tenuia, quippe Brachia contortis adstringunt nubila nodis.

vf. 470. *qua vertex crine tumescit*] Vulgo *quae*. Perperam. Sic etiam versu 482. restitui cum Grotio *quæ fax* pro vulgato *quam fax*.

vf. 474. 475. *Ipsa sub abscisso late iacet aurea ventre Cornipedis; simul hunc lux indiscreta reneſcit*] Correxī distinctionem vulgatam vitiosam:

Ipsa sub abscisso late micat aurea ventre, Cornipedis simul hunc lux indiscreta reneſcit.

Micat pro *iacet*, vt Grotius maluit, melius forſitan.

vf. 485. *Non hic Equus integer artus*] Aratus ὅγῃ. Igitur legendum *hic*, non *hinc*, vt vulgo.

vf. 486. 487. *at tenuis aluo Erigitur mediā; nam caetera pone negantur*] Sic recte emendauit Grotius. Vulgo:

— — *at tenuis aluo*

Erigitur, media iam caetera pone negantur.

vf. 489. *Nanque hunc Aonio quondam memorant Helicone*] Non bene vulgo: *Nunc hunc*. Vide schol. German. ad vf. 204. Hygin. II, 18. Eratosth. Cataster. cap. 18. et Schaubach. not. p. 95. Heyne ad Apollod. II, 3, 1.

vf. 501. *Rigat hāc animas*] Vulgo: *rigat has animas*. Male.

vf. 512. *Parcior hic rutilae semper facis*] Ed. Ald. vitiose: *Partior*.

vf. 517. *nullomque decus Dea proferat ore*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *nulloque*.

vf. 522. 523. *non longa Aries statione remotus In conuexa redit; paruo se tramite subter Distinet*] Aratus Phaen. vf. 230.

— ὁλίγον

— ὀλίγον γὰρ ὑπ' αὐτὴν ἐστήρικται.

Vulgo:

— non longa Aries statione locatus,
In conuexa redit paruo se tramite; subter
Distinet —

Distinet, διέρχεται, vt apud Lucretium V, 204.

Et mare, quod late terrarum distinet oras.

vs. 528—530. Simile est latus; istud utrinque Por-
rigitur; summum signo caput angulus ardeat, Et gemi-
num suprema iugum vicinia mordet.] Sensus est: Late-
ra, i. e. lineae duae, quae basi insistant, sunt similes,
i. e. aequales, et in angulum coarctantur. Videtur
itaque Auienus latera vocare crura, ἀκροπόλως. Vulgo:

— simile est latus istud utrumque;
Porrigitur summum signo caput; angulus ardeat,
Et gemini suprema iugi vicinia mordet.

vs. 534. Quin et qua subter in astro] Ita legendum
est; nam designatur locus. Cf. Arati Ph. vs. 235. Vul-
go: quin et quae.

vs. 540. Boreali ab cardine ductus] Vulgo: doctus.
Perperam.

vs. 541. 542. proles tibi Dercia, Pisces, surgent
Bambicii] Recepi in textum Grotii emendationem. Vul-
gata lectio sensum idoneum non parit: proles tibi tertia
Pisces surgent Bombycii. Ed. Ald. piscis surget. Cf.
schol. German. ad vs. 235. Hygin. II, 30. Eratosth.
Catast. c. 21. Ios. Scaliger ad Manil. not. p. 310.

vs. 544. tendit qua pennae extrema sinistrae] Per-
peram vulgo: penna.

vs. 547. hinc medio signantur fidere Pisces] Vulgo:
hinc. Male.

vs. 549—551. Borean proprior subit; alter aquarum,
Troicus haurit aquas, funditque ubi Ephebus ab urna,
Vol. II. Y Pone

Pone auidus, iacet in Notialia nubila pronus] Ita cum Grotio legendum et distinguendum. Vulgo:

— *boream propior sapit alter aquarum,
Troicus haurit aquas, funditque ephebus ab urna;
Pone auidus iacet in notialia nubila pronus.*

vs. 554. *per coelum coeunt quae singula rursum*] Male vulgo: *cingula*. Supra quoque *cingula* et *singula* male permutata vidimus.

vs. 556. *Coelestem memorat quem sollers Graecia Nodum*] Imitatus est Auienus Ciceronem:

Quem veteres soliti Coelestem dicere Nodum.

vs. 565. *solum prope Cassiopeiae*] Ed. Grot. vitiose: *soliam*.

vs. 569. 570. *locus has habet artior omnes Connexas. Lentae facis haud procul istas*] Versus est mutilus.

vs. 580 — 582. *Electra, Alcyoneque, Celaeno, Taygeteque, Et Sterope, Meropeque simul, famosaque Maia Prole Deo; cerni sex solas carmine Myntes Afferit*] Vulgo hi versus paullo aliter distinguuntur. In ultimo rescripti *Prole Deo* pro *Prole Dei*. Nominat Auienus *Myntes*, astronomici carminis auctorem, ceteroquin ignotum; nisi forte sit scriptura nominis vitiosa et pro *Myntes* legendum *Aratus*. Hic enim. Phaen. vs. 257.

Ἑπτάποροι δὴ τὰς γε μετ' ἀνθρώπους ὑδέονται,

Ἐξ οἷα περ εὐσαι ἐπόψιαι ὀφθαλμοῖσιν.

Corrigere in mentem venit Grotio in schol. ad hos versus *Φησὶ δὲ ὁ Μύνθης* pro vulgato: *Φασὶ δὲ οἱ μῦθοι*; in quo tamen ei non adstipulor. Cf. Eratosth. Catast. c. 23. et Schaubach. not. p. 101. Schol. German. ad vs. 246. Hygin. II, 21. Apollod. III, 10.

vs. 587. *moestum dare nubibus orbem*] Vulgo: *moestam*, ita ut ad Electram referatur. Minus bene.

vs. 591 — 594. *Atque os discretum procul edere, detestatam Germanosque choros sibilis lacrymare ruinas,*
Diffu-

Diffusamque comas cerni, crinisque soluti Monstrari effigie;] Sic recte emendavit Grotius. Schol. Germanici l. l. *Vocatamque Electram, quae non sustinens videre casum pronepotum fugerit. Vnde et illam dissolutis crinibus propter luctum ire asserunt, et propter comas quidam Cometen appellant.* Hyginus l. l. *Alii dicunt, Electram non apparere, ideo quod Pleiades existimentur choream ducere in stellis. Sed postquam Troia fuit capta, et progenies eius a Dardano fuit eversa, dolore permotam ab his se remouisse, et in circulo, qui Arcticus dicitur, constitisse, ex quo tam longo tempore lamentantem capillo sparso videri. Itaque e facto Cometen esse appellatam.* Ouid. Fast. IV, 177.

Siue quod Electra Troiae spectare ruinas

Non tulit; ante oculos opposuitque manum.

In vulgato textu legebatur sic:

*Atque os discretum procul edere destitutam,
Germanoque choro sobolis lacerata ruinis,
Diffusamque comas cerni, crinisque soluti
Monstrari effigiem;*

vs. 597. *Sanguine sub pingui*] Maluit N. Heinsius: *subpingui*. Verum vulgatum tuetur Schrader ad Auieni Perieg. vs. 80. nam *sub* in compositione fere minus significat, hoc autem non vult Auienus. Cf. Phaen. 154. Progn. 284.

vs. 598. 599. *Quin Meropen alii, postquam tua, Sisyphæ, vincla, Et thalamos scaeuo sortita est omine diuûm*] Ex emendatione Grotii. Vulgo:

*Quin Meropen addit postquam Sisyphæia vincla
Et thalamos scaeuo sortita est omine diuûm.*

vs. 602. *Vergilias cerni tenet usus*] Ed. Ald. vitiose *cernit*.

vs. 609. *Seu nox astrales adolet cum caerula flammæ*] Male vulgo: *australes*.

vs. 614. *Tempora designant*] Ed. Grot. *Tempore, operarum peccato.*

vs. 624. *docta ad modulamina mouit*] Vulgo: *docta in m.* Non male. Cf. Eratosth. Catast. c. 24. Schol. German. vs. 258. Hygin. II, 7. De Lyra et Orpheo vide quoque Manil. Astron. I, 324. V, 319.

vs. 630. *pecudes qua et flumina Vates Flexerat*] Vulgo: *pecudes qui.* Ed. Ald. *pecudesque.*

vs. 639. *Grandibus haud equidem stellis*] Ed. Ald. *aut pro haud.*

vs. 646. *Pisces Bambycii*] Vulgo: *Bombycii.*

vs. 650. *Imus ut australi descendit circulus axe*] Legendum est *ubi australi*, nisi Auienus ut pro *ubi* posuerit, quemadmodum supra:

— *ut artus*

Longius effusum spaciōsa volumina tendunt.

Ed. Ald. pro *australe* habet *astrali.*

vs. 653. *Hic iam Threicio veniens a cardine Phoebus*] Reuocauit Grotius pristinam lectionem, quam etiam ed. Aldina agnoscit. Ed. Morel. *Huc cum Threicio.*

vs. 654. *pulsusque Deum, mirabile dictu, Brumalis redigit*] *Deus est Sol. Pulsus, ἡ τροπή. Τρέπειν* inter alia est *pellere*, vnde *τρόπαια*, et *Tropici circuli*, quia, ut Hyginus ait, ultra eos Sol non transit, sed statim reuertitur, aut ibi quasi repellitur; vnde τὴν τροπὴν Astro-
nomi latini *Pulsus* transtulere.

vs. 657. *angusto decurrit*] Ed. Ald. *decurrat.* Male.

vs. 659. *clamarit sidera lucis*] Eadem Ald. *clamauit.*

vs. 666. *mergorum et focae similes*] Aratus mergos tantum nominat; Auienus recte his phocas coniungit. Vtrique enim cum possint in terris versari, aquam praeferunt; nam et phocas nonnumquam in terris esse, ibique spirare, dormire, parere, tradit Plinius. Latini vitulos marinos vocant.

vs. 670. 671. *cum lux in arundine flagrat Ignis mundani, cum tela extrema coquantur*] Male vulgo distinguitur:

— *cum*

— cum lux in arundine flagrat,

Ignis mundani cum tela extrema coquuntur.

vs. 673. *si piceam spectaris*] Ed. Ald. vitiose: *spec-
teris.*

vs. 681. 682. *Hic matutino veniens procul aequore
coelum Exigit e pelago, telum trahit ultima cauda*] Grotius ad h. l. „Si *Chelam* leges (pro *coelum*,) ad ipsum *Scorpionem* referetur; si *Telum* ad *Arcitenentem*; et non inepte erit eadem vox repetita, quod familiare *Auieno*. *Exigit* est ἐξάγει, ni malis *Erigit*.

vs. 686. *abditur autem Orion redeunte die*] Vulgo: *abditus autem.*

vs. 689. *Quin norunt aliam Superum conuexa Sagit-
tam*] Vulgo: *alia*. Male.

vs. 690. *in scia nerui*] Ed. Ald. *neruis*.

vs. 691. *telum super aduolat ales*] Perperam vulgo: *caelum super a. a.*

vs. 692. *Threicio conterminus axi*] Ed. Ald. *conter-
minat axi*.

vs. 694. *Armiger hanc etiam Iouis aduolat, armiger
ignis Aetherii*] Recepi Grotii emendationem lectionis vulgatae: *arbiter ignis Aetherii*. Vtitur enim saepe ea figura *Auienus*, vt eandem vocem repetat, quod saepe iniquis exscriptoribus mutandi dedit occasionem.

vs. 702. *Hic iam detrusae in latebras procul Amphitrites*] Vulgo: *Hic nam*. Cf. schol. Germ. ad vs. 295. Hygin. II, 17.

vs. 707. *Et super hirsutum ponto surgit Capricornum*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *auritum*; sed non apparet, *Auienus* cur *Capricornum auritum* appellauerit. Alibi autem eundem vocat *hirsutum*.

vs. 708. *altera porro*] H. e. *alteram partem*, vt de *Serpente altera porro plurimus*. Cf. not. ad *Auieni Perieg.* vs. 373.

vs. 718—721. *Subtrahit obliquo qua sese Circulus orbe Signifer a Borea, inque Australes se gerit umbras, Sub medii iam mole Poli fera pectora Tauri Suscipit Orion;*] Ita hos versus restituit Grotius. Corruptissime vulgo:

*Subtrahit obliquo qua sese circulus orbe
Signifer, in borean australes egerit umbras;
Vt medii iam mole poli fera pectora Tauri,
Suscipit Orion;*

In vulgata hac lectione ut medii potest ferri, ut sensus sit: mole poli velut medii. Caetera tolerari nequeunt.

vs. 728. 729. *Stridit anhelanti face pestifer; aera motu Torret, et immodici terras coquit ignibus astri]* Iterum ex emendatione Grotii. Male vulgo legitur et distinguitur:

*Stridit anhelanti face pestifer aera mota,
Torret et immodicis terras coquit ignibus astri.*

Ed. Ald. habet et in modici. Cf. Auien. Perieg. vs. 70.

vs. 732. *Aluus coeanea est]* Sic legendum: Ed. Ald. *Alueus Ocenea est.* Hinc Morelius dedit *Aluus cyanea est.* Recte. Verum T graecum antiqui oe diphthongo reddere solebant.

vs. 738. *languebunt germina florum]* Ed. Ald. *gemma.* Perperam.

vs. 740. *Sirius attollit]* Male vulgo: si prius attollit. Legendum *Sirius.* Vocis huius repetitio, quae versu sequenti est, ut ter supra, errorem praebuit.

vs. 743. 744. *altera si qua Stellarum fulgent rutila, ut quae plurima longo Bellua fert lateri]* Ex emendatione Grotii. Vulgo:

— altera si qua

*Stellarum fulgent, rutilant quae plurima, longi
Bellua fert lateris —*

Ed. Ald. vitiose *fulcent*. Dubitat tamen Grotius, an Canis recte Bellua dicatur. Propinat itaque etiam lectionem hanc: *longi Regula fert lateris*.

vs. 750. *premit igneo Sirius ore*] Ita legitur in Msto Germanici Grotiano, in quo hi versus Auieni inserti sunt. Vulgo: *premit autem Sirius ore*.

vs. 757. *Neque enim se Theffala cymba Solenni in faciem monstrat more; extima puppis Surgunt Oceano, velut*] Sic Grotius locum constituit. Vulgo:

— *neque enim se Theffala cymba*

Solenni in faciem monstro mouet extima puppis.

Surgunt Oceano velut alto a gurgite nautae.

Ed. Ald. *solenne*, non male. Ita Ovidius in *mare pro in mari* posuit.

vs. 760. *auidi volitantia raptim Sipara conuertunt*] *Siparum* est id, quod velis annectitur, graece $\sigma\iota\varphi\alpha\rho\upsilon$. Lucanus Pharsal. V, 429.

— *imaeque pandens*

Sipara velorum perituras colligit auras

Statius Sylv. III, 2, 27.

Vos summi annectite sipara veli.

Cicero de prov. cons. cap. 6. pro velo mimico sumsit, et ita quoque Festus interpretatus est. Cf. Turnebi Aduers. XXI, 4.

vs. 761. 762. *tergoque in curua remulco Littora certatim subeunt simul*] Dubitat Grotius, quomodo dixerit Auienus *tergo remulco*, cum *remulco* sit substantiuum. Ed. Ald. habet: *tergumque in curua remulco*. Recte, ut sensus sit: *Littora subeunt certatim tergum nauis remulco*. Trahi remulco dicitur, cum nauis magna scaphae remis ducitur, monente Festo.

vs. 772. *trahit Auster in Arcton*] Vulgo: *in Arcto*.

vf. 777. *illa fuorum inter signa tenax*] Ex emendatione Grotii. Sui intelliguntur pater, et mater et sponsus. Vulgo: *illa duorum*.

vf. 780 — 782. *Quin est caeruleo Flumen quoque gurgite manans Astra inter sedesque Deum; pars Aequor id esse Credidit; Ausonii nanque hunc dixere priores Eridanum*] Praeclare versus hos restituit Grotius. Nonnulli putarunt, Flumen fidus esse Oceanum; neque tamen omnes; nam veteres Itali Padum tradidere. Hygin. II, 32. *Complures autem Oceanum esse dixerunt*. Cf. Eratosth. Catast. c. 37. et Schaubach not. p. 117. Schol. ad German. vf. 321. Vulgo:

*Quin et caeruleo Flumen quoque gurgite manans
Astra inter sedesque Deum, pars aequoris esse
Credidit Ausonii; neque hunc dixere priores
Eridanum —*

vf. 789. *Disdata tum late texere incendia terras*] *Disdata* ex antiqua scriptura pro *Didita*. Vulgo: *Diis data*.

vf. 798. *vnda foecundet alumna*] Sequitur inferat. Vulgo: *foecundat*.

vf. 799. *Vel quod de medii prolapsus parte diei*] Schol. German. l. l. ideo inter astra collocatus (scil. Eridanus,) quod a meridianis partibus cursum dirigat.

vf. 803. 804. *Eridani coeunt anfractibus; hinc procul ille Tenditur effusi vi gurgitis; hinc quoque cristae Cedit apex*] Ex emendatione Grotii. Vulgo:

*Eridani corunt anfractibus, ut procul ille
Tenditur effusi vi gurgitis; huc quoque cristae
Cedit apex.*

vf. 819. *Ne spectanda forent ponto quod sola care-
rent*] Vulgo: *Ne expectanda forent*.

vf. 820. 821. *Caetera descriptis aptantur singula mem-
bris Formarum; flagrans Leporem qua Sirius urget, Lan-
guida,*

guida, nec certo sub nomine cuncta feruntur] Male haec vulgo distincta ita legebantur:

*Caetera descriptis aptantur singula membris,
Formarum flagrans leporem, qua Sirius urget
Languida —*

vf. 841. 842. *Cunctis nomen Aqua est; stellae quoque denique propter Ora Sagittiferi, qua se vestigia prima Cornipedis simulant]* Emendauit Grotius. Vulgo sine sensu:

*Cunctis nomen Aqua est, quae stellae denique propter
Ora Sagittigeri, quo se vestigia prima
Cornipedis simulant.*

vf. 844. *Queis face sub tenui tenebrosus marceat ignis]* *Queis marceat pro Queis marcet.* Ita supra: *Quibus usque ferinā Prona sit effigie pro prona est.* Infra: *similis quibus haud sit imago.*

vf. 847. *Hanc satis arcto Tempore suspicies]* Hanc restituit Grotius. Subintelligendum *Aram.* Perperam vulgo: *hoc.*

vf. 849. *Nam polus, aduerso qua tollitur axe Bootes]* Vulgo:

Nam polus aduerso qui tollitur axe Bootis
Potest etiam ex coniectura Grotii ita legi:

Nam poli ab aduerso qui tollitur axe Bootes.

vf. 852. *Arcturum vertex leuat Arcticus]* Ex emendatione Grotii. Vulgo: *leuat arduus* i. e. vertex leuat sublimis, quae quidem lectio ferri etiam poterit. Melior tamen nostra.

vf. 856. *Certa procellarum statuit producere signa]* Claudicabat versus in vulgato textu:

Certa procellarum statuit prodere signa.

vf. 858. *Inter nimbiferas nubes spectabilis exstet Ara poli longe, ut glomerent circumque supraque Feta pruinarum se vellera]* Ita locum constituit Schraderus ad Auie-

ni Perieg. vs. 249. Vulgo: *exstet Ara poli, longa ut glomerent.* —

vs. 863—865. *Non Arae, non sit tali sub tempore vertex Clarior; hoc nam saepe Notum praenoscere signo Nox docuit*] Ita Grotius restituit. Male vulgo legitur et distinguitur:

*Non Arae, non sit tali sub tempore vertex
Clarior hoc; nam saepe nouum praenoscere signo
Nox docuit —*

vs. 868. *Vix, si sera Iouem subeat miseratio rerum*] Vulgo: *Vix, scis, sera Iouem.* Lectio aperte corrupta.

vs. 884. *Curua venenati se tendunt brachia signi*] Recepi praeclaram Grotii coniecturam. Vulgo:

Curua venenati sunt tantum brachia signi.

vs. 890. *Degerat Alcidae legum post bella magister*] *Degerat* i. e. habitarat. Vulgo: *Egerat*, nullo sensu. Schol. German. *habitaſſe Chironem in Pelio monte.*

vs. 906. 907. *trahit ingens machina coeli Cuncta super; pingunt rutilam sua sidera noctem*] Vulgo vitiose:

— *trahit ingens machina coeli*

Cuncta, superpingunt rutilam sua sidera noctem.

Super πλεονάζει, vt et alibi:

*Versa Lycaoniis sed suspectatur in Vrsis
Forma super.*

vs. 908. 909. *Quinque itidem stellae, similis quibus haud sit imago, Nec quas formarum ductus notet affixarum*] Ita iam dedit Morelius, nisi quod pro *ductus* cum edd. antiq. legat *doctus*. Prius a Grotio rescriptum. Ed. Ald.

*Quinque itidem stellae similes, quibus haud sit imago,
Ne quas formarum doctus notet affixarum.*

vs. 911. *Nullus eas aliquo pacto deprehendere certet*] Vulgo: *alio pacto.*

vf. 918. *ceu cum vada cymbam*] Illustrari potest hic locus ex Hygino II, 42. *Vt si quis in nauiculae rostro sedens inquirat ad puppim transire, et nihilominus ipsa navis iter suum conficiat, ille quidem videbitur contra nauiculae cursum ire, sed tamen eodem peruenit, quo navis.*

vf. 921. 922. *Vis tamen istis Obuia labentis semper sustollitur aethrae*] Ita dedit Grotius, monens simul ad h. l. „Per aethram suo more Auienus aethera intelligit. Duo ponit exiommata philosophica. Prius est, quod coelum primum sustineatur, quo minus ruat occursum motus secundi. Empedocles dicebat: *διὰ τὴν δόνησιν θάπτοντος τυγχάνοντα Φορᾶς τῆς οἰκίας ῥοπῆς ἐπὶ σώζεσθαι τοσοῦτον χρόνον τὸν οὐρανόν.* *Οἰκία ῥοπὴ* est motus peculiaris. Posterius est, quod experientia docetur in primo mobili multas esse stellas, in aliis sphaeris singulas. Aristoteles: *ἐν μὲν τῇ πρώτῃ Φορᾷ τοσοῦτον ἀστέρων πλήθος, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ἐν χωρίῳ ἕκαστον.* — Vulgo legitur:

Obuia labenti semper sustollitur aethrae.

vf. 927. *Carminē non coeco tentabimus, hoc satis unum, Musa, mihi*] Ita legendum et distinguendum. Vulgo: *Carminē non coeco tentauimus hac satis unum Musa mihi* —

vf. 935. *Mutuaeque implexae sibi met consortia mordent*] Sic supra dixit Auienus: *iugum vicinia mordet.* Graece *δάκνειν reprimere* significat. Vulgo: *implexae.*

vf. 936. *Aurea pepli sidera nocturni*] Vulgo: *Aera pepli.* Male.

vf. 939. *Langueat ut stellis species hebes*] Vulgo: *Languet ut in stellis s. h.*

vf. 940. *ac flammās superante minores*] Ed. Ald. *flamman.* Vitiose.

vf. 943—945. *color olli nomen ab ortu Primigeno statuit; sic Zonam Graecia sollers Concelebrat, nostro sic*
Bal-

348 NOTAE IN RVFI FESTI AVIENI

Baltheus ore vocatur.] Dicit Avienus *Graecia solers*, vt supra:

Coelestem memorat quem sollers Graecia nodum.

Vulgo:

— color olli nomen ab ortu

*Primigeno statuit se, Zonam Graecia sollers
Concelebrat, nostro sic Baltheus ore notatur.*

vf. 950. *duri qua soluunt flabra Aquilones*] Vulgo: cum pro qua. Sic quoque in versu sequenti pro: *Et cū praecipitant* legendum: *Et qua praecipitant.*

vf. 955. 956. *hic quoque dextram Sustinet Andromedae; manus extima desuper acri Subrigitur Boreae*] Male vulgo sic distinctum:

— — *hic quoque dextram*

*Sustinet Andromedae manus extima, desuper acri
Subrigitur Boreae —*

vf. 958. 959. *hic celeris vestigia summa Perstringuntur Equi, perstringitur Ales ab ipso*] Vulgo: *praestringuntur et praestringitur.*

vf. 962. *Erigone*] Ed. Ald. perperam *Erigones*.

vf. 967. *secat ast alius per viscera plena*] alius pro alter. Intelligit enim Avienus Cancrum.

vf. 973. *pulsusque Deus*] Cf. supra not. ad vf. 654.

vf. 977. 978. *Circulus iste quidem Cancro tenus adiacet Axe Semper inocciduo; procul alter cardine in Austri*] *Axe* pro *Axi*. Supra: *Axe Lycaonio iacet obuius*. Male vulgo post *Axe* interpungitur, et versu sequenti legitur: *Semper in occiduo.*

vf. 980—982. *postremaque cauda Caeruleae Pistris; brevis hic Lepus; hic Canis artus Conditur extremos*] Ita suppleuit versum vulgo mutilum Grotius, nam legabatur olim:

— postre-

— — *postremaque caudae*

*Caeruleae, brevis hic lepus, hic canis artus
Conditur extremos.*

vs. 988. *Sideris hinc meta*] Vulgo: *metae*.

vs. 989. *Sereniferi descendit sol Aquilonis*] *Sereni-
feri, αἰθρηγέρου.*

vs. 991. *creperi succedens stagna profundum*] Vulgo: *succendens*. Cf. not. ad vs. 335. Nostram lectionem approbavit quoque Schrader ad Auien. Perieg. 329.

vs. 993. *cani quae specie lactis*] Ita legendum est; siue: *in cani speciem quae lactis*. Vulgo: *cani speciem quae lactis*.

vs. 1011. *Tres omnes recto contentos tramite coeli*] *Perperam vulgo: recte*.

vs. 1014. *quartus at iste*] Vulgo: *et iste*.

vs. 1017. *Cire reperiunt momentum diximus astri*] Graece: *κινεῖν τὸν καιρὸν τοῦ ἡλίου τροπομένου*. Vulgo: *Scire reperiunt etc.*

vs. 1024. *in vada Calpetana*] Ex emendatione Grotii, qua tamen fit versus spondaicus. Vulgo: *Calpetitana*. Sic infra Progn. v. 296. *si Phoebus — Calpetano tranquillum gurgite lumen Tingat*. *Calpe* est promentorium in ora maritima meridionali Hispaniae, quo hodie celeberrimum castellum *Gibraltar* superstructum est. Hinc Oceano Atlantico nomen.

vs. 1025. *Nam Tithoneo cum sunt elata profundo*] Sic apud Germanicum *Tithonius ortus*. Vid. Grot. ad German. p. 21. Vulgo: *Namque Titaneo*, inuito metro. Ed. Ald. *tithoneo*. Nic. Heins. ad Dir. Cat. vs. 40. corrigendum pronuntiavit: *Namque ea cyaneo cum sunt*; sed bene correctionem refutavit Schrader ad Auieni Perieg. vs. 368. ex Arati Phaen. 534. Peior adhuc eiusdem Heinsii coniectura in notis ineditis ad Auienum; *Namque Atlanteo*.

vf. 1044. *Ast hae dimensa spacii sic lege locantur*] Ed. Ald. vitiose: *Ast Hedi mensa*.

vf. 1045. *includunt partibus astra*] Eadem male *includent*.

vf. 1053. *Quem cum signiferi graditur sol aureus orbem*] Perperam vulgo: *Quae cum*.

vf. 1064 — 1066. *Horum prima oculis memor incubula quaere; Luminis ipsa vagi captans venatibus ipsa, Ipsa notans mundo*] Suo more idem variis vocibus exprimit Auienus et ταυτολογίῃσι. Male vulgo distinguitur:

Horum prima oculis memor incubula quaere

Luminis ipsa, vagi captans venatibus ipsa,

Ipsa notans mundo —

vf. 1066. 1067. *Quae si se nubibus abdent, Aut si non surgent*] Vulgo: *quae si se nubibus abdent, Aut si confurgunt*. Male.

vf. 1071. *magnam qui circumplectitur undis Tellurem, curuet caelando ut littora Mundo*] Ita maluit Grotius. Auien. Perieg. vf. 95. *loca circumplectitur aestu*. cf. ibid. vf. 1202. Vulgo: *magnum qua circumamplectitur undis Tellurem, curuet celando ut littora mundo*. Tuetur vulgatam lectionem Schraderus, quoniam etiam *circumamplecti* inueniatur, vbi diuisis vocibus aliquid interponitur Virg. Ecl. III, 45.

Et molli circum est ansas amplexus acantho

Manil. I, 305.

Has interfusus circumque amplexus utramque.

Mundum vocat Auienus non caelum, vt saepe, sed caelestia sidera.

vf. 1075. *Vel matutino qua perflrepat aere fluctus*] Male vulgo: *fluctu*.

vf. 1079. 1080. *In freta labentes, aut quae se rursus Eoi Parte ferunt Mundi*] Versus olim legebatur mutilus sic:

In freta labentes, aut quae rursus eoi.

Suppleuit eum Grotius.

vs. 1089. 1090. *Agmine qua vasto fluitat caput, aspera cernix Qua tumet, et spiris qua turgent pectora primis]* Ex emendatione Grotii. Vulgo perperam legitur et distinguitur:

Agmine qua vasto fluit ad caput aspera cernix:

Qua tumet et spiris, qua turgent pectora, primis,

vs. 1091. *Arcturus distabit multus utraque]* Ed. Ald. vitiose inultus pro multus.

vs. 1094. 1095. *Satur hic vix luminis almi Cedit, et incipiens tandem conuexa relinquit]* Vulgo:

— — *satur hic vix luminis Amni*

Cedit, et inspiciens tandem conuexa relinquit.

Notabilis locutio: *incipiens relinquere* pro *incipit relinquere*.

vs. 1099. *Contra autem illius concedit sideris ortu]* Vulgo nulli pro illius. Male.

vs. 1107. *Sed Nixus genibus replicato in se ipse residens Poplite]* Sic emendauit Grotius. Vulgo:

*Sed Nixus genibus replicato luce residens
Poplite.*

Tam supra pro luce manente idem reposuit *Ipse manens*.

vs. 1111. *Proferit Hydra Caput]* *Proferit* est *pro-*
pellit, exferit. Saepius utitur hoc verbo Auienus in Pe-
rieg. vt vs. 342. 580. 702. 995.

vs. 1115. 1116. *Nam Virgine Eoo Consurgente freto, cedit Lyra Cyllenaea]* Pessime vulgo legitur et distinguitur:

— — *nam Virgine eoa*

Consurgente, freto cedit Lyra Cyllenaea.

vs. 1120. *ponti procul efflua tingit]* Sic Auienus supra:

Efflua se species liquidarum fundit aquarum.

vs. 1122. *iuba tota madescit*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *iubar ora madescit*, sine sensu.

vs. 1123 — 1125. *Hydra superpositum procul in Cratera mouetur Parte alia, et liber vestigia Sirius ardet Ultima, caeruleo etc.*] Ita hi versus distinguendi sunt. Male vulgo:

*Hydra superpositum procul in Cratera mouetur:
Parte alia et liber vestigia Sirius ardet:
Ultima caeruleo —*

vs. 1127. *Cum iam virgineos aether vehit altior artus*] supra:

Virgineosque pudens Zona superimminet artus.

vs. 1128. *Nec cum flagrantem emittunt marmora Chelae*] Sic melius Grotius. Vulgo: *flagratas*.

vs. 1129. *Sideris expertes et clara luce carentes*] Ed. Ald. *Sideris expertis et clara luce carentis*.

vs. 1136. *Curua Chii coelo cum surgunt brachia signi*] Vulgo: *consurgunt*.

vs. 1139. 1140. *Iste Lyrae — Hic tenebris*] *Iste et Hic* de eodem. Vide supra not. ad vs. 5.

vs. 1147. *sursum Arcus agit*] Vulgo: *rursum*. Perperam.

vs. 1148. *remorantia membra*] Vulgo: *memorantia membra*. Sine sensu.

vs. 1151. *Et quae Centauro diffunditur extima cauda*] Correxit Grotius. Vulgo: *Ex qua*.

vs. 1160. *superi subrepta verticis axe*] Vulgo *subiecto*.

vs. 1161. 1162. *vaga brachia Cepheus Exerit, et saeuam pelagi monet adfore pestem*] Theon ad Arati Phaen. vs. 630. Ποιητικεύσται, καὶ Φησὶν ἐκταίνειν τὸν Κηφέα τὴν χεῖρα, ὥςπερ παρακελεύόμενος (lege: παρακελεύόμενον) τῷ (lege: τῇ) παιδὶ ἐκκλίνειν τὸ κῆτος.

vf. 1163. *Illa tamen versa in fluvium postrema profundum Tingitur*] Fluvium dixit Auienus pro mari, ut et alibi. Vulgo:

*Illa tamen versa in fluvium postrema profundo,
Tingitur ab spina —*

vf. 1166. *Quin et cum Scorpius acer*] Vulgo: tam pro cum.

vf. 1172. 1173. *nec nostro struimus mendacia versu. Prima, neque obduri compegi germinis*] Locus hic est mutilus et corruptus.

vf. 1174. *Coecus mos mentis acerbae*] Ed. Ald. vitiöse *Coetus*, et in versu sequenti *penetrauerit* pro *penetrauerat*.

vf. 1183. *Audax ut facinus donum foret Oenopioni*] Vulgo male: *Audax haud facinus*.

vf. 1187. *Ergo ut falcatis monstrum petit Oriona*] Auienus supra:

Huc falcata Chii repserunt cornua monstri.

vf. 1190. *sunt haec contermina laesis Semper numinibus*] Vulgo perperam: *sunt haec commercia*.

vf. 1194 — 1196. *Nec minus Andromedae quicquid volitabit in aethra, Et si quid Pistris reliquum conuexa ferebant, Hoc oriente ruunt*] Ita dedit Grotius. Sensus est: Occidunt residua Andromedae et Pistris; nam *Pistris* est genitiuus. Vulgo: *in aethram — Pistris*. Ed. Ald. *Nec minus Andromeda est*.

vf. 1201. 1202. *reliquum polus ast a littore versat Semper in occiduum*] Caetera Cephei sunt ἀδύρα. Vulgo: *Semper in occiduo*. Male.

vf. 1205 — 1208. *Prona caput, solaque et folio vestigia ab alto Sustollit miseranda super; quatit ira furorque Doridos et Panopes post fata nouissima matrem*] Praeclare hunc locum restituit Grotius. Sola sunt vestigia, vnde illud: *Nullius unquam Trita solo*. In matrem sub-

intelligendum *Cassiepëiam*. Pessime vulgo lectum et distinctam:

*Prona caputque solo, folio vestigia ab alto
Sustollit miseranda: superquatit ira furorque,
Doridos et Panopes post fata nouissima matrum.*

vs. 1209. *Tamen altera Mundus Sufficit*] Ex Grotii emendatione. *Sufficit* est ἀντίκαθ' ἑαυτάς. Virgil Georg. II, 65.

Atque aliam ex alia generando suffice prolem
Vulgo male: *tamen altera in undis sufficit.*

vs. 1212. *postremique agminis Hydra Erigitur caudam*] Vulgo: *Hydrum*. Male.

vs. 1215. *nam prima ferae vestigia in ollis*] Ingeniose emendauit Grotius. *In ollis* (illis) i. e. manibus et membris est Fera. Vulgo: *vestigia mollis*.

vs. 1216—1219. *Arcum fera manent; Arcu redeunte per aethram Protolli incipiunt; reliquum Serpentis et artus Anguitenentis item fert primis fluctibus Arcus. Amborum capita et palmas geminas Ophiuchi etc.*] Sic utique est legendum et interpungendum. Vulgo:

*Arcum fera manent: Arcu redeunte per aethram
Protulit, incipiunt reliquum Serpentis et artus
Anguitenentis: item fert primis fluctibus Arcus
Amborum capita et primis geminas Ophiuchi.*

In primo versu ed. Ald. habet: *At cum fera manent; in tertio et ultimo primos pro vulgato primis*. Vitiose.

vs. 1221. *Scorpius Oceano surgens agit; at pede Nixi*] *Pede Nixus* est ὁ ἐν γόνασι. Vulgo:

Scorpius Oceano surgens agitat. pede Nixi

vs. 1223. *Tunc artus medii, tunc pectora*] Vulgo: *tum*. Sed rescribendum est *tunc*, quoniam *tunc* praecessit.

vs. 1235. *cum gurgitis ille profundi Ima petit pedibus, Capra mox, Hoedine sequuntur*] Perperam vulgo distinguitur: *Ima petit, pedibus Capra mox* —

vf. 1242. 1243. *Nanque manum Aurigae reliquam, celsumque corusci Verticis, et dorso quae spina attollitur alto*] Sic recte emendauit Grotius. *Manum reliquam* respondet Arateo: ἄλλην χεῖρα. Vulgo:

Nanque manum Aurigae, reliquam celsumque corusci

Verticis, et dorso qua spina attollitur alto.

vf. 1247 — 1249. *neque clauum vendicat Argo Alluione sali; Perseus pede denique dextro, Atque genu liber mersatur caetera ponto*] Supra: *Pectora liber — vestigia liber.* Vulgo male:

— — *neque clauum vendicat Argo.*

Alluione sato Perseus pede denique dextro,

Atque genu libero, mersatur caetera ponto.

vf. 1251. *duro tangit vada caerula dorso*] Vulgo: *tingit.* Indicare videtur Auienus, Argo tingi eam partem, quâ puppis attrahitur.

vf. 1252. *manet exortum Cilicis Capricorni*] Ed. Ald. *Cilici.* Est autem Capricornus *Cilix* idem quod *hirsutus*, vt alibi nominatur; nam Graeci κίλικα et κίλικιον vocant omne hirsutum, vnde κίλικιοι στρατηγοί, et κίλικιοι τράγοι, et *Cilicia vasa.*

vf. 1253. *Totaque tum pelago descendit*] Vulgo: *cum.* Similiter in versu sequenti legendum: *Aequora tum Procyon* pro vulgato *Aequora cum Procyon.*

vf. 1259. 1260. *perque Notum rutila cum Numinis Ara Delphinum patulas promit Capricornus in auras*] Vulgo: *rutila tum — Delphinum paruas promit.*

vf. 1261. *Sed matutino cum surgit Aquarius orbe*] Vulgo *Et matutino.* Scriptum forsitan olim fuit *Set*; deinde litera prima, vt fieri solet, omissa. Ed. Ald. *con-surgit* pro *cum surgit.*

vf. 1269. 1270. *Subit ista salum, subit aequora rursum, Integer Oceani cum se Centaurus in undas Iecerit.*] Ita recte rescripsit Grotius. Vulgo:

— *subit ista solum, subit aequora rursum
Integer Oceani, cum se Centaurus in undas
Iecerit* —

vf. 1271. *atque nouo vibrarint sidere Pisces*] Auienus supra similiter de Equo: *Os Equus atque pedes nouus exerit.* Ed. Ald. *Pisces.* Perperam.

vf. 1272. 1273. *ille per Austrum Piscis item, plantâ quem pulcher Aquarius urget*] Male vulgo distinctum: *ille per Austrum Piscis item plantâ, quem* —

vf. 1279—1281. *Paulatim recauo redeunt Maris, aurea caelo Postquam adolent Pisces incendia, denique Pisces cum rutilant, mundo dextram haec attollitur vlnam*] *Recauo maris* i. e. τῷ κοιλῷ τοῦ ὠκεανοῦ. *Adolere* dixit Auienus suo more pro *urere*. Virgil. Eclog. VIII, 65. *verbenasque adole pingues*, et Aen. VII, 71. *Adolet cum altaria tedis.* Perperam vulgo legitur ac distinguitur:

Paulatim recauo redeunt Maris aurea caelo.

*Postquam adolent Pisces incendia, denique Pisces
Cum rutilant, mundo dextram haec attollet in vlnam.*

vf. 1286. 1287. *At caetera nondum Sunt exemta solo*] Vulgo: *ac caetera nondum Sunt exemta solo.*

vf. 1291—1283. *an Tauro freta pelleret adsurgente. Hoc vna caelum subit integer; haud super vlla Viscera; nascentis neque Tauri deserit astra*] Ex emendatione Grotii. Vltima respondent Arateis: οὐδ' ὅγ' Ταύρου Ἀστέρται ἀντέλλοντες. *Hoc vna*, vt graece ἀμ' αὐτῷ; Aratus σὺν τῷ. *Viscera* vocat Auienus membra. Seruius ad Virgil. Aen. III, 574. *auulsaque Viscera montis: Viscera, hoc est, partes.* *Haud super* est graecismus pro *haud super sunt*. Graeci dicerent οὐδένα μέρος περί pro περιγύεται,

ται, siue περίσσι, vt ἔνι pro ἔνεσι, πάρα pro πάρσι, et similia translato accentu.

vf. 1296—1298. *Aurigam salsis evoluunt fluctibus omnem Surgentes Gemini. Tauro Capra, plantaque laeva, Atque Hoedi euadunt, tum primum*] Ita legendum et interpungendum. Vulgo:

Surgentes Gemini, Tauro, Capra, plantaque laeva Nempe hoedi euadit, cum primum —

vf. 1299. *referuntur viscera*] Hic iterum *viscera* sunt μέρη siue μέλη. Non accurate satis interpretatus est Wernsdorf ad Anieni Perieg. vf. 781. *cetosa viscera* pro Ceto, astro caelesti, omnino.

vf. 1313. *nec adhuc membra extima sorbet*] Ex Grotii coniectura. Vulgo: *nec adhuc tamen extima sorbent.*

vf. 1314. *Quid ni nascentis suspectet nauita ponto*] Vulgo: *Quid ne nascentis suspectat.* Verum *suspectes* huic interrogatione est aptius. *Nascentis*, scil. Padi, h. e. orientis, nisi malis *scandentis* per literarum transpositionem; *ἰξανιοῦσαν* enim hoc loco dixit Aratus. In versu etiam sequenti pro vulgato *manet Orionis* legendum *maneant.*

vf. 1320. *magnorum congrua cura*] Est Hellenismus pro *cura congrua rebus magnis.*

vf. 1322. *et coelo tibi signa magistro Omnia ducentur*] Poterit quoque legi: *e coelo.* Infra Progn. vf. 249. occurrit: *certa hoc ducentur signa magistro.* Vulgo: *et coelo tibi signa magistri Omnia ducentur.*

NOTAE

IN RVFI FESTI AVIENI

PROGNOSTICA ARATEA.

vf. 4 (1329). *Promat ut ingressi solers tibi tempora mensis*] Sic maluit Grotius. Ingressi mensis, ἀεξομένοιο μηνός. Infra:

Ingredientis erit plena tibi nuntia mensis.

In versu antecedenti ed. Ald. habet vitiose *prono quae* pro vulgato *pronoque*.

vf. 6 (1331). *primo perfundens lumine*] Arat. πρώτη ἀποσπιδναται αὐγῇ. Vulgo: *primum perfundens lumine*.

vf. 8 (1333). *Ast orbis medii si cedat Cynthia forma*] Vulgo: *formam*. Saepe in Auieno Accusatiuus positus pro Ablatiuo; inde putat Grotius, scribas eodem signo circumflexum accentum, qui ablatiuis adiungitur, et literam *m* designasse, hoc modo: *formā*.

vf. 15 (1340). *Inferit aeriis quantum Dea nubibus ignem*] Vulgo: *ignes*; sed reponendum *ignem*, ut respondeat τῷ quantum.

vf. 29. 30 (1355). *Monstrabunt; cursu nam Phoebus singula mutat semper, et alterno succedit in omnia lapsu*] Male vulgo interpungitur:

*Monstrabunt cursu; nam Phoebus singula mutat,
Semper et alterno succedit in omnia lapsu.*

vf. 41—43 (1365—68). *Nam qui solem hyberna nouem putat aethere volui, Vt Lunae spacium redeat, vetus*

tus Harpalus ipsam Ocyus in sedes, momentaque prisca reducit] Ita emendauit hos versus Scaliger de emend. temp. lib. II. p. 74. approbante Grotio. Vulgo: *Nam quae solem — monumentaque prisca.*

vs. 46. 47 (1371. 1372). *tenuit rem Graecia solers Protinus, et longos inuentam misit in annos]* Vulgo: *inuentum.*

vs. 48 (1373). *Sed primaeva Meton exordia sumsit ab anno]* Hic Auienus non satis intellexit Arat. Diof. vs. 21. Cf. Grotii not. ad Arat. p. 15. et nostram Vol. I. p. 443. *Exordia ab anno* dicuntur Auieno pro *Exordia anni*, ut *fulgor ab auro* pro *fulgor auri* et similia plura.

vs. 52 (1377). *Hoc ex fonte velut deduxit tempora Lunae Nauita, quo longum]* Ex emendatione Grotii. Sensus est: Ex Metoneis Parapegmatis deriuantur *πρὸ γυνώσεως*. Corrupte vulgo:

Hoc ut fons est, unde et duxit tempora Lunae.
Ed. Ald. *Hoc ut fontem.*

vs. 65 (1390). *Vt stata raucifoni redit indignatio ponti]* Hoc est: tamquam condicto die redit. Ita stata sacra dicuntur, et status dies cum hoste, Ciceroni et Plauto.

vs. 69 (1394). *et Aetaea retinet statione phaselum]* Est statio Aetaea nihil aliud quam statio in littore, ab *ἀκτή, ἀκταῖος*, littus, littorale. Vocabatur Attica etiam propterea Aetaea; sed hoc loco de Attica non cogitandum. Laudat Grotius ad versum hunc Virgil. Eclog. II, 24.

Amphion Dircaeus in Aetaeo Aracyntho.

additque: „caue Atticam intellexeris; nam Aracynthus nullus in Attica.“ In quo tamen fallitur vir doctissimus; erat ytique mons huius nominis in finibus Boeotiae et Atticae, sicut quoque alius Aracynthus in Acarnania siue

Aetolia, vbi tamen Amphion fuisse nusquam legitur, cum potius tota de eo fabula Boeotiam spectet. Vid. Heyne ad Virgil. l. l.

vf. 72 (1397). *ille sali furit implacabilis horror*] Male vulgo: *ille sali fuit implicabilis horror*.

vf. 73 (1398). *Adfore quem pelago comitem sibi dixerat astrum*] Sensus est: Horror sali, quem Astrum sibi comitem dixerat pelago adfore. Recte dixit Avienus horrorem astri comitem συναχέλουθον. Possit etiam legi: *tibi dixerit pro sibi dixerat*.

vf. 80 (1405). *aderit cognoscere*] Est hellenismus: ἔσται sine πάρεσται γινώσκειν, licebit cognoscere.

vf. 82 (1407). *qui longi tempore mensis*] Vulgo: *quae longi tempora mensis*.

vf. 84 (1409). Init Avienus disputationem physicam de principiis meteororum secundum philosophos et Arati interpretes graecos, non secundum Aratum ipsum. *Immodicum* vero dicit, non τὸ ἄνυγρον, sed τὸ ἄνυγρον.

vf. 87 (1412). *Insubiectum oculis*] Graecissat iterum Avienus. *Insubiectum* est ἀνυπότακτον τοῖς ὀφθαλμοῖς. Male vulgo: *In subiectum oculis*.

vf. 88 (1413). *Multaque materia est*] Vulgo: *Multaque materies*.

vf. 92 (1417). *tenuēs nebulae caligine fusa Tenduntur caelo*] Grotius ad h. l. (ex Aristot. Meteorol. I, 9). Nubium et nebularum eadem materia; ἀτμίς, τοῦτ' ἐστὶ τὸ ὑγρὸν καὶ θερμὸν; sed nubium materia copiosior. Nebula est ὀμίχλη. Ὀμίχλη Peripateticis νεφέλη ἄγωνα. Si vero humor sit maximus, fit pluuia.

vf. 94 (1419). *in celeres dissoluitur undique ventos*] Vulgo: dissoluit. Ventī sunt ἐκ τῆς ἀναθυμιάσεως, τοῦτ' ἐστὶ, τοῦ θερμοῦ καὶ ξηροῦ.

vf. 98 — 100 (1423 — 1425). *Hic super imbres Exprimit; educum feruoris at obice Mundus Respuit humorem*]

rem] Sensus est: Calor attrahit pluvias materiam; sed coelum attractam ob feruoris sui obstaculum et frigoris illius deprimat. Aristoteles Meteorol. I, 9. ἀναγομένου δὲ τοῦ ὑγροῦ αἰεὶ διὰ τὴν τοῦ θερμοῦ δύναμιν, καὶ πάλιν φερόμενου κάτω διὰ τὴν ψύξιν πρὸς τὴν γῆν ὑστὸς καλᾷται. — Vulgo:

— — hic super imbres

*Exprimit, et ducta feruentis ut obice mundi
Respuit humorem.*

vf. 100—102 (1425—1427). *Si moles magna utriusque Occurset sibi met velut obuia cominus agris Compulsu acrio fragor intonat]* Tonitrua et fulmina ex veterum sententia fiunt ex occursa ἀναθομιώσεις καὶ αἰτρίδος. Lucretius VI, 95.

*Principio tonitru quatuntur caerula caeli
Propterea, quia concurrunt sublime volantes
Aetheriae nubes contra pugnantibus ventis.*

Perperam vulgo legebatur et distinguebatur:

— — si molles, magna utriusque
*Occurset sibi met velut obuia, cominus agris
Compulsa acrio fragor intonat.*

Iam Morelius correxit *Compulsu* pro vulgato *Compulsa*.

vf. 104. 105 (1429. 1430). *diuersorumque per aethrae Saepe superna furor]* Vulgo: *diuersorumque per aethram Saepe superna furens.*

vf. 112. (1437). *His peperere malis]* Ed. Ald. *vitiose perpere.*

vf. 115 (1440). *Viscera telluris]* Eadem: *telluri.*

vf. 124 (1449). *varioque notatur formarum]* *Vario formarum* pro *variis formis*. Sic versu 126. *maior fide-
ris* dictum pro *maior fidere*, et infra *Luminis* *crassior*
pro *Lumine crassior*.

vf. 130 (1455). *Pura sit ut foedis ab sordibus, ad-
fore dicet Clara serena diu]* *Serena* hoc loco, vt et

alibi; substantivum sumitur. Male vulgo interpungitur et legitur:

*Plura sit, ut foedis ab sordibus adfore dices,
Clara, serena diu.*

vf. 136 (1461). *Percussi tenuem praetendat corporis umbram*] Vulgo: *Percussi ut tenuem*. Apud Aratum *Φόως ἀμειννὸν ἔχουσα* interpretatus est Auienus cum Theone *σκιὰν πέμπουσα*.

vf. 137 (1462). *Imbribus aut zephyris hebetabitur*] Immo Noto. Non recte hic Auienus Aratum expressit.

vf. 139 (1464). *Cornua caeca premit*] Vulgo: *premens*.

vf. 140. 141 (1465. 1466). *Tertia si rursum protollens Cynthia currus Sit subrepta faces, et acumina tenta coruscans*] *Tenta*, ut alibi: *tenta volumina compar*. Vulgo: *si rursum protollat*.

vf. 145 (1470). *Aut Libyae de parte Notum*] Aratus nihil habet de Noto.

vf. 146 + 148 (1471—1473). *atque coruscis Cornibus immodice prostantibus exserit ignes, Vis prolixa salum ciet*] Ex emendatione Grotii. Vulgo corrupte:

— — — *atque coruscis
Cornibus immodice prostantibus vfferit ignes,
Vix prolixa salum ciet.*

vf. 153 (1488). *atque grauari*] Ita melius. Vulgo: *hocque grauari*. Post *grauari* interpungi debet, et legendum: *Indice rursus eo veniet Notus*. In antecedentibus: *Nanque hoc urgeri sese adserit* subintellige: *Aquilone*.

vf. 155 (1480). *inque reclinem Sponte habitum pandi; nam subrigit Auster*] Male vulgo distinguitur: *inque reclinem Sponte habitum; pandi nam subrigit Auster; nullo sensu*.

vf. 158 (1483). *Deae conuoluat circulus ora*] Vulgo: *oras*. Perperam.

vf. 161 (1486). *Maior et hac*] Scil. Tempestas.

vf. 163 (1488). *seu plenum luminis orbem Cum Dea distendit, seu cum teres ambitus olli Ceditur*] Legitur vulgo:

— — *seu plenum luminis orbem*

Cynthia distendit, seu cum teres ambitus olli Ceditur.

Verum desideratur in priori membro *Cum*, quod patet ex altero *seu cum teres*. Ingeniose igitur coniecit Grotius: *Cum Dea* pro *Cynthia*. Dea est Luna, vt Deus supra Sol. Antea dixit Auienus:

— *atque Deae conuoluat circulus ora.*

vf. 167 (1492). *cornua fissa dehiscens*] Vulgo: *fessa*,

vf. 168 (1493). *Induerit qualem procedens ore colorem*] Vulgo: *Induit, et qualem* — Similia errata frequenter occurrunt.

vf. 169 (1494). *Hunc perpende oculis, illa monitore dierum*] *Hanc*, scil. Lunam. Possit etiam legi: *Hunc perpende oculis, ipso monitore dierum*, vt ad colorem Lunae referatur. Vulgo: *Hinc perpende oculis, ipso* etc.

vf. 173 (1498). *quae signa nouo dederit nox tertia motu Quartaue, sustollat medios dum Cynthia vultus*] Ita interpungendum. Male vulgo

— *quae signa dederit nox tertia motu,*

Quartaue sustollat medios dum Cynthia vultus.

vf. 180 (1505). Hic Auienus rursus facit excursionem. Vt enim ostendat, Lunam nubibus esse proximam, singulis planetis suos locos assignat. Sed poetice magis, quam astronomice. Circulo enim Arctico Saturnum, Tropico Cancri Iouem, Aequinoctiali Martem, Tropico Capricorni Venerem, Antarcticocirculo Mercurium imponit;

ponit; cum tamen hi circuli omnibus aequè sint communes.

vs. 183 (1508). *caelum super aula Deorum Axi compactum conuoluitur*] Vulgo: *Axea compactum*.

vs. 188 (1513). *Brumalis pulsus*] i. e. solstitium brumale, ἡ χειμερινὴ τροπή.

vs. 189 (1514). *pulchro Venus obnitetur astro*] Vulgo: *obtinetur*. Aliam lectionem proponit Grotius: *pulchrum Venus obtinet astron*. Sensus eodem redit.

vs. 191 (1516). *Has super amplas*] Male vulgo *his*. Auienus Soli omnes zonas adscribit.

vs. 193 (1518). *Limite decurrit. Tum Lunam nubila propter*] Vulgo:

Limite decurrit, cum Lunam nubila propter.

Male.

vs. 195 (1520). *Lux it dum fusa frequenter*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *luxit dum frustra frequenter*.

vs. 197 (1522). *varias Dea lumine formas Exprimit inserto*] Maluit Grotius *inserto* pro vulgato *incerto*; nescio an melius. — Ait Auienus, τὴν ἄλων εἶναι οὐ τῶν κατ' ὑπόστασιν, οὐδὲ τῶν μικτῶν, ἀλλὰ τῶν κατ' ἐμφασιν. Nimirum lucem Lunae in nubes descendantem circulum talem nobis offerre. Graecorum nonnulli ita definiunt: ἄλως ἐστὶν ὑγροῦ τοῦ αἵρος ὑποκειμένου, καὶ παχέος ὄντος, Φαντασία φωτὸς πυκνοειδοῦς περὶ τὴν σελήνην ἢ τὸν ἥλιον συνισταμένου.

vs. 202 (1527). *Ille alias trino conuoluit*] Vulgo: *cum voluit*.

vs. 203 (1528). *Et geminus plerumque meat*] Vulgo: *geminis*.

vs. 211. 212 (1536. 1537). *Maiioresque dehinc agitant stagna procellae, Si trinus rutilum constrinxerit ambitus orbem;*] Male vulgo distinguitur:

Maioresque dehinc agitabunt flagna procellae.

Si trinus rutilum constrinxerit ambitus orbem.

vf. 216 (1541). *ruet imi gurgitis aestum*] *ruet pro
eruet, vt et alibi.*

vf. 220 (1545). *siue ille*] Male ed. Grot. *illae.*

vf. 223. 224 (1548. 1549). *tractus piceos tenebra-
rum Lumine, disiiciunt*] Vulgo: *Lumine dispiciunt, Per-
peram.*

vf. 225. 226 (1550. 1551). *cum se per noctis amictus
Inferit aerae fulgor facis*] Vulgo: *cum semper noctis
amictus* — Pro *aerae* Grotius maluit *aetheriae*.

vf. 226—228 (1551—1553). *ille calore Pigra mo-
vet; stimulat rutilis torpentia flammis; Sol sopita ani-
mat*] Ex emendatione Grotii. Vulgo corrupte:

— — *ille colore*

Pigra animat, stimulat rutilis torpentia flammis

Sol sopita animet.

vf. 229 (1554). *referat pater*] Vulgo *referat*. Male.

vf. 232 (1557). *crassaeque Deus latet obice nubis*] *Obicem* dixit Auienus pro obstaculo, vt supra: *obice
Mundus.*

vf. 238 (1563). *conuexa cucurrerit astro*] *Conuexa
currere* h. e. caelum. Saepe Auienus *conuexa* vocat
caelum. *Currere caelum* alibi quoque dixit, vt Graeci
τρέχειν τὸ στέδιον. Pro *astro* male vulgo legitur *Austro*.

vf. 242. 243 (1567. 1568). *Sed non ora cauo simi-
lis, medioque recedens Ore quasi*] Ita voluit Grotius.
Vulgo:

Sed non ora cauo similis medioque recedens

Orbe, quasi vel —

Comparisonis notam postposuit Auienus, vt graecus
poeta *λύκοι ὡς*.

vf. 245 (1570). *Ac Borean rigidi iaculetur luminis
igne*] Vulgo: *Aut Boreae.*

vs. 246 (1571). *reparata luce carebit*] Vulgo: *reparata in luce*.

vs. 247 (1572). *per flammias procul atque incendia solis Ipsa Dei cedunt*] Sic interpungendum. Male vulgo post *incendia* comma positum.

vs. 252 (1577). *aut ne labentem piceus color abdat*] Vulgo: *labenti*.

vs. 264 (1589). *Vt coeunt radii nebuloſe*] Vulgo: *nebuloso*.

vs. 265 (1590). *haecque comarum Vis confuſa micans*] Vulgo: *hicque*.

vs. 267 (1592). *Sic globus ater*] Vulgo: *Hic globus ater*.

vs. 273 (1598). *Haec celeri ſi praefurrexerit ortu*] Ex Grotii emendatione. Vulgo: *haec celeris ſi praejurrexerit ortum*.

vs. 276 (1601). *At matutini ſi Phoebum littoris aſſa Maiorem ſolito produxerit*] *Aſſa* h. l. eſt ἀκτῆ, caſu nominatiuo. Male itaque vulgo legitur: *Phoebum in littoris aſſa*.

vs. 280. 281 (1606). *aer Craſſior immodicum ſurgens diffuderat orbem*] Male vulgo: *in modicum ſurgens*.

vs. 282 (1607). *Et iam ſe tenero ſuſtollens*] Vulgo: *ſi pro ſe*.

vs. 283—285 (1608—1610). *attrahit. Hic quoque magnis Cum madaſſa dies ſub tempeſtatibus horret, Pallidus ora cadens, promittit pura ſerena*] Ita reſcripſit et interpunxit Grotius. Vulgo:

— *attrahit, hic quoque magnis*

Cum madaſſa die ſub tempeſtatibus horret

Pallidus hora cadens promittet pura ſerena.

vs. 295 (1620). *ſi Phoebus condat habenas*] Legendum eſt *condat*; nam ſequitur *Tingat*. Vulgo: *condit*.

vf. 299 (1624). *Nimborum expertes sine tempestatibus atris Durabunt*] Vulgo:

Nimborum expertes et tempestatibus atris.

vf. 306 (1631). *mediaeque interflans lampadis orbe*] Vulgo: *inter flans.*

vf. 307 (1632). *haud tibi rursum*] Vulgo: *ant. Perperam.*

vf. 311. 312 (1636. 1637). *Nec si Sole procul rutila inter stagna morante Emineant radii*] Ita supra quoque Auienus Oceanum vocat. Virgil. Aen. I, 125.

Emissamque hyemem sensit Neptunus, et imis

Stagna refusa vadis —

vf. 320 (1645). *Atque imitata Dei formam*] Sic legendum coniecit Grotius. Vulgo: *Et meditata Dei formam* i. e. amplexa; quae lectio non est plane reiicienda, cum Graeci quoque usurpent eodem sensu *μελετήν*; doctior tamen, quam ut ab Auieno expectetur.

vf. 326. 327 (1651. 1652). *Id nubi nomen, quae Cancro obuoluitur alto, Graecia docta dedit*] Male vulgo post *alto* interpungitur; iungenda haec sunt.

vf. 332. 333 (1657. 1658). *Si sese ex oculis procul auferat, ardeat autem Congruus aerii late rubor ignis Asellis*] Vulgo: *procul auferet et aeriis*, ita ut ad *Asellis*, non ad *ignis*, referatur.

vf. 341 (1666). *Protinus Aethiopum surget conuallibus Auster*] Dubitat Grotius, an recte Auienus Austrum ex Aethiopia deducat; nam Aethiopes sunt in plaga orientali et occidentali; non in meridionali.

vf. 342. 343 (1667. 1668). *Ab regione Noti si lucens stella senescat Ingens Riphaeis Aquilo crepitabit ab oris*] Ex emendatione Grotii. Recte Auienus Scythiae Borean adscribit, idque usitatum. Vulgo: *lucem stella — Signis Riphaeis*, sine sensu.

vf. 355 (1680). *piſſorati conuertit peſtoris artus*] Vulgo: *conuerſit*.

vf. 370 (1695). *Si repetunt veterem ranæ per ſtagna querelam*] Imitatur Auienus Virgil. Georg. I, 378.

Et veterem in limo ranæ cecinere querelam.

Alludere autem vterque poeta videtur ad fabulam, quæ apud Ouidium Met. VI, 316. de ruſticis a Latona in ranas mutatis narratur. Cf. tamen Heyne ad Virg. l. l.

vf. 376 (1701). *rutilæ cum ſunt primordia lucis*] Vulgo: *ſunt*.

vf. 386 — 388 (1711 — 1713). *Inſerit internis terrarum redditus æſtus. Peſtora cum curuo purgat gallinula roſtro, Agmine cum denſo etc.*] Ita interpungendum. Aliter diſtinguuntur in vulgatis, ſed perperam. Monendi vero ſunt lectores, Auienum hîc multa Aratea, vt et alibi, omiſſiſſe.

vf. 392. 393 (1718). *Et ſi — concreſcant fungi*] Sequitur: *emicet ignis — lucis ſubſtantia langueat*. Vulgo: *concreſcunt*.

vf. 396. 397 (1722). *torrens Vulcanus — Scintillas flamma circumlabente relinquit*] Vulgo: *reliquit*.

vf. 399 (1724). *Sius imum ad montem nebularum craſſus amiſſus Tendatur*] Ex emendatione Grotii, quam eſſe veriſſimam docent ſequentia: *ſummo nudentur vertice ſaxa*. Vulgo: *Si nimium ad montem etc.*

vf. 403 (1728). *Diffundunt coelo, Thetidi terrisque ſupina Pax aderit*] Pax ſupina, graece ὕπνιος, i. e. quieta, ἄπραγος. Vulgo et Thetidi (quæ copula vtique delenda eſt) *terrisque ſupinis*. Lectio *ſupinis* poteſt tolerari, et forſitan Grotianæ præferenda eſt.

vf. 413. 414 (1738. 1739). *Nanque ſereniferi patet hoc in ſlabra Aquilonis Cominus, et primo purgatur flamine venti Tempore*] Male vulgo diſtinguitur:

Nan.

*Nanque sereniferi patet hoc in flabra Aquilonis,
Cum minus et primo purgatur flamine venti
Tempore.*

vf. 415 (1740). *tum proprium modulatur noctua carmen*] Vulgo: *tum propior*. In Msto Germanici Grot., in quo pauci aliquot Auieni versus leguntur hinc et inde confarcinati, legitur *proprio*. Reponendum est *proprium*, ut ad *carmen* referatur.

vf. 417 (1742). *Tum corui crepitant, et ouantes gutture rauco*] Ita melius in Msto. Vulgo: *ouantia*.

vf. 422 (1747). *procellosum disiecerit aera coelo*] Ita Ms. Vulgo: *coeli*. Minus bene.

vf. 427 (1753). *Orbe nec expleto sacra sidera Luna retundit*] Ex Msto. Supra: *aciem quibus aurea Luna retundit*. Vulgo: *recondit*.

vf. 430 — 432 (1755 — 1757). *nubila ferri, Si quae superfundi sibi met suspexeris, ultro Gramina si carpit semesa petacius anser*] Ordo verborum est: Si nubila ferri, superfundique sibi met suspexeris. Recte Ms. *si quae pro si qua* in vulgatis. Non bene etiam in his distinguitur:

*Si qua superfundi sibi met suspexeris ultro:
Gramina si carpit —*

vf. 435 (1760). *Si matutino fringilla resultat ab ore*] Est locutio Auieno solennis *resultat ab ore* pro *resultat ore*.

vf. 438. 439 (1763. 1764). *Ima petit terrae, si denique parvus Eritheus Succedit trepidus scruposae concaua rupis*] Male vulgo:

*Ima petit; terrae si denique parvus Eritheus
Succedit trepidae scruposae concaua rupis.*

vf. 443. 444 (1768. 1769). *nec sese audacibus aethrae Committant pinnis, ut longos saepe volatus Formauere super*] Vulgo:

— *nec sese audacius aethrae.*

*Committant, pinnis ut longos saepe volatus
Formauere super —*

vf. 448 (1773). *Quid? maiora canam? Cinis en, cinis ipse repente*] Ita dedit Grotius. Vulgo versus legitur mutilus:

Quid? maiora canam: cinis cinis ipse repente.

vf. 451 (1776). *errantque breui caligine crassae Interius nebulae*] Vulgo: *crassa*.

vf. 457 (1782). *Vrentis caeli sibi nutrimenta latenter Sponte parata docet*] Ita legendum esse coniecit Grotius. Vulgo:

*Vrentis caeli sub nutrimenta latenter
Sponte operata docet.*

quam quidem vulgatam lectionem idem Grotius sic interpretatur: *Sponte et ultro et multa alia Auieno πλεονάζουσι. Operata docet est graeca phrasis. Ita Virgilius: sensit medios delapsus in hostes. Itaque sub nutrimenta antique pro sub nutrimentis.*

vf. 470 (1795). *quippe ollis vuidus aer Excitat internum per viscera mota furorem*] Haec parenthesis non ab Auieno profecta, sed a Grotio addita est; quare etiam numerus versuum textus Auieni in aliis editionibus non cum Grotiano conuenit.

vf. 478 (1803). *caput at tendatur in Arcton*] Vulgo: *caput aut.*

vf. 479 (1804). *Cum madidus nondum per marmora turbida condit Pleiadas occasus*] Suppleuit versum Grotius; vulgo enim legitur mutilus, omisso *nondum*.

vf. 495 (1820). *Solidamque frequentes Succedunt terram*] Solidam vocat Auienus terram continentem, τὴν ἡπείρου.

vf. 499. 500 (1824. 1825). *citiusque calorem Sentit humus succincta solo*] Ex Plutarchi opinione, qui ait, ξηρο-

ἔηπορέας τὰς νήσους τῶν ἡπείρων τυγχάνειν; forte ideo, quia insulae sublimiores esse solent. Vnde dixit Auienus: *coquit altam siccior aer.*

vf. 502 (1827). *sicco iam deflet mergite culmos*] Sic Auienus supra:

Tunc succisa Ceres statim cum mergite culmi.

vf. 503. 504 (1828. 1829). *Sed si tum modicum producant agmen ab undis Nec trepido passim versent Conuexa volatu*] Vulgo: *modico producant agmina — versant. Conuexa* i. e. caelum.

vf. 505 (1830). *Laetitia est duris pastoribus, adfore parcos Praesumunt imbres*] Non cepit hic Auienus Arati mentem. Cf. Diosem. vf. 362 sq.

vf. 512 (1837). *decerpens laetius agros*] Sic melius, quia Aratus lusum exprimit. Vulgo: *decerpens latius.*

vf. 515 (1840). *Adpetat, aut sese sustollant*] Vulgo: *Adpetit.*

vf. 516 (1841). *Vel si iuge gregi cupiant haerere*] Auienus supra: *manus olli quippe sinistra Iuge manet.* Plautus dixit *Iugiter.*

vf. 526 (1851). *Docet haec eadem sus horrida coeno, Gurgitis illuue si*] Male vulgo distinctum: *sus horrida, coeno Gurgitis illuue si* —

vf. 531 (1856). *Id parui commonstrant denique mures*] Vulgo: *id parui cum stringunt.* Alia est Grotii coniectura: *id cum parui cum stridunt.* Sed scriptum olim fuit *cummnstrant.* Postea literae, quae deesse videbantur, iniectae; hinc enata vulgaris lectio.

vf. 534 (1859). *Tamen haec, tamen omina rerum*] Frequens est Auieno huiusmodi repetitio. Supra *cinis* et *cinis.* Vulgo: *omnia rerum.* Omina rerum sunt προγνώσεις πραγμάτων.

vf. 538 (1863). *Non spernenda tibi sunt talia*] Vulgo: *sint*.

vf. 542 (1867). *si confluxere reperta*] Vulgo: *si sic fluxere reperta*. Error ex repetitis literis natus.

vf. 543 (1868). *pudor persuadeat ullus*] Vulgo: *ullos*.

vf. 545 (1870). *si casus similes ea stella*] Vulgo: *et stella*. Non recte hoc loco Avienus intellexit Aratum. Nam posterior non dicit, ex signorum concordia terminos mensium iudicandos; sed, terminos quoque observandos esse. Decepit Avienum vox ambigua *ῥῆσις*.

vf. 551 (1876). *Perquire studio*] Ita in Mss. Recte; nam sequitur *memento*. Graeco autem more, quem plerumque sequitur Avienus, produxit breuem in fine vocis ob sequentes consonas. Vulgo: *Perquires studio*.

VII.

EPISTOLA CRITICA

AVCTORE

GOTHOFREDO ERNESTO
GRODDECK

CELSISSIMI PRINCIPIS ADAMI CZARTORYSKI
BIBLIOTHECARIO

EXHIBENS

PHAENOMENORVM ET DIOSEMEORVM
ARATI LECTIONEM VARIAM E CODD.
MSTIS IN BIBLIOTHECA CAESAREA VIN-
DOBONENSI ASSERVATIS ENOTATAM
CVM ANIMADVERSIONIBVS.

EPISTOLA CRITICA

IN

ARATI PHAENOMENA ET DIOSEMEA

AVCTORE

GOTHOFREDO ERNESTO GRODDECK.

Mi Buhli!

Quod inter familiares fieri solet, forte fortuna in vnum locum diuertentes, vt, quae cuique euenerint digniora memoratu, cum percontando narrandoque animum expleverint, ad eas res lubenter sermonem deflectant, quas pari studio et amore quondam amplexos se esse cum voluptatis sensu recordantur: idem, etsi in re paullum absimili, nunc cum maxime expertum me esse fateor, quippe qui ex interiori antiquitatis studiorum gyro argumentum nactus, coram TEcum confabulandi copia in praesens tempus non data, illud chartis saltem committere, litterisque TVI desiderium lenire animum induxi. Etenim cum anno qui effluxit sesquialtero Vindobonae degerem, secutus eo *Illustrem Principem*, HENRICVM LVBOMIRIVM, Iuuenem ingenii animique dotibus egregiis natalium splendorem, si quis alius, in maius augentem *);

A a 4

cum-

*) Secundum illud chero Euripideo obseruatum Hec. v. 383—385. ed. Beck.

cumque *Arati* TVI, de quo TVIS curis perpoliando iterumque in lucem proferendo iam tum cogitabas, cum vna effemus, primum copia mihi facta esset: subiit mentem cogitatio, quantum et muneris et studiorum ratio concefferit otii, id omne in conferendis excutiendisque *tribus Arati codicibus manuscriptis*, quos in Bibliotheca Caesarea adseruari noueram, consumere, eo nimirum consilio, vt si quae forte ad poetae siue lectionem siue interpretationem idonea inde eruerum, ea TEcum, *Buhli dilectissime*, continuo communicarem, quem *secundum Arateorum volumen* priori propediem successurum parare, TE ipso auctore, cognoueram. Enimvero auocatus ab vrbe, vere ineunte, quo minus opus inchoatum profigarem, inprimis impediit, quod librorum aliquot, in his maxime *Eratosthenis* et *Hygini* operum, ad Astronomiam veterem spectantium, vsu vel maxime necessario destitutum me vidi. Quo factum est, vt propositum, cui ineundo TVI, *carissime Buhli*, studium atque pristinae, quae TEcum mihi intercessit, necessitudinis memoria praecipui auctores fuere, paene manibus excussum esse dole-rem. Quod tamen secus cecidisse, lubenter fateor, debere me, vt innumera alia, quibus enarrandis, etiamsi nunc esset his locus, multo me disertior haud sufficeret, Optimi et Illustrissimi Principis, ADAMI CZARTORYSKII, indulgentiae, quae librorum subsidiis ad apparatus meum digerendum necessariis me ditauit.

Sufficiant haec, *mi Buhli*, ut, quibus potissimum rationibus adductus, libellum hunc, velut ἀνάθημα quoddam, amicitiae nostrae Genio consecrare non dubitauerim, et TV intelligas, et si qui alii sunt, quorum oculos chartae hae morari possint, habeant ex quo commen-

tati-

Δεινὸς χαρακτὴρ καὶ πρῶτος ἐν βροτοῖς
Ἑσθλῶν γενέσθαι, καὶ μὲν μείζον ἔρχεται
Τῆς εὐγενείας τοῦ νομα τοῖσιν ἀξίως.

tatiunculae huius argumentum aequè ac consilium certo iudicio ponderent. Ceterum non mirabor, si, plagulis his perlustratis, peregrinanti me comparaueris, quem, aliud agentem, iuuant nonnunquam, quae tum visu tum auditu digna obtulit casus, quanquam ab itineris suscepti consilio aliena, adeoque ne hoc quidem aliquatenus frustratum, viam omnino fecisse poenitet. Vt enim poeta, quem nunc TVIS curis, plurium et optimae notae librorum manuscriptorum ope, ad pristinum nitorem restitutum manibus tenemus, ex codicum horum collatione minus lucri fecerit: illud saltem, vt alia taceam, accurata eorum inspectio docuit, quam parum tuta sit fides Triumviris, qui codicum graecorum Vindobonensium recensumtygis vulgarunt, ^{a)} a VV. DD. passim habita, et quanto-pere optimo cuique, qui harum literarum amore tenetur, optandum sit, vt accuratior eorum descriptio plurium VV. DD. opera confecta aliquando existat. Cui quidem operae si symbola hac qualicunque vtiliter inferuisse TIBI *mi Bukli*, visus fuero, in sinu gaudebo.

E *tribus* codicibus, quos Arati nomen prae se ferre supra monui, vnus tantum chartaceus, forma octaua minori exaratus et no. 127. insignitus ^{b)}, carmen Arati a Scholiis seiunctum, nec, nisi ab his interrumpitur, quod passim fit, non continua serie descriptum exhibet; duo reliqui, inter codd. graecos 128 et 142. ^{c)}, praeter alia multa, non nisi scholia in Aratum continent, quibus singuli versus seu voces carminis praefixae explicantur. Horum alter (Ms. 128.) chartaceus, in Folio exaratus, fo-

A a 5

liis

a) Lambecius, Kornarius, Nesselius.

b) Lambec. Comm. de Bibl. Caes. l. VII. T. VII. p. 494. ed. Kollar. Idem Codex a *Nesselio* in Suppl. Lamb. p. 161. no. 341. insignitur.

c) Prioris (128) descriptionem satis copiosam v. ap. Kollar. l. I, p. 495—511. adde Nessel. Suppl. p. 19 sqq. no. 25.

liis 156. constans, quorum 80. priora Aratea complectuntur, cum nil, nisi Theonis ad Aratum scholia vulgata, additis, poetae vita, Leontii de sphaera Aratea libello, aliis, contineat, recentissimae insuper aetatis esse videatur: in eo accuratius conferendo operam et oleum perdere nolui. Quae praeter Aratea sistat codex hic, qui noscere cupit, ei adeundi sunt Kollarius et Nesselius locis a me laudatis.

De altero codice (Ms. 142.), qui itidem chartaceus, quadrato volumine, nitide scriptus est, neque tamen seculum XV. aetate superare videtur, vnum *Nesselium* audias differentem his verbis: „Codex chartaceus, antiquus, bonaeque notae, in quarto, constatque nunc foliis 143, olim a Io. Sambuco Capuae emptus, quo continentur: 1) Io. Tzetzae Grammatici Allegoriae in Homerum. 2) Aratus Solensis cum scholiis Hipparchi.“ d) Quae quidem quam manca et imperfecta, partim vero etiam falsa sint, ex elencho huius codicis, quem statim subiungam, apparebit. Continet vero is primo loco fol. 1 — 17. p. 1. *Batrachomyomachiae* enarrationem grammaticam. Hanc excipiunt fol. 17. pag. 2. *περὶ τῆς γεννήσεως τῶν θεῶν Ἰωάννου Γραμματικῷ τοῦ Τζέτζου* e) ad fol. 21. pag. 2. qua, quamquam nullo linearum intervallo relicto, neque titulo in margine adscripto, voce *Μῆνις*, incipiunt *ἱστορίαι καὶ ἀπορίαι* in primum librum Iliadis Homeri, f)

con-

d) In suppl. Codd. Philolog. p. 82.

e) Titulo hoc forte inductus *Nesselius* *Tzetzae Allegorias Homericae* hic exhiberi putavit, de quo tamen opere, versibus conscripto, v. *Tychsenium* V. Cl. in: *Bibliothek der alten Literatur und Kunst*. Inedita Vol. IV. p. 6.

f) Inscriptio haec, quam dedi prima vice ad Iliadis libri II. principium Cod. fol. 60. p. 1. compareret hoc modo: *ἱστορίαι καὶ ἀπορίαι τῆς β' Ὀμήρου ἑαφῆδας*, iisdemque verbis singulis deinceps libris praefigitur, nempe tertio, fol. 79. p. 1; quarto, fol. 86.

continuatae deinceps in reliquos XI. priores usque ad finem libri XII. fol. 125. p. 2. ubi legitur: τέλος τῆς μὲν Ομήρου ῥαψώδας.

Iam vero trium foliorum (126—128) spatium vacuo relicto, fol. 129. p. 1. rubro scriptum legitur: Τῶν Ἀράτου Φαινομένων προοίμιον. 8) Praemonentur ad Cod. fol. 131. p. 2. nonnulla ad carminis Aratei explicationem generatim spectantia, notionum inprimis astronomicarum, quibus illud superstructum est, ratione habita. Sequitur tum ad fol. 132. p. 2. γένος Ἀράτου, quod, si lectionis varietatem in quibusdam locis numero admodum paucis excipias, ^{b)} prorsus conspirat cum vita Arati primum edita a *Ruhnkenio* e Cod. Barocciano ad Callimachum T. I. p. 590 sq. ed. Ern.; repetita deinde (quod ab Harlesio V. Cl. didici ad Fabric. B. G. T. IV. p. 87.) ab *Iriarte* in

86. p. 2; quinto, fol. 92. p. 2; sexto, fol. 101. p. 2; septimo, fol. 105. p. 2; octavo, fol. 107. p. 2; nono, fol. 110. p. 2; decimo, fol. 114. p. 2; undecimo, fol. 120. p. 2; duodecimo, fol. 124. p. 1. At secundus liber, quem a Grammaticis vulgo in duas partes diuisum esse vel ex Perizonii nota ad Acl. V. H. XIII, 14. constat, etiam hic bifariam dispertitus est, priore parte a fol. 60. p. 1. ad fol. 73. p. 2; posteriore hinc ad fol. 79. p. 1. pertinente, praemisso titulo: ιστορίαι καὶ ἀπορίαι τῆς Βοιωτίας. Ἀρξασθαι φασὶ τινες ἀπὸ Βοιωτῶν τὸν Ὅμηρον τοῦ καταλόγου εἰς κεχαρισμένον τῶν Μουσῶν, ὃν ἐπεκαλέσατο. κ. τ. λ.

g) In margine Io. Sambuci nota conspicitur: „Hi Commentarioli aut γνήσιοι ipsius summi Hipparchi, aut in quibusdam locis ab alio facti, nonnihil breuiores, sed correctiores excusis a P. Victorio etc.“ quam ideo descripsi, ut constet, unde fluxerit Nesselii in indice huius cod. supra laud. de Hipparchi scholiis notitia.

h) Potissima enotabo: p. 590. l. 3. Διόδου loco Μυδίου. l. 9. Εὐρυδίκης υἱὸς pro vulg. Ἀγιδίκης. p. 591. l. 11. ἀπαλοτέρως pro corrupto ἀπευλοτέρως. l. 15. Διονύσιος ἐν τῇ περὶ συγκρίσεως, quam lectionem doctissimus Ruhnkenius e coniectura iam reposuit pro corrupta Mss. σύγκριον. l. 16. τίθεμεν pro τίθεμαι et l. 17. θήσομεν pro θήσομαι. l. 18. οὐδὲν ξένον. l. 22. θεωρίας.

in Catal. Codd. Graec. Matritens. e cod. 67. p. 239 sqq. ut vitam hanc denuo typis hoc loco exarari superuacaneum sit.

Vitam Arati excipiunt in cod. nostro, fol. 132. p. 2. ad fol. 146. p. 1. Ἀστροθεσβίαι ζῳδίων Ἀρκτου μεγάλης, Ἀρκτου μικρᾶς, Δράκοντος, Τοῦ ἐν Γόνασιν, Στεφάνου, Ὀφιοῦχου, Σκορπίου, Ἀρκτοφύλακος, Παρθένου, Διδύμων, Καρκίνου, Λέοντος, Ἡνιόχου, Ταύρου, Κηφέως, Κασσιεπείας, Ἀνδρομέδης, Ἴππου, Κριοῦ, Δελτωτοῦ, Ἰχθύων, Περσέως, Πλειάδων, Λύρας, Κύκνου, Ὑδροχόου, Αἰγοκέρωτος, Τοξότου, Οἰστοῦ, Ἀετοῦ, Δελφίνος, Ὀρίωνος, Κυνός, Λαγωῦ, Ἀργοῦς, Κήτους, Ποταμοῦ, Ἰχθύος, Θυτηρίου, Κενταύρου, Ὑδρου, Προκύωνος, Πλανητῶν, Κύκλου Γαλαξίας. Quae de titulorum ordine, ad carminis Aratei seriem composito, cogitanti mihi sese obtulit opinio, eam omni dubitationi prorsus exemit accuratior commentariorum horum inspectio: esse nimirum ἀστροθεσβίας has nihil aliud, nisi, auctoris nomine suppresso, *Eratoſthenis* libellum, κατασταρισμῶν titulo notum, quem a *Fello* ad calcem Arati sui primo editum, nuperrime a *Schaubachio* Gottingae typis repetitum esse, ex ephemeridibus litterariis cognoui. *) Continent enim astrorum descriptionem, praemissa singulis fabularum huc spectantium expositione. Quae quidem ex *Eratoſthenis* libello ne tantummodo excerpta esse forsan arbitreris, *Eruditissime Buhli*, es, speciminis loco, *Planetarum* recensum sub finem ἀστροθεσιῶν, fol. 145. p. 2. ad alios vsus e codice enotatim apponam, ut ipsissimum *Cyrenaei* opus verbis tenus hic exhiberi intelligas.

Περὶ

*) Quo vel ipso *Heynii* V. III. opinio in epistola ad *Cl. Schaubach*, *Cataster. Erat.* editioni (cuius, postquam haec scripseram, compos factus sum) praemissa, p. XIII. proposita adstruitur: nimirum opusculum hoc e scholiis breuibus, quae *Eratoſthenes* *Arato* subiecerat, conſlarum, partim in breuius contractum, partim alienis laciniis interpolatum esse.

Περὶ τῶν εἰ ἀστέρων τῶν καλουμένων πλανητῶν διὰ τὸ κίνησιν ἔχειν ἰδίαν αὐτούς. 1) λέγονται δὲ θεῶν εἶναι πέντε· πρῶτον μὲν Διὸς φαίνοντα μέγαν· ὁ δεύτερος ἐκλήθη μὲν Φαέθων, οὐ μέγας. οὗτος ὀνομάσθη ἀπὸ τοῦ ἡλίου. ὁ δὲ τρίτος Ἄρεως· πυροειδὴς δὲ καλεῖται, οὐ μέγας, τὸ χρῶμα, ὅμοιος δὲ τῷ 1) ἐν τῷ αἰετῷ. ὁ δὲ τέταρτος Φωσφόρος Ἀφροδίτης· λευκὸς τῷ χρῶματι· πάντων δὲ μέγιστός ἐστι τούτων τῶν ἀστρῶν, ὃν καὶ ἑωσφόρον καὶ Φωσφόρον καλοῦσι. πέμπτος δὲ Ἑρμοῦ στίλβων, λαμπρὸς καὶ μικρός. τῷ δὲ Ἑρμῇ εἰδόθῃ, διὰ τὸ πρῶτον αὐτὸν τὸν 2) διάκτιστον ὀρίσαι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τῶν ἀστρῶν τὰς τάξεις καὶ τὰς ὥρας μετρήσαι, καὶ ἐπὶ σηματοποιῶν 3) καιροὺς δεῖξαι· στίλβων δὲ καλεῖται, διὰ τὸ φαντασίαν τοιαύτην αὐτὸν ποιεῖν.

Patet hinc, opinor, Anonymi ἀστροθεσίας has Eratosthenis Catasterismorum apographum iure habendum esse, neque illud, ut e paucis iam, quae inde delibauimus, perspexerit acumen TVVM, futuris libelli huius editoribus omnino contemnendum. Vtrumque, collatione cum scholiis tertii codicis infra exhibendis instituta, in maiore luce collocabitur. Redeamus ad reliqua, quae codice nostro continentur, enarranda. Astrothesias nempe fol. 146. p. i. excipiunt *Commentarii graeci in Arati Phaenomena*, non plane iidem, neque tamen multum diuersi a Scholiis Arati vulgatis, *Theonis* nomen prae se ferentibus,

i) Sic in cod. nostro scriptum. In editis a Fello legitur αὐτοῖς.

1) Ms. a Fello vulg. p. 15. ὅμ. δὲ ἐν τῷ αἰετῷ, male. Codicis nostri lectione firmatur Koppiersii coniectura, qui totum locum ita restituit ὁ δὲ τρίτος Ἄρεως Πυρόεις καλεῖται, οὐ μέγας· τὸ δὲ χρῶμα ὅμοιος τῷ ἐν τῷ Ἀετῷ. cf. Schaubach. V. C. in Note ad Eratosth. Cat. p. 124.

m) Illud τὸν, quod verborum nexus necessario flagitat, in editis a Fello Cat. rursus male omittitur.

n) Fell. ἐπισημασιῶν, de cuius vocis significat. v. ill. Heyne in Animadu. in Erat. Cat. p. XXVIII.

tibus, vtpote in nonnullis his auctiores, in aliis locis breviores. Pertexti ii primum sunt ab initio Phaenomenorum ad vl. 450. (fol. 162. p. 2.) addita rubro colore epigraphe: ἕως τῶδε τὰ τῆς ἀστροθεσίας; tum continuantur vsque ad finem Phaenom. duobus titulis itidem rubro praefixis, altero: περὶ τῶν ἐν οὐρανῷ κύκλων (Cod. fol. 162. p. 2—165. p. 2.) altero: περὶ τῶν ἀντικαταδύσεων καὶ συνανατολῶν (ad fol. 169. p. 1.) vbi voce: ἀρχὴ τῶν Διοσημείων incipit commentarius in *Prognostica* Arati, definens fol. 172. p. 2. Ceterum ex iis, quae modo de commentariorum horum cum Theonis scholiis vulgatis congruentia monui, apparebit, quantum a veritate aberrarint Sambucus, ad quem codex hic olim pertiuit, eiusque vestigia legens Nesselius, vterque affirmantes, Hipparchi in Aratum commentarios Scholiis his contineri, quo nihil falsius, mihi crede.

Restat *tertius* codex (ap. Lambec. 127. ap. Nessel. 341.) in quo, cum, praeter *Scholia adhuc inedita*, *carmen Arateum* seorsum a commentario descriptum exhibet, excutiendo paullo diutius moratus sum, TEque, *Optime Buhli*, morabor. Eum chartaceum esse formae octaua minori exaratum, iam supra monui. Constat is tantum foliis 48. quorum *tria et quadraginta Arati Phaenomena* et *Prognostica* vna cum *Scholiis* graecis complectuntur; *quinque* reliqua *epigrammata nonnulla* et *sententiarum moralium* farraginem praestant, additis insuper in fine codicis Grammatici cuiusdam de *medimno notitia* aliisque *annotatiunculis e re musica Veterum* petitis. Licet ille quoad scripturae elegantiam et perspicuitatem inferior habendus sit codice 142, cuius modo descriptionem dedi, maiori tamen cura ac diligentia exaratus esse videtur. Accentuum spirituumque ratio grammatica fere vbique seruatur, at signa diagnostica negligenter ac perverse plerumque adiiciuntur; iota subscriptum fere nusquam

quam comparet. Ceterum codicis huius lectionem difficillimam reddunt cum scriptionis compendia ubique, maxime vero in Scholiis adhibita, tum in his inque *glossematibus versuum intervallo passim interspersis* literarum modulus adeo exiguus, ut oculorum illae vel acerrimorum aciem paene effugiant. Recentis aetatis et hunc codicem esse multa arguunt, sed tamen priore paullo antiquiorem eum habendum putauerim.

Iam quod ad carminis Aratei lectionem attinet, quam exhibet codex noster, infra a me enotandam, eam ex libro bonae notae fluxisse, mecum facile animaduertes; ubi is a lectione vulgata recedit, cum Mosquensi, Barberino, Vratislaviensi et Bodleianis codicibus in innumeris locis conspirat, ceterisque lectionibus meliorem fere semper tuetur (cf. Phaen. vs. 65. 88. 148. 169. 189. 224. 261 etc.); alia solum sibi vindicat, in his nonnulla haud prorsus reiicienda, v. g. Phaen. vs. 26. δύο. 21. μετανίσσεται. 82. ὅς ῥα μάλιστα pro vulgato ὅς ῥά τε μέσσον. 467. ἀπλατές. 523. αἰεὶ κεῖται pro vulg. ἀητεῖται Diosem. 248. μαβαίνονται pro μαρμαίρων, al. Phaenom. Versus 336. 337.

Κείνου καὶ κατιόντος ἀκούομεν· οἱ δὲ οἱ ἄλλοι

Σῆμ' ἔμεναι μελέεσσιν ἐλαφρότεροι περὶκεῖνται

omittit codex Vindobonensis, nescio, librarii incuria, an, quod verisimilius, quia deerant in libro, quem descripsit. Contra versui 142.

Ἀστέρες· οὐκ ἂν τοὺς γε ἰδὼν ἐπιτεκμήραιο

a secunda manu alius adscriptus legitur, ita sonans:

Ἀστέρες· οἳ μιν ὁπίσθεν ἐλίσσόμενοι τυπώσιν

ad partem conflatus ille forsan e vs. 170. 171.

οἳ δ' αὖ μιν αὐτοὶ

Ἀστέρες ἀμφοτέρωθεν ἐλίσσόμενοι τυπώσι.

Ceterum post Bodleianorum alterum et Barberinum Codicem tertius hic noster est, quantum constat, qui carminis

minis Aratei versus XLI. insititios, quos ex Oxon. edit. in animaduersionibus TVIS p. 424 — 27. apposuisti, exhibet, hoc solum discrimine, quod ne γνήσιοι quidem στίχοι in nostro defunt, sed singulis locis genuinum poetae partum excipit spurius et subdititius, addita in codicis margine nota, qua lector tum de emblemate hoc, tum auctore eius certior fit. Sic ad vs. 481. legas: τούτοις τοῖς ἔπεσι ὅλως ἀντιλέγει ὁ Μάξιμος; ad vs. 497. ταῦτα τοῦ κλεινοῦ Μαξίμου, οἷς ἀντιλέγει τῷ Ἀράτῳ. (cf. VV. LL. et Schol. ad h. vff. et 501. 507. 515. 525.); quo vel ipso Felli opinionem, (ad calc. edit. Arati p. 148) dummodo ei omnino illa debeatur, nec, quod magis probo, e librarii animaduersione, codici quo vsus est adscripta, orta fit, Aratei carminis particulam hanc a *Maximo Planude* interpolatam esse, firmari vides.

Scholia Graeca cum breuiora, codicis margini allita, tum prolixiora, carminis contextui inserta, serie versuum interrupta, si cum Lambecio °) *inedita* appellauim, alio consilio id a me factum esse noli putare, nisi, vt ab *hactenus vulgatis* maximam partem ea existimentur *diuersa*. Alioquin commentariolorum horum fontes cum maxime noti fere vbique indagari queunt. Etenim ne pluribus morari TE velle videar, eorum auctorem, quisquis fuerit, scias in maxima operis parte *Eratosthenis Catasterismos* compilasse, quanquam (id nempe cum ἀστροθεσιῶν scriptore codicis 142, de quibus dixi, commune habet) huius siue libelli siue auctoris mentionem nusquam factam esse iure mireris. Hactenus tamen a librario codicis modo laudati differt, quod nonnisi ieiunio rem libelli partem, quae in stellarum supputatione versatur, exhibet, siue praetermissa fere vbique, siue in arctissimam epitomen contracta fabularum astronomicarum enarratione.

Prae-

o) loco supra laud. T, VII, p. 494. ed. Kollar.

Praeterea in multis locis, vbi cenforia nota in Aratum vtitur, *Hipparchi* manifeste vestigia legit; nonnulla vel e *Theonis* vulgo dicti in Aratum commentario, nec vulgato solum sed eo etiam, quem e codice Mosquensi descriptum primus in lucem protraxisti, hausisse dicendus est; vno loco p) *Ptolemaeum*, nec hoc nominato, exscripsit; haud raro clari *Maximi* sui commenta nobis propinat, adeo vt, quod de aliis pluribus, et de hac scholiarum farragine valere videas, sistere eam Variorum, vt dicunt, in poetam Notas, animaduersionum huc illuc exstantium congeriem. Enimuero vel sic operam me haud prorsus inutilem nauasse mihi videor, nec forte etiam TIBI aliisque ingratam, qui annotatiunculas has describere typisque hic primum vulgare institui. Fac enim, ad Aratei carminis explicationem parum noui inde posse exsculpi, saltem ita de iudicii mei qualiscunque veritate melius constabit lectori.

Supereft, vt de *additamentis poeticis*, partim *ineditis* dicam, quae prodit codex meus inde a fol. 43. p. 2. vbi definit carmen Arateum, ad fol. 47. p. 2. Qua in re cum, quae scitu digna videri possint, a *Kollario* videam occupata, q) paucis defungar. Quis *Zaridas* ille fuerit, cuius

p) Ad Phaenom. v. 106.

q) In nota ad Lambec. T. VII. p. 494. Verba ipsa apponam: „Est quidem collectio miscella variarum sententiarum moralium, nequaquam autem diuersorum auctorum (quae Lambecii erat opinio); cum omnes aut *Zaridae* cuidam, aut S. Gregorio Nazianzeno tribuantur. *Zaridae* sunt partim octosticha, partim polysticha epigrammata iambica quinque. *Primum* inscribitur: *εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ τροχοῦ καθήμενον*. Initium: *ὅπως τὸν ὑποὺ τὸν χλιδαῖς ἡσυχήμενον*. Alterum: *εἰς τὸν αὐτόν*. Incipit: *Ἄλλ' αὐδὲ σοι συνήδομαι τῶν ἀνθέων*. Tertium sine epigrapha: *τὴν γλαῦκ' ἐπέσχωπτε τίς, ἢ δ' ἐφύγγανε*. *Quanti* initium: *Μηδ' εὐτύχημα μηδὲν ὧδ' ἔστω μέγα*. *Quintum* denique, quod *metris heroicis* scriptum est, incipit: *Ἡμιόνοισι πατρὸς τίς; ὁ γὰρ ἄνθρωπος*.
Vol. II. B b ἐστὶν.

cuius nomen priora *quinque Epigrammata* sententiosa prae se ferunt, frustra quaeras. Neque tamen, si e paucis his reliquiis, quas Codex noster offert, licet iudicare, cum obliuione, qua *nascens moriensque* adhuc *sefellit*, prorsus indignum duxeris. Ceterum *quintum* epigramma non *heroicis* versibus, vt Kollarius perhibet, sed metro *elegiaco* scriptum esse, infra apparebit. Notior est *sententiarum* auctor, quae Zaridae reliquias excipiunt, nihilque verius Kollarii opinione, ad *Gregorium Nazianzenum*, cuius nomen in margine his vocibus, τοῦ Θεολόγου, indicatur, eas referendas esse, sed quod addit Vir doctus, in editis Gregorii carminibus gnomas has diu frustra se quaesuisse, adeoque dignas iudicare, quae olim lucem adspiciant, vereor, ne nimis desultorie bonum Gregorium perlustrauerit. Nam vna sententia excepta, quae forte me sefellit, reliquas omnes in edita Gregorii Γνωμολογία τετραστιχῶ δι' ἰάμβων aliisque Eiusdem carminibus prima vice reperi. Sed haec haecenus.

Supereſt, vt pace TVA, Vir Doctissime, dum in Arateis versamur, subiungam hoc loco notitiam de versione metrica Phaenomenorum Arati versibus Polonicis conscripta ab Io. Kochanouio (Kochanowski,) celeberrimo

mo

ἔστιν· ὄνειδος οὐδέν. Reliquae gnomae, quae hic Zaridae versus excipiunt, sunt, nisi fallor, omnes S. Gregorii Nazianzeni, qui in earum margine duobus illis voculis τοῦ Θεολόγου designatur. Sunt vero iambis inclusae, monostichae, distichae et plurium etiam versuum, quas ego quidem in editis diu frustra quaesivi et dignas censeo, quae olim lucem adspiciant. Prima tria monosticha sunt haec:

Μύρον δοχεῖον σαπρὸν οὐ πιστεύεται.

Μητ' ἀντίτεινε πᾶσι, μηδ' ἐπου λόγοις.

Λόγῳ παλαίει πᾶς λόγος, βίῳ δὲ τίς;

Porro Codicis huius fol. 47. p. 2. cum marginibus tum etiam sequenti folio inscriptae sunt quaedam de *medimno* adnotatiunculae geometricae. Item fol. 48. p. 2. persimiles *παρὰσημειώσεις* musicae.

mo Polonorum poeta, qui sub Sigismundis, Henrico et Stephano Regibus quondam floruit. Inserta est versio haec aliis eiusdem poetae carminibus, quae collegit et Varsoviae edidit F. Bohomolec Soc. I. hoc titulo: Iana Kochanowskiego Rymy wszystkie wiadno zebrane w Warszawie 1767. 4. p. 214—244. Primum edita est, anno post mortem auctoris, 1585. Cracouiae, ab Io. Ianuszowski. — Scrib. in villa Lanzutenfi Calendis Iunii A. MDCCCXCVI.

I.

VARIETAS LECTIONIS

E COD. VINDOBONENSI ARATI

No. 127. (341) insignito

AD ARATI EDITIONEM A BVHLIO V. C.
EV RATAM ENOTATA. †)

PHAENOMENA.

Vf. 5. εἰπέν cum codd. Mosqu. et Vratisl.

13. Codex Vindob. vulgatam lectionem exhibet: ἄνδρά-
σιν ὠράων, ὁφρ' ἔμπεδα — —

17. * πᾶσιν loco πᾶσαι.

21. * μετανίσταται.

26. * δύο vt paullo ante vf. 24. codd. Mosq. et Vratisl.

36. οὗ τήν etc. cum vulgg.

98. * ὅθι, χρή pro ἵνα χ.

40. ἐπιφράσασθαι cum cod. Mosq.

51. ἀποκαύεται c. Vratisl. Oxon. et Mosq.

61. νίσσεται pro νήχεται c. cod. Vratisl. et Ach. Tat.

65. οὐδέ τινι cum codd. Mosq. Barber. Oxon. et πόνος
cum Barber.

66. * κάμον pro κάμνον.

Vf. 67.

†) Versus *asterisks* notati sistunt lectionem Cod. Vindob. *propriam*.
Lectiones tamen librarii errore manifesto, manu aberrante a vera
scriptura, in textum illatas, vt vf. 58. σε πάμπαν pro δε, pru-
dens praetereos.

- Vf. 67. ἀπ' ἀμφοτέρων c. codd. Oxon. Mosq. Barber.
 69. ἀπ' ὀργυιὴν c. codd. Mosqu. et Barber.
 71. αἰγανός. cum cod. Vratisl. paullo post
 74. γε μὴν cum eodem. 75. * ὀφιοχέον.
 79. μάλα ἴσαι cum vulgg.
 80. ἐπιδέδρομεν c. codd. Vratisl. Mosqu. et Barber.
 81. ἀμαυραὶ pro ἐλαφραὶ c. codd. Vratisl. Barber. et Oxon.
 82. πεπονῆται c. codd. Mosq. Barber. Vratisl.
 Ibidem * ὅς ῥα μάλιστα pro vulg. ὅς ῥά τε μέσσω.
 88. παραπέκλινται c. codd. Vratisl. et Oxon.
 96. * ὑποσκέπτοιο pro ὑποσκέψαιο.
 97. χερσὶ superscriptum a prima manu ῖρι, vt legatur
 χειρί. Cf. notata ab Amicissimo Buhlio ad h. v. p. 324.
 In cod. margine glossēma legitur huc referendum, τῇ
 ἀριστερᾷ.
 115. ὁμοίη c. codd. Vratisl. Mosc. Barber. et Oxon. in
 marg. pro vulg. ἐτοίμη.
 118. ὑποδείλαος c. Oxon.
 119. * οὐδέ τω. 121. * ἔπειτα.
 122. * οὐδὲ τ' ἔφη ἰσωπός. partim conspirans cum Mosqu.
 et Vratisl.
 124. τεξεῖσθαι vna voce.
 126. Ἔσσεται ἀνθρώποισι, κακῶν δ' ἐπικείσεται ἄλγος.
 128. ἔτι πάντα c. Oxon. in m.
 134. ἐπουρανίη c. codd. Barber. Vratisl. et Oxon.
 145. * γούνασιν pro γονύασιν.
 148. Ποσσί δ' ὀπισθοτέροισι c. codd. Vratisl. Palat.
 et Hipparcho.
 150. Φορέονται pro φαίνονται, cum cod. Barber. et
 Oxon. 157. δοκέει c. Barber.
 159. * κηδαιομένους pro κεδ.
 169. Τολή οἱ c. Vratisl. 172. * εἴρσαι pro εἴρεται.
 177. * αἰεῖ. 185. * εἰς πόδας . . . ὅση ποδὸς εἰς
 πόδα. 187. μεγάλιο Δράκοντος.

VI. 189. Φασινομένη c. ed. Oxon.

190. * ἡ γὰρ pro οὐ γάρ.

194. * Τοῖτοι μουνάξ.

195. * αὐτῶν ὀλίγον. Prius etiam cod. Vratisl. exhibet et margo Oxon.

203. * καὶ post κεῖται deest et οἱ δ' loco αἱ δ'.

214. * τετράπους.

224. Ἐν Διὶ c. Mosqu. Ibidem θηήσασθαι cum Vratisl. Post θηησ. maior interpunctio posita est.

233. * καὶ ἄλλο sine ἔτ'.

235. * ἰσαιομένοισιν, mox ἀμφοτέραις.

243. * ἐκατέρωθεν.

245. ὑπούραιον c. vulgg.

249. Περτέος c. Vratislav.

253. κεκονιμένος cum Mosqu.

257. * δὲ τὰ γβ.

261. δ' ἐκεῖναι c. Mosqu.

269. Ἐρμεῖης c. Vratisl.

275. τὰ δὲ οἱ ἐπιτετρήχυνται c. vulgg.

280. πείρατα φαίνων, hoc cum Mosqu.

284. * δεξιτερὴ τάνυται pro τετάνυσθαι.

285. ἡελίου ἱς c. Mosqu.

291. καὶ μάλα c. Mosc. et Oxon. in marg.

291. τότε δὲ c. Vratisl. Oxon. etc.

296. αἰθυίησιν c. Mosc. Mox cum eodem noster habet:

Πολλάκι δ' ἐκ νηῶν.

301. καίει cum Vratisl. Mosqu. cum iisdem mox v. 304.

307. ἀνατέλλων pro ἀντέλλων.

304. * πυμάτης ἀπὸ νυκτός pro ἐπὶ ν.

311. δέ τοι pro δέ τις, c. Vratisl.

313. αἴηται c. codd. Mosc. et Vratisl.

315. νυκτός ἐπερχομένης cum Mosc. Ibidem * αἰητός pro αἰητόν.

323. * ὅστις pro ὅτις metro aduersante. Ibid. ἐνὶ νυκτὶ c. Mosc. et Vratisl.

326. Τοῖός τοι c. Cod. Palat.

338. ποσσί.

340. ἐξόπισθεν c. Mosc.

- Vf. 341. * ἐπανατέλλει, refragante metro.
345. ὅτ' ἤδη ναῦται ἐπιστρέψωσι κορώνην c. Mosc. et Vratisl.
346. * ἐπερχόμενοι. 348. * πρυμνόθεν.
349. ἄχρι παρ' αὐτὸν pro οἷα π. α. c. codd. Mosc. et Vratisl.
360. * πολυκλαίτου ποταμοῦ, vitiose. Legendum πολυκλείτου.
366. * πρώτη κείνου inuerso ordine. Mosqu. πρώτη ἐκείνου.
373. ἀνυμένων c. vulgg. 374. καλέσας c. Vratisl.
376. οἰόθι κεκριμένων c. cod. Vratisl. et Oxon. in marg.
379. κεν pro γε c. Vrat. et Mosq.
381. * γένοιτο pro γένοιτο.
383. * εὐαρηρότες pro εναρ. 384. * ἐνερθεν.
387. * εἰς pro ἐς.
391. μέσσοι pro μεσσόθι c. Vrat. et Barber.
394. κιδναμένου c. Mosc. et Barber.
395. εἰδόμενοι φορέονται c. Mosc. et Vrat.
406. πάγχυ pro πολλὰ c. Oxon. in marg. et Steph.
410. Εἰναλλίου c. Mosc. et Oxon. in marg.
411. πιφάσκει c. vulgg.
413. * Τῷ μή τοι πελάγει νεφέων εἰλυμένος ἄλλο.
414. Φανήμεναι cum Vratisl.
415. * ἀννέφελον. 417. * Θλίβεται.
420. * πίθονται pro πίθωνται, μοχ ποιήσονται c. Vrat.
426. * Ἄλλοτε δέ κε Διὸς παρανεισομένοιο. Supra scriptum est ισ. vt legatur παρανισσομένοιο.
427. * βορέω δὲ παρατρέψῃ ἰς ἀνέμοιο.
432. * εἰλύσε pro εἰλύοι.
435. περισκοπεῖν cum Vratisl. et Ald.
436. * δύο. 438. ὑπούραια cum Mosq.
439. * αἶσι pro αἰεῖ.
442. * Θηρίου pro θηρίον. Ibid. πρότεροι c. Vrat. et Mosq.
446. εἰλεῖται pro ἰκνεῖται.

Vf. 457. κείνου c. Mosc. et Barber.

460. Οὐδέ τι. Post ἐγὼ interpungitur.

462. τὰ γε κεῖται ἀλίγκια c. Ald. et Bas. 1524.

464. ἀγυομένων ἀναιυτῶν.

465. ἐπικεῖται c. Mosq.

467. * ἀπλατέες.

475. ἢ καὶ τίς τοι ὑποτάς.

478. * πισύρων pro πισύρων. Mox μεγά μελόνες.

484 ὕπερθεν c. vulgg.

488. Ὀφιούχες c. Ald.

492. * Ἐξήεις pro ἐξείης.

495. * νοήσεις.

496. Hunc vf. Ὀρθόν — — ἴσιν excipiunt in Cod. Vindob. *jexdecim* versus ex altero codd. Bodlei. a Fello primum vulgati ad calc. Arati p. 148. cum hac lectionis varietate: vf. 2. Ἐν δέ τε Πλαϊάδες pro τοι Τάδες. 4. βορειότερου pro βορειωτέρου. 15. Καρκίνον pro Καρκίνου.

498. ὑπέρτερα pro ὑπέρτατα cum Bodl. ad Fellum p. 148.

506. Hunc vf. Σκορπίου — — Τοξευτήρος sequuntur in codice nostro *undecim* versus, quos Fellus exhibet l. l. et Buhlius V. C. in Animadu. ad Arat. p. 426. primo excepto, qui in nostro cod. vitiose scribitur: Ἄλλος δ' ἀντιόωντι νότῳ, νότι αἰγοκερῆος, restituendus ex Codd. Bodl. et Barb. Ἄ. δ. α. νότων, ὅτι αἰγοκερῆος. Vf. 6. noster ita interpungit: Σχίζει καὶ κεφαλὴν κόρακος· βορεὴν δ' ἀπόλειπει. Vf. 8. Ἄντ' ἄρως c. Barber.

514 τότε δ' εἶαρος pro τοῦ τ' εἶαρος.

515 * γούνατα pro γονύατα.

517. * ὅση pro ὅσση.

519. Post Ὅδρης interpungit, tum ἐνὶ οἱ καὶ ἀλαφρὸς Κρητήρ.

521. * Ὀφιούχες.

522. * ἀπομείρεται.

523. * αἶσι κεῖται pro ἀητεῖται; mox αὐτὸν pro αὐτούς.

524. * ἰππικύχενον pro ὑπαύχενον.

Hoc loco (post v. 524.) inserti rursus 14. στίχοι, ex edit. Oxon. in Animaduerfiones ad Arat. a Buhlio recepti p. 427. quos excipit, qui in vulgatis 525. Τοὺς

μὲν

- μὲν etc. Vñ. 8. noster codex habet μεταὶ κόρην pro
 μεταὶ χερσίν. 11. post Λίστος interpungit, tum pergit:
 ἑκτανύσας δ' ὦ. etc. 12. παραπέπταται pro παράπτε-
 ται. 13. ἐπὶ κύκλου pro ἐπικύκλου.
 Vñ. 527. οἱ μιν pro οἱ μὲν cum Mosq.
 529. οὐ κεν pro οὐκ ἂν cum eodem.
 531. * Noster diuissim περὶ σφαιρηδόν.
 534. ἀνατέλλει cum Vratisl. et αὐτίκα pro ἀντί c.
 Mosqu. et marg. Oxon.
 536. κατήλυσιν ἢδ' pro κατηλυσίη c. Oxon. in marg.
 542. * τόσση μιν ὑπεκδράμοι pro τόσσ' ἡμῖν ὑπο-
 δράμοι.
 543. εὖ οὐ περιτέλλεται.
 544. καλέουσιν c. cod. Vratisl.
 545. ἐπὶ pro τ' ἐπὶ c. eodem. Mox αὐτῷ pro αὐτοῦ.
 552. * ἐπικάρπια pro ἐπικάρπιοι.
 553. δύνηται pro δύνηται c. Vrat. Mosc. et Hipp.
 557. * τόσσον τέ pro ὅσον τέ.
 562. δ' ἂν κε pro δ' ἂν γε cum Mosc.
 568. * ὀπτήμος pro ὀπκῆμος.
 572. * κατάρραχιν vna voce pro κατὰ ῥάχιν.
 573. Verae lectioni ἴδοις etiam noster codex adstipulatur.
 575. * ἐξόπισθεν. 576. * ὑπέρτατα pro ὑπέρτερα.
 581. ἄμυδις pro ἤδη c. Oxon. in marg. et Hipp.
 583. * πλέον pro πλεῖον.
 599. * Omittit πρῶτα, mox habet μέσφα pro μέσφι c.
 Mosc.
 607. * Abest καὶ post χηλαί.
 612. δεύοιτο c. Mosq.
 613. * ἐφεσηῶτ' pro ἀφεσηῶτ'.
 614. ἄχρι pro ἄχρις cum Barber.
 616. * ἐπουρανίων pro ὑπουρ.
 629. σῆμα pro δεῖγμα c. Barber.
 631. ἐν pro ἐκ c. Vrat.

Vf. 638. ἐλκύνσαι cum Basf. 1534.

645. ἐρχομένοιο pro ἀρχομένοιο cum eadem.

655. γούναθ' pro χεῖρες c. Barber. et Vrat.

656. * δύεται pro δύετ'.

661. * Φορέοντ' ἐπὶ pro vulgg. Φορέει τ' ἐπὶ.

667. ἀνατέλλων pro ἀντέλλων c. Vrat.

668. * Ὁφιος πολυτεϊρέα αὐγήν.

669. * Εὐγόνασι.

670. * Ἀντέλλει, τότε μὲν περάτης ἐξέρχεται ἀλὸς
pro vulg. Ἀ. τὰ τε μὲν πρᾶτης ε. ἄλλα. — Τῷ πε-
ράτης impositum est glossēma a manu sec. ὀρίζοντος.

671. γούνα pro γυῖα cum Barber. mox ὦμος cum Vrat.
et Mosq.

672. * κατὰ χειρὸς pro μετὰ χ.

682. * ἡλίω pro ἡλείω.

688. * ὅσον pro δ' ὅσον.

691. * Ὅρνις τ' ἢ δ' Αἰητός τε.

695. οὐρανίη· νύξ. pro ἀσερίη cum Mosc.

703. Οὐ μὲν ἄδην pro οὔτι γ' ἄδην c. Mosq. et Ms. Grot.
Vratisl. Barber.

707. * τοὺς μὲν pro τὰ μὲν.

714. * πασσυδίην pro πανσυδίη.

717. * γε μὲν pro δέ μιν.

720. * ἀντέλλωσιν.

721. * τότε πρώτη inuerso ordine.

723. αὐτοῦ pro αὐτῷ. Ibidem ἄρκτου pro ἄρκτος.

724. τε pro δὲ cum Mosq. Ald. et Basf. 1534.

729. * γε pro κε.

731. * γ' ante ἡς abest a cod. Vindob. mox πλόον pro
πλόου c. Mosc.

732. * τε pro γε. Post Θεοί omittit γ'. Post hunc versum
in Ms. nostro legitur: τέλος τῶν ἀντικαταδύσεων καὶ
συνανατολῶν.

DIOSEMEA.

- Vf. 3. * *πρῶτον* pro *πρώτη*.
 5. * *διχάσει* pro *διχάσι*.
 7. *εἴρει* pro *εἶρη* cum Vratisl. et Mosqu.
 10. * *ῶρη* pro *ῶρα*. 17. * *οἶμον* pro *ἔγμον*.
 18. *ἐμπλήσει* c. Aldina. 24. *Ποσειδάονος* c. Mosq.
 26. *μέλοι* pro *μέλει* c. eod. et Vrat. .
 27. *εὐρεῖν* pro *οὐρεῖν*. 30 *αἰεῖ* pro *αἶε*.
 31. *τὰ* omittit, mox *ἄλλω* pro *ἄλλον*, vtrumque c. Mosc.
 33. * *τε* post *τίς* deest.
 38 * *αἴκ' ἐθέλησιν, ἐς αὐτίκα δώσει* pro *αἴκε θελή,*
καὶ ἐσαυτίκα δώσει.
 39 *οὖν* deest in cod. Vindob. vt in Mosqu.
 41. *τοι ἐρέει* pro *που ε.* c. Vrat. Mosc. et Barber.
 44 * *που* pro *τοι*. 45. * *παρὰ* pro *περὶ*.
 49. * *ἀεξομένης* pro *ἀεξομένην*.
 56. *ἀπ' ἀμφοτέρων* pro *ἐπ' ἀμφ.* c. Stobaeo E. P. p.
 61. 62.
 60. *ἀγινεῖ* pro *ἀγινοῖ* cum eod. et cod. Mosq. Mox *δι-*
δάσκει et *ἐπινεύει*.
 64. *ἐλίσσοι* pro *ἐλίσση* c. Ald. et Basf. 1534.
 66. * *αὖ* pro *ἀν*. 67. * *ἀμφοτέραν* pro — *ερον*.
 71. * *πάντη* pro *πάντα*.
 72. * *ἀνέμοιο* pro *ὑετοῖο* e versus praecedentis fine huc
irrepsit, sed supra scriptum ab eadem manu ὑετοῖο.
 74. *πέλονται* pro *πέληται* c. Mosq.
 75. *μὴν* pro *μὲν* c. cod. Vratisl.
 76. in fine *διχομήνου* pro *διχομήνης* c. Stobaei Cod. Aug.
 77. * *Φθινομένην δέχεται* pro *Φθιμένην. ἔχεται κ. τ. λ.*
 78. *ἥδὲ* pro *τῇ δέ*. 79. *κυκλάσονται* c. Mosqu.
 83. *περιτροχᾶοιντο* cum Vrat.
 84. *Φέροι* deest, sed supra scriptum a m. sec.
 91. * *εἴη* pro *εἴης*.

- Vf. 94. * δύναι δ' ἀννέφελος pro δύναι δ' ἀνέφελος.
 95. κεν pro μὲν c. Mosc. et Vrat.
 96. περιτέλλει c. Vrat.
 100. ὑπέκλωσ' ἡέλοιο pro ὑπείεν ἀν ἡελ. cum Vratisl.
 102. * Εἴ τι οἱ που ἦ ἔρευθος loco: εἴ τι που ἦ καὶ
 ἔρευθος.
 103. ἐρυθαίνονται c. Mosc. et Stob.
 104. μελάνει c. Cod. Vrat. et Aug. Stob.
 108. Inter οἱ et ἀνιόντος ab ead. manu imposita litera ἦ.
 112. παρατρέχει ἡματι κείνω illud c. Mosc. hoc c. Vrat.
 114. πεχημένος pro πεχρωσμένος c. Vrat.
 119. ἡμερίοιο pro ἡμερινοῖο cum eodem.
 124. * μεσσηγὺ pro μεσσηγύς.
 125. * ἔτ' abest et ἐς loco εἰς. 126. ἀννέφελος.
 130. * ὅτ' pro ὁπότ'.
 131. τανύονται pro τανύωνται. c. Vrat. et Mosqu.
 132. ἀμαλδύνηται cum cod. Vrat.
 134. * Φαήμεναι pro Φανήμεναι.
 135. φαίνονται pro φαίνωνται, mox ἄλλαι pro ἄλλη,
 vtrumque c. cod. Mosqu.
 137. * Μὴ δ' αὐτως pro μὴδ' αἶ.
 140. * μᾶλλον ἐκ νέφαος pro μᾶλλον κνέφαος.
 145. * ἡέλοιο pro ἡέλου.
 147. * χαλεπώταται ἦεν pro χαλεπώτεραί εἰσι.
 151. * μὴ δ' οὕτω pro μὴδ' οὕτω.
 152. ἔχουσιν pro ἔχωσιν c. codd. Mosc. Vrat. Barber.
 154. γίνεσθαι pro γίγνεται c. cod. Vrat.
 158. ἐπίτρεπε σήμασι τούτοις pro ἀληθέα τεκμη-
 ραία, cum Codd. Barb. et Vrat.
 163. * τοι pro τι.
 173. Φαίνοι pro Φαίνη. cum Vrat. et Mosqu.
 176. ἀχλυόωντι pro ἀχλυόεντι c. Vrat.
 177. Σήματα δέ τ' ἀνέμοιο cum Barber.

- Vf. 183. * *κιννυμένου* pro *κινυμένου*.
 184. *ποτέονται* pro *ποτέωνται* c. codd. Mosc. Vrat. et ed. Ald.
 190. * *πολλή* pro *πολλοί*.
 191. *ἄκρον* pro *ἄκροι* cum cod. Mosq. et edd. Ald. Bas. 1534. et Grot.
 192. *ἐνθα* pro *ἐνθαν* c. Vrat. et Mosq.
 197. * *ἦν* pro *εἰ*. Mox *ἐναντίοι* pro *ἐναντίον* c. Mosq.
 198. *ἄλλοι δ' ἐξ* pro *ἄλλοις ἐξ* c. Mosq. et Vrat. Ibidem *πεφύλαξαι* pro *πεφύλαξο* c. Barber.
 205. * *τοσαῖδε* pro *τεσσαῖδε*. 211. * *ὑδάτῃσσι*.
 215. *βωάωσι* pro *βοόωσι*.
 218. *ἐρχομένου* pro *ἄρχομ.* et *ὑπέτυψε* pro *ὑπέκυψε* c. cod. Vratisl.
 219. * *Ἡ που* pro *Ἡπου*.
 221. *πολλὰ* pro *πολλή* cum Ald. 228. * *ταί* pro *ταί*.
 229. *ἐφθειρήσαντο* c. Vrat. et Ald.
 230. * *ψοφάει* pro *ψοφέει*.
 234. * *καί που καὶ πόρακες δίους γέ ταλαγμούς*.
 237. * *μικρὸν* pro *μακρὸν*.
 240. * *λελακώς*. pro *λεληκώς*. Supra α scriptum est η.
 242. *Γιγνέσθω* pro *γινέσθω* c. Mosqu.
 243. *Δάκνωσι* cum Vratisl. Ald. et Bas. 1534. Ibidem *ἰμείρονται* cum Vrat.
 244. *ἀγείρονται* c. Ald. et Bas. 1534.
 245. * *μὴ δ' ὑπὸ* pro *μηδ' ἦν ὑπό*. Mox *ᾠρην* pro *ᾠρη* c. cod. Vrat.
 248. * *μὴ δ' εἴ πεν ἐπ' αὐτόφι μαραίνονται Ἀκτῆες* pro vulg. *μηδ' εἴ πεν ἐπαυτόφι μαρμαίρωσιν Ἀκτῆες*.
 249. * *μὴ δ' ἦν* pro *μηδ' ἦν*.
 250. *Φορέονται* pro *Φορέωνται* cum Aldina.
 251. * *μὴ δὲ* pro *μηδὲ*. Eodem modo vf. 253. *μὴ δὲ*.
 257. * *Πυθμέναι*, vitiose.
 258. *φαίνονται* cum Vrat. et Ald.

- Vf. 259. παρὰ pro περὶ c. Mosqu.
261. * παραθλίβεται pro παραθλίβηται.
269. * Γινέσθω pro Γινέσθω.
270. "Ωρη ἐν ἐσπερίῃ κράξῃ πολύφωνα κορώνη.
272. * μετ' αθρόαι pro μεταθρόα; mox κεκληγῶντες pro κεκληγόντες.
273. πλειότερον pro πλειότεροι c. cod. Vrat.
276. κατὰ pro περὶ; mox ἐπ' αὐτοῦ c. Vrat.
281. ἀστερόθεν pro οὐρανόθεν c. Vrat. Morel. Stephan. et Oxon. in marg.
282. αὐδ' ὅπιθεν pro οὐδέ ποθεν cum cod. Vratisl. in marg.
283. * ὑποτρέχει pro ὑποτρέχῃ.
287. ὑπ' αὐταῖς pro ἐπ' αὐταῖς cum Vratisl.
295. * ἐπόψιον pro ἐπὶ ὄψιον.
297. πρόσω pro πρόσσω cum Vratisl. Ibidem κηροῖς pro κηροῖο, si lectio certa.
301. * μὴ δ' ὅτε pro μηδ' ὅτε; mox κεν pro ἐν et φέρονται pro φέρεται, utrumque cum Vratisl.
302. * αἰθύσσουσι pro αἰθύσσωσι. Ibidem μελαινόμεναι pro μαραιομένοιο cum Mosq.
306. πηγνυμένη νιφετῶ.
308. ἔχει πυριλαμπέος ἐγγύθι μύξης cum Mosq.
313. * ἀπείριτοι pro ἀπείρητοι.
314. χειρὸς pro χερὸς cum Vratisl.
317. Μὴ μὲν ἄδην pro Μηδὲ ἄδην cum Barber.
319. in fine οἱ pro γα cum codd. Vrat. et Mosc.
322. * μέσση pro μέσσην.
324. * δὲ μὲν pro γέμεν; mox ἔξοχος pro ἔσχατος.
325. * καὶ pro γάρ.
327. * Τῶ δέ τ' ἀφ. pro Τῶ δέ γ' ἀφ.
328. Αὕτως pro οὕτως cum cod. Barber. et Vrat. Mox * ὑπερανθεῖ pro ὑπεραρθεῖ.
329. ἐπιφράσασθαι cum Mosc. Vrat. Ald. Basl. 1534.

- Vf. 337. * ἄρσεσι pro ἄρρενα.
338. * in fine ὀχέονται pro ὀχέωνται.
342. * Φαίνωσιν pro Φαίνουσι; mox βιαιόμεναι pro βι-
βαιόμεναι, sed litera β imposita a manu secunda.
346. * ἐρχομένοισι pro ἐρχομένῃσι.
348. * Πλειότεραι προτέρων τε ἐπὶ χρόνον οὐ μάλα
πολλὴ pro Πλειότερον Φορέωνται ἐπὶ χρόνον, οὐδ' ἅμα
πολλὰ.
351. ὀρύσσωσι et versu seq. τείνωσι cum cod. Vratisl.
355. ἀρότησιν pro ἀρότοισι, cum Barber.
357. μή πω — μὴ δὲ pro μήπω — μηδὲ.
358. εὐεσοῖ pro εὐετύϊ cum cod. Vratisl. Ibidem
χαίρει pro χαίρη.
359. * Μὴ δ' εἶεν pro μὴδ' εἶεν.
360. * μὴ δὲ πλέονες pro μὴδὲ π.
362. * 'Ου δὲ pro οὐδέ.
365. κενὸς pro κενεὸς. In versu fine ἔλθοι pro ἔλθῃ.
367. ταύταις pro 'Αυταῖς, cum Barber.
375. * ἐρειδόμενος, vitiose.
376. * ἀναπλήσωσι pro — πλήσσ —
379. ποίου cum cod. Barber. pro ποίης.
380. πυκινοῖσι cum Mosqu. pro πυκνῇσι. Ibidem * κε-
λευόμεναι pro — να.
382. * κιννυμένου pro κιννυμ.
383. * περιλιχμήσονται pro — σωνται.
384. * δεξιὰ pro δεξιτερᾶς. In fine τανύσονται pro
— σωνται.
386. * Οὐδ' ὅτε pro 'Η δ' ὅτε. Ibidem ἀγέρονται pro
— ωνται cum Bas. 1534.
387. * Ἐρχόμενοι pro ἐρχόμεναι.
398. * Forte Ἐσπομένων pro Ἐσσομένων.
399. ἦ pro ἡ. mox ἦ καὶ τριτάτην, cum codd. Mosqu.
et Vratisl.
400. * εἴποθι pro εἴποτε.

400 VARIETAS LECTIÖN. ARATEAE etc.

Vf. 401. * ὀρχηθμοῖσι.

405. * οἷχεται χέρσον, pro ὥχετο χέρση.

408. φαίνει pro φαίνοι, cum Cod. Barber.

410. πατόνησο pro πατόκνησο cum Mosq.

413. παριόντες pro περιόντες cum Mosq. Vrat. Ald. et Steph.

416. * Ὀπποῖον τε λέγει σῆμα pro Ὁ. καὶ σῆμα λέγοι.

417. * ἐπερχομένοιο pro ἐφισταμένοιο.

422. * σχεδίω pro σχεδίως.

II.

SCHOLIA ET GLOSSEMATA

IN

ARATI PHAENOMENA

E CODICE VINDOBONENSI

No. 127. (341.)

Ad vers. 1. in marg. Δία τὸν δημιουργὸν νῦν ἀκου-
σέον.

Ad vers. 6. in marg. Περὶ αὐξήσεως τῶν ἡμερῶν·
τῷ μὲν Ἰαννουαρίῳ ὥρα· *) S" ($\frac{1}{2}$) τῷ δὲ Φεβρουαρίῳ ὥρα·
τῷ Μαρτίῳ **) ὥρα καὶ S"· τῷ ἔω b) μὲν ὥρα καὶ S"· τῷ
s' c) ὥρα· τῷ εω ἢ τῷ Ἰουνίῳ ἡμιώριον.

Vl. 9. Gloss. Φυτὰ γυρῶσαι) κύκλῳ ὀρυζάμενον φυ-
τεῦσαι. †)

Ad vers. 10. in marg. Φαίνων λέγεται ὁ τοῦ Κρό-
νου· Φαέθων ὁ τοῦ Διός· πυρόεις ὁ τοῦ Ἄρεως, οὗ
μέγας τὸ χρῶμα, ὅμοιος δὲ τῷ ἐν τῷ Ἄιετῳ· ἐω σφόδρος
ὁ τῆς Ἀφροδίτης καὶ ἔσπερος· πάντων δὲ μέγιστός ἐστι
τῶν

*) leg. ὥρα καὶ.

a) Μαρτίῳ. Ita legendum. Ms. μαίῳ, vitiose.

b) H. e. τετάρτῳ siue Aprili.

c) πέμπτῳ siue Maio. Mox τῷ ἑκτῳ.

†) Glossema hoc et passim sequentia, inter versus carminis scripta,
maximam partem a secunda et tertia manu codici allita puta;
paucissima, quae suis locis indicabimus, primam librarii manum
arguunt.

τῶν ἄστρον· εἰλβων ὁ τοῦ Ἑρμοῦ· ἔστι δὲ λαμπρὸς καὶ
 μικρός. d) Ὁ μὲν οὖν Κρόνος τριάκοντα ἔτων χρόνῳ τὸν
 οὐρανοῦ ἀνύει κύκλον· ὁ δὲ Φαέθων δωδεκαετι e)· ὁ
 δὲ πυρόεις δ εἰ μηνί f)· ὁ δὲ τῆς Ἀφροδίτης
 ἐνιαυσιαίαν g) ἔχει τὴν περίοδον, καὶ ὁ Ἑρμῆς ἐνιαυσι-
 αίαν h)

Vf. 13. Gloss. ὠράων) τῶν δ' ὠρῶν.

Vf. 17. Gloss. ἀσέρας) τὰ ἄστρα νῦν ἀσέρας φησίν.

Ad vers. 19. in marg. Οἱ ἀπλανεῖς πάντες, ὡς πρὸς
 αἴσθησιν, ὑπὸ μιᾶς ὑποκείμενοι ἐπιφανείας ὁμοίως συμ-
 περιάγονται παντὶ μέρει τοῦ οὐρανοῦ, ὁμοιοταχῶς, οὐ μὴν
 ἰσοταχῶς· ὁμοιοταχεῖς μὲν γάρ εἰσιν ἀσέρες οἱ τὰς ὁμοίας
 περιφερείας ἐν ἴσῳ χρόνῳ κινούμενοι καὶ διανύοντες. ἰσοτα-
 χεῖς δὲ, οἱ τὰς ἴσας περιφερείας ἐν ἴσῳ χρόνῳ κινούμενοι.
 καθότι

d) Φαίνων — — μικρός. Excerpta haec sunt manifeste ex Erato-
 sthenis Cataster. p. 15. ed. Fell. vnde vel descripta esse de-
 monstrauiamus, quae supra e Cod. Vindob. no. 142. speci-
 minis loco apponi curauimus. Ceterum eo differt Codex noster
 ab editis Erat. Catast. et Astrothesiis Cod. 142. quod Φαίνοντα
 Crono sive Saturno, Phaetontem vero Ioni assignat, eoque con-
 venit cum Geminio El. Astr. ap. Petau. in Vranol. p. 4. B. cf.
 Schaubach V. C. in Not. ad Erat. Cat. p. 124. Ad sequentia:
 Ὁ μὲν οὖν Κρόνος etc. cf. Schol. vulg. in Arati Phaen. v. 455.
 p. 106. ed. Buhle. Adde Geminum l. 1.

e) Vix assequi licet, quid librarii manus exarare voluerit. Debuisset
 saltem scribere δωδεκαετεί, sc. χρόνῳ, siue δώδεκα ἔτων. cf. Gemi-
 num et Schol. Arati ll. ll.

f) Locum hunc, literarum ductu perquam difficili et subobscurο
 laborantem, ita restitue: ὁ δὲ πυρόεις δυσὶν ἔτεσι καὶ εἰ μην-
 σίν Schol. Arat. l. 1. ὁ δὲ Ἀρης πάντα τὸν κύκλον ἀνύει
 εἰς δύο ἐνιαυτοὺς καὶ μῆνας εἰ. Paullo aliter Geminus l. 1. . . .
 ἐν δυσὶν ἔτεσι καὶ ἑξαμήνῳ. — Ceterum in cod. nostro su-
 praSCRIPTUM est: ἢ α' καὶ δ'.

g) Ms. ἐνιαυσιαίαν et mox ἐνιαυσείαν, vtrumque vitiose.

h) Ultima haec vox ἐνιαυσιαίαν, sed eo modo, quo paullo ante
 eam exhibuimus, a secunda manu adscripta est; caetera in liru-
 ra sunt. Cum nostro facit Geminus l. c. p. 4. D. Recedit ab
 eo Schol. Arat. v. 455. p. 107.

καθότι κινηθήσονται οἱ ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν περὶ τοὺς πόλους κειμένων. ⁱ⁾ Τί ἐστὶ οὐρανός; ὁ περιέχων τὰ ἄλλα πάντα περὶ ἑαυτόν. ¹⁾ Τί ἐστὶ ἄξων; διάμετρος τοῦ κόσμου εὐθεῖα.

Vf. 21. Gloss. μετανίσσεται) μεθεῖται.

Vf. 22. Gloss. ἀτάλαντον ἀπάντη) ἴσῳ μέτρῳ ἀπέχουσιν.

Vf. 23. Gloss. αὐτὸν ἀγινεῖ) τὸν ἄξονα.

Vf. 28. Gloss. ἐπ' ἰξύας) τὰς ῥάχεις.

Vf. 29. Gloss. κατωμάδια φορέονται) ἡγουν ὁμοῦ ἔχουσι τοὺς ὤμους.

Vf. 31. Gloss. ἰότητι) βουλῇ.

Ad vers. 33. in marg. Δίκτος ἀκρωτήριον Κρήτης· οἱ δὲ, Φυτὸν εὐῶδες.

Versum 44. excipit in textu Scholion sequens: Ἡ ἐλίκη ^{m)} ἔχει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀξέρας ζ', ⁿ⁾ ἀφ' ο) ἐκατέρων ὠτίων β', ὠμοπλατῶν p) λαμπρὸν ἐνὰ, ἐπὶ τοῦ στήθους δύο, ἐπὶ τῆς ῥάχews λαμπρὸν α', σκέλεσιν q) ὀπισθίοις δύο, ἐπ' ἄκρῳ τῷ ποδὶ β', ἐπὶ τῆς κέρκου τρεῖς, τοὺς πάντας κδ'. — Εὐρε δὲ αὐτὴν Ναύπλιος. Οὐ χρῆ

C c 2

δὲ

i) Corruptioni manifestae medelam affert, cui Scholion hoc vindicandum, Schol. vulg. Arati v. 19. p. 12. 13. ὁμοιοταχῶς γὰρ κινεῶνται οἱ ἐπὶ τοῦ ἰσημερινοῦ, τοῖς ἐπὶ τοῦ πόλου κειμένοις· οὐ μὴν καὶ ἰσοταχῶς.

1) Coeli et axis finitio iterum e Schol. Arati v. 21. p. 15. desumpta est, sed prior verbis paullo mutatis.

m) Ἡ ἐλίκη — — τοὺς πάντας κδ'. Eratosth. Cataster. p. 1. Eadem exhibet Cod. Vindob. 142. in Astrothesiis fol. 132. 133. Cf. etiam Schol. Arat. vulg. ad v. 27. p. 18.

n) In editis Erat. Cat. additur ἀμαυροῦς.

o) Ms. 142. l. l. pro ἀφ' habet ἐφ'. Sic etiam legitur in Schol. vulg. ad vf. 27.

p) Eratosthenes ap. Fell. l. c. ἐπ' ὠμοπλατῶν.

q) Fellus post σκέλεσιν e Germanico addidit: ἐμπροσθίοις β' cf. Eiusd. Annotat. p. 16.

δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ τινὰς οἶσθαι ἄρκτους καὶ ἀμάξας, ἀλλὰ διὰ τὰς αἰτίας, ἃς εὐλόγως τῆς ἀστροθεσίας τίθενται· καὶ γὰρ καθ' ὁμοίωσιν τοῦνομα τῶν ἄσρων, ὥσπερ ὁ Σκορπίος, ἢ κατὰ πάθος, ὡς ὁ κύων· δοκοῦσι γὰρ ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ τοῦ κυνὸς λυττᾶν οἱ χερσαῖοι κύνες, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον· ἢ μυθικῶς, ὡς ἡ μεταβληθεῖσα Καλλισῶ εἰς ἄρκτον· ἢ κατὰ τιμὴν, ὡς οἱ Διόσκουροι δίδυμοι· ἢ διορισμοῦ καὶ διδασκαλίας χάριν, ὡς τὰ πολλὰ τῶν ζῴων. αἱ τοίνυν ἄρκτοι ἁμαξαι μὲν καθ' ὁμοιότητά· ἄρκτοι δὲ μυθικῶς. ¹⁾ — Διαγράφεται δὲ ἐν ἐκατέρᾳ πλινθίῳ τι καὶ ὁ ῥυμός· οἱ μὲν δ' ἐν τῷ σώματι πλινθίον· ῥυμός δὲ ἡ οὐρά. Ὅμηρος ἄρκτον κυρίως, ἀμάξην δὲ κατ' ἐπίκλησιν. — Ἡ Κυνόσουρα ²⁾ ἔχει ἄστέρας ἐπὶ μὲν ἐκατέρας ³⁾ γωνίας τοῦ πλινθίου λαμπρὸν α'. ἐπὶ δὲ τῆς ⁴⁾ κέρκου λαμπροῦς γ'. τοὺς πάντας ζ'. ὑπὸ δὲ τὸν ἕτερον τῶν ἡγουμένων ⁵⁾ ἐστὶν ἄλλος ἀστήρ, ὃς καλεῖται πόλος, περὶ ὃν ⁶⁾ δοκεῖ ὅλος ⁷⁾ ὁ πόλος σρέφεσθαι. — Εὖρε δὲ αὐτὸν Θαλῆς ὁ σοφός. λέγεται ⁸⁾ δὲ κυνὸς εἶναι εἰκὼν· ἥτις ἦν Καλλισοῦς, ἥτις συγκυνηγὸς ἦν τῇ Ἀρτέμιδι· ἀποθανούσης δὲ αὐτῆς διὰ τὸ φθαρῆναι ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ Φωραθείσης τῇ Ἀρτέμιδι ἔγκυον εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο ἀποθηριωθείσης, συναπῆθαι· τὸ δὲ ὄνομα ἔχει διὰ τὸ κυνὸς οὐρὴν ἔχειν.

VI.

1) Εὖρε — — μυθικῶς. Schol. Arati v. 27. p. 17. 18. Ex eodem hausta sunt quae sequuntur inde a Διαγράφεται vsque ad verba κατ' ἐπίκλησιν l. l.

2) Ἡ Κυνόσουρα — — σρέφεσθαι. Eratosth. l. c. p. 1. Eadem habet Cod. 142. Ἄρκτου μικρῶς. fol. 133. p. 1.

3) Apud Eratosth. legitur ἐκείνης pro ἐκατέρας.

4) Erat. ἐπὶ τοῦ κέρκου, vitiose.

5) Eratosth. post ἡγουμένων addit κατώτερος. Idem exhibet Cod. 142.

6) Erat. οὗ pro ὅν.

7) ὅλος abest ab editis Erat. Cataster.

8) In Codicis margine: ἐτέρα ἰσορία. cf. Schol. Arati v. 27. p. 17. extr.

Vf. 54. Gloss. πρὸς δύσιν κάμψας ὁ δράκων ἔχει τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Ἐνγούνασιν.

Vf. 62. Gloss. μίσγονται etc.) ἡ τοῦ ὀρίζοντος ἐπιψαύει.

Vf. 63. Gloss. Τῆς δ' αὐτοῦ etc.) πλησίον τῆς κεφαλῆς.

Vf. 69. Gloss. a pr. manu. μέσσω δ' ἐφύπερθε καρήνω) τοῦ σχολιοῦ δράκοντος ὑπακουσέον.

Vf. 73. excipit Scholion sequens: Οὗτός ἐστι ὁ Δράκων^{b)} ὁ τὰ χρύσεια μῆλα Φυλάσσων, ὑπὸ δὲ Ἡρακλέους ἀναιρεθεὶς, οὗ τὸ εἶδωλον ὑπόκειται αὐτῷ ὑπόμνημα τοῦ ἀγῶνος, Διὸς θέντος ἐναργέστατον τῇ σχηματοποιίᾳ. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς λαμπροὺς γ'. ἐπὶ δὲ τοῦ σώματος ἕως τῆς κέρκου ιβ' παραπλησίους ἀλλήλοις, δις^{c)} δὲ διὰ τῶν ἄρκτων. Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ^{c)} ὑπὸ τὸ τέλμα οὔσα τοῦ Ἐνγούνασι, καὶ τοῦ ὑπὸ τὸν πόδα κύκλου ἐπιψαύουσα, ἐν τῷ τὸν οὐρανὸν κινεῖσθαι, ^{d)} ἐπ' ἄκροις τοῖς τοῦ οὐρανοῦ ὕδασιν ἔρχεται. οὐ γὰρ καταδύεται, ἀλλ' ὡς ὑπὲρ αὐτοῖς ἐπινέχεται. — Ὁ Ἐνγούνασιν^{e)} ἔχει ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. βραχίονος δεξιῷ λαμπρὸν α'. ἐφ' ἑκατέρων ὤμων λαμπρὸν α'.

C c 3

α'.

b) Οὗτος — — σχηματοποιίᾳ. Iterum habes verba Eratosthenis in compendium redacta. Cataster p. 1. 2. Quae inde sequuntur: ἔχει δὲ ἀστέρας — τῶν ἄρκτων, iisdem verbis ibi leguntur ut in Astrorhesis Cod. 142. fol. 133. p. 1. 2. Numerus stellarum (τοὺς πάντας ιε') a Felto adiectus est, ut alias frequenter, ybi deorat in Ms. quo usus est.

*) Lege *δις* τῶτας.

c) Ἡ δὲ κεφαλὴ — — ἐπινέχεται. v Schol. Arat. vulg. v. 62. p. 26. et Schol. e Cod. Mosqu. vf. 61. p. 273. ed. Buhl.

d) Schol. Mosqu. ἐν τῷ τὴν οὐρανὸν κινεῖσθαι. Schol. vulg. l. c. ἐν τῇ τοῦ οὐρανοῦ κινήσει.

e) Ὁ Ἐνγούνασιν — — τοὺς πάντας ΙΘ. totidem verbis leguntur in Cataster. Erat. p. 2. inque Astrorhesis Cod. 142. fol. 133. 134. p. 1.

α'· ἄκρας χειρὸς α'· ἐφ' ἐκατέρας λαγύνος α'· λαμπρόταρον δὲ τὸν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς· δεξιῶ μηροῦ β'· γόνατος α'· καμπῆς α'· κνήμης β'· ποδὸς α'. ὑπὲρ τὴν δεξιὰν χεῖρα α', ὃς καλεῖται ῥόπαλον· ἐπὶ τῆς λεοντῆς δ'· τοὺς πάντας ΙΘ. — Ὁ Στέφανος ^{f)} θ' κύκλῳ κειμένους, ὧν εἰσι λαμπροὶ οἱ κατὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφως τοῦ διὰ τῶν ἄρκτων.

Ad vers. 84. in marg. Μάξιμος: οὐχ οὕτως, ἀλλὰ τὸν μὲν ἀριστερὸν ἔχει πόδα οὐχ ὑπὲρ τὸν ὀφθαλμόν, οὐδὲ τὸ εἶδος τοῦ σκορπίου, ἀλλ' ὑπὲρ τὸ σῶμα· τὸν δὲ δεξιὸν ἐκτὸς ἔχει τοῦ σκορπίου.

Ad vers. 89 in marg. τοῦ αὐτοῦ (nempe Maximi)· εἰ μὲν, ὅτι τέσσαρας μόνους ἔχουσι (αἱ χηλαί) ἀτέρας, ἔχει τινὰ θεραπεῖαν· εἰ δ' ὅτι ἀμυδρὰ τὰ ἐν αὐταῖς ἄστρα, ψεῦδος· λαμπρὰ γάρ. ^{g)}

Ὁ Φιοῦχος ^{h)} ἔχει ἀτέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρόν α'· ἐφ' ἐκατέρων τῶν ⁱ⁾ ὤμων λαμπρόν α'· ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς γ'· ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς δ'· ἐφ' ἐκατέρων ἰχίων α'· ἐφ' ἐκατέρων γονάτων ἓνα, τὸν ἐπὶ τοῦ δεξιῶ ^{l)} λαμπρόν α'· τοῦ δὲ ὄφως ἐπ' ἄκρας κεφαλῆς δύο, τοὺς πάντας Ις'· ^{m)} οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ τῆς σπείρας τοῦ Δράκοντος.

VI.

f) Cod. Ms. 142. Astrothes. Στεφάνου fol. 134. p. 1. fabularum, ut solet, expositione praemissa pergit: ἔχει δὲ ἀτέρας ὁ στέφανος ἐννέα κύκλῳ κειμένους; reliqua, ut apud nostrum. cf. Erat. Cat. p. 2.

g) Similis est versus Aratei interpretatio, ab Attalo tentata, quam haud dubie respexit Maximus, improbata tamen illa Hipparcho ad Arat. Phaen. I, 9 p. 183. Petau.

h) Ὁ Φιοῦχος — τοὺς πάντας Ις'. v. Eratosth. l. c. p. 2. 3. Eadem exhibet Cod. Ms. 142. l. l.

i) τῶν deest in Erat.

l) Fellus addidit ποδὸς, haud dubie e Germanico.

m) τοὺς π. Ις'. Debuit esse Ιγ' quemadmodum correxit iam Fellus.

Vf. 98. Gloss. Εἴτ' οὖν Ἀσραίου) τοῦ πρώτου εὐρόνε-
τος ἀστρονομίας μάθημα διὰ τὸ γνήσιον.

Vf. 100. Gloss. εὐκηλος) ἥσυχος.

Post versf. 105. Ὁ Σκορπιός ἔχει ^{ο)} ἀστέρας ἐφ'
ἐκατέρας χηλῆς β', ὧν εἰσιν οἱ μὲν πρῶτοι μεγάλοι, οἱ δὲ
δεύτεροι ἁμαυροί. ἐπὶ δὲ τοῦ μετώπου λαμπροί ^{ο)} γ'. ἐπὶ
τῆς κοιλίας δύο. ἐπὶ τῆς κέρκου ε'. ἐπὶ τοῦ κέντρου β'. ρ)
προηγεῖται μὲν ἐν αὐτοῖς πάντων Φαιδρότερος ὧν, ὁ ἐπὶ
τῆς βορείου χηλῆς ^{ο)} λαμπρὸς ἀστήρ.

Ὁ Ἀρκτοφύλαξ ^{ι)} ἦτοι ὁ Βοώτης ἔχει ἀστέρας
ἐπὶ μὲν τῆς δεξιᾶς χειρὸς δύο, οἳ οὐ δύνουσιν· ἐπὶ δὲ
τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. ἐφ' ἐκατέρων τῶν ὤμων λαμ-
πρὸν α'. ἐπὶ τῶν μαζῶν ἐκατέρων α' λαμπρὸν τὸν ἐπὶ τοῦ
δεξιοῦ, καὶ ὑπ' αὐτὸν α' ἁμαυρόν· ἐπὶ ^{ι)} τοῦ ἀγκῶνος α'
λαμπρὸν· ἀνα μέσον τῶν γονάτων α' λαμπρότατον, ὃς δὴ
Ἀρκτοῦρος καλεῖται· ἐφ' ἐκατέρῳ ποδὶ λαμπρὸν α'.

E regione versf. 106—122. in cod. marg. ^{ι)} Τοῦ α'
μεγέθους ιε'. ὁ καλούμενος αἶξ· ὁ λαμπρὸς τῆς λύρας· ὁ
ἀρκτοῦρος· ὁ ἐπὶ τῆς οὐρᾶς τοῦ λέοντος· ὁ λαμπρὸς τῶν
ὠάδων· ὁ προκύων· ὁ ἐν τῷ ἐπομένῳ ὤμῳ τοῦ ὠρίωνος·
ὁ εἰς ἄχως· ὁ κοινὸς ποταμοῦ καὶ ποδῶν ^{υ)} ὠρίωνος· κύων·

C c 4

ὁ λαμ-

n) Ὁ Σκορπίος — — λαμπρὸς ἀστήρ. Erat. Cat. p. 3. Cod. Ms.
Vindob. n. 142. Astrothes. fol. 134. p. 2.

ο) Erat. λαμπρούς.

p) Erat. δ' loco β'; mox ἐν post προηγεῖται μὲν omittit.

q) Erat. l. c. βορείας χηλῆς. Idem habet Cod. 142.

ι) Ἀρκτοφύλαξ — — ποδὶ λαμπρὸν α', praeter illa ἦτοι ὁ Βοώ-
της, adsunt in Eratosth. l. c. p. 3. et in Cod. Ms. 142. fol.
134. p. 2.

ι) Erat. l. c. καὶ ἐπὶ τοῦ α'.

ε) Scholion hoc totidem fere verbis existat in Ptolemaei libello περὶ
Φάσεων καὶ ἐπισημασιῶν ἀπλανῶν a Petauio in Vranol. primum
edito, vbi confer, si tanti est, p. 93. A. B.

υ) ποδὸς legendum arbitror, addicente Ptolemaeo l. c. et in an-
tecedentibus passim. Mox post ὠρίωνος interpretaxi. Ms. ὁ κοι-
νός

ὁ λαμπρὸς τοῦ νοτίου ἰχθύος· ὁ ἐσχάτος ποταμοῦ· ὁ καλούμενος κάνωβος· ὁ ἐν τῷ ἐπομένῳ βατραχίῳ τοῦ πενταύρου. x)

Τοῦ β' μεγέθους ἄλλοι ια'. ὁ λαμπρὸς τοῦ Περσέως· ὁ ἐν τῷ ἐπομένῳ ὥμῳ τοῦ ἡνιόχου· ὁ λαμπρὸς τοῦ ὄρνιθος· y) ὁ λαμπρὸς τοῦ βορείου σεφάνου· ὁ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἡγουμένου διδύμου· ὁ κεινὸς Ἰπκου καὶ ἀνδρομέδας· ὁ λαμπρὸς τοῦ αἰτοῦ· ὁ ἐν τῷ ἡγουμένῳ ὥμῳ τοῦ ὠρίωνος· ὁ λαμπρὸς τοῦ ὕδρου· ὁ λαμπρὸς τῆς βορείου χηλῆς· ὁ ἀντάρης· ὁ κατὰ τὸ γένυ τοῦ τοξότου. z)

Glossmata: VI. 107. δημοτέρας) δημωφελεῖς. 108. ἠπίσαντο) ἐπισήμην εἶχον. 111. ἡγίνεσκον) ἡθροίζον. 118. ὑποδελεος) βραδεῖα. 122. ἰσωπός) ἴση ὡς καὶ πρότερον. 127. ἐπεμαίετο) ἐπεμελεῖτο. 132. εἰνοδίην) λησρικὴν. 139. a pr. m. τόσσος μὲν μεγέθει) ὁλίγος.

Versum 140. excipiunt: Ἡ Παρθένος a) ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δ' αἰμαυρούς· b) ἐκατέρῳ ὥμῳ α' πτέρυγι ἐκατέρῳ β'. ὁ δ' ἐν τῇ δεξιᾷ πτέρυγι τοῦ τε ὥμου καὶ τοῦ ἄκρου τῆς πτέρυγος, Προτρυγητὴρ καλεῖται.

νόσ. π. κ. π. ὠρίωνος κύων. Ante κύων forte ὁ excidit, quod librario fraudi fuit. Nec tamen aliter Ptolemaeus l. c. ὠρίωνος· κύων· omisso articulo.

x) ἐν τῷ ἐπομένῳ. Ptolem. l. I. p. 93. ἐμπροσθέν. Caeterum in stellarum XV. primae magnitudinis recensu hoc vnam deesse animaduertes. Eandem ap. Ptolem. excidisse, nempe τὸν λαμπρὸν τοῦ ὕδροχόου, monuit Petavius in not. p. 416.

y) ὁ λαμπρὸς τοῦ ὄρνιθος deest in Ptolem. recensu.

z) Exciderunt librarii incuria post borealem chelam ὁ μέσος τῆς ζώνης τοῦ ὠρίωνος et ὁ λαμπρὸς τῆς νοτίου χηλῆς, quos Ptolemaeus exhibet eo loco. Sed vel sic deest stella ut XV. stellarum numerus compleatur, nimirum ὁ λαμπρὸς τοῦ κύωνος. v. Petau. in Not. ad Ptolem. p. 416.

a) De Virgine Eratosth. Cat. p. 3. Cod. Ms. Vindob. n. 142. fol. 135. p. 1.

b) Eratosthenes l. c. α' αἰμαυρόν· sed ex emendatione Felli, quam latina Germanici obtulere. cf. eius Annotat. p. 19.

λαϊται. ἀγκῶνος ἐκατέρου α'. χειρὸς ἄκρας ἐκατέρας α'.
ὁ δ' ἐπὶ τῆς εὐωνύμου λαμπρὸς καλεῖται εἶχος. ἐπὶ τῆς
πέζης τοῦ χιτῶνος ἀμαυρὸν α'. c) ἐκατέρου ποδὸς α'. οἱ
πάντες κ'. d)

Vf. 141. Gloss. a pr. m. ἐγγύθεν) τῆς παρθένου.

Ad versf. 142 sqq. in marg. Οὐκ ἂν τοὺς τῆς ἄρκτου
θησάμενος ἄστέρας, ἔτι κατασκοπήσειας εἰς τὸ γνωρίσαι
αὐτήν. ὁ μὲν οὖν Μάξιμος, τῆς παρθένου· τινὰς δὲ Φασὶ
τῆς ἄρκτου ταῦτ' εἶναι, πρὸς τὸ κάτω σκοποῦντες.

Ad versf. 146. in marg. εἰ μὲν e) ἡ ἄρκτος γένηται
ἐκ τοῦ μεσημβρινοῦ κύκλου, ὁ ταῦρος οὐκ ἀνατέλλει.

Versum 148. sequuntur: Οὗτοι λέγονται Διόσκου-
ροι. f) ἔχουσι δ' ἄστέρας, ὁ μὲν ἐποχούμενος τοῦ παρκίνου
τῆς κεφαλῆς g) ἐκατέρω γόνατι α'. ὁ δ' ἐχόμενος h) ἔχει
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α' λαμπρὸν· ἀρισερῶ ὦμον λαμπρὸν α'.
ἐπὶ μαστῶ ἐκατέρω α'. ἀρισεροῦ ἀγκῶνος α'. ἄκρας χειρὸς
α'. ἀρισερῶ γόνατι α'. ἐκατέρω ποδὶ α'. ὑπὸ τὸν ἀρισερὸν
πόδα α', ὃς καλεῖται Πρόπους. i)

Cc 5

O

c) Erat. ἀμαυροῦς γ'.

d) Supputatio vitiosa. Erat. τοὺς πάντας ιθ'. cf. Felli Annotat.
p. 19.

e) εἰ μὲν. Legendum videtur εἰ μὴ. Schol. Arat. Phaen. 147. πρὸ
τοῦ γενέσθαι (τὴν Ἄρκτον) κατὰ τὸν μεσημβρινὸν κύκλον, οὐκ
ἀνατέλλει ὁ Ταῦρος.

f) Diasceni; v. Eratosth. Cat. p. 4. Cod. Ms. 142. fol. 135. p. 2.

g) Sanandus est locus hic ex editis Eratosth. Cat. l. c. vbi sic le-
gitur: ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α' λαμπρὸν; cum sequuntur, quae e la-
tinis Germanici et Hygini addidit Fellus parenthesi inclusa (ὦμον
ἐκατέρου λαμπρὸν α'. δεξιᾶς ἀγκῶνος α'. ἐπὶ δεξιᾶς χειρὸς α')
hinc pergit ut in nostro Ms. ἐκατέρω γόνατι. Sed v. de addita-
mento hoc Cl. Schaubach in Notis p. 85.

h) Eratosth. l. c. δεχόμενος pro δ' ἐχόμενος, male.

i) Aliter Geminus El. A. p. 12. B. Petau.

Ὁ Καρκίνος ¹⁾ ἔχει ἐπὶ τοῦ ὀστράκου ἄστερας λαμπροὺς β'. ^{m)} οὗτοι εἰσιν οἱ ὄνοι. τὸ δὲ νεφέλιόν ἐστιν ἡ ἐν αὐτῷ ὀρωμένη Φάτνη, παρ' ἣ δοκοῦσιν ἐσάναι: ἐπὶ τοῖς δεξιοῖς ποσὶν, ἐφ' ἑκατέρῳ α' λαμπρόν· ἐπὶ δὲ τοῖς ἀριστεροῖς τοῦ πρώτου δύο λαμπροί· ⁿ⁾ καὶ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ τροπικοῦ ^{o)} ὁμοίως· ἐπ' ἄκρας αὐτοῦ δ'· ^{p)} ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ ἐπὶ τῆς χηλῆς τῆς δεξιᾶς γ'· ὁμοίως μεγάλους ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς χηλῆς· ^{q)} οἱ πάντες ιη'. ^{r)}

Ὁ Λέων ¹⁾ ἔχει ἄστερας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς γ'· ἐπὶ τοῦ στήθους β'· ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς λαμπρόν α'· ἐπὶ μέσης ^{ι)} α'· ὑπὸ τὴν κοιλίαν α'· ^{u)} ἐπὶ τοῦ ἰχίου α'· ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου γόνατος α'· ποδὸς ἄκρου λαμπρόν α'· ἐπὶ τοῦ τραχήλου β'· ἐπὶ τῆς ῥάχews τρεῖς· ἐπὶ μέσου ^{x)} τῆς κέρκου α'· ἐπ' ἄκρας ^{y)} α'· ἐπὶ τῆς κοιλίας α'. Ὁρῶνται δὲ καὶ ^{z)} ὑπὲρ αὐτὸν ἐν τριγώνῳ κατὰ τὴν κέρκον ἀμαυροί

1) Ὁ καρκίνος — — οἱ πάντες ιη' Erat. l. c. p. 4. Cod. Ms. 142. fol. 135. p. 2. Lectiois varietas quam ex edit. Oxon. Cataster. enotabimus, fere tota e Felli correctione orta est, ad Hygini Astronomicon lib. instituta.

m) Edit. Oxon. β' pro β'.

n) E. O. λαμπροὺς pro λαμπροί.

o) Locum hunc foede deprauatum, (nec meliora attulit Ms. Oxon.) Hyginum secutus bene restituit Fellus, pro δεξιῶ et τροπικοῦ reponens δευτέρου et τρίτου.

p) Ed. Ox. ἐπ' ἄκρας αὐτοῦ τετάρτου.

q) Ed. Ox. post χηλῆς, Hygino auctore, habet β'.

r) Ed. Ox. οἱ πάντες Ιζ' secundum Hygini supputationem. Ms. cum codice nostro habet ιη'. v. Fellus in Annotat. ad E. C. p. 19.

1) Ὁ Λέων — — Εὐεγγέτιδος. Eratosth. l. c. p. 3. 4. Cod. Ms. Vindob. 142. fol. 136. p. 1.

u) In ed. Oxon. Erat. adiectum a Fello (κοιλίας.)

x) Expunxi, quae hinc sequuntur in Cod. Vindob. denuo repetita librarii errore: ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς ad ὑπὸ τὴν κοιλίαν α'.

y) Ed. Oxon. μέσης pro μέσου.

y) Ed. Oxon. et Astrothes. Cod. Ms. 142. post ἄκρας habent λαμπρόν α'.

z) Abest καὶ ab ed. Oxon.

ροὶ ζ', οἱ καλοῦνται πλόκαμοι Βερενίκης Εὐεργέτιδος. ^{a)})

Ad vers. 152. in marg. περὶ τὴν κη' τοῦ Ἰουλίου γὰρ ὁ ἥλιος ἐν Λέοντι. ^{b)})

Vf. 159. Gloss. κηδαιομένους) κηδομένους a. pr. m.

Ad vers. 169. in marg. a. m. sec. ἐν ἐτέρᾳ ἦγουν ἐνηλλαγμένως τοῦ βοός.

Vf. 178. Gloss. a pr. m. εἰς ἐτέρην) δύσιν. Ibidem ὁμηλυσίη) ὁμοῦ.

Versum hunc excipit Scholion quod sequitur:

Ὁ Ἦνιοχός ἐστι ὁ Ἐριχθόνιος, ὃς ἄρμα ζεύξαι πρῶτον λέγεται. ^{c)}) Ἐχει δὲ ἀστέρας ^{d)}) ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς α', καὶ ^{e)}) ἐφ' ἐκατέρων τῶν ὤμων α', ὧν τὸν μὲν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ λαμπρόν, ὃς καλεῖται αἶξ· ἐφ' ἐκατέρου ἀγκῶνος α'. ^{f)}) ἀριστερᾶς χειρὸς β', οἱ δὲ ^{g)}) καλοῦνται ἔριφοι· τοὺς πάντας ὀκτώ.

Ὁ

a) Numerum stellarum in Leone addidit Fellus l. c. (τοὺς πάντας α').) Comae Berenices quae h. l. septem stellae ἀμαυροὶ dicuntur, καταφανείς appellat Ach. Tat. Isag. p. 134. D. Petau. in Vranol. Regulum s. stellam in corde Leonis, de qua Geminus El. A. p. 12. Petau., a nostro inter eas relata putat, quas in Leonis pectore supra enotavit: ἐπὶ τοῦ τήθους β', quarum alteram, paullo australiorem Tropico et clarissimam, eandem esse, quam nonnulli in eius corde collocant, docet Hipparchus ad Arat. Ph. l. I. p. 203. B. Petau. cf. Colum. XI, 2. n. 5. 52. Plin. H. N. XVIII. 26. 28.

b) Eodem die Etesiarum apud Aegyptios incipientes flatus ponit Ptolem. de appar. p. 90. E. Petau.

c) Eratosth. Cat. p. 5. de Heniocho: τοῦτον λέγουσιν, ὅτι ὁ Ζεὺς εἶδεν πρῶτον ἐν ἀνθρώποις ἄρμα ζεύξαντα ἵππων, θαυμάσαι κ. τ. λ.

d) Ἐχει δὲ ἀστέρας — — τοὺς πάντας ὀκτώ. Eratosth. l. c. Codd. Ms. 142. Astrothes. fol. 137. p. I.

e) καὶ abest ab Oxon.

f) E Germanici versione h. l. inferuit textui Oxon. editor Cataster. (ἐκ διξιάς χειρὸς α')

g) Oxon. pro δὲ habet δέ.

Ὁ Ταῦρος ^{h)} λέγεται ἐν τοῖς ἄστροις τεθῆναι, διὰ τὸ τὴν ⁱ⁾ Εὐρώπην ἀγαγεῖν ἐκ Φοινίκης εἰς Κρήτην. Ἐχες δ' ὁ ταῦρος ἄστέρας ζ'. ^{δς} δὲ δὴ ὑπ' ἐναντία ^{l)} ἔρπει, καὶ ἑαυτὸν ἔχων τὴν κεφαλὴν· ἐφ' ἐκατέρων δὲ τῶν περάτων ἐπὶ τῆς ἐκφύσεως α'. ὧν λαμπρότερος ὁ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς· ἐφ' ἐκατέρων τῶν ὀφθαλμῶν α'. ἐπὶ τοῦ μυκτηῖρος α'. ἐφ' ἐκατέρων τῶν ὠμῶν α'. οὗτοι ὑάδες λέγονται. Πρὸς δὲ τῇ ἀποτομῇ τῆς ῥάχews ἡ Πλειάς ἐσιν, ἄστέρας ἔχουσα ζ'. ^{m)} ἐπὶ δὲ τοῦ ἀριστεροῦ γόνατος τοῦ ἐμπροσθίου α'. ἐπὶ τῶν χηλῶν α'. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ γόνατος α'. ἐπὶ τοῦ ⁿ⁾ τραχήλου β'. ἐπὶ τῆς ῥάχews γ', τὸν ἔσχατον λαμπρόν· ὑπὸ τὴν κοιλίαν ἕνα· ἐπὶ τοῦ στήθους λαμπρόν α'. τοὺς πάντας Ιη'.

Ad vers. 184. in marg. Μάξιμος: Οὐχ οὕτως· τὸ γὰρ μεταξὺ τῶν ποδῶν τῶν τοῦ Κηφέως διάστημα ἑλαττόν ἐστι ἐκατέρου τῶν πρὸν τὴν οὐρὰν διασημάτων. ο)

Ad vers. 192. in marg. ἡ μὲν ὀρθὴ γραμμὴ ἐστὶ τὸ σῶμα· ἡ δὲ πλαγία τὰ γόνατα Π. ρ)

Vl. 193. Gloss. δικλιδ') δίθυρον.

Vl.

h) De Tauro v. Eratosth. l. c. p. 5. 6. Cod. Ma. 142. l. l.

i) τὴν deest in Oxon.

l) Oxon. δὲ ὑπεναντία pro δὲ ὑπ' ἐναντία.

m) Πρὸς δὲ τῇ — — ἔχουσα ζ'. non hoc loco in Oxon. leguntur, sed paullo ante, inter ea, quae stellarum recensum praecedunt.

n) τοῦ deest in Oxon.

o) Hipparchi vestigia legit Maximus l. p. 175. C. et p. 186. E. Petau.

p) Idem Scholion ex antiquissimis membranis, quibus commentarii in Aratum continentur, prodit Salmasius ad Solinum T. II. p. 929. nisi quod ibi pro ἡ ὀρθὴ γραμμὴ, nullo sensu legitur ἡ πρώτη γραμμὴ. Quam corruptam lectionem idem egregia coniectura sanavit, pro πρώτῃ legendum iubens, ὀρθή. Verissime; nec aliter in Codice nostro legi oportere, licet, ob scribendi compendium, quo usus est h. l. librarius, subobscurum, lectio ad liquidum perducī nequeat, σχήματι ab eodem adpicto effici videretur. Ceterum de sententia verborum v. Salmas. l. l.

Vf. 194. Gloss. τοῖσι) τοιοῦτοι. Ibidem μουνάξ) μόνοι.

Ad versf. 202. in marg. δεδεμένην γὰρ οὔσαν καὶ προδιδομένην τῷ Κήτει ὁ Περσεύς εἰλθὼν ἐρύσατο.

Post versum 204. Ὁ Κηφεύς 9) λέγεται δοῦναι τὴν θυγατέρα τῷ κήτει βορὰν, τὴν Ἀνδρομέδαν, διὰ τὸ ἐρίσθαι τὴν ταύτης μητέρα Κασσιέπειαν ταῖς Νηρησίαι. 1) ἔχει δὲ ἄστέρας 1) ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β' λαμπρούς· ἐφ' ἐκατέρων ὤμων α'· καὶ χειρῶν ἐκατέρων α'· ἀγκῶνων ἐκατέρων α'· ζώνης γ' λοξοὺς ἄμαυρούς· κοιλίας μέσης λαμπρὸν α'· δεξιᾶς λαγόνος α'· γόνατος α'· ποδὸς ἄκρου α'. 1)

Ἡ Κασσιέπεια 4) ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'· ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος ἄμαυρόν α'· ἐπὶ τῆς χειρὸς α'· γόνατος α'· ποδὸς ἄκρου α'· στήθους α' ἄμαυρόν· ἀριστεροῦ μηροῦ λαμπρὸν α'· γόνατος α' λαμπρόν· ἐπὶ τοῦ πλινθίου α'· τοῦ δίφρου, οὗ κἀθίηται, ἐκάστης γωνίας α'.

Ἡ Ἀνδρομέδα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'· ἐφ' ἐκατέρου ὤμου α'. δεξιοῦ ποδὸς β'· ἀριστεροῦ α'· ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος α'· ἐπ' ἄκρας τῆς χειρὸς λαμπρὸν α'· ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἀγκῶνος α'· (ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ λαμπρὸν α'.) x) ἐπὶ τῆς ζώνης γ'· ὑπὸ τὴν ζώνην δ'· ἐφ' ἐκατέρου γόνατος λαμπρὸν

q) De Cepheo v. Eratosth. Cat. p. 6. Cod. Ms. Vindob. 142. Ἀστρονομ. fol. 137. p. 2.

r) διὰ τὸ ἐρίσθαι — — Νηρησὶ καὶ Cassiopeae astri descriptione ap. Eratosth. l. c. huc illata sunt.

s) Oxon. ἔχει δ' ἄστέρας pro ἔχει δὲ ἄστέρας.

t) Numerum stellarum addidit editor Oxon. (τοὺς πάντας α'.)

u) De Cassiopeae et Andromedae sideribus v. Eratosthenes l. c. p. 6. Cod. Ms. 142. l. 1. In fine Cassiopeae stellarum numerus a Fello appositus est (τοὺς πάντας γ'.)

x) Verba ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἀγκῶνος α'· ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ λαμπρὸν α' defunt in Oxon. Posterius membrum ἐπὶ τ. δ. λ. α' vncis inclusi, nam adfuit iam, excepto λαμπρόν.

λαμπρόν α'. (ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς α'. ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ δύο.) ^{γ)}

Ad vers. 228. in marg. καὶ μὴν ἔχει (ὁ Κριὸς) λαμπροὺς τοὺς ἐν τῇ κεφαλῇ. ^{z)}

Ad vers. 231. in marg. ἀλλὰ νῦν βορειότερός ἐστι τοῦ Ισημερινοῦ. ^{a)}

Post versum 232. Ὁ Ἴππος ^{b)} ἔχει ἀσέρας, ἐπὶ τῆς ῥάχεως ^{c)} δύο ἄμαυρούς· ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α'. ἐπὶ τῆς σιαγόνος α'. ἐφ' ἐκατέρῳ ὠτίῳ ἄμαυρόν α'. τῷ τραχήλῳ δ', ὧν τὸν πρὸς τῇ κεφαλῇ λαμπρότερον· ἐπὶ τοῦ ὤμου α'. στήθους α'. ῥάχεως α'. ὀμφαλοῦ ἔσχατον α' λαμπρόν· ἐμπροσθίων γονάτων β'. ἐφ' ἐκατέρας ὀπλῆς α'.

Ὁ Κριὸς ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α'. ἐπὶ τῶν μυκτήρων γ'. ἐπὶ τοῦ τραχήλου β'. ἄκρου ἐμπροσθίου ποδὸς λαμπρόν α'. ῥάχεως δ'. κέρκου α'. ὑπὸ τὴν κοιλίαν γ'. ἐπὶ τοῦ ἰχίου α'. ἐπ' ἄκρου ^{d)} ὀπισθίου ποδὸς α'. τοὺς πάντας Ιζ'.

Ad vers. 233. in marg. Τὸ Δελτωτὸν τρίγωνόν ἐστιν ἰσοσκελές, τὴν ὑποτείνουσαν βραχυτέραν τῶν λοιπῶν ἔχον. Τῶν οὖν δ' ἀσέρων αὐτοῦ οἱ γ' ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτοῦ εἰσι καθεξῆς καίμενοι· βραχυτέρον μέντοι διάστημα τῶν λοιπῶν ἔχον τῶν πλευρῶν· οὗτοι δὲ εἰσι καὶ λαμπροί, καὶ τῶν ὀλίγων

γ) ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ — — δύο. Etiam haec ex antecedentibus denuo repetita sunt, sed numero stellarum inuerso. Eadem eodem modo repetuntur in Oxoniensi editione.

z) Praeiiit rursus in Arati censura hac Hipparchus ad Arat. I. p. 188. D. E.

a) Nempe ὁ κριός. Et hanc notam ab Hipparcho I. p. 204. E. mutuatus est Scholiastes.

b) De Equo et Ariete eadem habent Eratosthenes Cat. p. 7. Cod. Ms. 142. l. c. fol. 138. p. 1. 2.

c) ἐπὶ τῆς ῥάχεως. Corrige: ἐπὶ τοῦ προσώπου ex Oxon. Infra: ῥάχεως α', vnde illa, librarii incuria, huc irrepsere.

d) Inter ἄκρου et ὀπισθίου insertum est a Fello l. c. vncisque inclusum ἐκατέρου. Mox pro τ. π. ις' e Germanico reposuit ιη' v. Annotat. ad h. l. p. 22.

ὀλίγον τοῦ κείνου νοτιωτέρων ἀσέρων μᾶλλον εὐάστε-
ροι. ^{e)}

Vf. 243. Gloss. ἐπισχερώ) ἐν μιᾷ τάσει.

Versum 245. excipit Scholion: Τὸ Δελτωτόν ^{f)}
ἐστὶ ἡ Αἴγυπτος, κείμενον ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ Κριοῦ.
Ἔχει δ' ἀσέρας ἐφ' ἐκάστης ^{g)} τῶν γωνιῶν γ'. — Οἱ
Ἰχθυῖες ἔχουσιν ἀσέρας, ὁ μὲν βόρειος ιβ' καὶ ἐπὶ τοῦ
μυελίου β'. ^{h)} ὁ δὲ νότιος Ιε'. τὸ δὲ λίγον αὐτῶν, ᾧ συνδέ-
χονται, ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τοῦ βορείου γ'. ἐπὶ τοῦ νοτίου
τρεις· πρὸς ἀνατολὰς γ'. ἐπὶ τοῦ συνδέσμου γ'. οἱ πάν-
τες τῶν β' ἰχθυῶν καὶ τοῦ συνδέσμου ἀσέρες μγ'. ⁱ⁾

Ad vers. 246. in marg. ὁ μὲν ὦμος τῆς Ἀνδρομέδας
δείκνυσι τὸν ἰχθυῖν· οἱ δὲ πόδες αὐτῆς ἐπισημαίνουσι τὸν
γαμβρὸν ἥτοι τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

Ad vers. 254. Ἀγχι δὲ οἱ σκαιῆς ἐπιγουνίδος ἥλιθα
πᾶσαι Πληιάδες Φορέονται. in marg. Οὐχὶ τοῦ γόνατος
ἀλλὰ τοῦ ποδός. ^{l)} ἐῶαν δὲ ἐπιτολὴν ποιοῦνται μεθ' ἡμέ-
ρας

e) Locus duplici vitio corruptus. Legendum censeo: καὶ τῶν ὀλί-
γον τοῦ Κριοῦ νοτιωτέρων ἀσέρων μᾶλλον εὐάστεροι. Aratus
v. 238.

Τῶν ὀλίγων Κριοῦ νοτιώτεροι ἀσέρες εἰσίν.

f) De Deltoto et Piscibus v. Eratosthenes l. c. p. 7. 8. Cod. Ms.
142. fol. 138. 139. Initium Deltoti ap. nostrum: Τὸ Δελτωτόν
ἐστὶ ἡ Αἴγυπτος, paullo pinguius adumbratum est ad Eratosthe-
nis verba l. c. Φασὶ δὲ τινες καὶ τὴν τῆς Αἰγύπτου θέσιν etc.
quae sequuntur.

g) Ed. Oxon. ἐκάστη pro ἐκάστης et post γωνιῶν addit λαμπροὺς γ'.

h) καὶ ἐπὶ τοῦ μυελίου β'. Fellus in Annotat. p. 22. „Post haec
verba ἀσέρας ὁ μὲν βόρειος ιβ' in Ms. ponebatur καὶ ἐπὶ τοῦ
μυελίου β', sed cum latina minime agnoscant (Germanici et Hy-
gini,) nec ad asterismi explicationem faciant, nec quidquam signi-
ficent, dispunximus.

i) Oxon. λθ'.

l) Οὐχὶ — ποδός. Ad mentem Hipparchi I. p. 189. D. E. Reliqua
scholii pars existat in Schol. Arat. vulg. in h. vf. p. 67. extr.
ed. Buhl.

ρας νβ' τῆς θαρινῆς ἰσημερίας, ἡλίου ὄντος ἐν τῷ Ταύρῳ
μοιρῶν Ιζ'.

Glossmata: Vñ. 254. ἐπιγαυνίδος) τοῦ ἐπάνω τοῦ γό-
νατος. Ibidem ἡλιθα) ὑμοῦ. Vñ. 257. ὑδέονται) Φαί-
νονται. Vñ. 268. a m. pr. Χέλυσ) ἡ ἡ κιθάρα. Vñ.
271. a m. pr. τὸ δ' ἐπὶ σκελέεσσιν) ὁ ἐνγούνασι. Vñ.
272. ab ead. m. γούνατι οἱ) τοῦ ἐνγούνασιν. Ibid. πε-
λάει) ἡ λύρα — κεφαλῇ) τοῦ ἐνγούνασι. Vñ. 273. ab
ead. m. ἡ δὲ μεσσηγύ) ἡ λύρα.

Post versum 275. Ὁ Περσεύς m) ἔχει ἀστέρας ἐπὶ
μὲν τῆς κεφαλῆς α'. ἐφ' ἑκατέρῳ ὤμῳ λαμπρὸν α'. ἐπ'
ἄκρας τῆς δεξιᾶς χειρὸς λαμπρὸν α'. ἀγκῶνος α'. ἄκρας
χειρὸς ἀριστερᾶς α', ἐν ᾗ τὴν κεφαλὴν δοκεῖ τῆς Γοργό-
νος ἔχειν. n) δεξιῶν μηρῶν λαμπρὸν α'. γόνατος ο) α'.
ἀντικνημίου p) α'. περὶ τοὺς Γοργόνες πλοκάμους γ'. ἡ
δὲ κεφαλὴ καὶ ἡ ἄρπη, ἔχουσα ε', ἄναστρος ὁρᾶται. q) διὰ
δὲ νεφελώδους συστροφῆς δοκεῖ τισὶν ὁρᾶσθαι. r)

Ἐπὶ τῆς ἀποτομῆς τῆς ράχews τοῦ ταύρου ἡ Πλειάς
ἔστι, ἔχουσα ἀστέρας ζ'. Λέγουσι δ' εἶναι ταύτας Ἀτλαν-
τος θυγάτρας. s)

Ἡ

m) Ὁ Περσεύς — — ὁρᾶσθαι. Eratosth. Cat. p. 7. 8. Cod. Ms.
Vindob. 142. Astrothes. fol. 139. p. 1. 2.

n) Oxon. post ἔχειν (τῆς κοιλίας α') sec. German.

o) Oxon. post γόνατος (ἐκατέρου) ex eodem.

p) Oxon. rursus post ἀντικνημίου addit (ἐκατέρου) α' ποδὸς α'
ἄμαυγόν.

q) Oxon. ἡ δὲ κεφαλὴ καὶ ἡ ἄρπη ἄναστρος ὁρᾶται ex emendatione
Felli. v. Ei. Annotat. p. 22. In Codice nostro scriptum est: ἡ δὲ
κεφαλὴ, ἡ καὶ ἄρπη etc. Cod. 142. ἡδ (sic) ἄρπη. Ms. Felli:
ἡ δὲ κεφαλὴ ἡ. ἡ δ' ἄρπη ἔχουσα ε'. ἄναστρος ὁρᾶται.

r) Oxon. (τοὺς πάντας ε').

s) De Pleiadum sidere admodum pauca solum delibavit noster e
descriptione Eratosthenis l. c. p. 8. quam integram, vti semper,
exhibet Cod. Ms. 142. l. l. fol. 139. p. 2.

Ἡ Λύρα ^{ι)} ἔχει ἀστέρας θ'. ἐπὶ τῶν πτενῶν ἐκατέρων α'. ἐφ' ἐκάστου πῆχους ⁱⁱ⁾ α'. ἀκρότητι ⁱⁱⁱ⁾ ὁμοίως α'. ἐφ' ἐκατέρων ὤμων α'. ἐπὶ τοῦ πυθμένου α' λευκὸν καὶ λαμπρὸν· ἐπὶ ζυγοῦ α'.

Ὁ Κύκνος ἔχει ἀστέρας, ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. ἐπὶ τοῦ τραχήλου λαμπρὸν α'. ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πτέρυγος β'. ἐπὶ τοῦ σώματος δ' ἐπὶ τοῦ ὀρθοπυγίου α', ὅς ἐστι μέγας. ^{iv)}

Ad versf. 276 sq. in marg. καίτοι πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἀστέρας περιέχεται (cygnus,) μάλιστα δὲ τῷ ἐν τῷ ὀρθοπυγίῳ καὶ τῷ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. ^{v)}

Glossmata: Vsf. 276. τετρήχυνται) λελάμπρυνται. Vsf. 278. εὐδιόωντι ποτὴν ὄρνιθι) ἡρεμαίας διαπλοῦντι τὰς πτέρυγας. Vsf. 279. εἰς ἀτέρην) δύσιν. Vsf. 280. ταρσοῖο) τὸ ὅξυ τοῦ πτεροῦ. Vsf. 281. σκαρθμός) δ' πούς, παρὰ τὸ σκαίρω, a prima manu.

Post versf. 292. Ὁ Ὑδροχόος ^{vi)} ἔχει ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀμαυροῦς β'. ἐφ' ἐκατέρων ὤμων α'. ἀμφοτέρους μεγάλους· ἐφ' ἐκατέρῳ ἀγκῶνι α'. ἐπ' ἄκρας χειρὸς δεξιᾶς λαμπρὸν α'. ἐφ' ἐκατέρου μαστοῦ α'. ὑπὸ τοὺς μαστοὺς ἐκατέρωθεν α'. ἀριστεροῦ ἰσχίου α'. ἐκατέρου γόνατος α'. δεξιᾶς κνήμης α'. ἐκατέρῳ ποδὶ α'. ^{vii)} ἡ δὲ ἐκχυσίς τοῦ ὕδατός ἐστι ἐξ ἀριστερῶν, ἔχουσα ἀστέρας β'.

Ὁ

i) Lyrae et Cygni astra. v. Eratosth. Cat. p. 9. Cod. 142. l. l. et fol. 140. p. 1. 2.

ii) Oxon. ἐκάστης πῆχους.

iii) ἀκρότητι. Lectionem hanc recepi ex Oxon. ed. In Ms. legitur ἀκρωτήρι.

iv) μέγας. Oxon. μέγιστος. (τοὺς πάντας β'.)

v) Cf. Hipparchum ad Ar. Ph. I. p. 190. B Petau.

vi) Ὁ Ὑδροχόος — — ἔχουσα ἀστέρας β'. leguntur in Eratosthenis Catast. p. 9. 10. Cod. Ms. 142. l. c. fol. 140. p. 2.

vii) Post ποδὶ α' Oxon. ab editoris manu habet (τοὺς πάντας γ'.)

Mox in eadem legitur εἶναι pro εἶναι. Extrema huius capituli, quae Vol. II.

Ὁ Αἰγόκερως c) ὁμοίος ἐστὶ τῷ Αἰγίπανι· ἐξ ἐκείνου δὲ γέγονεν· ἔχει δὲ θηρίου τὰ κάτω μέρη καὶ κέρατα ἐπὶ τῇ κεφαλῇ. d) ἔχει δὲ ἀσέρας, ἐφ' ἑκατέρου κέρατος α'· λαμπρόν· ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β'· τραχήλου γ'· στήθους β'· ἐμπροσθίου ποδὸς α'· ῥάχεως ἐπτά· γαστρὸς ε'· οὐρᾶς β' λαμπρούς· τοὺς πάντας κβ'. e)

Glossmata: Vñ. 294. a pr. m. in marg. μαλκιδόωντι) μάλκη ἡ ἐκ κρύους τῶν ἀκρωτηρίων νέκρωσις. Vñ. 295. τείρησι) ναυσί· Vñ. 304. a pr. m. πυμάτης ἀπὸ νυκτός.) ὄρθρου.

Ad vers. 314. χειμεριώτατος f) γὰρ γίνεται (Aquila) μετὰ τὴν ἐὼαν ἀνατολήν.

Post versum 315. Ὁ Τοξότης g) ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β'· ἐπὶ τοῦ τόξου β'· ἐπὶ τῆς ἀκίδος h) β'· ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγνῶνος α'· ἄκρας χειρὸς α'· ἐπὶ τῆς κοιλίας λαμπρόν α'· ῥάχεως β'· κέρκου α'· i) ἐμπροσθίου γόνα-

paullo auctiora exhibet Oxon. additamentis insuper nonnullis a Fello ditata sunt, vt Germanici et Hygini placitis accederetur: ἔχουσα ἀσέρας (λ') β', οἱ εἰσι λαμπροί, (λοιποὶ δὲ) ἀμαυροί. cf. Annot. p. 24.

c) De Capricorno v. Eratosth. Cat. p. 10. Cod. Ms. 142. l. c. fol. 140. p. 2. 141. p. 1. — Ante ὁμοίος Oxon. habet τῷ εἶδει.

d) Quae hinc sequuntur ap. Erat. vsque ad stellarum recensum, defunt in Codice nostro, ex more.

e) Debit esse κδ' et sic legitur in Oxon.

f) Ms. χειμεριωττος, vitiose. Ad rem cf. Schol. Arat. vulg. in vñ. 313. p. 78. Buhl.

g) Ὁ Τοξότης — — φανερόν. Eratosthenes l. 1. Cod. Ms. 142. fol. 141. p. 1. 2.

h) Ms. ἀκίδος, vitiose. Emendationem nostram firmat Oxon. nobiscum prodens: ἐπὶ τῆς ἀκίδος. Ἡ ἀκὶς τοῦ τοξότου memoratur Sexto Empir. adu. Astrol. p. 353. v. D'Oruille in epim. emend. in Maneth. II, 100. ad calc. Animadu. in Charit. p. 646. Reiske. Proclus Paraphras. in Ptolem. τετραβ. I, 9. p. 35 extr. Allat. Τῶν δὲ ἐπὶ τὸν Τοξότην, οἱ μὲν ἐπὶ τῆς ἀκίδος τοῦ βέλους etc.

i) Numerum α' qui deest in Ms. alter Codex 142. suppedirauit.

γόνατος α'· ὀπλῆς α'· τοὺς πάντας κ'· 1) τοὺς δὲ λοιποὺς
ἑπτὰ ἀσέρας ὑπὸ τὸ σκέλος. ὅμοιοι δὲ εἰσι τῶν ὀπισθίων
μὴ δεικνυμένων ὅλων Φανερῶν.

Ὁ Ἰς ὁς ^{m)} ἔχει ἀσέρας δ'· ἐπὶ τοῦ ἄκρου α'· ⁿ⁾ κατὰ
τὸ μέσον α' αμαυρόν· ἐπὶ τοῦ χηλώματος β'· εὐσημότατος
δ' ἔστι ὁ α'. ο)

Ὁ Ἀετὸς ἔχει ἀσέρας δ', ὧν ὁ μέσος ἐστὶ λαμπρός.

Glossemata: Vñ. 319. ἀλήσιος) τοῦ πλανήτου. Vñ.
335 a pr. m. ἔρρωσεν) ἐπέκαψε.

Post vers. 341. Ὁ Δελφίς ^{p)} ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τοῦ
τόματος α'· ἐπὶ τῆς λοφίας β'· ἐπὶ τῶν πρὸς τῇ κοιλίᾳ
πτερύγων γ'· νώτου ^{q)} α'· οὐρᾶς β'· τοὺς πάντας θ'.

Ὁ Ὠρίων ἔχει ἀσέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς γ'
αμαυρούς· ἐφ' ἑκατέρῳ ὤμῳ λαμπρόν α'· ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ
ἀγκῶνος α'· ἐπ' ἄκρας χειρὸς α'· αμαυροὺς β'· ^{r)} ἐπὶ τῆς
ζώνης γ'· ἐπὶ ἐγχειριδίου τρεῖς αμαυρούς· ἐφ' ἑκατέρῳ
γόνατι λαμπρόν α'· ἐφ' ἑκατέρῳ ποδὶ ὁμοίως λαμπρόν α'.

Ὁ Κύων ^{s)} ἔχει ἀσέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς ^{t)} ἡ
γλώττης α', ὃν καὶ Σείριον καλοῦσι. μέγας δ' ἔστι καὶ λαμ-
πρός. Τοὺς δὲ τοιούτους ἀσέρας οἱ ἀστρολόγοι σείριους κα-

D d 2

λοῦσι

1) Oxon. ἰδ', recte.

m) De Sagitta, quae Τόξον audit Eratostheni, et Aquila v. Erat.
Cat. p. 11. Cod. Ms. 142. l. c. fol. 141. 142.

n) α' rursus abest a Codice nostro, sed exhibetur ab altero.

o) Cod. 142. ὁ εἶς cum Oxon. in qua insuper additur: οἱ πάντες
δ' quod superfluum videtur, cum praecesserat: Ὁ Ἰς ἔχει ἀσέ-
ρας δ'.

p) De Delphini et Orionis stellis eadem leguntur in Erat. l. c. p.
11. Cod. Ms. 142. l. c. fol. 142. 143.

q) Oxon. νωτιαῖον pro νώτου.

r) αμαυροὺς β'. Verba haec defunt in Oxon. Mox eadem habes
ἐπὶ τοῦ ἐγχειριδίου.

s) De Cane v. Eratosthenes l. c. p. 12. Cod. Ms. 142. fol. 143. p. 1.

t) Oxon. post κεφαλῆς: α' ὅς ἴσως λέγεται) τῆς γλώττης α'
etc. Germanico et Hygino auctoribus. cf. Felli Annotat. p. 27.

λοῦσι διὰ τὴν τῆς Φλογὸς κίνησιν. ἐφ' ἑκατέρῳ ὤμῳ α' αἰμαυρόν· στήθους β'· υ) ἐμπροσθίου ποδὸς γ'· κοιλίας β'· ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἰσχίου α'· ἄκρῳ ποδὶ α'· ἐπὶ δεξιῷ ποδὸς α'· κέρκου α'· τοὺς πάντας Ιγ'. x)

Ὁ Λαγῶδες y) ἐφ' ἑκατέρων ὠτίων α'· ἐπὶ τοῦ σώματος α', z) ὧν ὁ ἐπὶ τῆς ῥάχεως λαμπρός· ἐφ' ἑκατέρων ὀπισθίων ποδῶν α'.

Vf. 345. Gloss. a pr. m. κορώνην) τὸ περὶ τὴν πρύμναν ἐπιμαμπές.

Ad vers. 349. in marg. Καὶ μὲν ἔχει (Argo) ἀσέρας ἀπὸ τῆς ἀποτομῆς μέχρι τοῦ ἰσοῦ λαμπρούς. a) ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ πηδαλίου κεῖται μέγας ἀσὴρ ἐπώνυμος, Κανώβου τοῦ κυβερνήτου Μενελάου. Οὐ μνημονεύει δὲ τοῦ ἀσέρος ὁ Ἄρατος· οὐ γὰρ κατὰ τοὺς περὶ τὴν Ἑλλάδα τόπους, οὐδὲ τοὺς ἐπὶ βορειοτέρους φαίνεται. Φαίνεται δὲ πρῶτον ἀπὸ Ῥόδου τοῖς ἐπ' Αἴγυπτον πλέουσιν.

Post vers. 366. Ἡ Ἀργὼ δ) ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τῆς πρύμνης δ'· ἐφ' ἐνὶ πηδαλίῳ ε'· καὶ τῷ ἐτέρῳ δ'· σολίδος ε) ἄκρας γ'· κατασρώματι ε'· ὑπὸ τρόπιν d) ε' παραπλησίους ἀλλήλοις.

Τὸ

u) Oxon. post στήθους β': (ῥάχεως β') ab editoris manu. Sequitur tum ut in nostro: ἐμπροσθίου etc.

x) Oxon. pro κέρκου α' habet κ. δ'.

y) De Lepore v. Erat. l. c. p. 13. Cod. Ms. 142. l. l. p. 1. s.

z) Oxon. γ' pro α'.

a) Notam hanc praeiuit Hipparchus l. p. 193. D. E. Quae eam excipiunt inde ab ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ πηδαλίου ad τοῖς ἐπ' Αἴγυπτον πλέουσιν, praeter nonnullam lectionis varietatem, integra exstant in Scholiis Cod. Mosqu. ad vf. 351. p. 293. Buhl. cf. Hipp. III. p. 245. C.

b) Argus, Ceti et Fluuii (Ἡριδανῶ) stellas recenset Eratosthenes Cat. p. 13. Cod. Ms. 142. l. c. fol. 143. 144.

c) Oxon. σολίδος pro σολίδος.

d) Oxon. τρόπων pro τρόπιν. cf. Fell. in Annot. p. 28. Idem post ἀλλήλοις addidit (τοὺς πάντας κς').

Τὸ Κῆτος ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τοῦ οὐράλου β' ἀμαυρούς·
ἐπὶ δὲ τῆς οὐρᾶς τοῦ κυρτώματος ἕως ε') τοῦ κενεῶνος ε'·
ὕπὸ τὴν κοιλίαν ἕξ· τοὺς πάντας Ιγ'.

Ὁ Ποταμὸς ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α'· ἐπὶ
τῆς πρώτης καμπῆς f) γ'· ἐπὶ τῇ δευτέρᾳ γ'· ἐπὶ τῆς
τρίτης ἕως τῶν ἐσχαίων ζ', α' g) φασιν εἶναι τὰ τόματα
τοῦ Νεῖλου· τοὺς πάντας Ιδ'.

Ad vers. 370 sqq. in marg. Οὐκ ἀνώνυμοι· ὁ ποτα-
μὸς γὰρ εἰσι οὗτοι. Οἱ δὲ ἀνώνυμοι μεταξὺ τοῦ κηδα-
λίου καὶ τοῦ λαγωῦ εἰσὶν ἀμόρφωτοι. h)

Ad vers. 394. in marg. Ζ' γὰρ ἀσέρας φέρονται ὕδα-
τος χύσιν μιμούμενοι.

Ad vers. 401. in marg. οὗτοι εἰσι ὁ νότιος σέφανος.

Vf. 409. Gloss. κλαίονσα) λυκουμένη.

Vf. 410. Gloss. κεδαιόμεναι) μεριζόμεναι.

Post vers. 412. Ὁ Ἰχθυὺς i) ἔχει ἀσέρας ιβ', ὧν
τοὺς ἐπὶ τοῦ ῥύγχους λαμπροὺς γ'.

Τὸ Θυτήριον ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τῆς εὐχάριδος l) α'·
ἐπὶ τῆς βάσεως β'· τοὺς πάντας γ'.

Ad vers. 437. in marg. οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἅπας ὑπὸ
τὴν παρθένον κεῖται. m)

D d 3

Post

e) Oxon. ὑπὸ pro ἕως.

f) Oxon. ἐπὶ τῇ πρώτῃ καμπῇ.

g) Oxon. οὗς pro α'.

h) Cf. Hipparchus I. p. 194 sqq.

i) Piscis et Ara. (Νέκταρ) V. Eratosthenes Cat. p. 13. 14. Cod.
Ms. I. c. fol. 144. p. 1. 2.

l) Oxon. εὐχαρίδος ex emendatione Felli. v. Ei. Annot. p. 29.
Ms. enim habet. εὐχάριδος, vt in Cod. nostro scriptum est. Mex
ibidem legitur τοὺς πάντας δ', addita ab editore quarta stella,
addicentibus Hygino et Germanico.

m) Nempe ὁ Κένταυρος. Paulo strictius Hipparchus I, 197. D.
ὅλος γὰρ σχεδὸν ὑπὸ τῇ παρθένῳ κεῖται.

Post vers. 450. Ὁ Κένταυρος ^{η)} ἔχει ἄσέρας ὑπερ-
άνω τῆς κεφαλῆς ἄμαυρούς τρεῖς· ἐφ' ἑκατέρων τῶν
ῥάκων λαμπρὸν α'· ἀριστεροῦ ἀγκῶνος α'· ἄκρας χειρὸς α'·
ἐπὶ μέσου τοῦ ἰκπείου στήθους α'· ^{ο)} ἐφ' ἑκατέρων τῶν
ἐμπροσθίων ὀπλῶν ^{ρ)} α'· ῥάχεως δ'· κοιλίας β' λαμπρούς·
κέρκου γ'· ἐπὶ τοῦ ἰκπείου ἰσχύου α'· λαμπρὸν· ἐφ' ἑκα-
τέρων τῶν ὀπισθίων γονάτων α'· ἐφ' ἑκατέρας ὀπλῆς α'·
τοὺς πάντας κδ'. Ἐχει δὲ καὶ ἐν ταῖς χερσὶ τὸ λεγόμε-
νον θηρίον, οὗ ποιοῦσι τὸ σχῆμα τεταγμένον. Τινὲς δὲ
Φασιν, ἀσκὸν αὐτὸ εἶναι οἴνου, ἐξ οὗ σπένδει τοῖς θεοῖς
ἐπὶ τὸ θυτήριον. Ἐχει δὲ αὐτὸ ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ· ἐν δὲ
τῇ ἀριστερᾷ θύρσον. Ἐχει δὲ ἄσέρας τὸ θηρίον ἐπὶ τῆς
κέρκου β'· ἐπ' ἄκρου τοῦ ὀπισθίου ποδὸς λαμπρὸν α'· καὶ
ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθίου ποδὸς α'· λαμπρὸν, καὶ ὑπ' αὐτὸν α'·
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς γ'· τοὺς πάντας ζ'. ^{ι)}

Ὁ Ὑδρος ἐπ' ἄκρας τῆς κεφαλῆς γ' λαμπρούς· ἐπὶ
τῆς α' καμπῆς ε', λαμπρὸν δὲ α' τὸν ἔσχατον· ἐπὶ τῆς
δευτέρας καμπῆς γ'· ἐπὶ τῆς τρίτης δ'· ἐπὶ τῆς τετάρτης
β'· ἀπὸ τῆς ε' καμπῆς μέχρι τῆς κέρκου θ'· ἄμαυρούς·
τοὺς πάντας κζ'. Ἐστὶ δὲ ^{ι')} ἐπὶ τῆς κέρκου ὁ Κόραξ,
βλέπων εἰς δυσμάς. Ἐχει δ' ἄσέρας ἐπὶ τοῦ ῥύγχους ^{ι')}
ἄμαυρὸν α'· ἐπὶ τῆς πτέρυγος β'· ἐπὶ τοῦ ὀρθοκυγίου
β'· ἐφ' ἑκατέρων ποδῶν ἄκρων α'· τοὺς πάντας ζ'. Τοῦ-
τον

η) Ὁ Κένταυρος — — τοὺς πάντας ζ'. Eratosthenes l. c. p. 14.
sub voce Χείρων. Cod. Ms. 142. fol. 144. p. 2.

ο) ἄκρας χειρὸς — — στήθους α'. Verba haec defunt in altero
Codice Vindob.

ρ) ὀπλῶν in litura est. Sed firmatur vox haec primo e coniectu-
ra in textum recepta, Eratosthenis et Cod. 142. auctoritate.

ι) Oxon. τοὺς πάντας η' recte. Mox de Hydri, Corui et Cra-
teris stellis v. Eratosth. Cat. p. 14. 15. Cod. Ms. 142. fol.
145. p. 1. 2.

ι') Cod. 142. ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ et quae sequuntur; nec aliter Oxon.

ι') τοῦ ῥύγχους. Ms. τῆς ῥύγχου. Cod. 142. τῆς ῥύγχους. Oxon.
ut nos dedimus.

τον ^{ι)} δὲ ἱκανὸν ἀπέχων ἀπὸ τῆς καμπῆς ὁ Κρατῆρ
κεῖται ἐγκεκλιμένος εἰς τὰ γόνατα τῆς παρθένου. Ἐχει
δὲ ἀσέρας ὁ Κρατῆρ ἐπὶ τοῦ χεῖλους β' ἄμυρους· ἐπὶ
τὸ μέσον β' καὶ παρὰ τῷ πυθμένι β'· τοὺς πάντας ε'.

Ὁ Προκύων ^{υ)} ἔχει ἀσέρας γ', ὧν εἰς ὁ πρῶτος
ἀνατέλλει λαμπρὸς καὶ ποιεῖ ὁμοιότητα τοῦ κυνός· διὸ καὶ
Προκύων καλεῖται· καὶ πρῶτος ἀνατέλλει καὶ δύνει ἐκεί-
νου. Ταῦτα δὲ μετὰ ταῦτα ἄσρα γίνεται ἐν τῷ ζωδιακῷ
κύκλῳ, ὃν ὁ ἥλιος διαπορεύεται. ^{κ)}

Vf. 452. Gloss. καλίνωρα) ἄλλοτε ἄλλως дуόμενα
καὶ ἀνατέλλοντα.

Vf. 456. Gloss. Οὐκ ἂν νοήσεις αὐτοὺς ἐξ ἀλλή-
λων, χρώμενος θυμνοῖς, ὡς τοὺς ἀπλανεῖς.

Vf. 468. Gloss. δύο δυσὶν ἀντιφέρονται) ὁ ἰσημερι-
νός καὶ ὁ ζωδιακὸς τῷ τροπικῷ χ. ^{γ)}

Vf. 478. Gloss. πισσύρων) τεσσάρων.

Ad vers. 481. in marg. Τούτοις τοῖς ἔπεσι (Phaen.
481—496. inclus.) ὅλως ἀντιλέγει ὁ Μάξιμος.

Ad vers. 497. (h. e. primum sexdecim versuum a
Maximo interpolatorum cf. Var. Lect. ad h. vf.) in marg.
Ταῦτα τοῦ κλεινοῦ Μαξίμου, οἷς ἀντιλέγει τῷ Ἀράτῳ.

Ad vers. 497. Arateorum, in marg. Ἀράτου· τού-
τοις οὐκ ἀντιλέγει.

D d 4

Glosse-

ι) Oxon. p. 15. Τούτου pro τοῦτον.. Mox eadem: ὁ κρατῆρ κ.
ε' πρὸς τὰ γόνατα etc.

υ) De Procyone, quod ultimum sidus est, cuius descriptionem
Eratostheni sublegit Scholiorum nostrorum auctor, (duorum
enim, quae apud Illum restant, *Planetarum* et *Onbis laetii*, alte-
rius nonnulla ad Phaen. v. 10. excerpfit, ubi vide, hoc plane
praeterit) v. Eratosth. l. c. p. 15. Cod. Ms. 142. l. 1.

κ) Oxon. post διαπορεύεται addit: ἐν β' μηνὶ, διόπερ καὶ τὰ
ζώδια τούτου ἰσάριθμά ἐστιν.

γ) Locus hic mutilus e Schol. vulgg. in Arat. Phaen. v. 467 extr.
p. 111. ita supplendus videtur: τῷ τροπικῷ χειμερινῷ καὶ τῷ
θερινῷ.

Glossmata: Vñ. 486. ἀσσότερον) πλησιότερον. Vñ. 494. χελεύου) ὀσράκου, a pr. manu.

Ad vers. 501. in marg. Ἐνταῦθ'εν (Phaen. 501 — 506 incl.) ἀντιλέγει αὐτῷ πάλιν ὁ κλεινὸς Μάξιμος.

Ad vers. 507. siue primum undecim versuum, a Max. Planude intrusorum, (cf. Var. Lect. vñ. 506.) in marg. τοῦ κλεινοῦ Μαξίμου.

Ad vers. 507. Arateorum, in marg. τοῦ Ἀράτου· τοῦτοισι οὐκ ἀντιλέγει ὁ κλεινὸς Μάξιμος.

Ibidem Gloss. a pr. m. τὸν πύματον) τὸν τοξότην.

Vñ. 510. Gloss. κατώρυχα) ὑπὸ γῆς.

Ad vers. 515. in marg. Ταῦτα (Phaen. vñ. 515 — 524 incl.) οἷς ἀντιλέγει ὁ κλεινὸς Μάξιμος.

Ad vñ. 525. (h. e. primum infititiorum. cf. Var. Lect. vñ. 524.) in marg. τοῦ κλεινοῦ Μαξίμου.

Ad vers. 525. Arateorum, in marg. Ἀράτου ἐνταῦθ'εν.

Glossmata: Vñ. 529. δεδιδαγμένος) διδασκαλίαν ἔχων. Vñ. 530. extr. περιφερεία, ερογγυλότητι. Vñ. 535. παραβλήδην) παραλλήλως. Vñ. 536. κατήλυσις) κατέλευσις εἰς δύοσιν. Vñ. 553. κατ' ὠκεναοῖδ' ὀύηται) ἢ εἰς ὅσον ἔρχεται ὑπὸ γῆν, τοσοῦτον καὶ ὑπὲρ γῆν.

Ad vers. 563. in marg. Ἀδύνατά Φησιν· οὐτὲ γὰρ ὅλα τὰ ζώδια τὸ οἶον διαλαμβάνει δωδεκατημόριον, οὐτὲ τὰ δωδεκατημόρια ἐν ἴσῳ τῷ χρόνῳ ἀνατέλλει. *)

Vñ. 566. Gloss. κεράων) τῆς ἀνατολῆς καὶ δύσεως.

Ad vers. 575. in marg. a m. sec. Τινὲς δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ Ἐνγούνασι λαμβάνουσιν. †)

Ibid. Gloss. supra scriptum ὁ νότιος ἰχθυὺς οὕτως ἔχων τὴν θέσιν.

Vñ. 576. Gloss. γαστέρι νειαίρη) τὰ ὑπὸ τὴν γαστέρα ἐν τῷ μετεώρῳ ἔχει.

Ibid.

*) Cf. Hipp. II. pr. p. 209 — 211.

†) In his Hipparchus II. p. 216. E.

Ibid. τὰ δ' ὑπέρτερα) ἢ τὰ οὐραῖα. —

Ibid. νυκτὶ Φορεῖται) ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔχει.

Ad vers. 581. in marg. a m. sec. εἰς γὰρ ὥρας ποι-
εῖται τῆς ἡμέρας, τῆς δὲ νυκτὸς δώδεκα.

Ibid. Gloss. ἡγουν τέσσαρα ζώδια ἀντικαταδύονται
αὐτῷ ἀνατέλλουσι. — μοίραις) ζώδιοις.

Glossmata: Vf. 583. πλεον δίχα νυκτὸς) ἡγουν
πλεον ἢ τὸ ἡμισυ ἐπέχει ἐν τῇ νυκτί.

Vf. 589. πέρας παρατείνεται ἄλλου) ἡγουν τοῦ ἀνατο-
λικοῦ μέρη ἀνατέλλει. Vf. 593. κυμαίνοντος) κρύπτοντος.
Vf. 600. παρηορίαι) αἱ ὄχθαι. Vf. 603. a pr. m. αἰνυται)
ἀφαιρεῖται. Vf. 605. διχόωσα) διχαζομένη. Vf. 606. πε-
ραιόθεν) ἡγουν ἀνατέλλει. Vf. 609. a pr. m. βεβολημένος)
καταλαμβανόμενος — Ἀρκτούροιο) ὑπὸ τοῦ Ἀρκτούρου.

Ad vers. 612. in marg. a m. sec. ἐπὶ τὸν ὀφιοῦχον·
ἡγουν μετὰ τὴν ἀνατολὴν αὐτοῦ αἱ χηλαὶ ἐπιφέρουσι τὸν
ὀφιοῦχον.

Glossmata: Vf. 614. δεξιτερὸς) βορειότερος.

Vf. 615. Λύρη παραπεπτηῶτος) πίπτοντος αἰεὶ πλησίον
τῆς Λύρας. Vf. 620. τετραμμένος) νεύων. — ἄλλη) ἡγουν
τῇ ἀνατολῇ. Vf. 622. Οἱ γὰρ etc.) ἡγουν τέλειον αὐτὸν
ἄγουσι. Vf. 623. τόξον) ἡγουν ὄϊός. Vf. 631. βορέω)
δύνει. Vf. 632. Καὶ τὸ μὲν κῆτος μέχρις ὤμων καὶ εἴ-
θους δύσται, ὃ δὲ Κηφεὺς μόνῃ τῇ κεφαλῇ. Vf. 634.
ἡγουν ὅλος ὁ ποταμὸς καὶ ὁ Σκορπίος ἀνατέλλει. Vf.
635. ἐμπίπτοιαν) ἐντός. Vf. 640. ἀρνύμενος) ἀνταποδι-
δούς. Vf. 641. ἐπετείνετο) ἀνέπεμψε. Vf. 644. ἡκα-
χεν) ἐλύπησεν. Vf. 645. περαιόθεν) ἀνατολικόθεν.
Vf. 656. ἀρναυτῆρι) κυβιστῆρι.

Vf. 658. Δωρῶδι) Νηρηίδι. Ibidem μεγάλων) ζή-
μιων. — ἰσώσασθαι) ἐξισωθῆναι.

Vf. 659. ἐτέρην) δύσιν. — νειόθι μᾶλλον) ἡγουν
ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς. Vf. 664. πρότεροι) ἐμπρόσθιοι. Vf.
665. σπείρη ὄφις) σώματι ὄφιν.

Vf. 666. καρήατα) τοῦ ὄφσεως. Vf. 668. α pr. m. καὶ προτέρην) περίκλασιν. Vf. 670. παράτης) ὀρίζοντος. Vf. 675. παρελαύνεται) ἀνέρχεται. Vf. 676. ἀμαρυγαὶ) λαμπηδόνες διὰ τὸν Σείριον. Vf. 697. χαδεῖν) χωρῆσαι. Vf. 703. ἄδην) διόλου. Ibidem: διαμένει ἄλλην) ἀναμένει τὸ δωδεκατημόριον. Vf. 706. τείνεται) ἤγουν ἀνατέλλειν. Vf. 712. ζώνη) τοῦ Περσέος — ἀμφήρισα) ἀμφίβολα. Vf. 713. ἐπὶ Ταύρω) ἀνατέλλοντι. Vf. 717. οὐλον ἄρουσιν) ἤγουν ὅλον τὸν Ἥλιον. Vf. 718. θέναρ) τὸ πρὸς νότον. Vf. 726. ἐξ ἐτέρης) ἀνατολῆς.

Vf. 727. ἀμφοτέρωθεν) ἐκ τῶν ὑπὸ γῆν ἢ . . . γῆν.

VITAE
ARATISOLENSIS
GRAECE.

I.

ΓΕΝΟΣ ΑΡΑΤΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΣ. *)

ΑΡΑΤΟΣ ὁ ποιητῆς πατὴρ μὲν ἦν Αἰθνοδώρου, μητὴρ δὲ Λητοφίλας· ἀδελφούς δὲ ἔσχε τρεῖς, Μύριν, καὶ Καλλιόνδαν καὶ Αἰθνοδωρον ὁμώνυμον τῷ πατρί. Μέμνηται δὲ αὐτοῦ τῶν ἀδελφῶν ἐν ταῖς εἰς αὐτὸν ἀναφερομέναις Επιστολαῖς. Ασκληπιάδης δὲ ὁ Μυρλεανὸς ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ περὶ Γραμματικῶν Τερσέα φησὶν αὐτὸν γεγονέναι, ἀλλ' οὐ Σολέα· Καλλιμάχου, πολυῖστορος ἀνδρὸς καὶ ἀξιοπίστου, Σολέα λέγοντος αὐτὸν γεγονέναι διὰ τούτων

— ἀλλ' ὀκνέω μὴ τὸ μελιχρότατον **)

Τῶν ἐπέων ὁ Σολεὺς ἀπεμάξατο·

καὶ τῶν ἄλλων σχεδὸν πάντων. Οἱ δὲ Σόλοι πόλεις ἐπιφανεστάται τῆς Κιλικίας, ἀφ' ἧς πολλοὶ καίγαθοὶ γεγονόασιν ἄνδρες· καλεῖται δὲ νῦν Πομπηϊούπολις. Εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι Σόλοι τῆς Κύπρου· ἀλλ' οἱ μὲν Κύπριοι

*) Edidit hanc Arati Vitam, ab Anonymo conscriptam, primum *Petrus Viātorius* una cum aliis in Aratum Commentariis graecis. Florent. 1567. fol. Repetiit *Dionysius Petavius* in Vranologio (Lutet. Paris. 1637. fol.) p. 268; ex quo eam hic exhibeo.

**) Vulgo: τὸ μὲν κράτος προ τὸ μελιχρότατον.

πριοι Σόλιοι καλοῦνται· οἱ δὲ Κιλικίοι Σολεῖς, ὡς καὶ διὰ τοῦ προκειμένου Καλλιμαχείου παραδείγματος δῆλον. Οὐδὲν δὲ θαυμαστόν, εἰ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐνόματος διάφορα τῶν πολιτῶν τὰ ὀνόματα. Καὶ γὰρ Σαῖς πόλις ἐστὶν ἐν Θράκῃ, καὶ ἑτέρα ταύτῃ ὁμώνυμος ἐν Αἰγύπτῳ· ἀλλ' ἀπὸ μὲν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ οἱ πολῖται Σαῖται καλοῦνται· οἱ δὲ τῆς Θράκης Σαῖοι· ὡς καὶ Ἀρχίλοχος φησὶν·

Ἀσπίδι μὲν Σαίων τις ἀγᾶλλεται· ἦν παρὰ θάμνω
 Ἐντὸς ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.

Καὶ πάλιν Ἀθῆναι μὲν εἰσι τῆς Ἀττικῆς· εἰσὶ δὲ καὶ Ἀθῆναι τῆς Εὐβοίας, ὧν μέμνηται *) ἐν Γλαύκῳ πυντίῳ Αἰσχύλος·

Κᾶπειτ' Ἀθῆνας Δαίδαας παρ' ἐκ Περσῶν.

ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ οἱ πολῖται Ἀθηναῖοι· ἀπὸ δὲ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ Ἀθηνηῖται λέγονται, ὥσπερ Ἐρατοσθένης φησὶν ἐν τῷ πρώτῳ Γεωγραφουμένων. Οὕτως οὖν καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Κιλικίᾳ Σόλων οἱ πολῖται Σολεῖς· ἀπὸ δὲ τῶν ἐν Κύπρῳ Σόλιοι. Μέμνηται δὲ τούτων Σόλων ἐν ταῖς ἐλεγείαις ταῖς πρὸς Κυπράνορα τὸν βασιλέα, ὃς συμβουλευθεὶς ὑπὸ Σόλωνος κτίσαι τὴν πόλιν χάριν τοῦ ἀνδρὸς Σόλους ὠνόμασεν, ἀμοιβὴν ταύτην νέμων τῆς συμβουλῆς αὐτῷ. Λέγει δὲ ὁ Σόλων οὕτως·

Νῦν δὲ σὺ μὲν Σολίοισιν πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἀνάσ-
 σων,

Τήνδε πόλιν ναίοις καὶ γένος ὑμέτερον.

Αὐτὰρ

*) Vulgo: εἰσὶ δὲ καὶ τῆς Εὐβοίας Ἀθηναίων Δαῖδαις.

Αὐτὰρ ἐμὲ ξὺν νηϊ̃ θοῇ κλεινῆς ὤπὸ νήσου

Ἀσκηθῇ πέμποι Κύπρις ἰοστέφανος.

Γέγονε δὲ ὁ Ἀρατος κατὰ Ἀντίγονον τὸν τῆς Μακεδονίας βασιλέα, ὃς ἐπεκαλεῖτο Γονατᾶς. Ἦν δὲ υἱὸς Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, καὶ γυναῖκα εἶχε Φίλαν, τὴν Σελεύκου καὶ Στρατονίκης θυγατέρα. Ἦν δὲ φιλόλογος γενόμενος, καὶ περὶ ποιητικὴν ἐσπουδακώς, περὶ πολλοῦ ἐποιήσατο πολλοὺς μὲν καὶ ἄλλους τῶν πεπαιδευμένων ἔχειν παρ' αὐτῷ, καὶ δὴ καὶ τὸν Ἀρατον· ὃς παρὰ τῷ βασιλεῖ γενόμενος, καὶ εὐδοκιμήσας ἐν τε τῇ ἄλλῃ πολυμαθεῖα καὶ ποιητικῇ, προετράπη ὑπ' αὐτοῦ τὰ φαινόμενα γράψαι τοῦ βασιλέως, Εὐδόξου ἐπιγραφόμενον βιβλίον κατόπτρου δόντος αὐτῷ, καὶ ἀξιώσαντος τὰ ἐν αὐτῷ καταλογάδην λεχθέντα περὶ τῶν φαινομένων ἑμμετρα εἶναι· *) καὶ ἅμα εἰπόντος, ὡς εὐδοξότερον ποιεῖς τὸν Εὐδόξον, ἐκτείναις τὰ παρ' αὐτῷ κείμενα μέτρα. Γέγονε δὲ Ἀντίγονος κατὰ τὴν ρκέ Ολυμπιάδα, κατ' ὃν χρόνον ἤκμασεν ὁ Ἀρατος καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλός. Μνηται δὲ τοῦ κατόπτρου Εὐδόξου, καὶ Ἀντιγόνου, καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Αἰτωλοῦ, καὶ ὡς ἠξιώθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως γράψαι, ἐν ταῖς ἰδίαις ἐπιστολαῖς Ἀρατος. Λέγεται δὲ ἐσχολακέναι Διονυσίῳ τῷ Ἡρακλειώτῃ. Καὶ τὴν Οδύσσειαν δὲ διώρθωσε, καὶ καλεῖται τις διόρθωσις οὕτως Ἀράτειος, ὡς Ἀριστάρχειος καὶ Ἀριστοφάνειος. Τινὲς δὲ αὐτὸν εἰς Συρίαν ἐληλυθέναι φασί, καὶ γεγονέναι παρ' Ἀντίῳ, καὶ ἠξιῶσθαι
ὑπ'

*) Vulgo: περὶ τῶν φ. μέτρῳ εἶναι.

ὑπ' αὐτοῦ, ὥς τε τὴν Ἰλιάδα διορθώσασθαι, διὰ τὸ ὑπὸ πολλῶν λελυμάνθαι. Οἱ δὲ λέγοντες, Νίκανδρον τὸν Κολοφώνιον μετ' Ἀράτου Ἀντιγόνῳ συγκεχρονικέναι, καὶ Ἀρατον μὴ εἶναι ἐπιστήμονα τῶν οὐρανίων, μήτε Νίκανδρον τῶν ἰατρικῶν, (λέγουσι γάρ, ὡς ἄρα ὁ Ἀντίγονος Ἀράτῳ μὲν ἔντι ἰατρῷ ἐπέταξε τὰ φαινόμενα γράψαι, Νικάνδρῳ δὲ ἀστρολόγῳ ὑπάρχοντι τὰ θηριακὰ καὶ τὰ ἀλεξιφάρμακα· ὅθεν καὶ ἑκάτερον αὐτῶν ἐσφάλθαι κατολισθαίνοντα ἐπὶ τὰ ἴδια τῆς τέχνης·) ψεύδονται· ἀγνοοῦσι γάρ, ὡς οὐ συνήκμασε τῷ Ἀράτῳ Νίκανδρος, ἀλλ' ἔστιν αὐτοῦ πολὺ νεώτερος. Ἀντίγονος γάρ, ᾧ συνεγένετο Ἀρατος, κατὰ τὸν πρῶτον καὶ δεύτερον γέγονε Πτολεμαῖον· Νίκανδρος δὲ κατὰ τὸν πέμπτον. Μέννηται γοῦν αὐτοῦ καὶ Καλλίμαχος ὡς πρεσβυτέρου οὐ μόνον ἐν τοῖς ἐπιγράμμασιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς πρὸς Πραξιφάνην, πάνυ ἐπαινῶν αὐτὸν ὡς πολυμαθῆ καὶ ἄριστον ποιητὴν. Γέγονε δὲ ὁ Ἀρατος ζηλωτὴς Ἡσιόδου, ὡς καὶ Καλλίμαχος παρεσημύνατο τοῦτο διὰ τοῦ εἰς αὐτὸν ἐπιγράμματος οὕτως·

Ἡσιόδου δ' αἶσμα καὶ ὁ τρόπος, οὐ τὸν αἰοιδῶν

Ἐσχατον, ἀλλ' ὅχ' ἄκρον, καὶ τὸ μελιχρότατον

Τῶν ἐπέων ὁ Σολεὺς ἀπεμάξατο. Χαίρετε λεπτὰ

Ρήσιες, Ἀρήτου σύμβολον ἀγρυπνίης. *)

Ἐγραψε δὲ καὶ ἄλλα ποιήματα· περὶ τε Ὀμήρου καὶ Ἰλιάδος· οὐ μόνον τὰ φαινόμενα· καὶ ὁστολογία· καὶ

*) Vide Brunckii Anal. T. I. p. 469. et Jacobs Animaduu. in epigr. Anthol. gr. T. I. p. 287. vbi lectionis varietas affertur et diiudicatur.

καὶ ἰατρικὰς δυνάμεις· καὶ εἰς Πᾶνα ὕμνον· καὶ εἰς Μῦριν τὸν ἀδελφὸν ἐπικήδειον· καὶ δισσημεΐα· καὶ Σκυθικόν· καὶ κατὰ λεπτὸν ἄλλα. Επιτετευγμένως δὲ αὐτῷ ἐγράφη τὰ Φαινόμενα· ὥς παρευδοκιμηθῆναι πάντας ὑπ' Αῤάτου. Καὶ γὰρ Εὐδοξὸς ὁ Κνίδιος ἐγραψε Φαινόμενα· καὶ Λάσος ὁ Μάγνης, οὐχὶ ὁ Ἑρμιονεὺς, ἀλλ' ὁμάνυμος ἄλλος Λάσῳ τῷ Ἑρμιονεΐ· καὶ Ἑρμίππος· καὶ Ἥγησιάνναξ· καὶ Αῤιστοφάνης ὁ Βυζάντιος· καὶ ἄλλοι πολλοί· ὧν καὶ Πτολεμαῖος μέμνηται ὁ βασιλεὺς οὕτως·

Πάνθ' Ἥγησιάνναξ τε καὶ Ἑρμίππος τὰ κατ' αἴθερην

Τείρεα, καὶ πολλοὶ ταῦτα τὰ Φαινόμενα

Βίβλοις ἐγκατέθεντο. ἀποσκόπιοι δ' ἀφάμαρτον·

Ἀλλὰ τὸ λεπτολόγου σκῆπτρον Αῤατος ἔχει.

Καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ γεγόνασιν Αῤατοι, ἄνδρες ἐλλόγιμοι, ἱστοριογράφοι· ὥσπερ ὁ Κνίδιος, οὗ φέρονται Αἰγυπτιακὰ ἱστορικὰ συγγράμματα· καὶ τρίτος ἐπισημότατος Σικυώνιος, οὗ ἐστὶν ἡ πολύβιβλος ἱστορία ὑπὲρ τὰ λ' βιβλία ἔχουσα. Ταῖς δὲ Αῤάτου ἐπιστολάς, ὧν ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, πάντων σχεδὸν συμφωνούντων ταῖς εἰς αὐτὸν ἀναφερομένας αὐτοῦ εἶναι, καὶ ὁμολογούντων γνησίας αὐτάς, μόνος Απολλωνίδης ὁ Κηφεὺς ἐν τῷ ὀγδόῳ περὶ κατεψευσμένης ἱστορίας, οὐκ εἶναι αὐτάς Αῤάτου φητὶν, ἀλλὰ Σαβιρίου Πόλλωνος. Τοῦ δὲ αὐτοῦ τούτου φησὶν εἶναι ἐπιγεγραμμένας Εὐριπίδου ἐπιστολάς.

Περὶ ἐξηγήσεως.

Τὴν δὲ τῶν Φαινομένων ἐξήγησιν πρῶτον μὲν ἐστώσης τῆς σφαίρας· μετὰ δὲ ταῦτα κινουμένης ἐποιή-

σατο Ἀρατος. Διὸ συμβίβηκε πάσας τὰς σφαίρας ἐν ἀμαρτία ὑπὸ τῶν ζωγράφων γράφεσθαι· ἐστῶτα γὰρ καὶ ἀκίνητα γράφοντες αὐτὰ, σφάλματα πολλὰ ἐν τῇ κινήσει ἐν τοῖς συνανατέλλουσι καὶ ἀντιδύνουσιν ἄστρσις. *) Ποιοῦσι δὲ τὴν ἀρχὴν ἐστῶσης τῆς σφαίρας περὶ ἄξονος, καὶ πόλων, καὶ τῶν ἐντὸς τοῦ ἀρκτικοῦ κύκλου ἄστρων τὸν λόγον ποιεῖται. Λέγω δὲ ἄρκτων, καὶ δράκοντος, καὶ τῶν ἀπὸ τῆς ζώνης μεχρὶ ποδῶν τοῦ Κηφέως. Εἴτα περὶ τῶν μεταξὺ τοῦ ἀρκτικοῦ καὶ ζωδιακοῦ εἶναι νομιζομένων. Λέγει δὲ περὶ τῶν μεταξὺ τοῦ ἀρκτικοῦ καὶ ζωδιακοῦ καὶ ἀνταρκτικοῦ οὕτως·

Καὶ τὰ μὲν οὖν βορέω, καὶ ἀλήσιος ἡελίοιο

Μεσσηγὺς κέχυται· τὰ δὲ νείοθεν ἄρχεται ἄλλα.

Κινουμένης δὲ τῆς σφαίρας, ἀρχὴν **) τῶν ἀνατολῶν, καὶ συνανατελλόντων καὶ ἀντιδύνόντων πεποιήται ἀπὸ καρκίνου ἀνατέλλοντος, καὶ μεσουρανοῦντος κριοῦ, καὶ αἰγόκερω δύνοντος. Ἀρξάμενος μὲντοι ἀπὸ καρκίνου ἀνατέλλοντος, καὶ ***) προσέτι τὰ συνανατέλλοντα αὐτῷ ἄστρα, καὶ τὰ ἀντιδύνοντα, ἐν τοῖς ἐξῆς οὐκ ἐτήρησε ταύτην τὴν τάξιν· ἀλλὰ διαφίρως, ποτὲ μὲν τὰ ἀντιδύνοντα πρῶτα λέγει· ὕστερον δὲ τὰ συνανατέλλοντα· ἐπὶ δὲ τινων ἀνάπαλιν· πρῶτα μὲν τὰ συνανατέλλοντα· ὕστερον δὲ τὰ ἀντιδύνοντα.

Ελύμη-

*) Mendosa haec sunt.

**) Vocem ἀρχὴν, quae vulgo deest, inferui.

***) Deest aliquid.

Ελύμηναν δὲ πολλοὶ τοῦτο το ποῖημα ζωγράφοι, καὶ ἀστρονόμοι, καὶ γραμματικοὶ, καὶ γεωμέτραι· ἕκαστος αὐτῶν πρὸς τὸ βούλημα τὸ ἴδιον γραφὰς καὶ ἐξηγήσεις ἰδίας ποιούμενοι.

Φέρεται δὲ τὰ Φαινόμενα ὑπὸ μὲν τινων ἀπροοιμίαςτα·

Οἱ μὲν ὁμῶς πολέες τε καὶ ἄλλυδις ἄλλοι ἔόντες ὑπὸ δὲ τινων διάφορα προσίμια ἀρχὴν ἔχοντα·

Ἀμφί μοι ἡελίοιο, περικλειτοῖο τε μήνης.

Ἔσπετέ μοι Μοῦσαι —

τινὰ δὲ τῶν ἀντιγράφων·

Ἀγκλείδῃ ξείνων ἱερὸν θάλος, εἰ δ' ἄγε σύ μοι

Οὐρανίην ψεύσειας ἐπὶ τρίβον —

ἐνια δέ·

Ἀντίγονε ξείνων ἱερὸν θάλος —

Τὸ μὲν οὖν ἀπροοιμίαςτον φέρεσθαι τὸ ποῖημα, παντελῶς ἐστὶν ἀπρεπές, καὶ ἀνάξιον τῆς τοῦ ποιητοῦ ἀρετῆς, καὶ τῆς τηλικαύτης ὑποθέσεως· ἀναρχον γὰρ καὶ ἀκέφαλον ἔσται τὸ ποῖημα. Τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ, Ἀγκλείδῃ, καὶ τῶν ἐξῆς, ἀρχεσθαι, πρὸς τῷ διὰ κακοζηλίαν ἐκφυγεῖν ταῦτα τὰ ἔπη τὸν Ἀράτειον χαρακτῆρα· ἔτι καὶ ἐναντίωμα ἔχει τὸ αἶεσθαι ἐβδόμη-κονταετηρίδα εἶναι, ἐν ᾗ ἀποκαθίσταται ὁ ἥλιος ἀπὸ σημείου ἐπὶ σημεῖον. Ἔχει γὰρ τὸ κατεψευσμένον προοίμιον οὕτως·

Ἑπταχα σὺν δεκάδεσι περιπλομένων ἐνιαυτῶν·

τοῦ Ἀράτου ἐννεακαίδεκαετηρίδα εἰδότος ἀποκαταστα-
τικὴν τοῦ ἡλίου διὰ τούτων·

— — τὰ γὰρ συναγείρεται ἤδη

Ἐννεακαίδεκα κύκλα φαεινοῦ ἡελίοιο·

Ὅσσα τ' ἀπὸ ζώνης εἰς ἔσχατον Ωρίωνα

Νῦξ ἐπιδινεῖται, κύνα τε θρασὺν Ωρίωνος.

ὥστε εἰ προσδεχθείημεν τὸ προοίμιον, ἐν αὐτῷ μὲν
ἐβδόμηκονταετηρίδα ἔσται λέγων ὁ ποιητής· ἐν δὲ
τοῖς ἐξῆς ἐννεακαίδεκαετηρίδα· καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ ἐναν-
τιούμενος· ἔπερ ἄτοπον. Ἀμεινον οὖν τὸ διὰ τῶν
πλείστων ἀντιγράφων φερόμενον προσίεσθαι, οὗ ἢ
ἀρχή·

Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθαι· τὸν οὐδέποτ' ἀνδρες ἑῷμεν.

Ἀρμόττον γὰρ ἂν εἴη ἀπ' αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν ποιήσα-
σθαι τὸν περὶ τῶν οὐρανίων ἐξηγούμενον. Πρέπει δὲ
καὶ ποιηταῖς μάλιστα αὕτη ἡ ἀρχή· ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς
συμποσίοις τρεῖς κρατῆρας ἐκίρνων· καὶ τῶν μὲν πρῶ-
τον Διὸς Ολυμπίου· τὸν δὲ δεύτερον Διοσκούρων καὶ
Ἡρώων· τὸν δὲ τρίτον Διὸς σωτήρος. Διὸ καὶ ὁ Θεό-
κριτος·

Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθαι (φησὶ) καὶ ἐς Δία λήγετο
Μοῦσαι.

ὁ δὲ Ορφεὺς πάντα καιρὸν ἀνατίθησι Διῷ, λέγων·

Ζεὺς ἀρχή. Ζεὺς μέσσα· Διὸς δ' ἐκ πάντα τέ-
τυκται.

ὁθεν ἀκολουθῶς καὶ τῷ ἔθει τῷ παλαιῷ καὶ τῇ ὑπο-
κειμένη ὑποθέσει ἀπὸ Διὸς πεποιήται τὴν ἀρχήν.

Ἐπικα·

Επικαλοῦσι δὲ αὐτῷ τὴν Ἐκ πρόθεσιν ἀντὶ τῆς
 Ἀπὸ παρειληφότι. Ἔδει γάρ, Φασὶν, εἰπεῖν Ἀπὸ
 Διός. Ἀγνοοῦσι δὲ, ὅτι καὶ Πίνδαρος κατεχρήσατο
 τῷ ἔπει τούτῳ, λέγων· ὅθεν περ καὶ Ὀμηρίδαι ῥα-
 πτῶν ἐπέων τὰ πολλὰ αἰοῖδοι ἄρχονται, Διὸς ἐκ προσι-
 μίου. Καὶ Ἀλκμάν· Ἐγὼ δὲ αἰεὶ σοι με ἐκ Διὸς ἀρ-
 χόμενα. Ἄλλως δὲ καὶ τὸ Ἀπὸ δύσφημόν ἐστιν· ὡς
 εἴ τις λέγει Ἀποθεν.

Δία δὲ οἱ μὲν τὸν οὐρανόν· οἱ δὲ τὸν ἥλιον· οἱ δὲ
 τὸν μυθικὸν ἐξεδέξαντο. Οἱ μὲν οὖν τὸν οὐρανὸν λέ-
 γοντες παρατίθενται τὸν ποιητὴν λέγοντα·

Ὡς δ' ὅτε ταρφειαὶ νιζάδες Διὸς ἐκποτέονται·
 τουτέστιν ἐξ οὐρανοῦ. Καὶ Ἀρατον αὐτὸν ἐν τοῖς ἐξῆς
 λέγοντα περὶ τοῦ ἵππου· ἐν Διὸς εἰλεῖται· ὃ ἐστιν
 ἐν τῷ οὐρανῷ. Οἱ δὲ Δία τὸν αἰθέρα παραλαβόντες
 παρατίθενται Εὐριπίδην λέγοντα·

Ὅρα's τόνδ' ὑψοῦ, τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα,
 Καὶ γῆν περιζ' ἔχονθ' ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις·
 Τοῦτον νόμιζε Ζῆνα· τὸν δ' ἡγοῦ θεόν.

Καὶ ἴσως Ζῆνα τίς αὐτὸν καλοῖη διὰ τὸ πυρώδη εἶναι
 τὸν αἰθέρα· ἀπὸ μὲν τοῦ αἰθεσθαι αἰθέρα· ἀπὸ δὲ
 τοῦ ζεῖν καὶ παρὰ τὴν ζέσιν *) Ζῆνα. Οἱ δὲ Δία τὸν
 ἥλιον νοήσαντες λέγουσιν, ὅτι καὶ Σοφοκλῆς Δία τὸν
 ἥλιον καλεῖ λέγων·

— ἡελίοιο κτείρειε ἐμέ·

Οἱ σοφοὶ λέγουσι γεννητὴν θεῶν,

Πατέρας πάντων.

Ε e 3

Καὶ

*) Vulgo: ἀπὸ δὲ τοῦ ζῆν καὶ παρὰ τὴν ζήτησιν.

Καὶ ἔννοιαν τῆς δόξης ταύτης φασὶν ἔχειν τὸν ποιη-
τὴν, ὅταν λέγῃ·

Ἥχῃ δ' ἀμφοτέρων ἵκετ' αἰθέρα καὶ Διὸς αὐγὰς.

Καὶ τὸ,

Ἡελίος θ', ὃς πάντ' ἐφορᾷς, καὶ πάντ' ἐπακούεις·
παρό ἐστι πάντα εἰδὼς ὁ τοῦ Διὸς ὀφθαλμός, καὶ
πάντα νοῶν. Οἱ δὲ Δία τὸν αἶερα ἀκούσαντες φέρου-
σι μάρτυν Φιλήμονα τὸν Κωμικόν. Φησὶ γάρ· ἐν οὐδὲ
εἷς λέληθεν οὔτε κακόν, οὔτε ἐσθλόν. *** οὗτός εἰμὶ
ἐγὼ αἶψα, ὃν ἂν τις ὀνομάσειε καὶ Δία. Διὸ καὶ τῶν
Ἀρατῶν ἐπάγειν·

— — μεστὰὶ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν αἰγυιαί·

Πᾶσαι δ' ἀνθρώπων ἀγοραί· —

Πάντῃ γὰρ Διὸς κεχρήμεθα· σπῶντες γὰρ τὸν αἶερα
ἀναπνέμεν. Ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τῷ βίῳ φαμέν, τὸν
Δία ὕειν, καὶ διοσημείας καλοῦμεν· καὶ νεφεληγερέ-
την παρὰ τοῖς ποιηταῖς εὐρίσκομεν· ταῦτα δὲ καὶ τὰ
τοιαῦτα πάντα ἐν τῷ αἵερι. Οἱ δὲ Δία τὸν μυθικόν,
τὸν Κρόνου παῖδα νοοῦσιν. Ἡμῖν δὲ δοκεῖ τριχῶς ὑπὲρ
τοῦ Ἀράτου τὸν Δία προφέρεισθαι· μυθικῶς μὲν, ὥς
ἔταν λέγῃ·

— — εἰ ἑτεὸν δὴ

Κρήτηθεν κεῖναι γε Διὸς μεγάλου ἰότητι.

Ἔστι γὰρ καὶ φυσικῶς καὶ μυθικῶς ἐξηγήσασθαι τὸ
προοίμιον. Τὸ δὲ

Ὡς δ' ὅτε ταρφειαὶ νιφάδες Διὸς ἐκποτέονται

ἐξ οὐρανοῦ νοῆσαι, ὅλον ἐστὶ πλάσμα. Ὅμηρος γάρ οἶδε τὸν Δία ὁμβρων παραίτιον. Καὶ πάλιν τὸ, ἐν Διὸς εἰλεῖται, ὡσαύτως παραλαβεῖν, ἀνόητόν. Οὐ γάρ εἶπεν ἐν Δίῃ· ἀλλ' ἐν τῷ τοῦ Διὸς κλίματι· ἢ οἰκητηρίῳ, οὐρανῷ κατὰ παράλειψιν· ὡς ἐν παιδοτρίβου ἢ κιθαριστοῦ.

Οἰκειότατα δὲ ἀπὸ Διὸς ἤρξατο, ὡς ποιητοῦ καὶ τῶν ἔλων δεσπότου· ὥστε τὰ λοιπὰ προοίμια παραιτητέον. Καὶ γὰρ Ἡσίοδος, οὗ μάλιστα ζηλωτὴν τὸν Αῤατὸν φάμεν γεγονέναι, ἀπὸ Διὸς ἤρξατο.

Ἡτιάσαντο δὲ τινες, ὅτι ἔγκειται τὸ σ τῷ Αῤ-χώμεσθαι. Ὅμοιον δὲ ἐστὶ τῷ παρὰ τῷ ποιητῇ χαζώμεσθαι· καὶ

Σοὶ πάντες μαχώμεσθαι

δὲ εἶπεν, ὡς κοινὰ πᾶσι γράφων. Οὐχ ὡς Απολλώνιος ἐξ ἰδίου μόνου προσώπου·

Αῤχόμενος σέο Φοῖβε.

Τον οὐδεποτε. Ἀῤθρον προτακτικὸν ἀντὶ ὑπτακτικοῦ Ὅν, διὰ τὸν συγκρουσμόν. Ἀνδρὸς δὲ ἰδικὸν ἀντὶ γενικοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ ὅμοιον τῷ·

Ἄλλοι μὲν ῥά θεοὶ τε καὶ ἀνέρες ἱπποκορυσταί.

Μεστὰ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγυιαί. Ὅτι καὶ οἱ ποιηταὶ πανόπτην καλοῦσι πανταχοῦ· ὃ Ζεὺς πανόπτα· καὶ ἥελιος, ὃς πάντ' ἐφορᾷς. Ἀγυιαί δὲ τὰ ἄμφοδα, δι' ὧν τὰ γυῖα φέρομεν. Ἀγοραὶ δὲ αἱ ἐκκλησίαι καὶ οἱ σύνοδοι. Λέγεται γὰρ καὶ βουλαῖος

Zeὺς ὡς ξένιος· καὶ ἑταιρεῖος, φίλος, φυτάλιμος, ἐπικάρπιος.

Μεστὴ δὲ θάλασσα καὶ λιμένες. Εμπόριος, καὶ λιμένιος· καὶ κερδῶος τοῖς ἐμπόροις.

Ὁ δ' ἥπιος ἀνθρώποισιν. Επεὶ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε, διὰ τοῦτο καὶ ἥπιος·

— πατὴρ δ' ὡς ἥπιος ἦεν.

Λέγει δ' ὅτε βῶλος ἀρίστη. Γράφεται καὶ ἀροστή καὶ ἀροσίμη. *) Επιλέγει γὰρ βουσί τε καὶ μακέλῃσι. Μακέλαις δὲ οὐκ ἀροῦται τις. Γυρῶσαι, κύκλῳ περισκάψαι· πᾶν γὰρ τὸ κυκλοτερές γυρόν. Γυρὸς ἐν ὅμοισιν.

Αὐτὸς γὰρ τάδε σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐστήριξε· τοὺς ἀστέρας καὶ τὰ εἰδῶλα. Παρὰ δὲ τὸ ἐστηρίχθαι ἐτυμολόγησε τῶν ἀστέρων τὸ ὄνομα. Ἄλλοι δὲ φασιν ἀπὸ Αστραίου. Διὰ δὲ τὸ ἐστήριξε τὸ ἀκίνητον τῶν ἀπλανῶν ἐδήλωσε. Τετυγμένα· παρωχημένου χρόνου ἀντὶ μέλλοντος· ὡς παρὰ τῷ ποιητῇ·

Εἰ δύναμαι τελέσαι γε, καὶ εἰ τετελεσμένον ἐστίν.
ἀντὶ τοῦ τελεσθησόμενον.

Οφρ' ἔμπεδα πάντα φύωνται· ἀσφαλῶς φυτεύσωσι, παθητικῶ ἀντὶ ἐνεργητικοῦ. Ἡ ἵνα φαίνεται ὡς σπάρτα λέλυνται. Ἀνδράσιν ὥράων· ἀντὶ τοῦ ὥρων.

Χαῖρε πάτερ, μέγα θαῦμα, μέγ' ἀνθρώποισιν ὄνειαρ. Οὐ λέγει καὶ μέγα. Χαῖρε αὐτὸς
καὶ

*) Deest aliquid.

καὶ προτέρῃ γενεῇ. ὦ Ζεῦ σὺ καὶ ἡ σὴ γενεά· ἦτοι οἱ Τιτᾶνες. Ἴσως καὶ παρὰ Ἀντιμάχῳ·

Γηγενέας τε Θεοὺς προτερηγενέας τε Τιτῆνας καὶ Ὅμηρος·

Ωκεανόν τε Θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν.

Εἰ δὲ ὡς πρὸς ἀνθρώπους πρότερα νοήσομεν, λέγοι ἂν τὴν τετάρτην ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ γένους τὴν τῶν ἡμιθέων. Ἡμεῖς γὰρ τῆς πέμπτης γενεᾶς. Τιτῆνας δὲ διὰ τοῦτο λέγει χαίρειν· ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς Ἀστράϊον ἓνα τῶν Τιτάνων ὄντα ὑμνεῖ, λέγων·

Εἰ τ' οὖν Ἀστραίου κείνου γένος, ὃν ῥά τε Φασὶν,

Ἄστρων ἀρχαῖον πατέρ' ἔμμεναι —

Δύναται δὲ τὸ αὐτὸ καὶ τοῖς προειρημένοις καὶ τοῖς ἐπιφερομένοις συνάπτεσθαι· ὥσπερ καὶ, Χαίρετε δὲ Μοῦσαι, καθ' ἑαυτό. Εἶτα, μάλα πᾶσαι, ὑφ' ἑν·

— — ἐμοὶ γε ἀστέρας εἰπεῖν

Εἰ θέμις, εὐχομένῳ τεκμήρατε πᾶσαν αἰοιδήν.

τὸ θέμις ἀμφίβολον· ἦτοι γὰρ τῷ προτέρῳ συναπτεόν· ἢ τῷ ἐξῆς· ἦτοι ἀστέρας εἰπεῖν, ὡς προσήκον, τεκμήρατε· ἢ εὐχομένῳ ὡς προσήκοντα παράσχετε εἰπεῖν ὦ Μοῦσαι. Τεκμήρατε, μέχρι τέλους εἶπατε· τέκμωρ γὰρ τὸ τέλος.

II.

ΑΡΑΤΟΥ ΓΕΝΟΣ. *)

Αρατος ὁ ποιητὴς γένει μὲν ἦν ἀπὸ Σόλων τῆς Κιλικίας, πατρὸς δὲ Αἰθνοδώρου· μητρὸς δὲ Λητοφίλας. Γένους δὲ ἐγένετο πατρὸς ἐπιφανοῦς, καὶ ἐν πολλοῖς εὐδοκίμου, καὶ ἐν πολέμῳ ἀριστεύσαντος· ἡλευθέρωσε γοῦν τὴν πατρίδα πολλάκις· ἐν τοῖς χρόνοις δὲ ἐγένετο κατὰ Φιλάδελφον τὸν βασιλέα· συνεκμάζε δὲ Αλεξάνδρῳ τῷ Αἰτωλῷ· καὶ Φιλητᾷ· καὶ Διονυσίῳ τῷ Φιλισόφῳ, εἰς Αθήνας μεταθεμένῳ· οὗ καθηγήσατο τὰ μαθηματικά ὁ Αρατος. Καὶ ἔστιν αὐτοῦ ἕτερα συντάγματα· ἅξια δὲ μνήμης τέσσαρα· ἐν μὲν Ἰατρικῶν δυνάμεων· δεύτερον δὲ Κανόνος κατατομή· τρίτον τὰ Φαινόμενα· τέταρτον τὸ περὶ Ανατολῆς, ὃ Φασὶ τινες μὴ εἶναι Αράτου· ἀλλ' Ἡγησιάνακτος. * Ἐνίοις δὲ ἀρέσκει, Αρατον ἰατρὸν γεγονέναι
τῇ

*) Hanc Arati vitam e codice Matritensi LXI, Constantini Lascaris manu a. 1465, descripto, quo Arati Phaenomena et alia continentur, vulgavit Iriarte in Catal. bibl. Matrit. Vol. I. p. 201. Legitur quoque in eodem codice vita Arati, ab Aldo edita. Notandum insuper, Operis Aratei partitionem in illo codice esse hanc: 1) Αράτου Φαινόμενα βιβλίον α'; incipit cum vñ. 1. 2) Α. τῶν Φ. βιβλ. β'; incipit Ταῦτά κε θηήσαιο etc. 3) Α. βιβλ. τρίτον τῶν Φ. τὸ καλούμενον Διοσημεῖα; incipit Οὐχ ὁράας; α Α. βιβλ. τέταρτον τῶν Φ. περὶ ἡλίου; incipit Ἡελοιο δέ τοι μελέτω. Post versum 470 et 504. versus defunt, quos habet Fabricius ex ed. Felliana.

τῇ ἐπιστήμῃ· ὅλον δὲ γεγονότα γνήσιον Νικάνδρῳ τῷ Μαθηματικῷ γράψαι τὰ Θηριακὰ καὶ δοῦναι Νικάνδρῳ· λαβεῖν τε παρ' αὐτοῦ τὰ Φαινόμενα καὶ ὡς ἴδια γράψαι. Ἔστι δὲ τριχῶς Φαινομένων αὐτοῦ πραγματεία· καταστέρωσις· καὶ συνανατελλόντων καὶ συνδυόντων· καὶ προγνώσεις διὰ σημείων. Ζηλωτῆς δὲ ἐγένετο τοῦ Ὀμηρικοῦ χαρακτῆρος κατὰ τὴν τῶν ἐπῶν σύνθεσιν· ἔνιοι δὲ αὐτὸν λέγουσιν Ἡσιόδου μιμητὴν γεγονέναι· καθάπερ γὰρ ὁ Ἡσίοδος Ἔργων καὶ Ἡμερῶν ἀρχόμενος τῶν ὕμνων ἀπὸ Διὸς ἤρξατο, λέγων· Μοῦσαι Πιερίηθεν αἰοῖδῃσι κλείουσαι· οὕτω καὶ ὁ Αῤατος τῆς ποιήσεως ἀρχόμενος ἔφη· Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα· τά τε περὶ τοῦ χρυσοῦ γένους ὁμοίως τῷ Ἡσιόδῳ. Βοηθὸς δὲ ὁ Σιδώνιος ἐν τῷ α' περὶ αὐτοῦ Φησιν, οὐχ Ἡσιόδου, ἀλλ' Ὀμήρου ζηλωτὴν γεγονέναι· τὸ γὰρ πλάσμα τῆς ποιήσεως μείζον ἢ κατὰ Ἡσίοδον. Πολλοὶ γὰρ καὶ ἄλλοι Φαινόμενα ἔγραψαν· καὶ Κλεοπάτρης, καὶ Σμίνθης, καὶ Αλέξανδρος ὁ Αἰτωλὸς, καὶ Αλέξανδρος ὁ Εφέσιος, καὶ Αλέξανδρος ὁ Λυκαίτης, καὶ Ανακρέων, καὶ Ἀρτεμίδωρος, καὶ Ἰππαρχος, καὶ ἄλλοι πολλοί. Ἀλλ' ὅμως πάντων λαμπρότερον ὁ Αῤατος ἔγραψεν. Ἐχρήσατο γὰρ τῇ τῶν κοσμικῶν φιλοσόφων δυνάμει· εἶναι γάρ Φησι τὸ διοικῶν τὸν κόσμον ἀκριβῶς περὶ τε τοὺς ἐνιαυτοὺς, καὶ μῆνας, καὶ ἡμέρας, καὶ ὥρας· καὶ ἀνατολὰς καὶ δυσεῖς ἡλίου καὶ σελήνης καὶ πέντε ἀστρον. Λέγει δὲ καὶ τὴν γῆν σφαιροειδοῦς σημείου τάξιν ἐπέχειν πρὸς ὅλον τὸν κόσμον· ἀκίνητόν τε ὑπάρχειν οὔσαν σταδίων μυριάδων εἴκοσι πέντε καὶ δισχιλίων.

III.

ΓΕΝΟΣ ΑΡΑΤΟΥ. *)

Αρατος πατὴρ μὲν ἐστὶν Αθηνοδώρου· μητὴρ δὲ Λητοφίλας· τὸ δὲ γένος ἀπὸ Σόλων τῆς Κιλικίας· ὠνομάσθαι δὲ τὴν πόλιν (φασὶ) ἀπὸ Σόλωνος τοῦ Λινδίου· ἀδελφούς δ' ἔσχε Λύρην τε καὶ Καλλιόδαν καὶ Αθηνώδωρον, ὃν φησὶν Εὐφράνωρ ἀντιγράψαι πρὸς τὰς τοῦ Ζωίλου κατηγορίας. Διέπραξε δὲ παρὰ Ἀντιγόνῳ, ὃς ἐβασίλευσε Μακεδονίας, παρελθούσης τῆς βασιλείας εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν τρόπον. Μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν ἐκράτει τῆς Μακεδονίας Ἀρυδαῖος ὁ κληθεὶς Φίλιππος. Τούτου δὲ ἀποθανόντος διεδέξατο Σέλευκος ὁ Νικάνωρ· ὃν ἀναιρεῖ Πτολεμαῖος ὁ κληθεὶς Κεραινός, Πτολεμαίου τοῦ Σωτήρος καὶ Εὐρυδίκης υἱός, ὃς βασιλεύει Μακεδονίας. Ἀναιρεθέντος δὲ αὐτοῦ ὑπὸ Γαλατῶν, αἰροῦνται Μακεδόνες Σωσθένην, μεθ' ὃν βασιλεύει αὐτῶν Ἀντίγονος Φιλίππου· οὗ γίνεται παῖς Δημήτριος ὁ Πολιορκητής· Δημητρίου δὲ Ἀντίγονος ὁ γαλατ' (lege Γωνατᾶς), παρ' ᾧ διέτριβεν αὐτός· καὶ σὺν αὐτῷ Περσεὺς ὁ Στωϊκός, καὶ Ἀντάγορας ὁ Ῥόδιος, ὁ τὴν Θηβαίδα ποιήσας, καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλός· ὡς αὐτός φησιν ὁ Ἀντίγονος

*) Primum edita est haec Arati Vita a *Ruhnkenio* e Cod. Barocciano ad Callimachum T. I. p. 590. ed. Ern. repetita deinde ab *Iriarte* e cod. Matritensi LXVII. in Catal. bibl. Matrit. p. 239. Occurrit quoque in cod. Arati Vindobonensi. Vide *Groddeckii* Ep. supra p. 379.

γονος ἐν τοῖς περὶ Ἱερώνυμον. Ἐπισταθεὶς δὲ τῷ βασιλεῖ πρῶτον μὲν αὐτοῦ ποῖημα ἀνέγνω τὸ εἰς τὸν Πᾶνα τῆς Ἀρκαδίας· εἶτ' ἐκείνου κελεύσαντος ἔγραψε τὰ Φαινόμενα. Εκέχρητο δὲ ὁ Ἀρατος Ζένωνι τῷ στωϊκῷ φιλοσόφῳ, καὶ γέγραπται αὐτῷ ἐπιστολὴ πρὸς τοῦτον. Διώρθωσε δὲ καὶ τὴν Οδύσσειαν, Εγένετο δὲ σφόδρα πολυγράμματος ἀνὴρ, ὡς μαρτυρεῖ Καλλίμαχος. Δοσίθεος δὲ ὁ Πολιτικός ἐν τῷ πρὸς Διόδωρον ἐλθεῖν φησιν αὐτὸν καὶ πρὸς Αντίοχον τὸν Σελεύκου, καὶ διατρίψας (lege: διατρίψαι) παρ' αὐτῷ χρόνον ἱκανόν. Τὴν δὲ τῶν Φαινομένων ὑπόθεσιν παρέλαβεν ἐν αὐτῷ ὁ Αντίγονος δούς τὸ Εὐδόξου σύγγραμμα, καὶ κελεύσας ἔπεσθαι αὐτῷ· ὅθεν τινὲς τῶν ἀπαλωτέρων προσερχομένων ταῖς ἐξηγήσεσιν ἔδοξαν, μὴ μαθηματικὸν εἶναι τὸν Ἀρατον· ὑπέλαβον γάρ, μηδὲν ἕτερον τῶν Εὐδόξου Φαινομένων ποιῆσαι αὐτὸν, εἰς τὸ σύγγραμμα θεῖναι. Ταύτης δὲ τῆς γνώμης ἔχεται καὶ Ἰππαρχος ὁ Βιθυνός· ἐν γὰρ τοῖς πρὸς Εὐδόξον καὶ Ἀρατον πειράται τοῦτο ἀποδεικνύναι. Συναγορεύει δὲ αὐτῷ καὶ Διονύσιος ἐν τῷ περὶ συγκρίσεως Ἀράτου καὶ Ὀμήρου περὶ τῶν μαθηματικῶν· ὅσπερ γέ φησιν, οὐ τίθεμεν αὐτὸν ἱατρὸν εἶναι γράψαντα τὰς ἱατρικὰς δυνάμεις· οὐδὲ μαθηματικὸν θήσομεν· οὐδὲ ξένον εἰπόντα τῶν Εὐδόξου. Βιάζονται δὲ οὐ μετρίως· ἦν γὰρ καὶ τὸ εἰδέναι μεταφράσαι ἐμπειρίας μαθηματικῆς· εὐρήσομεν δὲ καὶ αὐτὸν ἐπιμελέστερον τὰ πλεῖστα τοῦ Εὐδόξου ἐπιστάμενον. Ἡδὴ καὶ ὁ Καλλίμαχος συνεγγίζων αὐτῷ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀράτου σύγγονος ἀγρυπνίης τῆς τῶν Φαινο-

Φαινομένων θεωρίας διὰ τὴν παρατήρησιν. Πολλοὶ δὲ μετ' αὐτὸν ἐγένοντο Φαινόμενα γράψαντες, καὶ οὐδεμιᾶς ἀξιοῦνται φροντίδος. Καὶ περὶ μὲν τούτου τοσαῦτα.

IV.

A R A T I V I T A

secundum Suidam v. Αρατος.

Αρατος, Σολεὺς τῆς Κιλικίας· ἔστι γὰρ ἐν Κύπρῳ πόλις Σόλοι· υἱὸς Αθηνόδωρου. Ἀδελφοὶ δὲ αὐτοῦ Μύρις, Καλώνδας, Αθηνόδωρος. Ἀκουστής δὲ ἐγένετο γραμματικῷ μὲν τοῦ Εφεσίου Μενεκράτους· Φιλοσόφου δὲ Τίμωνος καὶ Μενεδήμου· γεγωνῶς ἐν τῇ ῥκδ Ολυμπιάδι, ὅτε ἦν Αντίγονος βασιλεὺς Μακεδονίας, υἱὸς Δημητρίου τοῦ πολιορκητοῦ ὁ Γωνατᾶς κληθεῖς. Καὶ συνώκει τε αὐτῷ καὶ παρ' αὐτῷ ἐτελεύτησε· σύγχρονος Ανταγόρῃ τῷ Ῥοδίῳ, καὶ Αλεξάνδρῳ τῷ Αἰτωλῷ, ἐποποιός. Συνέταξε δὲ βιβλίας ταῦτα· τὰ Φαινόμενα, ὧν θαυμάσιος ἡ εἰσβολή, καὶ ὁ ζῆλος Ὀμηρικός· ὕμνους εἰς Πᾶνα· σπονδοφόρους· παίγνια· ἀστρολογίαν καὶ ἀστροθεσίαν· σύνθεσιν φαρμάκων θηριακῶν ἐπιτηδεῖαν· ἀνθρωπογενίαν· ἐπιδυτικὴν· εἰς Θεόπροπον· εἰς Αντίγονον· ἡθοποιίας· ἐπιστολάς· ἐπιγράμματα εἰς Φίλαν τὴν θυγατέρα Αντιπάτρου, γυναῖκα δὲ Αντιγόνου· ἀνατομὴν· εἰς Πausanίαν τὸν Μακεδόνα· ἐπικήδειον τὸν Κλεομβρότου· διόρθωσιν Οδυσσείας· ἐπιστολάς ὁμοίως καταλογάδην.

DE

ARATISOLENSIS

VITA, INGENIO, SCRIPTIS ET IN-
TERPRETIBVS ANTIQVIS GRAECIS
ROMANISQVE

COMMENTATIO.

DE

ARATI SOLENSIS VITA, INGENIO, SCRIPTIS,
ET INTERPRETIBVS ANTIQVIS
GRAECIS ROMANISQVE

COMMENTATIO.

Colligenti et diiudicanti, quae de poetis graecis romanisque, quotquot ingenio, arte et doctrina aliquam laudem, nominis saltem apud posteros celebritatem adepti sunt, a veteribus scriptoribus referuntur, saepius idem, quod aliis in rebus, historiae fide superstructis, animadvertere licet, quo maior sit auctorum numerus et varietas, qui vitam alicuius poetae enarrarunt, eo plura tradi inter se repugnantia, aut incerta, aut probabilitate plane destituta. Inprimis autem hoc valet de narrationibus, in antiquitate vulgatis, ad eos poetas spectantibus, quorum opera, florentibus illis minus aequalibus cognita, insequentibus demum temporibus nanciscerentur lectores et interpretes, qui, admiratione illorum excitati, de eorum vita carminumque ab illis compositorum originibus, consiliis, et argumentorum fontibus rationibusque diligentius quaererent. Bene utique de re literaria meruissent isti homines curiosi, ad vitam poetarum pertinentia ex ipsis horum et aequalium

lium scriptorum operibus si conquisiuissent, et in referendis narratiunculis, de hoc vel illo poeta circumferri solitis, fontes saltem, vnde haurirent, aut quod famam incertam sequerentur, indicassent. Verum alii haec, alii alia corraferunt, nulla de eorum fide, quae fama acciperent, disquisitione facta aut dubitatione iniecta; tradiderunt tamquam verissima, quae ad narrationum commentitiarum fabularumue anilium numerum ableganda esse vel mediocriter has literas intelligenti in oculos incurrit, immo etiam addiderunt pristinis fabulas novas, proprio ingenio confictas. Factum hinc est, vt de pluribus poetis antiquis narratiuncularum farrago ad nos perueniret, ex quibus, multo facilius est pronuntiare, quae fidem aut probabilitatem desiderent, quam quae sint pro veris habendae. Contingit quidem nonnumquam, vt repugnantias tollere, aut mendacia fabulae, a Grammaticis proditas et a serioribus propagatas, detegere et notare possimus. Verum non semper sumus tam felices, et vt plurimum nihil aliud nobis eligendum est, nisi vt a variis auctoribus memorata consarcinemus, lectorumque sagacitati relinquamus iudicium, quaenam vera et probabilia aut falsa videantur.

Quae cum de monumentis vitae plurium poetarum graecorum romanorumque, atque etiam Arati, dici possint, haud absolum erit, eadem in limine commentationis *de Arati vita, ingenio et scriptis* monere, quo facilius lectorum veniam impetrem, si de *Arati* quidem vita attulero pauca, veri speciem prae se ferentia, plurima contra a veteribus tradita, quae sint incerta, parum probabilia nec inter se congruentia. Etenim quae de *Arati* vita et scriptis hodie tenemus fere omnia,

Gram.

Grammaticorum graecorum fide nituntur, quorum tamen alter alteri contradicit, ita ut e sex septemue Arati Vitis graecis, a Grammaticis conscriptis, *) quae iam editae exstant, nulla cum ceteris consentiat. Quis autem in tam sublesta Grammaticorum fide, in tanta eorum leuitate, vanitate et antiquitatis ignorantia, in tanta eorum de rebus enarratis discrepantia, ex faragine, ab iis relicta, verum eruere aufit? Sunt quidem, quae de Arato certa ponere posse mihi videor, quoniam aut ab eius aequalibus, aut a grauissimis antiquis Scriptoribus tradita sunt, aut vnanimi firmanentur Grammaticorum consensu; in plurimis vero adeo in diuersas partes abeunt vitae Arati auctores, ut, quomodo eos conciliem, non habeam. Igitur in his sic versabor, ut singula proferam, iudicio lectoribus relicto, meo tamen quoque, prout licuerit, interposito.

Natus est Aratus *Solis*, Ciliciae vrbe, a *Solone* Lindio, ut in antiquitate ferebatur, condita, postea in Pompeii magni honorem *Pompeiopoli* dicta. Testantur hanc poetae patriam non solum cognomen *Solenfis*, quod ei adhaesit, sed etiam Callimachus, Strabo, graecus Luciani interpres, Suidas, Vitarum Arati graeca-

F f 2

rum

*) Exhibui supra omnes Arati Vitas graecas, quotquot inter se discrepantes editae exstant. Cf. Vol. I. p. 3. Quam laudauit *Isaacus Vossius* ad Pompon. Melam I, 13. ea nondum publici iuris facta est, quod sciam. Ex recentioribus viris doctis de Arati vita egerunt praeter historiae Astronomiae conditores, *Weidlerum*, *Bailly*, alios, *Io. Andr. Schmidius* in *Dissertatione de Arato*; Ienae 1685, quam tamen equidem non vidi et *Fabricius* Bibl. gr. Vol. II. lib. III. cap. XVIII. p. 455. (Vol. IV. ed. Harles.)

rum Auctores, et alii; vt igitur *Asclepiadi Myrleano*, cum non *Solensem*, sed *Tarsensem* fuisse asserenti, vix assentiendum sit. *) Parentum Arati nomina diuersa traduntur. Pater, a plurimis *Athenodorus*, ab aliis *Mnaseas* seu *Mnasaëus* vocatus, rebus in bello gestis clarus et de ciuitate Solensi praeclare meritis fuisse ab vno Arati Vitae Auctore dicitur. **) Matrem nonnulli *Lenodoram* seu *Letodoram*, alii *Letophilam* appellant. Memorantur quoque eius fratres *Myris*, in cuius defuncti laudem epicedium ab eo compositum sit, nec non *Calondas* et *Athenodorus*, ***) quem primum Zoilo Homeromastigi se opposuisse ferunt.

De Arati anno natali non constat. ****) Floruisse autem eum inde ab Olymp. CXXV. (ante C. n. 278.) tum testimonia veterum de praeceptoribus et amicis eius,

*) Auct. vit. ap. Petau. Schol. Lucian. T. I. p. 17. ad illud p. 400. οὐ κατὰ Σολεάς] Σολεὺς μὲν γὰρ Ἀρατος ὢν Ἑλληνικῇ παιδείᾳ τοσοῦτον διήνεγκε, ὥστε τὰ Φαινόμενα Ἑλλάδι φωνῇ γράψας ἐθαυμάσθη. *Soli*, Ciliciae vrbs, distinguenda est a *Solis*, Cypri vrbe, cuius incolae dicebantur *Solii*, quemadmodum ex *Saide*, Aegypti vrbe, oriundi, dicebantur *Saitae*, contra ex *Sai*, Thraciae vrbe, *Saii*, et *Athenarum* in *Attica* incolae *Athenienses*, incolae vero *Athenarum* in *Euboea*, *Athenetae*. Cf. Eratosth. Geograph. fragm. p. 146. ed. Seidel. *Soliorum* Cypriorum meminit *Solon* in elegiis ad Cypranorem, regem, qui vrbi, a se ex Solonis consilio conditae, nomen huius imposuerat.

**) Auct. Vitae (II.) ap. Iriarten.

***) Ab Auctore Vitae (III.) ap. Iriarten hi fratres Arati appellantur *Lyres* et *Calliodas*.

****) Cf. Dodwelli Diss. de Dicaearcho §. 19.

eius, quorum aetas nota est, tum quod vixerit in aula *Antigoni Gonatae*, Macedoniae regis, qui circa Ol. CXXV. regnare coepit, eodem tempore, quo *Ptolemaeus Philadelphus* Aegypto praefuit, extra omnem dubitationem ponunt. Laudantur inter Arati praeceptores a Diogene Laertio, Suida, et Vitarum graecarum Auctoribus *Menecrates* Ephesius, Grammaticus, *Timon* Phliasius, *Menedemus*, *Dionysius* Heracleota, *Perfius* Stoicus, et *Aristotherus* Mathematicus. Ad aequales et amicos autem referuntur *Alexander* Aetolus, *Callimachus*, *Antagoras* Rhodius, Thebaidis auctor, *Mender*, *Philetas*, et *Nicander* Mathematicus, Colophonius, diuersus a *Nicandro*, poeta, itidem Colophonio, qui Arato fuit recentior. Meminit Arati et amorum eius *Theocritus* pluribus locis. *) In vita communi eum artem medicam professum esse nonnulli tradidere, ita tamen, vt operae medicae studia rhetorica, poetica et philosophica adiungeret, quibus quidem quantum etiam indulserit, scripta eius tam reliqua quam deperditorum tituli et fragmenta abunde docent.

Opportunitatem, qua Antigono Gonatae primum innotuit Aratus, huic praebuisse videtur *Perfius* Stoicus, regis familiaris, cuius curae Acro Corinthus ab hoc erat commissa, et qui postea Athenis degit, vbi eum de rebus philosophicis differentem Aratus audiuit. Quem ab Antigono in Macedoniam arcessitum, vt nuptiis regis cum *Phila*, Seleuci Nicatoris filia, celebrandis interesset, Aratus cum comitatus esset, mox, in-

F f 3

certum

*) Theocrit. Idyll. VI. (cf. schol. ad vf. 1.) et VII. cf. schol. ad vf. 98 sq.

certum est vtrum carmine in nuptias oblato, an medica ope, an alia quadam ratione, tantam sibi regis benevolentiam acquisiuit, vt hic eum per reliquum vitae tempus non a se dimitteret. Erat autem Antigonus liberalissimus erga viros doctos omnino princeps, ipse praeclare literis imbutus easque promouendi cupidus, sustentans propterea magnis sumtibus in aula sua celeberrimorum tum temporis virorum doctorum sodalitium, vt ex eorum ingeniis et operibus oblectationem et doctrinam hauriret, dignissimus hac in re Ptolemaei Philadelphi aequalis aemulus. Quamdiu vixerit Aratus apud Antigonum, ignoramus; *) teste autem Suida in Macedonia obiit. Quod si verum est, oportet eius cineres postea in patriam delatos aut cenotaphium Solis ei exstructum esse; nam non solum Auctor vitae, ab *Isaaco Vossio* editae, Aratum Solis sepultum affirmat, sed ipse Pomponius Mela (I, 13.) iuxta Solos in paruo tumulo Arati poetae suo adhuc tempore exstitisse narrat monumentum *ideo referendum*, vt inquit, *quia ignotum, quam ob causam iacta in id saxa dissiliunt*. Ceterum in nummis quoque Solensium siue Pompeiopolitanorum effigiem Arati obseruare sibi nonnulli viri docti visi sunt. **)

Cele-

*) Secundum Auctorem Vitae ap. Iriarten (III.) Aratus etiam per aliquod tempus apud Antiochum, Seleuci filium, commemoratus est.

**) Vide *Gronovii* Thes. antiqq. graec. T. III. tab. d. et *Begeri* Thes. Brandenb. p. 265. vbi Aratus cum lyra pentachordo ac Musa. Arbitratus est *Is. Vossius* ad Pomp. Melam l. l. effigies nonnullas in nummis Pompeiopolitanorum, quas *Arati* esse volunt, etiam ad *Chrysi-ippum* referri posse.

Celeberrima exstant duo Arati carmina didactica in vnum quodammodo connexa, *Phaenomena* et *Diosemea*. Quae tamen antequam pluribus persequar, de reliquorum eius scriptorum et carminum, iam deperditorum, quotquot veteres meminere, titulis, argumentis et fragmentis agam. Debemus quidem Fabricii doctae industriae elenchum scriptorum Arati deperditorum, neque tamen satis plenum et accuratum, neque ipsa illorum fragmenta, quae supersunt, continentem,

Omnino triplicis argumenti fuere Arati scripta, *physici*, *astrologici* seu *astronomici*, *poetici*, *grammatici* et *critici*. Ad *primum* genus referenda videntur esse haec:

I. *Ανατομή*. Suidas v. *Αρατος*, et Eudocia.

II. *Ανθρωπογονία*. Suid. *Ανθρωπολογία*. Eudocia. Dubitare aliquis possit, an in hisce duobus titulis non sit error scripturae, et forsitan pro *Ανατομή* legendum sit *Ανατολή* siue *περὶ Ανατολῆς*, et pro *Ανθρωπογονία* apud Suidam siue *Ανθρωπολογία* apud Eudociam *Αστρολογία* siue *Αστροθεσία*. Nulla enim apud veteres de *Anatomia* et *Anthropologia* Arati mentio, quod saltem in tanta auctoris celebritate eo magis mirum, quo saepius cetera eius scripta commemorentur. Eiusmodi autem scripturae errores apud Suidam esse frequentissimos, satis notum est.

III. *Τὰ Ιατρικά*. *Ιατρικαὶ δυνάμεις*. Fuit carmen didacticum, similis argumenti cum Nicandri *The-riacis* et *Alexipharmacis*, versibus heroicis conscriptum. Laudatur ab Auctoribus *Vitarum* Arati apud Petauium

et Iriarten. Fragmentum eius attulit Pollux Onomaſt. II, 4. Λέγει δὲ πού καὶ Ἄρατος ἐν τοῖς Ἱατρικοῖς·

Ἦδη γάρ ποτ' ὅπως καρήατα πολλὰ μὲν αὐτῶς
Μεσσατῆς κορυφῆς μούνη συνέεργμενα γραμμῇ·

Πολλὰ δ' ἀρραφέες κεφαλαὶ πάγεν ἀνθρώποισι.

IV. Σύνθεσις εἰς Φαρμάκων θηριακῶν ἐπιτήδειαν. Respexerunt hoc opus Suidas, Eudocia, et Galenus de antidotis II, 7. Opp. T. II. p. 445. Forsitan fuit idem cum modo memorato, aut eius pars.

V. Οστολογία. Laudat Auctor Vitae apud Petavium. Quod si extitisse librum Arati, *Ανατομή* inscriptum, concesseris, hocce opus ad illum pertinuisse, conici potest. Verum etiam pro Οστολογία si quis legendum censuerit *Αστρολογία*, non aduersabor.

Secundo genere librorum Arati deperditorum *argumenti astronomici* continentur:

VI. Αστροικά. Tzetzes ad Hesiod. Erg. I. p. 6. ed. Heinf. Ἄρατος δὲ ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν Αστροικῶν τέσσαρας λέγει (Musas) Διὸς τοῦ αἰθέρος καὶ Πλουσίας νύμφης· Ἀρχὴν, Μελέτην, Θελξινόην καὶ Αοιδήν.

Hyginus Poet. Astron. II, 18. narrat, Aratum scripsisse, Pegasum Neptuni et Medusae Gorgonis esse filium. — Quod quoniam in Arati opere, ad nos translato, non exstat, in fragmenta retuli. Cf. Arati Phaen. v. 216 sq.

VII. Αστρολογία καὶ Αστροθεσία. Laudatur hoc opus tamquam Arati a Suida et Eudocia. Occurrunt quoque Αστροθεσίαι ζωδίων, non addito tamen auctoris nomine, in Codice Phaenomenorum Arati Vindobonensi, ab amicissimo Groddeck descripto. V. supra p.

380. Quodsi vere opus Arati fuerit olim hoc titulo, comprehendebat illud haud dubie varias fabulas, ad astra eorumque denominationem spectantes. Verum male puto eiusmodi opus Arato tributum esse. Docuit *Groddeckius*, Eratosthenis libellum *de Catasterismis* eundem esse cum *Ἀστροθεσίαις*, in codice Arati, supra memorato, obuiis. Igitur etiam probabile fit, sub opere, *Ἀστρολογία καὶ Ἀστροθεσία* inscripto, eundem *Eratosthenis* libellum *de Catasterismis* intelligendum esse, quem Arati Phaenomenis in codd. quibusdam adiectum aut praefixum, omisso auctoris nomine, perperam Grammatici Arato adscripserunt. Opinatus est b. *Mullerus*, designari nomine *Ἀστροθεσία* non singulare quoddam Arati opus, sed primam Phaenomenorum partem vsque ad vs. 450; in quo tamen ei non adstipulor.

VIII. *Κανών*. Achilles Tatius *Isagog.* in Arat. cap. 15. *Εν δὲ τῷ ἐπιγραφομένῳ αὐτοῦ (Arati) Κανόνι, τὸν περὶ αὐτῶν (ἀστρῶν) ποιούμενος λόγον, ἀρμονίαν τινὲ καὶ συμφωνίαν μουσικῇ τὰς κινήσεις αὐτῶν λέγει γεγονέναι.* Idem cap. 16. *Περὶ δὲ τῆς ἐναρμονίου κινήσεως αὐτῶν εἶπεν, ὡς ἔφην, Ἀρατος ἐν τῷ Κανόνι.* Patet ex his locis, opus Arati, *Κανών* inscriptum, minime fuisse idem cum *Ἀστροθεσίαις*, vt sibi persuasit Fabricius. Videtur potius in illo Aratus egisse de motu siderum omnino eiusque legibus. Monet quoque Achilles Tatius l. l. cap. 19. Aratum de *quinque planetis* plura in *Canone* scripsisse. Ceterum *Κανόνος κατὰ τομὴν* laudat Auctor Vitae Arati apud Iriarten.

IX. Περὶ ἀνατολῆς. Ανατολή. Auctor vitae apud Iriarten. Cf. quae supra ad titulum libri Aratei *Ανατομή* diximus. An illa inscriptione singulare opus Arateum denotetur, valde dubito; partem potius Phaenomenorum, ad ortus siderum spectantem, inde a vñ. 553. ita appellatam esse arbitror. Ceterum auctor vitae A. ap. Iriart. simul monet, tribui opus *περὶ ἀνατολῆς* a nonnullis non Arato, sed *Hegesianacti*.

Ad *tertium* genus librorum Arati deperditorum argumenti *poetici, grammatici et critici* pertinuerunt:

X. Ελεγείων liber. Macrob. Saturnal. V, 20. laudatis scriptoribus, qui *Gargaræ* mentionem fecerunt, *Arati etiam*, ait, *liber fertur elegion, in quo de Diotimo quodam poeta sic ait:*

Αἰάζω Διότιμον, ὃς ἐν πέτραισι κάθεται,

Γαργαρέων παισὶ Βῆτα καὶ Αλφα λέγων.

Legitur idem Arati distichon ap. Eustath. II. ζ. p. 978. 41. Steph. Byz. in *Γάργαρα* πόλις τῆς Τρωάδος, ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ τῆς Ἰδῆς. — ἐκεῖ δὲ Διότιμος ὁ Ἀδραμυττηνὸς ἐδίδασκε γράμματα, εἰς ὃν Ἀρατος εἶπεν· Αἰάζω..... Corrupte autem Stephanus habet versu 1: αἰάζω ὅτι μῶνον ὃς; sequenti versu cum Eustathio Παισὶ Γαργαρέων. Cf. *Brunckii Anal.* T. I. p. 253. et *Iacobs Animaduu.* in epigr. Anthol. gr. T. I. P. II. p. 170.

Ex eodem forsitan *Elegiarum* libro petatum est aliud epigramma, quod sub Arati nomine in Anthologia occurrit:

Αργεῖος Φιλοκλῆς Αργεὶ καλός· αἱ δὲ Κορίνθου
Στῆλαι, καὶ Μεγαρέων ταῦτ' ὁ βῶσι τάφοι·

Γέγραπται καὶ μέχρι λουτρῶν Ἀμφιαράου,
 Ὡς καλός. ἀλλ' ὀλίγοις γράμμασι λειπόμεθα.
 Τὰ δ' οὐ γὰρ πέτραι ἐπιμάρτυρες, ἀλλὰ Πριηνεὺς
 Αὐτὸς ἰδὼν· ἑτέρου δ' ἐστὶ περισσότερος.

Vid. *Brunckii Anal.* et *Iacobs Animaduu.* l. l. qui posterior vir doctissimus etiam de sensu huius epigrammatis, non satis perspicuo, pluribus disseruit.

Quae memorantur Arati *Epicedia* in *Cleombrotum* (Suid.); in fratrem *Myrin* (auct. Vit. ap. Petau.); nec non carmina in *Antigonum* (Suid.); in *Philen*, Antigoni regis coniugem (Suid. Eudoc.); in *Theopropium* (Suid. et Schol. Arat. v. 259. ubi est *Θεόπρομον*; sed *Θεόπροπον* legitur in schol. Odyss. Σ, 486. et in Eudociae Violeto. Cf. Villosion *Anecd.* T. II. p. 185.); in *Pausaniam* Macedonem, vtrum fuerint *libro elegiarum* comprehensa, an sigillatim exstiterint, iam dici nequit, nec multum interest, cum omnia perierint.

XI. Παίγνια. Suidas.

XII. Σπονδοφόροι, scil. λόγοι vel ὕμνοι. Suidas. Eudocia.

XIII. Ὕμνοι εἰς τὸν Πᾶνα. Suidas. Siue Ὕμνος. Auct. vit. Arat. ad Callimachi ed. Ern. T. I. p. 951. Eudocia.

XIV. Επιθυτικόν. Suidas. Eudocia.

XV. Ηθοποιίαι. Eudocia. Ηθοπονίαι. Suidas.

XVI. Τὰ κατὰ λεπτόν. Strabo X. p. 744. ed. Almelouen. de Gyaro agens inquit: Δηλοῖ δὲ ταῖς ἀπορίας αὐτῶν καὶ Ἀρατος ἐν τοῖς κατὰ λεπτόν.

Ω Λητοῖ, σὺ μένεις μὲν σιδηρεῖη Φολεγαάνδρῳ
 Δειλῇ, ἣ Γύαρον παρελεύσεαι αὐτίχ' ὁμοῖν.

Idem

Idem X. p. 742. Φολέγανδρος, ἣν Ἀρατος σιδηρεῖην ἰνομάζει διὰ τὴν τραχύτητα. Auctor Vitae Arati apud Petauium tradit, scripsisse Aratum κατὰ λεπτὸν ἄλλα, quod interpretantur *alia quaedam minuta*; recte quidem, vt opinor. If. Casaubonus Lectt. Theocrit. cap. IV. extr. idem esse ait Aratea κατὰ λεπτὸν et Callimachi ῥήσεις λεπτάς.

XVII. Διέξωσις Οδυσσεΐας (et Iliadis). Auctor Vitae Arati ap. Petau.

XVIII. Περὶ Ὁμήρου καὶ Ἰλιάδος. Auct. Vit. ap. Petau.

XIX. Σκυθικός. Auct. Vit. ap. Petau.

XX. *Epistolae*. Suidas et Auct. Vit. Arat. ap. Petau. Epistola Arati ad *Zenonem* Stoicum laudatur in Arati vita ad calc. Callimachi ed. Ern. T. I. p. 591. et ap. Iriarten. Adscribam de epistolis, Arato suppositis, *Bentleii* iudicium Diff. de ep. Phalar. p. 80.

„Quinque tantum epistolae nunc extant, quae *Euripidi* attribuuntur; sed sine dubio plures antea fuerunt, vt vidimus, non omnes nos habere *Xenophontis* epistolas. Non tam sterile ingenium Sophistae existimandum, vt quinque tantum epistolis exhaustum omnino esset. Scimus, cui has epistolas acceptas referre debeamus. Qui scripsit librum περὶ κατεψευσμένης ιστορίας, *Apollonides*, *Sabirium* quendam, *Pollonem* (Σαβίριος Πόλλων) ait, eas confinxisse, eundem illum, qui *Arati* epistolas adulterauerit. Tradit hoc scriptor Vitae Arati, non indoctus auctor, qui quod ad has *Euripidis* attinet, ei non contradicit, quod vero ad illas *Arati*, omnes, ait, spreta *Apollonidae* sententia veras existi-

existimasse. Equidem de eo, quod numquam vidi iudicare non possum; neque enim Epistolas Arati nunc habemus. Si vero his Tragici nostri meliores non sunt, inuitis omnibus etiam, Apollonidae sententiam amplector, ac vellem, iste liber eius superesset! Opinari, ratione nominis, *Sabirium* hunc *Pollonem* fuisse Romanum; sed neque familiam *Sabiriam*, neque cognomen *Pollo*, inuenio. Quid si legamus *Sabinius* aut *Sabidius Pollio*?

Non amo te, Sabidi; nec possum dicere, quare. Si iste *Sabidius* apud Martialem epistolâs nostras confixit, etsi nullam potuit poeta, tamen optimam ego rationem reddere possum, quare eum non amem — Ceterum male legitur apud Auct. Vit. ap. Petau. *Apollonides Cepheus*. Legendum est, monente eodem Bentleio, *Apollonides Nicaenus* (Νικαεύς).

XXI. Apud Eustath. ad Odyss. Σ, p. 1209. ed. Basil. laudatur Ἀραρος; sed ibi Ἀρατος reponendum censet Cuperus; proinde locum describam, licet Cupero non adsentiar: Ἀραρος δὲ, ἀρέσκειται καλεῖσθαι Θηρικλειον, παρὰ τὸν σκευαστὴν κεραμέα Θηρικλῆν τὸν Κορίνθιον. Γράφει οὖν οὕτως· ὦ γαῖα κεραμίτι, σε Θηρικλῆς ποτ' ἔτευξε, κοίλης λαγόνος εὐρύνας βάθος· κ. τ. λ.

XXII. Suidas. Χειμῶν ὀρνιθίας. Ἐπὶ τῆς γῆς ὄρνεα στρωννοὺς ὑπὸ τῆς ψυχρᾶς πνοῆς· τοῦτ' ἐστὶν ὁ σφοδρὸς, ἐν ᾧ καὶ τὰ ὄρνεα φθείρεται. Λέγεται δὲ καὶ ἄνεμος ὀρνιθίας. ἢ ὅτι τὰ ὄρνεα ταῦτα χειμῶνος φαίνεται, ὥς Ἀρατος φησί. Interpretes ad Suidam Arati locum ex Diosemeis non laudant; nec equidem in his reperi, quod

quod verbis Arati, a Suida citatis, congruat; videntur igitur haec ex libro aliquo Arati deperdito deprompta esse.

Iam progredior ad carmina Arati, *Φαινόμενα* et *Διοσημεῖα* inscripta, quibus ille nominis famam et poeticae virtutis suae laudem haud vulgarem apud aequales et posteros sibi comparauit. Nonnulli tam veterum quam recentiorum duo illo carmina iunxerunt, quasi vnum conficerent; forsitan propterea, quod Aratus ex Solis et Lunae nec non ex Zodiaci siderum relationibus ad terram potissima tempestatum signa praenuntia petierit. Sunt tamen carmina argumenti plane diuersi et haud dubie diuersis temporibus facta, quod iam ex Diosemeorum initio abunde satis apparet, cum Phaenomenis minime cohaerenti. Diserte quoque a Phaenomenis Diosemea distinxerunt doctissimi Arati interpretes graeci et alii*). Quodsi praeterea causas et fontes vtriusque carminis spectauerimus, videbimus mox, fuisse vniuscuiusque aliam causam aliosque fontes; vnde etiam probabile sit, ea non deinceps ab auctore condita esse. Interea cum semel ob argumenti affinitatem Phaenomenis Diosemea addi coepissent, facile est intellectu, qui factum sit, vt postea non separarentur, et interpretes Phaenome-

*) Schol. ad Diosem. init: *ἔρχεται Αρατος ἐπὶ ἄλλο βιβλίον σφύδρα βιωφελές, ὃ καλεῖται Διοσημεῖα.* Schol. Aristoph. ad Pacem v. 1086. Vitruu. IX, 1. et Suidas. Commentati sunt multo plures ex Arati interpretibus graecis antiquioribus in Phaenomena, quam in Diosemea; nequaquam igitur duo haec carmina pro vno a proximis poetae aetati interpretibus, adeoque etiam ab ipso poeta, habita sunt.

menorum tam graeci quam latini Diosmea velut prioris carminis alteram partem siue appendicem praelegerent, verterent et explicarent. E codicibus Arati manu exaratis, quos hodie tenemus, quantum equidem scio, non reperitur Phaenomena vel Diosmea sola, omisso altero carmine, exhibens; iuncta itaque Phaenomena et Diosmea iam ab antiquioribus interpretibus ad recentiores translata sunt.

Causam *Phaenomenorum* Arato dedisse *Antigonum Gonatam*, apud quem, vt supra traditum est, poeta maximam vitae partem degit, fama fert antiqua, probabilitate haud destituta. Placuit poetis illius aetatis imitari Homerum praecipue et Hesiodum, eoque libentius versati sunt in argumento quodam docto ad exemplum Hesiodi poetice exprimendo, quo promptior et frequentior inde enasceretur illis opportunitas non solum indolem poeticam ostendendi, sed etiam exquisitam et elegantem doctrinam. Hinc orta sunt carmina didactica Pseud Orphei, Nicandri, Arati, multaque alia, quae temporis iniuria perierunt, praeter ingenium poeticum auctorum suorum variam multiplicemque eruditionem testantia. Videtur itaque sibi suasore Antigono rege Aratus selegisse Astronomiam, in qua poetice tradenda ingenium exerceret, quemadmodum Pseud Orpheus *Lithica*, Nicander *Theriaca*, et alii tum temporis poetae alia argumenta ex doctrinarum artiumque a viris doctis adhuc excultarum cyclo petita poetice exornandi consilium inierunt. Opus erat vtique Arato ad carmina astronomici argumenti condenda rei astronomicae quadam peritia; minime enim ab eo describi poterant Solis ac Lunae conuersiones meatusque, siderum loca,
figu.

figurae, ortus et occasus, singulae denique stellae, o quibus composita fingebantur sidera, nisi, antequam ad descriptionem harum rerum poeticam se accingeret, cognitionem sphaerae astronomicae consilio suo idoneam habuisset, cum mythi astronomici generis, quos etiam astronomicae scientiae ignarus scire et tractare poterat, in descriptione sphaerae caelestis singulorumque siderum ornatui tantum poetico inseruient ipsamque illam descriptionem parum aut nihil iuarent. Hausisse Aratum Astronomiae scientiam, qualemcunque habuerit, praecipue ex *Eudoxi* Cnidii libro, cui titulus erat *Ἑνοπτρον*, *speculum*, antiquissimi et doctissimi eius interpretes, imprimis *Hipparchus* Bithynus, affirmant. An verum sit, in epistolis, olim sub Arati nomine circumferri solitis, traditum et ab auctore Vitae Arati, a Nicetio et Petauio editae, repetitum, Antigoni iussisse Aratum Eudoxi librum, prosa oratione scriptum, metro condere atque ita *Eudoxum ἑνδοξότερον* reddere, nostra parum refert. Licet interim de fide narratiunculae huius dubitare, quoniam *Eudoxi* in Phaenomenis suis plane nullam mentionem Aratus iniecit, quam tamen poetam fecisse suspicari possumus, si Phaenomena quodam modo in honorem *Eudoxi* condita essent. Prorsus autem absurdum Grammaticorum commentum redolet alia narratiuncula, a Vitae, scholiis graecis in Aratum praefixae, Auctore iam refutata, Nicandrum et Aratum, quasi per iocum certantes, vter eorum res sibi incognitas, saltem non ex rationibus suis satis perspectas, optimis versibus describeret, illum huic Theriaca, hunc illi Phaenomena describenda proposuisse, postea vero, cum de victoria anceps esset iudicium

cium, vtrumque poetam carmen alterius sibi vindicasse; adeoque, quod inde colligi possit, Phaenomena Nicandro, Theriaca Arato deberi. Etiam si enim Nicander non fuisset Arato iunior, ita vt cum hoc certare non potuerit, constat tamen Hipparchi testimonio, Aratum Astronomiae non omnino ignarum aut incuriosum fuisse, sed potius antiquiorum et aequalium Astronomorum scripta, praesertim Eudoxi, diligentissime consuluisse. Quod Cicero dixit, *Aratum, hominem ignarum Astrologiae, ornatissimis atque optimis versibus de caelo et stellis scripisse*, eatenus tantum verum est, quod Aratus sphaeram astronomicam, a se versibus exhibitam, non ex propria obseruatione, sed ex aliorum, in his maxime Eudoxi, descriptionibus cognouerit, quemadmodum ipsius Ciceronis astronomica scientia, qua in libris suis haud raro gloriatur, non ex proprio caeli et siderum studio, sed ex Arati potissimum carmine deriuata fuit *). Quod si poeta noster rei astronomicae omnino imperitus fuisset, continuisset se haud dubie in contexendis et enarrandis mythis astronomicis, nec tam accuratam nobis dedisset sphaerae caelestis imaginem, vt vel doctissimi et peritissimi antiquiores Astronomi dignam eam putarent, quam iuuenum coronae exponerent et vberimis commentariis dilucidarent, quamuis reprehenderint subinde, in quibus ex sententia sua poeta a vero aberrauerit; qui tamen huius errores etiam ex Astronomiae conditione, qualis Arati aetate fuit, fluere potuerunt.

Refe-

*) Hipparch. ad Arat. lib. I. in Patau. Vranolog. p. 172.

E. τῇ γὰρ Εὐδόξου συντάξει κατακολουθήσας (Αρα-
Vol. II. G g τοις)

Referuntur ab antiquis scriptoribus ad *Eudoxum* duo opera de phaenomenis caelestibus, in paucis tantum a se inuicem discrepantia, alterum *Ἑνοπτρον*, alterum *Φαινόμενα* inscriptum, e quibus alii veteres illud, alii hoc potissimum Aratum secutum esse contenderunt *). Quidnam eorum vere potissimum secutus fuerit poeta, ut pronuntiemus, non est necesse, cum Hipparchus, qui Arati carmina cum Eudoxi scriptis diligentissime contulit, nos poetam Eudoxi utrumque de phaenomenis caelestibus opus in usum suum conuertisse docuerit, atque insuper operis utriusque idem esset argumentum. Sic Aratus, cum descriptionem ortus Persei in utroque Eudoxi opere animaduerneret diuersam, incertus, utram sequi se oporteret, dubiam esse eam et liti obnoxiam expressis verbis addidit **). Ipsum quoque clima, ad quod

τος) τὰ Φαινόμενα γέγραφεν, ἀλλ' οὐ κατ' ἰδίαν παρατηρήσας.

*) Hipparch. l. l. p. 173 C. Φέρεται δὲ εἰς Εὐδόξον βιβλία περὶ τῶν Φαινομένων σύμφωνα κατὰ πάντα σχεδὸν ἀλλήλοις πλην ὀλίγων σφόδρα. Τὸ μὲν οὖν ἐν αὐτῶν ἐπιγράφεται Ἑνοπτρον, τὸ δὲ ἕτερον Φαινόμενα, πρὸς τὰ Φαινόμενα δὲ τὴν ποίησιν συντέταχεν.

**) Hipparch. l. l. lib. II. p. 227. D. ἐν πᾶσιν οὖν σχεδὸν τοῖς περὶ τὰς ἀνατολὰς τῶν ἄστρον συμφωνούντων ἀλλήλοις τῶν δύο συνταγμάτων (Eudoxi), περὶ δὲ τοῦ Περσέως διαφόρου τῆς ἀναγραφῆς οὔσης, εὐλόγως ὁ Αρατος διαπορῶν, ποῖα τις κατακολουθήσει ἀποφάσει, ἀμφήριστόν φησιν εἶναι καὶ δισταζόμενον κ. τ. λ. Possunt ex Hipparchi in Aratum commentario similia argumenta plura afferri, quod Aratus utrumque Eudoxi opus inspexerit.

quod phaenomena accommodauit, Aratus ab Eudoxo mutuatus est *). Notandum autem, Eudoxum varia paraepgmata, nec vnus loci confecisse, quae quidem nonnumquam Aratus, in hoc Astronomiae non satis peritus, miscuit ac inter se confudit; id quod obseruatum a Grotio non satis recte ab eodem inde explicatum est, quod Aratus ex diuersorum Astronomorum libris diuersorum climatum obseruationes in carmen suum transtulerit. Quosnam astronomicos scriptores praeter Eudoxum euoluerit Aratus, iam ignoramus. Salmasii opinionem (ad Solin. p. 822.), omnino non Eudoxum, sed *Phainum* vel *Metonem* fuisse, cuius vestigiis institerit Aratus, refellit Petauius in auctario operis, de doctrina temporum (VI, 9). Probari tamen etiam nequit ab altera parte, Aratum praeter Eudoxum veterum Astronomorum consuluisse neminem, praesertim cum ille, quod Hipparchus monuit, saepius cum Eudoxo non conspiraret, vix quidem propria caeli obseruatione fretus, sed aliorum Astronomorum opinionibus assentiens. Commemorantur quoque plura Arati opera astronomici argumenti neque credibile est, cum in his omnibus a solo Eudoxo pependisse. Quod

G g 2

tamen

*) Hipparch. l. l. p. 177. E. Χαρις δὲ τούτων καὶ τὸ πλῆμα τοῦ κόσμου τῷ Εὐδόξῳ ὑποτίθεται ὁ Αῤατος. Καὶ γὰρ ὁ Εὐδόξος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Ἑνοπτρον τὸν τροπικὸν τέμνει θάψι Φησιν οὕτως, ὥστε λόγον ἔχειν τὰ τμήματα πρὸς ἀλλήλα τὸν αὐτὸν, οἷον ἔχει τὰ εἰς πρὸς τὰ γ'. cf. Schol. Arat. Phaenom. vi. 498. Tatii Illog. c. 35, Grot. not. ad Arat. p. 10, Petau. de doct. temp. auctar. III, 5.

tamen vtut fuerit, cum Arati in Astronomia duces praeter Eudoxum ignoremus, longius in hoc commorari nihil iuuat. Mythorum astronomicorum, ab Arato suis caeli et fiderum descriptionibus intertextorum, certe plures et varii fuere fontes; nam Eudoxus in libris suis mythos astronomicos vix attigerat. Enimuero de his quoque fontibus non satis constat. Depromsit poeta plures mythos ex Homeri et Hesiodi carminibus; alios ex aliis poetis et scriptoribus graecis; alios ex religionibus et graecis et Aegyptiacis: alios ex traditione vulgari; an vnum alterumue ipse primus adinuerit, affirmare non ausim. Maxima mythorum astronomicorum pars iam diu ante Aratum erat inuenta et a poetis tractata, ipsa Astronomia, cum praesertim apud Aegyptios symbolis et hieroglyphis esset involuta stellarumque congeries ad figuras quasdam revocaret, quo facilius designari possent et discerni, eiusmodi fictionibus mythicis lusibusque poeticis occasionem suppeditante. Auxerunt postea aut mutarunt et ad varia consilia sua inflexerunt hosce mythos, a primis Astronomis Aegyptiacis et ab antiquissimis poetis graecis inuentos, seriores Astronomi et poetae, in his etiam Aratus et qui eum secuti sunt.

De ordine, quo Aratus phaenomena caelestia descripsit, nihil dicam, cum is tum ex ipso carmine, si quis simul tabulas, editioni huic annexas, hemisphaeria exhibentes, inspexerit, facile eluceat, tum in *hypothesi*, textui Phaenomenorum praemissa, satis clare expositus sit. Prorsus alia est quaestio longeque difficilior de totius

tius sphaerae astronomicae, qualem Aratus sibi cogitavit et poetice efformare studuit, ratione et veritate. Maximus est iam inter antiquiores Arati interpretes graecos dissensus partim de ipsa sphaerae Arateae constitutione, partim quatenus ea sit iusta et apta et veritati consentiens. Fuere, qui sphaeram Arateam reprehenderent et corrigerent, alii, qui tuerentur. Non poterat autem lis dirimi, cum ipse Aratus non secundum proprium caeli siderumque intuitum carmen suum condiderit, neque sphaeram astronomicam, arte confectam, descripserit, sed totum carminis argumentum ex Eudoxi aliorumque scriptorum veterum astronomicorum hauserit libris, idque argumentum non tamquam Astronomus, verum tamquam poeta tractauerit; unde etiam euenit, de quo Leontius Mechanicus in libello *de sphaera Aratea* conqueritur, quod sphaerae antiquae, ad rationes astronomicas confectae, in paucissimis cum Phaenomenis Arati congruerent. Habuit Aratus sphaerae astronomicae notionem vniuersalem tantum, adeoque vagam nec satis definitam; immo videtur sibi quodammodo hanc sphaeram finxisse ad normam quidem Eudoxi, non rite tamen perspectam; neque ideo fieri poterat, vt Phaenomena Aratea in omnibus essent veris rationibus astronomicis consentanea. Quod si igitur vituperarunt veteres Astronomi Aratum propter errores, in descriptione sphaerae commissos, fecerunt hoc quidem saepius recte secundum rationes astronomicas; iniuste tamen, si Aratum tamquam poetam consideraueris, astronomicas notiones et imagines mythice et poetice in vniuersum exor-

nantem. Praeterea accedunt alia, quae omnino iudicia veterum de sphaera Aratea efficere debuerunt diuersa et sibi repugnantia, absque culpa ipsius Arati. Accommodata est sphaera Aratea, singulorumque siderum, ortus et occasus eorum descriptio ad clima Thraciae, vbi cum Eudoxo vixit; non semper autem climatis huius rationem habuerunt veteres Arati interpretes, sub alio climate degentes; reprehenderunt itaque Arati sphaeram vt erroneam, non quod re vera, respectu ad Thraciae clima habito, erronea esset, sed quod ad clima, sub quo vixere interpretes isti, non quadraret. Quare etiam non defuere, qui eiusmodi de sphaera Aratea iudicia tamquam falsa et iniqua improbarent. Porro minime conspirarunt ipsi veteres Astronomi, tam ante, quam post Aratum florentes, de formarum caelestium origine, conditione, nominibus, situ, relatione ad alias, deque singulis stellis, ad hanc vel illam formam pertinentibus. Iam qui non Eudoxum, sed alios secuti sunt, iis quoque Arateam sphaeram displicere necesse fuit; vnde iterum causa de sphaerae Aratae modo falsitate modo veritate disceptandi enata est. Patet ex his omnibus, tum demum de Arati sphaera singulisque eius siderum descriptionibus iudicium recte ferri posse, si eum tamquam poetam consideraueris, cui non animus erat, sphaeram astronomicam in gratiam Astronomorum exhibere, sed potius viuidam et poeticam caeli siderumque inaginem ad delectationem vulgi magis quam ad vsum in communi vitâ compositum, et qui in imaginibus astronomicis constituendis Eudoxum potissimum sequebatur,

batur, de veritate ceteroquin sphaerae suae non semper anxie sollicitus.

De fontibus *Diosmeorum* Arati in notis ad hoc carmen, primo volumini huius editionis insertis, plura a me monita sunt. Mutuatus est poeta pleraque ex Hesiodo, ex Aristotelis Meteorologicis et Theophrasti de signis ventorum opere, nonnulla ad verbum, pauca ex aliis scriptoribus, aut ex propria observatione adiecit.

Poeticam Arati virtutem, qualem in Phaenomenis et Diosmeis ostendit, alii nimis extulerunt laudibus, aliis nimis inique attenuarunt *). Non est quidem, quod vituperes Ovidianum illud: *cum Sole et Luna semper Aratus erit* **), cum esset in antiquitate et adhuc sit Aratus solus, qui sphaeram astronomicam poetice exornauerit, adeoque mirationem excitare non debeat, quod carmen eius, si non ab omni parte perfectum, saltem summa arte elaboratum et elatum, Ovidius haud peritūrum esse vaticinatus sit. Neque tamen propterea assentiendum est aliis, Aratum plenis buccis laudantibus, ut Maximo Tyrio, eum ποιητὴν οὐδὲν ἀδοξότερον τοῦ Ὀμήρου praedicanti. Magnopere Arati carmen inprimis apud ecclesiae patres commendavit, quod Paullus Apostolus, eius po-

G g 4

pula

*) V. iudicia veterum de Arato ap. Barthium Aduers. I. 15.
cf. Fabric. Bibl. gr. lib. III. cap. 18. p. 453.

**) Ouid. lib. amor. I, 15.

pularis, hemistichion ex Phaenomenis τοῦ γὰρ καὶ γένος ἔσμεν citauerit; quo tamen poeticum Arati meritum non probari in promptu est. Insignis est utique in carminibus Arateis ars, qua formae caelestes deinceps descriptae sunt; delectat harum descriptionum ordo simul et varietas; ornatae sunt illae mythis, non oneratae; et quod puritatem, simplicitatem, elegantiam graeci sermonis attinet, vix reperiās, quem cum Arateo compares. Optime de poeta nostro iudicauit Quinctilianus: *Materia Arati, inquit, motu caret, ut in qua nulla varietas, nullus affectus, nulla persona, nulla cuiusquam sit oratio. Quid potuisset, in Virginis fabula expressit; in reliquis id, quod voluit. Sufficit tamen operi, cui se credidit parem. Qui Arati laudibus nimis detraxerunt, maxime recentiores viri docti, non satis perspexisse videntur, quid ille in carmine didactico talis argumenti, quale tractandum sibi elegit, praestare potuerit.*

Cum Aratus esset primus, qui Phaenomena et Dioscorica versibus promiserat tam egregiis et ornatis, ut difficile videretur eum in hoc genere superare; praeterea cum argumentum tractasset cognitu iucundissimum et ad communem vitam vtilissimum; mox a Graecis Romanisque carmina eius didactica in eorum numerum relata sunt, quae a quouis homine docto et polito legi oportebat. Hinc etiam certarunt in antiquitate doctissimi viri commentariis ea illustrare. Memorantur haud pauci Arati interpretes ad calcem commentarii isagogici, quem a Victorio editum sub titulo Ἑρμηνεύσεως,

ἐν ἄλλω Ἰππάρχου, εἰς τὰ Ἀράτου Φαινόμενα, (licet nec Eratosthenis, nec Hipparchi esse constet) repetiit. Petavius in Vranolog. p. 256; e quibus tamen plures falso aut improprie Arati interpretibus accensentur. Afferuntur tamquam Arati interpretes nonnulli scriptores, Arato antiquiores, ut Thales, Parmenides, Hermippus, quoniam de astris scripsere; alii laudantur, qui, libris suis phaenomena coelestia omnino describentes, aut singula argumenta quaedam astronomica tractantes, carminibus Arateis lucem attulere, ut Cleopatrae, Sminthes s. Mynthes, Hegesianax, Alexander Aetolus, Alexander Ephesius, Alexander Lycaites, Aristarchus Samius, Geminus Rhodius, Artemidorus, Eratosthenes, alii. Plurimorum etiam scriptorum, in recensu illo interpretum Arati memoratorum, commentaria deperdita sunt, praeterquam quod passim in scholiis ad Aratum, sub Theonis Alexandrini nomine hodie exstantibus, ex iis fragmenta reperiuntur. De interpretibus Arati, quorum opera ad nos peruenere, nec non de conditione et auctoribus scholiorum graecorum ad Aratum, in codd. mstis adhuc seruatis, pauca dicam.

I. *Hipparchus*, Nicaea in Bithynia oriundus, floruit Ol. CLIV — CLXIII, fuitque adeo centum fere annis Arato iunior. Exstant hodie eius βιβλία γ' τῶν Ἀράτου καὶ Εὐδόξου Φαινομένων ἐξηγήσεων (Enarrationum ad Arati et Eudoxi Phaenomena libri III.), graece primum editi a Petro Victorio Florent. 1567. fol. tum graece et latine cum Dionysii Petauii versione in Vra-

nolog. (Parif. 1630. fol.) p. 171. *). Castigauit in hoc opere Hipparchus Eudoxi, et qui, vt supra diximus, in omnibus fere Eudoxum secutus est, Arati, nec non *Attali* Rhodii, Grammatici, qui in Aratum commentaria, hodie deperdita, ediderat, errores, in doctrina ἀπλανῶν admissos, circa culminationes, coortus ac cooccafus astrorum. Inscriptum est Hipparchi ὄpus *Aeschrioni*, haud dubie Mitylenaeo, cuius Tzetzes hist. II. 198. meminit, et qui ἔπη et ἰάμβους composuerat.

II. *Achilles Tatius*, Alexandrinus. Edidit huius Isagogen in Arati Phaenomena ex libro περὶ τοῦ παντός post Hipparchi opus modo memoratum P. Victorius et denuo recudi curauit in Vranologio (p. 121.). Dionysius Petauius. Agitur in hoc opere de Vniuerso, de rerum principio, de rerum omnium constitutione, de natura caeli et de sphaera astronomica.

III. Superfunt duo in Aratum commentarii seu introductiones, de quorum auctoribus non constat, editi quoque a Victorio et Petauio in Vranol. p. 256. et 268. Alter incipiens: τὴν μὲν δεῖξιν τῶν Φαινομένων, et falso Eratostheni vel Hipparcho tributus, breuem continet sphaerae astronomicae expositionem; alter, cum Vita Arati praemissa supra a nobis repetitus, est in-

*) In bibliotheca Ducali Vinariensi habetur editio operis Hipparchi ad Arati Phaenomena Florent. 1567, cui emendationes adscripsit *Iosephus Scaliger*. Edidit eas *d'Ansse de Villoison* in Epist. Vinar. Tiguri 1783. 4. Contulit Villoisonus libellum cum Petauii editione.

inchoatus tantum, et versatur maxime in Arati sermone poetico explicando.

IV. *Leontius Mechanicus*, quem post Claudium Ptolemaeum vixisse ex eo colligere licet, quod sphaeras caelestes sua aetate testatur non solum ab Arati, sed etiam a Ptolemaei descriptione dissidere. Habemus eius libellum *περὶ κατασκευῆς Ἀρατείας σφαιρας* vulgo scholiis graecis in Aratum praefigi aut addi solitum, et a nobis quoque Vol. I. p. 257. receptum. Scripsit Leontius hunc libellum in gratiam *Theodori*, familiaris sui, quocum antea mechanicas artes se exercuisse ait. Quisnam fuerit hic Theodorus, vtrum *Theodorus Mechanicus*, cui Proclus librum de prouidentia et fato inscripsit, an *Theodorus* paullo iunior ἐπὶ σοφίᾳ τῇ καλουμένῃ μηχανικῇ λόγιος, cuius ope Romani sub Iustiano Imp. aduersus Chosroen in obsidione Darae ciuitatis (Procop. de bello Pers. II, 13. p. 121.) vsi sunt, vix ad liquidum perducī poterit. Meminit quoque Leontius, se eiusmodi sphaeram Arateam, qualem desiderabat Theodorus, iam construxisse *Elpidio* scholastico, ἀνδρὶ ἀξιολόγῳ ὁμοῦ καὶ φιλομαθεῖ, forsitan eidem eum Elpidio Patricio, qui postea a Mauritio legatus missus est ad Chaganum, Auarum regem, teste Cedreno et aliis.

V. Leguntur in codd. mss. et editionibus Arati Scholia graeca tam ad Phaenomena quam ad Diosemea sub *Theonis*, Alexandrini Grammatici, nomine, quae tamen non a Theone, saltem non ab hoc solo profecta esse, iam dudum inter viros doctos constitit. Non solum in Scholiis, quemadmodum in editionibus, hanc nostram
prae-

praecedentibus, leguntur, eadem saepe iterantur, sed etiam occurrunt frequenter sententiae et interpretationes sibi repugnantes, omninoque scholia ita comparata sunt, ut diuersis temporibus a diuersis hominibus ex antiquioribus ad Aratum commentariis aliisque libris temere congesta esse primo statim intuitu in oculos incurrat. Accedit, quod in vnoquoque fere Arati codice alia scholia, quae in caeteris desunt, aut aliter constituta et expressa reperiuntur; ut vel ex collatione scholiorum ad Aratum in cod. Mosquensi, quae in volumine primo integra lectoribus propinaui, cum iam antea vulgatis scholiis apparebit *). Fundus scholiorum, ut ita dicam, quae hodie habemus, videtur *Eratostheni* deberi, cui postea alii et *Theon* quoque sua superstruxerunt; nam libellus Eratosthenis περί Καταστερισμῶν, qui sigillatim circumfertur et nuper a doctissimo viro *Schaubach* denuo editus est, in plurimis cum scholiis ad Aratum conspirat, ita, ut e scholiis Eratosthenis ad Aratum, modo in breuius contractis, modo interpolatis, enatus esse iure dicatur **).

Arati carmina, quemadmodum apud Graecos, ita, literis graecis ad Romanos transeuntibus, apud hos quoque amatores plurimos nec non interpretes latinos sibi conciliarunt. Eminent inter eos, qui Aratum latinis versibus exprimerent, ceteros insuper aetate antecedens, *Cicero*, hac opera potissimum etiam inter poetas latinos

no.

*) Cf. supra Epistolam *Groddeckii* de codd. Arati Vindobonensibus p. 381.

**) v. *Heynii* Epist. ad *Schaubachium* edit. *Catasterismorum* Eratosthenis praefixam p. XIII.

nomen adeptus. Dolendum est maxime, quod Cicero-
nis versio Arateorum carminum non integra seruata sit;
extat tamen praeter breuiora quaedam fragmentum sat
prolixum, e quo totius versionis pretium aestimare licet.
Confecit hanc versionem Cicero, quod ipse testatur,
perquam adolescentulus; prodit quoque ea per se iuue-
nilem ingenii vigorem, nec minus doctam et subactam
graeci sermonis poetici scientiam, simulque studium
acerrimum patrium sermonem latinum, tum a poetis
parum adhuc tractatum et excultum, ad graeci sermo-
nis perfectionem, quantum fieri posset, euehendi.

Meliori cum fortuna, quam Cicero, nouam Arati
versionem poeticam suscepit *Germanicus Caesar*, nobi-
lissimus ille domus Augustae heros, egregiis virtutibus
et meritis ciuilibus, rebusque in bellis Romani Imperii
cum Germanis gestis adeo insignis, vt laurea poetica,
quam Arateis latine reddendis acquirere allaborauit, fa-
cile carere potuisse videatur. Dubitarunt quidam, an
Germanicus Caesar vere carminum Arateorum, ipsi tri-
butorum, auctor fuerit; verum optimum poetam Ger-
manicum fuisse, Ouidius testatus est; igitur etiam car-
mina Aratea condere potuit et haud dubie condidit,
cum reliquorum principum Augustae domus noscamus
nullum, quem eorum auctorem fuisse maiori cum pro-
babilitate dicere possis; nam *Iulium Caesarem* Aratum
vertisse, quod Suidas et Iulius Firmicus tradiderunt, est
error in nomine; et sententia *Rutgerfii* (Var. Lectt. lib.
III. p. 276.), qui carmina Aratea non Germanico, sed
Domitiano vindicare voluit, non minus explodenda est,
vtpote orta ex errore librarii cuiusdam in vetusto co-
dice,

dice, a *Petro Burmanno* inspecto, illa carmina ad *Claudium Caesarem* referentis. Diserte Germanicum Caesarem Arateorum auctorem pronuntiat Hieronymus ad Titum cap. I. 155. et Lactantius Instit. lib. I. cap. 21. alique plures grauiissimi scriptores.

Monendum autem est primo, Germanicum *Sola Arati Phaenomena* poetice expressisse; nam quae habemus *Prognosticorum* Germanici fragmenta, sunt ea non ex Arati Diosemeis translata et diuersi omnino argumenti ab eo, quod Aratus in Diosemeis persecutus est. In Prognosticis Germanicus exposuit Planetarum naturam et signorum Zodiaci inter se relationem et coniunctas vires. Materiem forsitan ab aliis Astronomis graecis desumpsit. Indicauit etiam Prognostica tamquam peculiare opus in fine primae partis Phaenomenorum vs. 441.

Hoc opus arcanis si credam post modo Musis,

Tempus et ipse labor, patiantur fata, docebit.

Deinde in Phaenomenorum Arateorum versione Germanicus non semper ad verbum Aratum expressit. Prooemium praemisit de suo; fabulas, Arato intactas, attigit leuiter, v. c. de Arctophylace, de Auriga; plura, ab Arato non bene disposita, in meliorem ordinem redegit; aliquoties etiam Aratum ex aliorum Astronomorum disciplina correxit. Aratus v. c. Draconem ait premi dextro Nixi pede; Germanicus posuit laeuum; Aratus humanas Centauri partes ait esse sub Scorpio, equinas sub Chelis; Germanicus melius sub Virgine equinas, sub Chelis humanas collocauit. Plurima eiusmodi exempla correcti a Germanico Arati in notis Grotii sparsa

sparsa sunt. Ceterum dictio Germanici poetica, quamvis ille passim archaismum sectatus sit, longe est viuidior et elegantior Ciceroniana, et prodit omnino poetam Virgilii et Horatii aequalem. Meminisse etiam nos oportet, carmina Germanici corruptissima ad nos peruenisse, et vix vnquam illis natium nitorem suum restitutum iri.

Vti in Aratum Graeci, ita quoque in Germanici Aratea latine commentati sunt iam antiquioribus temporibus viri docti plures. Scripserat Commentarium in Germanici Aratea *Nigidius Figulus*, ex quo Fragmenta collegit Rutgerius Var. Lectt. Lib. II. p. 276. sq. Alius exstat vetus Commentarius sub nomine *Scholiasae Germanici*, quem et ego in hac editione textui adiungendum curavi. Est ille a diuersis hominibus e pluribus antiquioribus Graecorum in Aratum commentariis, sicut scholia ad Aratum graeca, conflatus absque vlllo ordine; quare etiam eadem saepius repetuntur; afferuntur sibi contraria; et sermo est tam barbarus, incoinctus et vitiosus, vt totus hic commentarius non veteris latini scriptoris operi, sed pueruli nostrae aetatis exercitio styli latini similis videatur. Arbitror equidem, doctos Grammaticos latinos olim Germanici Aratea discipulorum coetui explicasse, et scholia, quae hodie tenemus, esse dictata, a discipulis calamo excepta; ita sermo factus est tam incohaerens et parum latinus. Scholiis vnus Grammatici latini addita et intermixta postea sunt alia, vnde repugnantiae ortae sunt. Leguntur etiam scholia ad Germanicum in vnoquoque cod. mss. diuersa. Vide praef.

Conatibus Ciceronis et Germanici in vertendis carminibus Arateis successit novus *Rufi Festi Auieni*, cui praeter *fabulas XLII*, elegis scriptas, et *Metaphrasin Periegeseos Dionysii Alexandrini* etiam *Metaphrasin Arati* debemus, versibus heroicis conscriptam. Habemus doctissimam de Auieni vita et scriptis commentationem b. *Wernsdorfii*, praemissam editioni periegeseos Auieni, ab hoc curatae in collectione poetarum latinorum minorum, ad quam lectores relegare possum *). Erudite ostendit Wernsdorfius, Auienum patria non Hispanum, quod nonnulli, scriptores praesertim Hispanici, ex Hispaniae et Hispanorum laudibus, ab Auieno passim carminibus suis immixtis et Punicis Himilconis Annalibus, ab eodem citatis, collegerunt, sed Italum fuisse, ex Vulsinienſi ciuitate oriundum. Neque addictus fuit Auienus Christianis sacris, quod iidem contenderunt, eum in versibus quibusdam ad Christianae religionis dogmata alluisse, male sibi persuadentes. Floruit non Diocletiani, sed Marciani demum et Leonis Thracis temporibus, et bis functus est Proconsulis munere in Graecia et Africa. Metaphrasis Arati praestantissimum eius carmen recte existimatur, et videtur etiam postremo loco ab eo elaborata esse. Distinguit se Auienus a Cicerone et Germanico primum maxime eo, quod Aratum fidelius expreſſerit, quare non solum paraphraſten sed etiam interpretem Arati agere eum Iosephus Scaliger ad Manilium (p. 51.) vere iudicauit. Porro quae Aratus, atque etiam Cicero et Germanicus, leuiter tantum.

*) Cf. Fabric. Bibl. latin. lib. III. cap. XI. p. 150. T. III. ed. Lips. 1774.

tum strinxerunt paucisque verbis adumbrarunt, ea fusius exponuntur et clariori in luce collocantur ab Auieno. Persecutus est idem quasi ex professo fabulas, Arato aut plane intactas, aut non nisi verbo indiguitas. Omnino diligentius explicuit et ditauit materiem, ab Arato et Germanico tractatam. Consuluit ipse quoque scriptores astronomicos et mythicos; diserte enim laudauit Eudoxum, Metonem, Mythen, Panyasin, et Harpalum; adiit praeterea commentatores in Aratum graecos et interpretes eiusdem latinos; petiit adeo nonnulla ad argumenti sui ornatum ex philosophia Pythagorea et Alexandrina, nec non ex religionibus Aegyptiacis. In dictione poetica non comparandus est quidem cum Cicerone aut Germanico; excellit tamen inter poetas latinos seriore puritate et elegantia sermonis. Ceterum minorem fortunae iniuriam experta sunt Auieni, quam Germanici carmina; nam illa non solum integra seruata, sed etiam minus corrupta sunt. Arbitrati sunt viri quidam docti, Auienum metaphrasin suam Arati *Flauiano Myrmecio* inscripsisse; quae tamen opinio ex male intellecta inscriptione operum Auieni in vetustis exemplaribus ortum duxit. In editione Auieni prima (Venet. 1488) textus operum Auieni incipit cum hac epigrapha: *Rufus Festus Auienus V. C. Flauiano Myrmecio V. C. suo salutem* et subiicitur carmen de malis punicis; tum sequitur in eadem pagina: *Rufi Festi Auieni V. C. Arati phaenomenon liber incipit*; patet itaque, epigraphen illam per errorem tantum pro dedicatione metaphraseos Arati habitam esse.

Ceterum quantum Arati carmina a poetis latinis in usum conuerfa sunt, plura docent *Virgilii*, *Ouidii*, in primis *Manilii*, loca, ad verbum fere ex Arato translata. Neque omnino hic praetereundus est *Statius*, poetae pater, de quo *Papinius* filius in *Epiced.* V, 3. *Sylu.* v. 23. *notique modos extendis Arati*; qui igitur versionem Arati poeticam confecisse videtur, quae tamen periit.

E recentioribus exstant latina Arati metaphrasis *Nicolai Aleni*, *Essexiani* Angli, inter eius poemata *Parif.* 1561. 4; *Hugonis Grotii*, qui, seruatis *Cicero-*nis fragmentis, reliqua de suo suppleuit, in syntagmate *Arateorum*: *Eliae Schedii* *Gustrou.* 1631. Italice Aratum conuerterunt *Bernardinus Baldus* et *Salvinus*. Vid. praef. ad. Vol. I. Versionis Arati, versibus polonicis conscriptae, notitiam dedit praestantissimus *Groddeck* supra p. 386.

INDEX VERBORVM

IN

ARATI PHAENOMENIS ET DIOSEMEIS.

Ἄγαλμα αἰνόν 197. 453.

ἄγειν 46. ἐνῆαυτὸν 551.

ἀγέλη ὀρνίθων 1094. ἀγέλαι γερά-
νων 1075.

ἀγεληδὰ 965.

ἀγεληδὸν 1005.

ἀγινέειν 23. 38. ἐχθρὸν 356. ἡμαρ
792.

ἀγινέσκειν 111.

ἀγυιὰ εὐρύχορος 106.

ἀδρανῆς 471.

ἀεικῆς 1037.

ἀείρεσθαι 68.

ἀέξεσθαι 552.

Ἄητὸς 315. 522. 591. 691.

Ἀθηναίη 529.

ἀθρόος 153.

αἶγες 1068.

αἰγιαλὸς 910.

αἶγλη 80. 139. μαλακὴ 826.

Αἰγόκερως 284. 286. 292. 316. 501.

538. 547. 684. 689. 702.

αἰθερία 532.

αἰθρῶς Ἰδρῆ 697.

αἰθυιὰ 296. αἰθυιᾶ δῖνα 919.

αἰθύσσειν 1034.

αἰνυσθαι 504. 603.

Vul. II.

Αἶξ 157. ἱερὴ 163. ὠλενίη 164.
679. 718.

αἰπόλος ἀνῆρ 1098.

Ἄϊς 299.

αἰσσειν 926.

αἰωρεῖσθαι 387. 403.

ἀκάνθη 366. ἀκανθα πρίνοιο 1122.

ἀκαχέειν 644.

ἀκούειν Δορέας 241. κατιόντος
336.

ἄκρα νυκτῶν 740.

Ἀκτὴ. ἀκτὰ ἐνάλιοι 911.

ἀκτῖνες ἡλίου σχιζόμεναι 829.

ἄκυλος θαμινὴ 1047.

ἀλέκτωρ 960.

ἀλήμων 1101.

ἄλῃσις ἡελίοιο 319.

Ἄλκυόνη 262.

ἄλς ἐσπερίη 407. 431. κωφὴ 922.

ἄλωεύς 1045.

ἄλωη 811. τριέλικτος 816. 877.

ἄλως 941.

ἀμαλδύκεσθαι 864.

ἀμαρυγή 676.

ἀμβλύνεσθαι 787. 1004.

ἀμβλύς 785.

ἀμβολίη 836. 1081.

(A)

ἀμεί-

INDEX

- ἀμείβεσθαι 748.
 ἀμενηνὰ 883. ἀμενηνὸς 786.
 ἄμητος 1061. 1097.
 ἄμνοι 1106.
 ἀμφήριστος 712.
 ἀμφιέλικτος 378.
 ἀμφιλύκη νύξ 747.
 ἀμφινέμεσθαι 282.
 ἀναβλήδην 1070.
 ἀνακόπτειν νῆα 346.
 ἀναλόγῃς 334. 394.
 ἀναπλήσσειν 1108.
 ἀναρρήσσειν 642.
 ἀνάστερος 228. 349.
 ἀναστρέφειν 1069.
 ἀνατέλλειν 534. 556. 560.
 ἀναφέρεσθαι ὡς 957.
 Ἀνδρομέδῃ 198. 230. 234. 246.
 354. 484. 629. 647. 705.
 ἀνελίσσεσθαι 694.
 ἄνεμος. ἀνέμοιο θύελλα 423. ἄνε-
 μοι χαιμέριοι 760. ἐσπέριοι 791.
 παντοῖοι 931. ἄκριτοι 931. ἀνέ-
 μοιο κέλευθοι 803.
 ἀνέρπειν 958.
 ἀνέρχεσθαι 178. 307. 538.
 ἀνέφελος 826.
 ἀνέχεσθαι 203.
 ἀνθέρικος 1060.
 ἀνθραξ 985.
 ἀνιάζειν 196. ἀνιάσθαι αὐχμῶ 1098.
 ἀκένωσι 333. 539.
 ἀνοδος 536.
 ἀνολβος ἀνὴρ 1073.
 ἀντεγρύεσθαι 1009.
 ἀντιπέρην 273.
 ἀντιφέρειν 468. 660.
 ἄξων 525.
 ἀπαμείρεσθαι 522.
 ἀπαστράπτειν 430.
 ἀπείρητος 1045.
 ἀπευθῆς 259. 270.
 ἀπήορος 396. 895.
 ἀπλανέες 461. 467.
 ἀπόβλητος 559.
 ἀπονέεσθαι 1032.
 ἀπόπροσι 353.
 ἀποσκίδνασθαι 735.
 ἀποτένεσθαι 184. 195. 242.
 ἀποτέμνεσθαι 541.
 ἀπρὶξ 440.
 ἀπρόφατος 424.
 ἀράχνιον λεπτόν 1033.
 Ἄργῳ 342. 584. Ἰησονὶς 345. πο-
 λυτερῆς 604. 610. 686.
 Ἀρχτοῦρος 405. 407. 609. δεινὸς
 745.
 Ἀρχτοφύλαξ 579. 721.
 ἄρνες 1104.
 ἀρνευτῆρ 656.
 ἄρσις πρώτη, μέσσος, πυμάτη
 1055. πολυλήϊος 1058.
 ἀροτήσιος ὥρη 1053.
 ἀροτρεὺς ὥραϊος 1075.
 ἄρραντος 868.
 ἄρρητος 2. 180.
 Ἄρτεμις 637. 644.
 ἄσχεπτος 1134.
 ἀσσύτερος 878.
 ἀστέρες ἀγαυοὶ 470. κομόωντες
 1092.
 ἀστεμφές 878.
 ἀστεροῦσθαι 548.
 ἀστραπαὶ 924.
 ἀστράπτειν 933.
 ἀτέλεστα 678.
 αὐγὴ 735.
 αὐεσθαι 1035.
 αὐλὶς ὄψις 1027.
 αὐξή 1051.
 αὐτονουχὲί 618.
 αὐτοσχεδὸν 901.
 αὐχμὸς 1050.
 ἄφαντος 900.
 ἀφαιρός ἐπισκέψασθαι 227.
 ἀφεγγής 264.
 ἄφραστος 608.
 ἀχήμερος 1121.

VERBORM.

ἀχλὺς 432. 893.
 ἀχυρμίος 1097.
 ἄωριος 1076.
 βάλλειν 596. 822. 830. βάλλε-
 σθαι σπέρματα 9. 174.
 βάπτειν 651. 858.
 βιβαίεσθαι 1074.
 βίος 111.
 βλωθρὸς 1089.
 βοάειν. αἰγιαλοὶ βοόωντες 910.
 ἐρημαῖοι βοόωντες 1003. κορυ-
 φαὶ βοώμεναι οὐρεος 912.
 βολὴ ὀφθαλμοῦ 541.
 βορέας ἀρήϊξ 355. ὀπωρινὸς 417.
 βορέω ἀνέμου ἵς 427.
 βορέας ἀπαστράψας 430. κατερ-
 χόμενος 480. καθαρός 507.
 795. 882. 887. 897. 907. 934.
 βορρᾶιος 893.
 βρίζειν 1082.
 βροντὴ 924.
 βρωμὸς 1021.
 βουβόσιος 1120.
 βουκόλοι ἄνδρες 1113.
 βουλύσιος ὦρη 825. 1119.
 βουλυτὸς 583.
 βοώτης 92. 96. 136. κατιῶν 581.
 μέγα σῆμα 608.
 Γάλα 476. πολὺν 511.
 γαληναῖος 765. 813.
 γαλήνη 814. μαλακὴ 1010.
 γανοῦν 190.
 γᾶσσαν 971.
 γενεᾷ δειλᾷ 946. κοράκων 963.
 γενεῇ προτέρῃ 16.
 γενεῇθεν 260.
 γένειον ἄκρον 88.
 γένος χρύσειον 114. 123. ἀργύ-
 ρεον 115. χαλκῆιον 130. μογε-
 ρὸν 179.
 γέρανος 1010. γεράνων μακρὰ
 στίχες 1031. ἀγέλα γεράνων
 1015.

γήρειον ἀκάνθης λευκῆς 921.
 γλαυξ νυκτερίη 999.
 γλῆνος 318.
 γνῶξ 591.
 γυνῖνοι 947.
 δαιμόνιος 188.
 δάκνειν 975.
 δᾶγμα μέγα 629.
 δείελον 1111.
 δεινὸς 141.
 Δελτωτὸν 235.
 Δελφίς 316. 598.
 δεξιὸς 6.
 δεσμὰ 203. 242. δεσμοὶ οὐραῖοι
 362.
 δημότερος. δημοτέρα θεμιστή 107.
 διακρίνειν ἄστρα 11.
 διάκρισις 109.
 διαφημίζειν 221.
 Δίδυμοι 147. 160. 450. 481. 549
 717. 725.
 διέρχεσθαι 831.
 Δίκη 105. 113. 133.
 Δίκτος 33. Δικταῖοι Κούρητες 35.
 δινεύειν 83. ἀντία δινεύειν 162.
 455.
 δῖνος 1067.
 δινωτὸς 401.
 Διόνυτος 72.
 Δίς. ἐν Διὸς εἰλῆσθαι 224. κεκο-
 νισμένος ἐν Διὶ πατρὶ 253. ἐκ
 Διὸς ἀστὴρ 259. κρύος ἐκ Διὸς
 293. ἐκ Διὸς ὕδωρ 936. Διόθεν
 886. Δίς εὐδιάων 899. Δίς πα-
 ρανυσσόμενος 426. cf. Ζεὺς.
 διστάκτις 1004.
 δίφρος πενθέριος 252.
 διχάδες 737.
 διχόμην 737. διχόμητις 78.
 διώκεσθαι 226. 339.
 διωλενίη 202.
 δνόφος 874.
 δοκίειν 804.
 Δράκων 46. 70. 187.

INDEX

- δύνειν 534. 553. δύσις 62.
 Δωρίς 658.
 δώτεια δικαίων 113.
 ἐγείρειν ἐπὶ ἔργον 6.
 ἐγκῆσθαι 139. ὀλίγη αἴγλη 367.
 ἥαυρ ἰστάμενον 514.
 Εἶδωλον 64. 73. 270. τετυγμένον
 370.
 εἰλῆσθαι 46. 53. 224.
 εἰληδὸν 917.
 εἰλίσσεισθαι μέλιτός τε καὶ ἔργων
 95. 531. 1030.
 ἐνάλιος 911.
 ἐνόδιος 132.
 εἰς ἄνεμον 155.
 εἰσωπὸς 122.
 ἔκπαγλα 1049.
 ἐλαύνειν ὄγμον 749. ἐλάων 91.
 ἐλαφρὸς 81.
 Ἐλίχη 37. 51. 59. 91. 161.
 Ἐλικὼν 216. 218.
 ἔλκεσθαι οὐρανῷ 20. 342. 348.
 443.
 ἔμμενές 83. 339.
 ἔμψης 81. 117.
 ἐμπίπτειν 153.
 ἔμπλειος Φωνῆς 1006.
 ἐναΐσιμος 420.
 Ἐνγόνασιν 66. 669.
 ἔνδιος 498.
 ἐνιαυτὸς αὐχμηρὸς 1093. πολυ-
 γλαγῆς 1000.
 ἔννουχος 135. 580.
 ἔντερα γαίης μελαίνης 959.
 ἐντροπῇ θέρους 499.
 ἐξεπιδραμεῖν 80.
 ἐξόπιθεν 91.
 ἐπαντέλλειν 341.
 ἐπαφάεσθαι 93.
 ἐπαχλυάειν 906.
 ἐπείγεσθαι βρωμοῖο 1021. ἐς νο-
 μὸν 1105.
 ἐπέχειν 176. 244. 504.
 ἐπημοιβὸς 199.
 ἐπιγράφειν αἴγλη 779.
 ἐπιγουνίς 254.
 ἐπιδείελος 118.
 ἐπιδέρεσθαι 751.
 ἐπιθλίβειν 84.
 ἐπιτάρπιος 552.
 ἐπιλάμπεσθαι 55. 206.
 ἐπιμαίεσθαι 89. 127.
 ἐπιμαργαίνειν 1123.
 ἐπιμίσησθαι 119.
 ἐπινεύειν 794.
 ἐπιξανθῆς 1028.
 ἐπιξύνειν γαῖαν 650.
 ἐπίσπτος 25.
 ἐπιπλήσσειν 193.
 ἐπιρρήδην 191. 261.
 ἐπιρρήσσειν 292.
 ἐπιρροΐζειν 969.
 ἐπισκιάειν 736.
 ἐπισπέρχειν 107.
 ἐπισχερῶ 243.
 ἐπιτὰξ 380.
 ἐπιτείνεσθαι 641.
 ἐπιτεκμαίρεσθαι 142. 229. 456.
 ἐπιτρέχειν 767.
 ἐπιτροχάειν 889.
 ἐπιφημίζειν 442.
 ἐπιχθόνιος 101.
 ἐπιφράζεσθαι 40. 76.
 ἐποικτείνειν 412.
 ἐπόψιος 81. 286.
 ἐπτάποροι 267.
 ἐπωμάδιος 249.
 ἐρείδεσθαι 395. κεράεσσιν 1107.
 ἐρευθῆς 784.
 ἐριθεύς 1025.
 Ἐριφοί 158. 166. 679. 718.
 Ἐρμείας 269.
 ἐρύκειν Ἄϊδα 299.
 ἐρωδιὸς 913. 972.
 ἐσπέριος ῥόος 858. 302.
 ἔσπερος 779. ἐσπερούθεν 734.
 ἔτρη 178. 279. 571. 617. 659.
 726.

VERBORM.

Ἐτησίῳ κελάδοντες 152.
 ἔτοιμος ἐπιφράσσεσθαι 40. εὐρέ-
 σθαι 236.
 εὐαλόης 217.
 εὐάστερος 237.
 εὐδίας 784.
 εὐετὺς 1090.
 εὐκήλος 100.
 Εὐρος 435. 933.
 εὐφεγγής 518.
 εὐώδης 33.
 ἔχεν τὰ πηδὰ 155. ἀμφὶ 26. 213.
 μεσσόθι 526. 844.
 ἔχεσθαι 362.
 Ζεὺς αἴτιος 265. 275.
 Ζέφυρος 934.
 ζόφος 1015.
 Ζωίδιος κύκλος 544.
 ζώνη 94. 186. 229. 232.
 ζωννύων οὐρανὸν 940.
 ἡγηλάζειν 839.
 ἡερέεσθαι 390.
 ἡέριος 349.
 ἡερόειν 276. 317. 385.
 ἡίων προύχουσα 949.
 Ἡλέκτρι 262.
 ἥλιος 151. 550. 561. ἡελίου ἰς
 286. ἄλλης ἡελίοιο 319. ἡελίοιο
 κέλευθός 321. ἥλιος κατερχό-
 μενος 584. ἐκάτερον ἰὼν 819.
 κελεύων 775. cf. 749. 753.
 ἡμαρ εὐδίων 823. ἡματα πάντα
 339. 533. ἡμάτιος 580.
 ἡμιτελής 215.
 Ἡνίοχος 156. 167. 175. 177. 482.
 679. 716.
 ἡπειρος 347. ἡπειρόθεν 1094.
 Ἡριδανός 360.
 ἡσυχον αἰεiden 1000.
 ἡχῆς 118. 911.
 ἡχι 61. 231.
 ἡὺς ἀλλοίη 751. ἐπερχομένη 827.
 θάλασσα χαλεπή 110. πορφύρε
 296. εἰδαίνουσα 909.

θαλπιάειν 1073.
 θαῦμα 15. 46.
 θέναρ 485.
 θέρος φθινὸν 514. θερεΐτατος 149.
 θεσπίτες ἄνδρες 223.
 θηρίον 84. 442.
 θλίβειν 417.
 θύρη ἀραρυῖα κληῖδι 192.
 θυτήριον 403. 408. 434. 710. δι-
 νυτὸν 440. νότιον 692.
 Ἰασίδης 179.
 Ἰδαῖος 33.
 ἰέναι εἰς ἐν 459. περὶ κύκλον 531.
 εἰς πέρας 800. ἐπὶ μέσων 849.
 ἴεσθαι 187.
 Ἰησονίς Ἀργῶ 348.
 ἰθὺς . κατ' ἰθὺ 59.
 ἰμείρεσθαι ἐφ' αἵματος 975.
 ἰνδάλλεσθαι 194. 901.
 ἰξὺς 28. ἰξυόθεν 144.
 ἰότης 31.
 ἰοῦλος 957.
 Ἴππος 205. 219. 221. 281. 283.
 627. 693. ἰερός 215. Ἴππου
 κρήνη 217.
 Ἴππείη κεφαλὴ 601.
 ἰππούραιος 438.
 ἴρηξ 965.
 Ἴρις διδύμη 940.
 ἰσαίεσθαι 513.
 ἴστασθαι. εἶας ἰστάμεναν 514.
 ἴσσωπος 79.
 Ἰχθὺς 387. 390. δύναται κατὰ βά-
 χιν 572. 701.
 Ἰχθύες 240. 246. 357. ἄκροι 362.
 548. 700. 707.
 ἰχθυον 253.
 καθάπτεσθαι 121. ἡπείροιο 347.
 καθαρὸς 40.
 κακόεργος 131.
 καλὰ φαίνειν 148.
 κάμνον 66. 73.
 καμπὴ 187.
 κάρη 52. λοξὸν 58.

INDEX

- Καρκίνος 147. 446. 491. 495.
 500. 519. 545. 569. 578. 591.
 893. 996. 1136.
 Κασσιόπεα 189. δειλή 654.
 καταβαίνειν 178.
 κατάγειν 302.
 κατάκησθαι 180.
 καταλείβεσθαι 218.
 καταμελείσθαι 624.
 κατεναντία 102.
 κατεπαίγειν 354.
 κατέρχεσθαι 677.
 κατηλυσιή 536.
 κατιέναι 336.
 κατωμάδιος 29.
 κατώρυχα 510.
 κέγχρος 1039. κευχρῆος 986.
 κεδάιεσθαι 159.
 κείνιν 1009.
 κενασμένος 198.
 κελήγειν 1004.
 κελαδεῖν 152.
 Κελαινὸν 262.
 κελεύειν 775.
 κέλευθος. κέλευθοι ἡελίοιο θερεί-
 ταται 149. θούταται 225. ἀνέ-
 μοιο 803. μετήροιο 406. cf. ἡ-
 λιος.
 κενεὸς 1097.
 Κένταυρος 431. 447. 505. 626.
 661. 663.
 κέντρον αἰθόμενον 402. Σκορπίου
 506.
 κέπφος 916.
 κέρας. ἰέναι ἐς κέρας 800. κέρατα
 733. κεραία ἀμβλεία 785. ὀρ-
 θαί 790. κεραὸς 167. 1109.
 κηρὸς 1089.
 Κῆτος 354. 357. 366. 368. 387.
 390. 398. 630. 647. 720. 726.
 κητεία Λοφίη 364. κήτεος οὐρη
 502.
 Κηφεὺς 179. 183. 310. 631. 649.
 675. Κηφεΐη χεῖρ 280.
 κικλήσκην 388.
 κινεῖν χειμῶνας 682.
 πλαγγηδὸν 1021.
 κλισμὸς 251.
 κνέφος 872.
 κοῖλος ὠκεανὸς 553. 828.
 κοῖτες 1005.
 κολοῖος 963. κολοιοὶ ὑπερόφιοι
 970. ὁφὲ βοῶντε 1023. Φύλα
 κολοίων 1026.
 πολυμβᾶν 952.
 πολυμβίς αἰθυιά 296.
 κολώνη 120. κολῶναι νήσου (Χίου)
 642.
 κομάειν 1092. ἀστέρες κομόωντες
 1092.
 κονίζεσθαι 253.
 κόπτειν 449.
 Κόραξ 120. 449.
 κορέειν Φάεος 582.
 κόρυμβα ἄκρα 686.
 κορύνη στιβαρή 639.
 Κορώνη 345. 950. πολύφωνα πρῶ-
 ζει 1002. ἐννεάγηρα 1022.
 Κοίρητες Δικταῖοι 35.
 κουρίζειν 32.
 κοῦφος 1109.
 Κυνόσουρα 36. 52. 182. 227. 328.
 κρέμασθαι 65.
 κρήνη Ἰκπου κρήνη 217. 221.
 Κρητὴρ 448. 603. εἰλαφρὸς 519.
 Κριὸς 225. 238. 357. 515. 549.
 709. 713. 1106.
 Κρόνος 35.
 κρόταφος 56.
 κρώζειν 953. 961. 968.
 κυάνεος 330.
 κυδοιμὸς 109.
 κυεῖν 1051.
 κύκλος ἡλίου 823. κοῖλος 828.
 πολὺς 847. πλάγιος 532.
 ζῳῆδιος 544. δυωδεκάς 555. κύκλα
 ἐννεακαίδεκα Φαινοῦ ἡελίοιο
 753.

κυλίν-

VERBORM.

κυλίνδεσθαι 63. 197.
 κυμαίνειν. νέφος κυμαίνον 416.
 Κύων 327. 342. 352. 603. 676.
 κύων αἰθόμενος 595. θρασὺς
 755.
 Λαγώς 338. γλαυκὸς 369. 384.
 503. χαροπὸς 594. 678.
 λαίλαψ 760.
 λαῖφος 424.
 λαπεῖν 972.
 λαπέρυζα 949.
 λάμπεισθαι 986.
 λεπτός 80. 166.
 λευγάλεος 108.
 Λέων 148. 151. 446. 491. 545.
 λήγειν 713.
 λιγαίνεσθαι 1007.
 λίθαξ 1112.
 λιτός 894.
 λοφίη κητεία 364.
 λύκος 1124.
 Λύρη 269. κυλληναία 597. 615.
 Ἑρμαία 674.
 λύχνος 976. 978. 1034.
 Μαῖα 263.
 μαίεισθαι 168.
 μακέλη 8.
 μαρμαίνεσθαι 814. 1000. 1034.
 μαρμαίρειν 980.
 μάχαιρα εἰνοδία 131.
 μέδεισθαι κοίτοις 1005.
 μειότερος 43.
 μέρεισθαι γονάτων 657.
 μελαίνεσθαι 804. μελανῶν 836.
 μέλισσα 1029.
 μεταβλέπειν 186.
 μετάθροα 1004.
 μετανάστης 457.
 μετασκαίρειν 282.
 μετάφρενον (Centauri) 505.
 μετήρως 573. μετήρονον κεράων 794.
 μετοπωρινόν 1064.
 μέτωπον 173.
 μεταγίσσεσθαι 21.

Μερόπη 262.
 μετιέναι 340.
 μέσσος 82. 147. μεσσούρι 231.
 μεσσόθεν 317.
 μηκύνειν 253. μηκύνεσθαι 920.
 μήλα θήλεια 1068.
 μὴν ἀεζόμενος 735. ἐφεστώς 782.
 ἀποιχόμενος 810.
 μίσγεισθαι 62.
 μογερός. μογεροὶ ναῦται 419.
 μογέειν 63.
 μοῖρα δυοκαίδεκα 740.
 μονόλυκος 1124.
 μουνάξ 119. 194.
 μύες τετραγόνους 1122. ἡμέριος
 1139.
 μυῖα 975.
 μυκηθμός 1118.
 μύκης 976.
 μύξα 976. 1040.
 μύριος 47.
 μύρμηξ 955.
 ναῦται μογεροὶ 419.
 ναυτίλος ἀνὴρ 935.
 νέεισθαι 407.
 νεάτα γαίης 596.
 νεῖκος 108.
 νεοῖσι 89.
 νεύειν 58.
 νευστάζειν 789.
 νεφέλη πεπιεσμένη 1014.
 νήκουστος 173.
 νηνεμία 1033.
 νῆσσα ἀγριάδες 918. οἰκουροὶ 970.
 νησσαῖοι ὄρνιθες 982.
 νήχεσθαι 61.
 νιφετός 1038.
 νομῆες 1104.
 νομός 1027. κηροῖο 1029.
 Νότος 321. 356. 386. 403. 418.
 429. 435. 508. 630. 787. 795.
 882. 887. 897. 907. 933. Νό-
 τος ἀντίον 501. νότιος 388.
 νύκτερον 1023.

INDEX

- νύξ ἀμφιλύκη 747. ἀστερίη 695. ἀρ-
 χαίη 408. καθαρὴ 323. 469.
 ἰούσα 453. 583. οὐρανίη 470.
 παμμήνις 189. γαληναίη 765.
 σκοτίη 977. πυμάτη 304.
 νωθὴς 228.
 νωχελὴς 391.
 ξηρή 913.
 ξυνὸς ἀστήρ 206.
 ὄγμος 749.
 οἰδαίνειν 909.
 οἰόθεν 55.
 οἴσσεσθαι 1006.
 Ὀϊστός 311. εὐποίητος 598. πτε-
 ροίς 691.
 ὀκλάζειν 67.
 ὀκλαῖ 517.
 ὀλίγος 42. 87. 115. 195. 264.
 299. 733.
 ὀλολύγων ἐρημαίη 948.
 ὀμηγερέης 379.
 ὀμηλυσίη 178.
 ὀμιλαδὸν 1078.
 ὀμίχλη 997.
 ὄνειαρ 15. μυρίον 761.
 ὄνοι 898. ὄνος νότιος 906.
 ὀπλαὶ ἵππιοι 487.
 ὀποσταῖος 739.
 ὀππῆμος 568.
 ὀπώρη βριθουσα 1082.
 ὀρθρινὸν 948.
 ὄρμος 346.
 Ὀρνις 273. 275. 312. 599. 628.
 691. πτερὰ πρῶτα Ὀρνίθος 599.
 ἀγέλη ὀρνίθων 1054. ὀρνίθες λιμ-
 ναῖαι ἢ εἰνάλια 942. ὀρνίθεος
 274.
 ὀρχηθμός 1133.
 ὀρχίλος 1025.
 ὀσφραίνεσθαι 955.
 ὀτλέειν 428.
 οὐρανὸς πεπασμένος εὐρέι πύκλῳ
 474.
 οὐρὴ νεάτη 49. 184. ἄκρη 50. 59.
 κήτεος 502.
 οὐρίας 279.
 Ὀφιοῦχος 75. 76. 83. μογερός
 577. 665. 667. 724. Ὀφιοῦχοι
 ὦμοι 488. γοῦνα Ὀφιοῦχα 521.
 Ὀφίς 82. 86. 578. 665. πολυτε-
 ρὴς 668.
 ὀχέεσθαι 1070.
 ὀχεὺς 193.
 ὀχή 1069.
 ὄψιος 1027.
 παίζειν 1107.
 παλιμπετές 1032.
 παλίνορτος 54.
 παλίνωρος 452.
 παλιρρόθιος 347. 1003.
 Πανόπη 658.
 παμμήνις νύξ 189.
 πανσυδίη 649.
 πάππος 921.
 παπταίνειν 128.
 παρὰ θηήσεσθαι 224.
 παραβλήδην 535.
 παραθλίβεσθαι 993.
 παρακλίνεσθαι 281.
 παραμείβεσθαι 537.
 παρατέμνεσθαι 543.
 παρατρέπειν 427.
 παρατρέχειν 275.
 παρβολάδην 318. 525.
 παρήλια 881.
 παριορία ποταμοῖο 600.
 Παρθένος 97. 1361 491. 546. ἀν-
 τέλλουσα 597. 606.
 παριέναι 608.
 παροίτερος 306.
 πειραίνειν 24. πείρατα δεξιὰ 280.
 πελάειν 74.
 πέλαγος πεπταμένον 288.
 πέλωρον 57. πέλωρ 205.
 περάτη 821.
 περιαγή 688.
 περιβάλλεσθαι 525.

V E R B O R V M.

περιβρίθαι 1049.
 περιγνάμπτειν 790.
 περιδαδιέναι 1096.
 περιθνοφέεσθαι 876.
 περιηγής 401.
 περιεῖσθαι 337.
 περικλίνεσθαι 88.
 περικλίζεσθαι 287.
 περιλιχμάειν 1115.
 περιμεμφής 109.
 περιμήκετος 250.
 περίπλευς μυκηθμοῦ 1118.
 περισκέπτεισθαι 199.
 περίσκεπτος 213.
 περισπεύδειν 1122.
 περιστέλλειν νῆα 766.
 περιστρέφεισθαι 43. 567.
 περισφαιρηδὸν 351.
 περιτέλλειν 828. περιτέλλεσθαι
 215. 330. 693.
 περιτέμνεσθαι 50.
 περιτροχάειν 815.
 περιτρομέειν 861.
 Περσεύς 249. 484. 685. 687. 711.
 πέτηλον 271.
 πεφυλαγμένος ἀνὴρ 762.
 πηδάλιον 351. 368.
 πιέζεσθαι 416. πεπιεσμένη νεφέλη
 1014.
 πίσυνος 39.
 πιφάυσκεν 411.
 πλαταμῶν 993.
 Πληιάδες 255. 1065. 1085.
 πλόος ὥριος 154.
 πνευμάτιος 785.
 πόα 1089.
 ποικίλος 328. ποικίλλειν 1001. ποι-
 κίλλεσθαι 822.
 πόκος 939.
 πόλοι 24.
 πολλὸς 41. 87. 165. 188. 255. 316.
 643.
 πολυγλαγής 1100.
 πολύκλαυστος 360.

πολυλήϊος 1058.
 πολυρρόδιος· πολυρρόδιοι ἄνθρω-
 ποι 412.
 πολὺς κύκλος 847.
 πολίσκεπτος Βωώτης 136.
 πολυτερής Ἀργῶ 604. cf. Ὀφια.
 πομφόλυξ 980.
 πονεῖσθαι 82.
 πόντος εὐρύς 152.
 πορὶς 1120.
 Ποσειδάων 756.
 Ποταμὸς 358. πολύκλαυστος 360.
 589. 600. 728. παρηγορία ποτα-
 μοῦ 634.
 ποτιδέγμενος ἀνὴρ 1090.
 πότνιος· πότνια λαῶν 112.
 πρῖνοι καταχθῆες 1044. 1047.
 προβολαὶ Νότοιο 239.
 προκυλίνδεσθαι 188.
 Προκύων 450. 595. 690.
 πρόσωπον πᾶν 737.
 Προτρυγητής 138.
 προφερέστερος 177. 240. 325.
 πρυμνόθεν 343. πρυμνήθεν 348.
 πυγούσιος 896.
 πύγνυσθαι 1038.
 πυρίβητος, 983.
 πυριλαμπής 1040.
 ῥαθάμιγξ 889.
 ῥήγνυσθαι 814. 817.
 ῥύος ἐσπέριος 858.
 ῥυμὸς 927.
 ῥύτωρ τόξου 301. 621.
 σαιριάειν 332.
 Σείριος 339. 340.
 σελήνη διχόμηνις 78. νεόμην 471.
 ὀλίγη κεράεσσι 733. 778. διχόω-
 σα 733. ἀεξομένη 781. 800. λε-
 πτή καθαρή τε 783.
 σῆμα 10. 71. 170. τετυγμένοι 233.
 εἰνάλιον χειμῶνος 410. 461. 760.
 σημαίνειν δεξιὰ 6. 267. εἶδεα 381.
 ἐγαίσιμα. 420. τετυγμένα 757.
 Σιδόνιοι 44.

(A 5)

σκαρ-

INDEX

- σκαρδαμός 281.
 σκέπας 1126.
 σκέπτεσθαι ἀστέρας εἰς ἑνᾶυτὸν II.
 σκιάειν 600.
 σκίλλη 1060. 1063.
 σκοπιή 833. 883.
 σκιρτάειν 1133.
 σκολιὸς Δράκων 70. 187.
 Σκορπίος 85. ἀντέλλων 304. 307.
 403. 438. Σκορπίου κέντρον 506.
 621. 643. 646. 667.
 σκυθρὸς 1120.
 σκώληξ 958.
 σπείρη 47. 89. αὐχενίη 698.
 σπίζειν 1024. ἡῶα σπίζων 1024.
 σπινθὴρ 984.
 σπίνος 1024.
 σποδιή 985. 1035.
 σποράδην 389.
 στάθμη ἴση 184.
 σταλαγμοὶ διὸς 966.
 σταλάειν 962.
 στάχυς 97.
 στεροπαί 973.
 Στερόπη 263.
 Στέφανος 71. 74. 88. 572. κατερ-
 χόμενος 574. 625. 660.
 στηρίζειν 10. 230. 274. 351. 500.
 στίχες μακράν γεράνων 1031.
 στιχοῦν 191.
 στροφάλιγξ 43.
 στροφᾶς 1032.
 σύες θήλειαι 1068.
 συμφέρεσθαι 293. συμφορέεσθαι
 363.
 συνανέρχεσθαι 561.
 συνασταχύειν 1050.
 σύνδεσμος ὑπουργάνιος 245.
 συνέρχεσθαι 151.
 συνιέναι ἡλίῳ 682.
 σφηκόω 526.
 σφῆξ 1064.
 σχῖνος 1045. τριπλόα πύει 1051.
 λοχαίη 1057. 1062,
 τανύειν δρόμον 1002. τάνυσθαι 68.
 251. 284. 557. 839. 863.
 Ταῦρος 167. 174. 177. 515. 549.
 713. 718.
 τένειν 280. 361.
 τεκμαίρειν αἰοιδὴν 18. 38.
 τελέθειν 79.
 τέλλεσθαι 285. 382.
 τέμνειν 494. 502. 528.
 τετυγμένα 12.
 τέφρα 1037.
 τῆ 61. 80. 343.
 τῆμος 152. 292.
 Τῆυγέτη 263.
 τιθαὶ ὄρνιθες 960.
 τινάσσεσθαι πτερύγεσσι 919.
 τιτύσκειν 418.
 τομή Ταύροιο 322.
 Τοξευτής 306. 400. 506. 556. 673.
 685.
 Τόξον 301. 506. 664. 665. 673.
 τραφερός 1027.
 τριέλικτος 816.
 τρίζειν 1132.
 τρίπους 983.
 τριχθαί 1060.
 τροπικοὶ 528.
 τροχάειν 27. 227.
 τροχαλὸν περιγληνὲς 476. τροχα-
 λῆον κυλινδόμενον 530.
 τρύζειν 948.
 τυποῦν 171.
 Ὑάδες 173.
 ὑδέεσθαι 267.
 Ὑδροίη 444. αἰθρομένη 519. 594.
 602. 611. 661. ἱερὺς 692. αἰ-
 θροφ. 697.
 Ὑδροχόος 283. 389. 392. 398.
 502. 548. 693.
 Ὑδωρ 399.
 ὕδωρ (pluvia) 787. 836. 839. ἡμε-
 ρινὸν 851. 873. 904. ἐκ Διὸς
 936.
 ὑετός 804. 831.

VERBORM.

ὑπαύχενον ὀρνίθειον 487. 524.
 ὑπεραίρεσθαι 1060.
 ὑπερευθής 867.
 ὑπεύδιος 827. 990. 1003.
 ὑπέρτατα γαίης 498.
 ὑπὸ βρυχα 425.
 ὑποδείλος 816.
 ὑποδραμεῖν 542.
 ὑποκείσθαι 194.
 ὑποκλίνεσθαι 322.
 ὑποκύπτειν 950.
 ὑπολευκαίνεσθαι 927.
 ὑποσκέπτεισθαι 96.
 ὑποστρέφεισθαι 73.
 ὑποτρέχειν 1015.
 ὑπότροπος 1009.
 ὑπουράνιος 134. 245.
 ὑποφαίνεσθαι 140.
 ὑποφῆται Διὸς 164.
 ὑπτιάειν 789. 795.
 ὑπωμαῖος 144. 1115.
 ὑψόθεν 26.
 φαίνειν 148.
 φαίνεσθαι 135. 166. 189. 327. 328.
 φάτις ἤλυθεν 157.
 Φάτνη 892. 898. 905. 996.
 φέρβειν 114.
 φῆς 664.
 φθέγγεσθαι 966.
 φθειρίζεσθαι 961.
 φθίνειν. θέρως φθίνον 514.
 φλόξ ἡσύχια 999.
 φλόος 1008.
 φοίνικες 39.
 φοινίσσεσθαι 798. 887.
 φορυτὸς 1123.
 φῶς ἀμενηνὸν 786.
 φράζεσθαι 374.
 φρήν. ἀπὸ φρενὸς εἶναι 411.
 φρουρὸς 326.
 φύλα κολοιῶν 963. 1026.
 φυλάττεισθαι 48.

φυλλιάειν 334.
 φυταλιὰ 334.
 φωνὴ βαρεῖα δισσάκις 968. ἔμπλοιοι
 φωνῆς 1006.
 φῶς. φάεα 90.
 χαδεῖν 697.
 χαλάζη 1041.
 χαλεπὸς 879.
 χαροπὸς 394.
 χατέειν σκέπας 1126.
 χαιμῶν συναγειρόμενος 793. χα-
 μωνόθεν 995.
 χελιδὼν 944.
 χέλυς 268.
 χερσαῖα 919.
 Χηλαί 89. 232. 438. 521. 546.
 607. 612. 619. 626.
 χῆν 1021.
 χθαμαλὸς 992.
 Χίος 638.
 χιῶν πολλή 1088.
 χρέος. κατὰ χρέος 343.
 χύσις ὀλίγη ὕδατος 393.
 χύσθαι 320.
 χύτρη 983.
 ψοφείν 962.
 ὠκεανός. ὕδωρ ὠκεανοῦ 537. κοτ-
 λος 553. κέρατα ὠκεανοῦ 566.
 εὐρύροος 635. ἡῶς 675.
 ὠλενίη αἶξ 164.
 ὦμοι Ὀφιοῦχοι 488.
 ὦρα ἐπικάρπιοι 552.
 ὠραῖος ἀροτρεὺς 1075.
 ὦρη βουλύσιος 825. 1119. ἐσπερίη
 1002. ἀροτήσιος 1053.
 ὦριος πλύος 154.
 ὦριον 1076.
 ὦριων 232. 323. 338. 361. 588.
 636. 646. 677. ἀθρόος 310.
 ἔσχατος 754. εὐφραγγῆς 518.
 ὠρύεσθαι 1124.
 ὠχράειν 851.

I N D E X

LATINITATIS POETICAE

IN

CICERONIS, GERMANICI CAESARIS,

ET

R. FESTI AVIENI ARATEIS.

Litera C. designantur *Ciceronis* Phaenomenorum fragmenta; literis C. P. eiusdem Prognosticorum fragmenta; *romano* numero fragmentorum, *arabico* numerus versuum; litera G. *Germanici* Aratea Phaenomena; literis G. P. eiusdem Prognostica; litera F. *Festi Avieni* Phaenomena; literis F. P. eiusdem Prognostica.

Abruptum Aumen G. 48. absurdus sonus C. P. IV, 3. acerba laborum F. 189. acredula C. P. IV, 5. Actaea statio F. P. 69. actor agendorum F. 20. admisceri in vna parte C. IX, 2. adytum Parnasseum F. 71. aequare diuortia lucis G. 8. aequor occiduum F. 753. aestuar. ignis aestuat mento F. 155. aetheriae aurae G. 520. aethra rutila F. 442.	aeuum geminum F. 27. agere sidera G. 358. agmina monstri F. 144. Ales nuncius summi Iouis C. XXXII, 294. pennis stellantibus G. 597. ales cursus. v. <i>cursus</i>. <i>Sonipes</i>. Altum (pro mari). Eoum F. 914. alumnus gratus G. 167. alumnae aquai dulcis C. P. IV, 1. amictus tenebrosi noctis F. 35. amor proprius F. 20. amputare F. 985.

L A T I N I T A T I S.

anas latipes F. P. 358.
 Andromeda requirens epulas
 horribiles C. XXXII, 414.
 anima, flos et flamma animae
 F. 12.
 antra docta F. 491.
 Aones agri F. 66.
 aplustria C. XXII, 1. Argoae pup-
 pis. G. 344. Speciosa aplu-
 stria sacrae puppis G. 484.
 611.
 aptus nodis caelestibus C. XXXII,
 243.
 Aquila. vis magna Aquilae C.
 XXXII, 372.
 Aquilo. eius alae horrifonae C.
 XXXII, 13. aurae clarifonae
 86. 280. Aquilones infani
 F. 116. Threicii repetunt
 flabra F. 401. alta. Aquilo-
 nis F. 995.
 arbor ratis Argoae G. 613.
 ardere. maturis aristis ardet ma-
 nus G. 96. ardere Phoebeis
 in armis G. 548.
 ardor manet humeris integer
 G. 76. euanit G. 385.
 Argaeus gurgis C. XXXII, 423.
 Argo conuersa C. XXXII, 133.
 armamenta nauis C. XXXII,
 197.
 ars Palladia G. 513.
 artus aetherei F. 45.
 ascendere (de stellis) G. 184.
 316.
 assutae frondes G. 337.
 astra liquida G. 366. materna
 554. astrorum custos C.
 XXXII, 162.
 Athos G. 574.
 auersus. ratis auersa G. 347.
 auritus Lepus G. 340.
 aurora humida, praenuntia so-
 lis C. XXXII, 65.

Auster. flamen Austri C. XXXII,
 10 pulstat aequor 66. Spi-
 ritus summi Austri 101. 184.
 Auster rapidus G. 292. Au-
 stri infani 326. glaciales 478.
 australia flabra F. 824.
 axis Phoebis violentior G. 149.
 vmbrifer F. 62. Lycaonius
 F. 952.
 Bootes larga cum luce C. XXXII,
 394.
 breuis Cynosura G. 46. Cassie-
 peia G. 194. breuis lux. G.
 289.
 Bruma cana comas F. 613.
 caecum carmen F. 927.
 caelum. culmina caeli C. XXXII,
 113. cauernae caeli XXXII,
 252. lumina caeli XXXII,
 390. 405. caelum trahit side-
 ra G. 18. caelum pium G.
 270. inclinatio caeli F. 30.
 Caerula C. XXXII, 142 vada
 G. 153. freta G. 310.
 calere. Mars calet F. 372.
 Calpetanus gurgis F. P. 296.
 Camoenae F. 72. carmoenalis
 Hippocrene F. 496.
 camuri protractus F. 429.
 Cancer aestifer C. XXXII, 320.
 Canis rutilus G. 341.
 carbasa dare ponto F. 69.
 carmen caecum F. 927.
 Cassiepeia lacrymoso requirens
 gnatam C. XXXII, 442.
 cassus luminis C. XXXII, 369.
 cate C. XXXII, 304.
 cauda spinifera C. XXXII, 178
 nouissima G. 59.
 cauri F. P. 148.
 Cecropii agri F. 66.
 cedere. signa cedunt C. XXXII,
 336. 351.
 Cephei coniux et domus G. 184.

Ceres

I N D E X

- Ceres succisa** F. 398.
ceruix. a tereti ceruice reflexum C. VIII, 5. **ceruix languida** G. 337.
Chelae corpore obscuro C. XXXII, 393.
Chius defixa in Aegaeo gurgite C. XXXII, 423 **pacata** G. 645.
chorus anni pulcher F. 37.
circumflectere ignes F. 55.
Circus candens lacteus C. XXXII, 248.
cirrha ampla patescit F. 75.
clamare. ortus clamati G. 291.
clarare C. XXXII, 6. 107. **nota** figura C. XXXII, 166. **primordia aestatis** C. XXXII, 39.
clinatus C. XXXII, 53. 86.
Colchis perfida G. 529.
collucere clarum C. XXXII, 208.
coma flammea F. 81.
commendare corpora terris C. XXXII, 435.
condere ora fulgentia G. 43.
conficere sinus C. VII, 3.
contorquere currum C. XXXII, 61.
conuertere curriculum C. XXXII, 264. **sidera** 365. **conuerti orbe** C. VI, 5. **conuersa puppis** XXXII, 127. **Argo** 133. **Fides** 42.
conuexa Deorum F. 54.
conuifere (de stellis exorientibus) C. XXXII, 352.
Corona delapsa C. XXXII, 351. **stellis distincta** 353.
corpus pennatum C. XXXII, 54. **setiferum** 59. **obliquum** 102. **rabidum** 110. **squamosum** 143. **plumatum** 220. **clinatum** 259. **anhelare frigus de corpore** 58.
corpora (pro corpus) C. XXXII, 435.
Crater tortus G. 426.
cedere ratem ventis, femina terris G. 14. **opus arcanis Musis** G. 441.
crepula vox F. 325.
Cressia tellus G. 32.
Cretaeus maritus G. 534.
culmen orbis transuersum C. XXXII, 307. **culmina caeli** 113.
currus Phoebei G. 621.
curfus interior C. VI, 5. **legitimus** C. XXXII, 225. **ales** G. 130.
custos astrorum C. XXXII, 162. **custodia inscia somni** F. 181.
dare carbasa ponto F. 69.
declinare oculos F. 171.
declinis G. 31. v. **not.**
decliuus G. 31. 61. **ordo** 325. **polus** F. 62.
decocti flores F. 738.
deducere carmen G. 1.
deferre sidera C. XXXII, 371.
defluere. **via defluit** F. 912.
Dei infociabiles F. 31.
Delphini virides F. 309.
densus. **stella longe densa** C. XXXII, 9. **signa densa** 241.
depellere. **depulsus lumine supero** C. XXXII, 374. 379. **depulsa sagitta** 382.
defecare G. 483.
destituere visus G. 216.
detergere sidera C. XXXII, 246.
Deucalionaeus ortus F. 218.
dextra mendax G. 36.
diductus passus G. 187.
dignare C. XXXII, 34.
Dis niger F. 95.
disiicere sidera F. 610.

distin-

L A T I N I T A T I S.

- distinguere formas C. XXXII, 161. cursus 265. distinctus stellis C. VI, 1.
 distincta stellis Corona C. XXXII, 353.
 diuersi pedes C. XXXII, 24.
 diuidere mensem G. 77. aequali spatio noctemque diemque 493.
 diuites vndae G. 235.
 diuortia summi mundi G. 231. gemina alternae metae F. 168.
 donare nomine C. XXXII, 212. caelo G. 33. polo F. 443.
 Draco toruus C. VII, 2.
 dux nocturna C. VI, 1.
 ebrius. stella ebria flammanti rubore F. 272. ebria lana veneno F. 347.
 edere principium tempestatibus F. P. 60.
 educere ortus flammigeros F. 126.
 efferre se in culmina caeli C. XXXII, 114. supero lumine 350. magnis lucibus 434. 461. efferre radiatos ignes G. 492.
 elapsus de terra C. XXXII, 25.
 ensis vefanus G. 111.
 epulae horribiles C. XXXII, 414. nitentes Oenopionis 426.
 Equus. vis Equi C. XXXII, 57.
 Erebus F. 30. 214.
 errare. Orion errat. C. XXXII, 367.
 Est (pro licet) G. 233.
 euoluere cursus C. XXXII, 234.
 exaequare spatium lucis cum tempore noctis C. XXXII, 228.
 existere. existit clara Sagitta C. XXXII, 471.
 explicare orbes G. 54.
 falcati morsus F. 1188.
 falli. vestigia falluntur G. P. I, 17.
 Fides clara Cyllenia C. XXXII, 381. conuersa C. XXXII, 42.
 findere aethera G. 253.
 flamen Austri C. XXXII, 10. vitale 117. flabra australia F. 824.
 flamma tremula C. XX, 3. animae F. 12.
 flexile signum G. 676.
 flos animae F. 12.
 fluctus cani C. XXXII, 71.
 fluentum (pro mari) F. 872.
 fluitantia rerum F. 23.
 Flumen abruptum G. 48.
 focae F. 666.
 freta caerula G. 310.
 frigus tremulum C. XXXII, 67.
 frondes assutae G. 337.
 frugipari vultus F. 1054.
 fulgor duplex C. VIII, 2. eximius C. XI. medius G. 279.
 fulix raua C. P. III, 7.
 Fulmen trifulcum F. 220.
 Gargaron G. 575.
 gaudere sidere G. 222. pendere G. 264.
 geminare. aestas geminatur G. 150.
 geminum acuum F. 27.
 guttur tremulum C. P. III, 9.
 Haemus candidus G. 574.
 haurire fontes pedis ictibus G. 219.
 Helicon inspirat se ab antris F. 76. Aonius F. 489.
 hiare lucra F. 668.
 hiems surgit ponto G. 268.

honor

INDEX

- honor. feruntur stellae sine honore G. 145. 210. honorem infundere. rebus F. 43. honor flammarum F. 151.
- horrificus ictus C. XXXII, 122.
- hospitus infanis Aquilonibus F. 116.
- Hydra foecunda G. 538.
- Hyperion. orbis Hyperionis C. P. I, 2. Hyperionios Nepa F. 55.
- Iacere ore querelas C. P. IV, 6. ignem exiguum C. XXIV, 2. mediocre lumen C. XXXII, 51. iacitur ardor C. XXXII, 112. iacimus radios de lumine nostro C. XXXII, 313. iactare radios C. XXXII, 458. ignis exiguus C. XXIV, 2. sedet mento G. 57. ignes inoccidui G. 64.
- ignis contemtior G. 333. iustus F. 512.
- ignotus. Arcti ignotae fluctibus G. 63.
- imago rudis G. 216.
- immodicum astrum F. 729.
- incendia aeriae flammae F. 152. 221. 253. 354. Idaeae Troiae F. 585.
- incentor carminis F. 1. not.
- inceptor carminis F. 1.
- inclinatus ad flamen Austri C. XXXII, 10. inclinatio caeli F. 30.
- indignatio ponti F. P. 65.
- indigus fidereae facis F. 252. ignis iusti F. 512.
- inhospita aequora F. 314.
- innocuus. vngues innocui G. 317.
- inocciduus. ignes inoccidui G. 64.
- infanus. Austri infani G. 326. infanum profundum F. 315.
- insaturatus odiis F. 183.
- inscius casus nocturni F. 115. inscia somni custodia F. 181. inscius salis piscosi F. 368. inscia nerui sagitta F. 690. inscia domini 691.
- insequi C. XXXII, 355.
- insignia caeli C. II, 2.
- insociabilis. Dei insociabiles F. 31.
- interlucere G. 282.
- inuifere lumina caeli C. XXXII, 405.
- ire in astra F. 3.
- labi C. III, 1.
- labor. acerba laborum F. 189.
- Lacteus circus C. XXXII, 249. orbis 286. Lac candens F. 942.
- lacunae caecae C. XXXII, 428.
- languere. honos languet G. 75. languens astrum G. 343. languida ceruix G. 337.
- latescere. Equus latefcit C. XXXII, 385.
- Latae musae G. 15.
- latipes anas F. P. 358.
- Ledaei iuuenes G. 537.
- legere vicina Boreae G. 357.
- lentiscus C. P. V, 2.
- Leo. vis torua Leonis C. XXXII, 321. 370.
- Lepus leuipes C. XXXII, 120. auritus G. 340.
- librare vestigia F. 119.
- ligare Diuos G. 179.
- limina superum C. XXXII, 185.
- liquidus splendor G. 42. astra liquida G. 366.
- lumen paruum C. XXXII, 164. solis autumnale. vernum 287. superum 350. 374. laetum 458.

LATINITATIS.

458. lumina Aurigae 464.
 lumen pro oculo 313.
 Luna pernox G. 193. officit si-
 deribus G. 229. Lunae octo-
 nae luces F. P. 22. nitescit
 pleno in orbe F. 514.
 lustrare luce caecas lacunas C.
 XXXII, 428.
 lux supera C. XXXII, 364.
 459. luces clarae 50. 367.
 lux brevis G. 289. pigra F.
 659. luciparens nox F. 854.
 Lyaeus viticomus F. 70.
 Lycaoniae vrsae F. 118. cho-
 reae F. 143.
 lympa tenuis G. 152.
 machina mundi F. 562 caeli
 906.
 mandare femina terris C. XXXII,
 41.
 manus patulae G. 186.
 margo summae noctis F. 697.
 marmor (pro mari) occiduum
 F. 644. 1128. F. P. 149.
 medicator F. 216.
 medicina audax E. 222.
 meditari pluias G. P. II, 75.
 medius fulgor G. 279.
 mendax dextra G. 36.
 mensis senescens F. P. 16.
 Mercurialis Lyra G. 277.
 mergi vnda (de stellis) C.
 XXXII, 381. F. 668.
 metiri orbes C. XXXII, 231.
 micare sublime G. 27.
 ministeria pigra G. 293.
 miserabile fidus G. 626.
 missor sagittae C. XXXII, 84.
 mittere inuentum longos in an-
 nos F. P. 47.
 modulamen celsum F. 9.
 Moerens C. IX, 3.
 moles primigenia F. 13 not.
 mons officiens signis C. XXXII,
 344.
 morbi soluentes corpora G. 472.
 mordere mutua consortia F.
 935. morsus falcati F. 1188.
 mulcere aethera C. XXXII, 88.
 flamine vitali 117.
 multus F. 451.
 mundus summus G. 231. pri-
 migenius F. 13. reparabilis
 F. 914.
 murmur minitans C. XXXII,
 71.
 Musae Latiae G. 15.
 Myrtoae vndae G. 158.
 mystica rupes F. 491.
 Natura festina F. 50. inuida
 veri F. 1288.
 negari F. 487.
 Nepa. vis magna Nepai C.
 XXXII, 324. 419. Nepa
 Hyperionis F. 55.
 Neptunia prata C. XXXII, 128.
 Nereus inimicus G. 406. Ne-
 reides almae C. XXXII, 446.
 nescius. signa nescia falis F.
 114.
 nigrescere (pro occidere) G.
 608.
 notialia nubila F. 551.
 Notus. ima Noti F. 995.
 nouissima cauda G. 59.
 Nox aeterno curriculo inuisens
 C. XXXII, 189. tranans
 spatium caecis umbris 338.
 hiberna 64. atra G. 290. in-
 festa G. 308. suprema G.
 309. madida F. 58. tetra F.
 452. picea F. 673. caerula
 tegmina noctis F. 675. mar-
 go summae noctis F. 697.
 amictus tenebrosi noctis F.
 35. nox luciparens F. 854.
 (B) nu-

I N D E X

- numerus celsi modulaminis
 F. 9.
 Numen. Numina. G. 16. 164.
 obitus (stellarum) C. IX, 2.
 obstipus. obstipum caput C.
 VIII, 5 not.
 obtegi (de sideribus pro occidi)
 obtegitur depulsa Sagitta C.
 XXXII, 382.
 obtutus agiles F. 1039.
 obuerrere nauem C. XXXII,
 132.
 occidere in freta G. 342.
 occiduus Phoebus F. 322. oc-
 ciduum aequor F. 439. 753.
 marmor F. 644.
 Oceanus sonorus F. 417.
 oculi truces C. VIII, 3.
 Oenopion C. XXXII, 426.
 officere Hyperionio orbi C. P.
 I, 2. de Luna G. 229. cf.
Luna, Mons.
 Olympus superis agitatus G.
 575.
 opacus. tenebrae opacae C.
 XXXII, 450.
 orbis. orbe breui conuerti C.
 VI, 5. signifer C. XXXII,
 318. lacteus 286. orbis caeli
 conuexus C. XXXII, 314.
 orbita solis F. 650.
 Orion fugiens C. XXXII, 435.
 ortus (stellarum) C. IX, 2.
 Deucalioneus F. 218. flam-
 miger F. 126.
 os coruscum C. XXXII, 96.
 palans error F. 63.
 Pallas doctissima C. XXXII, 302.
 Palladia ara G. 513.
 palma pansa suppliciter G. 68.
 Parnasseus Phoebus F. 620.
 Parnasseum adytum F. 71.
 pars. in vna parte admisceri C.
 IX, 2. caeli in parte re-
 fedit C. XVIII.
 partes nocturnae C. XXXII, 284.
 passus diductus G. 187.
 pastor mundi F. 21.
 patefieri (de terra) C. XXXII,
 370.
 pater primus F. 5 sq. aevi ge-
 mini F. 27.
 patrator proprii amoris F. 20.
 patulae manus G. 186.
 pax pelagi G. 401.
 pedes diuersi C. XXXII, 24.
 pellere. vis magna Aquilae pel-
 litur C. XXXII, 372 pelle-
 re lumine C. XXXII, 467.
 Penates puri sine crimine G.
 108.
 pendere. pendens manus in ver-
 bera F. 191. pendere infano
 profundo F. 315.
 penna. pennae geminae C. XXXII,
 68 tremebundae 88 penna-
 rum corpus C. XXXII, 54.
 penna lata G. 279. pennae
 stellantes G. 597. pennae
 fidereae F. 636.
 pensa fororum F. 219.
 pensare vitam fidere G. 91.
 peplus nocturnus F. 936.
 pernix pes G. 331. pernice alae
 F. 226. pes pernix G. 331.
 pernox Luna G. 193.
 perpes substantia lucis F. 8.
 Phaeton. eius sorores C. XXXII,
 147.
 Phatne C. P. II, 1.
 Phoebus. eius cygnus G. 273
 applicat currus G. 474. effert
 radiatos ignes G. 492. cur-
 rus Phoebei G. 621. Phoe-
 bea arma G. 548. Phoebus
 condit puras habenas — tingit
 lumen tranquillum gurgite
 Cal-

LATINITATIS.

- Calpetano F. P. 295. Phoebus occiduus F. 322. Parnasseus F. 620. Phoebei crines F. P. 302. v. *Sol.*
- physeteres anhelii F. 309.
 piacula non iusta G. 199.
 picea nox F. 673.
 picturata mater F. 261.
 piger. pigra ministeria G. 293.
 pigra lux F. 659.
 pingere lumine C. XXXII, 161.
 aethram flammis F. 77.
 pinus (pro naui) F. 656.
 pius. caelum pium G. 270.
 planta aligera G. 233.
 poena. facies poenae G. 204.
 poena vivax F. 466.
 polire sideribus claris C. XXXII, 160.
 ponere vestigia C. XIV, 4.
 porgere (pro.porrigere) C. XXXII, 211.
 portare pedes C. XXXII, 26.
 puppim 127. se per loca caeli 130. gelidas hyemes G. 488. aquas G. P. I, 3.
 faeua tonitrua G. P. II, 104.
 possidere umbras infernas C. XXXII, 361.
 potis esse C. XXXII, 439. potesse C. XXXII, 106. posse licet G. 200.
 potestas celsa F. 29.
 praecipitare obitum C. XXXII, 349.
 praedicere G. 15.
 praepandere ortus C. XXXII, 40.
 prata Neptunia C. XXXII, 128.
 precare G. 127.
 pressus duplex palmarum C. XIV, 1.
 primordia Musarum C. I.
 profundum infanum F. 315.
 promptus cerni F. 234.
 propter laeuum genus C. XXXII, 27. hunc propter 120. 295.
 protentus Draco F. 160. pruinofus 169.
 pulsus brumalis F. 654. F. P. 188.
 puppis conuersa C. XXXII, 127.
 veneranda numine G. 680.
 quater. quatit prae se Arctum C. XV; 2. flammam C. XX, 3.
 iubam C. XXX, 1. quater aetherias auras F. 488.
 radere tellurem G. 673.
 radium inferre astris F. 53.
 rapere oculos F. 461.
 rarus in pluuias G. P. II, 103.
 ratio animi G. 294.
 ratis Sidonia G. 47.
 raua fulix C. P. III, 7.
 recauum maris F. 1279.
 recludere lumina F. 969.
 reflexus a tereti ceruice C. VIII, 5.
 regalis vlna Cepheos G. 280.
 regula G. 190 not. 467.
 remulcus F. 761.
 reparabilis mundus F. 914. reparator Eoi rutili F. 166.
 repellere (de stellis) C. XXXII, 354.
 repetere flabra F. 401.
 referare aethram F. 2. viam 74. 203.
 reuisere. signa fugientia reuisunt caelum C. XXXII, 336.
 rex mundi F. 29.
 rigor antennarum F. 678.
 Romuleum carmen F. 717.
 rostrum vocale G. 427.
 rudis imago G. 216.
 rutilus Capis G. 341.
 Sal (pro mari) F. 115. piscesum F. 368.

I N D E X

- Satiare se supera luce C. XXXII, 364. fatiatus siderea luce G. 588.
 Sagitta depulsa C. XXXII, 382. vacans missore XXXII, 84.
 scaeuus. vestigia scaeua G. 69. scaeuum omen F. 599.
 scandere coelum G. 686. Olympum F. 114.
 scitus arator G. 13.
 Secare Neptunia prata C. XXXII, 128. metas Capricorni G. 7. latera transuersae Andromedae G. 460. aera F. 511. aethram 543.
 Sedare curriculum C. XXXII, 125.
 senescens mensis F. P. 16.
 septem Triones C. V, 3.
 series viuendi F. 339.
 serpens Ophinchii F. 235.
 Serpere tenui cum lumine C. XXXII, 95. serpit candens Circus XXXII, 248.
 seruare ignibus axem G. 64.
 sibila ora Draconis F. 160.
 Sidonia ratis G. 47.
 Sidus lassum et miserabile G. 73. Sidus mundi G. 494.
 filere. arua silent G. 10.
 sipara conuertere F. 761.
 siriacus calor F. 285.
 Sol aestiuus C. XXXII, 265. laetus C. XXXII, 98. solis rota feruida XXXII, 281. Sol condit ora fulgentia G. 43. ambit metas gelidi Capricorni G. 288. portat gelidas hyemes G. 488.
 Solis laudes F. P. 228. orbita solis F. 650. relegit aethram F. 973. v. *Phoebus*.
 sola. flammae sola cuncta coquebant F. 790.
 soluere rationem animi G. 294. pacem pelagi G. 401. morbi soluentes corpora G. 472. soluere carbasa malo F. 677.
 sordere obscuro lumine G. 210.
 sororum pensa F. 219.
 sonipes ales G. 206.
 sonorus Oceanus F. 417.
 spargere nubes G. P. I, 2.
 spatium diurnum C. XXXII, 63.
 spicum illustre C. XV, 6. spica plena G. 96.
 spirare flammam rabido de corpore C. XXXII, 110.
 splendor liquidus G. 42.
 stella longe densa C. XXXII, 9. crinita G. 86.
 stingere C. II, C. P. I, 3.
 stipes radiatus C. XXXII, 391.
 substantia petres lucis F. 8.
 succiduus. genua succidua G. 74.
 fuescere C. XXVI.
 sufficere res semine F. 28.
 fulcare aequor G. 45.
 supera C. VII. 2. XIII, 1. XXXII, 19. 79. 335. 336.
 superare lumina C. XXXII, 247.
 fura lumine decorata C. XXXII, 399.
 surgere ponto G. 268. surgere (surrigere) fulgentia sidera 430.
 surgere inter sidera F. 253.
 Tartara. mittere sub Tartara G. 535.
 Taurus C. XXV. truculentus XXXII, 103.
 Taurus (mons). incola Tauri F. 65.
 tegmen latum caeli C. XXXII, 4. 233. 239. 346. foliorum.

LATINITATIS.

114. tegmina caerulea noctis
 F. 675.
 tellus conuertit sidera C. XXXII,
 366. Cressia G. 32. tristissima
 G. 151.
 tempus hibernum C. XXXII, 40.
 brumale 61. tempora annua
 proannis C. XXXII, 333.
 terrores marini G. 290.
 Tethys emittit Cancrum in au-
 ras G. 579.
 Titan exorients trahit signum C.
 XXXII, 343.
 Tithonius ortus G. 578.
 tornare orbis C. XXXII, 304.
 tortus Crater G. 426.
 trahere signa C. XXXII, 343.
 sidera G. 17. secum Numi-
 na G. 164.
 tranare limina Superum C.
 XXXII, 185. 297. 402 cf.
nox.
 tremulus. guttur tremulum C.
 P. III, 9.
 Triones septem C. V, 3.
 tristis. membra tristia G. 92.
 tristissima tellus G. 151. tri-
 stissima forma G. 209. pecto-
 ra tristia fetis G. 690. tristes
 Austri G. 694.
 trifulca fulmina F. 220. lin-
 gua F. 898.
 tueri truculentia C. XXIII, 2.
 tumultus caeli F. P. 81.
 vada ponti C. XXI. caerulea G.
 153.
 vemens vngula C. XXXII, 53.
 venire in pluuias G. P. I, 13.
 versare sinuosa volumina G. 49.
 vefanus ensis G. 111.
 vestigare caerulea C. XXXII,
 142.
 vestigia ponere C. XIV, 4.
 Virgo corpore rutilo C. XXXII,
 322. candens illustri lumine
 XXXII, 380. procedit toto
 corpore 392. Latonia G.
 639.
 vis Equi C. XXXII, 57. v.
Leo. Aquila. Nepa.
 viscera F. 216.
 viuax poena F. 466.
 vndae diuites G. 235.
 vngues innocui G. 317.
 vngula vemens C. XXXII, 53.
 vocale rostrum G. 427.
 volitare. stellae volitant C.
 XXXII, 180. lumina voli-
 tantia 240.
 volucris forma F. 561.
 volumina sinuosa G. 49.
 vomere conuicia F. 325.
 vorare. Oceanus non vorat
 omnia signa F. 1110.
 vox secreta F. 18.
 vultus frugipari F. 1054.
 vsus in hac est C. VI, 4.

I N D E X
N O M I N V M E T R E R V M

I N
A R A T I P H A E N O M E N I S E T D I O S E M E I S

N E C N O N I N
C I C E R O N I S , G E R M A N I C I C A E S A R I S E T R V F I
F E S T I A V I E N I A R A T E I S .

Litera A designantur *Arati Phaenomena*; Literis A. D. *Arati Diosemea*; Litera C. *Ciceronis* reliquiae; *numero romano* indicatur numerus *fragmentorum Ciceronis*, *arabico* numerus *versus* cuiusque fragmenti; Litera G. *Germanici Aratea*; Literis G. P. *Germanici Prognosticorum* fragmenta; Litera F. *Festi Avieni Aratea*; Literis denique F. P. *Festi Avieni Prognostica*.

Achilles G. 419.	224. inter sidera relatus
Aegoceros v. <i>Capricornus</i> .	225.
Aequator A. 511. C. XXXII,	aetas argentea A. 115. G. 119.
285. G. 491. F. 930.	F. 318.
aequor F. P. 346. v. <i>Mare. Atlas</i> .	Agenoreum ostrum F. 345.
aerea proles A. 115. G. 132.	Alcides G. 539. F. 382.
Aesculapius F. 206. gnatus	Alcyone A. 262. C. XXXII,
Phoebi 223. nepos Iouis	35. G. 261. F. 580.
	Amphitryoniades F. 178.

anas

INDEX NOMINVM ET RERV.

- anas F. P. 358. cf. *aves*.
 Andromeda A. 197. C. XXIX.
 XXXII, 413. 436. G. 200.
 F. 460.
 Anguis v. *Draco*.
 anser F. P. 432. cf. *aves*.
 Anubis latrans F. 283.
 Aones pastores F. 498.
 apes F. P. 440.
 Aphidnae F. 372.
 Aqua F. 841. cf. *ἄρδω*.
 Aquarius A. 283. oriens 693.
 C. XXXII, 56. G. 283. 686.
 F. 648. progn. G. P. I, 18.
 II, 19. 54. 107. v. *Fundens*
larices.
 Aquila A. 315. C. XXXII, 87.
 412. G. 315. F. 694.
 Ara v. *Tburibulum*.
 aranea F. P. 445. cf. *ἀράχνη*.
 Aratus F. 173.
 Arctophylax A. 92. oriens 607.
 C. XV. XXXII, 359. G. 90.
 F. 257.
 Arcadicus tyrannus F. 258.
 Arctos v. *Vrsae*.
 Arcturus A. 95. G. 94. F. 270.
 Arcus v. *Sagitta*.
 ardea F. P. 391. cf. *aves*.
 argentea aetas v. *aetas*.
 Argo A 342. C. XXXII, 126.
 396. G. 343. F. 756. v.
Iasonia Argo.
 Ariadne. A 72. G. 70. F. 198.
 Aries A. 224. oriens 709. C.
 XXXI. G. 223. 527. 699.
 F. 508. progn. G. P. I, 1.
 II, 63.
 arles progn. F. P. 514.
 Ascraeae valles F. 500.
 Asini (Aselli) F. 385. v. *Prae-*
sepe.
 Assyrius succus F. 346.
 Astraeus, parens astrorum A.
 98. G. 104. F. 279.
 Atlas A. 265. G. 263. F. 573.
 Atlantis nymphe G. 321.
 Atlantides, v. *Pleiades*. Atlan-
 teum aequor F. 1076.
 Attica Virgo F. 1046.
 aues A. P. 181. 231.
 Augusti numen G. 552.
 aurea saecula A. 100. G. 102.
 F. 294.
 Auriga A. 156. C. XXXII, 394.
 464. G. 156. F. 257. 405.
 axis A. 22. G. 19. F. 86.
 Bacchus thalami Ariadnes me-
 mor A. 72. G. 71. F. 197.
 baltheus Orionis A. 232. G.
 232. F. 723. 945. 1004.
 Bamyicii Pisces F. 542. 645.
 v. *Pisces*.
 Bassarides F. 627.
 Bellona F. 333.
 Bistonius axis mundi F. P. 369.
 Bootes v. *Auriga*.
 Boreas F. 871. v. *Boetas*.
 Bos G. 181. v. *Taurus*.
 boues A. P. 222. F. P. 520.
 bucula F. P. 381.
 Callisto F. 254.
 Calpetana vada F. 1024.
 Cancer A. 147. oriens 569.
 689. C. XX. XXXII, 504.
 G. 146. aestifer 519. 579.
 progn. G. P. I, 8. II, 4.
 38. 94. F. 379. v. *Nepa*.
 Canis A. 326. C. XXXII, 107.
 G. 332. F. P. 533. v. *Si-*
rius.
 Canicula v. *Procyon*.
 Capra A. 160. 680. C. XXIII,
 XXXII, 468. G. 166. F.
 408. F. P. 469. 524.
 Capricornus A. 284. oriens 689.
 C. XXXII, 59. G. 285. 679.
 (B 4) G. P.

INDEX

- G. P. I, 16. II, 18. 53.
78. 106.
- Cassiopea (Cassiopeia) A. 189.
folium 252. C. XXVIII.
XXXII, 443. G. 191. 251.
F. 448. -
- Castor F. 373.
- Cecropium bellum F. 373.
- Celaeno A. 262. C. XXXII,
35. G. 261. F. 580.
- Centaurus A. 436. C. XXXII,
207. 450. G. 411. nun-
tiat Euros G. 422. F. 879.
- Cepheus A. 179. C. XXXII,
415. G. 183. F. 440. v.
Isides Cepheus.
- Ceres F. 284.
- Cetus A. 353. C. XXXII, 139.
G. 354. F. 770.
- Charon portitor F. 211.
- Chelae A. 89. orientes A. 607.
G. 88. 614. progn. G. P. I,
11. II, 8. 47. 100. v. *Libra.*
- Chelys v. *Lyra.*
- Chimaera F. 490.
- Chiron G. 418. F. 890.
- Chium monstrum F. 251.
- cingula Andromedae F. 465. v.
Andromeda.
- cinis F. P. 448. v. *anodin.*
- Circuli F. 930. Circulus astrig-
ger F. 275. lacteus v. *Ga-
laxia.* cf. *Aequator. Zodia-
cus.*
- Cnidius fenex F. 102. 153.
cochlis. eius inuentor G. 549.
- Cocyti tenebrae F. 210.
- cometae F. 594.
- cornix F. P. 378. 416. 433.
- Corona A. 401. C. XI. XXXII,
409. G. 70. F. 194.
- Coruus A. 449. C. XXXII,
220. G. 428. F. P. 389.
417.
- Corybantes Dictaei A. 35. G. 38.
crabrones F. P. 464.
- Crater A. 448. C. XXXII, 219.
crepitacula Dictaeae rupis F.
113.
- Cretaea capra v. *Capra.*
- Cretaeum pecus F. 406.
- Curetes F. 112. v. *Kouphres.*
Dictaei Corybantes.
- Cygnus A. 272. C. XXXII, 46.
adulter G. 274. F. 636.
- Cyllenius ignis G. P. II, 60.
85.
- cymba Thessala F. 757. v. *Argo.*
- Cynosura A. 36. C. V. VI. G.
39. F. 122.
- Delphinus A. 316. C. XXXII,
91. G. 320. F. 700.
- Deltoton A. 233. C. XXXII, 5.
G. 234. F. 528.
- Dercia proles F. 541.
- Deucalion G. 556.
- Dictaea rupis F. 113.
- Dictaei Corybantes A. 35. G.
38.
- Dis (Pluto). stagna nigrantia
Ditis F. 210.
- Doris G. 659. F. 1207.
- Draco A. 45. C. VII, VIII.
IX. G. 48. F. 138.
- Effigies G. 65. v. *Nixus. Ido-
lum.*
- Electra A. 262. C. XXXII, 36.
G. 261. G. 580.
- Engonasin F. 169. v. *Nixus*
Idolum.
- ensis Orionis F. 723. v. *Orion.*
- Eous rutilus F. 166.
- Ephebus Laomedontiades F.
647. 832.
- Epidaurea Sedes F. 207.
- Equus F. 470. v. *Pegasus.*
- Erichthonius F. 410. v. *Auriga.*

Eri-

N O M I N V M E T R E R V M.

- Eridanus A. 359. C. XXXII, 145. G. 361. v. *Flumen*.
 Erigone F. 1113.
 eritheus F. P. 438.
 Europe G. 532.
 Eurus F. 878. v. *Eūgos*.
 Fera A. 422. C. XXXII, 211. flores progn. A. P. 189. florum senecta F. P. 360. Flumen F. 780. v. *Eridanus*. fontes Musaei A. 217. G. 219. v. *Hippocrene*. formica F. P. 383. fringuilla F. P. 435. fulgura A. 192. Fundens latices G. 481. 388. v. *Aquarius*. fulix F. P. 350. Galaxia A. 467. C. XXXII, 245. 285. G. 443. v. *Circuli Lac*. gallinula F. P. 387. Ganymedes G. 317. Gemini A. 147. 450. orientes 717. C. XX. XXXII, 22. G. 147. 430. 713. progn. G. P. I, 6. II, 3. 32. 69. 94. F. 367. Gnosia lux F. 196. Gorgo. proles Gorgonis G. 217. Graii A. 37. F. 124. graculus F. P. 389. 434. grues Strymoniae F. P. 421. 443. Haemus niueus G. 242. Harpalus F. P. 42. Helice A. 36. C. V. VI. G. 39. F. 122. Helicon A. 216. G. 217. Helle G. 528. Hesperides F. 180. Hippocrene A. 221. G. 220. F. 496. v. *fontes Musaei*. Hippodamia rapta G. 161. Hippolytus F. 209. hirundo F. P. 375. Hoedi A. 166. C. XXIV. XXXII, 468. G. 168. F. 416. hoedi F. P. 515. Hyades A. 173. G. 177. F. 434. Hydra A. 444. C. XXXII, 214. 376. G. 78. F. 891. v. *Lernaean hydra*. Hydrochoos v. *Aquarius*. Iasides Cepheus A. 179. G. 183. F. 440. v. *Cepheus*. Iason G. 350. Iasonia Argo F. 756. Icarus G. 91. Idaeus puer F. 980. Idolum A. 63. C. IX. X. XXXII, 400. v. *Engonasin. Nixus. Effigies*. ilex F. P. 454. Innixus v. *Idolum*. Iris discolor F. P. 371. Isis F. 282. iugales aetherii F. 787. 975. Iuno Saturnia G. 540. F. 183. 380. Iupiter. incunabula et altrices Iouis A. 31. G. 34. 39. Iovis regna G. 264. Iupiter infans G. 165. auctor generis Cephei A. 181. G. 184. Iouis armiger G. 316. Iupiter Seruator G. 407. auspex F. 2. 189. omnipotens F. 217. 277. tonans F. 370. 377. 406. 629. 791. Iustitia A. 105. G. 103. F. 317. v. *Virgo*. Lac. F. 942. v. *Galaxia*. Laomedontiades ephebus F. 647. Leda. thalami G. 274. lentiscus F. P. 458. Leo A. 148. oriens 590. C. XX. XXXII, 370. G. 147. 594.

INDEX

594. F. 391. progn. G. P.
 I, 9. II, 7. 43. 73. 98. Leo
 Nemeaeus G. 542. v. *Nemeaeum astrum*.
 Lepus A. 338. C. XXXII, 126.
 396. G. 340. F. 747.
 Lernaëa hydra F. 381.
 Libethra F. 628.
 Libra v. *Chelae*.
 licia F. P. 446.
 Luna. progn. A. D. 46. F. P.
 1 sq. 121 sq. Lunæ duo F.
 P. 209.
 lupus F. P. 528.
 Lyra A. 268. C. XXXII, 42.
 381. Mercurio dilecta G.
 269. F. 618.
 Maia A. 263. C. XXXII, 36.
 G. 262. F. 581.
 mala aurea F. 180.
 Mare. progn. A. D. 177. C. P.
 III. v. *aequor*.
 Mercurius v. *Lyra*.
 Merope A. 262. C. XXXII, 35.
 G. 261. F. 581.
 Meton F. P. 45.
 mures F. P. 531.
 Musæi fontes. v. *fontes Musæi*. *Hippocrene*.
 musca F. P. 391.
 Myntes F. 582.
 Myrtilus G. 158. 180. 182.
 704.
 Nemeacum astrum v. *Leo*.
 Nepa A. 400. C. XIV, 5.
 XXXII, 183. v. *Cancer*.
 Neptunus F. 213. 701.
 Nereus F. 308.
 Nilus. donum Nili G. 234. F.
 796.
 Nixus v. *Idolum*.
 noctua F. P. 415.
 Nodus caelestis A. 363. C.
 XXXII, 17. F. 556.
 Notius Piscis F. 826. v. *Piscis*
Notius.
 Notus F. 666. 864. v. *Nóros*.
 nouerca. nouercales lunonis irae.
 F. 182.
 Oceanus pater F. 166. 906. in-
 dex siderum F. 1070.
 Orbis signifer v. *Zodiacus*.
 Oenopion G. 645. F. 1183.
 Ophiuchus F. 204. v. *Serpentarius*.
 orchilos F. P. 437.
 Orion baltheus A. 232. 322.
 C. XXXII, 3. 102. 368. 420.
 G. 232. 328. flebilis G. 651.
 F. 623. 721. 1170.
 Orpheus F. 623.
 Padus, terræ proximus amnis
 G. 608. v. *Eridanus*. *Flu-*
men.
 Pallas F. 1018.
 Pangæum antrum F. 623.
 Panope F. 1207.
 Panyasis F. 175.
 Parcarum fusa F. 208.
 pater mundi F. 5 sq.
 Pegasus A. 205. C. XXX,
 XXXII, 10. 385. G. 206.
 v. *Equus*.
 Pelion F. 888.
 Pelopis perfidia G. 161.
 Pelusiacum littus F. 282.
 Perseus A. 248. C. XXXII, 20.
 G. 247. F. 561.
 Phaeton G. 362. Phaethontides
 G. 365. F. 785. 793.
 Phatne v. *Praesepe*.
 Phoebe surgit in cornua F. P.
 1. v. *Luna*.
 Phoebus semper signo radiatur
 in vno G. 566. Phoebi cyc-
 pus G. 273. v. *Sol*.
 Phrixæum pecus F. 1283.
 Phryxus G. 538.

Pisces

N O M I N V M E T R E R V M.

- Pisces** A. 240. 362. orientes 699. C. XXXII, 12. 151. G. 240. 378. 692. F. 541. Bambycii F. 645. progn. G. P. I, 19. II, 21. 58. 84. 111.
Piscis Notius A. 387. C. XXXII, 19. 152. 413. G. 378. F. 557. 807.
Pistris Neneria v. *Cetus*.
Planetae A. 454. C. XXXII, 226. G. 431. F. 908.
Plaustra v. *Vrsae*.
Pleiades F. 568. v. *Vergiliae*.
Poli A. 24. C. IV. G. 21. F. 93.
Praesepe A. D. 160. 264. C. P. II. F. P. 325. 409. v. *Asini*.
Pristis v. *Cetus*.
Procyon A. 450. C. XXXII, 222. 378. G. 430. F. 902.
proles aerea A. 130. G. 132.
ranae progn. F. P. 370.
Riphaeae orae F. P. 343.
Sagitta A. 311. oriens 664. C. XXXII, 78. 471. G. 311. F. 689.
Sagittarius A. 306. oriens 664. C. XXXII, 73. 405. 459. G. 667. F. 669. progn. G. P. I, 15. II, 15. 52. 105.
Sagittifer v. *Sagittarius*.
Saturnus. regia eius F. P. 185. progn. G. P. I, 25.
Scelus Orionis G. 545. v. *Orion*.
Scorpius A. 304. oriens 620. C. XXXII, 77. 430. G. 80. 310. 637. progn. G. P. I, 12. II, 10. 48. 103.
Secula aurea F. 294.
Senecta florum F. P. 360.
Septem Triones C. V.
Serpens F. 183.
Serpentarius A. 75. C. XII. XIII. XIV. XXXII, 453. G. 74. v. *Ophiuchus*.
Sidoniae carinae F. 136.
Signifer orbis v. *Zodiacus*.
Sirius F. 724. v. *Canis*.
Sisyphæia vincla F. 598.
Sol. progn. A. D. 88. F. P. 217.
Solenses numeri F. 64.
Solium Cassiopeiae A. 252. G. 251.
Spartana soboles F. 370.
Stellarum comae F. P. 361.
Sterope A. 263. C. XXXII, 36. G. 262. F. 581.
Sturnus F. P. 356.
Sues F. P. 468. 526.
Syriae Pisces G. 557.
Tartessia terga F. 128.
Taurus A. 167. oriens 713. C. XXV. G. 173. 709. F. 421. progn. G. P. I, 3. II, 1. 31. 68. 93. 95.
Taygete A. 263. C. XXXII, 35. G. 262. F. 580.
Thesides F. 211.
Thespia pubis F. 501.
Thesprotis terta F. 385.
Thessala cymba F. 757. v. *Argo*.
Thuribulum A. 403. C. XXXII, 184. G. 389. F. 845. v. *Ara*.
Tiphys F. 345.
Tirynthius F. 787.
Titanius F. 127.
Triccaenum nomen F. 208.
Troia F. 585.
Tropicus Cancræ A. 480. C. XXXII, 253. G. 456. F. 950.
Tropicus Capricorni A. 500. C. XXXII,

NOMINVM ET RERV M.

- XXXII, 273. G. 477. F. 978.
 Tyrii F. 124.
 vellere coelo volitantia F. P. 370.
 Venus alma G. P. II, 23. 38. 58.
 Vergiliae A. 255. C. XXXII, 28. G. 254. F. 602. v. *Pleiades*.
 Vindemiator A. 137.
 Virgo A. 96. oriens 596. C. XVI. XXXII, 380. G. 95. 603. F. 273. progn. G. P. I, 10. II, 8. 44. 47. 100. v. *Iustitia*.
 vlulae F. P. 377.
 volucres, agmina volucrum F. P. 495. v. *anes*.
 Vrsae A. 27. C. V. G. 25. F. 77.
 Zephyri F. 866.
 Zodiacus A. 544. C. XXXII, 226. 298. G. 517. v. *Circuli*.
 Zonae F. 930. v. *Circuli*.
-